COLECTIV DE ELABORARE A.S.E.

PROF.UNIV.DR. RADU VICTOR ....

ASIST.UNIV.DR. SIMION-MELINTE CEZAR-PETRE ....

INFORMATICIAN CĂLINA GIGEL-VIOREL **..**

COLECTIV DE ELABORARE – UTCB

Prof.dr. GHITA Marilena ……………………………………………

Prof.dr.POSTAVARU Nicolae……………………………………

Prof.dr.TOMA Mihail……………………………………………..

Prof.dr.STOIAN Madalina………………………………………

COLECTIV DE ELABORARE

URBAN - INCERC

ec. Cristina Enulescu	....
ing. Mircea Lazăr	....
drd.ing.Silviu Lambrache	....
tehn. Natalia Tiuch	....
aj.prg.Daniela Oprica	....

RAPORT DE CERCETARE

Contract nr. 403/2009

TEMA: GLOSAR DE TERMENI ECONOMICI, JURIDICI ŞI TEHNICI ÎN DOMENIUL CONSTRUCȚIILOR

Faza 6
Raport final

Revizuire/completare după caz şi redactare finală.
Prezentarea lucrării în extenso

Bucureşti 2011

-

CUPRINS:

Capitolul 1

Preambul

1.1.Îndrumar pentru folosirea glosarului clasic

Glosarul clasic , pe suport de hârtie, va putea fi utilizat prin consultare de către orice potențial utilizator interesat, fie la sediul MDRT sau al contractorului principal, fie ca urmare a publicării sale ulterioare de către MDRT sau de către consorțiul de contractanți care au participat la realizarea sa. Prin publicarea ulterioară se va urmări diseminarea informațiilor către un număr cât mai mare de utilizatori.

Deşi termenii vor fi disponibili şi în varianta on-line glosarul pe suport de hârtie va putea fi utilizat în situația în care :

- utilizatorii nu au acces la Internet, temporar sau permanent;
- utilizatorii preferă să lucreze cu varianta tipărită;
- baza de date devine, din motive de tehnice (update, lucrări de mentenanță a suportului fizic) inutilizabilă etc.

În varianta clasică glosarul va avea următoarele caracteristici:

- termenii vor fi redați în ordine alfabetică, indiferent de domeniul din care provin (economic, tehnic, juridic);
- termenii vor avea un marcaj distinctiv pentru a indica domeniul de proveniență astfel:
  - „ec." – pentru termenii economici;
  - „jur." – pentru termenii juridici;
  - „teh" - pentru termenii tehnici.

Pentru utilizatori, varianta clasică prezintă dezavantajul timpului necesar pentru căutarea unui anumit termen, în raport cu varianta on-line.

1.2.Îndrumar pentru folosirea glosarului cu accesare pe INTERNET

Glosarul cu accesare pe INTERNET, disponibil la adresa http://dictionar-mdrt.ase.ro/ are trei categorii de utilizatori :

- utilizatori primari;
- administratori de de aplicație;

- administratorul principal.

Utilizatorii primari sunt cei ce vor folosi dicționarul în activitatea proprie din domeniul construcțiilor, având acces complet la întreg spectrul de termeni puşi la dispoziție de platformă.

Site-ul de web include pe prima pagină a glosarului există un set de link-uri utile ce direcționează utilizatorul către instituțiile participante la realizarea acestui proiect. În partea de jos a ecranului se pot accesa paginile Ministerului Dezvoltării Regionale şi Turismului, Academiei de Studii Economice din Bucureşti, Institutului Național de Cercetare Dezvoltare în Construcții şi Economia Construcțiilor precum şi al Universității Tehnice de Construcții Bucureşti.

În secțiunea din partea stângă a primei pagini se regăseşte meniul platformei, care include secțiunile:

- dicționar;
- vezi toți termenii dicționarului;
- listă de termeni pentru export;
- obiectivul contractului;
- beneficiar , echipa de realizare.

Informațiile auxiliare vor putea fi accesate apelând butoanele "Obiectivul contractului" şi "Beneficiar, echipa de realizare", secțiuni ce cuprind o detaliere a principalelor obiective avute în vedere la elaborarea proiectului şi a platformei de față. În pagina destinată beneficiarului şi a echipei de realizare vor fi prezentate succint părțile implicate în dezvoltarea proiectului şi beneficiarul de drept, Ministerul Dezvoltării Regionale şi Turismului

Prin accesarea butonului "Prima pagină" utilizatorul va fi redirecționat către această pagină, indiferent de pagina pe care se află în interiorul platformei.

Secțiunea destinată glossarului este cea mai importantă, aceasta reprezentând şi elementul central al platformei. Apelând butonul "Dicționar", utilizatorii vor fi direcționați către pagina în care vor putea căuta termenii doriți

De asemenea, pot fi vizualizați toți termenii dicționarului. Numărul de termeni afişați pe pagină poate fi setat la 10, 20, 50 sau 100 de apariții. În cazul în care sunt pe o pagină mai mulți termeni decât numărul selectat în căutare, va fi posibil un salt către o altă pagină .

Structura în care apare un anumit termen cuprinde mai multe elemente.

Informațiile care apar imediat sub termenul căutat reprezintă cuvintele cheie, cuvinte care au o anume legătură cu termenul afişat.

În corpul definiției apar de asemenea aceste cuvinte cheie, evidențiate prin bolduire. Aceste cuvinte au rolul de a ajuta utilizatorul să încadreze cât mai bine termenul căutat, acuratețea înțelegerii fiind mult mai ridicată.

O altă opțiune disponibilă în urma căutării de termeni, o reprezintă selectarea termenilor căutați pentru exportul în Microsoft Word. Butonul pentru această opțiune se găseşte chiar lângă paranteza care încadrează termenul într-o categorie.

A**dministratorii de aplicație sunt cea de - a doua categorie de utilizatori**. Numărul acestora nu este restricționat, apelarea fiind concurențială, mai mulți administratori având acces simultan la platformă.

Pentru a deveni administrator de aplicație, e nevoie de crearea unui cont, opțiune disponibilă pe prima pagină a platformei, accesând butonul "Creare cont". În pagina care se deschide vor apărea mai multe câmpuri destinate introducerii datelor necesare. În urma acestei operații, contul va fi introdus într-o listă de aşteptare, administratorul principal oferind acces şi drepturi conturilor nou create .

În pagina principală a administratorului de aplicație, acesta va avea doar posibilitatea de a-şi modifica parola. Drepturile şi denumirea contului vor fi modificate doar de către administratorul principal.

Adăugarea de definiții, în urma căutării anumitor termeni, câmpul destinat definițiilor fiind de maxim 4096 caractere pentru definiția în sine, 4096 pentru detaliile referitoare la lege şi respectiv, 2048 pentru detaliile legate de carte şi publicații. Structura termenilor în urma căutării este următoarea.

Pentru adăugarea de definiții se va accesa primul buton din secțiunea "Definiții". Modificarea definițiilor poate fi exercitată din aceeaşi pagină, însă aceasta duce la pierderea tuturor legăturilor cu alți termeni. Se va accesa al doilea buton din secțiunea "Definiții".

Odată adăugată sau modificată o definiție, administratorul se poate întoarce la căutarea de termeni sau poate proceda la adăugarea de cuvinte cheie.Algoritmul prin care se adaugă cuvinte cheie este constituit din oferirea unor sugestii prin trunchierea termenilor existenți deja în baza de date şi compararea reciprocă a caracterelor cu termenul aflat în definiție.

În cazul în care nu există o sugestie automată, există opțiunea de a adăuga un cuvânt cheie diferit, accesând butonul "caută cuvânt" care apare automat la parcurgerea cu cursorul.Adăugarea

de cuvinte cheie în interiorul definiției reprezintă drept de Modificare, şi în acest caz, trebuie acordat de către administratorul principal.

De asemenea, există posibilitatea de a introduce un nou termen în cazul în care nu este regăsit în lista de sugestii, administratorul fiind redirecționat către pagina de adăugare de termeni. În cazul în care nu există un cuvânt adecvat în baza de date, se poate proceda la adăugarea acestuia direct din această pagină.Ştergerea de cuvinte existente este posibilă accesând ultimul buton din partea dreaptă apărut în urma căutării de termeni. Ştergerea conduce la eliminarea definiției şi a detaliilor, dar şi a legăturilor cu alți termeni.

Delogarea administratorului de aplicație îl va redirecționa către pagina principală a platformei. Apelarea acestei funcții se face din prima pagină a administratorului de aplicație, fiind regăsită la ultimul buton din dreapta.

Administratorul principal este cel care deține drepturi depline în ceea ce priveşte funcțiile platformei.

Drepturile acestuia includ în mod normal toate celelalte drepturi precizate anterior, adăugarea, modificarea şi ştergerea de cuvinte fiind de la început valabile pe deplin.

Pe lângă aceste drepturi, administratorul principal mai deține controlul conturilor şi a optimizării automate a bazei de date şi a tabelelor. Schimbarea de parolă se face la fel ca în cazul administratorilor de aplicație.

Controlul conturilor se exercită prin acordul şi drepturile conferite fiecărui administrator de aplicație în parte. Se pot acorda drepturi depline sau parțiale.

De asemenea se pot modifica datele de identificare ale administratorilor de aplicație, dar nu şi parola acestora. Parola fiecărui administrator de aplicație este criptată şi nu poate fi văzută nici de către administratorul principal. Adăugarea de noi conturi este posibilă, fiind nevoie de confirmare.

Optimizarea bazei de date, precum şi a tabelelor, este o funcție pe care administratorul principal o are la dispoziție, aceasta fiind utilă pentru reorganizarea datelor din tabele atunci când sunt şterşi termeni sau cănd sunt adăugate date noi (termeni, definiții, detalii lege şi/sau carte sau cuvinte cheie). Această opțiune se poate utiliza din meniul "Baza de date".

Back-up bazei de date este o măsură de protecție pentru platformă, la care are acces exclusiv administratorul principal. Această opțiune se realizează în platforma phpMyAdmin oferită de serverul utilizat.

Delogarea este una clasică, redirecționând administratorul principal către pagina principală a platformei.

Capitolul 2
Glosar de termeni economici, juridici şi tehnici utilizați în domeniul construcțiilor

2.1. Prezentarea termenilor economici, juridici şi tehnici

Glosarul include un număr de peste 2000 de termeni economici, juridici şi tehnici preluați în legislația şi literatura de specialitate românească, din actele comunitare sau direct din legialația europeană care pot fi utilizați în domeniul construcțiilor.

Pentru definirea termenilor s-au utilizat alături de elemente de legislație europeană şi națională relevantă (legislație în domeniul investițiilor şi achizițiilor publice, normative, ghiduri, standarde), dicționare şi surse fundamentale din literatura de specialitate.

Definițiile termenilor din baza de date sunt atât definiții proprii ale instituțiilor implicate cât şi definiții formulate de manuale, tratate, legislația în vigoare din U.E:

Termenii prezentați pot fi utilizați de către organizațiile din domeniul construcțiilor în scopul realizării documentației tehnico-economice, proiectării, contractării lucrărilor, asigurării finanțării, execuției, decontării execuției, derulării procedurilor de atribuire a contractelor de achiziție publică.

Deşi nu reprezintă o abordare exhaustivă a celor trei domenii, glosarul realizat cuprinde cei mai importanți termeni economici, juridici şi tehnici care pot fi utilizați în domeniul construcțiilor. Ministerul Dezvoltării Regionale şi Turismului poate completa conținutul existent pe măsura apariției unor noi acte normative sau a unor noi lucrări de specialitate cu caracter tehnic, economic sau juridic.

2.2. Termeni economici, juridici şi tehnici utilizaţi în domeniul construcţiilor

A.I.D.A. (Ec.)

- Termen mnemotehnic folosit în marketing, exprimând succesiunea a patru etape ale procesului de comunicare între vânzător şi client: - atrage Atenţia; - suscită Interesul; - provoacă Dorinţa; - declanşează acţiunea de cumpărare.
  - Detalii carte: Marketing, Ghid propus de The Economist (traducere Bădescu A.), Ed. Nemira, Bucureşti, 1998, p. 31.

Abacă (Teh.)

- Placă de piatră plasată deasupra capitelului unei coloane, de formă cel mai adesea pătrata, mai rar octogonală.

Abaterea standard (Ec.)

- În finanţe, o măsură statistică a dispersiei unei serii în jurul mediei; valoarea aşteptată a diferenţei între serii şi media lor.

Abordarea teoretică a capitalului (Teh.)

- Punct de vedere economic care acceptă toate resursele ca fiind capital, în sensul valorii actuale nete a fluxurilor veniturilor lor viitoare.
  - Detalii carte: www.capital.ro/dicţionar, termeni economici şi manageriali.

Abrogare (Jur.)

- Încetarea acţiunii unui act normativ, scoaterea sa din vigoare.
  - Detalii carte: Catedra de drept, Academia de Studii Economice, Drept civil, vol. I, Editura Lumina Lex, Bucureşti, 2000, p. 41.

Absidă (Teh.)

- Spaţiu cu traseu circular, poligonal, rectangular sau, mai rar, lobat, ieşit în rezalit faţă de zidul perimetral al unei biserici. Absida altarului este plasată în axul bisericii, de regulă spre est, comunicând cu nava centrală sau cu naosul, fie direct, fie prin intermediul unui cor sau al transeptului. Există abside laterale (în nordul şi sudul absidei centrale) şi abside tăiate în pereţii nordic şi sudic al bisericilor.

Acant (Teh.)

- Motiv ornamental reprezentând frunza de formă neregulată a plantei de acant. Este utilizat în decoraţia sculpturală a capitelurilor de ordin corintic şi compozit.

Acceptare (Ec.)

- Manifestare expresă sau tacită a unui acord privind termenii unei oferte.
- În domeniul instrumentelor de plată, angajarea trasului de a plăti la scadență valoarea scrisorii de schimb.
    - Detalii carte: Dictionnaire commercial de l`Academie des sciences commerciales, Ed. Hachette, Paris, 1979, p. 2.

Acces la rețea (Teh.)

- Dreptul agenților economici care produc şi/sau furnizează energie termică, precum şi al consumatorilor de energie termică de a se racorda şi de a folosi, în condițiile legii, rețelele termice de transport/distribuție.
    - Detalii carte: Normativ privind exploatarea sistemelor centralizate de alimentare cu energie termică (rețele şi puncte termice).

Accesibilitate (Ec.)

- Numărul de indivizi estimați ca vor recepționa un anumit mesaj publicitar măcar o singură dată în timpul unei campanii publicitare. Se exprimă procentual din totalul populației unei piețe. Dacă piața-țintă cuprinde aproximativ un milion de persoane, iar accesibilitatea este de 80% , înseamnă ca, într-o perioadă de timp data, 800.000 de oameni vor urmări respectivul mesaj publicitar.
    - Detalii carte: Marketing, Ghid propus de The Economist (traducere Bădescu A.), Ed. Nemira, Bucureşti, 1998, p. 27.

Accessorium sequitur principale (Jur.)

- Accesoriul urmează soarta principalului, în sensul că accesoriul unui element principal (un bun sau un act juridic de exemplu) va avea aceeaşi soartă juridică ca şi elementul principal – a se vedea şi bun imobil.
    - Detalii carte: L. Săuleanu, S. Rădulețu, Dicționar de expresii juridice latine, Editura C.H. Beck, Bucureşti, 2007, p. 4-5.

Accident (Teh.)

- Deranjament orizontal sau vertical produs în scoarța pământului sub acțiunea agenților interni (forțe tectonice) sau a gravitației, având ca rezultat modificarea poziției inițiale a straturilor (falii, cute etc.).

Accident de muncă (Jur.)

- Accident, respectiv eveniment brusc şi imprevizibil, survenit prin faptul ori ca urmare a atribuțiilor de muncă, şi care produce incapacitate de muncă de cel puțin 3 zile, invaliditate sau deces.

Accident tehnic (Teh.)

- Eveniment întâmplător, care survine în timpul execuției sau exploatării (utilizării) unei construcții, cauzat de fenomene sau calamități naturale extraordinare (cutremure de pământ, inundații, alunecări de teren, avalanșe, uragane, trăsnete etc.) sau provocat prin acțiuni ale omului (defecte sau deficiențe de concepție şi/sau execuție, incendii, explozii, bombardamente, şocuri etc.), având repercusiuni puternic defavorabile asupra stării şi siguranței construcției respective.
  - Detalii carte: Detalii carte: Ghid privind identificarea şi clasificarea defectelor la tunelurile pentru căi de comunicație C172/2002.

Acciză (Jur.)

- Impozit indirect care este inclus în prețul de vânzare al mărfurilor fabricate în interiorul statului care îl percepe. Accizele sunt denumite şi taxe de consumație pe produs, vizând de principiu, în funcție de politica fiscală a fiecărui stat, anumite categorii de bunuri, cum ar fi produse de lux, produse electronice, combustibil etc.

Acciză (Ec.)

- Formă de impozit indirect perceput asupra produselor şi serviciilor de primă necesitate (combustibili, produse alimentare), prin adăugarea la prețul de vânzare al produselor sau tarifelor pentru servicii.

Achiziție (Ec.)

- Fapt de a deveni proprietar de bunuri, servicii sau drepturi. Față de cumpărare, achiziția poate să se facă nu numai cu titlu oneros, ci şi cu titlu gratuit (prin donații, succesiune, prescripție).
  - Detalii carte: Bernard, Y, Colli, J.C., Vocabulaire economique et financier, Editions du Seuil, Paris, 1989, p. 20.

Achiziție publică (Ec.)

- Contractele de achiziții publice se referă la bunuri, servicii şi lucrări achiziționate de către sectorul public. Cele peste o anumită valoare sunt supuse unor reguli comunitare şi unor proceduri. Această legislație asigură un tratament echitabil întreprinderilor şi transparență în ceea ce priveşte participarea la licitații. În anul 2004, Consiliul şi Parlamentul European au adoptat un nou pachet de legi care simplifică şi modernizează procedurile de atribuire a contractelor din sectorul public. Acest pachet este format din două directive, una care acoperă lucrările publice, contractele de aprovizionare şi de servicii şi o alta legată de contractele publice în sectoarele apei, energiei, transporturilor şi serviciilor poştale. Alte două directive reglementează procedurile de contestare privind atribuirea de lucrări publice şi a contractelor de aprovizionare şi cea a procedurilor de atribuire a contractelor de către operatori în sectoarele apei, energiei, transporturilor şi telecomunicațiilor. Legislația comunitară impune necesitatea publicării în Jurnalul Oficial a contractelor de peste o anumită valoare. Sistemul de informații a achizițiilor publice

europene (SIMAP) oferă industriei de achiziţii publice informaţii cu privire la oportunităţile de afaceri europene şi internaţionale.

  - Detalii carte: http://europa.eu/legislation_summaries/glossary/

- Procesul prin care autorităţile publice - inclusiv organele administrative şi publice, achiziţionează bunuri şi servicii sau contractează lucrări. Aceste contracte reprezintă 16% din produsul intern brut (PIB) al Uniunii Europene, având o pondere considerabilă pe piaţa unică.
  - Detalii carte: Europa(Portalul Uniunii Europene) / Politici şi activităţi/ Licitaţii şi contracte

ACN Numărul de clasificare al aeronavei (Teh.)

- Număr care exprimă efectul relativ pe care-l provoacă o aeronavă asupra pavajului pe care rulează pentru o categorie specificată de fundaţie. Notă: Numărul de clasificare al aeronavei este calculat cu respectarea poziţiei centrului de greutate (CG) care produce încărcarea critică pe echipamentul de aterizare critic. În mod normal pentru calculare ACN se foloseşte poziţia centrului de greutate cel mai din spate corespunzător masei brute maxime pe platformă. În cazuri excepţionale, poziţia cea mai din faţă a centrului de greutate ar putea duce la încărcări critice pe roata din faţa.
  - Detalii carte: Detalii carte: Ghid pentru proiectarea planurilor generale de aerodromuri. Indicativ GP 108 - 04

Acoperire contra riscului (Ec.)

- Reprezintă o tranzacţie care plăteşte o expunere la fluctuaţiile preţurilor financiare a altor contracte. Poate fi făcut cu instrumente cash sau derivative.

Acoperire protectoare (Teh.)

- Strat sau ansambluri de straturi de produs, aplicate pe suprafaţa metalică, pentru a o proteja împotriva coroziunii
  - Detalii carte: Ghid privind urmărirea comportării în exploatare a protecţiilor anticorozive la construcţii din oţel. Măsuri de intervenţie. INCERC C180/2005

Acoperiş (Teh.)

- Subansamblu constructiv format din elemente structurale şi nestructurale care închide clădirea la partea superioară, peste ultimul nivel construit.
  - Detalii carte: Detalii carte: NP 069 - Normativ privind proiectarea, execuţia şi exploatarea învelitorilor, acoperişurilor în pantă, la clădiri.

Acord comercial internaţional (Ec.)

- Convenţie între două sau mai multe guverne cu privire la schimbul reciproc de mărfuri pentru o anumită perioadă de timp. El reprezintă baza juridică generală a schimburilor comerciale şi include asumarea de obligaţii reciproce, precum şi unele înlesniri pe care ţările le acordă reciproc :reduceri şi scutiri de taxe vamale, instituirea sau eliminarea de

contingente, clauza națiunii celei mai favorizate etc. Acordul comercial internațional se poate încheia pe termen scurt, mediu sau lung.

Acord de barter (Ec.)

- Reglementează tranzacția în care două părți stabilesc să schimbe între ele mărfuri de valori echivalente, conform condițiilor înscrise în contractul de schimb. Reglementarea financiară se face în contrapartidă de marfă fără a se efectua transferuri de sume bănești.

Acord de plăți sau de decontare (Ec.)

- Reglementează modalitățile de plată, de decontare, moneda de cont, tehnica de evidență şi derulare a plăților externe, precum şi instituțiile bancare prin intermediul cărora se efectuează plățile.

Acordul unic (Jur.)

- Actul administrativ (cu valoare de aviz conform) emis de Comisia de Acorduri Unice . Acesta se emite numai pe baza fiselor tehnice şi însumează avizele şi acordurile favorabile pentru utilitățile urbane, precum şi cele privind securitatea la incendiu, protecția civilă, protecția mediului şi sănătatea oamenilor şi precedă autorizația de construire.

Acostament (Teh.)

- Banda de teren de pe marginile unei suprafețe rutiere aeroportuare (pistă, căi de rulare, etc.) tratată astfel încât să ofere o suprafață de racordare între aceasta şi terenul înconjurător.
    - Detalii carte: Ghid pentru proiectarea planurilor generale de aerodromuri. Indicativ GP 108 – 04.
- Bandă, de regulă de lățimea unei benzi de circulație, adiacentă benzii exterioare a părții carosabile, care poate fi utilizată numai în cazuri speciale de dificultate (vehicule defecte, accidentate) sau în cazul unor ambuteiaje.
    - Detalii carte: Detalii standard: SR EN 1991-2:2005 EUROCOD 1: Acțiuni asupra structurilor.

Acostare (Teh.)

- Acțiunea de aşezare stabilă a unei nave cu un bord la un cheu.
    - Detalii carte: Detalii carte: Normativ privind proiectarea porturilor fluviale - Indicativ NP 106-04.

Acquis (Jur.)

- Termen provenind din limba franceză care este utilizat în dreptul Uniunii Europene pentru a desemna totalitatea normelor juridice adoptate până în prezent care reglementează activitatea Uniunii Europene, a instituțiilor acesteia, acțiunile şi politicile europene. Este vorba deci în principal de normele juridice conținute în tratate, în legislația

secundară adoptată de-a lungul timpului de instituții în aplicarea tratatelor, dar şi de regulile derivate din jurisprudența Curții de Justiție a Uniunii Europene ori din acordurile internaționale la care Comunitățile Europene ori Uniunea Europeană sunt parte etc.

- Detalii carte: C. Lefter, Fundamente ale dreptului comunitar instituțional, Editura Economică, Bucureşti, 2003, p. 21.

Acreditare (Ec.)

- Procedură prin care organismul național de acreditare, recunoscut conform legii, atestă că un organism sau un laborator este competent să efectueze sarcini specifice.
  - Detalii carte: Legea nr. 608/2001 privind evaluarea conformității produselor, republicată în Monitorul Oficial nr. 419/4 iunie 2008., art.4, alineatul 1

Acreditiv (Ec.)

- Suma de bani rezervată în mod special de întreprinderea cumpărătoare din contul sau la unitatea bancară ce serveşte întreprinderea furnizoare, pentru ca acesteia să i se facă plățile, atunci când s-a efectuat expedierea mărfurilor, sortimentelor la calitatea prevăzută în contract .
  - Detalii carte: Fundătura D. , Pricop M. , Basanu G. , Popescu D. , - Dicționar de management. Aprovizionare. Depozitare. Desfacere, Editura Diacon Coresi, Bucureşti, 1992.
- Document bancar în baza căruia se efectuează viramentul către furnizor din suma de bani rezervată în mod special de către cumpărător. Acreditivul constituie o formă sigură de decontare pentru furnizor; el se foloseşte la plata unui singur furnizor în localitatea acestuia, imediat după depunerea documentelor care atestă expedierea mărfurilor. Deschiderea acreditivelor se face la cererea agenților economici, din disponibilitățile proprii aflate în cont la banca. Unitățile bancare verifică dacă furnizorul a respectat condițiile stabilite la deschiderea acreditivului şi anume dacă prezintă documentele care atestă că mărfurile au fost expediate, dacă semnăturile de pe documentele spre decontare sunt autentice, precum şi dacă valoarea prezentată nu depăşeşte soldul acreditivului.
- Modalitate de plată în schimburile economice internaționale pe baza cărora firma importatoare dă dispoziție băncii sale să plătească firmei exportatoare, prin mijlocirea unei bănci corespondente, echivalentul valoric al mărfurilor furnizate de către firma exportatoare.

Act administrativ (Jur.)

- Formă de manifestare expresă şi unilaterală de voință în urma căreia pot lua naştere, se pot modifica sau stinge diverse drepturi şi obligații pentru realizarea puterii publice. Actul administrativ reprezintă principala formă de activitate a autorităților publice .
  - Detalii carte: D. Apostol Tofan, Drept administrativ, volumul II, Editura All Beck, Bucureşti, 2004, p. 14-15.

Act juridic (Jur.)

- Manifestare de voință făcută cu intenția de a produce efecte juridice, respectiv de a da naştere, a modifica ori a stinge raporturi juridice.

- Înscris care constată ori redă operațiunea juridică, respectiv manifestarea de voință.

Act juridic aleatoriu (Jur.)

- Act juridic cu titlu oneros la a cărui încheiere părțile nu cunosc exact întinderea obligațiilor lor, deoarece aceasta depinde de un eveniment viitor şi nesigur că se va produce (alea) a se vedea şi act juridic cu titlu oneros.

Act juridic comutativ (Jur.)

- Act juridic cu titlu oneros la a cărui încheiere părțile cunosc existența şi întinderea obligațiilor lor a se vedea şi act juridic cu titlu oneros.

Act juridic consensual (Jur.)

- Act juridic care se încheie prin simpla manifestare de voință a părților, fără ca legea să impună respectarea unei anumite forme pentru încheierea sa valabilă. În dreptul roman, de principiu, majoritatea actelor juridice sunt consensuale.

Act juridic cu executare succesivă (Jur.)

- Acel act juridic a cărui executare presupune mai multe prestații succesive, la diferite intervale de timp.

Act juridic cu titlu oneros (Jur.)

- Acel act juridic în care ambele părți urmăresc obținerea unui folos patrimonial. Actele juridice cu titlu oneros se clasifică, la rândul lor, în acte juridice comutative şi acte juridice aleatorii.
    - Detalii carte: drept civil.

Act juridic intuituu personae (Jur.)

- Actul juridic încheiat în considerarea persoanei contractantului.
    - Detalii carte: drept civil.

Act normativ (Jur.)

- Concept care desemnează de o manieră generică toate formele sub care apar normele juridice edictate de organele statului, cum ar fi, de exemplu, lege, decret, hotărâre, ordonanță etc. În sistemul de drept al unui stat există de principiu mai multe categorii de acte normative ce alcătuiesc un sistem ierarhizat, în cadrul căruia locul principal îl ocupă legea – a se vedea şi normă juridică, lege.
    - Detalii carte: C. Lefter, Fundamente ale dreptului comunitar instituțional, Editura Economică, Bucureşti, 2003, p. 21.

Acționar (Ec.)

- Deținător al unei acțiuni reprezentând o fracțiune din capitalul unei societăți
  - o Detalii carte: Bernard, Y, Colli, J.C., Vocabulaire economique et financier, Editions du Seuil, Paris, 1989, p. 16.

Acțiune (Teh.)

- Set de forte (încărcări) aplicate asupra structurii (acțiune directă)
- Set de deformații impuse sau accelerații cauzate, de exemplu, de schimbări de temperatură, variație de umiditate, tasări diferențiate sau cutremure (acțiune indirectă)
  - o Detalii carte: Detalii standard: SR EN 1990:2004 EUROCOD: Bazele proiectării structurilor

Acțiune (Ec.)

- Potrivit legii privind societățile comerciale 31/1990, cu modificările şi completările ulterioare, o acțiune cuprinde următoarele date: denumirea societății; data contractului de societate; numărul din registrul comerțului sub care se află înmatriculată societatea; capitalul social; valoarea sa nominală (de emisiune).
- Titlu de valoare sau înscris care atestă participarea deținătorului de capital social al unei societăți pe acțiuni. Acțiunea reprezintă o fracțiune de capital social ce conferă posesorului ei calitatea de societar, cu drepturile şi obligațiile aferente. Posesorul de acțiuni are dreptul să primească o parte din profitul societății sub formă de dividend, să participe la administrarea acesteia prin adunările generale ale acționarilor, precum şi la controlul gestiunii societății comerciale .
  - o Detalii carte: Dobrotă, N., - A.B.C-ul economiei de piață moderne, Casa de Presă şi Editura Viața Românească, Bucureşti 1991.

Acțiune (în construcții) (Teh.)

- Acțiune exercitată de un agent asupra unei construcții sau a unor părți ale acesteia, susceptibilă de a afecta conformitatea cu exigențele specificate.
  - o Detalii carte: Detalii carte: Ghid privind identificarea şi clasificarea defectelor la tunelurile pentru căi de comunicație C172/2002.

Acțiune accidentală (Teh.)

- Acțiune, de obicei de durată scurtă dar de mărime semnificativă, care are puține şanse de a interveni asupra unei structuri date în timpul duratei de viață proiectate.
  - o Detalii carte: Detalii standard: SR EN 1990:2004 EUROCOD: Bazele proiectării structurilor.
- NOTĂ 1 - În multe cazuri, o acțiune accidentală este susceptibilă de a avea grave consecințe dacă măsuri corespunzătoare nu sunt luate.
- NOTĂ 2 - Impactul, zăpada, vântul şi acțiunile seismice pot fi acțiuni variabile sau accidentale, funcție de informațiile disponibile despre distribuțiile statistice

Acțiune civilă (Jur.)

- Instrument juridic prin care persoana care a suferit un prejudiciu material ori moral în urma săvârşirii unei infracţiuni, doreşte şi solicită repararea respectivei pagube în cadrul procesului penal, beneficiind astfel şi de scutire la plata taxei de timbru ce altfel ar fi trebuit achitată, dar şi de o mai mare rapiditate în soluționarea cererii sale – a se vedea şi acțiune.
  - Detalii carte: A Crişu, Drept procesual penal. Partea generală, ediția a II-a, Editura C.H. Beck, Bucureşti, 2007, p. 126-133.

Acțiune dinamică (Teh.)

- Acțiune care nu provoacă accelerații semnificative structurii sau elementelor structurale.
  - Detalii carte: Detalii standard: SR EN 1990:2004 EUROCOD: Bazele proiectării structurilor.

Acțiune fixă (Teh.)

- Acțiune care are o distribuție şi poziție fixă asupra structurii sau elementului structural astfel încât mărimea şi direcția acțiunii sunt determinate fără ambiguitate pentru toată structura sau pentru elementul structural dacă mărimea şi direcția sunt determinate într-un punct pe structură sau pe elementul structural.
  - Detalii carte: Detalii standard: SR EN 1990:2004 EUROCOD: Bazele proiectării structurilor.

Acțiune geotehnică (Teh.)

- Acțiune transmisă structurii de către sol, umplutură, apa subterană.
  - Detalii carte: SR EN 1990: 2004 EUROCOD: Bazele proiectării structurilor.

Acțiune independentă (Teh.)

- Acțiune care poate fi presupusă statistic independentă în timp şi spațiu față de orice altă acțiune care se aplică pe structură.
  - Detalii carte: Detalii standard: SR EN 1990:2004 EUROCOD: Bazele proiectării structurilor.

Acțiune industrială (Teh.)

- Măsuri adoptate de indivizi sau grupuri de indivizi în încercarea de a rezolva un conflict social în organizația în care lucrează. Spectrul acestor măsuri se întinde de la părăsirea totală sau parțială a muncii (greva), până la totala adeziune la reglementările privind munca, adică aşa numita GREVA DE ZEL.
  - Detalii carte: www.capital.ro/dicționar, termeni economici şi manageriali.

Acțiune penală (Jur.)

- Instrument juridic prin intermediul căruia un anumit conflict de drept penal este adus în fața organelor judiciare spre soluționare, astfel încât persoanele vinovate să fie pedepsite conform legii penale. O dată introdusă, acțiunea penală nu mai poate fi retrasă, singurele modalități de stingere ale acesteia fiind cele prevăzute de lege. Indiferent de câte persoane au participat la comiterea infracțiunii, în respectiva cauză penală nu va exista decât o singură acțiune penală.
  - Detalii carte: A Crişu, Drept procesual penal. Partea generală, ediția a II-a, Editura C.H. Beck, Bucureşti, 2007, p. 106-107.

Acțiune permanentă (Teh.)

- Acțiune care are schimbări puternice, de durată întro perioadă de referință dată şi pentru care variația în timp a mărimii este neglijabilă sau pentru care variația este mereu aceeaşi direcție (monotonă)până când acțiunea atinge o anumită limită.
  - Detalii carte: Detalii standard: SR EN 1990:2004 EUROCOD: Bazele proiectării structurilor.

Acțiune seismică (Teh.)

- Acțiune care apare datorită mişcării solului la cutremur.
  - Detalii carte: Detalii standard: SR EN 1990:2004 EUROCOD: Bazele proiectării structurilor.

Acțiune statică (Teh.)

- Acțiune care nu provoacă accelerații semnificative structurii sau elementelor structurale.
  - Detalii carte: Detalii standard: SR EN 1990:2004 EUROCOD: Bazele proiectării structurilor.

Acțiune termică (Teh.)

- Variația temperaturii fie în lungul meridianului fie în jurul circumferinței plăcii curbe subțiri, sau pe grosimea plăcii curbe subțiri.
  - Detalii carte: Detalii standard: SR EN 1993-1-6:2007 EUROCOD 3: Proiectarea structurilor din oțel. Partea 1-6: Rezistența şi stabilitatea plăcilor curbe subțiri.

Acțiune variabilă (Teh.)

- Acțiune pentru care variația în timp a mărimii nu este nici neglijabilă nici monotonă
  - Detalii carte: Detalii standard: SR EN 1990:2004 EUROCOD: Bazele proiectării structurilor.

Acțiunea cvasistatică (Teh.)

- Acțiune dinamică reprezentată printr-o acțiune statică echivalentă într-un model static.
  - Detalii carte: Detalii standard: SR EN 1990:2004 EUROCOD: Bazele proiectării structurilor.

Acțiunea directă a lucrătorilor împotriva beneficiarului lucrării (Jur.)

- Posibilitatea, recunoscută de lege, a lucrătorilor (zidari, lemnari şi alți lucrători) întrebuințați la clădirea unui edificiu sau altă lucrare dată în antrepriză de a acționa direct în justiție pe client (beneficiarul lucrării), pentru a pretinde plata creanțelor lor direct de la acesta, dar numai în măsura în care clientul este dator către antreprenor în momentul cererii (art.1488 C. civ.). Această acțiune directă este prevăzută de lege pentru ocrotirea lucrătorilor întrebuințați de antreprenor, ca o dispoziție derogatorie de la principiul relativității efectelor contractelor, deoarece nu există un raport juridic direct între client şi lucrători.
  - Detalii carte: drept civil.

Acțiuni indirecte ale incendiului (Teh.)

- Forțe interioare şi momente datorate dilatării termice.
  - Detalii carte: Detalii standard: SR EN 1991-1-2:2004 EUROCOD 1: Acțiuni asupra structurilor. Partea 1-2: Acțiuni generale. Acțiuni asupra structurilor expuse la foc.

Acțiuni termice (Teh.)

- Acțiuni asupra structurii, reprezentate de fluxul de căldură net care acționează asupra elementelor.
  - Detalii carte: Detalii standard: SR EN 1991-1-2:2004 EUROCOD 1: Acțiuni asupra structurilor. Partea 1-2: Acțiuni generale. Acțiuni asupra structurilor expuse la foc.

Activ (Ec.)

- Orice obiect (activ tangibil) sau creanța (activ intangibil) care se poate evalua pecuniar şi care este proprietatea unei persoane fizice sau juridice.
- Acea parte a bilanțului în care se reflectă utilizează resurselor unei întreprinderi. Elementele de activ oferă imaginea existenței materiale a capitalului întreprinderii şi sunt dispuse (ordonate) în funcție de modul de transmitere a valorii lor pe fazele circuitului capitalului şi de gradul lor de lichidare.
- Reprezintă o resursă controlată de către o entitate ca rezultat al unor evenimente trecute şi de la care se aşteaptă să genereze beneficii economice viitoare.

Active (Ec.)

- Valorile de orice natură care aparțin unei unități economice, forma concretă a resurselor unităților economice.

Active circulante (Ec.)

- Sunt acele active care: - sunt achiziționate sau produse pentru consum propriu sau în scopul comercializării şi se aşteaptă a fi realizate în termen de 12 luni de la data bilanțului; - sunt reprezentate de creanțe aferente ciclului de exploatare; - sunt reprezentate de numerar sau echivalente de numerar a căror utilizare nu este restricționată. În categoria activelor circulante se includ : stocuri de producție în curs de execuție, inclusiv valoarea serviciilor prestate şi nefacturate; creanțele; investițiile financiare pe termen scurt; casa şi conturile la bănci.

Active imobilizate (Ec.)

- Bunurile şi valorile destinate să servească o perioadă îndelungată în activitatea persoanei juridice, care nu se consumă la prima utilizare şi se prezintă sub forma a trei categorii : necorporale, corporale şi financiare.

Activitate economică (Ec.)

- Ansamblul actelor prin care oamenii satisfac nevoile lor prin producție şi schimb de bunuri şi de servicii
    - Detalii carte: Bernard, Y, Colli, J.C., Vocabulaire economique et financier, Editions du Seuil, Paris, 1989, p. 23.

Activități comasate (Ec.)

- Grup de activități ce pleacă dintr-o faza "i" şi se încheie într-o fază următoare "l" a unui grafic rețea şi care sunt reprezentate printr-o singură activitate, simbolizată diferit de activitățile graficului inițial şi având durata egală cu drumul maxim dintre fazele "i' şi "l. Dacă din faza "i" pornesc activități ce nu ajung - direct sau indirect - la faza "l" sau în faza "l" ajung activități ce nu au pornit - direct sau indirect - din faza "i", atunci nu se poate realiza comasarea.
    - Detalii carte: Radu, V., Curteanu, D., - Managementul proiectelor de construcții, ediția a II-a, Editura Economică, Bucureşti, 2002.

Actualizare (Ec.)

- Raționament economic prin care se determină valoarea prezentă a unui venit, bun, activ sau utilitate viitoare. În cadrul acestui raționament se ține seama de factorul timp şi de condițiile modificate ale fiecărei perioade. Actualizarea este un procedeu de calcul al valorii unei resurse băneşti pornind de la principiul că o suma prezentă S0 valorează după n ani Sn= $S0(1+a)^n$. Expresia $(1+a)^n$ se numeşte factor de fructificare. În sens invers, o sumă Sn disponibilă în viitor, peste n ani, are o valoare actuală (în prezent) egală cu S0 = $Sn/(1+a)^n$. Expresia $1/(1+a)^n$ se numeşte factor de actualizare, iar a reprezintă coeficientul de actualizare .

Actul Unic European (Jur.)

- Tratat care a modificat Tratatele fondatoare ale Comunităţilor Europene, şi în special Tratatul CEE. A fost semnat în februarie 1986 de către statele membre ale Comunităţilor Europene de la acea dată şi a intrat în vigoare în iulie 1987. A modificat anumite dispoziţii de natură instituţională conţinute în Tratatul CEE, întărind rolul Parlamentului European în procesul legislativ european. Totodată, Actul Unic European a pus bazele cooperării politice între statele membre şi a prevăzut realizarea pieţei unice la nivel european până la 1 ianuarie 1993 – a se vedea şi Parlament European, piaţa unică.
  - Detalii carte: C. Lefter, Fundamente ale dreptului comunitar instituţional, Editura Economică, Bucureşti, 2003, p. 21.

Acurateţe (Teh.)

- Un grad de confirmare între valoarea măsurată şi valoarea adevărată. Notă: Pentru date de poziţie măsurate, acurateţea este în mod normal exprimată printr-o distanţă de la o poziţie fixă definită ca precisă la adevărata poziţie.
  - Detalii carte: Detalii carte: Ghid pentru proiectarea planurilor generale de aerodromuri. Indicativ GP 108 – 04.

Acvatoriu (Teh.)

- Suprafaţă totală de apă din incinta unui port.
  - Detalii carte: Detalii carte: Normativ privind proiectarea porturilor fluviale - Indicativ NP 106-04.

Ad hoc (Jur.)

- Expresie care înseamnă „în acest scop", „pentru aceasta" şi se foloseşte pentru a desemna un arbitru, o comisie, un administrator etc. numiţi pentru un scop, pentru o sarcină specifică.
  - Detalii carte: L. Săuleanu, S. Răduleţu, Dicţionar de expresii juridice latine, Editura C.H. Beck, Bucureşti, 2007, p. 22-24.

Adâncime (Teh.)

- Distanţa măsurată pe verticală între suprafaţa şi fundul apei.
  - Detalii carte: Detalii carte: Normativ privind proiectarea porturilor fluvial - Indicativ NP 106-04

Adecvare (Ec.)

- În strategie şi în organizare, o soluţie nu este adecvată problemei decât dacă ea permite să se rezolve toate dificultăţile fără a introduce, la rândul ei, prin condiţiile sale de aplicare, inconveniente de natură să provoace noi probleme. Buna adecvare depinde, mai mult sau mai puţin, de doua procese complementare: (a) profunzimea şi exhaustivitatea analizei realităţii şi (b) crearea unui răspuns eficace şi economic privind toate aspectele strategice importante.

- Detalii carte: Serraf G., Dictionnaire methodologique du marketing, Les Editions d`organisation, Paris, 1985, p. 21-22.

Adecvarea capitalului (Ec.)

- Valoarea minimă a capitalului pe care o bancă, intermediari financiari nebancari şi alţi operatori financiari de pe piaţă trebuie să o menţină în raport cu riscurile pe care şi le asumă . Se exprimă ca raport al capitalului unei instituţii financiare fată de activele sale, credite şi investiţii, şi se utilizează ca o măsură a puterii sale financiare şi a stabilităţii. Potrivit valorii standard a adecvării capitalului stabilită de Banca pentru Reglementări Internaţionale (BRI), băncile trebuie să aibă un capital iniţial de bază egal cu cel puţin opt la sută din activele lor.

Aderenţă (Teh.)

- Efect al mortarului care dezvoltă o rezistenţă la întindere sau la forfecare la nivelul suprafeţei de contact a elementelor pentru zidărie.
  - Detalii carte: Detalii standard: SR EN 1996-1-1:2006 EUROCOD 6: Proiectarea structurilor de zidărie. Partea 1-1: Reguli generale pentru construcţii de zidărie armată şi nearmată.

Aderenţa de ancorare (Teh.)

- Aderenţă pe unitatea de suprafaţă între armătură şi beton sau mortar dacă armătura este supusă la eforturi de întindere sau de compresiune.
  - Detalii carte: Detalii standard: SR EN 1996-1-1:2006 EUROCOD 6: Proiectarea structurilor de zidărie. Partea 1-1: Reguli generale pentru construcţii de zidărie armată şi nearmată.

Adezivi (Teh.)

- Substanţe nemetalice, capabile să unească materiale prin lipirea suprafeţelor (adeziune) astfel încât să se realizeze o rezistenţă internă adecvată (coeziune).
  - Detalii carte: Ghid de proiectare şi execuţie a placajelor ceramice exterioare, aplicate prin lipire, la clădiri (extindere şi revizuire normativ C202 -80) .

Administraţie publică (Jur.)

- Totalitatea activităţilor de aducere la îndeplinire a legii, de organizare şi realizare a serviciilor publice de către Preşedintele României, Guvern şi alte autorităţi executive şi administrative. Administraţia publică poate fi constituită la nivelul întregii ţări (administraţie publică centrală) sau la nivelul unităţilor administrativ-teritoriale (administraţie publică locală) – a se vedea şi unităţi administrativ-teritoriale.
  - Detalii carte: A.Iorgovan, Tratat de drept administrativ, volumul I, ediţia a IV-a, Editura All Beck, Bucureşti, 2005, p. 63-66.

Adosat (Teh.)

- Termen ce marchează situația în care două elemente constructive sunt amplasate spate în spate sau atunci când un element constructiv (o coloană, un pilastru) sunt ridicate în fața altui element mai important, pe care se sprijină.

Aducțiune (Teh.)

- Sistem constructiv în care elementul principal îl constituie conducta şi care asigură transportul în siguranţă al apei între captare şi rezervorul de înmagazinare.
    - Detalii carte: Detalii carte: Normativ pentru exploatarea şi reabilitarea conductelor pentru transportul apei - Indicativ NE 035-06.

Aerodrom (Teh.)

- Suprafața bine delimitată pe sol, inclusiv orice clădiri, instalații şi echipamente, destinată să fie utilizată, în întregime sau parțial, pentru sosirea, plecarea şi manevrarea aeronavelor la suprafața.
    - Detalii carte: Ghid pentru proiectarea planurilor generale de aerodromuri. Indicativ GP 108 – 04.

Aerodrom certificat (Teh.)

- Un aerodrom al cărui operator a fost autorizat cu un certificat de aerodrom.
    - Detalii carte: Ghid pentru proiectarea planurilor generale de aerodromuri. Indicativ GP 108 – 04.

Aeroport (Teh.)

- Aerodrom deschis pentru operațiuni comerciale de transport aerian.
    - Detalii carte: Ghid pentru proiectarea planurilor generale de aerodromuri. Indicativ GP 108 – 04.

Afacere (Ec.)

- Ansamblul de activități industriale, agricole, financiare, asumate de un individ sau de o întreprindere în profitul sau în contul altuia (agent de afaceri). În întreprindere, afacerile se traduc prin tranzacții a căror valoare cumulată contabilizată, pe o anumită perioadă, reprezintă cifra de afaceri.
    - Detalii carte: Dictionnaire commercial de l`Academie des sciences commerciales, Ed. Hachette, Paris, 1979, p. 6.

Affectio societatis (Jur.)

- Voința comună a asociaților din cadrul unei societăți de a pune în comun o serie de resurse pentru a desfăşura în comun o activitate în scopul realizării şi împărțirii beneficiilor ce vor rezulta – a se vedea şi societate comercială.
    - Detalii carte: St. D. Cărpenaru, Tratat de drept comercial român, Editura Universul Juridic, Bucureşti, 2009, p. 197.

Afuiere (Teh.)

- Dislocarea şi spălarea de către curentul apei a aluviunilor.

Agent (Teh.)

- Ceea ce acționează asupra unei construcții sau a diverselor sale părți.
    - Detalii carte: Detalii carte: Ghid privind identificarea şi clasificarea defectelor la tunelurile pentru cai de comunicație C172/2002.

Agent agresiv (Teh.)

- Factor de mediu ce acționează distructiv asupra construcției sau a diverselor sale părți componente, provocând degradarea prin coroziune a materialului de construcție.
    - Detalii carte: Ghid privind urmărirea comportării în exploatare a protecțiilor anticorozive la construcții din otel. Măsuri de intervenție. INCERC C180/2005.

Agent economic (Ec.)

- Un actor independent al vieții economice, adică un centru de decizie pe care economistul îl apreciază ca fiind semnificativ pentru a-l izola în vederea analizei.
    - Detalii carte: Genereux J., Economie politică, Ed. All Beck, Bucureşti, 2000, p.14.
- O persoană sau o grupare de persoane fizice şi/sau juridice, dintr-o țară (economie națională), care îndeplineşte roluri şi funcții specifice, autonomizate pe baza diviziunii muncii şi instituțional; persoana care are comportamente generale similare în economie, folosindu-se în acest scop de resurse şi instrumente adecvate. Agenții economici sunt grupați în şapte sectoare instituționale: (1) societățile şi cvasisocietățile nefinanciare; (2) instituțiile bancar-financiare şi de credit; (3) întreprinderile şi societățile de asigurare; (4) administrațiile publice; (5) administrațiile particulare; (6) familiile; (7) restul lumii (activitățile unităților nerezidente care sunt în legătură cu activitățile celor rezidente).
    - Detalii carte: Dobrotă N., Economie politică, Ed. Economică, Bucureşti, 1997, p. 65-67.

Agent termic cu parametrii scăzuți (Teh.)

- Agent termic cu temperatură şi presiune scăzute: apa caldă, abur de subpresiune şi de joasă presiune.
    - Detalii carte: Detalii carte: Normativ privind exploatarea sistemelor centralizate de alimentare cu energie termică (rețele şi puncte termice).

Agent termic sau purtător de energie termică (Teh.)

- Fluid utilizat pentru a acumula, a transporta şi a ceda energia termică. Agentul termic poate fi: - primar, agentul termic care preia energia termică în instalațiile producătorului şi o transportă până la stația termică unde o cedează agentul termic secundar - secundar, agentul termic care circulă prin instalațiile consumatorului, preluând căldura de la agentul termic primar în stația termică.
  - Detalii carte: Normativ privind exploatarea sistemelor centralizate de alimentare cu energie termică (rețele şi puncte termice).

Agenți autotrofi (Teh.)

- Organisme care îşi sintetizează hrana direct din substanțe anorganice.
  - Detalii carte: Detalii carte: ICPMC PROCEMA - Metodologie pentru consolidarea stratului suport (zidărie, tencuieli) şi tratamentul suprafețelor pictate la construcțiile vechi cu valoare de patrimoniu, în condiții de umiditate excesivă şi existența biodegradării.

Agenți heterotrofi (Teh.)

- Organisme care îşi sintetizează hrana direct din substanțe organice.
  - Detalii carte: Detalii carte: ICPMC PROCEMA - Metodologie pentru consolidarea stratului suport (zidărie, tencuieli) şi tratamentul suprafețelor pictate la construcțiile vechi cu valoare de patrimoniu, în condiții de umiditate excesivă şi existența biodegradării.

Agentul termic cu parametrii ridicați (Teh.)

- Agent termic cu temperatură şi presiune ridicată ,apă fierbinte, abur de medie şi înaltă presiune.
  - Detalii carte: Detalii carte: Normativ privind exploatarea sistemelor centralizate de alimentare cu energie termică (rețele şi puncte termice).

Aglomerare (Ec.)

- Demografie: grup de locuitori vecini, dintre care nici unul nu este separat de cel mai apropiat de o distanță mai mare de 200 metri şi unde trăiesc cel puțin 50 de persoane. (Definiție adoptată de Conferința statisticienilor europeni, organism specializat al O.N.U.).
  - Detalii carte: ***Dictionnaire commercial de l`Academie des sciences commerciales, Ed. Hachette, Paris, 1979, p. 32.

Agrement tehnic (Teh.)

- Aprecierea tehnică favorabilă, concretizată într-un document scris, asupra aptitudinii la utilizare, în conformitate cu cerințele legale în vigoare, a materialelor, pieselor, subansamblurilor, utilajelor, echipamentelor, instalațiilor tehnologice industriale noi sau procedee tehnologice de montaj pentru care nu există şi nu pot fi elaborate încă standarde

naționale sau alte reglementări oficiale:normative, standarde de ramură,proiecte tip aprobate.
  - Detalii carte: Normativ privind exploatarea sistemelor centralizate de alimentare cu energie termică (rețele şi puncte termice).

Agrement tehnic european (Teh.)

- Specificație tehnică ce exprimă o evaluare tehnică favorabilă a adecvării unui produs la o utilizare preconizată, bazată pe satisfacerea cerințelor esențiale aplicabile construcției în care produsul urmează a fi utilizat.

Ajur (Teh.)

- Tehnică decorativă constând din traforarea de mici străpungeri în plăci de piatră sau de lemn, permițând pătrunderea luminii.

Alianțe strategice (Ec.)

- Relații de cooperare activă între organizații separate din punct de vedere legal. Organizațiile se pot angaja în alianțe strategice cu competitorii, furnizorii, clienții şi cu sindicatele.
  - Detalii carte: Johns Gary, Organizational Behavior, Fourth Edition, Harper Collins, College Publishers, New York, 1996, pag 74-75.

Alimentarea centralizată cu căldură (Teh.)

- Sistem de încălzire prin care se realizează alimentarea cu căldură dintr-o sursă unică a unui număr mare de clădiri (un ansamblu, un cvartal, o localitate).
  - Detalii carte: Detalii carte: Normativ privind exploatarea sistemelor centralizate de alimentare cu energie termică (rețele şi puncte termice).

Aliniament (Teh.)

- Spațiu jalonat la intervale egale de elemente de acelaşi tip (arbori, statui, fântâni, clădiri, coloane etc.).
- Rezultatul unei operațiuni de sistematizare urbană, constând în aducerea la o linie comună a spațiilor verzi sau a amenajărilor ce le deservesc.

Alocarea resurselor (Ec.)

- Tehnica de optimizare a programării resurselor ce urmăreşte obținerea unor programe având durata de execuție minimă, ținând seama de cantitățile de resurse existente (disponibile). Aceasta presupune repartizarea resurselor existente astfel încât profilul resurselor necesare să nu depăşească profilul resurselor disponibile, proiectul menținându-se ca durată în limita drumului critic. Pentru aceasta se modifică duratele de execuție ale activităților ce dețin rezerve libere de timp având ca efect modificarea intensității resursei .

- Detalii carte: Radu, V., Curteanu, D., - Managementul proiectelor de construcții, ediția a II-a, Editura Economică, Bucureşti, 2002.

Alocația de capital (Ec.)

- Reducere a cuantumului impozitului pe profit datorat, oferit ca un stimulent pentru investiții în proiecte de mare anvergură care conduc la creşterea capacității de producție a unei țări şi a stocului de capital. Un anumit procent din costul activului de capital este permis ca alocare a capitalului în cursul perioadei contabile în care a fost achiziționat. Această suma este mai mare decât cheltuielile cu amortizarea activului în cursul acestei perioade .
  - Detalii carte: Business Dicționary.com.

Alternativă (Ec.)

- Demers de căutare a unei decizii, deseori utilizat în strategie, care înseamnă a accepta doua tipuri de constrângeri: pe de o parte, a nu reține decât doua rezultate posibile, iar pe de altă parte, a obliga să se aleagă unul eliminându-l pe celalalt.
  - Detalii carte: Serraf G., Dictionnaire methodologique du marketing, Les Editions d`organisation, Paris, 1985, p. 25.

Altitudinea aerodromului (Teh.)

- Cota celui mai înalt punct al suprafeței de aterizare (pista).
  - Detalii carte: Ghid pentru proiectarea planurilor generale de aerodromuri. Indicativ GP 108 – 04.

Altorelief (Teh.)

- Tip de relief puternic profilat față de suprafață de fundal, cu tendința de desprindere de acesta.

Alveolă (Teh.)

- Gol care poate traversa complet sau parțial elementul pentru zidărie.
  - Detalii carte: Detalii standard: SR EN 1996-1-1:2006 EUROCOD 6: Proiectarea structurilor de zidărie. Partea 1-1: Reguli generale pentru construcții de zidărie armată şi nearmată.

Ambardee (Teh.)

- Oscilația navei în jurul axei verticale datorată valurilor şi curenților.
  - Detalii carte: Detalii carte: Normativ privind proiectarea porturilor fluviale - Indicativ NP 106-04.

Ambrazură (Teh.)

- Deschidere practicată într-un zid, delimitată de cadrul unei ferestre sau al unei uşi.

- Spațiul cuprins între montanții ferestrei sau ușii.
- Deschidere practicată într-o amenajare întărită, pentru a permite tragerea cu o armă.

Amenajarea teritoriului (Ec.)

- Ansamblul de măsuri inițiate de autoritățile publice, destinate să asigure o dezvoltare echilibrată a regiunilor printr-o mai bună repartiție a populației și a activităților economico-sociale.
  - Detalii carte: Dictionnaire commercial de l`Academie des sciences commerciales, Ed. Hachette, Paris, 1979, p. 39.
- Activitate care are ca scop asigurarea unui echilibru în dezvoltarea diferitelor zone ale țării, principalele sale obiective fiind dezvoltarea economică și socială echilibrată a regiunilor și zonelor (însă cu respectarea în continuare a specificului acestora), îmbunătățirea calității vieții oamenilor și colectivităților umane, gestionarea resurselor naturale și a peisajelor naturale și culturale în spiritul dezvoltării durabile. Alături de acestea, într-un stat mai trebuie asigurate atât utilizarea rațională a teritoriului, dar și conservarea și dezvoltarea diversității culturale – a se vedea și dezvoltare durabilă.
  - Detalii carte: art. 9 din Legea nr. 350/2001 privind amenajarea teritoriului și urbanismul, cu modificările și completările ulterioare, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 373/10.07.2001.

Amendă (Ec.)

- Sancțiune concretizată în plata unei anumite sume de bani reglementată prin acte normative, suportată de persoane fizice sau juridice, pentru abateri privind îndeplinirea unor obligații cu caracter fiscal, civil sau administrativ, ori pentru săvârșirea unor infracțiuni prevăzute de lege. Amenda este o sursă de venituri pentru administrațiile publice și o pârghie economico-financiară în mecanismul economico-social .
  - Detalii carte: Dobrotă N., - Dicționar de economie, Editura Economică, București,1999.

Amnistie (Jur.)

- Cauză care înlătură răspunderea penală pentru infracțiunile comise anterior legii de amnistie, iar în situația în care intervine după condamnarea făptuitorului, ea va înlătura și executarea pedepsei. Cu toate acestea, dacă în urma faptei săvârșite, făptuitorul este obligat la plata unei amenzi, pe care acesta o achită, și deci suma respectivă a fost deja încasată până la data amnistiei, conform prevederilor penale, amenda nu se va putea restitui. Amnistia se manifestă sub forma unui act de clemență dat de Parlamentul României ce privește infracțiunile comise anterior datei adoptării lui (aici nefiind incluse și cele comise chiar în ziua adoptării amnistiei), iar aceste infracțiuni pentru care urmează să opereze amnistia trebuie să fie prevăzute expres prin legea prin care este acordată. Deși are un caracter obligatoriu, învinuitul va putea totuși cere continuarea procesului pentru a-și putea demonstra nevinovăția, fiind, de altfel, singurul participant la proces care are această posibilitate. Deși înlătură răspunderea penală, amnistia nu va înlătura însă și răspunderea civilă, în această situație făptuitorul sau cel care răspunde de acesta fiind obligat la repararea pagubelor provocate persoanei vătămate. De asemenea, nu are nici o

influență nici asupra măsurilor de siguranță sau a celor educative – a se vedea şi răspundere civilă, răspundere penală.

- Detalii carte: a se vedea art. 119 din Codul penal.

Amortizare (Teh.)

- Disiparea energiei în timp şi spațiu.
  - Detalii carte: Detalii standard: SR EN 1991-3: 2007 EUROCOD 1: Acțiuni asupra structurilor. Partea 3: Acțiuni induse de poduri rulante şi maşini.
- Parte din prețul unui bun material considerat capital fix care corespunde deprecierii fizice şi monetare, ca urmare a uzurii fizice şi morale în procesul de producție. Amortizarea este o cheltuială ce se recuperează din prețul de vânzare al producției, Suma recuperată serveşte la reînnoirea, modernizarea şi sporirea capitalul fix. Se disting mai multe modalități de amortizare : - amortizare liniară: utilizarea aceleiaşi cote de amortizare pe toată durata de funcționare a unui activ fix; - amortizare accelerată: ca formă de recuperare în mod rapid a prețului activului fix, în vederea evitării uzurii morale, ce necesită o aprobare din partea statului (Ministerului Finanțelor); - amortizare degresivă: utilizarea unei cote de amortizare mai mari la începutul perioadei de funcționare a activului fix şi descreşterea acestuia în partea finală a perioadei de funcționare a acestuia. Plata periodică anuală până la rambursarea completă a unui capital împrumutat şi a dobânzii aferente.

Amortizarea (Ec.)

- Reprezintă alocarea costurilor activului pe parcursul duratei de viață.
- Parte din prețul unui bun material considerat capital fix care corespunde deprecierii fizice şi monetare, ca urmare a uzurii fizice şi morale în procesul de producție. Amortizarea este o cheltuială ce se recuperează din prețul de vânzare al producției. Suma recuperată serveşte la reînnoirea, modernizarea şi sporirea capitalul fix. Se disting mai multe modalități de amortizare : - amortizare liniară: utilizarea aceleiaşi cote de amortizare pe toată durata de funcționare a unui activ fix; - amortizare accelerată: ca formă de recuperare în mod rapid a prețului activului fix, în vederea evitării uzurii morale, ce necesita o aprobare din partea statului (Ministerului Finanțelor); - amortizare degresivă: utilizarea unei cote de amortizare mai mari la începutul perioadei de funcționare a activului fix şi descreşterea acestuia în partea finala a perioadei de funcționare a acestuia
  - Detalii carte: Detalii carte: Dobrotă, N., - Dicționar de economie, Editura Economică, Bucureşti,1999

Amortizarea degresivă (Ec.)

- Accelerează cesiunea costului unui activ la amortizare prin alocarea unei sume mai importante din costul activului în primii săi ani de viață. Principalele metode ale amortizării accelerate cunoscute în teoria şi practica internațională sunt următoarele: 1. Procent fix din valoarea neamortizată a activului Fixed percentage of a declining balance, Pourcentage fixe d'un amortissement degressif" presupune că amortizarea anuală este un procent fix din valoarea neamortizată (valoarea contabilă) a activului la începutul anului. Deci, costurile sunt mai mari în primul an, ele devin din ce în ce mai mici, până se ajunge la valoarea rămasă. 2. Metoda specială de amortizare regresivă Special declining balance

method,Methode speciale damortissement degressif" Se calculează rata procentuală corespunzătoare amortizării liniare, ignorând valoarea rămasă. 3. Suma cifrelor anuale Sum-of-the- Years digits depreciation method, La somme des chiffres des annees".

Amortizarea fiscală (Jur.)

- Cheltuielile aferente achiziționării, producerii, construirii, asamblării, instalării sau îmbunătățirii mijloacelor fixe amortizabile ce se recuperează din punct de vedere fiscal prin deducerea amortizării, potrivit prevederilor articolului 24 din Codul Fiscal.

Amortizarea în funcție de producția realizată (Ec.)

- Această metodă se aplică atunci când recuperarea valorii unui activ este mai mult legată de folosința sa decât de durata de viață.
    - Detalii carte: Robert K. Eskew,Daniel L.Jensen:Financial Accounting,Random House Businss Division,N.Y.,pp.339-342 Maria Dimitriu:Investments and risk, Editura Mărgăritar , Bucureşti, 2000, pp188-204).

Amortizarea liniară (Ec.)

- Este o metodă de calcul a amortizării ce presupune ca pierderea totală de valoare este direct proporțională cu vârsta activului şi este necesară în fiecare an o sumă fixă pentru amortizare.

Amortizarea progresivă (Ec.)

- Această metodă calculează amortizarea la o rată crescătoare. Se presupune că va fi înființat un fond imaginar pentru depozite X la sfârşitul fiecărui an, pe toată durata de viață a unui activ. Aceste depozite se capitalizează la sfârşitul duratei estimate de funcționare a activului la o rată a dobânzii.

Amplasament (Ec.)

- Loc pe care se aşează o construcție, o instalație, un dispozitiv.

Amplitudine constantă (Teh.)

- Se raportează la o istorie de tensiune în care tensiunea alternează între valori maxime şi valori minime cu valori constante.
    - Detalii carte: Detalii standard: SR EN 1999-1-3:2007 EUROCOD 9: Proiectarea structurilor de aluminiu. Partea 1-3: Structuri care lucrează în regim de oboseală.

Amplitudine variabilă (Teh.)

- Se raportează la orice istorie de tensiune care conține mai mult de o maximă de tensiune sau o minimă de tensiune.
  - o Detalii carte: Detalii standard: SR EN 1999-1-3:2007 EUROCOD 9: Proiectarea structurilor de aluminiu. Partea 1-3: Structuri care lucrează în regim de oboseală.

Amplitudinea tensiunii (Teh.)

- Jumătate din valoarea variației tensiunii.
  - o Detalii carte: Detalii standard: SR EN 1999-1-3:2007 EUROCOD 9: Proiectarea structurilor de aluminiu. Partea 1-3: Structuri care lucrează în regim de oboseală.

Ampriza străzii (Teh.)

- Spațiul amenajat ocupat de toate elementele constructive ale străzii inclusiv terenul sistematizat pe verticală, situat între construcțiile sau gardurile laterale străzii, care marchează limita de proprietate.
- În cazul când strada nu este mărginită de garduri sau clădiri, prin ampriza străzii se înțelege suprafața de teren afectată de terasamente .
  - o Detalii carte: Detalii carte: Normativ pentru întreținerea şi repararea străzilor Indicativ NP 033-04.

Analiză (Ec.)

- Metodă de cercetare şi studiere a fenomenelor şi proceselor obiective şi care se caracterizează prin descompunerea lor în părți componente sau constitutive. Permite dezvăluirea elementului comun care uneşte multiplele manifestări ale realității.
  - o Detalii carte: Dicționar de economie politică, Ed. Politică, Bucureşti, 1974, p. 28.

Analiza cost-eficacitate/eficiență (Ec.)

- Tehnică de analiză înrudită cu analiza COST-BENEFICIU. Deosebirea constă în faptul că analiza cost-eficacitate se referă la o altă problemă, şi anume la găsirea modalității prin care costurile atingerii unui anumit obiectiv sunt minime. Prin urmare, această abordare contribuie la alegerea uneia sau a alteia dintre mai multe variante, dar nu poate răspunde la întrebarea dacă merită sau nu să fie adoptată vreuna dintre ele. Analiza cost-eficacitate se utilizează în situațiile în care rezultatele unui proiect sunt dificil de exprimat în termeni băneşti, dar pot fi totuşi măsurate în raport cu o scară oarecare de valori 1.
  - o Detalii carte: www.capital.ro/dicționar, termeni economici şi manageriali.

Analiza cost-utilitate (Ec.)

- Variantă a ANALIZEI COST-EFICACITATE/EFICIENȚĂ, folosită în teoria economică a serviciilor de sănătate, în care rezultatul sau beneficiul se măsoară în termeni de "ani de viață îmbunătățiți calitativ" sau o altă măsură non-monetară ce semnifică o valoare în ceea ce priveşte bunăstarea pacientului.

- Detalii carte: Nedelea Ştefan, Microeconomie aplicată, Editura ASE, 2003, capitolul 5.

Analiza cu neliniaritate de material (Teh.)

- Analiză bazată pe teoria încovoierii plăcilor curbe subţiri aplicată la o structură perfectă, presupunând ipoteza micilor deformaţii, ca în 1.3.4.3, dar considerând o lege de material elasto - plastică neliniară.
  - Detalii carte: Detalii standard: SR EN 1993-1-6:2007 EUROCOD 3: Proiectarea structurilor din oţel. Partea 1-6: Rezistenţa şi stabilitatea plăcilor curbe subţiri.

Analiza de bifurcare liniar elastică (Teh.)

- Analiza care determină valoarea proprie din bifurcarea echilibrului pentru o structură realizată din plăci curbe subţiri, pe baza ipotezei micilor deformaţii în teoria de încovoiere, aplicată pe geometria perfectă a suprafeţei mediane a plăcii curbe subţiri. se subliniază faptul că acolo unde este menţionată o valoare proprie, aceasta nu se referă la modurile de vibraţie.
  - Detalii carte: Detalii standard: SR EN 1993-1-6:2007 EUROCOD 3: Proiectarea structurilor din oţel. Partea 1-6: Rezistenţa şi stabilitatea plăcilor curbe subţiri.

Analiza de preţ (Ec.)

- Document ce serveşte la determinarea preţurilor pe unitatea de măsură a articolului de deviz şi se realizează prin ponderarea consumurilor normate, pe unitatea de măsură a articolului de deviz cu preţurile unitare ale fiecărei resurse în parte şi însumarea rezultatelor pentru materiale, manoperă, utilaj şi transport .
  - Detalii carte: Radu, V., Curteanu, D., - Managementul proiectelor de construcţii, ediţia a II-a, Editura Economică, Bucureşti, 2002.

Analiza de sistem (Ec.)

- Pentru a înţelege sintagma, trebuie decupată în elementele sale: (1) analiza: descompunere a unei probleme puse pentru a decela elementele constitutive şi legăturile care le unesc în vederea unui tratament; (2) sistem: un sistem este un ansamblu de elemente organizate în vederea atingerii unui obiectiv dat. Organizarea elementelor este guvernată printr-o lege. Analiza de sistem permite, într-o primă faza, să se analizeze diferitele elemente ale sistemului: (a) motivaţia sau finalitatea; (b) obiectivele: traducerea finalităţilor în misiune precisă, fixată sistemului; (c) mediul: cadrul exterior în care evoluează sistemul; (d) structura: dispozitiv fix şi metodologic constituit pentru a realiza, cel mai economic posibil, obiectivul în cadrul mediului; (e) intrările datele, materialele provenind din mediu şi care sunt puse la dispoziţia structurii; (f) ieşirile: datele, materialele întocmite rezultând din tratarea intrărilor de către structură şi furnizate mediului pentru a răspunde obiectivelor asumate sistemului; (g) controlul: dispozitiv destinat a verifica adecvarea ieşirilor la obiectivele urmărite şi imperativele mediului; (h) reglarea sau cibernetica sistemului: dispozitiv destinat să asigure adaptarea sistemului la obiectivele urmărite şi la imperativele mediului. În concluzie, analiza de sistem se ataşează studierii unei organizaţii, nu ca o "cutie neagră" căruia i s-ar lua în seamă numai

intrările şi ieşirile pentru a-i aprecia randamentul, ci ca o structură caracterizată prin jocul interacţiunilor sau mecanismelor asociate diferitelor unităţi operante sau subsisteme.

- Detalii carte: Serraf G., Dictionnaire methodologique du marketing, Les Editions d`organisation, Paris, 1985, p. 237.

Analiza diagnostic (Ec.)

- Metoda folosită în management, pe baza constituirii unei echipe multidisciplinare, din manageri şi executant, al cărei conţinut principal constă în identificarea punctelor forte şi punctelor slabe ale domeniului analizat, cu evidenţierea cauzelor care le generează, finalizată în recomandări cu caracter corectiv sau de dezvoltare.

Analiza economică (Ec.)

- Cercetare a unui proces sau fenomen din punct de vedere economic, bazată pe descompunerea întregului în elementele sale componente şi pe studierea lor şi a factorilor de influenţă, în scopul cunoaşterii ştiinţifice a activităţii economice sub multiplele ei forme şi pe toate treptele în timp şi spaţiu.
    - Detalii carte: Dicţionar de economie politică, Ed. Politică, Bucureşti, 1974, p. 28.

Analiza elastică neliniar geometrică (Teh.)

- Analiza bazată pe teoria de încovoiere a plăcilor curbe subţiri aplicată la o structură perfectă, utilizând o lege de material elastic liniar, dar incluzând teoria neliniară cu deformaţii mari care ia în considerare orice modificare de geometrie provocată de încărcările ce acţionează asupra plăcii curbe subţiri. la fiecare nivel de încărcare este prevăzut un control al valorii proprii de bifurcare.
    - Detalii carte: Detalii standard: SR EN 1993-1-6:2007 EUROCOD 3: Proiectarea structurilor din oţel. Partea 1-6: Rezistenţa şi stabilitatea plăcilor curbe subţiri.

Analiza elastică neliniar geometrică ţinând cont de imperfecţiuni (Teh.)

- Analiza care include explicit imperfecţiunile, similara unei analize gna, după cum este definită în 1.3.4.5, dar care adoptă un model pentru geometria structurii ce ţine seama de forma imperfectă (adică geometria suprafeţei mediane ia în considerare abaterile nedorite în raport cu forma ideală). imperfecţiunile pot, de asemenea, să includă efectele abaterilor la condiţiile de margine şi/sau efectele tensiunilor reziduale. la fiecare nivel de încărcare se prevede un control al valorii proprii de bifurcare.
    - Detalii carte: Detalii standard: SR EN 1993-1-6:2007 EUROCOD 3: Proiectarea structurilor din oţel. Partea 1-6: Rezistenţa şi stabilitatea plăcilor curbe subţiri

Analiza elastică perfect plastică de ordinul doi (Teh.)

- Analiza structurală bazată pe relaţii moment/curbură constând dintr-o parte liniar elastică urmată de o parte plastică fără creşterea rezistenţei, efectuate pe geometria deplasată(sau deformată) a structurii.
    - Detalii carte: Detalii standard: SR EN 1990:2004 EUROCOD: Bazele proiectării structurilor.

Analiza elastică perfect plastică de ordinul întâi (Teh.)

- Analiza structurală bazată pe relații moment/curbură constând dintr-o parte liniar elastică urmată de o parte plastică fără creşterea rezistenței, efectuate pe geometria inițială a structurii.
    - Detalii carte: Detalii standard: SR EN 1990:2004 EUROCOD: Bazele proiectării structurilor.

Analiza elastică perfect plastică de ordinul doi (Teh.)

- Analiza structurală bazată pe relații moment/curbură constând dintr-o parte liniar elastică urmată de o parte plastică fără creşterea rezistenței, efectuate pe geometria deplasată(sau deformată) a structurii.
    - Detalii carte: Detalii standard: SR EN 1990:2004 EUROCOD: Bazele proiectării structurilor.

Analiza elasto plastică (ordinul întâi sau doi) (Teh.)

- Analiza structurală ce utilizează relații eforturi-deformații sau relații moment-curbură constând dintr-o parte liniar elastică urmată de o parte plastică cu sau fără creşterea rezistenței
    - Detalii carte: Detalii standard: SR EN 1990:2004 EUROCOD: Bazele proiectării structurilor
- NOTĂ - În general, este efectuată pe geometria structurii inițiate, dar poate fi aplicată pe geometria structurii deplasate (deformate).
- NOTĂ - În general, este efectuată pe geometria structurii inițiate, dar poate fi aplicată pe geometria structurii deplasate (deformate).

Analiza globală (Teh.)

- Analiza care include întreaga structură, mai exact decât părți structurale individuale tratate separat.
    - Detalii carte: Detalii standard: SR EN 1993-1-6:2007 EUROCOD 3: Proiectarea structurilor din oțel. Partea 1-6: Rezistența şi stabilitatea plăcilor curbe subțiri
- Determinare, pe o structură, a unui sistem de forțe sau momente interne sau eforturi, care sunt în echilibru cu un sistem de acțiuni definit pe structură şi care depinde de mărimi geometrice, proprietățile structurale sau caracteristicile materialelor.
    - Detalii carte: SR EN 1990:2004 EUROCOD: Bazele proiectării structurilor.

Analiza liniar elastică a plăcilor curbe subțiri (Teh.)

- Analiza prin care se estimează comportamentul structurilor realizate din plăci curbe subțiri pe baza ipotezei micilor deformații în teoria de ordinul întâi, aplicată pe geometria perfectă a suprafeței mediane a plăcii curbe subțiri.
    - Detalii carte: Detalii standard: SR EN 1993-1-6:2007 EUROCOD 3: Proiectarea structurilor din oțel. Partea 1-6: Rezistența şi stabilitatea plăcilor curbe subțiri.

Analiza liniară elastică de ordinul doi (Teh.)

- Analiza structurală elastică, folosind legi liniare de tensiuni/deformații, aplicate la geometria structurii deformate.
    - Detalii carte: Detalii standard: SR EN 1990:2004 EUROCOD: Bazele proiectării structurilor.

Analiză liniară elastică de ordinul întâi fără redistribuire-1-2004 (Teh.)

- Analiza structurală elastică bazată pe tensiuni/deformații liniare sau legi moment/curbura efectuate pe geometria inițială.
    - Detalii carte: Detalii standard: SR EN 1990:2004 EUROCOD: Bazele proiectării structurilor.

Analiza macroeconomică (Teh.)

- Studiază fenomenele economice care se petrec la scara ramurii, economiei naționale sau economiei mondiale, utilizând mărimi agregate ca: volumul producției, forța de muncă, volumul investițiilor (pe ramuri şi pe ansamblul economiei), produsul intern brut etc.
    - Detalii carte: Dicționar de economie politică, Ed. Politică, Bucureşti, 1974, p. 28.

Analiza microeconomică (Ec.)

- Abordează fenomenul economic la nivelul individului sau al întreprinderii, cercetează comportamentul acestora şi factorii care le determină orientarea în activitatea economică, în politica de utilizare a resurselor, în problemele programării producției şi ale cererii etc.
    - Detalii carte: Dicționar de economie politică, Ed. Politică, Bucureşti, 1974, p. 28.

Analiza neliniar geometrică şi cu neliniaritate de material (Teh.)

- Analiză bazată pe teoria de încovoiere a plăcilor curbe subțiri aplicată la o structură perfectă, utilizând teoria neliniară cu deformații mari considerând o lege de material elasto - plastică neliniară, la fiecare nivel de încărcare se prevede un control al valorii proprii de bifurcare.
    - Detalii carte: Detalii standard: SR EN 1993-1-6:2007 EUROCOD 3: Proiectarea structurilor din oțel. Partea 1-6: Rezistența şi stabilitatea plăcilor curbe subțiri.

Analiza neliniar geometrică şi cu neliniaritate de material ținând cont de imperfecțiuni (Teh.)

- Analiză care include explicit imperfecțiunile, bazată pe principiile teoriei de încovoiere a plăcilor curbe subțiri, aplicată structurii imperfecte (altfel spus geometria suprafeței mediane include abateri nedorite în raport cu forma ideală), incluzând teoria neliniară cu deformații mari care ia în considerare total orice modificare a geometriei datorită încărcărilor ce acționează pe placa curbă subțire şi o lege de material elasto - plastică neliniară. imperfecțiunile pot, de asemenea, să include imperfecțiuni la nivelul condițiilor de margine şi tensiunile reziduale. la fiecare nivel de încărcare se prevede un control al valorii proprii de bifurcare.

- Detalii carte: Detalii standard: SR EN 1993-1-6:2007 EUROCOD 3: Proiectarea structurilor din oţel. Partea 1-6: Rezistenţa şi stabilitatea plăcilor curbe subţiri.

Analiza neliniară de ordinul doi (Teh.)

- Analiza structurală, efectuată pe geometria structurii deformate, care ţine seama de caracteristicile de deformaţie neliniară a materialelor.
  - Detalii carte: Detalii standard: SR EN 1990:2004 EUROCOD: Bazele proiectării structurilor.
- NOTĂ - Analiza neliniară de ordinul doi este fie elastic perfect plastică fie elasto plastică.

Analiza neliniară de ordinul întâi (Teh.)

- Analiza structurală, efectuată pe geometria iniţială, care ţine seama de caracteristicile de deformare neliniară a materialelor.
  - Detalii carte: Detalii standard: SR EN 1990:2004 EUROCOD: Bazele proiectării structurilor.
- NOTĂ - Analiza neliniară de ordinul întâi este fie elastică cu ipotezele corespunzătoare, fie elastică perfect plastică sau elasto plastică sau rigid plastică.

Analiza pe baza teoriei de membrană (Teh.)

- Analiza care prevede comportamentul structurilor realizate din plăci curbe subţiri sub acţiunea încărcărilor distribuite, considerând ca forţele de membrană satisfac echilibrul cu încărcările exterioare.
  - Detalii carte: Detalii standard: SR EN 1993-1-6:2007 EUROCOD 3: Proiectarea structurilor din oţel. Partea 1-6: Rezistenţa şi stabilitatea plăcilor curbe subţiri.

Analiza performanţei financiare (Ec.)

- Constă în calculul şi interpretarea indicatorilor ce măsoară poziţia financiară a companiei. Aceştia pot fi grupaţi în următoarele şase tipuri financiare: rate de lichiditate; rate privind managementul datoriei; rate privind managementul activelor; rate de profitabilitate; rate de creştere; rate ale valorii de piaţă.
  - Detalii carte: (Halpern, P.,Weston, J.F.,Brigham, E.F.,Finanţe Manageriale-Modelul canadian, Editura Economică,Bucureşti,1 998).

Analiza rigid plastică (Teh.)

- analiza executată pe geometria iniţială a structurii care foloseşte teoremele de analiză limită pentru aprecierea directă a încărcării ultime.
  - Detalii carte: Detalii standard: SR EN 1990:2004 EUROCOD: Bazele proiectării structurilor.
- NOTĂ - Legea moment/curbura este preluată fără deformaţie elastică fără creşterea rezistenţei.

Analiza riscului (Ec.)

- Fază a procesului de managementul riscului proiectelor ce presupune utilizarea sistematică a informațiilor disponibile pentru a determina frecvența de apariție a anumitor evenimente şi magnitudinea consecințelor acestora. Analiza riscului constă în comparații între nivelul estimat al riscului şi criteriile de apreciere a succesului proiectului în scopul determinării semnificației riscului. Rezultatele etapei de analiza şi o evaluare a riscurilor proiectului trebuie să se concretizeze în: determinarea consecințelor fiecărui risc dacă acesta s-ar materializa; stabilirea probabilităților de apariție a fiecărui risc; ierarhizarea riscurilor proiectului; dezvoltarea unor priorități de răspuns pentru riscurile care au un nivel semnificativ. Prioritățile stabilite sunt utilizate pentru a determina zonele din proiect asupra cărora trebuie să se focalizeze eforturile de tratare a riscurilor. Această etapă a procesului de management al riscurilor generează înțelegerea detaliată a impactului riscurilor asupra proiectului. Consecințele şi probabilitatea fiecărui risc pot fi trecute în registrul riscurilor.

Analiza structurală (Teh.)

- Proceduri sau algoritm pentru determinarea efectelor acțiunii în fiecare punct al structurii.
    - Detalii carte: Detalii standard: SR EN 1990:2004 EUROCOD: Bazele proiectării structurilor.

Analiza structurala globală (Teh.)

- Analiza structurală întregii structuri pentru cazul expunerii la foc a întregii structuri sau a unei părți a acesteia. Se iau în considerare acțiunile indirecte ale focului asupra ansamblului structurii.
    - Detalii carte: Detalii standard: SR EN 1991-1-2:2004 EUROCOD 1: Acțiuni asupra structurilor. Partea 1-2: Acțiuni generale. Acțiuni asupra structurilor expuse la foc.

Analiza SWOT (Ec.)

- Metoda utilizată în management ce presupune un diagnostic intern (pentru stabilirea punctelor forte şi slabe) şi un diagnostic al mediului extern (pentru stabilirea oportunităților şi amenințărilor). Pe baza analizei SWOT se stabilesc opțiunile strategice ale unei firme pe termen lung.
- Un termen mnemotehnic bazat pe inițialele termenilor din limba engleză care desemnează cele patru elemente ce trebuie luate în considerare în orice proces de planificare. Acestea sunt: - Puncte forte (Strengths); - Puncte slabe (Weaknesses); - Oportunități (Opportunities); - Amenințări (Threats). Primele două sunt legate de factorii mediului intern al companiei, în timp ce ultimele două elemente țin de mediul extern.
    - Detalii carte: Marketing, Ghid propus de The Economist (traducere Bădescu A.), Ed. Nemira, Bucureşti, 1998, p. 35.

Analiza temperaturilor (Teh.)

- Metoda de determinare a evoluției temperaturii în elemente pe baza acțiunilor termice (flux termic net) şi a proprietăților termice ale materialelor care compun aceste elemente şi eventual ale suprafețelor de protecție.
  - Detalii carte: Detalii standard: SR EN 1991-1-2: 2004 EUROCOD 1: Acțiuni asupra structurilor. Partea 1-2: Acțiuni generale. Acțiuni asupra structurilor expuse la foc.

Analiza unui element (Teh.)

- Analiza termică şi mecanică a unui element structural expus la foc, în care elementul este considerat ca izolat, cu condiții adecvate de contur şi rezemare. Acțiunile indirecte ale focului nu sunt luate în considerare, cu excepția celor care rezultă din gradienți termici.
  - Detalii carte: Detalii standard: SR EN 1991-1-2:2004 EUROCOD 1: Acțiuni asupra structurilor. Partea 1-2: Acțiuni generale. Acțiuni asupra structurilor expuse la foc.

Analiza valorii (Ec.)

- Metoda de cercetare-proiectare sistemică şi creativă care, printr-o abordare funcțională, urmăreşte ca funcțiile obiectului studiat să fie concepute şi realizate cu cheltuieli minime, în condiții de calitate care să satisfacă necesitățile utilizatorilor în funcție de cerințele social economice .
  - Detalii carte: STAS 11272/1-79.
- Metoda de optimizare a costurilor în raport cu funcțiile pe care un produs le îndeplineşte ce poate fi orientată spre realizarea unuia din următoarele obiective : reducerea costurilor menținând funcțiile şi performanțele produsului neschimbate sau îmbunătățirea acestora la nivel redus. Analiza valorii introduce noțiunea de funcție, semnând o utilitate economică elementară, derivată din necesitatea socială care trebuie satisfăcută prin corpul material al produsului. După criteriul contribuției funcțiilor la utilitatea produsului şi posibilității de comensurare a lor pot exista funcții: obiective , subiective şi auxiliare. Analiza valorii implică parcurgerea următoarelor etape: 1. Pregătirea cercetării ce presupune : alegerea obiectului aplicării analizei valorii, constituirea echipei de cercetare, stabilirea obiectivelor analizei valorii. 2.Informare asupra obiectului studiului ce implică: informarea în plan tehnic şi informarea în plan economic. 3.Analiza produsului în forma constructivă existența care se realizează prin: stabilirea nomenclatorului de funcții, determinarea ponderii funcțiilor în utilitatea produsului, dimensiunea economică a funcțiilor, compararea ponderii funcțiilor în costul şi respectiv utilitatea produsului. 4. Reproiectarea produsului prin selecția ideilor, reconcepția produsului şi calculul eficienței economice.

Ancadrament (Teh.)

- Cadru de piatră sau de lemn delimitând golul unei uşi sau al unei ferestre, în care se fixează sistemul de închidere sau de siguranță al acestora. Partea dinspre exterior este adesea decorată prin cioplire, putând contribui la definirea stilistică a edificiului.

Ancastrament (Teh.)

- Amenajare la mal, pentru rezemarea şi fixarea pasarelelor de acces la/de la navă.
    - o Detalii carte: Detalii carte: Normativ privind proiectarea porturilor fluvial - Indicativ NP 106-04.

Ancoră pentru perete (Teh.)

- Dispozitiv destinat să asigure legarea unui strat a peretelui cu gol interior, trecând prin spaţiul gol, de celălalt perete sau de un element structural sau de un perete suport.
    - o Detalii carte: Detalii standard: SR EN 1996-1-1:2006 EUROCOD 6: Proiectarea structurilor de zidărie. Partea 1-1: Reguli generale pentru construcţii de zidărie armată şi nearmată.

Ancorare (Teh.)

- Manevra de fixare a navei cu ajutorul ancorelor.
    - o Detalii carte: Detalii carte: Normativ privind proiectarea porturilor fluviale - Indicativ NP 106-04.

Anduranța (Teh.)

- Durata de viaţă până la cedare, exprimată în cicluri, sub acţiunea unei istorii de tensiune de amplitudine constantă.
    - o Detalii carte: Detalii standard: SR EN 1999-1-3:2007 EUROCOD 9: Proiectarea structurilor de aluminiu. Partea 1-3: Structuri care lucrează în regim de oboseală.

Anexe gospodăreşti (Jur.)

- Construcţiile cu caracter definitiv sau provizoriu menite să adăpostească activităţi specifice complementare funcţiunii de locuire, care prin amplasarea în vecinătatea locuinţei alcătuiesc împreună cu aceasta o unitate funcţională distinctă (Legea nr. 10/1995 privind calitatea în construcţii, cu modificările şi completările ulterioare).
    - o Detalii carte: drept civil.

Angajat(ă) / Coloană (Teh.)

- Termen care desemnează situaţia specială a unei coloane sau a unui element de sprijin (pilastru) care sunt semiîncastrate într-un zid.

Anomalie (Teh.)

- Deviaţie de la normal, de la regulă obişnuită (DEX).
    - o Detalii carte: Detalii carte: Ghid privind identificarea şi clasificarea defectelor la tunelurile pentru căi de comunicaţie C172/2002.

ANRE (Teh.)

- Autoritatea Naţională de Reglementare în domeniul Energiei.
  - Detalii carte: Normativ privind exploatarea sistemelor centralizate de alimentare cu energie termică (reţele şi puncte termice).

Antablament (Teh.)

- Parte componentă a structurii unui edificiu clasic sau de orientare clasicizantă, plasată pe capitelurile coloanelor sau pilaştrilor, sub fronton. Antablamentul este alcătuit din trei părţi: arhitravă, friză şi cornişă.

Antecontract (Jur.)

- Acord de voinţe prin care două sau mai multe persoane se obligă să încheie în viitor un contract.
  - Detalii carte: drept civil.

Antemăsurătoare (Ec.)

- Document prin care se stabileşte volumul lucrărilor de executat. Antemăsurătoarea se elaborează pe baza desenelor de execuţie, din care se preiau cotele pentru determinarea cantităţilor de lucrări, pe fiecare articol, pentru elemente, subansambluri şi ansambluri ale obiectului de construcţii. Pentru fiecare articol de deviz, în cadrul articolului de antemăsurătoare se înscriu: simbolul articolului de deviz; denumirea articolului de deviz; calculele cantităţilor de executat pe baza cotelor din desenele de execuţie; unitatea de măsură a articolului de deviz .
  - Detalii carte: Radu, V., Curteanu, D., - Managementul proiectelor de construcţii, ediţia a II-a, Editura Economică, Bucureşti, 2002.

Anticipare (Ec.)

- Economie politică: anticipaţiile agenţilor economici sunt ipotezele pesimiste sau optimiste pe baza cărora ei îşi fundamentează previziunile sau chiar calculele mai detaliate pentru a îndeplini o decizie.
  - Detalii carte: Bernard, Y, Colli, J.C., Vocabulaire economique et financier, Editions du Seuil, Paris, 1989, p. 45.

Antreprenor (Ec.)

- Persoana care conduce o antrepriză.
- Agentul economic, persoana juridică (indiferent de forma de organizare sau de constituire a capitalului social) care, având capacitatea de a materializa conţinutul documentaţiei de proiectare execută, la comanda beneficiarului (în urma adjudecării lucrării scoase la licitaţie), lucrările de construcţii-montaj. Antreprenorul poate executa singur toate lucrările comandate sau poate apela la subantreprenori, caz în care îndeplineşte funcţia de antreprenor general .

- Detalii carte: Radu, V., Curteanu, D., - Managementul proiectelor de construcții, ediția a II-a, Editura Economică, Bucureşti, 2002.

Antrepriză (Ec.)

- Formă de executare, pentru altcineva, pe bază de contract, a unei lucrări, de către o persoană sau o instituție specializată.
  - Detalii carte: Canarache, A., Breban, V., Mic dicționar al limbii romane, Ed. ştiințifică, Bucureşti, 1974, p. 36.

Apă caldă de consum (Teh.)

- Apa caldă cu temperatura max. 60ºC, utilizată în circuit deschis în scopuri igienice şi menajere.
  - Detalii carte: Detalii carte: Normativ privind exploatarea sistemelor centralizate de alimentare cu energie termică (rețele şi puncte termice).

Apa potabilă (Teh.)

- Apa destinată consumului uman sau folosirii directe de către om.
  - Detalii carte: Detalii carte: Normativ pentru exploatarea şi reabilitarea conductelor pentru transportul apei - Indicativ NE 035-06.

Apa uzată orăşenească (Teh.)

- Apa uzată provenind din amestecul de apă uzată menajeră , apă uzată industrială şi apă meteorică, colectată şi evacuată de pe suprafața unei localități şi evacuată prin canalizare.
  - Detalii carte: o Detalii carte: Normativ pentru exploatarea şi reabilitarea conductelor pentru transportul apei - Indicativ NE 035-06.

Aparatul fiscal (Jur.)

- Totalitatea organelor fiscale şi de control ale statului ale căror atribuții constau în stabilirea impunerii, urmărirea şi încasarea impozitelor şi taxelor, precum şi controlul respectării legalității în acest domeniu.
  - Detalii carte: drept fiscal.

Aplicabilitate directă (Jur.)

- Principiu sau caracter al dreptului Uniunii Europene, care constă în aceea că normele juridice de dreptul Uniunii Europene sunt aplicabile imediat şi în mod automat în sistemele de drept naționale ale statelor membre. Prin urmare, dispozițiile de dreptul Uniunii Europene produc efecte în ordinea juridică națională a statelor membre de îndată ce intră în vigoare, fără a fi necesară introducerea lor în legea națională prin acte normative de drept intern. În consecință, instanțele judecătoreşti naționale sunt obligate să aplice de îndată normele juridice europene, ca parte a dreptului intern al statelor membre – a se vedea şi Uniunea Europeană.

- Detalii carte: C. Lefter, Fundamente ale dreptului comunitar instituțional, Editura Economică, Bucureşti, 2003, p. 82.

Aport de căldură într-o încăpere (Teh.)

- Flux termic ce pătrunde într-o încăpere prin elementele de construcție delimitatoare.
  - Detalii carte: Detalii carte: Normativ privind exploatarea sistemelor centralizate de alimentare cu energie termică (rețele şi puncte termice).

Apreciere (Ec.)

- Creşterea în valoare (de exemplu,a unei monede).

Apropierea paralelă independentă (Teh.)

- Sistem de apropiere simultană, în direcția pistelor instrumentale paralele sau cvasiparalele fără necesitatea separării minime radar între aeronavele aflate la verticala prelungirilor axelor pistelor adiacente.
  - Detalii carte: Ghid pentru proiectarea planurilor generale de aerodromuri. Indicativ GP 108 – 04.

Apropieri paralele interdependente (Teh.)

- Sunt prescrise apropierile simultane în direcția pistelor instrumentale paralele sau aproape paralele cu minima obligatorie de separare prin radar a aeronavelor aflate la prelungirea axelor pistelor adiacente.
  - Detalii carte: Ghid pentru proiectarea planurilor generale de aerodromuri. Indicativ GP 108 – 04.

Aprovizionare (Ec.)

- Cumpărarea resurselor necesare derulării unei activități. Adesea se spune că scopul aprovizionării constă în respectarea aşa-zisei reguli a celor "5R" (R fiind abrevierea cuvântului "right" care înseamnă potrivit) şi anume: marfa potrivită, în cantități potrivite, la timpul potrivit, la locul potrivit şi la prețul potrivit. La acestea se poate adăuga a şasea: în condiții potrivite.
  - Detalii carte: Strategie", Ghid propus de The Economist (traducere Tuclea, C.), Ed. Nemira, Bucureşti, 1998, p. 45.
- Un proces economic complex prin care agenții economici îşi asigură în mod direct, în condiții de piață liberă, resursele de materii prime, materiale, servicii necesare pentru desfăşurarea neîntreruptă a activității lor cu cheltuieli cât mai reduse. Acest proces se desfăşoară în mai multe etape: evaluarea necesarului de resurse, prospectarea pieții în amonte, analiza ofertelor şi negocierea obiectului şi a condițiilor de livrare, cumpărarea şi depozitarea, conservarea şi manipularea mărfurilor, gestiunea stocurilor, alimentarea locurilor de muncă .
  - Detalii carte: Fundatura D., Pricop M., Basanu G., Popescu D., - Dicționar de management. Aprovizionare. Depozitare. Desfacere, Editura Diacon Coresi, Bucureşti, 1992.

Aptitudinea de utilizare (exploatare) (Teh.)

- Capacitatea unui produs (serviciu, lucrare, construcție) de a îndeplini, în condiții specifice, funcțiunea pentru care a fost conceput.
  - Detalii carte: Detalii carte: Metodologie privind programul de urmărire în timp a comportării construcțiilor din punct de vedere al cerințelor funcționale . UAIUM CSS –BICAU.

Arbitraj (Ec.)

- Obținerea de profituri din diferențele de prețuri dintre piețe. De exemplu, dacă o marfă este cotată pe două piețe diferite, există posibilitatea de arbitraj dacă prețul de cotare pe una dintre piețe diferă de prețul de cotare de pe cealaltă piața. Termenul a fost extins, referindu-se şi la speculatorii care iau poziții de tranzacționare între două tipuri diferite de instrumente.

Arbore de decizie (Ec.)

- Reprezentare grafică a unui ansamblu de legături între elemente, contribuind la un raționament care permite să se ia o decizie față de o problemă. Graful arborescent oferă posibilitatea de a lua cunoştință de forma globală a ansamblului deschis termenilor şi de a urmări în toate sensurile modalitățile de relații şi de implicare.
  - Detalii carte: Serraf G., Dictionnaire methodologique du marketing, Les Editions d`organisation, Paris, 1985, p. 34.
- Una dintre cele mai bune modalități de analiză a variantelor unei decizii, care permite vizualizarea direcțiilor pe care acțiunile pot evolua, având ca punct de plecare diferite decizii ce vor fi luate în viitor. Arborele de decizie lărgeşte sfera raționamentelor, cu focalizare pe elementele critice ale unei decizii, eliminând premise, adesea ascunse şi dezvăluind paşii de urmat în luarea unei decizii în condiții de incertitudine. Şi dacă evenimentelor şi alternativelor li se pot asocia probabilități de manifestare, creşte evident valoarea acestui instrument pentru luarea unei decizii mai bune.
  - Detalii carte: Ursachi, I., Management, ed. a doua, Ed. A.S.E., Bucureşti, 2005, p. 111-112.

Arc (Teh.)

- Element constructiv care are traseul realizat dintr-o curbă sau din combinații de curbe. După forma traseului se definesc diferite tipuri de arcuri: 1. Arcul în plin cintru, sau semicircular; 2. Arcul frânt; 3. Arcul în acoladă; 4. Arcul trilobat sau treflat; 5. Arcul polilobat; 6. Arcul turtit sau plat; 7. Arcul supraînălțat; 8. Arcul în potcoavă; 9. Arcul rampant; 10. Arcul butant - arc de sprijin în exterior spre contraforturile catedralelor gotice; 11. Arcul de descărcare; 12. Arcul dublou - arc suplimentar, menit sa preia o parte din împingerile unei bolți în leagăn etc.

Arcadă (Teh.)

- Deschidere practicată într-un zid, sub un arc, care se sprijină pe montanți de zidărie sau pe coloane.

Arcadă oarbă (Teh.)

- Tip de arcadă, în care zidul de sub arc nu este pătruns total de gol, creându-se astfel o nişă plata.

Arcătură (Teh.)

- Arcadă mică sau şir de arcade foarte puțin adâncite adosate unui perete sau părților unei construcții şi care îmbracă forma de arc;
- Şir de mici arcade oarbe, cu rost ornamental, sprijinite pe console, baluştri sau lesene.

Arcosolium (Teh.)

- Nişă acoperită cu o arcadă, uneori bogat decorată, destinată sa adăpostească un mormânt. Era săpată în zidul bisericilor, în gropnițe sau în corul bisericilor catolice.

Arestare preventivă (Jur.)

- Măsură preventivă privativă de libertate. Potrivit legii, pentru luarea acestei măsuri trebuie să fie îndeplinite mai multe condiții, dintre care: să existe probe sau indicii că persoana față de care este dispusă a săvârşit o faptă penală, pentru respectiva faptă legea să prevadă pedeapsa detențiunii pe viață sau închisoarea (condiția nefiind îndeplinită când se prevede pedeapsa închisorii alternativ cu amenda), iar învinuitul sau inculpatul să fi fost ascultat în prezența apărătorului. Această măsură poate fi luată numai de judecător, în timpul urmăririi penale, şi de instanța de judecată, în timpul judecății. Arestarea preventivă a învinuitului se poate dispune pentru o durată de maxim 10 zile, în cazul majorilor, şi 3 zile, în cazul minorilor, durate ce nu pot fi prelungite. În schimb, arestarea preventivă a inculpatului major poate fi dispusă pe o durată de 30 de zile, care poate fi prelungită, durata totală a prelungirilor neputând însă depăşi 180 de zile. Timpul arestării preventive se va deduce din durata pedepsei închisorii pronunțate prin hotărârea judecătorească – a se vedea şi învinuit, inculpat, măsuri preventive.
  - Detalii carte: I. Neagu, Tratat de procedură penală. Partea Generală, Editura Universul Juridic, Bucureşti, 2008, p. 567.

Argon (Teh.)

- Gaz inert, incolor, inodor şi nontoxic, utilizat la înlocuirea aerului între foile de geam pentru a mări performanța geamului termoizolator.

Arhitectul şef (Teh.)

- Autoritatea tehnică în domeniul amenajării teritoriului şi al urbanismului din cadrul administrației publice locale care aduce la îndeplinire atribuțiile conferite de lege ca şef al structurilor de specialitate organizate în cadrul acestora şi de preşedinte al Comisiei de Acorduri Unice. Arhitectul-sef nu poate fi subordonat unui alt funcționar public din cadrul aparatului propriu al consiliului județean, respectiv al primăriei, după caz.
  - Detalii carte: Detalii lege: Potrivit art. 36 din Legea nr. 350/2001 privind amenajarea teritoriului şi urbanismul, cu modificările şi completările ulterioare,

persoana care ocupa funcția de arhitect-şef trebuie sa îndeplinească anumite criterii de calificare profesională. Astfel, acesta trebuie sa fi absolvit studii superioare de lungă durată, de regulă din domeniile arhitecturii, urbanismului şi construcțiilor. În comune, până la ocuparea funcției de arhitect-şef de către persoane cu studii superioare de lungă durată, atribuțiile funcției de arhitect-şef pot fi îndeplinite şi de un conductor-arhitect, subinginer sau de cadre cu pregătire medie, de regulă din domeniile arhitecturii şi construcțiilor, fără ca aceştia să poarte titlul de arhitect-şef.

Arhitectul-şef (Jur.)

- Autoritatea tehnică în domeniul amenajării teritoriului şi al urbanismului din cadrul administrației publice locale care aduce la îndeplinire atribuțiile conferite de lege ca şef al structurilor de specialitate organizate în cadrul acestora şi de preşedinte al Comisiei de Acorduri Unice. Potrivit art. 36 din Legea nr. 350/2001 privind amenajarea teritoriului şi urbanismul, cu modificările şi completările ulterioare, persoana care ocupă funcția de arhitect-şef trebuie să îndeplinească anumite criterii de calificare profesională, respectiv să fi absolvit studii superioare de lunga durată, de regulă din domeniile arhitecturii, urbanismului şi construcțiilor. Prin excepție, în comune, până la ocuparea funcției de arhitect-şef de către persoane cu studii superioare de lungă durată, atribuțiile funcției de arhitect-şef pot fi îndeplinite şi de un conductor-arhitect, subinginer sau de cadre cu pregătire medie, de regulă din domeniile arhitecturii şi construcțiilor, fără ca aceştia să poarte titlul de arhitect-şef. Arhitectul-şef nu poate fi subordonat unui alt funcționar public din cadrul aparatului propriu al consiliului județean, respectiv al primăriei, după caz.

Arhitravă (Teh.)

- Element arhitectonic, la origine din lemn, apoi din piatră, şi mai târziu, din zidărie, cu dezvoltare orizontală, care uneşte partea superioară a doi sau mai mulți montanți. În ordinele clasice (doric, ionic şi corintic) alcătuieşte partea inferioară a antablamentului. Când se sprijină pe coloane mai poartă şi denumirea de epistil.

Arhivolta (Teh.)

- Partea frontală a unei arcade, alcătuită dintr-o suită de unități (bolțari de arc, cărămizi), formând o bandă continuă, foarte des ornamentată cu sculpturi. Marile portaluri romanice şi gotice prezintă o succesiune de arhivolte retrase treptat de la fata zidului.

Ariccio (Teh.)

- Strat de mortar cu agregat mineral, care susține stratul intonacco sau direct stratul de pictură.
    - Detalii carte: Detalii carte: ICPMC PROCEMA - Metodologie pentru consolidarea stratului suport (zidărie, tencuieli) şi tratamentul suprafețelor pictate la construcțiile vechi cu valoare de patrimoniu, în condiții de umiditate excesivă şi existența biodegradării.

Arie brută (Teh.)

- Arie a secțiunii transversale a unui element fără a scădea aria alveolelor, canelurilor şi intrândurilor.
  - Detalii carte: Detalii standard: SR EN 1996-1-1:2006 EUROCOD 6: Proiectarea structurilor de zidărie. Partea 1-1: Reguli generale pentru construcții de zidărie armată şi nearmată.

Arie de control (Ec.)

- Numărul de subordonați nemijlocit unui manager. Deşi variabil, acest număr este limitat datorită influenței unor situații/factori precum: natura activității subordonaților, timpul disponibil pentru supraveghere, instruirea necesară sau avută de către subordonați, nivelul delegării autorității, eficacitatea comunicării şi controlului.
  - Detalii carte: Koontz, H., ODonnell, C., Weihrich, H., Management, Eighth Edition, McGraw-Hill Book Co, New York...,1984, pag. 236-246 .

Arimare (Teh.)

- Operații de repartizare şi aşezare compactă şi ordonată a mărfurilor în cală şi pe puntea unei nave, astfel încât navigația să decurgă în deplină siguranță.
  - Detalii carte: Detalii carte: Normativ privind proiectarea porturilor fluviale - Indicativ NP 106-04

Aripă (Teh.)

- Volum lateral sau secundar al unul edificiu, uneori adăugat ulterior clădirii principale.

Aripi (Teh.)

- Construcții din categoria zidurilor de sprijin, de lungime şi înălțime variabilă, ce mărginesc portalul.
  - Detalii carte: Detalii carte: Ghid privind identificarea şi clasificarea defectelor la tunelurile pentru căi de comunicație C172/2002.

Armătura continuă (Teh.)

- Un siloz armat continuu este unul la care toate punctele de pe circumferință sunt susținute într-o manieră identică. Micile abateri de la această condiție (de exemplu mici deschizături) nu trebuie să afecteze aplicabilitatea definiției.
  - Detalii carte: Detalii standard: SR EN 1993-4-1:2007 EUROCOD 3: Proiectarea structurilor din oțel. Partea 4-1: Silozuri.

Armătură pentru rostul de aşezare (Teh.)

- Armatură de oțel prefabricată (plasă) pentru a fi montată în rosturile de aşezare.

- Detalii carte: Detalii standard: SR EN 1996-1-1:2006 EUROCOD 6: Proiectarea structurilor de zidărie. Partea 1-1: Reguli generale pentru construcții de zidărie armată şi nearmată.

Armături relativ extensibile (Teh.)

- Care au deformații la rupere mai mari decât deformațiile maxime ce pot apare în pământul nearmat, în aceleaşi condiții de solicitare. Proprietățile acestui tip de armături sunt, în general, dependente de timp şi temperatură, de aceea pentru determinarea lor sunt recomandate încercări pe termen lung (fluaj). În această categorie intră aproape toate tipurile de armături geosintetice.
  - Detalii carte: Detalii carte: Ghid privind proiectarea structurilor de pământ armate cu materiale geosintetice şi metalice. Indicativ GP 093-06.

Armături relativ inextensibile (Teh.)

- Definite ca fiind armăturile pentru care deformațiile la rupere sunt mai mici decât deformațiile maxime ce pot apare în terenul nearmat, în aceleaşi condiții de solicitare. Proprietățile acestor armături sunt, de cele mai multe ori, independente de timp şi temperatură, astfel ca relația efort - deformație poate fi determinată cu ajutorul încercărilor pe termen scurt, cu viteză constantă de deformare. În această categorie intră armăturile metalice.
  - Detalii carte: Detalii carte: Ghid privind proiectarea structurilor de pământ armate cu materiale geosintetice şi metalice. Indicativ GP 093-06

Armonie (Ec.)

- Concordanța agreabilă între diferitele părți ale unui ansamblu.
  - Detalii carte: "Le Maxidico", Editions de la Connaissance, Paris, 1996, p. 551.

Armonizare strategică (Ec.)

- Gradul de corelare dintre strategia companiei şi resursele sale, respectiv oameni, capital şi echipament.
  - Detalii carte: "Strategie", Ghid propus de The Economist (traducere Şuclea, C.), Ed. Nemira, Bucureşti, 1998, 46.

Articol de deviz (Ec.)

- Un element component al devizului ce reprezintă un proces de muncă distinct (turnare beton, zidărie din cărămidă, tencuieli cu mortar de var-ciment etc.).
  - Detalii carte: Radu, V., Curteanu, D., - Managementul proiectelor de construcții, ediția a II-a, Editura Economică, Bucureşti, 2002.

Ascultare activă (Ec.)

- Strategie de acordare a atenției în scopul evaluării conținutului emoțional şi informațional al unui mesaj şi de stabilire a relației cu vorbitorul.

- Detalii carte: Andre, R., Organizational Behavior, Pearson, Prentice Hall, Upper Saddle River, New Jersey, 2008, pag. 192.

Asigurare (Ec.)

- Contract prin care o persoană, asiguratorul, se angajează ca în schimbul plății primei de către asigurat, să plătească acestuia sau altei persoane în cazul producerii unor anumite evenimente şi în limitele stabilite dinainte, o anumită sumă de bani.
  - Detalii carte: Dicționarul complet al economiei de piață, Ed. Informația Business Books, 2004.
- Aplicarea unui ansamblu propriu de dispoziții prestabilite şi sistematice destinate să dea încredere în obținerea regulată a calității cerute.
  - Detalii carte: Asociația Franceză pentru Controlul Industrial al Calității.
- Este vorba de o metodă care se aplică procesului de fabricare pentru a preveni defectele asupra produsului şi care presupune un demers foarte general, început printr-o căutare a ceea ce dă valoare unui produs sau unui serviciu pentru clienți în exteriorul sau în interiorul întreprinderii. Se caută asigurarea respectivei valori prin tolerate măsurabile pe bază de criterii precise, ținând seama de condițiile de folosire a produsului sau a serviciului. Aspectul contractual între furnizor şi client care stabileşte relații de parteneriat între aceştia se află în centrul acestui demers, progresiv, comun, ale cărui etape sunt definite formal (certificare, calificare, omologare).
  - Detalii carte: Carillon, J.-P., Colin, P., Les Editions d`organisation, Paris, 1990, p. 229 .
- Conform "Regulamentului privind conducerea şi asigurarea calității în construcții" părțile implicate în realizarea proiectelor de construcții au obligația să: - elaboreze şi să aplice sistemul de conducere şi asigurare a calității în unitatea proprie; - înființeze compartimentele de asigurare a calității; - elaboreze procedurile aferente sistemului; - pregătească şi să califice personalul.
  - Detalii carte: Radu, V., Curteanu, D., Managementul proiectelor de construcții, Ed. Economică, Bucureşti, 2000, p. 338.

Asigurare (Jur.)

- Operațiunea prin care un asigurător constituie, pe principiul mutualității, un fond de asigurare, prin contribuția unui număr de asigurați, expuşi la producerea anumitor riscuri, şi îi indemnizează pe cei care suferă un prejudiciu pe seama fondului alcătuit din primele încasate, precum şi pe seama celorlalte venituri rezultate ca urmare a activității desfăşurate.

Asigurarea calității (Ec.)

- Ansamblul de acțiuni, programate şi sistematice, necesare pentru a da încrederea corespunzătoare ca un produs sau serviciu va satisface cerințele de calitate specificate.
  - Detalii carte: Dicționarul complet al economiei de piață, Ed. Informația Business Books, 2004.
- Evaluarea pe baze regulate a performanțelor înregistrate în realizarea proiectului pentru asigurarea satisfacerii standardelor de calitate considerate relevante.

- Detalii carte: Dicționarul complet al economiei de piață, Ed. Informația Business Books, 2004.

Asigurarea instalației de încălzire (Teh.)

- Complex de măsuri privind concepția şi dotarea cu aparatură a instalației în scopul evitării producerii accidentelor în cazul depăşirii parametrilor nominali de funcționare (presiune, temperatură).
  - Detalii carte: Detalii carte: Normativ privind exploatarea sistemelor centralizate de alimentare cu energie termică (rețele şi puncte termice).

Asigurat (Jur.)

- Persoană care are un contract de asigurare încheiat cu asigurătorul. Calitatea de asigurat o poate avea orice persoană fizică sau juridică care are un interes în ce priveşte protecția pe care o oferă asigurătorul la producerea unui risc ce îi afectează patrimoniul, integritatea corporală sau viața, dar şi cesionarii şi creditorii – a se vedea şi contract de asigurare.
  - Detalii carte: I. Sferdian, Dreptul asigurărilor, Editura C.H.Beck, Bucureşti, 2007, p. 31.

Asigurător (Ec.)

- Societatea de asigurare, respectiv persoana juridică română autorizată în condițiile legii să exercite activități de asigurare, sucursala sau filiala unui asigurător dintr-un stat terț, precum şi sucursala unei societăți de asigurare sau a unei societăți mutuale dintr-un stat membru al Uniunii Europene, care a primit o autorizație de la autoritatea competentă a statului membru de origine, în vederea desfăşurării activității de asigurare. Asigurătorul este deci acea societate comercială care se obligă prin contractul de asigurare ca în cazul realizării evenimentului asigurat să-i plătească asiguratului indemnizația de asigurare convenită – a se vedea şi activitate de asigurare, contract de asigurare.
  - Detalii carte: art. 2 A pct. 5 din Legea nr. 32/2000 privind activitatea de asigurare şi supravegherea asigurărilor, cu completările şi modificările ulterioare, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 148 din 10.04.2000.

Asimetrie informațională (Ec.)

- Cumpărătorii şi vânzătorii nu cunosc în mod egal informația relevantă de pe piața. Imperfecțiunea (adică inegalitatea) informației cumpărătorilor şi vânzătorilor face imposibilă CONCURENȚA PERFECTĂ. Concurența perfectă necesită o simetrie informațională. Asimetria informațională se întâlneşte frecvent pe piețele muncii, unde angajatorii şi lucrătorii nu dispun în mod egal de informațiile necesare stabilirii salariilor. Informațiile inegale despre productivitatea salariaților existenți şi despre a celor potențiali reprezintă motivul pentru care organizațiile pot prefera salariații existenți, numiți interni, în defavoarea solicitanților de locuri de muncă, numiți externi.
  - Detalii carte: Nedelea Ştefan, Microeconomie aplicată, Editura ASE, 2003, capitolul 5 .

Asiză (Teh.)

- Şir de unităţi constructive (pietre, cărămizi) cu o înălţime constantă, dispuse orizontal într-o construcţie.

Atic(a) (Teh.)

- Etajul terminal, mai scund şi mai retras decât celelalte, situat deasupra cornişei principale a unei clădiri, frecvent utilizat în baroc şi clasicism. Iniţial "atica" desemna elementul arhitectonic cu structura continuă şi efect decorativ, plasat la baza acoperişului pentru a masca pornirea acestuia.

Atitudine (Ec.)

- Tendinţa emoţională stabilă de a avea un răspuns consecvent la un obiect, situaţie, persoana sau categoria specifică de oameni.
  - Detalii carte: Johns, G., Organizational Behavior, Fourth Edition, Harper Collins College Publishers, New York, 1996, pag 131-137.

Atomicitate (Ec.)

- O condiţie a concurenţei perfecte, caracteristică a unei pieţe compuse dintr-un mare număr de ofertanţi şi purtători de cerere de talie comparabilă şi de mică dimensiune, astfel că nici un agent economic nu poate să exercite el singur o influenţă asupra preţurilor. Atomic, este adjectivul termenului atomicitate. Această expresie semnifică faptul că atomul este cel mai mic element fizic al întregului.
  - Detalii carte: Lexique d`economie, 1999, p. 46.

Atribuire gratuită de acţiuni (Ec.)

- Termen care se referă la acţiunile emise de o organizaţie pentru acţionarii existenţi nu ca o subscriere de capital nou, ci ca o CAPITALIZARE a rezervelor. Acţiunile suplimentare se emit gratuit pe o baza pro rata. Emisiunile bonus nu trebuie să confere acţionarilor, prin ele însele, nici un avantaj, dar aduc capitalul emis în aceeaşi poziţie cu capitalul real utilizat de organizaţii.
  - Detalii carte: www.capital.ro/dicţionar, termeni economici şi manageriali.

Atribuţie (Ec.)

- Un proces de muncă precis conturat, care se execută periodic şi uneori continuu, ce presupune cunoştinţe specializate şi concură la realizarea unui obiectiv specific. O atribuţie se divide în mai multe sarcini .
  - Detalii carte: Nicolescu O., Veboncu I., - Managementul organizaţiei, Editura Economică, Bucureşti,2007.

Atriu (Teh.)

- La origine, camera principală a casei antice, adăpostind vatra.

- Prin extensie, spațiu semideschis care precedă intrarea într-o clădire somptuoasă.

Audiere (Jur.)

- Ascultare a oricărei părți din proces, inclusiv a martorului, expertului sau interpretului, făcută de către organele judiciare.
    - Detalii carte: Dicționar de procedură penală, Editura Ştiințifică şi Enciclopedică, Bucureşti, 1988, p. 34.

Auditurile calității (Ec.)

- Evaluări realizate în legătură cu activitățile de management al calității în cadrul proiectului, având ca scop final îmbunătățirea performanțelor proiectului actual sau ale proiectelor viitoare. Ele pot fi realizate de specialişti din interiorul sau din afara organizației. Ca urmare pot exista audituri interne şi audituri externe, astfel; a - auditurile interne sau auditurile de prima parte, sunt efectuate de specialişti din interiorul organizației pentru interesele interne ale acesteia în raport cu proiectul aflat în derulare; b - auditurile externe, sunt efectuate de părți care au un anumit interes în raport cu proiectul și pot fi : * audituri de secunda parte, care sunt efectuate de organizații care sunt direct interesate de calitatea proiectului, precum clienții, sponsorii sau persoane desemnate de aceştia; * audituri de terță parte, care sunt realizate de organizații de auditare externe independente.

Aulă (Teh.)

- În arhitectura romană, curte.
- Astăzi, sala de festivități şi reuniuni importante în incinta unor universități sau academii.

Autofinanțare (Ec.)

- Procesul de afectare pentru investiții, a unei părți din profitul sau rezervele unei întreprinderi (surse proprii).
    - Detalii carte: Dicționarul complet al economiei de piață, Ed. Informația Business Books, 2004.
- Asigurarea desfăşurării activității agenților economici, satisfacerea nevoilor curente de producție, a celor de investiții şi a altor necesități din resurse proprii fără a apela la surse externe(contractarea de credite bancare, emisiunea de hârtii de valoare). Autofinanțarea întreprinderii se bazează exclusiv pe posibilitățile proprii ale acesteia, având ca surse principale amortizarea capitalului fix şi partea nedistribuită din profit care este pusă în rezerva şi constituie sursa de finanțare a formării capitalului. Autofinanțarea exprimă astfel, capacitatea de acumulare internă a unei întreprinderi .
    - Detalii carte: Dobrotă, N., - Dicționar de economie, Editura Economică, Bucureşti,1999 .

Autonomie locală (Jur.)

- Dreptul şi capacitatea efectivă a autorităţilor administraţiei publice locale de a soluţiona şi gestiona, în conformitate cu legea, treburi publice, în numele şi în interesul colectivităţilor locale pe care le reprezintă – a se vedea şi administraţie publică, colectivitate locală.
  - Detalii carte: D. Apostol Tofan, Drept administrativ, volumul I, Editura All Beck, Bucureşti, 2003, p. 222.

Autor (Jur.)

- Persoană care săvârşeşte o faptă interzisă de lege – a se vedea şi autorat.
  - Detalii carte: Dicţionar de procedură penală, Editura Ştiinţifică şi Enciclopedică, Bucureşti, 1988, p. 34.

Autorat (Jur.)

- Formă a participaţiei penale ce presupune săvârşirea unei fapte penale de către o persoană, în calitate de autor, dar fiind ajutat de altele, în calitate de instigatori sau complici – a se vedea şi autor, instigator, complice.
  - Detalii carte: Catedra de drept, Academia de Studii Economice, Drept civil, vol. I, Editura Lumina Lex, Bucureşti, 2000, p. 41.

Autoritate competentă (Teh.)

- Autoritatea Naţională de Reglementare în domeniul Energiei (ANRE).
  - Detalii carte: Normativ privind exploatarea sistemelor centralizate de alimentare cu energie termică (reţele şi puncte termice).
- Organ al administraţiei publice centrale responsabil cu reglementarea unui domeniu.
  - Detalii carte: o Legea nr. 608/2001 privind evaluarea conformităţii produselor, republicată în Monitorul Oficial nr. 419/4 iunie 2008., art.4, alineatul 1.

Autoritate publică (Jur.)

- Activitatea de asigurare (dreptul asigurărilor) – activitatea exercitată în sau din România, care desemnează, în principal, oferirea, intermedierea, negocierea, încheierea de contracte de asigurare şi reasigurare, încasarea de prime, lichidarea de daune, activitatea de regres şi de recuperare, precum şi investirea sau fructificarea fondurilor proprii şi atrase prin activitatea desfăşurată. Activitatea de asigurare se grupează în asigurări de viaţă şi asigurări generale. Activitatea de asigurare poate fi exercitată numai de persoane juridice române, constituite ca societăţi pe acţiuni şi/sau societăţi mutuale, autorizate de Comisia de Supraveghere a Asigurărilor şi de asiguratori sau reasiguratori autorizaţi în statele membre ale Uniunii Europene, care desfăşoară activitate de asigurare sau de reasigurare pe teritoriul României în conformitate cu dreptul de stabilire şi libertatea de a presta servicii – a se vedea şi asigurare.
  - Detalii carte: R. Dimitriu, Curs de drept civil, Editura Tribuna Economică, Bucureşti, 2002, p. 26-27.
- Structuri sau puteri care exercită cele trei funcţii ale statului: funcţia de legiferare (înfăptuită de Parlament), funcţia executivă (realizată de Preşedinte şi Guvern) şi funcţia

de înfăptuire a justiţiei (adusă la îndeplinire de instanţele judecătoreşti) – a se vedea şi Parlament, Guvern.

   - Detalii carte: D. Apostol Tofan, Drept administrativ, volumul I, Editura All Beck, Bucureşti, 2003, p. 34-35.

Autorizaţie de construire (Jur.)

- Actul de autoritate al administraţiei publice locale judeţene, municipale, orăşeneşti sau comunale - în baza căruia se pot executa lucrări de construcţii şi pe baza căruia se asigură aplicarea măsurilor legale cu privire la construirea, respectiv desfiinţarea construcţiilor şi instalaţiilor aferente şi/sau a amenajărilor, după caz. Autorizaţia de construire se emite în temeiul şi cu respectarea prevederilor documentaţiilor de urbanism, avizate şi aprobate potrivit legii, precum şi a cerinţelor impuse prin certificatul de urbanism ori prin avizele/acordurile emise de diverse autorităţi . Toate autorizaţiile de construire sunt definitive, întrucât legea nu permite emiterea de autorizaţii provizorii. În schimb, prin autorizaţia de construire pentru construcţiile cu caracter provizoriu trebuie specificat termenul pentru care se acordă provizoratul, precum şi consecinţele care decurg din depăşirea acestuia.

Autorizaţie de desfiinţare (Jur.)

- Actul de autoritate al administraţiei publice locale judeţene, municipale, orăşeneşti sau comunale ce trebuie obţinut în prealabil de la autorităţile prevăzute de lege, necesar pentru a putea desfăşura operaţiunile de demolare, dezafectare sau dezmembrare, parţială sau totală, a construcţiilor, a instalaţiilor aferente, precum şi a oricăror amenajări. Autorizaţia de desfiinţare se emite de către aceleaşi autorităţi şi cu respectarea aceloraşi condiţii ca şi autorizaţia de construire – a se vedea şi autorizaţia de construire.
   - Detalii carte: art. 8 şi 28 din Legea nr. 50/1991 privind autorizarea executării lucrărilor de construcţii, republicată, cu modificările şi completările ulterioare, republicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 933/13.10.2004.

Având-cauza (Jur.)

- Persoane care nu participă la încheierea unui act juridic (nu sunt părţi ale actului juridic) dar faţă de care actul juridic respectiv produce efecte, datorită legăturii juridice pe care o au aceste persoane cu părţile actului. De principiu, avânzii-cauza sunt viitorii dobânditori de drepturi de la părţile unui act juridic a se vedea şi parte, terţ.
   - Detalii lege: drept civil

Avanport (Teh.)

- Suprafaţa de apă din faţa intrării în port, adăpostită parţial, unde navele staţionează temporar, aşteptând intrarea în port sau plecarea.

Avantaj absolut de cost (Ec.)

- Concept referitor la avantajele pe care le au organizaţiile existente ca urmare a capacităţii de a menţine costuri totale medii mai scăzute decât ale organizaţiilor nou-intrate pe piaţa,

indiferent de volumul producției. Printre exemplele unor asemenea surse de avantaje absolute de cost se numără: controlul asupra resurselor, patentelor şi tehnologiilor superioare de care dispun doar organizațiile deja existente pe piață.

- Detalii carte: Nedelea Ştefan, Microeconomie aplicată, Editura ASE, 2003, capitolul 6.

Avantaj competitiv (Ec.)

- Realizarea, de către o firmă, a unor produse sau servicii superioare dintr-un punct de vedere semnificativ pentru consumatori, comparativ cu ofertele de articole similare ale majorității concurenților .
  - Detalii carte: Nicolescu O., Veboncu I., - Managementul organizației, Editura Economică, Bucureşti, 2007.
- Descrie maniera în care o firmă poate să aleagă şi să pună în aplicare o strategie de bază în vederea dobândirii şi conservării unui avantaj față concurenta. Principalul instrument care permite diagnosticarea unui avantaj concurențial şi a găsi mijloace de a-l consolida este "lanțul valorii".
  - Detalii carte: Porter, M., L`Avantage concurrentiel, InterEditions, Paris, 1992, p. 41.

Avarie (Teh.)

- Orice degradare sau consecință dăunătoare pentru starea fizică a unei clădiri, părți sau element component al acesteia, cauzată de un eveniment. La clădiri se deosebesc două categorii principale de avarii: - avarii structurale produse în elementele sau îmbinările structurii de rezistență a unei clădiri, şi care pot pune în pericol stabilitatea clădirii;
- Avarii nestructurale, produse în elementele sau părțile de construcții care nu fac parte din structura de rezistență a unei clădiri.
  - Detalii carte: o Detalii carte: Metodologie privind programul de urmărire în timp a comportării construcțiilor din punct de vedere al cerințelor funcționale . UAIUM CSS –BICAU.
- Orice deteriorare cu consecință dăunătoare (nefavorabilă) pentru starea fizică sau pentru condițiile de exploatare şi funcționare, ale unei construcții, părți sau element component al acesteia, cauzată de un accident tehnic, care produce solicitări extraordinare, sau ca urmare a cumulării unor defecțiuni mici care nu au fost remediate la timp. Se deosebesc două categorii principale de avarii: a) avarii structurale produse în elementele sau îmbinările structurii de rezistență a unei construcții; b) avarii nestructurale, produse în elementele sau părțile de construcții care nu fac parte din structura de rezistență. Avariile pot fi aparente sau ascunse.
  - Detalii carte: Detalii carte: Ghid privind identificarea şi clasificarea defectelor la tunelurile pentru căi de comunicație C172/2002.

Avarie din oboseală (Teh.)

- Raportul dintre numărul de cicluri al unei variații de tensiune date care se cere să fie suportat pe o anumită perioadă de utilizare anduranța detaliului constructiv sub aceeaşi variație de tensiune

    - Detalii carte: Detalii standard: SR EN 1999-1-3:2007 EUROCOD 9: Proiectarea structurilor de aluminiu. Partea 1-3: Structuri care lucrează în regim de oboseală.

Aviz de amplasament (Teh.)

- Comunicare scrisă care se dă de către operatorul de transport/distribuție la cererea unui solicitant şi care precizează acordul operatorului cu propunerea de amplasament a obiectivului solicitantului şi eventualele lucrări de eliberare de amplasament sau propune schimbarea amplasamentului obiectivului în cazul în care nu se poate elibera terenul.
    - Detalii carte: Normativ privind exploatarea sistemelor centralizate de alimentare cu energie termică (rețele şi puncte termice).

Aviz tehnic de racordare (Teh.)

- Aviz scris valabil numai pentru un anumit amplasament, care se emite de către operatorul de transport/distribuție, la cererea unui utilizator, asupra posibilităților şi condițiilor de racordare la rețelele termice, pentru satisfacerea cerințelor utilizatorului, precizate la solicitarea avizului.
    - Detalii carte: Normativ privind exploatarea sistemelor centralizate de alimentare cu energie termică (rețele şi puncte termice).

Avizare (Jur.)

- Procedură de analiză şi de exprimare a punctului de vedere al unei comisii tehnice din structura ministerelor, a administrației publice locale ori a altor organisme centrale sau teritoriale interesate, având ca obiect analiza soluțiilor funcționale, a indicatorilor tehnico-economici şi sociali ori a altor elemente prezentate prin documentațiile de amenajare a teritoriului şi urbanism sau prin proiectul pentru autorizarea execuției lucrărilor de construcții şi proiectul tehnic pe baza căruia se vor executa lucrările.

Avocat general (Jur.)

- La nivelul Uniunii Europene, Curtea de Justiție este asistată de 8 Avocați Generali. Principalul lor rol este să prezinte, cu deplină independență şi imparțialitate, o opinie juridică în dosarele în care sunt desemnați. Astfel, Avocatul General participă la faza orală a procedurii judiciare, însă el furnizează Curții şi o opinie scrisă, înainte ca aceasta să pronunțe hotărârea în cauză. Opinia scrisă prezintă interpretarea legii aplicabilă în cauză şi recomandă Curții o soluție. Această opinie nu este obligatorie pentru Curte, însă poate avea o influență în soluționarea cauzei, în principal pentru că Avocatul General este un jurist reputat, iar opinia sa este independentă şi imparțială – a se vedea şi Curtea de Justiție a Uniunii Europene.
    - Detalii carte: C. Lefter, Fundamente ale dreptului comunitar instituțional, Editura Economică, Bucureşti, 2003, p. 183.

Avocatul diavolului (Ec.)

- Persoana numită pentru a identifica şi a pune în discuție slăbiciunile unor propuneri de planuri sau strategii.

- Detalii carte: Johns, G., Organizational Behavior, Fourth Edition, Harper Collins College Publishers, New York, 1996, pag. 400.

Axiomele preferinței (Ec.)

- În TEORIA CERERII DE CONSUM, se presupune că individul respectă axiomele RAȚIONALITĂȚII şi alte axiome de comportament care formează împreună o teorie verificabilă asupra comportamentului consumatorului. Deşi terminologic variază, există şase axiome citate de regulă ca fiind cerute de teoria consumatorului bazată pe analiza CURBELOR DE INDIFERENȚĂ. Acestea sunt: 1. Axioma plenitudinii, care stabileşte că un consumator îşi poate comanda toate combinațiile posibile de bunuri, potrivit PREFERINȚELOR sale. 2. Axioma tranzitivității, care stabileşte că, dacă o combinație de bunuri, A, este preferată altei combinații B, iar B este preferată în defavoarea lui C, atunci (prin tranzitivitate) A este preferată în defavoarea lui C. Tranzitivitatea se aplică totodată şi relației de indiferență. Încălcarea axiomei de tranzitivitate indică, în general o lipsă de raționalitate. 3. Axioma selecției, care stabileşte că un consumator tinde către situația pe care şi-o doreşte cel mai mult. 4. Axioma dominantei. Conform acestei axiome, un consumator urmăreşte să aibă cât mai mult din fiecare bun.
  - Detalii carte: Nedelea Ştefan, Microeconomie aplicată, Editura ASE, 2003, capitolul 5.

B to B (Ec.)

- Inițialele de la "Business to Business". Marketingul B to B sau marketing industrial este marketingul întreprinderilor care vând profesioniştilor (întreprinderi, meşteşugari....), în opoziție cu marketingul marelui consum care se adresează consumatorilor finali (individuali şi familii).
  - Detalii carte: Lendrevie, J., Lindon, D., Mercator. Theorie et pratique du marketing, Edition Dalloz, Paris, 1997, p. 797.

B to C (Ec.)

- Inițialele de la "Business to Consumer". Ansamblul tranzacțiilor realizate între o întreprindere şi un particular.
  - Detalii carte: Taylor Nelson Sofres, Consulting, "Impact des NTIC sur la logistique des entreprises commerciales", octobre 2001, p. 159.

B to X (Ec.)

- Toate relațiile comerciale între doi actori economici. Anumite concepte propun luarea în seama a globalității lanțului de distribuție, mergând de la fabricant la consumatorul final: B to B to C.
  - Detalii carte: Taylor Nelson Sofres, Consulting, "Impact des NTIC sur la logistique des entreprises commerciales", octobre 2001, p. 159.

Backwardation (Ec.)

- Un termen adesea folosit pe piețele futures şi se referă la piețele în care contractele cu date de expirare mai mici sunt tranzacționate la prețuri mai mari decât cele cu date de scadența mai îndepărtate.

Bagheta (Teh.)

- Profil de dimensiuni mai reduse utilizat la fixarea geamului/panoului în cadru.
- Mulura rotunjită, cu rol pur decorativ, folosită singură sau în combinație cu alte tipuri de muluri, făcând parte din ornamentica ancadramentelor de uşi şi de ferestre.

Balama (Teh.)

- Dispozitiv metalic format din două piese articulate pe un ax, dintre care cel puțin una se învârteşte după montare în jurul axului, spre a permite unei uşi, unei ferestre, să se închidă şi să se deschidă prin rotire parțială.

Balanța de verificare (Ec.)

- Document contabil care serveşte pentru întocmirea bilanțului contabil. În balanța sunt grupate conturile cu înscrierea sumelor dintr-o perioadă de referință şi a soldurilor, la o dată determinată. Balanța de verificare cuprinde toate conturile unității patrimoniale, în ordinea din planul de conturi, soldurile inițial, debitoare şi creditoare, rulajele debitoare şi creditoare, totalul sumelor debitoare şi creditoare. Balanța de verificare serveşte ca mijloc de verificare a corectitudinii înregistrărilor în conturi . Balanța de verificare analitică grupează datele din conturi analitice care prin centralizare trebuie să concorde cu conturile sintetice atât în ceea ce priveşte sumele cât şi soldurile. Ea constituie un instrument de analiză, întrucât furnizează informații concludente asupra volumului operațiilor care au avut loc în perioada de referință.

Balcon (Teh.)

- Platformă exterioară cu o latură încastrată într-un zid, delimitată de un parapet metalic sau de zidărie, comunicând cu interiorul construcției prin intermediul uneia sau a mai multor uşi.

Baldachin (Teh.)

- Lucrare de arhitectură sau de tâmplărie fină, bogat ornamentată, susținută de colonete libere sau încastrată pe una dintre laturi în zid, care serveşte drept acoperământ pentru un tron, un altar, un amvon sau o statuie.

Baliză (Teh.)

- Un obiect amplasat deasupra nivelului solului pentru a indica un obstacol sau a delimita un contur (o margine).

Balustru (Teh.)

- Colonetă din piatra, lemn, stuc, cu fusul mult bombat la partea inferioară, utilizat în general în suite de elemente identice în arhitectură şi decoraţie.

Banc (Teh.)

- Depuneri pe fundul apei care reduc adâncimea.
  - Detalii carte: Detalii carte: Normativ privind proiectarea porturilor fluviale - Indicativ NP 106-04.

Bancă (Ec.)

- Unitate economică funcţional-instituţională a cărei funcţie principală este de a colecta, de a transfera şi de a repartiza disponibilităţile financiare. Rolul băncii este acela de a pune în legătura, pe baze comerciale, unităţile economice care se află în căutare de fonduri cu cei care caută plasamente. Principala funcţie activă a băncii şi a celorlalte instituţii de credit constă în acordarea de împrumuturi solicitanţilor care întrunesc condiţiile de bonitate financiară. Alte funcţii active ale băncilor sunt: gestionarea conturilor deponenţilor, efectuarea de operaţiuni cu titluri de valoare, crearea de instrumente financiare proprii. Principala funcţie pasivă a băncii se referă la primirea spre păstrare a economiilor populaţiei şi ale unităţilor economice nonbancare (depozitul sau conturile curente). Printre alte asemenea operaţiuni mai figurează şi: executarea de plăţi, din ordinele clienţilor, efectuarea operaţiunilor de schimb valutar etc.
  - Detalii carte: Dobrotă, N., - Dicţionar de economie Economică, Bucureşti, 1999.

Banca Centrală Europeană (Jur.)

- Instituţie a Uniunii Europene răspunzătoare pentru politica monetară europeană. Banca Centrală Europeană este independentă în exercitarea atribuţiilor sale şi în gestionarea resurselor sale financiare, iar celelalte instituţii, organe şi organisme ale Uniunii, precum şi guvernele statelor membre sunt obligate să respecte această independenţă. Organele de decizie ale băncii sunt Consiliul Guvernatorilor (compus din membrii Directoratului Băncii Centrale Europene şi Guvernatorii băncilor centrale naţionale ale statelor membre a căror monedă este euro) şi Directoratul (compus din preşedinte, vicepreşedinte şi alţi patru membrii, numiţi de către Consiliul European). Banca Centrală Europeană, împreună cu băncile centrale naţionale ale statelor membre, constituie Sistemul European de Bănci Centrale – a se vedea şi Sistemul European de Bănci Centrale.
  - Detalii carte: C. Lefter, Fundamente ale dreptului comunitar instituţional, Editura Economică, Bucureşti, 2003, p. 215-218.

Banca de date (Ec.)

- Ansamblu de date, textuale sau numerice, organizate şi stocate într-o memorie cu acces direct la un ordinator, în maniera de a fi instantaneu accesibil unei persoane situată la distanţa şi dornică de a consulta sau de a utiliza o parte a acestor date.
  - Detalii carte: Bernard, Y, Colli, J.C., Vocabulaire economique et financier, Editions du Seuil, Paris, 1989, p. 73.

Banchină (Teh.)

- Platformă de circulaţie amplasată pe o parte, sau pe ambele parţi ale tunelului, cu sau fără canale înglobate.
  - Detalii carte: Detalii carte: Ghid privind identificarea şi clasificarea defectelor la tunelurile pentru căi de comunicaţie C172/2002.
- Element de construcţie executat la nivelul superior al fundaţiei căptuşelii amplasat de o parte şi de altă parte a secţiunii şi serveşte pentru circulaţia personalului de întreţinere şi pentru amplasarea diferitelor instalaţii (cabluri, conducte, etc.) în canalele executate în corpul acestora şi acoperite cu capace.
  - Detalii carte: Detalii carte: Normativ pentru hidroizolarea tunelurilor pentru căi de comunicaţie cu folii din mase plastice. Indicativ N.E. 031-04.

Banda căii de rulare (Teh.)

- Suprafaţă în care este cuprinsă o cale de rulare, destinată protejării aeronavelor care circulă pe aceasta cale şi reducerii riscurilor de avariere a aeronavelor care părăsesc accidental aceasta cale.
  - Detalii carte: Detalii carte: Ghid pentru proiectarea planurilor generale de aerodromuri. Indicativ GP 108 – 04.

Bandă de circulaţie (Teh.)

- Fâşie din partea carosabilă, paralelă cu marginea părţii carosabile, care în secţiunea 4 se consideră că este destinată circulaţiei unui şir de automobile sau camioane
  - Detalii carte: Detalii standard: SR EN 1991-2:2005 EUROCOD 1: Acţiuni asupra structurilor.

Bandă de staţionare (Teh.)

- Bandă cu lăţime cel mult egală cu 2 m, amenajată cu suprafaţa de rulare amplasată în lungul benzilor de circulaţie, cuprinsă între benzile de circulaţie şi bariere de securitate sau parapete.
  - Detalii carte: Detalii standard: SR EN 1991-2:2005 EUROCO1: Acţiuni asupra structurilor.

Banda pistei (Teh.)

- Suprafaţa bine definită în care este cuprinsă pista şi prelungirea de oprire, în cazul când o astfel de prelungire este amenajată şi care este destinată: a) să reducă riscul de avariere a aeronavelor care ies din pistă b) să asigure protecţia aeronavelor care survolează această suprafaţă în cursul operaţiilor de decolare-aterizare.
  - Detalii carte: Ghid pentru proiectarea planurilor generale de aerodromuri. Indicativ GP 108 – 04.

Bandou (Teh.)

- Parte a unui portal, la limita golului interior, alcătuită din bolţari de piatră la tunelurile vechi sau din beton turnat în forme variate la tunelurile noi.
  - Detalii carte: Detalii carte: Ghid privind identificarea şi clasificarea defectelor la tunelurile pentru căi de comunicaţie C172/2002.
- Brâu cu caracter decorativ.

Barbacană (Teh.)

- Gol realizat în căptuşeală pentru a drena apele de la extrados.
  - Detalii carte: Detalii carte: Ghid privind identificarea şi clasificarea defectelor la tunelurile pentru căi de comunicaţie C172/2002.
- Gol executat în fundaţia căptuşelii în scopul evacuării apelor de infiltraţii din spatele tunelului.
  - Detalii carte: Detalii carte: Normativ pentru hidroizolarea tunelurilor pentru căi de comunicaţie cu folii din mase plastice. Indicativ N.E. 031-04.
- În arhitectura fortificată, amenajare defensivă în faţa intrării principale a unei cetăţi, castel, oraş sau biserici întărite, constând dintr-un spaţiu îngust, cu traseu şicanat, delimitat de ziduri înalte prevăzute cu un drum de strajă, ferestre de tragere şi guri de aruncare.

Baretă (Teh.)

- Un ansamblu compus din cel puţin 3 lămpi aeronautice de suprafaţă foarte apropiate între ele şi dispuse transversal în linie dreaptă, astfel încât de la oarecare distanţă da impresia unei bare scurte luminoase.

Barieră laterală pentru pietoni (Teh.)

- Sistem de protecţie pentru pietoni sau "alţi utilizatori" amplasat în lungul pasarelei sau trotuarelor cu scopul de a împiedica accesul accidental al pietonilor pe carosabil sau în alte zone periculoase.
  - Detalii carte: Detalii standard: SR EN 1991-2:2005 EUROCOD 1: Acţiuni asupra structurilor.

Bariere de securitate (Teh.)

- Sistem de protecţie al vehiculelor instalat la marginea părţii carosabile sau central, pe zona rezervată în acest scop.
  - Detalii carte: Detalii standard: SR EN 1991-2:2005 EUROCOD 1: Acţiuni asupra structurilor.

Barjă (Teh.)

- Navă fără propulsie proprie, utilizată la convoaie împinse.
  - Detalii carte: Detalii carte: Normativ privind proiectarea porturilor fluvial - Indicativ NP 106-04.

Basorelief (Teh.)

- Tip de relief, puțin profilat față de suprafața de fundal.

Bastion (Teh.)

- Amenajare defensivă plasată în unghiul unei fortificații pentru întărirea acesteia sau în preajma unei intrări, pentru supravegherea ei şi a curtinelor adiacente.

Bastoncini (Teh.)

- Tija din lemn (esență tare) cu lungimea de cca.20 cm şi grosimea de 4-5 mm, ascuțită la capete, utilizată ca suport pentru un material textil (vată) impregnat cu diverse soluții de substanțe chimice - se utilizează la curățirea în detaliu a suprafețelor pictate.
  - Detalii carte: Detalii carte: ICPMC PROCEMA - Metodologie pentru consolidarea stratului suport (zidărie, tencuieli) şi tratamentul suprafețelor pictate la construcțiile vechi cu valoare de patrimoniu, în condiții de umiditate excesivă şi existența biodegradării.

Bază (Teh.)

- Elementul constructiv al unei coloane sau al unui pilastru, cu forme, profile, dimensiuni, proporții şi decor raportate la întregul din care face parte, contribuind la definirea stilistică a acestuia;
- Extremitatea inferioară a coloanei sau a pilastrului, care face legătura cu elementul de arhitectură pe care acesta se sprijină: plintă, soclu, balustradă, pardoseală, stilobat etc.

Bazalt (Teh.)

- Rocă compactă de origine vulcanică, de culoare neagră, cenuşie, albăstrie, cu striațiuni, folosită în arhitectură şi sculptură (inclusiv în arta reliefului).

Beci (Teh.)

- Termen cu nuanță arhaizantă, desemnând o amenajare specială, din piatră sau cărămidă, la subsolul unei construcții care în arhitectura civilă particulară este destinat păstrării alimentelor. În arhitectura medievală prezintă uneori interesante rezolvări planimetrice şi spațiale .

Belvedere (Teh.)

- Loc special amenajat sau construcție independentă (pavilion, chioşc etc.) amplasat în puncte care oferă o deschidere agreabilă, spre peisaj, gândit ca spațiu de odihnă şi reculegere.

Benchmarking (Ec.)

- Definirea standardului de bază dorit pentru un produs (la toate componentele sale) în raport cu care se apreciază viitoarea producție.
    - Detalii carte: o "Strategie", Ghid propus de The Economist (traducere Tuclea, C.), Ed. Nemira, Bucureşti, 1998, p. 51.
- Etalonare concurențială. Metoda prin care se evaluează performanțele unei întreprinderi (în special în marketing şi în comunicare), comparându-le cu cele ale concurenților semnificativi.
    - Detalii carte: Lendrevie, J., Lindon, D., Mercator. Theorie et pratique du marketing, Edition Dalloz, Paris, 1997, p. 796.
- Conceptul se afla în centrul multor teorii moderne referitoare la calitate. Benchmarking, a cărui idee constă în compararea manierei în care sunt realizate funcțiile şi sarcinile de către fiecare unitate de producție în raport cu cele mai bune pe plan mondial, presupune ca metodă următorul demers de detaliu: - Ceea ce face fiecare departament este evaluat în raport cu altele realizând aceleaşi operații în companii cunoscute pentru performanțele lor. - Aceasta ajută la fixarea obiectivelor şi la determinarea modului în care să fie ele atinse. - Fiecare trebuie să privească concurența şi să facă lucrurile mai bine, ceea ce presupune găsirea celei mai bune practici funcționale. Pentru fiecare tip particular de activitate se examinează cele mai bune metode, chiar dacă întreprinderea face o cu totul altă meserie.
    - Detalii carte: Brilman, J., Gagner la competition mondiale, Les Editions d`organisation, Paris, 1991, p. 80.

Beneficiar (Ec.)

- Persoana ori persoanele fizice sau juridice care finanțează şi realizează lucrări de construcții noi sau intervenții la construcțiile deja existente, fiind parte în contractul de execuție de lucrări (de antrepriză). În legislația din România, beneficiarul, în sensul menționat, este denumit şi investitor.
- Un operator, un organism sau o întreprindere, din domeniul public sau privat, cu responsabilitatea de a lansa sau de a lansa şi aplica operațiuni. În cadrul regimurilor de ajutor în temeiul articolului 87 din tratat, beneficiarii sunt întreprinderile publice sau private care realizează un proiect individual şi primesc ajutor public.
    - Detalii carte: Regulamentul (CE) nr. 1083/2006.
- Agentul economic ce comandă lucrarea de construcții (fiind cel ce o va exploata după darea în funcțiune). Acesta asigură fondurile necesare (proprii sau împrumutate) şi stabileşte jaloanele principale referitoare la: dimensiuni, capacități de producție; durată de execuție; calitate; valoare etc.
    - Detalii carte: Radu, V., Curteanu, D., - Managementul proiectelor de construcții, ediția a II-a, Editura Economică, Bucureşti, 2002.

Beneficiar al asigurării (Jur.)

- Persoană fizică sau juridică îndreptățită conform contractului de asigurare să primească indemnizația de asigurare în cazul producerii unui eveniment asigurat. Beneficiar al asigurării poate fi asiguratul însuşi sau o terță persoană – a se vedea şi contract de asigurare, indemnizație de asigurare.

Beton (Teh.)

- Amestec de pietriş, nisip, ciment (sau asfalt, var hidraulic etc.) şi apă, care se transformă prin uscare într-o masă foarte rezistentă şi se foloseşte în construcţii. Beton armat = amestecul descris mai sus, turnat peste o armătură de vergele metalice. (În sintagma) Beton vibrat = beton de ciment a cărui compactitate este sporită după turnarea în cofraje prin imprimarea unor oscilații rapide cu ajutorul unor aparate speciale.
- Conglomerat artificial de materiale diverse (pietricele, nisip, fragmente ceramice, reziduuri de ardezie etc.) reunite printr-un liant hidraulic, cunoscut încă din antichitate. Betonul modern are la baza cimentul. Betonul armat - tehnică modernă de construcţie, constând în turnarea betoanelor în cofraje ale căror nucleu este alcătuit din bare metalice de dimensiuni diferite.
- Material de construcţie obţinut prin amestecarea unui material granular (pietriş, nisip) cu un liant (ciment, bitum etc.) şi cu apă, şi care, după priză şi întărire, devine consistent şi rezistent ca piatra. ♦ B. armat = b. de ciment în masa căruia se înglobează o armătură de oţel, destinată să preia eforturile de întindere. Primele brevete de b.a. au fost obţinute (1867-1878) de grădinarul francez J. Monnier. ♦ B. precomprimat = b. armat la care se realizează, înainte de încărcare, o stare permanentă de comprimare (prin întinderea armăturii de oţel înainte de turnarea b). A fost folosit în practică (1930) de inginerul constructor francez E. Freyssinet. ♦ B. refractar = b. preparat cu ciment Portland, ciment aluminos şi agregate din materiale refractare, având o bună rezistenţă mecanică la temperaturi mai mari de 300ºC. B. asfaltic = b. din material cu granulaţie mare, având ca liant bitumul asfaltic, folosit la executarea unor îmbrăcăminţi rutiere.

Bilanț (Ec.)

- Este documentul contabil de sinteză prin care se prezintă elementele de activ, datorii şi capital propriu al persoanei juridice la încheierea exerciţiului financiar, precum şi în celelalte situaţii prevăzute de lege. Bilanţul cuprinde toate elementele de activ, datorii şi capital propriu grupate după natură şi lichiditate, respectiv natură şi exigibilitate. Structura bilanţului nu poate fi modificată de al un exerciţiu financiar la altul. Pentru fiecare post, prezentat în bilanţ, valoarea corespunzătoare pentru exerciţiul financiar precedent se prezintă într-o coloană separată. În situaţia în care valorile corespunzătoare exerciţiului financiar curent şi precedent înscrise în bilanţ nu sunt comparabile, cele aferente exerciţiului precedent pot fi recalculate şi prezentate corespunzător în notele explicative.

Bilet ipotecar (Ec.)

- Hârtie de valoare emisă de stat şi garantată cu ipoteci asupra unor domenii ale statului. În România pentru prima dată au fost emise bilete ipotecare în 1877 pentru asigurarea fondurilor necesare finanţării Războiului de Independenţă .
  - Detalii carte: Dicţionarul complet al economiei de piaţă, Ed. Informaţia Business Books, 2004.

Bilet la ordin (Ec.)

- Titlu de credit negociabil, utilizat ca instrument de plată, prin care o persoană numită emitent (subscriitor) îşi asumă obligaţia de a plăti, într-un anumit loc şi la un termen stabilit, altei persoane, numită beneficiar, sau la ordinul acesteia, o sumă de bani.
    - Detalii carte: Dicționarul complet al economiei de piață, Ed. Informația Business Books, 2004.

Billet la ordin (Ec.)

- Titlu de credit negociabil, utilizat ca instrument de plata, prin care o persoana numita emitent (subscriitor) işi asuma obligaţia de a plăti, intr-un anumit loc şi la un termen stabilit, altei persoane, numită beneficiar, sau la ordinul acesteia, o suma de bani .
    - Detalii carte: *** - Dicționarul complet al economiei de piață, Ed. Informația Business Books, 2004.

Biocidare (Teh.)

- Tratament pentru combaterea agenților heterotrofi şi autotrofi care atacă suportul cu pictură murală şi ambientul acestuia.

Biodegradare (Teh.)

- Degradare datorată acțiunii formațiunilor biologice.
    - Detalii carte: Detalii carte: ICPMC PROCEMA - Metodologie pentru consolidarea stratului suport (zidărie, tencuieli) şi tratamentul suprafețelor pictate la construcțiile vechi cu valoare de patrimoniu, în condiții de umiditate excesivă şi existența biodegradării.
- Pierderea calităților utile inițiale prin modificări esențiale pe care le suferă un suport (prin componenta sa organică) ca rezultat al activității vitale a unor organisme. (biodeteriogeni : microorganisme, organisme animale sau vegetale în funcție de tipul de substrat şi modul de depozitare sau funcționalitate).
    - Detalii carte: Detalii carte: Metodologie privind programul de urmărire în timp a comportării construcțiilor din punct de vedere al cerințelor funcționale . UAIUM CSS –BICAU.

Black-Scholes (Ec.)

- O ecuație utilizată pentru evaluarea opțiunilor plain vanilla, dezvoltată de către Fisher Black şi Myron Scholes în 1973 pentru care au primit Premiul Nobel în Economie.

Bolta (Teh.)

- Partea superioară a căptuşelii, de formă curbă, situată deasupra planului naşterii bolții.
    - Detalii carte: Detalii carte: Ghid privind identificarea şi clasificarea defectelor la tunelurile pentru căi de comunicație C172/2002.
- Parte constructivă destinată să acopere un spațiu, realizată cu elemente rezultate din translarea unor arce cu trasee diferite, sprijinită pe cel puțin doi pereți laterali. Elementele

constitutive poartă denumirea de bolțari. Conform tipologiei există bolți simple, realizate prin translarea în spațiu a unui arc: b. în plin centru, c. în leagăn sau d. semicilindrice, e. în jumătate de sfera (cupola), în sfert de sfera (conica) etc. Bolțile compuse sau complexe, se obțin prin combinarea de tipuri diferite de arce sau chiar a unor simple: există a. mănăstirească, b. în ogivă, c. în fagure, d. în evantai, e. cu penetrații etc.

Boltă moldovenească (Teh.)

- Sistem de boltire folosit în arhitectura religioasă din Moldova în secolele XV - XVII. Potrivit acestui sistem deasupra pandantivelor, care fac trecerea de la planul pătrat al arcelor mari la planul circular al turlei, este construit un inel de tambur în interiorul căruia sunt dispuse patru arce diagonale ale căror naşteri se afla, în proiecție verticală, deasupra cheilor arcelor mari. Prin acest sistem de boltire se obține o reducere substanțială a diametrului şi greutății tamburului şi cupolei turlei bisericilor. Apare pentru prima data la Pătrăuți. La Chişinău acest sistem de boltire este utilizat în biserica Sf.Gheorghe (1819).

Bolțar (Teh.)

- Element prefabricat din beton armat sau fontă, de formă curbă, plină sau casetată, constituind partea elementară transversală a unui inel, la tuneluri executate cu scutul, sau element prefabricat din piatră sau cărămidă constituind partea elementară a căptuşelii sau bandoului la tuneluri executate cu metode clasice.
  - Detalii carte: Detalii carte: Ghid privind identificarea şi clasificarea defectelor la tunelurile pentru cai de comunicație C172/2002.
- Element din beton armat prefabricat de formă curbă, folosit la realizarea căptuşelii cu metoda scutului.
  - Detalii carte: Detalii carte: Normativ pentru hidroizolarea tunelurilor pentru căi de comunicație cu folii din mase plastice. Indicativ N.E. 031-04.
- Fiecare din elementele constructive din piatră ale unui arc sau ale unei bolți.

Bonitate financiară (Ec.)

- Formă a încrederii pe care o atestă persoana fizică sau juridică în momentul solicitării unui credit, de a restitui la scadență, creditele contractate împreună cu dobânzile aferente. Aprecierea bonității se face pe baza analizei bilanțului, precum şi a modului în care au fost onorate în trecut, obligațiile contractuale.
  - Detalii carte: Dicționarul complet al economiei de piață, Ed. Informația Business Books, 2004.

Bord (Teh.)

- Fiecare din cele două jumătăți ale navei, separate prin planul longitudinal. Bordul din stânga (privind de la pupa spre prova) este babordul, iar cel din dreapta este tribordul.
  - Detalii carte: Detalii carte: Normativ privind proiectarea porturilor fluvial - Indicativ NP 106-04.

Bordaje în spirală (Teh.)

- Dispozitive prevăzute pe suprafaţa exterioară a coşului de fum pentru a reduce oscilaţia laterală produsă de acţiunea vântului.
  - Detalii carte: Detalii standard: SR EN 1993-3-2:2007 EUROCOD 3: Proiectarea structurilor din oţel. Partea 3-2: Turnuri, piloni şi coşuri. Coşuri.

Bordură (Teh.)

- În amenajările urbane, limita a spaţiilor destinate pietonilor (trotuare, refugii), amplasată spre partea carosabilă a străzii şi marcată de blocuri de piatră sau de piese special turnate din beton sau ciment.
- În decoraţie - cadru îngust, care separă între ele registre, scene, personaje respective.

Bosaj (Teh.)

- Tip de parament realizat din blocuri de piatră egale ca dimensiuni, puse în asize regulate, a căror latura frontală este tratată în relief, în maniere diferite. Există bosajul în diamant", bosajul "rotunjit", bosajul de formă "rustică" etc.

Bovindou (Teh.)

- Tip de fereastră care iese în rezalit faţă de planul zidului, sprijinită spre exterior pe console, pe o coloană sau pe prelungirile bârnelor care alcătuiesc suportul pavimentului încăperii căreia îi corespunde şi al cărui spaţiu îl prelungeşte spre exterior.

Brainstorming (Ec.)

- Modalitate de a obţine, într-un răstimp scurt, un număr mare de idei de la un grup de persoane care stau în jurul unei mese şi emit tot felul de sugestii şi soluţii, de la unele cu adevărat extraordinare, la cele absolut nebuneşti, stupide şi inutile. În calitatea sa de tehnică managerială, Brainstormingul are o vechime considerabilă, fiind imaginat şi utilizat în anii `30 de Alex Osborn. Tehnică de lucru în grup, vizând dezvoltarea producţiei de noi idei, stimulând creativitatea fiecărei persoane prin prezenţa simultană a altora. Se sprijină pe principiul de a spune tot ceea ce trece prin cap relativ la tema de lucru reţinută, fără să se oblige a fi raţional, coerent sau realist. S-ar putea traduce prin "furtună a creierelor" sau "asalt al minţilor". Definiţia se bazează pe trei elemente: un număr mare de idei, un grup de oameni (numărul optim de participanţi este de aproximativ 12) şi un răstimp scurt (o şedinţă de Brainstorming nu durează mai mult de două ore).
  - Detalii carte: Rawlinson J. G., Gândire creativă şi brainstorming, Ed. Codecs, Bucureşti, 1998, p. 52-54.

Branşament termic (Teh.)

- Porţiune din reţeaua termică ce face legătura între reţeaua exterioară de distribuţie a agentului termic în punctul termic sau partea interioară a instalaţiei de încălzire.

- Detalii carte: Detalii carte: Normativ privind exploatarea sistemelor centralizate de alimentare cu energie termică (rețele şi puncte termice).

Buget (Ec.)

- Declarație de planuri şi rezultate aşteptate, exprimată în termeni numerici. Tehnică tradițională de control în management.
    - Detalii carte: Koontz, H., ODonnell C., Weihrich, H., Management, Eighth Edition, McGraw-Hill Book Co., New York....,1984, pag 617 – 618.

Buget de aprovizionare (Ec.)

- Document care se elaborează ținând seama de previziunile vânzărilor şi de nivelul stocurilor de produse finite. El se elaborează în două etape: controlul mijloacelor necesare programului de producție şi analiza producției întreprinderii, cu costurile previzionale, permițând conducerii întreprinderii să ia decizii cu privire la gama de produse a întreprinderii .
    - Detalii carte: Fundătură D., Pricop M., Băşanu G., Popescu D., - Dicționar de management. Aprovizionare. Depozitare. Desfacere, Editura Diacon Coresi, Bucureşti, 1992.

Buget de producție (Ec.)

- Document care se elaborează ținând seama de previziunile vânzărilor şi de nivelul stocurilor de produse finite. El se elaborează în două etape: controlul mijloacelor necesare programului de producție şi analiza producției întreprinderii, cu costurile previzionale, permițând conducerii întreprinderii să ia decizii cu privire la gama de produse a întreprinderii .
    - Detalii carte: Fundătură D., Pricop M., Băşanu G., Popescu D., - Dicționar de management. Aprovizionare. Depozitare. Desfacere, Editura Diacon Coresi, Bucureşti, 1992.

Buget de proiect (Ec.)

- Document ce cuprinde ansamblul resurselor băneşti, materiale şi de muncă alocate unui proiect, precum şi planul alocării acestora. Procesul de realizare a unui buget reprezintă procesul de alocare a resurselor limitate diverselor activități desfăşurate de aceasta. Măsura în care activitățile sunt sprijinite cu resurse prin alocarea acestora în cadrul bugetului reflectă strategia organizației şi importanța pe care aceasta o conferă rezultatelor respectivelor activități. Bugetul reprezintă de asemenea un mecanism de control în cadrul unui proiect. El este standardul în funcție de care se măsoară deviațiile, diferențele care apar între consumul planificat de resurse şi cel efectiv .
    - Detalii carte: Radu V. (coord.) Managementul proiectelor, Editura Universitară, Bucureşti, 2008.

Buget de venituri şi cheltuieli (Ec.)

- Este un document anual, cu posibilitatea de defalcare pe trimestre de analiză, ce are în vedere realizarea echilibrului între venituri şi cheltuieli, asigurarea din activitatea proprie a mijloacelor financiare necesare pentru desfăşurarea şi dezvoltarea producției, de urmărire a indicatorilor de eficiență. Bugetul de venituri şi cheltuieli urmăreşte structura contului de profit şi pierdere fiind format din venituri (de exploatare, financiare şi excepționale) şi cheltuieli (de exploatare, financiare, excepționale). Diferența între veniturile totale şi cheltuielile totale este reprezentată de profitul brut şi de cel net (după ponderarea profitului brut cu cota de impozit pe profit şi deducerea acestuia din profitul brut). În buget sunt prevăzuți următorii indicatori: productivitatea muncii, salariul mediu, rentabilitatea (economică, financiară, comercială).

Bulon de ancoraj (Teh.)

- Bulon de prindere a coşului de fum de fundație.
  - Detalii carte: Detalii standard: SR EN 1993-3-2:2007 EUROCOD 3: Proiectarea structurilor din oțel. Partea 3-2: Turnuri, piloni şi coşuri. Coşuri.

Bun (Jur.)

- Lucru, obiect care are o valoare economică şi este susceptibil de apropriere, în sensul de a face obiectul unor drepturi patrimoniale.
  - Detalii carte: Lucru, obiect care are o valoare economică şi este susceptibil de apropriere, în sensul de a face obiectul unor drepturi patrimoniale.

Bunuri (Ec.)

- Termen general acoperind toate obiectele, materialele, sub toate formele, care le fac dezirabile pentru o utilizare personală, industrială sau comercială. Un bun poate fi obiect de consum (final sau intermediar) sau mijloace de producție (capital fix).

Bursă (Ec.)

- Instituție înființată pe baza de lege şi supravegheată de stat, printr-un organism propriu, cu scopul încheierii de tranzacții fără prezentarea, predarea şi plata concomitentă a obiectului tranzacției. Obiectul tranzacției îl constituie mărfurile (pentru bursele de mărfuri), valorile mobiliare (pentru bursele de valori), devizele şi valutele. Bursele funcționează pe baza unor regulamente proprii care prevăd: structura organizatorică, tipul valorilor şi mărfurilor care se negociază, modul de efectuare a operațiilor şi de stabilire a cotațiilor .
  - Detalii carte: Kirițescu C., - Moneda. Mica enciclopedie, Editura Ştiințifică şi Enciclopedică, Bucureşti, 1982.

Business intelligence (Ec.)

- Ansamblul sistemelor de sprijin în luarea deciziei utilizate în întreprinderi: ERP, instrumente de construcție şi de administrare a depozitelor de date, instrumente de data mining, sisteme de analiză de date şi de sprijin al luării deciziei.
  - Detalii carte: Taylor Nelson Sofres, Consulting, "Impact des NTIC sur la logistique des entreprises commerciales", octobre 2001, p. 159

Cădere în desuetudine (Jur.)

- Încetare a acțiunii unui act normativ a cărui reglementare a fost total depăşită de dezvoltarea relațiilor sociale, de schimbările care au avut loc în societate, astfel încât aplicarea sa nu mai are nicio justificare şi nu mai poate fi susținută, fiind depăşită de noile realități şi condiții sociale – a se vedea şi abrogare.
  - Detalii carte: R. Dimitriu, Curs de drept civil, Editura Tribuna Economică, Bucureşti, 2002, p. 31.

Cadru compozit (Teh.)

- Structură în cadru în care unele sau toate elementele sunt elemente compozite şi majoritatea celorlalte elemente structurale este formată din elemente de oțel.
  - Detalii carte: Detalii standard: SR EN 1994-2:2006 EUROCOD 4: Proiectarea structurilor compozite de oțel şi beton. Partea 2: Reguli generale şi reguli pentru poduri.

Cadru contravântuit (Teh.)

- Cadru rezistent la deplasarea laterală prin intermediul unui sistem de contravântuire (diagonale) considerat suficient de rigid pentru a prelua toate forțele orizontale.
  - Detalii carte: Detalii standard: SR EN 1994-1-2:2006 EUROCOD 4: Proiectarea structurilor compozite de oțel şi beton. Partea 1-2: Reguli generale – Calculul structurilor la foc.

Caiet de sarcini (Teh.)

- Document elaborat de către proprietar/investitor prin care sunt definite clauze tehnice, clauze de calitate, clauze administrative, clauze legate de furnituri, alte clauze şi care serveşte ca bază pentru oferta constructorului pentru realizarea lucrării. Toate condițiile cerute şi asumate de constructor prin contract vor trebui îndeplinite cantitativ, calitativ şi în termen.
  - Detalii carte: Detalii carte: Normativ pentru exploatarea şi reabilitarea conductelor pentru transportul apei - Indicativ NE 035-06.

Calcul la temperatură normală (Teh.)

- Calcul la stare limită ultima pentru temperatura ambiantă conform părților 1-1 de la prEN 1992 până la prEN1996 şi din prEN 1999.

- Detalii carte: Detalii standard: SR EN 1991-1-2:2004 EUROCOD 1: Acţiuni asupra structurilor. Partea 1-2: Acţiuni generale. Acţiuni asupra structurilor expuse la foc

Cale (Teh.)

- Cale care include traverse, şine de cale ferată. Sunt aşezate pe un pat de balast sau pot fi prinse direct de structura de rezistenţă a podurilor. Calea poate fi echipată cu rosturi de dilatare la unul sau la ambele capete ale podurilor. Poziţia căii precum şi grosimea stratului de balast se pot modifica pe durata de exploatare a podului.
  - Detalii carte: Detalii standard: SR EN 1991-2:2005 EUROCOD 1: Acţiuni asupra structurilor.

Cale de rulare (Teh.)

- Drum aflat pe un aerodrom terestru amenajat pentru circulaţia la sol a aeronavelor şi destinat să facă legătura între două părţi din aerodrom şi care mai poate fi: a) cale de acces la loc de staţionare a aeronavelor parte a unei suprafeţe de trafic desemnată a fi folosită drept cale de rulare destinată accesului spre locul de staţionare b) cale de rulare a suprafeţei de trafic parte dintr-o reţea de căi de rulare ce se află pe o suprafaţă de trafic şi este destinată să materializeze un parcurs care să permită traversarea acestei suprafeţe c) cale de degajare rapidă cale de rulare racordată la o pistă sub un unghi ascuţit şi care permite unei aeronave aterizate să degajeze pista cu o viteza mai mare decât cea folosită în mod normal pe celelalte căi de ieşire din pistă şi care astfel permite reducerea la minim a duratei de ocupare a pistei.
  - Detalii carte: Ghid pentru proiectarea planurilor generale de aerodromuri. Indicativ GP 108 – 04.

Cale ferată (Teh.)

- Cale special amenajată, destinată circulaţiei vehiculelor prin rulare pe şine.
  - Detalii carte: Detalii carte: Normativ privind proiectarea liniilor şi staţiilor de cale ferată pentru viteze pana la 200km/h - indicativ NP 109 04.

Calibrare (Teh.)

- Verificare prin care se compară două instrumente sau dispozitive de măsură dintre care unul este etalonat în conformitate cu reglementările metrologice în vigoare. Se face pentru a detecta, compara şi înregistra variaţiile de precizie ale instrumentului de măsură a cărui precizie nu este cunoscută, pentru a le elimina prin reglaje adecvate.
  - Detalii carte: Normativ privind exploatarea sistemelor centralizate de alimentare cu energie termică (reţele şi puncte termice).

Calitate (Ec.)

- Gradul de conformitate al ansamblului caracteristicilor şi atributelor unui produs cu ansamblul nevoilor şi aşteptărilor cumpărătorului, ţinând seama de preţul pe care acesta din urmă este gata să-l plătească.

    - Detalii carte: Groocock, J. M., The Chain of Quality, New york, John Wiley and sons, 1986, p. 27 .
- Conformitatea produselor şi serviciilor cu exigentele clienților interni şi externi.
    - Detalii carte: Pall, G. A., Quality process management, Ed. Prentice-Hall Inc., 1987, p. 21.
- Ce se raportează naturii unui bun sau unui serviciu. În gestiunea întreprinderii, calitatea unui produs este unul din elementele competitivității.
    - Detalii carte: Pall, G. A., Quality process management, Ed. Prentice-Hall Inc., 1987, p. 21.
- O mulțime de proprietăți şi caracteristici ale unui produs sau serviciu, care îi conferă capacitatea de a satisface exigente explicite şi implicite.
    - Detalii carte: SR EN ISO 9000:2006.
- Ansamblul caracteristicilor unei entități (produs sau serviciu) referitoare la măsura în care aceasta este capabilă să satisfacă nevoile explicite şi implicite ale beneficiarului.
    - Detalii carte: Radu, V., Curteanu, D., - Managementul proiectelor de construcții, ediția a II-a, Editura Economică, Bucureşti, 2002.

Calotă (Teh.)

- Partea superioară a secțiunii de excavare a tunelului situată deasupra planului naşterilor bolții.
    - Detalii carte: Detalii carte: Ghid privind identificarea şi clasificarea defectelor la tunelurile pentru căi de comunicație C172/2002.
- Boltă realizată din cărămidă (mai rar din piatră) reprezentată de porțiunea superioară a unei sfere tăiate de un plan orizontal, aproximativ la nivelul diametrului sau mai sus de acesta.

Cambie (Ec.)

- Denumire generică pentru efectele de comerț , deci pentru titlurile negociabile care fac dovada existenței unei creanțe într-o sumă determinată şi plătibilă imediat sau pe termen scurt. Este un înscris prin care creditorul (trăgătorul) dă ordin debitorului sau (trasul) să achite la o anumită dată (scadentă) o sumă de bani determinată unei a treia persoane (beneficiarul) sau la ordinul acesteia.
    - Detalii carte: Radu, V., Curteanu, D., - Managementul proiectelor de construcții, ediția a II-a, Editura Economică, Bucureşti, 2002.

Canal (Teh.)

- Construcție deschisă sau închisă şi care serveşte pentru transportul apei cu nivel liber.
    - Detalii carte: Detalii carte: Normativ pentru exploatarea şi reabilitarea conductelor pentru transportul apei - Indicativ NE 035-06.

Canal colector (Teh.)

- Construcție tubulară, îngropată , care asigură transportul apelor uzate.
    - Detalii carte: Detalii carte: Normativ pentru exploatarea şi reabilitarea conductelor pentru transportul apei - Indicativ NE 035-06.

Canal de fum (Teh.)

- Element structural de tip membrană al sistemului de căptuşire interior, conținut în interiorul structurii tubulare portante.
  - Detalii carte: Detalii standard: SR EN 1993-3-2:2007 EUROCOD 3: Proiectarea structurilor din oțel. Partea 3-2: Turnuri, piloni şi coşuri. Coşuri

Canat (Teh.)

- Fiecare dintre părțile mobile din care este alcătuită o uşă, o poartă, o fereastră etc. Din tc. kanat. Tâmplăria se poate împărți în două sau mai multe canate cu ajutorul montanților şi a traverselor. Primul criteriu de stabilire a modului de împărțire este de ordin estetic sau practic, în funcție de aspectul şi funcționalitatea dorită de către client. Există însă reguli stabilite de către producătorii de profile şi de feronerie în privința mărimii maxime a tâmplăriei în general şi a canatelor mobile în special, care dacă nu sunt respectate conduc la deteriorarea tâmplăriei.

Canat inactiv / activ (fix / mobil) (Teh.)

- Este cazul unei ferestre sau uşi împărțite în cel puțin două canate adiacente separate cu un montant mobil (stulp). Canatul activ este cel care se deschide mai des şi este prevăzut obligatoriu cu mâner şi cremon. Canatul inactiv se deschide mai rar, motiv pentru care poate avea un mecanism de deschidere mai simplu fără mâner sau numai nişte zăvoare. Tipul de deschidere al canatului inactiv poate fi numai batant. O tâmplărie poate să fie formată numai din canate fixe sau combinație de canate fixe şi mobile. În cazul canatelor fixe geamul este fixat direct în toc (există şi excepții), iar în cazul canatelor mobile geamul este fixat în cercevea.

Canelură (Teh.)

- Şanț realizat la fabricare, pe una sau pe ambele fețe de aşezare ale unui element pentru zidărie.
  - Detalii carte: Detalii standard: SR EN 1996-1-1:2006 EUROCOD 6: Proiectarea structurilor de zidărie. Partea 1-1: Reguli generale pentru construcții de zidărie armată şi nearmată.
- Şanț vertical de secțiune semicirculară (rar uşor unghiulară) care decorează de jur-împrejur fusurile coloanelor şi pilaştrilor.

Cap (Ec.)

- Este un contract financiar care dă deținătorului dreptul, dar nu şi obligația, de a împrumuta o sumă prestabilită de bani la o rată a dobânzii şi o maturitate prestabilite.

Capacitate portantă (Teh.)

- Aptitudine a unei structuri sau a unui element de a rezista la acțiuni specificate în timpul expunerii la foc stabilite, conform unor criterii definite.

- Detalii carte: Detalii standard: SR EN 1991-1-2:2004 EUROCOD 1: Acțiuni asupra structurilor. Partea 1-2: Acțiuni generale. Acțiuni asupra structurilor expuse la foc.

Capital (Ec.)

- Stoc de valori sau de active care intrate în circuitul economic, pot genera venituri posesorilor lor.
    - Detalii carte: Dobrotă, N., - Dicționar de economie, Editura Economica, Bucureşti, 1999 .
- Factor de producție ce cuprinde bunurile rezultate din producție şi care sunt folosite pentru producerea altor bunuri economice .
    - Detalii carte: Dobrotă, N., - Dicționar de economie, Editura Economica, Bucureşti, 1999 .

Capital circulant (Ec.)

- Parte a capitalului real formată din bunurile care participă la un singur ciclu de producție, consumându-se în întregime în decursul acestuia şi care trebuie înlocuite cu fiecare nou ciclu. Trăsătură specifică a bunurilor ce formează capitalul circulant o constituie faptul că ele se regăsesc sub forma stocurilor de materiale destinate şi pregătite să fie consumate la prima lor utilizare şi care trebuie să fie reconstituite cu fiecare ciclu de producție .
    - Detalii carte: Dobrotă, N., - Dicționar de economie, Editura Economică, Bucureşti, 1999.

Capital de risc (Ec.)

- Investiții pentru finanțarea unei firme noi.

Capital fix (Ec.)

- Parte a capitalului real formată din bunurile durabile care participă la mai multe cicluri de producție, se consumă (se depreciază) treptat şi se înlocuiesc după mai mulți ani de utilizare .
    - Detalii carte: Dobrotă, N., - Dicționar de economie, Editura Economică, Bucureşti, 1999.

Capital propriu (Ec.)

- Reprezintă drepturile acționarilor asupra activelor unei persoane juridice, după deducerea tuturor datoriilor. Capitalurile proprii cuprind: aporturile de capital, primele de capital, rezervele, rezultatul reportat, rezultatul exercițiului .
    - Detalii carte: Boulescu M., - Situații financiare anuale simplificate, Editura Tribuna Economică, 2003.

Capital social (Ec.)

- Banii sau valoarea bunurilor aduse ca aport de către acționari sau asociați la înființarea unei societăți comerciale.
  - Detalii carte: Dicționarul complet al economiei de piață, Ed. Informația Business Books, 2004.
- Reprezintă, în materie de finanțare sau de investiții, capitalul adus direct de proprietar şi asupra căruia se pot plăti dividende. Capitalul social reprezintă totalitatea aporturilor în natură sau în bani cu care participanții la o societate comercială contribuie la constituirea acesteia. Capitalul social îmbracă două forme: capital social subscris nevărsat şi capitalul social subscris vărsat .
  - Detalii carte: Dicționarul complet al economiei de piață, Ed. Informația Business Books, 2004.

Capitalizare (Ec.)

- Capitalul investit reprezentând suma datoriei pe termen lung, a stocului de capital format din acțiuni obişnuite şi acțiuni privilegiate precum şi a profiturilor nerepartizate.

Capitalizare bursieră (Ec.)

- Valoarea de piață a întregii companii calculate prin înmulțirea numărului de acțiuni în circulație cu prețul pe acțiune.

Capitel (Teh.)

- Piesa componentă a unei coloane, reprezentând partea sa superioară, care transmite greutatea antablamentului fusului coloanei respective.

Căptuşeală (Teh.)

- Construcția de diverse forme şi compusă din diverse materiale, cuprinsă între teren şi suprafața interioară liberă, între teren şi hidroizolație (căptuşeală exterioară) sau între hidroizolație şi suprafața interioară liberă (căptuşeală interioară) şi care îndeplineşte mai multe funcții: stabilitate, rezistență, etanşeitate etc.
  - Detalii carte: Detalii carte: Ghid privind identificarea şi clasificarea defectelor la tunelurile pentru căi de comunicație C172/2002.

Caracteristici esențiale (Ec.)

- Acele caracteristici ale produsului pentru construcții care se referă la cerințele fundamentale aplicate construcțiilor.
  - Detalii carte: Regulamentul (UE) nr. 305/2011 al Parlamentului European şi al Consiliului din 9 martie 2011 de stabilire a unor condiții armonizate pentru comercializarea produselor pentru construcții şi de abrogare a Directivei 89/106/CEE a Consiliului Text cu relevanță pentru SEE, Jurnalul Oficial al UE, L 088 , 04/04/2011 p. 0005 – 0043

Caracteristici tehnice (Teh.)

- Totalitatea datelor şi elementelor de natură tehnică, caracteristice unei instalaţii de producere, transport, distribuţie sau utilizare a energiei termice.
    - Detalii carte: Normativ privind exploatarea sistemelor centralizate de alimentare cu energie termică (reţele şi puncte termice).

Cărămizi (Teh.)

- Produse ceramice, de formă paralelipipedică, obţinute prin uscarea şi arderea unor mase argiloase la temperaturi de peste 10000C.
    - Detalii carte: Detalii carte: Ghid privind identificarea şi clasificarea defectelor la tunelurile pentru căi de comunicaţie C172/2002.

Carelaj (Teh.)

- Sistem de pavaj constând din asamblarea unor piese pătrate sau poligonale, de piatră, gresie sau ceramică, din a căror compunere rezultă şi un efect decorativ.

Cartea tehnică a construcţiei (Ec.)

- Documentaţie ce reuneşte ansamblul documentelor tehnice referitoare la proiectarea, execuţia, recepţia, exploatarea şi urmărirea comportării în timp a construcţiei şi instalaţiilor aferente acesteia şi trebuie să cuprindă toate datele şi informaţiile necesare pentru identificarea şi evaluarea stării tehnice a evoluţiei ei în timp.

Cartel (Ec.)

- Corespunzând acordurilor, în general ilicite, încheiate între concurenţii principali sau cei care sunt în oligopol pentru a fixa preţurile, marjele şi condiţiile de vânzare.

Cartuş (Teh.)

- Ancadrament pictat sau sculptat, de diferite forme, cu marginea ondulată, purtând în centru o inscripţie, o emblemă, o dată cronologică etc., plasat pe frontispiciul unui edificiu, deasupra unei uşi, etc.

Cărucior rulant (Teh.)

- Componentă a unui pod rulant, ce cuprinde aparatul de ridicat şi care se poate deplasa pe şine deasupra podului ridicător.
    - Detalii carte: Detalii standard: SR EN 1991-3:2007 EUROCOD 1: Acţiuni asupra structurilor. Partea 3: Acţiuni induse de poduri rulante şi maşini.

Cărucior suspendat monogrindă (Teh.)

- Electropalan montat pe un cărucior rulant suspendat, ce se deplasează în lungul unei grinzi de rulare fixe

  - Detalii carte: Detalii standard: SR EN 1991-3: 2007 EUROCOD 1: Acțiuni asupra structurilor. Partea 3: Acțiuni induse de poduri rulante şi maşini

Casetă (Teh.)

- Sistem constructiv - decorativ în care un element central (bloc de piatră fățuită sau bolovan) este plasat într-o zidire mixtă.
- Parte constitutivă a unui plafon sau a unei bolți, marcând o unitate independentă formată din pătrate precis delimitate de cadre proprii, cu suprafață interioară decorată în relief sau realizată dintr-o succesiune de retrageri. Prin asamblarea casetelor se obține un plafon casetat.

Casetaj (Teh.)

- Sistem funcțional - decorativ folosit la realizarea unui tavan, unei bolți sau la pereții unei mobile mari, prin asamblarea artistică a mai multor panouri decorative alcătuind casete.

Categorie de detaliu (Teh.)

- Număr atribuit unei locații de inițiere a oboselii pentru o anumită direcție de variație a tensiunii, pentru a indica ce curbă de rezistență la oboseală se aplică la verificarea la oboseală.
  - Detalii carte: Detalii standard: SR EN 1999-1-3:2007 EUROCOD 9: Proiectarea structurilor de aluminiu. Partea 1-3: Structuri care lucrează în regim de oboseală.

Categorie de importanță a construcțiilor (Teh.)

- Categorie stabilită pe baza unei grupări de factori şi criterii asociate, care permite considerarea diferențiată a construcțiilor de către participanții la procesul de realizare şi la întregul ciclu de existență al acestora, în funcție de caracteristicile şi relațiile lor cu mediul uman, socio-economic şi natural.
  - Detalii carte: Detalii carte: Metodologie privind programul de urmărire în timp a comportării construcțiilor din punct de vedere al cerințelor funcționale . UAIUM CSS –BICAU.

Cec (Ec.)

- Înscris prin care o persoană (trăgător, emitent) dă ordin unei bănci să plătească o sumă de bani unei terțe persoane (beneficiar). Este plătibil în toate cazurile, la vedere. Pentru emiterea cecurilor, titularii acestora trebuie să dispună de conturi cu acoperire (curente, de depozit, de credit) de o valoare cel puțin egală cu valoarea cecului tras.

Cedare locală (Teh.)

- Acea parte a structurii care se presupune că a cedat, sau este grav afectată de o situație accidentală
  - Detalii carte: Detalii standard: SR EN 1991-1-7:2007 EUROCOD 1: Acțiuni asupra structurilor. Partea 1-7: Acțiuni generale – Acțiuni accidentale

Centrală termică (Teh.)

- Ansamblul de utilaje, aparate, conducte şi armături în care se prepară agentul de încălzire
  - Detalii carte: Detalii carte: Normativ privind exploatarea sistemelor centralizate de alimentare cu energie termică (reţele şi puncte termice).

Centralizare (Ec.)

- Sistem organizaţional potrivit căruia autoritatea luării deciziilor importante este rezervată managerilor de la vârful ierarhiei.
  - Detalii carte: Jones, G., Organizational Theory, Design, and Change, Fifth Edition, Pearson Prentice Hall, Upper Saddle River, New Jersey, 2007, pag. 101-103.

Centru de profit (Ec.)

- Unităţi componente ale unei organizaţii descentralizate, suficient de independente pentru a se putea stabili o rată de recuperare a investiţiei pentru fiecare din ele. Centrele de profit sunt tipice pentru ORGANIZATILE MULTINAŢIONALE, care deţin mici unităţi de producţie situate în diferite ţări, astfel încât acolo unde impozitele pe profit sunt mari, să se poată menţine profiturile la un nivel scăzut, prin pârghia STABILIRII PREŢURILOR DE TRANSFER.
  - Detalii carte: Nedelea Ştefan, Microeconomie aplicata, Editura ASE, 2003, capitolul 1.

Cerc de calitate (Ec.)

- Mic grup de persoane care, în manieră voluntară, exercită activităţi de gestiune a calităţii la locul de muncă, efectuând această sarcină permanent, ca parte integrantă a unui program de gestiune a calităţii extins la toată întreprinderea, de dezvoltare de sine, de educaţie mutuală, de control al fluxurilor şi de ameliorare a activităţii în interiorul atelierului (sau al biroului).
  - Detalii carte: Imai, M., Kaizen, Ed. Eyrolles, Paris, 1990.
- În principiu, monodisciplinar şi limitat la serviciul sau la atelierele de unde emană, fiecare cerc aplică o metodologie precisă, fondată pe metode de cercetare a problemelor, a diagramelor de analiză a cauzelor, a selecţiilor produselor prin metoda ABC, a analizelor statistice.
  - Detalii carte: Carillon, J. Ph., Colin, P., Les Editions d`organisation, Paris, 1990, p. 235.

Cercetare la faţa locului (Jur.)

- Cercetare a locului în care se presupune că s-a comis sau chiar s-a comis o infracţiune, în amănunt, în scopul cunoaşterii modului în care aceasta a fost săvârşită, prin descoperirea urmelor infracţiunii, stabilirea poziţiei şi stării în care se află diverse obiecte etc.
  - Detalii carte: Neagu, Drept procesual penal. Sinteze de teorie. Speţe. Grile, revizuită şi adăugită la 1 octombrie 2007, p. 97.

Cercetări operaționale (Ec.)

- Folosire a modelelor matematice în scopul reflectării variabilelor şi restricțiilor într-o situație dată, cât şi a efectelor acestora asupra unui obiectiv stabilit. Cercetările operaționale sunt obişnuit folosite ca aplicare a metodei ştiințifice în cazul abordării cantitative a unor probleme, pentru a ajunge la o soluție optimă în raport cu obiectivele urmărite.
  - o Detalii carte: Koontz, H., O'Donnell C., Weihrich, H., Management, Eighth Edition, McGraw-Hill Book Co.,New York.....,1984, pag.191-201.

Cercevea (profil z) (Teh.)

- Cadru în care este fixat geamul la o fereastra sau la o uşă în care sunt montate geamurile. Din tc. Cerceve.

Cercurile de calitate (Ec.)

- Grup de lucrători care se reunesc regulat pentru a discuta modalitățile în care munca este realizată, în scopul găsirii de noi căi de creştere a performanței.

Cerere (Ec.)

- Cantitatea unui bun sau unui serviciu care poate fi cumpărată pentru un preț definit, în timpul unei unități de timp dată, pe o piață. Cererea este o noțiune fundamentală în orice economie de piață. Ea corespunde fenomenului schimbului, considerat ca punct de vedere al participanților săi şi, mai precis, în economia monetară, ca punct de vedere a celui sau al celor care oferă bani pentru a dobândi bunuri sau servicii. Ex. ante, cererea este o anticipare; ex. post, ea devine o dată statistică.
  - o Detalii carte: Bernard, Y, Colli, J.C., Vocabulaire economique et financier, Editions du Seuil, Paris, 1989, p. 223-224.

Cerere solvabilă (Ec.)

- Cererea de mărfuri şi servicii care are o baza reală, determinată de volumul mijloacelor băneşti de care dispun cumpărătorii. Cererea solvabilă reprezintă aspectul potențial al actului de vânzare cumpărare, faptul că există o putere de cumpărare dar care, din diferite cauze nu se manifestă încă.
  - o Detalii carte: Fundatură D., Pricop M., Basanu G., Popescu D., - Dicționar de management. Aprovizionare. Depozitare. Desfacere, Editura Diacon Coresi, Bucureşti, 1992.

Cerință de calitate (Teh.)

- Exprimarea calitativă a însuşirilor (caracteristicilor) clădirii hoteliere în ansamblu sau a părților componente, pe care trebuie să le îndeplinească pentru a satisface exigențele utilizatorilor, ținând seama de diverşi agenți care acționează asupra clădirii.

- Detalii carte: Detalii carte: INCERC - Normativ privind cerințele de calitate pentru unități funcționale de cazare (camere, garsoniere şi apartamente) în clădiri hoteliere.

Cerință esențială (Ec.)

- Cerință care are în vedere protecția sănătății, securitatea utilizatorilor, protecția animalelor domestice, a proprietății şi a mediului, aşa cum este prevăzută în actele normative în vigoare.
  - Detalii carte: Legea nr. 608/2001 privind evaluarea conformității produselor, republicată în Monitorul Oficial nr. 419/4 iunie 2008., art.4, alineatul 1.

Cerințe ale construcțiilor (Jur.)

- Ansamblul de exigențe de performanță care trebuie avute în vedere la proiectare şi execuție pentru obținerea unor construcții de calitate corespunzătoare. Acest concept a fost introdus în legislația română prin OUG nr. 214/2008 pentru modificarea şi completarea Legii nr. 50/1991 privind autorizarea executării lucrărilor de construcții.
  - Detalii carte: definite în conformitate cu Directiva Consiliului CE nr.89/106/CEE.

Certificat de examinare de tip (Ec.)

- Document emis de către un organism notificat, prin care se atestă că un tip de produs supus evaluării conformității în baza unei reglementări tehnice care prevede evaluarea conformității produsului prin aplicarea modulului „examinare de tip" respectă cerințele acelei reglementări tehnice.
  - Detalii carte: Legea nr. 608/2001 privind evaluarea conformității produselor, republicată în Monitorul Oficial nr. 419/4 iunie 2008., art.4, alineatul 1

Certificatul aerodromului (Teh.)

- Un certificat emis de autoritatea competentă cu reguli aplicabile pentru operarea unui aerodrom.
  - Detalii carte: Ghid pentru proiectarea planurilor generale de aerodromuri. Indicativ GP 108 – 04.

Certificare a conformității (Ec.)

- Acțiune a unui organism care este independent față de clienții lui şi alte părți interesate şi care dovedeşte existența încrederii adecvate că un produs, identificat corespunzător, este conform cu un anumit standard sau cu un alt document normativ.
  - Detalii carte: Legea nr. 608/2001 privind evaluarea conformității produselor, republicată în Monitorul Oficial nr. 419/4 iunie 2008., art.4, alineatul 1.

Certificat de conformitate (Ec.)

- Document emis pe baza regulilor unui sistem de certificare şi care indică existenţa încrederii adecvate că un produs, identificat corespunzător, este conform cu un anumit standard sau cu un alt document normativ.
  - Detalii carte: Legea nr. 608/2001 privind evaluarea conformităţii produselor, republicată în Monitorul Oficial nr. 419/4 iunie 2008., art.4, alineatul 1.

Certificatul de urbanism (Jur.)

- Actul de informare cu caracter obligatoriu prin care autoritatea administraţiei publice judeţene sau locale face cunoscute regimul juridic, economic şi tehnic al imobilelor şi condiţiile necesare în vederea realizării unor investiţii, tranzacţii imobiliare ori a altor operaţiuni imobiliare, potrivit legii. Legea 350/2001 privind amenajarea teritoriului şi urbanismul prevede cazurile în care obţinerea acestui document este obligatorie: pentru adjudecarea prin licitaţie a lucrărilor de proiectare şi de execuţie a lucrărilor publice, precum şi pentru întocmirea documentaţiilor cadastrale de comasare, respectiv de dezmembrare a bunurilor imobile în cel puţin 3 parcele.
  - Detalii carte: Potrivit art. 33 alin. 1 din Legea nr. 350/2001 privind amenajarea teritoriului şi urbanismul, cu modificările şi completările ulterioare, certificatul de urbanism se emite de aceleaşi autorităţi ale administraţiei publice locale care emit şi autorizaţia de construire a se vedea în acest sens, autorizaţia de construire (definiţia de la punctul 7 din glosar).

Cetăţenie (Jur.)

- Legătură, apartenenţă a unei persoane la un anumit stat, din care rezultă o serie de drepturi şi îndatoriri fundamentale ale cetăţeanului. De principiu, cetăţenia, ca şi drepturile şi obligaţiile asociate acesteia se dobândesc prin naştere, însă unele nu pot fi exercitate decât de la o anumită vârstă (cum ar fi, de exemplu, dreptul de a alege şi de a fi ales) – a se vedea şi cetăţenie europeană.
  - Detalii carte: Gh. Iancu, Drept constituţional şi instituţii politice, ediţia a II-a revizuită şi completată, Editura Lumina Lex, Bucureşti, 2004, p. 83.

Cetăţenie europeană (Jur.)

- Concept introdus prin Tratatul de la Maastricht asupra Uniunii Europene în beneficiul oricărei persoane care are cetăţenia unui stat membru al Uniunii Europene. Cetăţenia europeană se suprapune şi se adaugă cetăţeniilor naţionale ale statelor membre, fără a li se substitui însă. Ea conferă drepturi noi cetăţenilor europeni, respectiv dreptul de circulaţie şi de sejur pe teritoriul oricărui stat membru, dreptul de a alege şi de a fi ales în cadrul alegerilor municipale şi europene organizate în statul de reşedinţă, dreptul la protecţie diplomatică şi consulară din partea oricărui stat membru pe teritoriul unui stat terţ, dreptul de petiţie la Parlamentul European şi dreptul de a se adresa mediatorului european desemnat de Parlamentul European – a se vedea şi cetăţenie, Tratatul de la Maastricht, Uniunea Europeană.
  - Detalii carte: C. Lefter, Fundamente ale dreptului comunitar instituţional, Editura Economică, Bucureşti, 2003, p. 35-36.

Ceteris paribus (Ec.)

- Expresie în limba latină care înseamnă "celelalte lucruri rămânând neschimbate". Când se studiază efectul variației uneia sau mai multor VARIABILE INDEPENDENTE, în analiza economică se impune adesea ca celelalte condiții (sau lucruri) să rămână neschimbate, folosindu-se expresia ceteris paribus. Se utilizează în modelarea şi analiza unor fenomene economice.
    - Detalii carte: Nedelea Ştefan, Microeconomie aplicată, Editura ASE, 2003, capitolul 5.

Cheia bolții (Teh.)

- Partea cea mai de sus a bolții, în axa tunelului.
    - Detalii carte: Detalii carte: Normativ pentru hidroizolarea tunelurilor pentru căi de comunicație cu folii din mase plastice. Indicativ N.E. 031-04.

Cheie de boltă (Teh.)

- Ultimul bolțar, marcând punctul cel mai înalt, "vârful" unui sistem de boltire, cu care aceasta se încheie.

Cheltuială de capital (Ec.)

- Cheltuială de natură irepetabilă ce presupune achiziționarea de capital fix.

Cheltuieli (Ec.)

- Reprezintă valorile plătite sau de plătit pentru: consumuri de stocuri, lucrări executate sau servicii prestate; cheltuieli cu personalul; executarea unor obligații legale sau contractuale.
- constituie diminuări ale beneficiilor economice înregistrate într- un exercițiu financiar (perioadă dată) sub formă de ieşiri, sau scăderi ale valorii activelor sau creşteri ale datoriilor, care se concretizează în diminuarea capitalului propriu, altele decât distribuirea acestora către acționari.
    - Detalii carte: Directiva 78/660/EEC privind conturile anuale.

Cheltuieli agregate (Ec.)

- (Cunoscut, de asemenea, ca CERERE AGREGATĂ.) Suma cheltuielilor nominale pentru bunuri şi servicii dintr-o economie. Astfel, notând CONSUMUL cu C, INVESTIȚIA cu I, CHELTUIELILE GUVERNAMENTALE cu G, EXPORTUL cu X şi IMPORTUL cu M, se poate scrie expresia: $Y = C + I + G + (X - M)$ în MODELUL VENIT - CHELTUIELI simplu, volumul cheltuielilor agregate determină volumul producției şi al ocupării forței de muncă. Volumul acestor cheltuieli poate varia sistematic în funcție de modificările nivelului general al prețurilor.
    - Detalii carte: Nedelea Ştefan, Microeconomie aplicată, Editura ASE, 2003, capitolul 5.

Cheltuieli cumulate (Ec.)

- Intrare în contul unei organizații, care înregistrează drept PASIV costul serviciilor deja utilizate dar încă neachitate .
  - Detalii carte: www.capital.ro/dicționar, termeni economici şi manageriali.

Cheltuieli de exploatare (Ec.)

- Cuprind cheltuielile privind stocurile, cheltuielile cu personalul (salarii, cheltuieli cu asigurările şi protecția socială), cheltuieli cu amortizarea imobilizărilor şi provizioanele pentru deprecierea imobilizărilor, cheltuieli privind ajustarea valorii activelor circulante (pierderi din creanțe şi debitori diverşi), alte cheltuieli de exploatare (cheltuieli cu lucrări şi servicii executate de terți, cu taxe şi vărsăminte asimilate, cu despăgubiri, donații şi active cedate).

Cheltuieli deductibile (Jur.)

- Cheltuieli care sunt admise la scădere din veniturile impozabile cu scopul de a calcula profitul impozabil.
  - Detalii carte: drept fiscal.

Cheltuieli directe (Ec.)

- Sunt cheltuielile afectabile unui produs, unei lucrări sau unui serviciu fără tratamente intermediare. Cheltuielile directe cuprind consumul de manoperă (inclusiv cotele legale aferente salariilor), materiale, utilaj şi transport. Nivelul cheltuielilor directe se calculează pe baza volumului lucrărilor de executat; consumului de resurse pe unitatea de lucrare; prețurilor unitare de procurare a resurselor.
  - Detalii carte: Caraiani C., Dumitrana M., - Contabilitate de gestiune & Control de gestiune, Editura Infomega, Ediția a II-a, Bucureşti, 2005.

Cheltuieli diverse şi neprevăzute (Ec.)

- Cheltuieli a căror estimare se face procentual din valoarea cheltuielilor prevăzute la capitolele/subcapitolele 1.2-amenajarea terenului, 1.3-amenajări pentru protecția mediului şi aducerea la starea inițială, 2-Cheltuieli pentru asigurarea utilităților necesare obiectivului, 3-Cheltuieli pentru proiectare şi asistență tehnică şi 4-Cheltuieli pentru investiția de bază ale devizului general, în funcție de natura şi complexitatea lucrărilor. În cazul obiectivelor de investiții noi, precum şi al reparațiilor capitale, extinderilor, transformărilor, modificărilor, modernizărilor, reabilitării la construcții şi instalații existente, se aplică un procent de până la 10%. În cazul lucrărilor de intervenții de natura consolidărilor la construcții existente şi instalațiile aferente, precum şi în cazul lucrărilor pentru prevenirea sau înlăturarea efectelor produse de acțiuni accidentale şi/sau calamități naturale, se aplică un procent de până la 20%, în funcție de natura şi complexitatea lucrărilor. Din procentul stabilit se acoperă, după caz, cheltuielile rezultate în urma modificărilor de soluții tehnice, cantități suplimentare de lucrări, utilaje sau dotări ce se impun pe parcursul derulării investiției, precum şi cheltuielile de conservare pe parcursul întreruperii execuției din cauze independente de autoritatea contractantă.

- Detalii carte: H.G. nr.28/9.01.2008 privind aprobarea conținutului-cadru al documentației tehnico-economice aferente investițiilor publice, precum şi a structurii şi metodologiei de elaborare a devizului general pentru obiective de investiții şi lucrări de intervenții.

Cheltuieli echivalente sau recalculate (Ec.)

- Exprimă efortul total cu investiția şi producția pe întreaga perioadă de realizare şi funcționare a unui obiectiv de investiții. Fiind un indicator de efort se recomandă, în calculele de eficiență, ca valoarea sa să fie cât mai mică.

Cheltuieli extraordinare (Ec.)

- Categorie de cheltuieli din contul de profit şi pierdere ce cuprinde pierderile din calamități şi exproprieri de active.
- Cheltuielile extraordinare sunt cheltuieli rezultate din evenimente sau tranzacții ce sunt clar diferite de activitățile curente şi care, prin urmare, nu se aşteaptă să se repete într-un mod frecvent sau regulat. Cheltuielile extraordinare sunt generate de: a. Operații de gestiune, adică de cheltuieli cu caracter excepțional, dar efectuate în legătură cu operațiile de gestiune curentă a firmei, cum sunt: - pierderi de stocuri datorate calamităților; - pierderi din debite prescrise sau din debitori insolvabili şi scoşi din evidență; - valoarea despăgubirilor, amenzilor şi penalităților datorate sau plătite; - donații şi subvenții acordate sub forma de active circulante; - alte cheltuieli extraordinare privind operațiile de gestiune; b. Operații de capital - reprezentate de cheltuieli aferente activelor imobilizate corporale, necorporale şi financiare ieşite din patrimoniu (ca de exemplu: valoarea neamortizată a activelor corporale şi necorporale ieşite din patrimoniu, valoarea contabilă a imobilizărilor financiare ieşite din patrimoniu) cât şi alte cheltuieli extraordinare privind operațiile de capital; c. Amortizări şi provizioane - respectiv cheltuieli extraordinare efectuate ca urmare a amortizărilor şi provizioanelor cu caracter excepțional, cum sunt: - cheltuieli pentru constituirea provizioanelor reglementate; - cheltuieli privind provizioanele pentru riscuri şi cheltuieli sau pentru deprecieri, cu caracter excepțional; - cheltuieli extraordinare privind amortizarea imobilizărilor necorporale sau corporale. Diferența dintre veniturile extraordinare şi cheltuielile extraordinare reprezintă rezultatul excepțional al exercițiul.

Cheltuieli financiare (Ec.)

- Categorie de cheltuieli din contul de profit şi pierdere ce cuprinde: pierderi din creanțe legate de participații, cheltuieli privind investițiile financiare cedate, diferențe nefavorabile de curs valutar, dobânzile privind exercițiul financiar în curs, sconturile acordate clienților, pierdere din creanțe de natură financiară etc.

Cheltuieli indirecte (Ec.)

- Cheltuielile indirecte sunt acele cheltuieli care nu se pot identifica şi atribui direct pe un anumit obiect de calculație, ci privesc întreaga producție a unei secții sau a persoanei juridice în ansamblul ei. Cheltuielile indirecte cuprind: - regia fixă de producție, formată din cheltuielile indirecte de producție care rămân relativ constante indiferent de volumul

producției, cum ar fi: amortizarea utilajelor şi echipamentelor, întreținerea secțiilor şi utilajelor, precum şi cheltuielile cu conducerea şi administrarea secțiilor; - regia variabilă de producție, care constă în cheltuielile indirecte de producție, care variază în raport cu volumul producției, cum ar fi: cheltuielile indirecte cu consumul de materiale şi forța de muncă .

  - Detalii carte: Ordin MFP nr. 1826/2003 din 22/12/2003 pentru aprobarea Precizărilor privind unele măsuri referitoare la organizarea şi conducerea contabilității de gestiune.

- Cheltuieli ce se determină, în marea majoritate a țărilor dezvoltate, ca o cotă procentuală aplicată cheltuielilor directe ale proiectului de construcții. Cheltuielile indirecte ale unei firme de construcții pot fi grupate astfel: A. Cheltuieli de interes general şi de executare a lucrărilor: salarii ale personalului de conducere, tehnic, economic, de altă specialitate, administrativ, de deservire şi pază; impozitul, contribuția la asigurările sociale şi la fondul de şomaj precum şi alte obligații legale asupra salariilor; amortizarea mijloacelor fixe de interes general; cheltuieli ale firmei pentru proiectare, agrementări, studii, cercetări, încercări, experimentări, invenții şi inovații; dobânzi bancare; cheltuieli pentru prelucrarea automată a datelor; perisabilități în cadrul limitelor normate (altele decât cele cuprinse în normele de consum); salarii suplimentare ale muncitorilor direct productivi, impozitul, contribuția la asigurările sociale şi la fondul de şomaj asupra acestora; cheltuieli cu micul utilaj de construcții (tomberoane, roabe, aparate de sudură etc.); cheltuieli pentru întreținerea lucrărilor de organizare de şantier; cheltuieli legate de predarea lucrărilor (evacuare moloz, deşeuri; curățenie); cheltuieli cu transportul muncitorilor (vizită familie, de la un şantier la altul etc.); cheltuieli neimputabile pentru efectuarea remedierilor şi refacerilor; cheltuieli de protocol (reprezentare şi transport); cheltuieli pentru reclamă; cheltuieli pentru şcolarizare; alte cheltuieli de interes general şi de executare a lucrărilor; B. Cheltuieli administrativ - gospodăreşti: furnituri de birou; cărți, reviste, publicații şi abonamente; cheltuieli poştă, telefon, telegraf, abonamente ziare, radio-TV; alte cheltuieli de birou (multiplicare, legătorie - efectuate de terți); cheltuieli cu detaşări, transferări, deplasări; cheltuieli pentru întreținerea şi curățenia clădirilor; reparații curente la clădiri şi la alte mijloace fixe; reparații capitale la clădiri; cheltuieli pentru uzură, întreținerea şi repararea obiectelor de inventar cu caracter administrativ-gospodăresc; cheltuieli cu energia electrică folosită ca forță motrice şi pentru iluminat în scopuri administrativ-gospodăreşti; cheltuieli pentru apă, canal, salubritate (nevoi gospodăreşti); alte cheltuieli pentru întreținere şi gospodărie. C. Cheltuieli neproductive: pierderi din întreruperi din cauze interne şi externe; lipsuri la inventar de mijloace circulante peste perisabilitățile normate; alte cheltuieli neproductive; D. Cheltuieli privind asigurarea lucrărilor de construcții: cheltuieli privind asigurarea obligatorie, prevăzută în condițiile speciale de contractare, pe perioada execuției.

Cheltuieli pentru asigurarea utilităților necesare obiectivului (Ec.)

- Capitol de cheltuieli din devizul general care include cheltuielile aferente asigurării cu utilitățile necesare funcționării obiectivului de investiție, precum: alimentare cu apă, canalizare,alimentare cu gaze naturale, agent termic, energie electrică, telecomunicații, drumuri de acces, căi ferate industriale, care se execută pe amplasamentul delimitat din punct de vedere juridic, ca aparținând obiectivului de investiție, precum şi cheltuielile aferente racordării la rețelele de utilități.

Cheltuieli pentru investiția de bază (Ec.)

- Capitol de cheltuieli din devizul general care include: 1.Construcții şi instalații: cheltuielile aferente execuției tuturor obiectelor cuprinse în obiectivul de investiție (clădiri, construcții special), instalații aferente construcțiilor, precum instalații electrice, sanitare, instalații interioare de alimentare cu gaze naturale, instalații de încălzire, ventilare, climatizare, P.S.I., telecomunicații şi alte tipuri de instalații impuse de destinația obiectivului. Cheltuielile se desfăşoară pe obiecte de construcție, iar delimitarea obiectelor se face de către proiectant. Cheltuielile aferente fiecărui obiect de construcție sunt estimate prin devizul pe obiect. 2. Montajul utilajelor tehnologice: cheltuielile aferente montajului utilajelor tehnologice şi al utilajelor incluse în instalațiile funcționale, inclusiv rețelele aferente necesare funcționării acestora. Cheltuielile se desfăşoară pe obiecte de construcție. 3. Utilaje, echipamente tehnologice şi funcționale cu montaj: cheltuielile pentru achiziționarea utilajelor şi echipamentelor tehnologice, precum şi a celor incluse în instalațiile funcționale. Cheltuielile se desfăşoară pe obiecte de construcție. 4. Utilaje fără montaj şi echipamente de transport: cheltuielile pentru achiziționarea utilajelor şi echipamentelor care nu necesită montaj, precum şi a echipamentelor şi a echipamentelor de transport tehnologic. Cheltuielile se desfăşoară pe obiecte de construcție. 5. Dotări: cheltuielile pentru procurarea de bunuri care, conform legii, intră în categoria mijloacelor fixe sau obiecte de inventar, precum: mobilier, dotări P.S.I., dotări de uz gospodăresc, dotări privind protecția muncii. Cheltuielile se desfăşoară pe obiecte de construcție. 6. Active necorporale: cheltuielile cu achiziționarea activelor necorporale: drepturi referitoare la brevete, licențe, know-how sau cunoştințe tehnice nebrevetate.

Cheltuieli pentru obținerea şi amenajarea terenului (Ec.)

- Capitol de cheltuieli din devizul general care include: 1. Obținerea terenului: cheltuielile efectuate pentru cumpărarea de terenuri, plata concesiunii (redevenței) pe durata realizării lucrărilor, exproprieri, despăgubiri, schimbarea regimului juridic al terenului, scoaterea temporară sau definitivă din circuitul agricol, precum şi alte cheltuieli de aceeaşi natură. 2. Amenajarea terenului: cheltuielile efectuate la începutul lucrărilor pentru pregătirea amplasamentului şi care constă în demolări, demontări, dezafectări, defrişări, evacuări materiale rezultate, devieri rețele de utilități din amplasament, sistematizări pe verticală, drenaje, epuismente (exclusiv cele aferente realizării lucrărilor pentru investiția de bază), devieri de cursuri de apă, strămutări de localități sau monumente istorice etc. 3. Amenajări pentru protecția mediului şi aducerea la starea inițială: cheltuielile efectuate pentru lucrări şi acțiuni de protecția mediului, inclusiv pentru refacerea cadrului natural după terminarea lucrărilor, precum plantare de copaci, reamenajare spații verzi şi reintroducerea în circuitul agricol a suprafețelor scoase temporar din uz.

Cheltuieli pentru proiectare şi asistență tehnică (Ec.)

- Capitol de cheltuieli din devizul general care include: 1. Studii de teren: cheltuielile pentru studii geotehnice, geologice, hidrologice, hidrogeotehnice, fotogrametrice, topografice şi de stabilitate ale terenului pe care se amplasează obiectivul de investiție. 2. Obținere avize, acorduri, autorizații: cheltuielile pentru obținerea/prelungirea valabilității

certificatului de urbanism; obținerea/prelungirea valabilității autorizației de construire/desființare; obținerea avizelor şi acordurilor pentru racorduri şi branşamente la rețele publice de apă, canalizare, gaze, termoficare, energie electrică, telefonie etc.; obținerea certificatului de nomenclatură stradală şi adresa; întocmirea documentației, obținerea numărului cadastral provizoriu şi înregistrarea terenului în cartea funciară; obținerea acordului de mediu; obținerea avizului P.S.I.; alte avize, acorduri şi autorizații. 3. Proiectare şi inginerie: cheltuielile pentru elaborarea tuturor fazelor de proiectare (studiu de prefezabilitate, studiu de fezabilitate, proiect tehnic şi detalii de execuție), pentru plata verificării tehnice a proiectării şi pentru plata elaborării certificatului de performanță energetică a clădirii, precum şi pentru elaborarea documentațiilor necesare obținerii acordurilor, avizelor şi autorizațiilor aferente obiectivului de investiție (documentații ce stau la baza emiterii avizelor şi acordurilor impuse prin certificatul de urbanism, documentații urbanistice, studii de impact, studii/expertize de amplasament, studii de trafic etc.). Pentru lucrările de intervenții la construcții existente sau pentru continuarea lucrărilor la obiective începute şi neterminate, se includ cheltuielile efectuate pentru expertizarea tehnică. Pentru lucrările de creştere a performanței energetice a clădirilor ca urmare a modernizărilor/reabilitărilor, se includ cheltuielile pentru efectuarea auditului energetic. 4. Organizarea procedurilor de achiziție: cheltuielile aferente organizării şi derulării procedurilor de achiziții publice, precum: cheltuieli aferente întocmirii documentației de atribuire şi multiplicării acesteia (exclusiv cele cumpărate de ofertanți); cheltuielile cu onorariile, transportul, cazarea şi diurna membrilor desemnați în comisiile de evaluare; anunțuri de intenție, de participare şi de atribuire a contractelor, corespondență prin poştă, fax, poştă electronică etc., în legătură cu procedurile de achiziție publică. 5. Consultanță: cheltuielile efectuate, după caz, pentru plata serviciilor de consultanță la elaborarea studiilor de piață, de evaluare etc.; plata serviciilor de consultanță în domeniul managementului execuției investiției sau administrarea contractului de execuție. 6. Asistență tehnică: cheltuielile efectuate, după caz, pentru: a) asistentă tehnică din partea proiectantului pe perioada de execuție a lucrărilor (în cazul în care aceasta nu intră în tarifarea proiectului); plata diriginților de şantier, desemnați de autoritatea contractantă, autorizați conform prevederilor legale pentru verificarea execuției lucrărilor de construcții şi instalații.

Cheu portuar (Teh.)

- Construcție hidrotehnică pentru acostarea navelor într-un port.

Chila (Teh.)

- Element principal al osaturii navei situat la partea inferioară, în plan longitudinal, de la prova la pupa.
  - Detalii carte: Detalii carte: Normativ privind proiectarea porturilor fluvial - Indicativ NP 106-04.

Chirie (Jur.)

- Venit din activitatea de exploatare a bunurilor mobile şi imobile care din punct de vedere al TVA se încadrează în categoria prestărilor de servicii.
  - Detalii carte: drept fiscal.

Chitanță (Ec.)

- Act scris prin care se dovedeşte primirea unei sume de bani, chitanța reprezintă documentul cel mai des utilizat de către agenții economici. Este un document având valoare contabilă, emis cu ocazia vânzărilor produselor sau prestării serviciilor cu plata în numerar. Chitanța trebuie să includă în preț şi TVA - ul aferent. Emiterea unei chitanțe justifică automat primirea unei sume de bani în numerar de către emitent. Chitanța reprezintă la fel ca şi factura un document primar pe baza căruia se înregistrează o operațiune contabilă.

Chituri (Teh.)

- Produse pe bază de lianți micşti (anorganici şi organici) sau numai pe bază de lianți organici în amestec cu materiale de umplutură, utilizate pentru umplerea rosturilor rigide şi elastice ale placajelor ceramice.
  - Detalii carte: Ghid de proiectare şi execuție a placajelor ceramice exterioare, aplicate prin lipire, la clădiri (extindere şi revizuire normativ C202 -80).

Ciclogramă (Ec.)

- Reprezentarea grafică a executării unui proces de producție simplu sau complex ce presupune folosirea unui sistem de axe rectangulare în care, pe abscisă se înscrie timpul (exprimat, de obicei, în zile), iar pe ordonată numărul de sectoare. Prin reprezentarea deplasării echipei şi/sau utilajului în timp, de la un sector la altul, se obține ciclograma, evidențiată prin linii oblice sau paralele cu abscisa, a organizării procesului simplu pe toate sectoarele .

Ciclu de numărare (Teh.)

- Procesul de transformare a unei istorii de tensiuni de amplitudine variabilă într-un spectru de cicluri de tensiuni, fiecare cu o variație proprie a tensiunii, de exemplu metoda "rezervorului" şi metoda "rainflow".
  - Detalii carte: Detalii standard: SR EN 1999-1-3:2007 EUROCOD 9: Proiectarea structurilor de aluminiu. Partea 1-3: Structuri care lucrează în regim de oboseală.

Ciclu de tensiune (Teh.)

- Parte constantă a unei istorii de tensiune unde tensiunea începe şi se termină cu aceeaşi valoare dar, pentru a face acest lucru trece printr-o maximă şi o minimă de tensiune (în orice ordine). De asemenea, o parte specifică a unei istorii de tensiune determinată prin metoda numărării ciclurilor.
  - Detalii carte: Detalii standard: SR EN 1999-1-3:2007 EUROCOD 9: Proiectarea structurilor de aluminiu. Partea 1-3: Structuri care lucrează în regim de oboseală.

Ciclu de viață (Ec.)

- Etapele succesive şi interdependente din viața unui produs pentru construcții, de la achiziția materiilor prime sau generarea din resurse naturale până la eliminarea finală.
  - Detalii carte: Regulamentul (UE) nr. 305/2011 al Parlamentului European şi al Consiliului din 9 martie 2011 de stabilire a unor condiții armonizate pentru comercializarea produselor pentru construcții şi de abrogare a Directivei 89/106/CEE a Consiliului Text cu relevanță pentru SEE, Jurnalul Oficial al UE, L 088 , 04/04/2011 p. 0005 – 0043.

Ciclu de viață al produsului (Ec.)

- Schimbări care apar în timp în cererea unui produs. Cererea pentru produsele de succes traversează patru stadii: embrionar, de creştere, maturitate şi declin. Determinantul principal al duratei ciclului de viață al unui produs este ritmul schimbărilor tehnologice. Cu cât acest ritm este mai rapid cu atât durata de viață a produsului este mai scurtă.
  - Detalii carte: Jones, G., Organizational Theory, Design, and Change, Fifth Edition, Pearson Prentice Hall, Upper Saddle River, New Jersey, 2007, pag. 370-372.

Ciclu economic (Ec.)

- Cunoscut şi ca ciclu al activității economice, reprezintă o fluctuație în nivelul activității economice (de obicei aproximată prin venitul național) care formează un model regulat, cu perioade de expansiune a activității alternând cu perioade de contracție. Astfel de cicluri se observă în trendul pe termen lung sau secular al evoluției producției.
  - Detalii carte: www.capital.ro/dictionar, termeni economici şi manageriali.

Ciclul de viață al proiectului (Ec.)

- Ansamblul fazelor prin care trebuie să treacă un proiect pentru a fi considerat încheiat. Durata de viață a unui proiect de construcții începe cu inițierea (definirea) proiectului şi se încheie cu activitățile impuse de lichidarea (postutilizarea) lui. Etapele specifice ciclului de viață al unei construcții sunt: definirea, proiectarea, contractarea, execuția, exploatarea şi demolarea/reconversia.

Cifră de afaceri (Ec.)

- Reprezintă sumele rezultate din vânzarea de produse şi furnizarea de servicii, urmare activităților de bază ale entității, după deducerea reducerilor comerciale, rabaturi şi discount - uri şi a taxei pe valoarea adăugată, precum şi a altor taxe legate direct de cifra de afaceri.
  - Detalii carte: Standarde Internaționale de Contabilitate, Ed. Economică, Bucureşti, 2002.
- Volum global al vânzărilor de bunuri şi servicii efectuate, în cursul unei perioade date de timp, de un agent economic şi măsurate prin prețurile lor.
  - Detalii carte: Ristea A. L.(coord.), Franc, V. I., Stegaroiu, I., Tănăsescu, D., Marketing Crestomație de termeni şi concepte, Ed. Expert, 2004, p. 49 .

- Noțiunea de cifră de afaceri serveşte la măsurarea volumului şi a evoluției activității comerciale a unui agent economic.
    - Detalii carte: Bernard, Y, Colli, J.C., Vocabulaire economique et financier, Editions du Seuil, Paris, 1989, p.139-140 .

Cilindru pneumatic (Teh.)

- Mecanism folosit pentru a realiza forța de presare a instalației pe rostul de mortar.

Ciocan pneumatic (Teh.)

- Utilaj folosit pentru a realiza forța de vibro – percuție cu o frecvență ridicată.
    - Detalii carte: Detalii carte: Ghid privind tehnologia de stopare a igrasiei cu membrane izolatoare rigide la pereții din zidărie. Indicativ: GE 045 -02.

Clădire (Jur.)

- Ansamblu de spații cu funcțiuni precizate, delimitat de elementele de construcție care alcătuiesc anvelopa clădirii, inclusiv instalațiile aferente, în care energia este utilizată pentru asigurarea confortului termic interior. Termenul de "clădire" defineşte atât clădirea în ansamblu, cât şi părți ale acesteia, care au fost proiectate sau modificate pentru a fi utilizate separat. Definiția noțiunii de "clădire" în sensul arătat a fost introdusă în legislația noastră prin Legea nr. 372/2005 privind performanța energetică a clădirilor.

Clasă (Ec.)

- Gamă, delimitată de o valoare minimă şi de una maximă, de niveluri de performanță ale unui produs pentru construcții.
    - Detalii carte: Regulamentul (UE) nr. 305/2011 al Parlamentului European şi al Consiliului din 9 martie 2011 de stabilire a unor condiții armonizate pentru comercializarea produselor pentru construcții şi de abrogare a Directivei 89/106/CEE a Consiliului Text cu relevanță pentru SEE, Jurnalul Oficial al UE, L 088 , 04/04/2011 p. 0005 – 0043.

Clasă de avarie (Teh.)

- Clasificare a urmărilor cedării unei structuri sau a unei părți a ei
    - Detalii carte: Detalii standard: SR EN 1991-1-7:2007 EUROCOD 1: Acțiuni asupra structurilor. Partea 1-7: Acțiuni generale – Acțiuni accidentale.

Clasă de calitate a execuției (Teh.)

- Categorie de cerințe a toleranțelor de fabricație cerută în calcul.
    - Detalii carte: Detalii standard: SR EN 1993-1-6:2007 EUROCOD 3: Proiectarea structurilor din oțel. Partea 1-6: Rezistența şi stabilitatea plăcilor curbe subțiri.

Clasa de combustie (Teh.)

- Materialele şi elementele de construcție sunt clasificate în funcție de comportamentul lor la incendii. Astfel clasa C2 înseamnă dificil inflamabil, iar clasa C1 înseamnă practic neinflamabil.

Clasa de corozivitate (Teh.)

- Caracteristică tehnică măsurabilă a intensității acțiunii mediului agresiv asupra materialului de construcție.
  - Detalii carte: Ghid privind urmărirea comportării în exploatare a protecțiilor anticorozive la construcții din oțel. Masuri de intervenție. INCERC C180/2005.

Clasa de importanță (Teh.)

- Categorie specifică de importanță, care priveşte construcția sau numai părți ale acesteia, sub anumite aspecte definite.
  - Detalii carte: Detalii carte: Metodologie privind programul de urmărire în timp a comportării construcțiilor din punct de vedere al cerințelor funcționale . UAIUM CSS –BICAU.

Client (Ec.)

- Cumpărător efectiv sau potențial al unor produse, lucrări sau servicii de la deținătorul acestuia.
  - Detalii carte: Fundătură D., Pricop M., Băşanu G., Popescu D., - Dicționar de management. Aprovizionare. Depozitare. Desfacere, Editura Diacon Coresi, Bucureşti, 1992.
- După natura lor se pot distinge cinci tipuri de clienți: - piețele de consum, în care gospodăria populației cumpărătoare este utilizatorul final; - piețele de distribuție, unde firmele cumpără în scopul de a revinde; - piețele publice, care permit administrațiilor publice să achiziționeze bunurile de care au nevoie pentru a-şi îndeplini misiunea; - piețele internaționale, care se întind peste frontierele unei țări.
  - Detalii carte: Kotler, Ph., Dubois, B., Marketing Management, Ed. Publi-Union, Paris, 1992, p. 143.
- Persoană fizică, organism sau întreprindere cu care firma a stabilit o relație comercială. Clienții sunt cei care cumpără produsele sau serviciile firmei.
  - Detalii carte: Serraf G., Dictionnaire methodologique du marketing, Les Editions d`organisation, Paris, 1985, p. 62.

Clientelă (Ec.)

- Ansamblul de clienți al unui furnizor de bunuri sau servicii.
  - Detalii carte: Dictionnaire commercial de l`Academie des sciences commerciales, Ed. Hachette, Paris, 1979, p. 47.
- Clientela este elementul constitutiv esențial al fondului de comerț fără de care acesta este inexistent. În sens strict, clientela se distinge de cererea exprimată de cumpărătorii

ocazionali, însă termenul este folosit în general pentru a distinge ansamblul cumpărătorilor sau al persoanelor care sunt în relație cu întreprinderea.
  - Detalii carte: Bernard, Y., Colli, J.C., Vocabulaire economique et financier, Editions du Seuil, Paris, 1989, p. 145.

Clipeus (Teh.)

- Element arhitectural constând într-un portret în medalion al unei persoane decedate.

Clivaj (Teh.)

- Caracteristica unor roci şistoase de a se separa uşor după anumite suprafețe paralele.
  - Detalii carte: Detalii carte: Ghid privind identificarea şi clasificarea defectelor la tunelurile pentru căi de comunicație C172/2002.

Coama (Teh.)

- Muchia superioară, orizontală a unui acoperiş, rezultând din îmbinarea celor două pante (ape).

Coasigurare (Jur.)

- Operațiunea prin care doi sau mai mulți asigurători subscriu acelaşi risc, fiecare asumându-şi o cotă-parte din acesta, conform înțelegerii lor prealabile cu asiguratul. Coasigurarea se încheie de regulă printr-un singur contract, prin care asiguratul contractează în acelaşi timp cu mai mulți asigurători asigurarea aceluiaşi risc, între aceştia din urmă obligația plății indemnizației de asigurare divizându-se – a se vedea şi asigurător, asigurat, risc.
  - Detalii carte: art. 2 A pct. 8 din Legea nr. 32/2000 privind activitatea de asigurare şi supravegherea asigurărilor, cu completările şi modificările ulterioare, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 148 din 10.04.2000.

Coastă (Teh.)

- Coasta este un element local care asigură capacitatea portantă pe o direcție, pentru încărcări care produc încovoierea meridianului unei mantale sau plăci plane, reprezentând generatoarea unei mantale de revoluție sau rigidizarea verticală a unei cutii. Se foloseşte pentru distribuirea încărcărilor transversale pe structură, prin solicitarea la încovoiere.
  - Detalii carte: Detalii standard: SR EN 1993-4-1:2007 EUROCOD 3: Proiectarea structurilor din oțel. Partea 4-1: Silozuri.

Coautorat (Jur.)

- Formă a participației penale în cadrul căreia o faptă penală este săvârşită de două sau mai multe persoane în calitate de autori – a se vedea şi autor, autorat.
  - Detalii carte: C. Mitrache, C. Mitrache, Drept penal român. Partea generală, ediția a V-a revăzută şi adăugită, Editura Universul Juridic, Bucureşti, 2006, p. 314-315.

Cod fiscal (Ec.)

- Cod ce stabileşte cadrul legal pentru impozitele şi taxele care constituie venituri la bugetul de stat şi bugetele locale, precizează contribuabilii care trebuie să plătească aceste impozite şi taxe, precum şi modul de calcul şi de plată al acestora. Codul cuprinde procedura de modificare a acestor impozite şi taxe. De asemenea, autorizează Ministerul Finanțelor Publice să elaboreze norme metodologice, instrucțiuni şi ordine în aplicarea prezentului cod şi a convențiilor de evitare a dublei impuneri. Impozitele şi taxele reglementate prin codul fiscal sunt următoarele: impozitul pe profit; impozitul pe venit; impozitul pe veniturile microîntreprinderilor; impozitul pe veniturile obținute din România de nerezidenți; impozitul pe reprezentanțe; taxa pe valoarea adăugată; accizele; impozitele şi taxele locale.

Coeficient de actualizare (Ec.)

- Valoarea prezentă a unei serii uniforme de plăți egale cu o unitate monetară pentru n perioade şi o rată de actualizare a". Se calculează cu relația: $[(1+a)^{n} - 1]/[a(1+a)^{n}]$.

Coeficient de capitalizare (Ec.)

- Valoarea viitoare peste n perioade a unei serii uniforme egale cu o unitate monetară, considerată la o rată de actualizare a". Se calculează cu relația: $[(1+a)^{n} - 1]/a$.

Coeficient de forță (Teh.)

- Coeficienții de forță caracterizează efectul global al vântului pe structură, element structural sau o componentă, fiecare din acestea fiind considerată ca un întreg, incluzând frecarea, dacă nu este specificată neconsiderarea acesteia
  - Detalii carte: Detalii standard: SR EN 1991-1-4:2006 EUROCOD 1: Acțiuni asupra structurilor. Partea 1-4: Acțiuni generale. Acțiuni ale vântului.

Coeficient de presiune (Teh.)

- Coeficienții de presiune exterioară indică efectul vântului pe suprafețele exterioare ale clădirilor; coeficienții de presiune interioară indică efectul vântului pe suprafețele interioare ale clădirilor. Coeficienții de presiune exterioară se împart în coeficienți globali şi în coeficienți locali. Coeficienții locali sunt coeficienții de presiune pentru suprafețe expuse vântului mai mici sau cel mult egale cu 1 m2, de exemplu pentru proiectarea elementelor de fixare şi a elementelor de dimensiuni reduse; coeficienții globali sunt coeficienții de presiune pentru suprafețe expuse vântului mai mari de 10 m2. Coeficienții de presiune netă indică efectul rezultant al vântului pe o structură, un element structural sau o componentă, pe unitatea de arie.
  - Detalii carte: Detalii standard: SR EN 1991-1-4:2006 EUROCOD 1: Acțiuni asupra structurilor. Partea 1-4: Acțiuni generale. Acțiuni ale vântului.

Coeficient de transfer de căldură prin convecție (Teh.)

- Coeficient relativ la fluxul termic care intră în element prin convecție diferența dintre temperatura globală a gazelor care înconjoară suprafața considerată a elementului temperatura acestei suprafețe.
    - Detalii carte: Detalii standard: SR EN 1991-1-2: 2004 EUROCOD 1: Acțiuni asupra structurilor. Partea 1-2: Acțiuni generale. Acțiuni asupra structurilor expuse la foc.

Coeficient dinamic (Teh.)

- Coeficient ce reprezintă raportul dintre răspunsul dinamic - static.
    - Detalii carte: Detalii standard: SR EN 1991-3:2007 EUROCOD 1: Acțiuni asupra structurilor. Partea 3: Acțiuni induse de poduri rulante şi maşini.

Coeficient U (coeficient k) (Teh.)

- Coeficient de transfer termic. Caracterizează transmisia căldurii într-o unitate de timp de-a lungul unei suprafețe de 1 m pătrat care separă două medii cu temperaturi care diferă cu 1 grad Celsius şi se măsoară în W/m2. Un coeficient U mai mic înseamnă o pierdere mai redusă de căldură, deci o izolare mai bună.

Coeficientul de eficiență economică a investițiilor (Ec.)

- Indicator ce exprimă profitul anual ce se obține la un leu investit. Se determină ca raport între profitul anul aferent unei variante de investiții şi investiția aferentă acelei variante. În calculele de eficiență se optează pentru varianta care are coeficientul de eficiență economic cel mai mare.

Coeficientul de expunere al amplasamentului construcției (Teh.)

- Stabileşte reducerea sau creşterea încărcării din zăpadă pe acoperiş în funcție de topografia locală a amplasamentului şi de obstacolele de lângă construcție.
    - Detalii carte: Detalii carte: Cod de proiectare. Evaluarea acțiunii zăpezii asupra construcțiilor Indicativ CR1-1-3-2005.

Coeficientul de formă pentru încărcarea din zăpadă pe acoperiş (Teh.)

- Stabileşte distribuția încărcării din zăpadă pe acoperişuri de diferite forme, fără a lua în considerare influența condițiilor de expunere a amplasamentului.
    - Detalii carte: Detalii carte: Cod de proiectare. Evaluarea acțiunii zăpezii asupra construcțiilor. Indicativ CR1-1-3-2005.

Coeficientul de utilizare (Teh.)

- Procentul de timp în care folosirea pistei sau a sistemului de piste nu are restricții datorate componenței transversale a vântului. Nota: Prin componentă transversală a vântului se

înțelege acea componentă a vântului de la suprafața solului cu direcția perpendiculară pe axa pistei.
  - Detalii carte: Ghid pentru proiectarea planurilor generale de aerodromuri. Indicativ GP 108 – 04.

Coeficientul termic (Teh.)

- Stabileşte reducerea încărcării din zăpada pe acoperiş în funcție de fluxul termic ce poate cauza topirea zăpezii la nivelul acoperişului.
  - Detalii carte: Cod de proiectare. Evaluarea acțiunii zăpezii asupra construcțiilor. Indicativ CR1-1-3-2005.

Coextrudare (Teh.)

- Procedeu de prelucrare a materialelor (metale, mase plastice) prin deformare plastică, constând în trecerea forțată a materialului, supus unei forțe de compresiune, printr-o matriță de formă adecvată; extruziune. Folia cu care este acoperit profilul trece în acelaşi timp cu profilul prin matrița de extrudare.

Coeziune (Teh.)

- Rezistența la forfecare a materialului depozitat când efortul unitar normal pe planul de cedare este zero.
  - Detalii carte: Detalii standard: SR EN 1991-4:2006 EUROCOD 1: Acțiuni asupra structurilor. Partea 4: Silozuri şi rezervoare.

Coeziune redusă (Teh.)

- Probă de material granular care are coeziune redusă dacă coeziunea c este mai mică de 4% din efortul de preconsolidare.
  - Detalii carte: Detalii standard: SR EN 1991-4:2006 EUROCOD 1: Acțiuni asupra structurilor. Partea 4: Silozuri şi rezervoare.

Cofinanțare (Ec.)

- Partea de fonduri ce reprezintă contribuția proprie a beneficiarului pentru finanțarea unui proiect.

Coinculpați (Jur.)

- Două sau mai multe persoane împotriva cărora a fost pusă în mişcare acțiunea penală în aceeaşi cauză, în vederea tragerii lor la răspundere pentru fapta săvârşită – a se vedea şi acțiunea penală, inculpat.
  - Detalii carte: A Crişu, Drept procesual penal. Partea generală, ediția a II-a, Editura C.H. Beck, Bucureşti, 2007, p. 84-85.

Colectivitate locală (Jur.)

- Expresie generică care desemnează colectivități umane localizate din punct de vedere geografic pe o porțiune determinată a teritoriului național.

Colimacon (Teh.)

- Scară în spirală realizată din lemn, piatră sau metal, cu treptele dispuse strâns în jurul unui ax central.

Coloană (Teh.)

- Element constructiv vertical, destinat să contribuie la descărcarea forțelor de împingere provenite din sistemul de acoperire a unui spațiu (bolți, tavane etc.) Poate fi realizată în lemn, piatră, cărămidă, metal, beton. În ordinele clasice coloanele aveau de obicei fus, capitel şi (la ordinele ionic şi corintic) - bază.

Colonadă (Teh.)

- Succesiune uni - sau pluri - liniară de coloane de acelaşi tip sau de tipuri diferite, unite prin arhitrave ori prin arce, care se constituie în ansambluri independente.

Comandă (Ec.)

- Actul economic şi juridic primar, demarat de către consumator cu scopul de a obține de la furnizor produsele sau serviciile de care are nevoie. În baza comenzii emise pot lua naştere următoarele relații contractuale: emiterea de către furnizori a unui proiect de contract care, după semnarea lui de către beneficiar devine contract definitiv; acceptarea scrisă a comenzii de către furnizor; executarea serviciilor sau livrarea produselor doar pe baza comenzii de către furnizor. Comanda trebuie să îndeplinească o serie de condiții: să poarte semnăturile celor care pot angaja unitatea, să cuprindă toate datele necesare furnizorului pentru executarea ei, să cuprindă un termen de valabilitate.

Comisia de recepție (Ec.)

- Comisie numită de investitor ce realizează recepția la terminarea lucrărilor în maxim 15 zile calendaristice de la notificarea terminării lucrărilor. Comisia se compune din: minimum 2 membri pentru construcții mici (locuințe cu până la 4 apartamente şi suprafața desfăşurată de maximum 150 mp, anexele gospodăreşti ale acestora şi construcțiile provizorii), minimum 5 membri pentru construcții mai mari decât acestea şi din minimum 7 membri pentru construcțiile de importanță excepțională. Din comisia de recepție fac parte, obligatoriu, câte un reprezentant al investitorului şi al administrației publice locale. Reprezentanții executantului şi ai proiectantului nu pot face parte din comisia de recepție. Ei au calitatea de invitați şi au rolul de a da explicații la întrebările membrilor comisiei de recepție. Proiectantul va prezenta comisiei, în scris, punctul său de vedere asupra execuției. Comisia de recepție examinează: respectarea prevederilor din autorizația de construire, precum şi avizele şi condițiile de execuție impuse de autoritățile competente; executarea lucrărilor în conformitate cu prevederile contractului, ale

documentației de execuție şi ale reglementărilor specifice, conform legii; referatul de prezentare întocmit de proiectant privind modul în care a fost executată lucrarea; terminarea tuturor lucrărilor prevăzute în contractul încheiat între investitor şi executant şi în documentația anexată la contract .

- Detalii carte: Hotărârea Guvernului României Nr. 273 din 14 iulie 1994 privind aprobarea Regulamentului de recepție a lucrărilor de construcții şi instalații aferente acestora. M.O. nr. 193 din 28 iulie 1994.

Comisia de Supraveghere a Asigurărilor (Jur.)

- Autoritatea administrativă autonomă, de specialitate, independentă, autofinanțată, cu personalitate juridică, cu sediul în municipiul Bucureşti, care are ca atribuții principale punerea în executare a Legii nr. 32/2000 privind activitatea de asigurare şi supravegherea asigurărilor, supravegherea şi controlul respectării dispozițiilor sale, în scopul apărării drepturilor asiguraților şi al promovării stabilității activității de asigurare în România. Această autoritate este subordonată organizatoric numai Parlamentului României, acesta fiind competent să numească şi să revoce, în condițiile legii, membrii C.S.A. – a se vedea şi activitatea de asigurare.
  - Detalii carte: art. 4 alin. 2 din Legea nr. 32/2000 privind activitatea de asigurare şi supravegherea asigurărilor, cu completările şi modificările ulterioare, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 148 din 10.04.2000.

Comisia Europeană (Jur.)

- Instituție a Uniunii Europene ce include un comisar din fiecare stat membru (în prezent 27 de comisari), care însă nu reprezintă statul membru ai căror cetățeni sunt. Comisarii trebuie să fie persoane cu o independență indiscutabilă şi le este interzis să solicite ori să accepte instrucțiuni din partea oricărui guvern ori autoritate națională. Metoda de numire a comisarilor a fost modificată substanțial prin Tratatul de la Lisabona. Astfel, Consiliul European propune o persoană pentru a fi numită Preşedinte al Comisiei, propunere care trebuie să fie aprobată de Parlamentul European. În continuare, Preşedintele Comisiei astfel desemnat împreună cu Consiliul UE adoptă o listă de propuneri de comisari. Alegerea acestor persoane se face în conformitate cu propunerile exprimate de către statele membre, ținând cont de competența şi independența persoanelor propuse. În ceea ce priveşte Înaltul Reprezentant al Uniunii pentru Afaceri Externe şi Politica de Securitate, care este în acelaşi timp şi vice-preşedinte al Comisiei Europene, acesta este numit de către Consiliul European, cu acordul Preşedintelui Comisiei. Preşedintele Comisiei, Înaltul Reprezentant şi ceilalți comisari trebuie apoi să facă obiectul, în bloc, ca şi colegiu, al unui vot de aprobare din partea Parlamentului European. După aprobarea de către Parlament, noua Comisie este numită în mod formal în funcție de către Consiliul European. Sub aspectul atribuțiilor acestei instituții, în conformitate cu prevederile tratatelor, Comisia participă în procesul legislativ al UE, în principal pentru că are dreptul de a iniția legislația europeană. De asemenea, este gardianul tratatelor, ceea ce înseamnă că supraveghează aplicarea prevederilor legale cuprinse în tratate şi în actele adoptate de instituțiile europene în aplicarea tratatelor şi exercită puterea executivă la nivelul Uniunii Europene – a se vedea şi Uniunea Europeană, Înaltul Reprezentant al Uniunii pentru Afaceri Externe şi Politica de Securitate.

- Detalii carte: C. Lefter, Fundamente ale dreptului comunitar instituțional, Editura Economică, Bucureşti, 2003, p. 164-179.

Comisie rogatorie (Jur.)

- Procedeul folosit în momentul în care organul de urmărire penală sau instanța de judecată competente nu pot să efectueze un act procedural necesar. Motivele acestei împiedicări a organelor judiciare de a-şi desfăşura activitatea se pot datora fie faptului că persoana ce trebuie ascultată nu se află în aceeaşi localitate, fie că locul unde trebuie efectuat actul este în altă parte decât locul în care îşi are sediul organul judiciar competent. În astfel de situații, actul procedural respectiv (de exemplu, cercetarea la fața locului, ridicarea de obiecte, ascultarea unui martor) se va putea aduce la îndeplinire, potrivit dispozițiilor legale, de către un alt organ de urmărire penală sau o altă instanță de judecată, egale în grad.
    - Detalii carte: A Crişu, Drept procesual penal. Partea generală, ediția a II-a, Editura C.H. Beck, Bucureşti, 2007, p. 268

Comision (Ec.)

- Suma plătită unei persoane fizice sau juridice pentru intermedierea unor activități comerciale, bancare, bursiere etc. Acesta se realizează pe baza unui contract, prin care o persoană se obligă să îndeplinească în numele şi în contul altei persoane - anumite acte juridice sau economice. Comisionul se calculează, de regulă, ca un procent din valoarea totală a tranzacției efectuate.

Comitetul Economic şi Social (Jur.)

- Organ consultativ al Uniunii Europene, compus din reprezentanți ai organizațiilor patronale, ale salariaților, precum şi ale altor categorii reprezentative ale societății civile, în special în domeniile socio-economic, civic, profesional şi cultural. Numărul membrilor comitetului nu poate depăşi 350, ei exercitându-şi funcțiile în deplină independență, în interesul general al Uniunii. Principala atribuție a Comitetului Economic şi Social este aceea de a fi consultat de către Parlamentul European, Consiliu sau Comisie în cazurile prevăzute de tratate.
    - Detalii carte: C. Lefter, Fundamente ale dreptului comunitar instituțional, Editura Economică, Bucureşti, 2003, p. 208-210.

Comitetul Regiunilor (Jur.)

- Organ consultativ al Uniunii Europene, compus din reprezentanți ai colectivităților regionale sau locale din statele membre. Numărul membrilor comitetului nu poate depăşi 350, ei exercitându-şi funcțiile în deplină independență, în interesul general al Uniunii. Principala atribuție a Comitetului Regiunilor este aceea de a fi consultat de către Parlamentul European, Consiliu sau Comisie în cazurile prevăzute de tratate, precum şi în orice alt caz, în special în materie de cooperare transfrontalieră. Totodată, Comitetul Regiunilor dispune de prerogativa de a sesiza Curtea de Justiție a Uniunii Europene în cazul nerespectării principiului subsidiarității în ceea ce priveşte actele legislative pentru

adoptarea cărora este în mod obligatoriu consultat, dar şi pentru a-şi apăra propriile prerogative – a se vedea şi principiul subsidiarităţii.

- Detalii carte: C. Lefter, Fundamente ale dreptului comunitar instituțional, Editura Economică, Bucureşti, 2003, p. 213-215.

Comitetul Reprezentanţilor Permanenţi (Jur.)

- Organ al Uniunii Europene creat prin Tratatul de Fuziune a Executivelor, semnat la Bruxelles în 1965. Astfel, la Bruxelles, fiecare stat membru are o echipă permanentă (reprezentanţă) care îl reprezintă şi îi apără interesele la nivelul Uniunii Europene. Şeful fiecărei reprezentanţe este ambasadorul statului membru pe lângă Uniunea Europeană. Aceşti ambasadori, denumiţi şi reprezentanţi permanenţi, se întâlnesc săptămânal în cadrul Comitetului Reprezentanţilor Permanenţi. Rolul acestui comitet este de a pregăti lucrările Consiliului Uniunii Europene şi de a duce la îndeplinire mandatele care îi sunt încredinţate de către acesta. COREPER este asistat de o serie de grupuri de lucru, formate din experţi şi oficiali din partea administraţiilor naţionale – a se vedea şi Consiliul Uniunii Europene.
  - Detalii carte: C. Lefter, Fundamente ale dreptului comunitar instituțional, Editura Economică, Bucureşti, 2003, p. 205-206.

Compartiment de incendiu (Teh.)

- Spaţiu în interiorul unei construcţii, întinzându-se pe unul sau mai multe etaje (niveluri) şi delimitate prin elemente de separare astfel încât propagarea incendiului în afara compartimentului să fie împiedicată pe o durată de expunere la foc determinată.
  - Detalii carte: Detalii standard: SR EN 1991-1-2:2004 EUROCOD 1: Acţiuni asupra structurilor. Partea 1-2: Acţiuni generale. Acţiuni asupra structurilor expuse la foc.

Compartiment (Ec.)

- Ansamblul persoanelor ce efectuează munci omogene şi/sau complementare, de regulă pe acelaşi amplasament, care contribuie la realizarea aceloraşi obiective derivate şi sunt subordonate nemijlocit aceluiaşi manager.

Competenţă exclusivă (Jur.)

- Potrivit prevederilor Tratatului de la Lisabona, domenii în care doar Uniunea Europeană poate adopta acte normative obligatorii. În aceste domenii, statele membre pot să acţioneze numai dacă sunt împuternicite expres de către Uniune ori pentru a pune în aplicare actele adoptate de către aceasta – de exemplu, în materie de uniune vamală, concurenţă, politica monetară a zonei euro – a se vedea şi Uniunea Europeană, competenţă partajată, competenţă pentru a sprijini, coordona sau completa acţiunea statelor membre.
  - Detalii carte: I. N. Militaru, Dreptul Uniunii Europene pentru învăţământul superior economic, Editura Lumina Lex, Bucureşti, 2009, p. 127-140.

Competență partajată (Jur.)

- Potrivit prevederilor Tratatului de la Lisabona, domenii în care atât Uniunea Europeană cât şi statele membre pot adopta acte obligatorii. Cu toate acestea, statele membre îşi exercită această competență partajată numai dacă Uniunea Europeană nu şi-a exercitat atribuțiile sale – de exemplu, în materie de piață internă, politică socială, agricultură, protecția consumatorului – a se vedea şi Uniunea Europeană, competență exclusivă, competență pentru a sprijini, coordona sau completa acțiunea statelor membre.
    - Detalii carte: I. N. Militaru, Dreptul Uniunii Europene pentru învățământul superior economic, Editura Lumina Lex, Bucureşti, 2009, p. 127-140.

Competență pentru a sprijini, coordona sau completa acțiunea statelor membre (Jur.)

- Potrivit prevederilor Tratatului de la Lisabona, domenii în care statele membre au atribuții de a adopta acte normative, iar Uniunea Europeană poate să acționeze numai pentru a sprijini sau a completa politicile adoptate de statele membre – de exemplu, în materie de sănătate, industrie, educație – a se vedea şi Uniunea Europeană, competență exclusivă, competență partajată.
    - Detalii carte: I. N. Militaru, Dreptul Uniunii Europene pentru învățământul superior economic, Editura Lumina Lex, Bucureşti, 2009, p. 127-140.

Competiție (Ec.)

- Acțiunea simultană a numeroaselor întreprinderi care se adresează aceleiaşi piețe şi care rivalizează între ele pentru a-şi prezenta fiecare produsele în manieră seducătoare, precum şi pentru a le comercializa prin cele mai bune canale de distribuție, apelând la cele mai performante tehnici promoționale. Competitivitatea unei întreprinderi depinde de un ansamblu de parametri, alții decât calitatea produsului şi un preț acceptabil de către clientelă. Astfel, printre aceşti parametri se pot numără imaginea de produs sau de firmă, nivelul serviciului prestat, agresivitatea promovării, suplețea organizării.
    - Detalii carte: Serraf G., Dictionnaire methodologique du marketing, Les Editions d`organisation, Paris, 1985, p. 67.

Competitivitate (Ec.)

- O noțiune polimorfă, şi s-ar comite o gravă eroare inițială care s-ar repercuta asupra analizei politicilor economice avute în vedere dacă ea s-ar limita doar la unul dintre aspectele sale. Competitivitatea trebuie să fie urmărită sub patru puncte de vedere principale: costurile de producție, prețurile, tehnicile şi structurile de piață. Există evident legături între ele. Astfel, costurile de producție nu sunt totdeauna fără incidență asupra prețurilor. Progresul tehnic, cât îl priveşte, comportă în general efecte asupra costurilor, însă inovarea poate de asemenea să elibereze pe moment firma şi țara de constrângerea costurilor, conferindu-le un avantaj competitiv care se va prezenta, de exemplu, sub forma unui produs nou. La fel, structura mai mult sau mai puțin concentrată a pieței naționale şi talia firmelor sunt, deseori, considerate ca factori decisivi pentru a reduce costurile, a realiza cercetări şi a cuceri părți de piață.

- Detalii carte: Nezeys, B., Les politique de competitivite, Ed. Oeconomica, Paris, 1994, p. 7.

- Însuşirea de a face faţă concurenţei, fiind legată de un mediu concurenţial dat şi de capacitatea de a obţine performante în urma participării pe piaţă (de aprovizionare, desfacere, financiar-monetară, a forţei de muncă etc., locală, naţională, comunitară şi internaţională). În vorbirea curentă a fi competitiv înseamnă a reuşi cel puţin la fel de bine ca alţii. Se apreciază că o firmă este competitivă atunci când datorită condiţiilor de care dispune (factori de producţie, capacităţi manageriale şi de marketing, resurse financiare, tehnice şi de creativitate ş.a.m.d.) obţine un avantaj durabil faţă de competitori (în privinţa costului, diversităţii, calităţii şi reînnoirii ofertei), asigurând dividende normale pentru acţionari şi resurse pentru o autofinanţare satisfăcătoare.
  - Detalii carte: Gavrilă, I., Gavrilă T., Popescu, A., Mediul concurenţial şi politica Uniunii Europene în domeniul concurenţial, Editura Economică, Bucureşti, 2006, p. 48-49 .

Complice (Jur.)

- Persoană care, cu intenţie, ajută sau uşurează comiterea unei infracţiuni, promite că va tăinui bunurile provenite din respectiva infracţiune ori că îl va favoriza pe infractor, înainte şi cel târziu în timpul comiterii faptei penale. Ajutorul dat poate fi realizat în orice mod. Potrivit dispoziţiilor exprese ale legii penale, această persoană va fi sau nu pedepsită pentru complicitate la infracţiunea respectivă – a se vedea şi infracţiune, autor.
  - Detalii carte: C. Mitrache, C. Mitrache, Drept penal român. Partea generală, ediţia a V-a revăzută şi adăugită, Editura Universul Juridic, Bucureşti, 2006, p. 320-321.

Comportament (Ec.)

- Comportamentul uman se referă la procesul prin care indivizii interacţionează cu mediul.
  - Detalii carte: Walters, C.G., Consumer behavior Theory and Practice, third edition, Richard D.I., Inc., Homewood, illinois, 1978, p. 8 .
- Asociaţia Americană de Marketing defineşte comportamentul ca fiind o interacţiune dinamică referitoare la impresie şi percepţie, conduită şi întâmplări naturale comune, prin care fiinţele umane îşi dirijează schimbările survenite în propriile vieţi. Şcoala americană a comportamentului, numită BEHAVIORISM, analizează psihologia umană fără a lua în seamă interpretările care permit în mod obişnuit înţelegerea comportamentelor observabile. Prin studii de piaţă se pot analiza atât comportamentele actuale şi trecute, cât şi comportamentele proiectate în viitor (simulare, previziune, imaginaţie creatoare). Trei tipuri de comportamente se pot manifesta ca răspuns al pieţei: - de achiziţie; - de utilizare; - de posesiune.

Comportament civic organizaţional (Ec.)

- Comportament discreţionar care nu face parte din cerinţele formale ale postului unui angajat, dar care totuşi promovează funcţionarea eficientă a organizaţiei. Ajutorarea colegilor de echipă, muncă voluntară, evitarea conflictelor nenecesare, respectarea spiritului regulilor şi reglementărilor sunt exemple ale comportamentului civic organizaţional.

- o Detalii carte: Robbins, S., Judge, T., Organizational Behavior, Twelfth Edition, Pearson Prentice Hall, Upper Saddle River, New Jersey, 2007, pag. 30.

Comportament de cumpărare (Ec.)

- Ansamblul actelor indivizilor direct legate de cumpărarea bunurilor şi a serviciilor, ansamblul care include şi procesul decizional ce precede şi determină aceste acte.
    - o Detalii carte: Engel, J.F., Kollat, D.T., Blackwell, R.D., Consumer Behaviour, Holt, Rinehart and Winston, Inc.,New York, 1968.
- Pentru marketing, comportamentul de cumpărare acoperă ansamblul activităților care preced, însoțesc şi urmează deciziile de cumpărare şi în cursul cărora individul sau organizația intervine activ în vederea efectuării alegerilor sale în cunoştință de cauză.
    - o Detalii carte: Lambin, J., J., Le marketing strategique, Ed. Ediscience International, Paris, 1994, p. 95.

Comportament Organizațional (Ec.)

- Domeniu de studiu care investighează impactul pe care indivizii, grupurile şi structurile le au asupra comportamentului în mediul organizațional, în scopul utilizării acestor cunoştințe pentru sporirea eficienței organizației.
    - o Detalii carte: Robbins, S., Judge, T., Organizational Behavior, Twelfth Edition, Pearson Prentice Hall, Upper Saddle River, New Jersey, pag. 9-10.

Comportare compozită (Teh.)

- Comportare care apare după ce legătura de forfecare devine activă în urma întăririi betonului.
    - o Detalii carte: Detalii standard: SR EN 1994-2:2006 EUROCOD 4: Proiectarea structurilor compozite de oțel şi beton. Partea 2: Reguli generale şi reguli pentru poduri

Comportarea în exploatare (Teh.)

- Manifestarea a modului în care construcția reacționează la cerințele stabilite, în decursul duratei sale de serviciu. În cazul abordării din punct de vedere al specificațiilor de performanță, comportarea în exploatare a unei construcții, se apreciază prin măsura în care performanțele acesteia, răspund cerințelor specificate. Comportarea în exploatare a unei construcții reflectă durabilitatea acesteia, respectiv menținerea în timp a performanțelor sale.
    - o Detalii carte: Detalii carte: Metodologie privind programul de urmărire în timp a comportării construcțiilor din punct de vedere al cerințelor funcționale .

Comună (Jur.)

- Unitate administrativ-teritorială de bază care cuprinde populația rurală reunită prin comunitatea de interese şi tradiții, alcătuită din unul sau mai multe sate, în funcție de condițiile economice, social-culturale, geografice şi demografice. Satele în care îşi au

sediul autoritățile publice ale comunei sunt sate reşedință – a se vedea şi unitate administrativ-teritorială, sat.

- Detalii carte: Anexa nr. I, pct. 6 din Legea nr. 351/2001 privind aprobarea Planului de amenajare a teritoriului național - Secțiunea a IV-a Rețeaua de localități, cu modificările şi completările ulterioare, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 408/24.07.2001.

Comunicare (Ec.)

- Într-o viziune modernă, comunicarea întreprinderii privită ca un sistem pus în mişcare de efectul sinergetic al tuturor palierelor pe care se desfăşoară diferitele acte de comunicare, în diferite scopuri, cu categoriile de public vizate: - comunicarea internă, dirijată spre personalul întreprinderii, având ca scop informarea şi motivarea acestuia, pentru a crea şi a întreține un bun climat social; - comunicarea de recrutare, întreținută cu potențialele categorii de forță de muncă din rândul cărora întreprinderea doreşte să-şi selecteze şi angajeze personalul; - comunicarea financiară, realizată cu acționarii întreprinderii, cu bănci şi instituții financiare; - comunicarea politică, orientată spre colectivitățile publice naționale sau locale, cu care întreprinderea trebuie să întrețină bune relații pentru interesele sale; - comunicarea locală, susținută cu populația domiciliată în proximitatea amplasamentelor unităților de producție şi depozitare ale întreprinderii, având ca scop crearea unui climat de simpatie din partea acestor persoane, care aşteaptă garanții pentru protecția mediului înconjurător; - comunicarea de marketing, înțeleasă ca o transmitere de mesaje între întreprindere, ca vânzător, şi cumpărătorii produselor sale. Inițierea, proiectarea, contractarea, punerea în operă şi utilizarea unui obiect de construcții necesită corelarea eforturilor tuturor părților implicate: beneficiar, autoritatea publică, proiectant, consultanți, contractanți şi subcontractanți, utilizator. Pentru succesul proiectului de construcții existența unei comunicări eficace între aceştia este un element vital.
  - Detalii carte: Lendrevie, J., Lindon, D., Mercator. Theorie et pratique du marketing, Edition Dalloz, Paris, 1997, p. 443-444.
- Pentru managerul de proiect, abilitățile în domeniul comunicării sunt esențiale, acesta urmând să medieze interesele părților implicate şi să realizeze obiectivele proiectului prin intermediul echipei pe care o conduce.
  - Detalii carte: Radu, V., Curteanu, D., Managementul proiectelor de construcții, Ed. Economică, Bucureşti, 2000, p. 379.
- Transfer de informații de la un emitent (expeditor) la un primitor (destinatar), în condițiile realizării aceleiaşi semnificații a mesajului la cei doi subiecți; Schimb de idei, opinii sau informații prin vorbire, scris sau alte căi.
  - Detalii carte: Ursachi, I., Management, Editura ASE Bucureşti, 2007, pag. 24-39 Robbins, S., Judge, T., Organizational Behavior, Twelfth Edition, Pearson Prentice Hall, Upper Saddle River, New Jersey, 2007, pag. 369-370 Andre, R., Organizational Behovior, Pearson Prentice Hall, Upper Saddle River, New Jersey, 2008, pag. 178-185.

Comunicare non-verbală (Ec.)

- Cumulul de mesaje, care nu sunt exprimate prin cuvinte ăi care pot fi decodificate, creând înțelesuri. Aceste semnale pot repeta, contrazice, înlocui, completa sau accentua mesajul transmis prin cuvinte. A. Mehrabian şi M. Weiner au fost primii care au studiat limbajele

neverbale şi au constatat că proporţia în care folosim limbajul verbal şi limbajele neverbale este, în comunicarea orală, următoarea: 7% cuvinte, 38% paralimbaj (în principal intonaţia şi inflexiunile vocii), 55% alte elemente de limbaj neverbal (în principal expresia feţei, gesturile şi postura corpului). Doar 7% din comunicare are loc prin intermediul cuvintelor, restul fiind nonverbal.

Comunicare scrisă (Ec.)

- Formă de comunicare ce include rapoarte, documentaţii tehnice, planuri, proceduri, instrucţiuni, dispoziţii, schimbări în execuţia proiectului de construcţii solicitate de client, scrisori, memo-uri etc.

Comunicare verbală (Ec.)

- Formă de comunicare ce permite un joc logic al întrebărilor şi al răspunsurilor într-o derulare flexibilă, spontană, lucru care nu este posibil în cazul comunicării scrise. Prin comunicarea verbală se realizează o serie de activităţi: obţinerea şi transmiterea de informaţii, elaborarea unor propuneri, exprimarea unor opinii.

Comunitatea Economică Europeană (Jur.)

- A se vedea Comunitatea Europeană.

Comunitatea Europeană (Jur.)

- La origine denumită Comunitatea Economică Europeană, reprezintă o organizaţie internaţională de state europene, creată prin Tratatul CEE de la Roma, care a intrat în vigoare la 1 iulie 1958, având ca obiectiv principal realizarea unificării europene între statele membre, iniţial în domeniul economic. De-a lungul timpului, urmare a modificărilor subsecvente aduse Tratatului CEE, Comunitatea Europeană a evoluat, depăşind obiectivul economic iniţial prin adăugarea unor noi competenţe şi domenii de acţiune, cum ar fi de exemplu în materie socială. Pentru a da expresie acestei evoluţii, prin Tratatul de la Maastricht Comunitatea Economică Europeană (CEE) a fost redenumită Comunitatea Europeană (CE). În prezent, urmare a intrării în vigoare a Tratatului de la Lisabona, Comunitatea Europeană a fost înlocuită, din punct de vedere juridic, de Uniunea Europeană – a se vedea şi Uniunea Europeană, Tratatul de la Roma, Tratatul de la Maastricht, Tratatul de la Lisabona.
    - Detalii carte: C. Lefter, Fundamente ale dreptului comunitar instituţional, Editura Economică, Bucureşti, 2003, p. 25-31.

Comunitatea Europeană a Cărbunelui şi Oţelului (Jur.)

- Prima dintre cele trei Comunităţi Europene, reprezintă o organizaţie internaţională de state europene, creată prin Tratatul CECO de la Paris, care a intrat în vigoare la 23 iulie 1952. Principalul obiectiv al CECO a fost crearea unei pieţe comune în materie de cărbune şi oţel, prin punerea acestui sector al economiei statelor membre sub un control comun. Comunitatea Europeană a Cărbunelui şi Oţelului şi-a încetat existenţa în 2002,

atunci când a expirat durata de 50 de ani pentru care a fost încheiat Tratatul de la Paris – a se vedea şi Tratatul de la Paris, Comunităţile europene

  - Detalii carte: o C. Lefter, Fundamente ale dreptului comunitar instituțional, Editura Economică, Bucureşti, 2003, p. 25-31.

Comunitatea Europeană a Energiei Atomice (Jur.)

- Organizaţie internaţională de state europene, creată printr-un tratat semnat la Roma, intrat în vigoare la 1 iulie 1958. Principalul obiectiv al Comunităţii Europene a Energiei Atomice l-a constituit integrarea statelor membre în ceea ce priveşte domeniul cercetării şi dezvoltării energiei nucleare – a se vedea şi Tratatul de la Roma, Comunitatea Europeană, Comunităţile Europene.
  - Detalii carte: C. Lefter, Fundamente ale dreptului comunitar instituțional, Editura Economică, Bucureşti, 2003, p. 25-31.

Comunităţile Europene (Jur.)

- Expresie care a desemnat iniţial, în mod colectiv, cele trei organizaţii internaţionale de state create la nivel european, respectiv Comunitatea Europeană a Cărbunelui şi Oţelului (CECO), Comunitatea Economică Europeană (CEE) şi Comunitatea Europeană a Energiei Atomice (Euratom). De-a lungul timpului, au evoluat treptat spre noi competenţe şi domenii de acţiune, integrarea statelor membre nemaifiind cantonată strict domeniului economic. Comunitatea Europeană a Cărbunelui şi Oţelului (CECO) şi-a încetat existenţa în anul 2002. În prezent, şi celelalte două Comunităţi au fost înlocuite de Uniunea Europeană, prin modificările introduse de Tratatul de la Lisabona – a se vedea şi Comunitatea Europeană a Cărbunelui şi Oţelului (CECO), Comunitatea Europeană (CE), Comunitatea Europeană a Energiei Atomice (Euratom), Uniunea Europeană, Tratatul de la Lisabona.

Concă (Teh.)

- Boltă în sfert de sferă, care acoperă un spaţiu semicircular (o absidă, o nişă, etc.).

Concept (Ec.)

- Conceptul este rezultatul unei operaţii intelectuale numită abstractizare, care percepe, prin mijlocirea unei diversităţi de forme superficiale, o structură comună şi relevă o unitate de sens.
  - Detalii carte: Serraf G., Dictionnaire methodologique du marketing, Les Editions d`organisation, Paris, 1985, p. 69.
- Definiţia unei categorii de evenimente sau obiecte având un anumit număr de trăsături comune şi o semnificaţie proprie, distinctă de cea a oricărei alte categorii.
  - Detalii carte: Ristea A. L.(coord.), Franc, V. I., Stegaroiu, I., Tănăsescu, D., Marketing Crestomaţie de termeni şi concepte, Ed. Expert, 2004, p. 58.

Concesionare (Jur.)

- Activitate realizată pe baza încheierii unui contract de concesionare, care presupune că o persoană (concedent) transmite pentru o perioadă determinată, de maxim 49 de ani, către o altă persoană (concesionar) dreptul şi obligaţia de exploatare a unui bun, activităţi sau serviciu public, în schimbul unei sume de bani. Concedentul trebuie să fie o autoritate publică, în timp ce concesionarul poate fi o persoană fizică sau juridică privată. Prin concesiune, concesionarul ia asupra sa riscurile exploatării şi conducerea respectivei activităţi.
    - Detalii carte: G. Boroi, L. Stănciulescu, Drept civil. Curs selectiv pentru licenţă, ediţia a III-a revăzută şi actualizată, Editura Hamangiu, Bucureşti, 2006, p. 188-189

Concesiune (Ec.)

- Contract între o persoană, denumită concedent şi o altă persoană, denumită concesionar, prin care concedentul se obligă să pună la dispoziţia concesionarului un anumit teritoriu, pe timp determinat, în scopul efectuării de prospecţiuni, explorări şi exploatării miniere, petroliere sau de gaze naturale sau de altă natură, în funcţie de obiectivul urmărit, precum şi în cazul organizării de cercetări şi exploatări la suprafaţă în domeniile: agricol, forestier, transporturi şi comunicaţii, turism şi în alte domenii, în schimbul unui preţ sau altor avantaje economice. Concedentul este obligat să obţină autorizaţia guvernamentală pentru concesiunea unei părţi din teritoriul naţional, în cazul contractului internaţional de concesiune teritorială.

Concurenţă (Ec.)

- Situaţie de referinţă când se exercită o confruntare liberă, completă şi veridică a tuturor agenţilor economici la nivelul ofertei, ca şi al cererii de bunuri de larg consum şi servicii, de bunuri de producţie şi de capitaluri.
    - Detalii carte: Bernard, Y, Colli, J.C., Vocabulaire economique et financier, Editions du Seuil, Paris, 1989, p. 174.
- Ansamblul întreprinderilor ale căror produse sau servicii sunt direct sau indirect substituibile celor ale întreprinderii considerate.
    - Detalii carte: Lendrevie, J., Lindon, D., Mercator. Theorie et pratique du marketing, Edition Dalloz, Paris, 1997, p. 801.
- Situaţie pe piaţă, în care vânzătorii unui produs sau serviciu acţionează independent, pentru captarea clientelei, pentru a atinge un obiectiv comercial precis, adică un anumit nivel al beneficiilor, al volumului de vânzări şi / sau al cotei de piaţă. Această concurenţă între întreprinderi poate avea loc în domeniul preţurilor, calităţii, service-ului sau al unei combinaţii între acestea, precum şi în domeniul altor factori care pot prezintă importanţă pentru clienţi. O concurenţa loială şi nedistorsionată este piatra de temelie a economiei de piaţă. Comisia Europeană a fost investită cu puterile necesare pentru a controla respectarea dreptului comunitar al concurenţei şi pentru a determina aplicarea legislaţiei concurenţei de o manieră care să garanteze existenţa unei concurenţe efective pe piaţa internă.
    - Detalii carte: Regulamentul CEE nr. 4064 / 89.

Concurență deschisă (Ec.)

- Când marea atomizare a pieței oferă oportunități variate, nişe de piață fiecărui concurent.

Concurență directă (Ec.)

- Competiție între firme care realizează produse ale aceleiaşi game şi care oferă aproximativ aceleaşi tipuri de folosință şi aceleaşi servicii pe o piață. Pentru a orienta comportamentul de cumpărare al consumatorului, argumentele asupra performanțelor materiale nu sunt suficient discriminate; nu rămâne decât diferența obținută prin strategiile de imagini şi metodele de comunicare spre a departaja concurenții direcți care se bat pentru a capta potențialul de cerere mobilizabilă pe piață, într-o perioadă dată.
  - Detalii carte: Serraf, G., Dictionnaire methodologique du marketing, Les Editions d`organisation, Paris, 1985, p. 71.

Concurență ilicită (Ec.)

- Creată de folosirea practicilor expres contrare reglementărilor, legilor sau ordonanțele de guvern.
  - Detalii carte: Serraf, G., Dictionnaire methodologique du marketing, Les Editions d`organisation, Paris, 1985, p. 71-72.

Concurență indirectă (Ec.)

- Interacțiune economică menită a face ca două tipuri de produse sau două servicii, având aparențe şi caracteristici tehnice cu totul diferite, să intervină pe lângă acelaşi segment de piață, aducând un serviciu comparabil sau favorizând satisfacerea a două nevoi exclusive. Exemple: surse de energie diferite putând să aducă avantaje comparabile; două procedee diferite pentru a trata aceeaşi problemă (casă cu pereți din piatră sau structură metalică); produse incomparabile care vin să propună un răspuns pentru aceiaşi situație (industri de loisir: locație la mare, voiaj organizat, cluburi de vacanță etc.).
  - Detalii carte: Serraf, G., Dictionnaire methodologique du marketing, Les Editions d`organisation, Paris, 1985, p. 71.

Concurență loială (Ec.)

- Formă a concurenței care are loc în condițiile respectării de către agenții economici a normelor (regulilor) şi mijloacelor considerate corecte şi recunoscute ca atare prin reglementările în vigoare din fiecare țară.

Concurență monopolistică (Ec.)

- Denumire specific dată unei forme de concurență imperfect ce se caracterizează atât prin trăsături care aparțin concurenței perfecte cât şi monopolului. Aceasta presupune coexistența a două condiții: diferențierea produselor şi multitudinea vânzătorilor/ cumpărătorilor .

Concurență neloială (Ec.)

- Apărută când unul dintre concurenți se consacră cu știință practicilor ilegale sau reputate ca fiind necinstite de partenerii săi
- Formă a concurenței care are loc cu mijloace şi acțiuni contrare uzanțelor comerciale legale. Aceasta distorsionează şi deturnează concurența de la scopul său în favoarea unuia sau mai multor agenți economici prin defavorizarea celorlalți.

Concurență parazitară (Ec.)

- În situația obținerii de avantaje profitând de o vecinătate, de o similitudine, de o confuzie cu un concurent care are un mare potențial de atracție.

Concurență perfectă (Ec.)

- Când toți concurenții acționează pe piață înfruntând aceiaşi factori de influență.
- Formă de concurență inexistentă în realitate, considerată ca o situație ideală spre care trebuie să se tindă şi la care s-a ajuns reunind într-un model caracteristici ale diferitelor tipuri de piețe. Serveşte ca referință pentru studiul oricărei forme de concurență reală. Concurența perfectă se caracterizează prin: atomicitatea producătorilor şi consumatorilor, transparență perfectă, omogenitatea produselor, libertatea de a acționa pe piață, mobilitatea perfectă a factorilor de producție, raționalitate şi eficiență.
    - Detalii carte: Dobrotă, N., - Dicționar de economie, Editura Economica, Bucureşti,1999

Concurență pură (Ec.)

- Corespunzând unui ideal de transparență a pieței, când producători, distribuitori şi cumpărători cunosc în acelaşi grad totalitatea caracteristicilor pieței şi toate regulile jocului.

Condens (Teh.)

- Este rezultatul transformării vaporilor de apă din aer în stare lichidă când intră în contact cu o suprafață mai rece. Condensul este favorizat de mai mulți factori naturali: temperatura exterioară foarte scăzută, sub -10 grade Celsius, temperatura interioară scăzută, umiditate ridicată în încăpere, calitate slabă a geamului termoizolant sau alegerea unei sticle necorespunzătoare, profile din PVC cu pereți subțiri, sub 2,5mm sau profile din aluminiu fără bariera termică. De asemenea, condensul este favorizat de plasarea necorespunzătoare a radiatoarelor sau montarea incorectă a ferestrei în jumătatea exterioară a peretelui, montarea glafului interior într-o poziție în care acoperă radiatorul. Factorii care favorizează condensul şi depind de beneficiarul tâmplăriei sunt: plante numeroase în încăpere, draperii sau jaluzele care împiedică circulația aerului, uscarea hainelor, neaerisirea regulată a încăperii, închiderea radiatoarelor pentru a economisi energia termică, pregătirea alimentelor în bucătărie, duşul sau baia.

Condiție tehnică (Teh.)

- Exprimarea şi detalierea în termeni tehnici de performanță a cerinței de calitate.
  - Detalii carte: Detalii carte: INCERC - Normativ privind cerințele de calitate pentru unități funcționale de cazare (camere, garsoniere şi apartamente) în clădiri hoteliere.

Conducerea prin dispecer (Teh.)

- Activitate specifică efectuată de unități specializate ce au relații de autoritate asupra utilizatorilor rețelelor termice, în scopul exploatării coordonate a instalațiilor şi echipamentelor componente, care necesită o comandă unitară.
  - Detalii carte: Normativ privind exploatarea sistemelor centralizate de alimentare cu energie termica (rețele şi puncte termice).

Conductă (Teh.)

- Element constructiv tubular, care serveşte la realizarea de sisteme de transport a apei.
  - Detalii carte: Detalii carte: Normativ pentru exploatarea şi reabilitarea conductelor pentru transportul apei - Indicativ NE 035-06.

Conductă de ducere (Teh.)

- Conducta a unei instalații bitubulare de apă caldă sau fierbinte în care agentul termic circulă de la sursa de căldură la consumator.
  - Detalii carte: Detalii carte: Normativ privind exploatarea sistemelor centralizate de alimentare cu energie termică (rețele şi puncte termice).

Conductă de întoarcere (Teh.)

- Conductă unei instalații bitubulare de apă caldă sau fierbinte în care fluidul circulă de la consumator la sursa de căldură.
  - Detalii carte: Detalii carte: Normativ privind exploatarea sistemelor centralizate de alimentare cu energie termică (rețele şi puncte termice).

Conductă de refulare (Teh.)

- Conductă care asigură transportul sub presiune al apei între pompă şi bazinul de refulare.
  - Detalii carte: Detalii carte: Normativ pentru exploatarea şi reabilitarea conductelor pentru transportul apei - Indicativ NE 035-06.

Conflict de interese (Jur.)

- Infracțiune ce constă din fapta funcționarului public care, în timpul exercitării atribuțiilor sale, îndeplineşte un act sau participă la luarea unei decizii prin care, direct sau indirect, obține un avantaj material pentru sine însuşi, pentru soț, o rudă sau afin până la gradul II inclusiv ori pentru orice altă persoană cu care la un moment dat, în ultimii 5 ani, s-a aflat

în raporturi comerciale, de muncă sau din partea căreia a beneficiat ori încă mai beneficiază de servicii sau avantaje de orice natură – a se vedea şi infracţiune.
  - Detalii carte: art. 2531 din Codul penal.

Conflict organizațional (Ec.)

- Confruntare care apare atunci când comportamentul unui grup orientat către un obiectiv (scop) blochează sau contrazice obiectivele altui grup.
  - Detalii carte: Jones, G., Organizational Theory, Design, and Change, Fifth Edition, Pearson Prentice Hall, Upper Saddle River, New Jersey, 2007, pag.393-401.

Confort termic (Teh.)

- Stare de echilibru termic al corpului omenesc în procesul schimbului permanent de căldură dintre acesta şi mediul înconjurător.
  - Detalii carte: Normativ privind exploatarea sistemelor centralizate de alimentare cu energie termica (rețele şi puncte termice).

Conjunctură (Ec.)

- Elemente constitutive ale situației economice a unui sector, ramuri, regiuni sau țări, la un moment dat. Prin extensie: tehnică permițând culegerea şi aprecierea diverselor elemente constitutive ale unei situații globale şi proiectarea de previziuni pe termen scurt.
  - Detalii carte: Bernard, Y, Colli, J.C., Vocabulaire economique et financier, Editions du Seuil, Paris, 1989, p. 177.

Conjunctură economică (Ec.)

- Starea economiei care caracterizează situația economică existentă la un moment dat, într-o țară, grupare de țări sau în economia mondială. Aceasta este determinată de situația producției, investițiilor, stocurilor, consumului public şi celui privat, prețurilor, impozitelor, monedei şi creditului, cursurilor valutare, măsurile economic-sociale adoptate de autorități. Cunoaşterea conjuncturii economice permite estimarea tendințelor de evoluție a economiei în diverse domenii şi adoptarea deciziilor corespunzătoare la diferite niveluri de conducere .
  - Detalii carte: Dobrotă, N., - Dicționar de economie, Editura Economica, Bucureşti,1999.

Consiliere (Ec.)

- Modalitate de susținere a comunicării interpersonale prin care un manager sau specialist (consilier) ajută un subordonat (o persoană) să recunoască şi să înțeleagă problemele, implicând starea cognitivă, emoțiile sau personalitatea acestuia.
  - Detalii carte: Whetten, D., Cameron, K., Developing Management Skills, Sixth Edition, Pearson Prentice Hall, Upper Saddle River, New Jersey, 2005, pag. 217.

Consiliul European (Jur.)

- Instituţie a Uniunii Europene, compusă din Şefii de state şi de guverne ai statelor membre, Preşedintele Comisiei Europene şi Preşedintele Consiliului European. De asemenea, Înaltul Reprezentant al Uniunii pentru Afaceri Externe şi Politica de Securitate trebuie să participe la întâlnirile Consiliului European. În cadrul sistemului instituţional al Uniunii Europene, principalul rol al Consiliului European este acela de a asigura dezvoltarea UE şi de a defini orientările şi priorităţile sale politice. În orice caz, Consiliul European nu exercită putere legislativă la nivelul Uniunii Europene. Deşi întâlniri ale şefilor de state şi de guverne ale statelor membre au avut loc încă din anii 60, Consiliul European nu a fost iniţial prevăzut de către tratatele institutive ale Comunităţilor Europene, în aşa fel încât prima menţionare a Consiliului European într-un tratat comunitar a fost făcută în Actul Unic European din 1986. În continuare, Tratatul de la Maastricht privind UE a prevăzut compoziţia, organizarea, rolul şi funcţionarea Consiliului European. Aceste prevederi legale sunt acum modificate prin Tratatul de la Lisabona, care recunoaşte Consiliului European, pentru prima dată, statutul de instituţie a Uniunii Europene – a se vedea şi Uniunea Europeană, Actul Unic European, Tratatul de la Maastricht, Tratatul de la Lisabona.
  - Detalii carte: C. Lefter, Fundamente ale dreptului comunitar instituţional, Editura Economică, Bucureşti, 2003, p. 219-222.

Consiliul Europei (Jur.)

- Organizaţie politică internaţională în afara Uniunii Europene, care se ocupă de educaţie, cultură şi, în principal, protecţia drepturilor omului şi a libertăţilor fundamentale. A fost creată în 1949 prin Tratatul de la Londra privind Statutul Consiliului Europei. În prezent are 47 de membri, state europene care au fost de acord să respecte şi să protejez drepturile omului şi libertăţile fundamentale pe teritoriile lor. Toate statele membre ale Uniunii Europene sunt în egală măsură membre ale Consiliului Europei. În 1950, în cadrul Consiliului Europei a fost adoptată Convenţia Europeană a Drepturilor Omului. În conformitate cu prevederile Tratatului de la Lisabona, Uniunea Europeană însăşi va adera la Convenţia Europeană a Drepturilor Omului – a se vedea şi Uniunea Europeană, Tratatul de la Lisabona.

Consiliul judeţean (Jur.)

- Autoritatea administraţiei publice locale constituită la nivel judeţean pentru satisfacerea cerinţelor colectivităţilor judeţului respectiv şi rezolvarea tuturor problemelor existente la nivelul acestuia – a se vedea şi administraţie publică, judeţ.
  - Detalii carte: art. 87 alin. 1 din Legea administraţiei publice locale nr. 215/2001, republicată, cu modificările şi completările ulterioare, republicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 123/20.02.2007.

Consiliul local (Jur.)

- Autoritate a administraţiei publice care face parte din compunerea autonomiei locale şi care, în condiţiile legii, are iniţiativă şi hotărăşte asupra tuturor problemelor de interes

local (la nivel comunal ori orăşenesc), cu excepţia celor date de lege în competenţa altor autorităţi publice – a se vedea şi administraţie publică, autonomie locală, oraş, comună.

- Detalii carte: D. Apostol Tofan, Drept administrativ, volumul I, Editura All Beck, Bucureşti, 2003, p. 235.

Consiliul Uniunii Europene (Jur.)

- Instituţie a Uniunii Europene care constă într-un reprezentant al fiecărui stat membru la nivel ministerial, autorizat să reprezinte şi să angajeze guvernul statului membru respectiv. Denumit iniţial Consiliul de Miniştri, iar în prezent Consiliul, această instituţie se poate întâlni în diferite formaţiuni sau configuraţii, cu participarea a diferiţi miniştri din statele membre, în funcţie de subiectele de dezbatere înscrise pe ordinea de zi. În conformitate cu prevederile tratatelor, principala atribuţie a Consiliului o constituie exercitarea puterii legislative la nivel european, împreună cu Parlamentul European, adoptând astfel acte normative cu forţă obligatorie – a se vedea şi Uniunea Europeană, Parlamentul European.
  - Detalii carte: C. Lefter, Fundamente ale dreptului comunitar instituţional, Editura Economică, Bucureşti, 2003, p. 142-163.

Consolă (Teh.)

- Element arhitectonic din piatră, ieşit de la suprafaţa zidului o dată cu care este construit, cu rol funcţional, servind ca punct inferior de sprijin şi de descărcare.
- Termen preluat din arhitectură pentru diverse tipuri de poliţe din piatră (lemn, metal, ceramică), suspendate pe ziduri exterioare sau interioare, pe care se aşează sculpturi, obiecte de artă decorativă etc.

Consolidare a comportamentului (Ec.)

- Proces prin care consolidatorii întăresc comportamentele. Un consolidator este un stimul ce urmează unui anumit comportament, sporind sau menţinând probabilitatea recurenţei acelui comportament.
  - Detalii carte: Johns, G., Organizational Behavior, Fourth Edition, HarperCollins College Publishers, New York, 1996, pag. 59-61

Constituţie (Jur.)

- Lege fundamentală care stă la baza organizării şi funcţionării statului, a cărei elaborare şi modificare se fac prin intermediul unei proceduri legislative diferite de procedura obişnuită. Constituţia reprezintă actul normativ cu forţă juridică superioară a oricărui stat, în aşa fel încât toate normele juridice ale respectivului stat trebuie să fie în conformitate cu prevederile constituţionale, deoarece altfel acestea nu se pot aplica – a se vedea şi normă juridică, lege, act normativ.
  - Detalii carte: Gh. Iancu, Drept constituţional şi instituţii politice, ediţia a II-a revizuită şi completată, Editura Lumina Lex, Bucureşti, 2004, p. 25-28.

Construcție (Ec.)

- Bun imobil, delimitat din punct de vedere spațial, independent din punct de vedere al utilizării sale şi având o alcătuire constructivă definită, corespunzătoare unei anumite destinații funcționale.

Construcție cu pereți portanți (Teh.)

- Construcție cu pereți portanți de zidărie, necontravântuiți, supusă în principal la încărcări verticale. Este inclusă de asemenea şi construcția cu panouri uşoare ce conțin montanți verticali din lemn sau oțel, dispuşi la distanțe interax apropiate, cu înveliş din plăci granulare, metal expandat sau alt gen de înveliş.
  - Detalii carte: Detalii standard: SR EN 1991-1-7:2007 EUROCOD 1: Acțiuni asupra structurilor. Partea 1-7: Acțiuni generale – Acțiuni accidentale.

Construcție sportivă (Teh.)

- orice amenajare cu caracter provizoriu sau permanent care foloseşte la practicarea unuia sau mai multor sporturi.
  - Detalii carte: Detalii carte: Normativ privind proiectarea terenurilor sportive şi stadioanelor (unitatea funcțională de bază) din punct de vedere al cerințelor legii 10/1995.

Construcții (Ec.)

- Construcțiile apar în urma procesului de diviziune a muncii în general şi se definesc ca fiind acea ramură a economiei în care au loc activități de punere în operă a unor bunuri materiale în vederea obținerii de noi capacități productive sau obiective social-culturale, precum şi activități de fixare la sol a unor maşini, echipamente şi instalații tehnologice, inclusiv lucrările şi serviciile de întreținere şi reparații de profil. Activitatea de construcții se concretizează într-un bun imobil, independent din punct de vedere al utilizării sale şi bine delimitat în spațiu. Acest bun imobil se numeşte obiect de construcție (hală industrială, pod, siloz, baraj, construcții civile, construcții inginereşti etc.).
  - Detalii carte: Plumb, I., Suciu-Ratiu, I., Pirvu, F., Pavelescu, F., Economia ramurilor, Ed. Tribuna Economica, Bucureşti, 2001, p. 74-75.
- Orice obiect care este construit sau rezultă din operații şi/sau lucrări de construcții şi este fixat de pământ, termenul desemnând atât clădirile, cât şi lucrările de inginerie civilă.
  - Detalii carte: HG 622 / 21.04.2004 privind stabilirea condițiilor de introducere pe piață a produselor pentru construcții, art. 2, alineatul 1, conform Directivă 89/106/CEE.
- Clădiri şi lucrări de inginerie civilă.
  - Detalii carte: Regulamentul (UE) nr. 305/2011 al Parlamentului European şi al Consiliului din 9 martie 2011 de stabilire a unor condiții armonizate pentru comercializarea produselor pentru construcții şi de abrogare a Directivei 89/106/CEE a Consiliului Text cu relevanță pentru SEE, Jurnalul Oficial al UE, L 088 , 04/04/2011 p. 0005 – 0043.

Construcții (Jur.)

- Alcătuiri funcționale legate solidar de teren, executate din orice fel de materiale, de regulă durabile, concepute şi realizate în scopul de a adăposti şi/sau a facilita desfăşurarea activităților umane (Legea nr. 10/1995 privind calitatea în construcții, cu modificările şi completările ulterioare).

Construcții cu caracter provizoriu (Jur.)

- Chioşcuri, tonete, cabine, corpuri şi panouri de afişaj, firme şi reclame, precum şi anexele gospodăreşti situate în extravilan, potrivit prevederilor Legii nr. 10/1995 privind calitatea în construcții, cu modificările şi completările ulterioare.

Constructor (Ec.)

- Agentul economic, persoană juridică (indiferent de forma de organizare sau de constituire a capitalului social) care, având capacitatea de a materializa conținutul documentației de proiectare execută, la comanda beneficiarului (în urma adjudecării lucrării scoase la licitație), lucrările de construcții-montaj.

Consultant (Ec.)

- Persoană ce desfăşoară o activitate calificată de asistare a persoanelor împuternicite formal să adopte decizii într-o organizație sau într-un proiect. Consultantul trebuie să aibă posibilitatea să-şi formuleze propria lui părere în legătură cu orice situație, să spună adevărul şi să recomande deschis şi obiectiv ce anume trebuie să facă organizația beneficiară, fără să aibă nici o ezitare la gândul că această atitudine ar putea să influențeze în mod negativ propriile interese. Independența reală a consultantului este dată de patru aspecte principale: independența financiară; independența administrativă; independența politică; independența afectivă.

Consum (Ec.)

- Folosirea bunurilor corporale şi incorporale, folosire care antrenează pierderea imediată sau treptată a utilităților lor. Consumul este un act social ce reflectă trebuințe, tradiții, sisteme de valori etc.

Consumator de energie termică (Teh.)

- Persoana fizică sau juridică română sau străină care cumpără şi consumă energie termică pentru uzul propriu şi eventual, pentru un alt consumator racordat la instalațiile sale, denumit subconsumator. Consumatorul poate fi: - de tip urban care utilizează energie termică pentru încălzirea locuinței, a birourilor instituțiilor, a obiectivelor social-culturale a spațiilor comerciale şi pentru prepararea apei calde de consum - de tip industrial care utilizează energia termică în principal în scopuri tehnologice şi, dacă este cazul, pentru încălzire şi/sau apă caldă menajere.
  - Detalii carte: Detalii carte: Normativ privind exploatarea sistemelor centralizate de alimentare cu energie termică (rețele şi puncte termice).

Cont (Ec.)

- Cea mai mică unitate de identificare specifică pentru clasarea şi înregistrarea curentă a existenţei şi mişcării elementelor de patrimoniu.
- Cont deschis la bănci de către întreprinderi, administraţii, populaţie în care sunt înscrise disponibilităţile băneşti ale acestora, precum şi operaţiunile de încasări şi plăţi ce au loc în cadrul relaţiilor economice.

Contabilitate în partidă simplă (Jur.)

- Metodă de evidenţă contabilă în care înregistrarea se face ori numai în creditul unor conturi, ori numai în debitul unor conturi.

Contencios administrativ (Jur.)

- Ansamblu de reguli şi instrumente juridice pe care persoanele fizice sau juridice le au la dispoziţie pentru a se putea apăra împotriva abuzurilor administraţiei publice. În principiu, termenul de contencios administrativ desemnează atât regulile de organizare şi funcţionare a jurisdicţiilor administrative, dar şi litigiile date prin lege în competenţa acestora – a se vedea şi administraţie publică, jurisdicţie.
    - Detalii carte: D. Apostol Tofan, Drept administrativ, volumul II, Editura All Beck, Bucureşti, 2004, p. 281.

Conţinut de umiditate (Teh.)

- Masa de apă din lemn exprimată ca proporţie din masa uscată.
    - Detalii carte: Detalii standard: SR EN 1995-1-1:2004 EUROCOD 5: Proiectarea structurilor de lemn. Partea 1-1: Generalităţi. Reguli comune şi reguli pentru clădiri.

Conţinut de umiditate de echilibru (Teh.)

- Conţinut de umiditate la care lemnul nici nu pierde şi nici nu preia umiditate din mediul înconjurător.
    - Detalii carte: Detalii standard: SR EN 1995-1-1:2004 EUROCOD 5: Proiectarea structurilor de lemn. Partea 1-1: Generalităţi. Reguli comune şi reguli pentru clădiri.

Contract (Jur.)

- Act juridic bilateral, respectiv acel act juridic care este rezultatul voinţei concordante a cel puţin două persoane.
    - Detalii lege: drept civil.

Contract (Teh.)

- Act juridic încheiat între agenţi economici din sector sau între agenţi economici furnizori şi consumatori, care conţine clauze în conformitate cu prevederile contractului-cadru şi clauze negociate.
  - Detalii carte: Normativ privind exploatarea sistemelor centralizate de alimentare cu energie termica (reţele şi puncte termice).

Contract de construcţie (Jur.)

- Angajament irevocabil negociat în mod particular pentru construirea unui activ/complex de active ce se afla intro strânsă interdependenţă în ceea ce priveşte proiectarea, tehnologia şi funcţionarea, respectiv scopul sau utilizarea lor finală.
  - Detalii lege: drept fiscal.

Contract bilateral (Jur.)

- Contract care dă naştere la obligaţii reciproce şi interdependente pentru ambele părţi. În doctrina şi practica judiciară, ca şi în legislaţie, contractul bilateral mai este denumit şi contract sinalagmatic.
  - Detalii lege: drept civil.

Contract colectiv de muncă (Jur.)

- Convenţie încheiată între patron sau organizaţiile patronale şi salariaţi, reprezentaţi prin sindicate sau prin reprezentanţi ai salariaţilor, prin care se stabilesc salarizarea, condiţiile de muncă, măsuri de protecţie a muncii, precum şi alte drepturi şi obligaţii derivând din raporturile de muncă. Conform legii, contractele colective de muncă se pot încheia la nivel de unitate (angajator), la nivel de grup de unităţi, la nivel de ramură a economiei naţionale şi la nivel naţional. Contractul colectiv de muncă unic la nivel naţional este obligatoriu şi produce efecte pentru toţi angajatorii din ţară şi, respectiv, pentru toţi salariaţii, indiferent dacă sunt sau nu membri ai organizaţiilor sindicale, încadraţi la toţi angajatorii din ţară.
  - Detalii lege: dreptul muncii.

Contract de antrepriză (Jur.)

- Contractul sinalagmatic (bilateral), cu titlu oneros - comutativ, intuituu persoane, cu executare succesivă şi consensual în temeiul căruia una dintre părţi, denumită antreprenor, se obligă să execute pe riscul său şi în mod independent o anumită lucrare, bine determinată, pentru cealaltă parte, denumită client sau beneficiar, în schimbul unui preţ.
  - Detalii lege: drept civil.

Contract de construcție (Jur.)

- Angajament irevocabil negociat în mod particular pentru construirea unui activ/complex de active ce se află într-o strânsă interdependență în ceea ce privește proiectarea, tehnologia şi funcționarea, respectiv scopul sau utilizarea lor finală.
  - Detalii lege: drept fiscal.

Contract de donație (Jur.)

- Contract solemn, unilateral şi cu titlu gratuit prin care una dintre părți (donatorul), cu intenție liberală, îşi micşorează în mod actual şi irevocabil patrimoniul cu un drept (real sau de creanță), mărind patrimoniul celeilalte părți (donatar) cu acelaşi drept, fără a urmări să primească ceva în schimb (art. 801, 803 C. civ.).
  - Detalii lege: drept civil.

Contract individual de muncă (Jur.)

- Contract prin care una dintre părți, persoană fizică (salariatul), se obligă să presteze muncă pentru şi sub autoritatea unei persoane fizice sau juridice (angajatorul), în schimbul unei remunerații denumite salariu.
  - Detalii lege: dreptul muncii.

Contract-cadru (Teh.)

- Reglementare cu caracter normativ care stabileşte condițiile minimal pentru relațiile comerciale dintre agenții economici din sector şi dintre aceştia şi consumatori.
  - Detalii carte: Normativ privind exploatarea sistemelor centralizate de alimentare cu energie termica (rețele şi puncte termice).

Contractul de antrepriză (Ec.)

- Este un contract care se încheie între antreprenor (meseriaş, întreprinzător), care se obligă să execute pe riscul său o anumită lucrare pentru cealaltă parte numită client, în schimbul unui preț. Este frecvent întâlnită în practica antrepriză de construcții. Potrivit clauzelor contractuale, asigurarea materialelor necesare executării revine antreprenorului său cade exclusiv în sarcina clientului.
  - Detalii lege: Antrepriza este reglementată de art. 1413, alin. 5, Codul civil şi constă în luarea săvârşirii unei lucrări drept un preț determinat, când materialul se dă de acela pentru care se execută o lucrare".

Contractul de asigurare (Jur.)

- Operațiunea juridică, respectiv contractul prin care asiguratul se obligă să plătească prima de asigurare asigurătorului, iar acesta din urmă ia asupra sa riscul producerii unui anumit eveniment, astfel încât la producerea evenimentului asigurat se obligă să plătească asiguratului sau beneficiarului, conform contractului de asigurare, o despăgubire denumită indemnizația de asigurare, conform condițiilor convenite – a se vedea şi asigurat, asigurător.

- Detalii carte: art. 9 din Legea nr. 136/1995 privind asigurările şi reasigurările în România, cu modificările şi completările ulterioare, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 303/30.12.1995.

Contractul forward (Ec.)

- Reprezintă un titlu de valoare derivat simplu. Este un acord între doi investitori: două instituții financiare, sau o instituție financiară şi o corporație, în calitate de client al său, privind vânzarea sau cumpărarea unui activ specific, la o anumită dată în viitor numită dată de livrare (delivery date"/"date de livraison"), la un preț specificat în contract "delivery price"/"prix de livraison") numit prețul de livrare. Unul dintre investitori adoptă o poziție lungă, pentru cumpărarea activului de bază la un anumit moment dat în viitor, pentru un preț fixat. Celălalt investitor îşi asumă o poziție scurtă: vinde activul la un anumit moment pentru un anumit preț. Dacă prețul curent de pe piață al activului la maturitate creşte, cel ce şi-a asumat o poziție lungă înregistrează un câştig egal cu pierderea celui ce şi-a asumat poziția scurtă. Într-un contract forward trebuie specificate următoarele: caracteristicile activului, cantitatea, prețul, maturitatea, cuponul, modul şi locul livrării etc. Termenii fiecărui contract sunt specifici şi unici, neputând fi modificați, de aceea ambele părți îşi asumă acelaşi risc, contractul neputând fi înstrăinat. Prin urmare nu există piață secundară pentru contractele forward. Nu există primă de intrare într-un astfel de contract. Prețurile forward-urilor se modifică în timp variind în funcție de data de maturizare a contractului. Contractele forward se referă la trei tipuri de active: produse, valute străine, rate de dobândă.
  - Detalii carte: Maria Dimitriu,Dumitrache Caracota,Evaluarea investițiilor de capital,Editura Fundatiei PRO,Bucureşti,2004.

Contractul futures (Ec.)

- Reprezintă un contract de livrare al unei cantități standardizate de marfă la un anumit moment din viitor. Cumpărătorul unui contract futures urmează să plătească o anumită sumă prețul futures (futures price).
  - Detalii carte: Maria Dimitriu,Dumitrache Caracota,Evaluarea investițiilor de capital,Editura Fundatiei PRO,Bucureşti,2004.

Contrafort (Teh.)

- Element de sprijin exterior, făcând parte, la origine, din sistemul de descărcare şi de contraîmpingeri ale unei bolți. Există şi contraforturi decorative, care doar ritmează fațadele.

Contribuție (Jur.)

- Sumă încasată de anumite instituții de drept public de la persoane fizice sau juridice, pentru avantaje reale sau potențiale de care acestea beneficiază. Această noțiune reprezintă o categorie intermediară între impozite şi taxe.
  - Detalii lege: drept fiscal.

Control (Teh.)

- Activitatea de evaluare (a conformității), prin măsurare, examinare, observare, încercare sau trecere (verificare) prin calibre, a unei sau mai multor caracteristici ale unei entități şi compararea rezultatelor cu cerințele (exigențele) specificate, pentru a determina că este realizată conformitatea pentru fiecare din acele caracteristici, cu cerințele (exigențele) specificate.
    - Detalii carte: Detalii carte: Metodologie privind programul de urmărire în timp a comportării construcțiilor din punct de vedere al cerințelor funcționale .

Control (Ec.)

- Funcție managerială de măsurare şi corectare a activității subordonaților în vederea asigurării că obiectivele şi planurile organizației sunt îndeplinite.
    - Detalii carte: Koontz, H., ODonnell C., Weihrich, H., Management, Eighth Edition, McGraw-Hill Book Co., New York, 1984, pag. 65-66.

Control financiar (Ec.)

- Formă a controlului financiar prin care se urmăreşte aplicarea legalității, cunoaşterea modului de gospodărire a mijloacelor materiale şi financiare prin care se realizează obiectivele de consolidare a echilibrului financiar, monetar şi valutar al economiei.

Control financiar de gestiune (Ec.)

- Control ulterior ce urmăreşte respectarea dispozițiilor legale referitoare la gestionarea şi gospodărirea mijloacelor material şi băneşti, pe baza documentelor înregistrate în contabilitate.

Control financiar preventiv (Ec.)

- Control ce are menirea să asigure folosirea patrimoniului cu eficiență maximă, pe baza criteriilor de profit, în condiții de legalitate, liberă inițiativă şi loialitate. Acest control se exercită asupra documentelor în care se consemnează operațiunile referitoare la naşterea, modificarea şi stingerea drepturilor şi obligațiilor patrimoniale ale unității în relațiile cu alte persoane juridice.

Control-evaluare (Ec.)

- Funcție a managementului ce constă în ansamblul proceselor prin care performanțele firmei, subsistemelor şi componenților acesteia sunt măsurate şi comparate cu obiectivele şi standardele stabilite inițial, în vederea eliminării deficiențelor constatate şi integrării abaterilor pozitive .

- Detalii carte: Dupa Nicolescu O., Veboncu I., - Managementul organizației, Editura Economica, Bucureşti, 2007.

Controlul calității (Ec.)

- Proces al managementului calității proiectului ce constă în monitorizarea rezultatelor proiectului şi identificarea modalităților de a elimina cauzele generatoare de abateri negative.

Controlul producției în fabrică (Ec.)

- Controlul intern documentat permanent al producției dintr-o fabrică, în conformitate cu specificațiile tehnice armonizate relevante.
  - Detalii carte: Regulamentul (UE) nr. 305/2011 al Parlamentului European şi al Consiliului din 9 martie 2011 de stabilire a unor condiții armonizate pentru comercializarea produselor pentru construcții şi de abrogare a Directivei 89/106/CEE a Consiliului Text cu relevanță pentru SEE, Jurnalul Oficial al UE, L 088 , 04/04/2011 p. 0005 – 0043.

Convenția Europeană a Drepturilor Omului (Jur.)

- Tratat adoptat la 4 noiembrie 1950 de către statele membre ale Consiliului Europei, pentru a impune statelor semnatare respectarea drepturilor omului şi a libertăților fundamentale pe teritoriile lor. Toate statele membre ale Uniunii Europene sunt şi state semnatare ale Convenției Europene a Drepturilor Omului. Deşi Convenția Europeană a Drepturilor Omului a fost adoptată în cadrul unei organizații internaționale (Consiliul Europei) separată şi distinctă de Uniunea Europeană şi instituțiile acesteia, în conformitate cu prevederile Tratatului de la Lisabona, drepturile omului şi libertățile fundamentale garantate de către Convenție sunt recunoscute ca un important izvor al dreptului Uniunii Europene şi protejate de către instituțiile acesteia, iar Uniunea Europeană însăşi va adera la Convenția Europeană a Drepturilor Omului – a se vedea şi Consiliul Europei, Uniunea Europeană, Tratatul de la Lisabona.
  - Detalii carte: C. Lefter, Fundamente ale dreptului comunitar instituțional, Editura Economică, Bucureşti, 2003, p. 227-229.

Convexitate (Ec.)

- Un instrument financiar este convex (sau posedă convexitate) dacă prețul instrumentului financiar creşte (descreşte) mai repede (mai încet) decât schimbările corespondente a prețului activului suport.

Coordonare (Ec.)

- Abilitate a organizației de a pune de acord şi îndruma unitar resursele sale funcționale şi organizaționale în scopul creării unei valori maxime. Coordonarea este obținută prin controlul realizat de structura organizatorică şi normele culturii şi constituie avantaj competitiv.

- Detalii carte: Jones, G., Organizational Theory, Design, and Change, Fifth Edition, Pearson Prentice Hall, Upper Saddle River, New Jersey, 2007, pag. 206-207.

- Funcție a managementului ce constă în ansamblul proceselor de muncă prin care se armonizează deciziile şi acțiunile personalului firmei şi ale subsistemelor component, în cadrul previziunilor şi sistemului organizatoric stabilite anterior.

Copyrigths (Ec.)

- Drept exclusiv acordat unui autor creator de proprietate intelectuală, sau editorului său, de a exploata mai mulți ani o operă literară, artistică sau ştiințifică.
    - Detalii carte: Le Petit Larousse, Dictionaire Enciclopedique, Larousse, Paris, 1995, pag.271 * * * The Wordsworth Encyclopedia, Helicon Publishing Ltd, 1995, pag. 548 Joens, G., Organizational Theory, Design, and Change, Fifth Edition, Pearson Prentice Hall, Upper Saddle River, New Jersey, 2007, pag. 369.

Coridor (Teh.)

- Spațiu îngust şi lung, de trecere, facilitând accesul direct în unele încăperi.

Cornişă (Teh.)

- Element arhitectural ieşit în consolă față de planul exterior superior al zidului unei construcții.

Coronament (Teh.)

- Partea superioară de la portal sau aripă, alcătuită din bolțari de piatră la tunelurile vechi sau din beton turnat în forme variate la tunelurile noi.

Coroziune (Teh.)

- Interacțiune fizico-chimică între un material (de construcție) şi mediul sau înconjurător, care conduce la modificarea proprietăților materialului şi adeseori la degradarea unor caracteristici şi/sau funcțională a acestuia, a mediului înconjurător sau a sistemului constituit din cei doi factori.
    - Detalii carte: Detalii carte: Ghid privind urmărirea comportării în exploatare a protecțiilor anticorozive la construcții din oțel. Măsuri de intervenție. INCERC C180/2005.

Corozivitate (Teh.)

- Capacitate a unui mediu de a determina coroziunea într-un sistem de coroziune dat.
    - Detalii carte: Ghid privind urmărirea comportării în exploatare a protecțiilor anticorozive la construcții din oțel. Masuri de intervenție. INCERC C180/2005.

Corpul silozului (Teh.)

- Corpul silozului este porțiunea cu pereți verticali a acestuia.
    - Detalii carte: Detalii standard: SR EN 1993-4-1:2007 EUROCOD 3: Proiectarea structurilor din oțel. Partea 4-1: Silozuri.

Coş de fum (Teh.)

- Construcție verticală sau componentă a unei clădiri, care evacuează în atmosfera exterioară produse de ardere sau alte gaze de ardere, de alimentare sau de evacuare.
    - Detalii carte: Detalii standard: SR EN 1993-3-2:2007 EUROCOD 3: Proiectarea structurilor din oțel. Partea 3-2: Turnuri, piloni şi coşuri. Coşuri.

Coş de fum ancorat (Teh.)

- Coş de fum al cărui perete portant este fixat cu ajutorul unor elemente de legătură aflate la unul sau mai multe niveluri.
    - Detalii carte: Detalii standard: SR EN 1993-3-2:2007 EUROCOD 3: Proiectarea structurilor din oțel. Partea 3-2: Turnuri, piloni şi coşuri. Coşuri.

Coş de fum autoportant (Teh.)

- Coş de fum al cărui perete portant nu este legat de nici o altă construcție deasupra nivelului bazei.
    - Detalii carte: Detalii standard: SR EN 1993-3-2:2007 EUROCOD 3: Proiectarea structurilor din oțel. Partea 3-2: Turnuri, piloni şi coşuri. Coşuri.

Coş de fum cu perete dublu (Teh.)

- Coş de fum compus dintr-o structură tubulară portantă de oțel şi un canal de fum interior prin care sunt evacuate gazele de ardere.
    - Detalii carte: Detalii standard: SR EN 1993-3-2:2007 EUROCOD 3: Proiectarea structurilor din oțel. Partea 3-2: Turnuri, piloni şi coşuri. Coşuri.

Coş de fum cu perete unic (Teh.)

- Coş de fum la care structura tubulară asigură în acelaşi timp şi evacuarea gazelor de ardere. Poate fi prevăzut cu izolație termică şi/ sau căptuşeală interioară.
    - Detalii carte: Detalii standard: SR EN 1993-3-2:2007 EUROCOD 3: Proiectarea structurilor din oțel. Partea 3-2: Turnuri, piloni şi coşuri. Coşuri.

Coş de fum multiplu (Teh.)

- Grup de două sau mai multe coşuri de fum legate structural între ele sau un grup de două sau mai multe canale de fum aflate în interiorul structurii tubulare portante.
    - Detalii carte: Detalii standard: SR EN 1993-3-2:2007 EUROCOD 3: Proiectarea structurilor din oțel. Partea 3-2: Turnuri, piloni şi coşuri. Coşuri.

Cost (Ec.)

- Efortul de muncă vie şi materializată pe care un agent economic îl depune efectiv pentru realizarea pentru fabricarea unui produs, pentru executarea unei lucrări sau a unui serviciu. În acest context, costul trebuie considerat ca un rezultat generat de un consum efectiv de resurse pentru obținerea unui produs, lucrare, serviciu.

Cost implicit (Ec.)

- COSTUL DE OPORTUNITATE al utilizării unor factori pe care producătorul nu trebuie să-i mai cumpere sau să-i angajeze pentru ca deja îi posedă. Un exemplu uzual de cost implicit este legat de organizațiile conduse de propriul lor proprietar. Pe lângă FACTORII DE PRODUCȚIE angajați, o asemenea organizație foloseşte şi timpul şi calificările profesionale şi manageriale ale proprietarului. Forța sa de muncă ar putea fi vândută altor producători, iar salariul pe care l-ar putea câştiga reprezintă costul implicit al folosirii acestor capacități în organizația proprie. Aceste costuri trebuie să fie avute în vedere la calcularea PROFITULUI.
  - Detalii carte: www.capital.ro/dicționar, termeni economici şi manageriali.

Cost marginal (Ec.)

- Exprimă sporul de cost total necesar pentru obținerea unei unități suplimentare de producție. Costul marginal măsoară variația costului total pentru o variație infinit de mică a cantității de produse. Epitetul „marginal" este în economie sinonim cu „suplimentar".

Cost marginal pe termen lung (Ec.)

- Costul suplimentar de care este nevoie, pe TERMEN LUNG, pentru obținerea unei unități suplimentare de producție. Deoarece, pe termen lung, toate costurile sunt variabile, nu există nici o "lege" care să guverneze forma curbei costului marginal pe termen lung - ea poate să crească, să descrească sau să rămână constantă în funcție de nivelul producției. Cu toate acestea, ea ascultă de aceleaşi reguli geometrice ca şi curba COSTULUI MARGINAL pe termen scurt, prin faptul că intersectează curba costului mediu pe termen lung (CMTL) atunci când este minim, se situează sub ea când CMTL scade şi se situează deasupra ei când CMTL creşte.

Costul mediu ponderat al capitalului (Ec.)

- Corespunde pentru o întreprindere costului mediu al resurselor sale. El exprimă ceea ce compania datorează tuturor celor care au contribuit la capital. Pentru companie CMPC (costul mediu ponderat al capitalului) este un criteriu de alegere a modului de finanțare, pentru acționari el oferă informații cu privire la oportunitatea de a investi în compania respectivă, pentru creditori, este o măsură a riscului asumat la acordarea creditului. Costul mediu ponderat al capitalului este rata medie anuală de rentabilitate a investiției aşteptată, cerută de acționari şi creditori.

Costuri de transfer (Ec.)

- Costurile implicate de deplasarea unui obiect între două puncte. Aceste costuri includ însă nu numai costurile directe ale deplasării, care variază în raport cu distanţa respectivă (şi care se mai numesc şi "costuri de distanță"), ci şi toate costurile de încărcare, descărcare şi administrare a unei astfel de activități.
  - Detalii carte: Nedelea Ştefan, Competitivitate şi costuri, Editura ASE, 2006, capitolul 10.

Costuri variabile (Ec.)

- Costuri care variază în funcție de nivelul PRODUCȚIEI, de exemplu pentru forța de muncă. Pe TERMEN SCURT, unele costuri sunt fixe, iar altele variabile. Pe TERMEN LUNG, în schimb, toate costurile sunt variabile.
  - Detalii carte: www.capital.ro/dicționar, termeni economici şi manageriali.

Cota de profit (Ec.)

- Articol de calculație din devizul pe categorii de lucrări care se stabileşte ca o fracțiune, exprimată de obicei ca un procent din costul total. Cota de profit este una din cele trei componente ale prețului ofertă alături de cheltuielile directe şi cheltuielile indirecte.

Cota parte de piață (Ec.)

- Proporția vânzărilor unei organizații în raport cu totalul vânzărilor pe piață. S-a susținut că menținerea unei cote de piață reprezintă un obiectiv important al organizației, în condițiile structurilor oligopoliste de piață.
  - Detalii carte: www.capital.ro/dicționar, termeni economici şi manageriali.

CPM (Ec.)

- Metoda drumului critic (C.P.M.- Critical Path Method) a fost elaborată şi folosită în S.U.A. pentru îmbunătățirea planurilor calendaristice la lucrările de construcții-montaj din industria chimică. Metoda drumului critic calculează câte o singură dată de începere şi terminare, minimă (cel mai devreme) şi maximă (cel mai târziu), pentru fiecare activitate pe baza unei logici secvențiale a activităților în cadrul rețelei, cărora li se ataşează durate stabilite în mod determinist. Accentul în cadrul acestei metode se pune pe determinarea rezervelor de timp, pentru a determina care sunt activitățile cu cea mai redusă flexibilitate din punctul de vedere al programării.

CPV (Common Procurement Vocabulary) (Ec.)

- Vocabular comun privind achizițiile publice - un sistem unic de clasificare aplicabil achizițiilor publice, cu scopul de a unifica referințele folosite de entitățile şi autoritățile contractante pentru descrierea obiectului achiziției.
  - Detalii carte: Regulamentul (CE) nr. 213/2008 al Comisiei din 28 noiembrie 2007 de modificare a Regulamentului (CE) nr. 2195/2002 al Parlamentului European şi al Consiliului privind Vocabularul comun privind achizițiile publice (CPV) şi a

Directivelor 2004/17/CE şi 2004/18/CE ale Parlamentului European şi ale Consiliului în ceea ce priveşte procedurile de achiziţii publice, în ceea ce priveşte revizuirea CPV (Text cu relevanţă pentru SEE), Jurnalul Oficial al UE, L74/1, 15.03.2008.

- Vocabular comun privind achiziţiile publice - un sistem unic de clasificare aplicabil achiziţiilor publice, cu scopul de a unifica referinţele folosite de entităţile şi autorităţile contractante pentru descrierea obiectului achiziţiei.
    - Detalii carte: Regulamentul (CE) nr. 213/2008 al Comisiei din 28 noiembrie 2007 de modificare a Regulamentului (CE) nr. 2195/2002 al Parlamentului European şi al Consiliului privind Vocabularul comun privind achiziţiile publice (CPV) și a Directivelor 2004/17/CE şi 2004/18/CE ale Parlamentului European şi ale Consiliului în ceea ce priveşte procedurile de achiziţii publice, în ceea ce priveşte revizuirea CPV (Text cu relevanţă pentru SEE), Jurnalul Oficial al UE, L74/1, 15.03.2008.

Crăpătură (Teh.)

- Deschidere, spărtură, fisură.

CRC (Teh.)

- Verificarea redundanţei ciclice un algoritm matematic aplicat expresiilor de date digitale care furnizează un nivel de securitate împotriva pierderii sau distrugerii datelor.
    - Detalii carte: Ghid pentru proiectarea planurilor generale de aerodromuri. Indicativ GP 108 – 04.

Creanță (Ec.)

- Dreptul creditorului de a pretinde debitorului executarea unei obligaţii.
    - Detalii carte: Fundătură, D.,Pricop M., Basanu G., Popescu D., - Dicționar de management. Aprovizionare. Depozitare. Desfacere, Editura Diacon Coresi, Bucureşti, 1992
- Act prin care se certifică dreptul creditorului de a primi la un anumit termen, o sumă de bani sau alte bunuri economice ori valori, de la debitori. Creanţa constituie activ pentru creditori şi pasiv pentru debitori. Creanţa conferă titularului dreptul de gaj asupra patrimoniului debitorului .
    - Detalii carte: Dicţionarul complet al economiei de piaţă, Ed. Informaţia Business Books, 2004

Creanță fiscală (Jur.)

- Drept patrimonial care, potrivit legii, rezultă din raporturile de drept material fiscal.
    - Detalii carte: Detalii lege: drept fiscal.

Creanță fiscală accesorie (Jur.)

- Dreptul la perceperea dobânzilor şi penalităţilor de întârziere, în condiţiile legii.
    - Detalii lege: drept fiscal.

Creativitate (Ec.)

- Capacitate de a imagina, de a combina forme sensibile sau idei, de a găsi asocieri rare, de a inventa noi structuri, de a descoperi noi soluții pentru probleme cunoscute, sau a descoperi şi concepe probleme noi.
    - Detalii carte: Serraf, G., Dictionnaire methodologique du marketing, Les Editions d`organisation, Paris, 1985, p. 81.

Credit (Ec.)

- Operațiune prin care o persoană fizică sau juridică (debitor) obține fonduri sau bunuri de la o altă persoană fizică (creditor) asumându-şi obligația să le restituie sau să le plătească la termen/scadență. În cea mai mare parte a cazurilor creditul este purtător de dobândă. Etimologic, cuvântul înseamnă a avea încredere.
    - Detalii carte: Dobrotă, N., - Dicționar de economie, Editura Economică, Bucureşti,1999
- Coloana din dreapta a unui cont, în contabilitate.
- Scadența acordată de legislația fiscală sau vamală în vigoare datornicilor pentru reglarea (plata) unor drepturi sau taxe care se plătesc în mod normal la vedere .
    - Detalii carte: Dobrotă, N., - Dicționar de economie, Editura Economică, Bucureşti,1999

Credit comercial (Ec.)

- Formă de credit consimțit de întreprindere pentru un client al sau. Este practicat între unități economice, persoane fizice sau juridice care au calitatea de comercianți. Scadența pentru creditul comercial este în funcție de profesiunea comercianților, dar în general corespunde ciclului de valorizare sau vânzare a mărfii către client. Cel mai frecvent, durata sa este de trei luni (90 de zile).

Credit ipotecar (Ec.)

- Formă speciala de credit care se acordă pe baza unei ipoteci, constând într-un drept real, care grevează un bun imobil pentru a garanta rambursarea lui de către debitor. În caz de neplată a împrumutului, creditorul are dreptul să ceară prin justiție scoaterea la vânzare prin licitație publică a bunului imobil, ipotecat, iar din prețul obținut să-şi rețină suma împrumutată, împreună cu dobânda şi cheltuielile prilejuite de vânzare şi judecată. Contractul de ipotecă este deci un contract accesoriu al creanței pe care o garantează.

Creditare de idiosincrazie (Ec.)

- Credit social câştigat ca urmare a conformării de-a lungul timpului față de normele grupului, care permite devierea ocazională de la norme.
    - Detalii carte: Johns, G., Organizational Behavior, Fourth Edition, Harper Collins College Publishers, New York, 1996, pag. 278.

Creditor (Ec.)

- Reprezintă persoana fizică sau juridică față de care o organizație are obligații exprimate în etalon monetar, rezultate direct sau indirect din activitatea antreprenorială. Poziția de creditor se evidențiază în contabilitatea subiectului de patrimoniu, într-un cont de pasiv din clasa conturilor de terți. Soldul creditor reprezintă cuantumul obligațiilor la o dată determinată. În bilanțul unei bănci, postul creditor reprezintă depozitele clienților, clasificate pe categorii de scadență.

Creditor (Jur.)

- Titular al unui drept de creanță.
  - Detalii lege: drept civil.
- Persoana (organele fiscale) titulară a unor drepturi de creanță fiscală în raporturile de drept material fiscal.
  - Detalii lege: drept fiscal.

Creditor chirografar (Jur.)

- Creditor care nu are o garanție reală (gaj sau ipoteca) care să îi asigure realizarea creanței împotriva debitorului său, ci numai un drept de gaj general asupra patrimoniului acestui debitor. Ca atare, pentru realizarea creanței sale, creditorul chirografar poate urmări orice bun din patrimoniul debitorului său (art. 1718 Cod civil).
  - Detalii carte: Detalii lege: drept civil.

Criteriu de proiectare (Teh.)

- Formulări cantitative care descriu condițiile care trebuiesc îndeplinite pentru fiecare stare limită.
  - Detalii carte: Detalii standard: SR EN 1990:2004 EUROCOD: Bazele proiectării structurilor.

Criteriul aptitudinii de exploatare (Teh.)

- Criteriu de proiectare pentru o stare limită de exploatare.

Criză (Ec.)

- Manifestare care urmează după punctul maxim de creştere într-un ciclu economic şi se exprimă printr-o inversare a evoluției economiei, prin scăderea producției, a prețurilor şi a cursurilor de schimb pe piață de capital.

Criză economică (Ec.)

- În sens strict, criza economică impune agenților economici să acționeze pentru a determina schimbări calitative în condițiile şi factorii creşterii economice, în structurile economice, menite să ducă la eliminarea unor dezechilibre, comportamente, instituții şi mecanisme caduce, premise ale trecerii la o nouă fază ascendentă.

- Prin extensie, reprezintă o conjunctură deprimantă pentru economie în ansamblul ei, pentru unele ramuri, regiuni, ce marchează ruperea gravă a echilibrului economic, mai ales între producție şi consum, dintre cerere şi ofertă, cu efecte directe asupra prețurilor, gradului de ocupare şi de folosire a factorilor de producție.
- Stare de dificultate a activităților economice, ruptură, schimbare bruscă în activitatea economică concretizată în încetinirea, stagnarea sau scăderea activităților economice.
- Ruptură de echilibru între oferta şi cererea de bunuri şi servicii, generatoare a unui proces depresiv al conjuncturii economice. Prin extensie: stare de conjunctură deprimantă, generală sau proprie unei ramuri, ori unei regiuni. În sensul său strict, criza corespunde procesului brutal al conjuncturii făcând să se succeadă, într-un ciclu economic, o fază de depresiune unei faze de expansiune.
    - Detalii carte: Bernard, Y, Colli, J.C., Vocabulaire economique et financier, Editions du Seuil, Paris, 1989, p. 210.

Criză financiară (Ec.)

- Dereglare gravă a sistemului financiar al unei țări (finanțele statului, sistemul de credit, circulația bănească).
- Dereglare a finanțelor publice concretizată în deficite de proporții ale bugetului de stat. Ea apare datorită unor situații accidentale, cum sunt reducerea substanțială a încasărilor bugetare, ca urmare a unor şocuri neprevăzute la care este supusă economia reală, conjunctură nefavorabilă internă şi/sau externă în anumite ramuri, subramuri, situații sociale explozive etc.

Culpă (Jur.)

- Condiție a răspunderii civile contractuale sau delictuale care constă în atitudinea psihică a autorului faptei prejudiciabile față de fapta respectivă, precum şi față de urmările acesteia. În dreptul civil român, obligația de reparare integrală a prejudiciului cauzat printr-o faptă ilicită există indiferent de gravitatea culpei autorului acestei fapte – a se vedea şi răspundere civilă.
    - Detalii carte: R. Dimitriu, Curs de drept civil, Editura Tribuna Economică, Bucureşti, 2002, p. 272.
- Formă a vinovăției ce constă din atitudinea făptuitorului care, în momentul săvârşirii unei fapte penale, deşi prevede rezultatul faptei sale, nu îl acceptă, considerând fără temei că acest rezultat nu se va produce (culpa cu prevedere) ori nu prevede rezultatul faptei sale, deşi trebuia şi putea să-l prevadă (culpă simplă). Când o faptă constând dintr-o acțiune este săvârşită din culpă, aceasta este considerată ca fiind o infracțiune numai când legea prevede în mod expres acest lucru.
    - Detalii carte: art. 19 alin. 1 pct.2 lit. a) şi b), precum şi alin. 2 şi 3 din Codul penal.

Cultură organizațională (Ec.)

- Set de valori şi norme împărtăşite, care controlează relațiile sociale între membrii organizației, cât şi cu furnizorii, clienții şi alte persoane din afara organizației.
    - Detalii carte: Jones, G., Organizational Theory, Design, and Change, Fifth Edition, Pearson Prentice Hall, Upper Saddle River, New Jersey, 2007, pag. 8-9

Robbins, S., Judge, T., Organizational Behavior, Twelfth Edition, Pearson Prentice Hall, Upper Saddle River, New Jersey, 2007, pag. 572-578.

Curba cererii agregate (Ec.)

- Curbă care reprezintă în detaliu cantitatea de PRODUS NAȚIONAL NET care poate fi cumpărată la fiecare nivel general al prețurilor. Curba arată nivelurile de producție şi preț la care piața mărfurilor şi cea monetară se afla simultan în echilibru. Spre deosebire de CURBA CERERII individuale, curba agregată nu reflectă EFECTUL DE SUBSTITUȚIE uzual, prin care creşterea prețului duce la scăderea cererii. Mai degrabă, creşterea prețului reduce, în acest caz, nivelul de echilibru al cererii de bunuri, prin diminuarea OFERTEI MONETARE reale şi astfel, prin creşterea RATEI DOBÂNZII şi scăderea INVESTIȚIEI.
    - Detalii carte: Nedelea Ştefan, Microeconomie aplicată, Editura ASE, 2003, capitolul 3.

Curba cererii de piață (Ec.)

- Însumarea unui set de curbe ale cererii individuale pentru un bun. Dar acest fel de agregare este valabil, în general, pentru BUNURILE PRIVATE, dar nu şi dacă există vreo formă de interdependență între curbele cererii indivizilor respectivi. Pentru unele tipuri de interdependență. Această formă de agregare nu se aplică nici bunurilor publice, deoarece, prin definiție, furnizarea către orice individ a unei cantități date dintr-un bun public înseamnă că simultan se oferă aceeaşi cantitate şi tuturor celorlalți indivizi.
    - Detalii carte: Nedelea Ştefan, Microeconomie aplicată, Editura ASE, 2003, capitolul 3.

Curba de foc a hidrocarburilor (Teh.)

- Curba nominală temperatură-timp pentru a reprezenta efectele reprezentative ale unui incendiu specific de hidrocarburi.
    - Detalii carte: Detalii standard: SR EN 1991-1-2:2004 EUROCOD 1: Acțiuni asupra structurilor. Partea 1-2: Acțiuni generale. Acțiuni asupra structurilor expuse la foc.

Curbă de foc exterior (Teh.)

- Curbă nominală temperatură-timp care se aplică la fața exterioară a pereților exteriori de separare care pot fi expuşi la foc din diverse părți ale fațadei, adică direct din interiorul compartimentului de incendiu sau din alt compartiment aflat sub sau alături de peretele exterior.
    - Detalii carte: Detalii standard: SR EN 1991-1-2:2004 EUROCOD 1: Acțiuni asupra structurilor. Partea 1-2: Acțiuni generale. Acțiuni asupra structurilor expuse la foc.

Curba ofertei agregate (Ec.)

- Reprezentare grafică ce detaliază cantitatea de PRODUS NAȚIONAL NET care poate fi oferită la fiecare nivel general al prețurilor, prețurile anticipate fiind constante, aşa cum se observă în figura de mai jos. Pe termen scurt, panta pozitivă se bazează pe ipoteza conform căreia angajații nu îşi ajustează anticipările cu privire la nivelul viitor al prețurilor prin luarea în considerare a variațiilor curente ale acestora. În consecință, creşterea salariilor nominale care însoțeşte creşterea prețurilor este confundată cu o creştere a salariilor reale, astfel încât creşte oferta de locuri de muncă şi producția de bunuri. Creşterea salariilor nominale rezultă din creşterea PRODUSULUI MARGINAL VALORIC, datorită creşterii prețurilor care îi stimulează pe întreprinzători să mărească producția. Pe termen scurt, singura modalitate prin care pot face acest lucru este de a angaja mai multă forță de muncă, ceea ce reuşesc dacă oferă salarii tot mai mari. Creşterea salariilor nu concordă cu creşterea prețurilor, ceea ce face ca salariul real să se reducă, condiție necesară, din această perspectivă, pentru creşterea ocupării. Pe termen lung, totuşi, creşterea ofertei de locuri de muncă se poate realiza numai dacă salariul real creşte - oferta de muncă fiind funcție de salariul real - astfel încât o asemenea situație nu poate fi menținută. Angajații îşi modifică aşteptările cu privire la prețuri ținând cont de evoluția curentă a acestora, astfel încât curba ofertei agregate se deplasează în sus, iar cantitatea de muncă şi ocuparea revin la nivelurile anterioare. Pe termen lung, curba ofertei agregate este verticală şi plasată în dreptul nivelului de producție corespunzător ocupării totale.
    - Detalii carte: www.capital.ro/dicționar, termeni economici şi manageriali.

Curbă temperatură-timp (Teh.)

- Temperatura gazelor din vecinătatea suprafețelor unui element ca funcție de timp. Pot fi: - nominale: curbe convenționale, adoptate pentru clasificarea sau verificarea rezistenței la foc, de exemplu curba temperatură-timp standardizată, curba de foc exterior, curba de foc de hidrocarburi parametrice: determinate pe baza unor modele de incendiu şi a unor parametri fizici specifici care definesc condițiile din interiorul compartimentului.

Curbă temperatură-timp standardizată (Teh.)

- Curbă nominală definite în EN 13501-2 pentru reprezentarea unui model de incendiu generalizat într-un compartiment.
    - Detalii carte: Detalii standard: SR EN 1991-1-2:2004 EUROCOD 1: Acțiuni asupra structurilor. Partea 1-2: Acțiuni generale. Acțiuni asupra structurilor expuse la foc.

Curgere în masă (Teh.)

- Model de curgere în care toate particulele materialului depozitat se află simultan în mişcare în timpul golirii.
    - Detalii carte: Detalii standard: SR EN 1991-4:2006 EUROCOD 1: Acțiuni asupra structurilor. Partea 4: Silozuri şi rezervoare.

Curgere internă tubulară (Teh.)

- Model de curgere tubulară în care limitele canalului de curgere se extind până la suprafaţa materialului depozitat fără a fi în contact cu peretele silozului.
  - Detalii carte: Detalii standard: SR EN 1991-4: 2006 EUROCOD 1: Acţiuni asupra structurilor. Partea 4: Silozuri şi rezervoare.

Curgere mixtă (Teh.)

- Model de curgere tronconică în care canalul de curgere intersectează peretele vertical al silozului într-un punct situat sub suprafaţa liberă a materialului.
  - Detalii carte: Detalii standard: SR EN 1991-4:2006 EUROCOD 1: Acţiuni asupra structurilor. Partea 4: Silozuri şi rezervoare.

Curgere plană (Teh.)

- Profil de curgere într-un siloz care are secţiunea transversală dreptunghiulară sau Wrath orificiu de evacuare în forma de fantă. Fanta este paralelă cu doi pereţi ai silozului iar lungimea ei este egală cu lungimea acestor pereţi.
  - Detalii carte: Detalii standard: SR EN 1991-4:2006 EUROCOD 1: Acţiuni asupra structurilor. Partea 4: Silozuri şi rezervoare.

Curgere tronconică (Teh.)

- Model de curgere în care se dezvoltă un canal de curgere în material în interiorul unei zone confinate deasupra orificiului de evacuare, iar materialul adiacent peretelui lângă orificiul de evacuare rămâne în repaus. Canalul de curgere poate intersecta o porţiune a peretelui vertical al silozului (curgere mixta) sau se poate extinde până la suprafaţa materialului depozitat (curgere tubulară).
  - Detalii carte: Detalii standard: SR EN 1991-4:2006 EUROCOD 1: Acţiuni asupra structurilor. Partea 4: Silozuri şi rezervoare.

Curgere tubulară (Teh.)

- Model de curgere în care materialul depozitat este în mişcare într-un canal vertical sau aproape vertical deasupra orificiului de evacuare, dar este în stare de repaus în rest. Curgerea poate avea loc pe lângă peretele silozului dacă orificiul de evacuare este excentric sau dacă factori specifici modifice poziţia canalului fată de orificiul de evacuare.
  - Detalii carte: Detalii standard: SR EN 1991-4:2006 EUROCOD 1: Acţiuni asupra structurilor. Partea 4: Silozuri şi rezervoare.

Curs de schimb spot (Ec.)

- Cursul de schimb pentru o tranzacţie imediată.

Curs valutar (Ec.)

- Reprezintă preţul unei monede exprimat în altă monedă. El se formează în funcţie de raportul dintre cererea şi oferta pe piaţă de valutară. Stabilirea cursului de schimb are denumirea specifică de cotare.

Cursul de revenire net actualizat (Ec.)

- Indicator cunoscut şi sub numele de rată de schimb valutar şi Testul Bruno ce reflectă eforturile totale actualizate, cu investiţia şi producţia, exprimate în lei, ce se fac pentru obţinerea unei unităţi valutare nete. Prin acest indicator se stabileşte costul intern al valutei şi se urmăreşte alegerea variantelor de investiţii care asigură promovarea exportului şi diminuarea importului, întrucât el oferă informaţii despre produsele pentru care e mai eficientă fabricaţia în ţară comparativ cu importul deoarece asigură un curs de revenire net actualizat favorabil.

Curtea de Conturi (Jur.)

- Instituţie a Uniunii Europene, care asigură controlul finanţării activităţilor Uniunii Europene, verifică legalitatea şi regularitatea operaţiilor privind conturile celorlalte instituţii şi organe. Curtea de Conturi nu a fost prevăzută iniţial de Tratatele fondatoare, ci a fost creată în 1977 pentru a audita conturile instituţiilor comunitare. Prin Tratatul de la Maastricht privind Uniunea Europeană, Curtea de Conturi a fost recunoscută formal ca o instituţie comunitară distinctă. În prezent, este compusă din 27 membri, câte unul din fiecare stat membru. Membrii Curţii de conturi sunt obligaţi să îşi exercite funcţiile în deplină independenţă, în interesul general al Uniunii.
  - Detalii carte: C. Lefter, Fundamente ale dreptului comunitar instituţional, Editura Economică, Bucureşti, 2003, p. 202-205.

Curtea de Justiţie (Jur.)

- Parte componentă a sistemului jurisdicţional al Uniunii Europene, compusă dintr-un judecător din fiecare stat membru (în prezent 27 de judecători). Judecătorii trebuie să fie desemnaţi de comun acord de guvernele statelor membre, după consultarea unui comitet care exprimă o opinie de specialitate cu privire la candidaţii propuşi. Mandatul judecătorilor este de 6 ani, însă pot fi realeşi. În orice caz, se face o realegere parţială a judecătorilor la fiecare trei ani. Alături de judecători, Curtea de Justiţie este asistată de 8 avocaţi generali. În vederea soluţionării cauzelor, Curtea de Justiţie se poate întruni în Plen (27 de judecători), în Marea Cameră (13 judecători) sau în camere (compuse din trei sau cinci judecători). Potrivit prevederilor tratatelor, Curtea de Justiţie este competentă să judece mai multe categorii de acţiuni, cum ar fi de exemplu acţiunea în neîndeplinirea obligaţiilor de către statele membre ori acţiunea în anularea actelor cu forţă juridică obligatorie adoptate de către instituţiile Uniunii Europene – a se vedea şi Curtea de Justiţie a Uniunii Europene.
  - Detalii carte: C. Lefter, Fundamente ale dreptului comunitar instituţional, Editura Economică, Bucureşti, 2003, p. 179-187.

Curtea de Justiție a Uniunii Europene (Jur.)

- Instituție a Uniunii Europene cu atribuții jurisdicționale, însărcinată să asigure respectarea dreptului Uniunii Europene în interpretarea şi aplicarea tratatelor, precum şi a actelor adoptate de instituțiile Uniunii Europene. În prezent, după intrarea în vigoare a Tratatului de la Lisabona, Curtea de Justiție a Uniunii Europene include Curtea de Justiție, Tribunalul şi tribunalele specializate, respectiv Tribunalul Funcției Publice – a se vedea şi Curtea de Justiție, Tribunalul şi Tribunalul Funcției Publice.
  - Detalii carte: C. Lefter, Fundamente ale dreptului comunitar instituțional, Editura Economică, Bucureşti, 2003, p. 179-192.

Cutie (Teh.)

- Structură formată dintr-un ansamblu de plăci plane alcătuind o formă închisă, tridimensională. Pentru scopul acestui standard, cutiile au dimensiuni care sunt în general comparabile în toate direcțiile.
  - Detalii carte: Detalii standard: SR EN 1993-4-1:2007 EUROCOD 3: Proiectarea structurilor din oțel. Partea 4-1: Silozuri.

Cutumă (Jur.)

- Cel mai vechi izvor nescris de drept, cutuma reprezintă o regulă de conduită ce se formează în timp, ca urmare a aplicării ei repetate într-o colectivitate umană, şi care este respectată de către toți membrii colectivității ca o regulă obligatorie – a se vedea şi izvor de drept.
  - Detalii carte: R. Dimitriu, Curs de drept civil, Editura Tribuna Economică, Bucureşti, 2002, p. 37.

Dala (Teh.)

- Placă de marmură, piatră, ciment etc., de formă regulată, servind pentru realizarea unor paramente sau a pavimentelor.

Dală compozită (Teh.)

- Placă la care tabla cutată de oțel este folosită inițial cu funcție de cofraj permanent şi ulterior se combină din punct de vedere structural cu betonul întărit şi acționează ca armătură de întindere în pardoseala finisată.
  - Detalii carte: Detalii standard: SR EN 1994-2:2006 EUROCOD 4: Proiectarea structurilor compozite de oțel şi beton. Partea 2: Reguli generale şi reguli pentru poduri.

Dalaj (Teh.)

- Tip de paviment alcătuit din dale.

Dată (Ec.)

- Descrierea cifrică sau letrică a unor acțiuni, procese, fapte sau fenomene referitoare la firma sau la procese din afară care prezintă interes pentru managementul acesteia.
- Element de informare relativ la fapte de care trebuie să se țină seama pentru a studia un fenomen. Se vorbeşte de date brute, care sunt elemente de informare cât mai apropiate posibil de fenomenul în cauză şi de date elaborate, care au suportat deja o anumită prelucrare în raport cu tipurile de analiză reținute a fi utilizate.
    - Detalii carte: Serraf, G., Dictionnaire methodologique du marketing, Les Editions d`organisation, Paris, 1985, p. 98.
- Descrierea cifrică sau letrică a unui proces, fenomen, obiect.
    - Detalii carte: Burduş, E., Fundamentele managementului organizației, ed. a doua, Ed. Economică, Bucureşti, 2007, p. 197.

Date geotehnice (Teh.)

- Un set minim de parametri necesari pentru definirea locației şi orientării unui sistem de referință local cu respectarea sistemului de referință global.
    - Detalii carte: Ghid pentru proiectarea planurilor generale de aerodromuri. Indicativ GP 108 – 04.

Datorie (Ec.)

- Obligație asumată de o persoană fizică sau juridică (debitor) față de o alta (creditor), care are în contrapartidă o creanță atestată într-un raport juridic privind restituirea la termen a unei sume de bani sau a unor bunuri economice. Această obligație rezultă dintr-o relație contractuală sau dintr-o lege. Generată fie de o relație bilaterală, fie de o dispoziție legislativă, datoria se stinge prin executarea completă a obligației.

Daună (Ec.)

- Prejudiciu material, pagubă provocată unei persoane fizice sau juridice.

Daună de asigurare (Jur.)

- Paguba materială evaluabilă în bani suferită de asigurat ca urmare a producerii unui eveniment asigurat – a se vedea şi asigurat, contract de asigurare.
    - Detalii carte: T. Prescure, Curs de contracte civile, Editura Rosetti, Bucureşti, 2003, p. 393.

Debit (Ec.)

- Datoria unei persoane fizice sau juridice față de persoane creditoare.
- Coloana din partea stânga a unui cont, în care se înregistrează elementele şi sporurile de activ, respectiv reducerile de pasiv.

Debit de căldură degajată (Teh.)

- Căldura (energia) degajată de un produs combustibil, ca funcție de timp.
  - Detalii carte: Detalii standard: SR EN 1991-1-2:2004 EUROCOD 1: Acțiuni asupra structurilor. Partea 1-2: Acțiuni generale. Acțiuni asupra structurilor expuse la foc.

Debit orar maxim (Teh.)

- Cea mai mare dintre valorile debitelor orare de apă folosită de localitate în ziua de consum maxim.
  - Detalii carte: Detalii carte: Normativ pentru exploatarea şi reabilitarea conductelor pentru transportul apei - Indicativ NE 035-06.

Debit zilnic maxim (Teh.)

- Cea mai mare valoare a cantității zilnice de apă utilizată într-o localitate , din şirul anual al valorilor zilnice.
  - Detalii carte: Detalii carte: Normativ pentru exploatarea şi reabilitarea conductelor pentru transportul apei - Indicativ NE 035-06.

Debite de dimensionare (Teh.)

- Valori caracteristice ale debitelor utilizate pentru dimensionarea conductelor şi canalelor într-un sistem de transport a apei.
  - Detalii carte: Detalii carte: Normativ pentru exploatarea şi reabilitarea conductelor pentru transportul apei - Indicativ NE 035-06

Debitor (Jur.)

- Persoana care, potrivit legii ori contractului încheiat între părți, are obligația corelativă de plată a drepturilor creditorului. În dreptul fiscal, debitorii obligațiilor fiscale sunt denumiți contribuabili.
  - Detalii carte: drept fiscal.

Debitor (Ec.)

- Persoană fizică sau juridică care primeşte, de la o altă persoană, bunuri economice sau sume de bani, având obligația să le restituie la o dată dinainte stabilită, numită scadență, împreună cu dobânda sau comisionul convenite. Sumele de bani datorate provin din livrări de mărfuri pe credit, executări de lucrări, prestări de servicii, alte activități.

Debitor al impozitului pe clădiri (Jur.)

- Orice persoană fizică sau juridică care are în proprietate o clădire situată în România şi care datorează astfel, potrivit legii, impozit anual pe acea clădire.
  - Detalii carte: drept fiscal.

Decizie (Ec.)

- Proces rațional de alegere a unei soluții, din mai multe posibile, cu scopul de a ajunge la un anumit rezultat.

Declarația de conformitate (Ec.)

- Parte a procedurii de evaluare a conformității, prin care un producător sau un reprezentant autorizat al acestuia dă o asigurare scrisă că un produs satisface cerințele esențiale din reglementările tehnice aplicabile sau este în conformitate cu tipul pentru care s-a emis un certificat de examinare de tip şi satisface cerințele esențiale din reglementările tehnice aplicabile.
    - Detalii carte: Legea nr. 608/2001 privind evaluarea conformității produselor, republicată în Monitorul Oficial nr. 419/4 iunie 2008., art.4, alineatul 1

Declivitatea stației (Teh.)

- Variația aliniamentului între 0 radian a VOR (radiofarul de aliniament omnidirecțional VHF) şi direcția Nord determinat în timpul calibrării stației VOR.
    - Detalii carte: Ghid pentru proiectarea planurilor generale de aerodromuri. Indicativ GP 108 – 04.

Dublă coacere (Teh.)

- Plăci ceramice glazurate la care stratul de bază şi glazură sunt supuse coacerii în două etape succesive.
    - Detalii carte: Detalii carte: Ghid de proiectare şi execuție a placajelor ceramice exterioare, aplicate prin lipire, la clădiri (extindere şi revizuire normativ C202 - 80).

Decolări paralele independente (Teh.)

- Decolări simultane pe piste instrumentale paralele sau cvasiparalele.
    - Detalii carte: Detalii carte: Ghid pentru proiectarea planurilor generale de aerodromuri. Indicativ GP 108 – 04.

Decorație arhitecturală (Teh.)

- Totalitatea elementelor decorative ale unei construcții, realizate o data cu ridicarea zidurilor şi, deci, făcând parte integrantă din acestea.

Decret (Jur.)

- act normativ subordonat legii, adoptat de Preşedintele României, potrivit competențelor constituționale ale acestuia, care este, de principiu, un act cu caracter concret, individual – a se vedea şi act normativ, lege.
    - Detalii carte: Catedra de Drept, Academia de Studii Economice, Drept civil, vol. I, Editura Lumina Lex, Bucureşti, 2000, p. 36-37.

Decros (Teh.)

- Porţiune de zidărie ieşita în afară sau retrasă puţin faţă de planul peretelui, marcând fie o simplă îngroşare - din nevoi funcţionale, fie o lărgire, respectiv, o îngustare a spaţiului interior.

Defect (Teh.)

- Nesatisfacerea unei condiţii sau a unei aşteptări rezonabile referitoare la o utilizare prevăzută, inclusiv la siguranţa (SR ISO 8402). Lipsă, scădere, imperfecţiune materială sau fizică (DEX) Trebuie făcută distincţia între "defect" şi "neconformitate" deoarece aceste noţiuni au ca bază de comparaţie elemente diferite (condiţiile de utilizare prevăzute, în cazul defectului şi condiţiile specificate, în cazul neconformităţii).
    - Detalii carte: Detalii carte: Ghid privind identificarea şi clasificarea defectelor la tunelurile pentru cai de comunicaţie C172/2002.
- Nesatisfacerea unei cerinţe sau a unei condiţii legate de o utilizare prevăzută, inclusiv cele privind abaterea sau inexistenţa uneia sau a mai multor caracteristici de calitate.
    - Detalii carte: Detalii carte: Metodologie privind programul de urmărire în timp a comportării construcţiilor din punct de vedere al cerinţelor funcţionale .
- Neconformitatea unităţii de produs cu condiţiile stabilite pentru una din caracteristicile sale.
    - Detalii carte: Detalii carte: Normativ pentru hidroizolarea tunelurilor pentru căi de comunicaţie cu folii din mase plastice. Indicativ N.E. 031-04.

Deficienţă (Teh.)

- Scădere, lipsă, greşeală.

Deficit (Ec.)

- Soldul care arată insuficienţa resurselor în raport cu nevoile sau a veniturilor faţă de cheltuieli, la un moment dat.

Deflagraţie (Teh.)

- Propagare a zonei de combustie cu o viteză care este mai mică decât viteza sunetului în mediul iniţial.
    - Detalii carte: Detalii standard: SR EN 1991-1-7:2007 EUROCOD 1: Acţiuni asupra structurilor. Partea 1-7: Acţiuni generale – Acţiuni accidentale.

Deflaţie (Ec.)

- Proces monetar material caracterizat prin scăderea durabilă pe termen lung a nivelului preţurilor, scădere rezultată dintr-un ansamblu de măsuri care vizează restrângerea cererii nominale pentru a reduce tensiunile asupra dinamicii crescătoare a preţurilor.

Degradare (Teh.)

- Pierdere parţială sau totală, a uneia sau mai multor caracteristici sau proprietăţi ale unui produs (material, element, construcţie, lucrare). 1) Termenii privind degradarea explicitează, de regulă, natura caracteristicilor care au suferit degradări: - degradare fizică, atunci când se referă la integritatea sau continuitatea secţiunii sau a formei ş.a.; - degradare chimică, cum este cazul coroziunii; - degradare a caracteristicilor mecanice; sau întinderea degradării: - degradare locală, atunci când este limitată la o zonă; - degradare generalizată. 2) Degradarea cumulativă are loc atunci când degradarea de un anumit fel determină apariţia şi dezvoltarea unei degradări de alt fel, producându-se o amplificare a fenomenului de degradare. 3) Degradarea poate rezulta şi în urma unei acţiuni distructive a omului (voluntară sau involuntară) asupra produsului (material, element, construcţie, lucrare).
  - Detalii carte: Detalii carte: Ghid privind identificarea şi clasificarea defectelor la tunelurile pentru căi de comunicaţie C172/2002.

Degradare datorată coroziunii (Teh.)

- Efect al coroziunii considerat dăunător pentru utilizările materialului de construcţie, mediul sau sistemul pe care aceşti doi factori îl formează.
  - Detalii carte: Detalii carte: Ghid privind urmărirea comportării în exploatare a protecţiilor anticorozive la construcţii din oţel. Măsuri de intervenţie. INCERC C180/2005.

Delapidare (Jur.)

- Infracţiune care constă în însuşirea, folosirea sau traficarea, de către un funcţionar, a unor valori sau orice alte bunuri pe care le gestionează, cu scopul de a obţine un avantaj fie în interesul său, fie pentru altul – a se vedea şi infracţiune.

Delegare (Ec.)

- Atribuirea temporară de către un manager a uneia dintre sarcinile sale de serviciu unui subordonat, însoţită şi de competenţa şi responsabilitatea corespunzătoare.

Delta (Ec.)

- Senzitivitatea preţului instrumentului financiar la schimbările în preţul cash al activului suport.

Densitatea sarcinii termice (Teh.)

- Sarcina termică pe unitatea de suprafaţă a planşeului (q,) sau pe suprafaţa totală a incintei, incluzând şi deschiderile (qt).
  - Detalii carte: Detalii standard: SR EN 1991-1-2:2004 EUROCOD 1: Acţiuni asupra structurilor. Partea 1-2: Acţiuni generale. Acţiuni asupra structurilor expuse la foc.

Densitatea sarcinii termice de calcul (Teh.)

- Densitate a sarcinii termice considerate pentru determinarea acțiunilor termice în calculul focului; valoarea sa ține seama de incertitudini.
    - Detalii carte: Detalii standard: SR EN 1991-1-2:2004 EUROCOD 1: Acțiuni asupra structurilor. Partea 1-2: Acțiuni generale. Acțiuni asupra structurilor expuse la foc.

Densitatea traficului aerian pe aerodrom (Teh.)

- Uşoară când numărul de mişcări în ora critică nu este mai mare de 15 mişcări pe pistă sau standard mai puțin de 20 de mişcări în total pe aerodrom. b) Medie când numărul de mişcări în ora critică este de ordinul 16 până la 25 de mişcări pe pistă sau standard între 20 şi 35 de mişcări în total pe aerodrom. c) Grea când numărul de mişcări în ora critică este de ordinul 26 sau mai multe mişcări pe pistă sau standard mai mult de 35 de mişcări în total pe aerodrom. Nota 1: Numărul de mişcări în ora critică este media aritmetică a numărului de mişcări din cursul anului din cea mai aglomerată oră a zilei. Nota 2: Atât decolarea cât şi aterizarea constituie o mişcare.
    - Detalii carte: Ghid pentru proiectarea planurilor generale de aerodromuri. Indicativ GP 108 – 04.

Denticuli (Teh.)

- Motiv ornamental constând dintr-un şir de mici pătrate reliefate față de suprafața zidului, realizate în piatră, cărămidă sau mortar.

Denunț (Jur.)

- Mod de sesizare a organelor de urmărire penală cu privire la săvârşirea unei infracțiuni, făcut de orice persoană fizică sau juridică care a luat cunoştință despre comiterea respectivei fapte. Denunțul, spre deosebire de plângere, este făcut de alte persoane decât cea vătămată prin infracțiune. Există unele situații în care legea permite chiar autodenunțul, deci încunoştințarea făcută către organele competente chiar de către persoana ce a săvârşit infracțiunea – a se vedea şi plângere, persoană vătămată.
    - Detalii carte: I. Neagu, Drept procesual penal. Sinteze de teorie. Spețe. Grile, revizuită şi adăugită la 1 octombrie 2007, p. 173.

Deplasare laterală în planul peretelui (Teh.)

- Efect cauzat de acțiunile orizontale în planul unui perete.
    - Detalii carte: Detalii standard: SR EN 1995-1-1:2004 EUROCOD 5: Proiectarea structurilor de lemn. Partea 1-1: Generalități. Reguli comune şi reguli pentru clădiri.

Depozit (Ec.)

- Din punct de vedere financiar bancar: sumă de bani, valută sau hârtii de valoare depuse în cont pe numele unei persoane fizice sau juridice, care poate dispune de sumele respective după nevoile ei.
- Din punct de vedere economic: stocurile de materiale, produse de tot felul, piese etc. acumulate de întreprindere într-o anumită perioadă, pentru a fi date în consumul productiv sau personal, în perioada următoare.
- Din punct de vedere tehnic o clădire, construcție specială, cu dotări specifice şi amenajări corespunzătoare pentru păstrarea şi conservarea resurselor materiale.

Depozit de date (Ec.)

- Spațiu de stocaj în care informațiile istorice ale întreprinderii sunt stocate pentru a fi utilizate în scopul nevoilor de analiză şi de sprijin în luarea deciziilor prin intermediul îndeosebi al instrumentelor de data mining.
  - Detalii carte: Taylor Nelson Sofres, Consulting,

Depresiune (Ec.)

- Fază care urmează după criza economică şi în care producția se menține la un nivel scăzut, mărfurile se vând greu şi la prețuri scăzute, în condițiile în care rămâne redusă şi puterea de cumpărare a populației.
  - Detalii carte: Dicționarul explicativ al limbii romane, Ed. academiei Romane, Bucureşti, 1975, p.246.

Derogare (Jur.)

- Reglementare legală diferită, abatere sau excepție de la reglementarea legală existentă, căreia îi restrânge sfera de aplicare.

Descentralizare (Ec.)

- Tendința de a dispersa autoritatea de luare a deciziilor în structura organizatorică; măsura în care angajații de la nivelurile ierarhice inferioare participă efectiv la luarea deciziilor.
  - Detalii carte: Koontz, H., ODonnell, C., Weihrich, H., Management, Eighth Edition, McGraw/Hill Book Co., New York..., 1984, pag. 304-322 Robbins, S., Coulter, M., Management, Seventh Edition, Prentice Hall, Upper Saddle River, New Jersey, 2003, pag. 262.

Deschidere batantă (deschidere simplă, pe orizontală) (Teh.)

- Care se închide şi se deschide printr-o mişcare de rotație în jurul unei axe verticale fixate la una dintre margini. - fr. Battant

Deschidere fixă (fereastră fixă) (Teh.)

- Fereastră care nu se deschide.

Deschidere Glisantă (culisantă) (Teh.)

- Uşă sau fereastră care alunecă (printr-o frecare minimă) de-a lungul altei piese cu care se află în contact (cercevea pe toc). Din fr. Glissant.

Deschidere oscilantă (deschidere numai pe verticală, basculantă) (Teh.)

- Se deschide printr-o mişcare de rotaţie în jurul unei axe orizontale fixate la baza ferestrei.

Deschidere oscilobatantă (deschidere dublă pe orizontală sau pe verticală, rotobatantă) (Teh.)

- Combinaţia celor două tipuri de deschideri batantă şi oscilantă. În funcţie de poziţia mânerului, fereastra se va deschide în una din variante. Poziţia mânerului pe orizontală înseamnă deschidere batantă, verticală sus - deschidere oscilantă, verticală jos este poziţia închis.

Design (Ec.)

- Profesiune artistică aplicată la studiul şi la crearea de soluţii formale, funcţionale şi armonioase pentru produse, bunuri de echipament, mobilier, imobile, amenajări de locuri publice.
  - Detalii carte: Marketing, Ghid propus de The Economist (traducere Bădescu A.), Ed. Nemira, Bucureşti, 1998, p. 69
- Designul industrial defineşte în general procesul de stabilire a aspectului exterior al produselor utilizate la nivel industrial şi se împarte în trei categorii: - Design de produs: Se referă la imaginea produsului în sine; - Design de mediu: Are ca obiect de activitate aspectul fabricilor şi al clădirilor administrative; - Design informatic: Designul resurselor de computere, al sistemelor informaţionale etc.
  - Detalii carte: Serraf, G., Dictionnaire methodologique du marketing, Les Editions d`organisation, Paris, 1985, p. 91.

Detalii de execuție (Jur.)

- Documentaţii tehnice cuprinzând reprezentări grafice realizate la scările 1:2, 1:5, 1:10, 1:20 sau, după caz, la alte scări grafice, în funcţie de necesităţile de redactare, precum şi piese scrise pentru explicitarea reprezentărilor grafice, elaborate în baza proiectului tehnic şi cu respectarea strictă a prevederilor acestuia. Detaliile de execuţie au rolul de a detalia soluţiile tehnice de alcătuire, asamblare, executare, montare şi alte asemenea operaţiuni, privind părţi/elemente de construcţie ori de instalaţii aferente acesteia, precum şi de a indica dimensiunile, materialele, tehnologiile de execuţie ori legăturile între elementele constructive structurale/nestructurale ale obiectivului de investiţii.
  - Detalii carte: dreptul construcţiilor.

Deteriorare (Teh.)

- Acțiune de a se uza, strica, defecta, degrada a unei construcții, şi rezultatul ei, urmare acțiunii unor agenți externi sau unui accident.
  - Detalii carte: Detalii carte: Ghid privind identificarea şi clasificarea defectelor la tunelurile pentru căi de comunicație C172/2002.

Detonație (Teh.)

- Propagare a zonei de combustie cu o viteză care este mai mare decât viteza sunetului în mediul inițial.
  - Detalii carte: Detalii standard: SR EN 1991-1-7:2007 EUROCOD 1: Acțiuni asupra structurilor. Partea 1-7: Acțiuni generale – Acțiuni accidentale.

Deviz (Ec.)

- Parte din documentația tehnico economică prin care se evaluează lucrările de construcții-montaj, pe baza de antemăsurători.

Deviz de lucrări (Jur.)

- Evaluare anticipată şi detaliată a cheltuielilor (cantitatea, valoarea materialelor, alte cheltuieli aferente etc.) care sunt necesare pentru a executa nişte lucrări proiectate. Însumarea acestor cheltuieli din devizul de lucrări redau valoarea de investiție a respectivei lucrări de construcție a se vedea şi preț de deviz.
  - Detalii carte: drept fiscal.

Deviz general (Ec.)

- Documentația tehnico-economică prin care se stabileşte valoarea totală estimativă a obiectelor de investiții în faza de proiectare - studiul de fezabilitate şi proiectul tehnic.

Deviz pe categorii de lucrări (Ec.)

- Documentul de bază în elaborarea ofertei care cuprinde cheltuielile directe, cheltuielile indirecte şi profitul, aferente unei categorii de lucrări.

Deviz pe obiect (Ec.)

- Document de bază în stabilirea valorii unui obiect de construcții . La stabilirea valorii de deviz a unui obiect de construcții se însumează valorile tuturor categoriilor de lucrări ce concura la realizarea obiectului, la care se aplică taxa pe valoarea adăugată.

Dezordine (Teh.)

- Perturbare a funcționării normale a unui sistem (DEX).

Dezvoltare (Ec.)

- Proces de transformare a structurilor unei societăți legat de creștere. Este frecventă confuzia creșterii cu simpla mărire a producției și a nivelului de viață, măsurată prin evoluția PNB, care nu este decât un indicator. Termenul de dezvoltare este deci deseori preferat pentru a marca mai bine că este vorba de un proces de lungă durată, aplicându-se ansamblului structurilor economice și sociale.
    - Detalii carte: Bernard, Y, Colli, J.C., Vocabulaire economique et financier, Editions du Seuil, Paris, 1989, p. 231.

Dezvoltare durabilă (Jur.)

- asigurarea, întotdeauna, în desfășurarea oricăror activități referitoare la amenajarea teritoriului, a unor condiții prielnice de dezvoltare și conviețuire nu numai pentru generația actuală de locuitori ai respectivei regiuni, ci și pentru generațiile viitoare – a se vedea și amenajarea teritoriului.
    - Detalii carte: art. 14 din Legea nr. 350/2001 privind amenajarea teritoriului și urbanismul, cu modificările și completările ulterioare, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 373/10.07.2001.

Dezvoltare organizațională (Ec.)

- Tehnică sau programe de schimbare a oamenilor și calității relațiilor interpersonale de muncă în cadrul organizației.
    - Detalii carte: Robbins, S., Coulter, M., Management, Seventh Edition, Prentice Hall, Upper Saddle River, New Jersey, 2003, pag. 344-345.

Diagnostic (Teh.)

- Identificare a unei deficiențe a unei construcții sau a unei părți a acesteia pe baza datelor obținute prin observare directă sau prin investigații speciale în situ sau în laborator.
    - Detalii carte: Detalii carte: Ghid privind identificarea și clasificarea defectelor la tunelurile pentru căi de comunicație C172/2002.

Diagnosticarea (Ec.)

- Metodă folosită în management, pe baza constituirii de echipe multidisciplinare, din manageri și executanți, al cărei conținut principal constă în identificarea punctelor forte și slabe ale domeniului analizat, cu evidențierea cauzelor care le generează, finalizată în recomandări cu caracter corectiv sau de dezvoltare.

Diagrame de flux (Ec.)

- Instrumente statistice de control al calității folosite pentru a anticipa unde și când pot apărea probleme referitoare la calitate, echipa putând identifica modalitățile de prevenire și soluțiile de rezolvare.

Diagrame Paretto (Ec.)

- Diagrame Paretto
  - Detalii carte: Instrumente prin care se pot obține informații utile despre un proces sau despre o activitate prin analiza aspectelor negative privind calitatea produselor realizate sau serviciilor prestate. Ele pun în evidență frecvența de apariție a anumitor rezultate în funcție de cauzele care le-au generat, fapt pentru care mai poartă denumirea de diagrame efect-frecvență".

Diferențierea fiabilității (Teh.)

- Măsuri pentru optimizarea socio-economică a resurselor utilizate la execuția lucrărilor de construcții, ținându-se seama de toate posibilitățile de cedare de costul lucrărilor.
  - Detalii carte: Detalii standard: SR EN 1990:2004 EUROCOD: Bazele proiectării structurilor.

Dilatare (Teh.)

- Fenomenul de mărire a dimensiunilor sub acțiunea căldurii - Din fr. dilater, lat. Dilatare. La fel ca majoritatea materialelor şi profilele necesare construcției unei ferestre au tendința de a se dilata, motiv pentru care, în funcție de mărimea tâmplăriei se lasă o distanță de dilatare de minim 10 mm între toc şi zid pe fiecare latură a tâmplăriei. Spațiul rezultat va fi umplut cu spumă poliuretanică.

Dimensiune caracteristică a interiorului silozului în secțiune transversală (Teh.)

- Dimensiune caracteristică „dc" este diametrul celui mai mare cerc înscris în interiorul secțiunii transversale a silozului.
  - Detalii carte: Detalii standard: SR EN 1991-4:2006 EUROCOD 1: Acțiuni asupra structurilor. Partea 4: Silozuri şi rezervoare.

Dimensiuni gol (Teh.)

- Dimensiunile spațiului (golului) lăsat în zidul unei construcții pentru tâmplărie. Față de dimensiunile acestui spațiu tâmplăria va fi mai mică cu cel puțin 10 mm pe fiecare latură.

Dimensiuni modulate (Teh.)

- Dimensiuni ale plăcilor egale cu modulul de baza M (a se vedea ISO 1006 în care M=100mm), cu multiplii acestuia 2M, 3M şi 5M sau cu submultiplii lui, cu excepția plăcilor cu suprafața mai mică de 9000 mm2.
  - Detalii carte: Ghid de proiectare şi execuție a placajelor ceramice exterioare, aplicate prin lipire, la clădiri (extindere şi revizuire normativ C202 -80).

Dimensiuni nemodulate (Teh.)

- Dimensiuni care sunt comercializate curent în țările membre CEN, cu excepția celor modulate.
    - Detalii carte: Ghid de proiectare şi execuție a placajelor ceramice exterioare, aplicate prin lipire, la clădiri (extindere şi revizuire normativ C202 -80).

Dimensiuni tâmplărie (cote tâmplărie) (Teh.)

- Dimensiunile spațiului (golului) lăsat în zidul unei construcții pentru tâmplărie. Față de dimensiunile acestui spațiu tâmplăria va fi mai mică cu cel puțin 10 mm pe fiecare latură.

DIN (Deutsche Institut fur Normung) (Teh.)

- Institutul German de standardizare.

Direct costing (Ec.)

- Tehnică de calcul a costurilor unitare, prin divizarea acestora în costuri ale perioadei (acelea care variază numai în raport cu timpul, sau sunt fixe o perioada de timp, indiferent de schimbările în volumul activității) şi costuri directe (acelea care variază într-o anumită măsură proporțional cu volumul rezultatelor).
    - Detalii carte: Koontz, H., ODonnell, C., Weihrich, H., Management, Eighth Edition, McGraw-Hill Book Co., New York....,1984, pag. 585-586.

Direcție circumferențială (Teh.)

- Tangenta orizontală la peretele silozului, în oricare punct. Aceasta variază în jurul silozului, se află într-un plan orizontal şi este tangențială la peretele silozului, indiferent dacă silozul este circular sau rectangular în plan.
    - Detalii carte: Detalii standard: SR EN 1993-4-1:2007 EUROCOD 3: Proiectarea structurilor din oțel. Partea 4-1: Silozuri.

Direcție meridiană (Teh.)

- Tangentă la peretele silozului în plan vertical în fiecare punct. Aceasta variază în funcție de elementul structural luat în considerare. Alternativ, ea este direcția verticală sau înclinată de pe suprafața structurii, pe care o picătura de ploaie ar aluneca în jos, pe suprafață.
    - Detalii carte: Detalii standard: SR EN 1993-4-1:2007 EUROCOD 3: Proiectarea structurilor din oțel. Partea 4-1: Silozuri.

Diriginte de şantier (Teh.)

- Persoană autorizată, reprezentantul executantului, pentru urmărirea corectitudinii execuției lucrărilor pe şantier în conformitate cu legislația în vigoare.
    - Detalii carte: Detalii carte: Normativ pentru exploatarea şi reabilitarea conductelor pentru transportul apei - Indicativ NE 035-06.

Discernământ (Jur.)

- Capacitate a unei persoane de a înțelege faptele pe care le săvârşeşte ori actele pe care le încheie, precum şi de a înțelege şi de a-şi reprezenta consecințele şi efectele respectivelor acte ori fapte. Din punct de vedere juridic, discernământul se dobândeşte în urma unei proces treptat de maturizare, în aşa fel încât o persoană care a împlinit vârsta de 18 ani este prezumată de lege că are discernământ deplin, prezumție care poate fi răsturnată prin proba contrară.
  - Detalii carte: Dicționar de procedură penală, Editura Ştiințifică şi Enciclopedică, Bucureşti, 1988, p. 91.

Disonanță cognitivă (Ec.)

- Stare de disconfort sau anxietate pe care o resimte o persoană atunci când există o discrepanță între credințele şi acțiunile sale.
  - Detalii carte: Jones, G., Organizational Theory, Design, and Change, Fifth Edition, Pearson Prentice Hall, Upper Saddle River, New Jersey, 2007, pag. 349.

Dispozitiv aerodinamic (Teh.)

- Dispozitiv prevăzut la coşul de fum pentru a reduce efectul vârtejurilor fără a creşte amortizarea structural.
  - Detalii carte: Detalii standard: SR EN 1993-3-2:2007 EUROCOD 3: Proiectarea structurilor din oțel. Partea 3-2: Turnuri, piloni şi coşuri. Coşuri.

Dispozitiv de amortizare (Teh.)

- Dispozitiv prevăzut la coşul de fum pentru a reduce oscilațiile produse de vârtejuri prin creşterea amortizării structurale.
  - Detalii carte: Detalii standard: SR EN 1993-3-2:2007 EUROCOD 3: Proiectarea structurilor din oțel. Partea 3-2: Turnuri, piloni şi coşuri. Coşuri.

Dispozitiv de ghidare (Teh.)

- Sistem ce serveşte asigurării alinierii podului pe calea de rulare, prin intermediul unor reacțiuni orizontale care apar între pod şi grinzile căii de rulare.
  - Detalii carte: Detalii standard: SR EN 1991-3:2007 EUROCOD 1: Acțiuni asupra structurilor. Partea 3: Acțiuni induse de poduri rulante şi maşini.
  - Detalii lege: NOTĂ - Dispozitivul de ghidare poate consta în buze de bandaj prevăzute la nivelul roților podului sau în role de ghidare separate, care rulează în lateral pe şinele podului sau pe grinzile căii de rulare.

Distanța de referință a aeronavei (Teh.)

- Lungimea minimă necesară pentru decolarea cu greutatea maximă certificată pentru decolare, la nivelul mării, în atmosfera calmă (fără vânt) şi panta pistei nulă, conform indicațiilor Manualului de zbor al aeronavei, prescris de serviciile însărcinate cu certificarea sau informațiile corespunzătoare oferite de constructorul aeronavei. Lungimea

în cauză reprezintă, dacă aceasta noțiune se aplică, lungimea pistei echilibrate pentru aeronave şi în alte cazuri distanța de decolare.
    - Detalii carte: Detalii carte: Ghid pentru proiectarea planurilor generale de aerodromuri. Indicativ GP 108 – 04.

Distanță până la axă (Teh.)

- Distanța dintre axa barei de armătură şi cea mai apropiată margine de beton.
    - Detalii carte: Detalii standard: SR EN 1994-1-2:2006 EUROCOD 4: Proiectarea structurilor compozite de oțel şi beton. Partea 1-2: Reguli generale – Calculul structurilor la foc.

Distanța vizuală în lungul pistei (Teh.)

- Distanța până la care pilotul unei aeronave situate pe axul pistei poate vedea marcajul la sol al pistei sau luminile care delimitează pista sau care balizează axul.
    - Detalii carte: Detalii carte: Ghid pentru proiectarea planurilor generale de aerodromuri. Indicativ GP 108 – 04.

Distanțe declarate (Teh.)

- LDA distanța utilizabilă la aterizare. Lungimea pistei declarate ca utilizabilă şi suficientă pentru rularea la sol a unei aeronave la aterizare.
    - Detalii carte: Ghid pentru proiectarea planurilor generale de aerodromuri. Indicativ GP 108 – 04.
- TORA distanța de rulare utilizabilă la decolare lungimea pistei declarată disponibilă şi corespunzătoare pentru rulajul la sol al unei aeronave.
- TODA distanța utilizabilă la decolare, distanța de rulare utilizabilă la decolare (TORA) + lungimea prelungirii degajate în cazul când acesta există.
- ASDA distanța utilizabilă pentru accelerare-oprire, distanța de rulare utilizabilă la decolare (TORA) + lungimea prelungirii de oprire, în cazul când aceasta există.

Distanțierea rigidizărilor (Teh.)

- Distanța între axele longitudinale a două rigidizări adiacente, paralele. Suplimentar la partea 1 a (şi la partea 4 din EN 1991).
    - Detalii carte: Detalii standard: SR EN 1993-4-1:2007 EUROCOD 3: Proiectarea structurilor din oțel. Partea 4-1: Silozuri.

Distorsiune (Ec.)

- Una din deficiențele tipice ale sistemului informațional ce constă în modificarea parțială, neintenționată a mesajului unei informații pe parcursul transmiterii de la emițător la destinatar.

Distribuitor (Ec.)

- Orice persoană fizică sau juridică din lanțul de aprovizionare, altul decât fabricantul sau importatorul, care comercializează un produs pentru construcții.
  - Detalii carte: Regulamentul (UE) nr. 305/2011 al Parlamentului European şi al Consiliului din 9 martie 2011 de stabilire a unor condiții armonizate pentru comercializarea produselor pentru construcții şi de abrogare a Directivei 89/106/CEE a Consiliului Text cu relevanță pentru SEE, Jurnalul Oficial al UE, L 088 , 04/04/2011 p. 0005 – 0043.

Distribuția energiei termice (Teh.)

- Transmiterea energiei termice în scopul livrării ei la consumatori, utilizând rețele termice de distribuție.
  - Detalii carte: Detalii carte: Normativ privind exploatarea sistemelor centralizate de alimentare cu energie termică (rețele şi puncte termice).

Dividend (Ec.)

- Parte a profitului net al unei societăți comerciale pe acțiuni, care revine unei acțiuni, unei părți de fondator sau unei părți industriale. Plata dividendului de face imediat sau la o dată fixată de adunarea generala sau de consiliul de administrație.

Dobândă (Ec.)

- Venitul sau remunerația capitalului împrumutat, răsplată primită sau plătită pentru folosirea sumelor cedate pe o perioadă determinată.
- Plata pe care creditorul o primeşte de la debitor în schimbul folosirii banilor sau capitalului bănesc dat cu împrumut.

Dobândă compusă (Ec.)

- Venitul sau remunerația plătite pentru serviciul unui capital în condițiile capitalizării sale. Aceasta presupune transformarea dobânzii primite în capital, ajungându-se astfel să se calculeze dobândă la dobândă.

Dobândă nominală (Ec.)

- Remunerarea efectivă a unui capital la prețul pieței. Mărimea sa este determinată de: mărimea capitalului cu care este direct proporțională; durată a folosirii sau perioadei de serviciu a capitalului, rata inflației. Gradul de volatilitate al dobânzii nominale este strâns legat de inflație, o rata mare a inflației având ca efect o dobândă nominală mare.

Dobândă reală (Ec.)

- Venitul sau remunerarea unui capital calculată prin deducerea inflației din dobânda nominală. În raport cu inflația dobânda nominală poate fi: - pozitivă: când rata dobânzii

nominale e mai mare decât rata inflației; - negativă: când rata dobânzii nominale e mai mică decât rata inflației.

Dobândă simplă (Ec.)

- Venitul sau remunerația plătită sau primită pentru serviciul unui capital în condițiile în care aceasta nu este capitalizată. În practică, dobânda simplă este mai rar folosită dar ea constituie punctul de pornire pentru calculul altor moduri de a calcula dobânda.

Document de evaluare european (Ec.)

- Document adoptat de către organizația OET - urilor în scopul întocmirii de evaluări tehnice europene.
  - Detalii carte: Regulamentul (UE) nr. 305/2011 al Parlamentului European şi al Consiliului din 9 martie 2011 de stabilire a unor condiții armonizate pentru comercializarea produselor pentru construcții şi de abrogare a Directivei 89/106/CEE a Consiliului Text cu relevanță pentru SEE, Jurnalul Oficial al UE, L 088 , 04/04/2011 p. 0005 – 0043.

Document normativ (Ec.)

- Document care prevede reguli, linii directoare ori caracteristici pentru activități sau pentru rezultatele acestora; termenul este generic şi include standarde, specificații tehnice, coduri de bună practică şi reglementări.
  - Detalii carte: Legea nr. 608/2001 privind evaluarea conformității produselor, republicată în Monitorul Oficial nr. 419/4 iunie 2008., art.4, alineatul 1.

Documentație tehnică specifică (Teh.)

- Documentație care demonstrează că metodele din cadrul sistemului aplicabil de evaluare şi de verificare a constanței performanței au fost înlocuite cu alte metode, cu condiția ca rezultatele obținute prin metodele respective să fie echivalente cu cele obținute prin metodele de încercare prevăzute de standardul armonizat corespunzător.
  - Detalii carte: Regulamentul (UE) nr. 305/2011 al Parlamentului European şi al Consiliului din 9 martie 2011 de stabilire a unor condiții armonizate pentru comercializarea produselor pentru construcții şi de abrogare a Directivei 89/106/CEE a Consiliului Text cu relevanță pentru SEE, Jurnalul Oficial al UE, L 088 , 04/04/2011 p. 0005 – 0043.

Domeniu public (Jur.)

- Totalitatea bunurilor proprietate publică, aparținând statului şi unităților administrativ-teritoriale, asupra cărora atributele dreptului de proprietate se exercită în regim de drept public – a se vedea şi drept de proprietate publică, unitate administrativ-teritorială.
  - Detalii carte: D. Apostol Tofan, Drept administrativ, volumul II, Editura All Beck, Bucureşti, 2004, p. 118.

Domeniu reglementat (Ec.)

- Ansamblul activităţilor economice şi produselor asociate acestora, pentru care se emit reglementări tehnice specifice privind condiţiile de introducere pe piaţă şi/sau de punere în funcţiune.
    - Detalii carte: Legea nr. 608/2001 privind evaluarea conformităţii produselor, republicată în Monitorul Oficial nr. 419/4 iunie 2008., art.4, alineatul 1.

DQS (Teh.)

- Societatea Germană de Certificare a Sistemelor de Management a fost înregistrată în Germania în anul 1985 şi este prima societate germană de certificare sisteme. Înregistrarea acestui organism a apărut ca o necesitate la iniţiativa DGQ - Societatea Germană pentru Calitate, DIN - Institutul German de Standardizare şi alte asociaţii din industria germană.

Drum (Teh.)

- O suprafaţă de rută (direcţie) stabilită pe o suprafaţă de mişcare desemnată exclusiv pentru vehicule.
    - Detalii carte: Ghid pentru proiectarea planurilor generale de aerodromuri. Indicativ GP 108 – 04.

Drumul întrun grafic reţea(Ec.)

- Întrun grafic reţea, este o succesiune de activităţi şi faze între faza iniţială şi faza finală a reţelei. Lungimea drumului se referă, de fapt, la durata acestuia şi se calculează prin însumarea duratelor activităţilor ce formează drumul respectiv.

Drumul critic (Ec.)

- Într-un grafic reţea, este drumul cu durata cea mai mare, obţinută ca sumă a duratelor activităţilor cuprinse între faza iniţială şi faza finală.

Dumping (Ec.)

- În dreptul comunitar, noţiunea de « dumping » se aplică în prezent doar în comerţul cu state terţe (intracomunitar poate exista doar în perioadele tranzitorii stabilite la aderarea la UE a unor noi membri) şi priveşte produsele de import care se vând pe Piaţa comunitară la un preţ inferior valorii normale unui produs similar.
    - Detalii carte: Jinga I., Popescu, A., Dicţionar de termeni comunitari, 2004.

Durabilitate (Ec.)

- Durata aptitudinii unui bun economic de a satisface nevoia pentru care corespunde. Constituie o caracteristică importantă pentru un bun de producţie sau de consum şi intră în calculele economice ale agenţilor care le utilizează.

- Detalii carte: Bernard, Y, Colli, J.C., Vocabulaire economique et financier, Editions du Seuil, Paris, 1989, p. 247.

Durabilitate (Teh.)

- Caracteristica de calitate (capacitate) a unui produs (lucrare, construcţie), aflat în condiţii normale de mediu şi utilizare, de a-şi menţine, în timp, aptitudinea de a satisface funcţiunea şi cerinţele pentru care este destinat, fără a necesita cheltuieli neaşteptate pentru întreţinere şi reparaţii.
    - Detalii carte: Detalii carte: Ghid privind identificarea şi clasificarea defectelor la tunelurile pentru căi de comunicaţie C172/2002.

Durabilitatea protecţiei (Teh.)

- Durata de viaţă estimată a unui sistem de protecţie anticorozivă aplicat pe suprafaţa din oţel până la prima lucrare de refacere completă a protecţiei.
    - Detalii carte: Detalii carte: Ghid privind urmărirea comportării în exploatare a protecţiilor anticorozive la construcţii din oţel. Măsuri de intervenţie. INCERC C180/2005.

Durată critică (Ec.)

- Reprezintă durata minimă în care se poate executa întregul proces complex, fiindcă ea cuprinde înşiruirea activităţilor cu duratele cele mai mari (activităţile critice).

Durată de execuţie (Ec.)

- Perioadă cuprinsă între data de începere a unui proiect de construcţii şi data finalizării acestuia.

Durată de referinţă (Teh.)

- Perioada de timp aleasă care se utilizează ca bază pentru evaluarea acţiunilor variabile statistic, uneori pentru acţiuni accidentale.
    - Detalii carte: Detalii standard: SR EN 1990:2004 EUROCOD: Bazele proiectării structurilor

Durata de viaţă de calcul (proiectare) (Teh.)

- Perioada de timp de referinţă pentru care se cere ca o structură să fie sigură în exploatare cu o probabilitate acceptabilă că cedarea structurală din fisuri de oboseală nu se va produce.
    - Detalii carte: Detalii standard: SR EN 1999-1-3:2007 EUROCOD 9: Proiectarea structurilor de aluminiu. Partea 1-3: Structuri care lucrează în regim de oboseală.

Durata de viață proiectată (Teh.)

- Perioada estimată pentru care o structură sau o parte a acesteia pot să fie utilizate pentru destinația prevăzută cu mentenanța prevăzută dar fără a fi necesare reparații majore.
  - Detalii carte: Detalii standard: SR EN 1990:2004 EUROCOD: Bazele proiectării structurilor.

Durata de viață reziduală (Teh.)

- Numărul de ani pentru care structura rutieră existentă poate prelua în continuare traficul de perspectivă.
  - Detalii carte: Detalii carte: Normativ pentru dimensionarea straturilor de baza din beton de ciment ale structurilor rutiere - Indicativ 391 STR – 2003.

Durata de viață sigură (safe life) (Teh.)

- Perioada de timp pentru care o structură este estimată să fie sigură în exploatare cu o probabilitate acceptabilă ca cedarea structurală din fisuri de oboseală nu se va produce, atunci când se foloseşte metoda de calcul a duratei sigure de viață.
  - Detalii carte: Detalii standard: SR EN 1999-1-3:2007 EUROCOD 9: Proiectarea structurilor de aluminiu. Partea 1-3: Structuri care lucrează în regim de oboseală.

Durata normală de funcționare a străzii (Teh.)

- Durata de utilizare în condiții normale de exploatare, exprimată în ani, de la darea în circulație a străzii până la introducerea sa în prima reparație capitală sau între două reparații capitale. Prin utilizare în condiții normale de exploatare se înțelege funcționarea străzii în condițiile de trafic preconizate în momentul construcției sau modernizării acesteia precum şi efectuarea la timp şi corespunzător normelor tehnice, a lucrărilor de întreținere şi de reparații.
  - Detalii carte: Detalii carte: Normativ pentru întreținerea şi repararea străzilor " Indicativ NP 033-04.

E- Business (Ec.)

- O expresie generică care acoperă ansamblul utilizatorilor tehnologiei internet pentru a conduce, a optimiza şi a favoriza tranzacțiile şi relațiile de afaceri ale unei întreprinderi cu clienții săi, partenerii săi şi/sau furnizorii săi. E-business acoperă deci, deopotrivă, site-urile destinate informării, marketingului şi comerțului electronic.
  - Detalii carte: Taylor Nelson Sofres, Consulting,

E-Logistică (Ec.)

- Expresie generică care se referă la utilizarea NTIC pentru a pilota logistica întreprinderilor. Această expresie nu înseamnă, cum se spune uneori, dezvoltarea logisticii dedicată comerțului electronic.
  - Detalii carte: Taylor Nelson Sofres, Consulting,

Ecart (Ec.)

- Limbajul economic foloseşte termenul de ecart pentru a constata o depreciere, în general regretabilă.
  - Detalii carte: Ristea A. L.(coord.), Franc, V. I., Stegaroiu, I., Tănăsescu, D., Marketing Crestomaţie de termeni şi concepte, Ed. Expert, 2004, p. 79.
- Diferenţa de mărime sau de nivel, în general considerată ca o lipsă sau o întârziere.
  - Detalii carte: Bernard, Y, Colli, J.C., Vocabulaire economique et financier, Editions du Seuil, Paris, 1989, p. 250.

Echilibru bugetar (Ec.)

- Egalitatea dintre veniturile şi cheltuielile bugetului public.
  - Detalii carte: Dobrotă, N., - Dicţionar de economie, Editura Economică, Bucureşti,1999

Echina (Teh.)

- Mulura semicirculară plasată între partea superioară a fusului coloanei şi abacă, formând împreună cu acesta din urma capitelul doric.

Echipa de lucru (Ec.)

- Grup ale cărei eforturi individuale conduc la o performanţă superioară sumei contribuţiilor individuale.
  - Detalii carte: Robbins, S., Judge, T., Organizational Behavior, Twelfth Edition, Pearson Prentice Hall, Upper Saddle River, New Jersey, 2007, pag. 338-339.

Echipă de lucru autocondusă (Ec.)

- Grup de lucru autonom care a preluat anumite sarcini ale fostului supraveghetor.
  - Detalii carte: Robbins, S., Judge, T., Organizational Behavior, Twelfth Edition, Pearson Prentice Hall, Upper Saddle River, New Jersey, 2007, pag. 340-341.

Echipa de proiect (Ec.)

- O reuniune de persoane, cu abilităţi, cunoştinţe diverse şi complementare, ce desfăşoară activităţi specifice în baza unui scop comun şi a unor standarde de performanţă similare.

Echipă multifuncţională (Ec.)

- Grup de lucru formal, alcătuit din salariaţi cu diferite specializări, împuternicit să orienteze şi să coordoneze activităţi creatoare de valoare, necesare realizării diferitelor programe sau proiecte.
  - Detalii carte: Jones, G., Organizational Theory, Design, and Change, Fifth Edition, Pearson Prentice Hall, Upper Saddle River, New Jersey, 2007, pag. 139.

Echipament de verificare a calității (Teh.)

- Aparatul, dispozitivul instrumentul sau mijlocul destinat să obțină date privind caracteristicile unui produs.
  - Detalii carte: Detalii carte: Metodologie privind programul de urmărire în timp a comportării construcțiilor din punct de vedere al cerințelor funcționale .

Ecologie (Ec.)

- Știință complexă, de graniță, care studiază în sens larg relațiile ființelor vii cu mediul de viață înconjurător. Ecologia umană studiază, sub multiple aspecte, raporturile şi dependența colectivităților umane de ansamblul mediului ambiant: mediul fizic, geografic, sociologic, climatic, de viață socială (urban-rural), demografic, locuință, starea de sănătate şi influența mediului asupra dezvoltării generale a ființei umane.
  - Detalii carte: Dicționar de economie politica, Ed. Politica, Bucureşti, 1974, p. 262.

Economie de piață (Ec.)

- Sistem economic în care deciziile privind alocarea resurselor şi producția sunt făcute pe baza prețurilor generate de schimburile voluntare între producători, consumatori, lucrători şi deținător de factori de producție. Luarea deciziilor într-o asemenea economie este descentralizată; astfel, deciziile sunt luate în mod independent de grupurile şi indivizii care acționează în cadrul economiei, şi mai puțin de planificatorii de la centru. Economiile de piață sunt invocate frecvent ca un sistem de proprietate privată asupra mijloacelor de producție - adică sunt economii "capitaliste" sau ale "liberei întreprinderi". Totuşi, economiile de piață pot funcționa, într-o anumită măsură, şi în condițiile proprietății sociale.
  - Detalii carte: Nedelea Stefan, Microeconomie aplicata, Editura ASE, 2003, capitolul 6.

Economie de scară (Ec.)

- Scăderea costurilor unitare rezultând dintr-o creştere a volumului cifrei de afaceri a întreprinderii, printr-o scădere a cheltuielilor fixe, ca efect al sporirii dimensiunilor întreprinderii.
  - Detalii carte: Lavalette, G., La nouvelle direction commerciale, Ed. Dunod, Paris, 1992, p. 399.

Economie normativă (Ec.)

- Analiză economică care furnizează norme sau aserțiuni despre ceea ce "ar trebui să fie", şi mai puțin despre ceea ce "este". Economia normativă se bazează pe organizații ca "monopolurile trebuie să fie reglementate" sau "profiturile trebuie impozitate". Acest tip de economie este opusă ECONOMIEI POZITIVE care se ocupă de descrierea şi analiza economiei aşa cum este. De fapt, economia normativă provine din economia pozitivă la care se adaugă anumite judecăți privitoare la ceea ce ar trebui să fie obiectivele societății (adică JUDECĂȚI DE VALOARE). Astfel, contestarea unei aserțiuni a economiei

normative poate fi motivată fie de incorectitudinea analizei pozitive, fie de dezacordul cu judecățile de valoare emise.

Economie urbană (Ec.)

- Economia oraşelor. Este suficient, aşadar, a defini oraşul pentru a cunoaşte cadrul şi conținutul economiei urbane.
    - Detalii carte: Dumont, G. F., Economie Urbaine, Edition Litec, Paris, 1993, p. 3.

Economii de scară (Ec.)

- Reduceri pe termen lung ale COSTULUI MEDIU al unui produs, datorate creşterii proporțiilor producției. Economiile de scară sunt de două feluri: interne sau externe. Cele interne rezultă din expansiunea organizației în cauză şi pot fi de natură tehnologică, managerială, financiară sau de dispersare a riscurilor. Economiile de scară externe rezultă din expansiunea industriei, astfel încât devin posibile anumite înlesniri, cum sunt publicațiile sau instruirea de specialitate a specialiştilor, ceea ce duce la scăderea costurilor tuturor organizațiilor din industrie.
    - Detalii carte: www.capital.ro/dicționar, termeni economici şi manageriali .

Edificiu (Teh.)

- Construcție de dimensiuni importante, cu funcții diferite, de locuire, reprezentare, cult, activități publice etc.

Efect al acțiunii (Teh.)

- Efect al acțiunilor (sau efect al acțiunii) asupra elementelor structurale, (de exemplu forță internă, moment, solicitare, deformație) sau asupra întregii structuri (de exemplu deplasare, rotație).
    - Detalii carte: Detalii standard: SR EN 1990:2004 EUROCOD: Bazele proiectării structurilor.

Efect direct (Jur.)

- Principiu sau caracter al dreptului Uniunii Europene care constă în aceea că normele sale juridice sunt susceptibile de a conferi direct drepturi subiective în beneficiul persoanelor private, persoane fizice şi juridice din statele membre, iar acestea pot invoca direct în fața instanțelor naționale drepturile subiective astfel conferite de normele juridice europene şi au dreptul de a cere judecătorului național să facă aplicarea dispozițiilor de dreptul Uniunii Europene în litigiile în care sunt părți. Efectul direct al dreptului Uniunii Europene poate fi efect direct vertical (în ipoteza dispozițiilor legale care pot fi invocate de persoanele private numai împotriva statelor membre) sau efect direct orizontal (atunci când dispozițiile de dreptul Uniunii Europene pot fi invocate de o persoană privată împotriva altei persoane private, în litigiile dintre particulari) – a se vedea şi Uniunea Europeană.
    - Detalii carte: C. Lefter, Fundamente ale dreptului comunitar instituțional, Editura Economică, Bucureşti, 2003, p. 86-91.

Efect indirect (Jur.)

- Principiu al dreptului Uniunii Europene potrivit căruia, în cazurile în care un act de dreptul Uniunii Europene nu poate produce efect direct, instanțele judecătoreşti naționale care interpretează şi aplică legea națională trebuie să o facă în aşa fel, în lumina textului şi a scopului actului european, încât să se obțină rezultatele avute în vedere de către acesta şi să se respecte dreptul Uniunii Europene. Prin urmare, un astfel de act de dreptul Uniunii Europene produce efecte indirecte, prin prisma legislației naționale – a se vedea şi efect direct, Uniunea Europeană.

Eficacitate (Ec.)

- Îndeplinire a unui obiectiv sau scop; a produce un efect dorit.
  - Detalii carte: Koontz, H., ODonnell C., Weihrich, H., Management, Eighth Edition, McGraw-Hill Book Co., New York....., 1984, pag. 232.

Eficiență (Ec.)

- Îndeplinire a obiectivelor cu costuri, sau alte consecințe neaşteptate, minime.
  - Detalii carte: Koontz, H., ODonnell, C., Weihrich, H., Management, Eighth Edition, McGraw-Hill Book Co., New York...., 1984, pag. 232.

Efort unitar în materialul depozitat (Teh.)

- Forța raportată la unitatea de suprafața din interiorul materialului depozitat.
  - Detalii carte: Detalii standard: SR EN 1991-4:2006 EUROCOD 1: Acțiuni asupra structurilor. Partea 4: Silozuri şi rezervoare.

Eforturi de forfecare (Teh.)

- Eforturile de forfecare sunt forțe pe unitatea de lățime a plăcii curbe subțiri care se obțin prin integrarea tensiunilor de forfecare distribuite pe grosimea plăcii curbe subțiri, şi care acționează perpendicular pe suprafața mediană a acesteia. În domeniul elastic, fiecare din aceste eforturi induc o stare de tensiune care variază parabolic pe grosimea plăcii curbe subțiri. Se consideră două eforturi de forfecare în fiecare punct.
  - Detalii carte: Detalii standard: SR EN 1993-1-6:2007 EUROCOD 3: Proiectarea structurilor din oțel. Partea 1-6: Rezistența şi stabilitatea plăcilor curbe subțiri.

Eforturi de încovoiere (Teh.)

- Eforturile de încovoiere sunt momentele încovoietoare şi de torsiune pe unitatea de lățime a unei plăci curbe subțiri care se obțin prin integrarea momentelor primare induse pe grosimea plăcii curbe subțiri de distribuția tensiunilor normale şi de forfecare ce acționează paralel cu suprafața mediană a acesteia. în domeniul elastic, fiecare din aceste eforturi induc o stare de tensiune care variază liniar pe grosimea plăcii curbe subțiri, cu valoare nulă pe suprafața mediană. Se consideră doua momente încovoietoare şi un moment de torsiune în fiecare punct.

- Detalii carte: SR EN 1993-1-6:2007 EUROCOD 3: Proiectarea structurilor din oțel. Partea 1-6: Rezistența şi stabilitatea plăcilor curbe subțiri.

Eforturi de membrană (Teh.)

- Eforturile de membrană sunt forțe pe unitatea de lățime a unei plăci curbe subțiri care se obțin prin integrarea tensiunilor normale de forfecare distribuite pe grosimea plăcii curbe subțiri, ce acționează paralel cu suprafața mediană a acesteia. În domeniul elastic, fiecare din aceste eforturi induc o stare de tensiune care este distribuită uniform pe grosimea plăcii curbe subțiri. Se consideră trei eforturi de membrana în fiecare punct.
  - Detalii carte: Detalii standard: SR EN 1993-1-6:2007 EUROCOD 3: Proiectarea structurilor din oțel. Partea 1-6: Rezistența şi stabilitatea plăcilor curbe subțiri.

Electropalan cu cărucior (Teh.)

- Cărucior rulant suspendat care are un electropalan încorporat care se poate deplasa în lungul tălpii inferioare a unei grinzi, ce poate fi fixă sau mobilă, caz în care este constituită din grinda podului ridicător.
  - Detalii carte: Detalii standard: SR EN 1991-3:2007 EUROCOD 1: Acțiuni asupra structurilor. Partea 3: Acțiuni induse de poduri rulante şi maşini.

Element cheie (Teh.)

- Element structural de care depinde stabilitatea restului structurii
  - Detalii carte: Detalii standard: SR EN 1991-1-7: 2007 EUROCOD 1: Acțiuni asupra structurilor. Partea 1-7: Acțiuni generale – Acțiuni accidentale.

Element component (Teh.)

- Produs (element) realizat ca unitate distinctă destinat a fi încorporat în clădire pentru a îndeplini una sau mai multe funcțiuni specifice.
  - Detalii carte: Detalii carte: INCERC - Normativ privind cerințele de calitate pentru unități funcționale de cazare (camere, garsoniere şi apartamente) în clădiri hoteliere.

Element compozit (Teh.)

- Element structural cu componente de beton şi oțel pentru construcții sau oțel format la rece, îmbinate prin legături de forfecare astfel încât să limiteze lunecarea longitudinală între beton şi oțel şi separarea celor două componente.
  - Detalii carte: Detalii standard: SR EN 1994-2:2006 EUROCOD 4: Proiectarea structurilor compozite de oțel şi beton. Partea 2: Reguli generale şi reguli pentru poduri.

Element de ancorare (Teh.)

- Dispozitiv destinat să lege un element pentru zidărie de un alt element alăturat cum sunt planşeul sau acoperişul.

- Detalii carte: Detalii standard: SR EN 1996-1-1:2006 EUROCOD 6: Proiectarea structurilor de zidărie. Partea 1-1: Reguli generale pentru construcții de zidărie armată şi nearmată.

Element de separare (Teh.)

- Element portant sau neportant (de exemplu un perete) care face parte din închiderea unui compartiment de incendiu.
  - Detalii carte: Detalii standard: SR EN 1991-1-2:2004 EUROCOD 1: Acțiuni asupra structurilor. Partea 1-2: Acțiuni generale. Acțiuni asupra structurilor expuse la foc.

Element exterior (Teh.)

- Element structural situat în afara clădirii, care poate fi expus la focul care iese prin golurile incintei clădirii.
  - Detalii carte: Detalii standard: SR EN 1991-1-2:2004 EUROCOD 1: Acțiuni asupra structurilor. Partea 1-2: Acțiuni generale. Acțiuni asupra structurilor expuse la foc.

Element pentru zidărie (Teh.)

- Element prefabricat în vederea utilizării în construcțiile de zidărie.
  - Detalii carte: Detalii standard: SR EN 1996-1-1:2006 EUROCOD 6: Proiectarea structurilor de zidărie. Partea 1-1: Reguli generale pentru construcții de zidărie armată şi nearmată.

Element pentru zidărie clasa I (Teh.)

- Element pentru zidărie pentru care probabilitatea de a nu atinge rezistența la compresiune declarată este de 5%.
  - Detalii carte: Cod de proiectare pentru structuri de zidărie. Indicativ CR 6- 2006.

Element pentru zidărie clasa II (Teh.)

- Element pentru zidărie care nu îndeplineşte nivelul de încredere al elementelor pentru zidărie clasa I.
  - Detalii carte: Cod de proiectare pentru structuri de zidărie. Indicativ CR 6- 2006.

Element structural (Teh.)

- Parte a unei structuri, identificată fizic diferit de alte părți, de exemplu un stâlp, o grindă, o placă, un pilot de fundare.
  - Detalii carte: Detalii standard: SR EN 1990:2004 EUROCOD: Bazele proiectării structurilor.

Elemente (Teh.)

- Parte fundamentală a unei structuri (de exemplu: grinda, stâlpul, dar şi ansambluri cum sunt pereți cu montanți interiori, ferme, etc.) considerate ca izolate, cu condiții specifice de contur şi rezemare
  - Detalii carte: Detalii standard: SR EN 1991-1-2:2004 EUROCOD 1: Acțiuni asupra structurilor. Partea 1-2: Acțiuni generale. Acțiuni asupra structurilor expuse la foc

Elemente de legătură de forfecare (conectori) (Teh.)

- Legătură dintre beton şi componentele de oțel a unui element compozit care are o suficientă rezistență şi rigiditate pentru a permite ca cele două componente să fie proiectate ca parți ale aceluiaşi element structural.
  - Detalii carte: Detalii standard: SR EN 1994-2:2006 EUROCOD 4: Proiectarea structurilor compozite de oțel şi beton. Partea 2: Reguli generale şi reguli pentru poduri.

Elemente protejate (Teh.)

- Elemente asupra cărora au fost aplicate măsuri de reducere a creşterii temperaturii în element datorită focului.
  - Detalii carte: Detalii standard: SR EN 1994-1-2:2006 EUROCOD 4: Proiectarea structurilor compozite de oțel şi beton. Partea 1-2: Reguli generale – Calculul structurilor la foc.
- Elemente structurale pentru care sunt luate măsuri pentru a reduce creşterea temperaturii interne şi să prevină sau să reducă carbonizarea cauzată de foc.
  - Detalii carte: Detalii standard: SR EN 1995-1-2:2004 EUROCOD 5: Proiectarea structurilor de lemn. Partea 1-2: Generalități. Calculul structurilor la foc.

Elemente structurale (Teh.)

- Elemente portante ale unei structuri, inclusiv contravântuirile.
  - Detalii carte: Detalii standard: SR EN 1991-1-2:2004 EUROCOD 1: Acțiuni asupra structurilor. Partea 1-2: Acțiuni generale. Acțiuni asupra structurilor expuse la foc.

Elevație (Teh.)

- Edificiu de la nivelul solului în sus, considerat în opoziție cu fundațiile.

Eloxare (Ec.)

- Procedeu electrochimic de obținere a unui strat de oxid pe suprafața pieselor de aluminiu în vederea protecției împotriva coroziunii. După fr. Aloxage. Profilele de aluminiu şi feroneria sunt supuse acestui procedeu, obținându-se de regulă culoarea argintie sau aurie a materialelor. În ultimii ani, de când există o mare varietate de profile de aluminiu vopsite în culori RAL sau în texturi de lemn, variantele eloxate se utilizează mai rar.

Emisivitate (Teh.)

- Egală cu absorbția radiativă a unei suprafețe, adică raportul dintre căldura radiantă absorbită de o suprafață anume şi cea absorbită de suprafața corpului negru.
  - Detalii carte: Detalii standard: SR EN 1991-1-2:2004 EUROCOD 1: Acțiuni asupra structurilor. Partea 1-2: Acțiuni generale. Acțiuni asupra structurilor expuse la foc.

Energie termică transportată (Teh.)

- Cantitatea de energie termică pentru care se asigură serviciul de transport, măsurată în punctul de livrare şi rețeaua termică.
  - Detalii carte: Normativ privind exploatarea sistemelor centralizate de alimentare cu energie termica (rețele şi puncte termice).

Entasis (Teh.)

- Curbare convexă, foarte uşoară a fusului unei coloane clasice în zona mediană pentru a compensa deformarea optică.

ERP (Ec.)

- Logiciel care permite unirea tuturor activităților de execuție sub un model al procesului care automatizează şi sincronizează toate tranzacțiile asociate.
  - Detalii carte: "Rev. Libre Service Actualites", nr. 1657/2000.
- Programe progiciel care permit gestionarea integrală a funcțiilor tranzacționale ale întreprinderii şi a funcțiilor de planificare. Pentru a fi integrat, un asemenea program trebuie să acopere cel puțin trei funcții de bază din domeniul gestiunii Contabilitate, Gestiune comercială şi Plată - şi să partajeze informațiile între module prin intermediul unei baze de date unice.
  - Detalii carte: Taylor Nelson Sofres, Consulting, "Impact des NTIC sur la logistique des entreprises commerciales", octobre 2001, p. 159.

Escaladarea angajamentului (Ec.)

- Tendința de a continua cursul unei acțiuni în care au fost investite eforturi şi/sau bani, cu toate semnalele care arată că proiectul a eşuat.
  - Detalii carte: Andre, R., Organizational Behavior, Pearson Prentice Hall, Upper Saddle River, New Jersey, 2008, pag. 65.

Estimare (Ec.)

- Acțiune de a aprecia, în manieră globală sau apropiată, valoarea unui lucru, volumul sau prețul său, în absența mijloacelor de măsură precise.
  - Detalii carte: Serraf, G., Dictionnaire methodologique du marketing, Les Editions d`organisation, Paris, 1985, p. 108.

Etanşare (Teh.)

- Ansamblul de dispozitive şi produse puse în operă la extradosul, intradosul sau în masa căptuşelii unui tunel, pentru a împiedica pătrunderea apelor în spaţiul interior.
    - Detalii carte: Detalii carte: Ghid privind identificarea şi clasificarea defectelor la tunelurile pentru căi de comunicaţie C172/2002.

Etanşeitate (Teh.)

- Aptitudine a unui element de separare într-o clădire, atunci când este expus la foc pe o faţă, de a împiedica trecerea flăcărilor şi gazelor fierbinţi sau de a evita apariţia flăcărilor pe faţa neexpusă.
    - Detalii carte: Detalii standard: SR EN 1991-1-2:2004 EUROCOD 1: Acţiuni asupra structurilor. Partea 1-2: Acţiuni generale. Acţiuni asupra structurilor expuse la foc.

Etiaj (Teh.)

- Nivel convenţional de referinţă al apelor unui curs natural. Pentru Dunăre,acesta are asigurarea multianuală de 94%, excluzându-se perioadele cu gheaţă.
    - Detalii carte: Detalii carte: Normativ privind proiectarea porturilor fluviale - Indicativ NP 106-04.

EURIBOR (Ec.)

- Rată a dobânzii denominate în Euro practicată în relaţiile interbancare de către marile bănci pentru împrumuturile în euro. Se calculează ca medie a dobânzilor practicate de cele mai importante bănci din zona euro.

Eurocoduri (Ec.)

- Standarde europene care prevăd o serie de metode comune pentru calcularea rezistenţei mecanice a elementelor care au un rol structural în lucrările de construcţii (denumite în continuare produse structurale pentru construcţii). Aceste metode fac posibilă proiectarea lucrărilor de construcţii, pentru a verifica stabilitatea acestora sau cea a părţilor acestora şi pentru a da dimensiunile necesare pentru produsele structurale pentru construcţii.
    - Detalii carte: Commission Recommendation of 11 December 2003 on the implementation and use of Eurocodes for construction works and structural construction products (notified under document number C(2003) 4639) (Text with EEA relevance), 2003/887/EC, Official Journal of the EU, L332/62, 19.12.2003.
- Orice produs care este fabricat în vederea încorporării sale, în mod durabil, în lucrările de construcţii, care se referă atât la clădiri, cât şi la lucrările publice.
    - Detalii carte: Directiva Consiliului din 21 decembrie 1988 privind apropierea actelor cu putere de lege şi a actelor administrative ale statelor membre referitoare la materialele de construcţii 89/106/CEE, Jurnalul Oficial al UE, L 40/12, 11/02/1989.

Evaluare (Ec.)

- Operațiune de cuantificare, de măsurare în expresie valorică a resurselor (materiale, umane, financiare) înmagazinate în produsele sau serviciile prestate, precum şi a altor activități economice în procesul de conducere economică.
  - Detalii carte: Dicționar de economie politica, Ed. Politica, Bucureşti, 1974, p.304.

Evaluare a conformității (Ec.)

- Activitate al cărei obiect este determinarea faptului că un produs satisface cerințele esențiale din reglementările tehnice aplicabile sau că un produs este în conformitate cu tipul pentru care s-a emis un certificat de examinare de tip şi satisface cerințele esențiale din reglementările tehnice aplicabile produsului.
  - Detalii carte: Legea nr. 608/2001 privind evaluarea conformității produselor, republicată în Monitorul Oficial nr. 419/4 iunie 2008., art.4, alineatul 1.

Evaluare tehnică europeană (Ec.)

- Evaluarea documentată a performanțelor unui produs pentru construcții, în ceea ce priveşte caracteristicile esențiale ale acestuia, în conformitate cu respectivul document de evaluare european.
  - Detalii carte: Regulamentul (UE) nr. 305/2011 al Parlamentului European şi al Consiliului din 9 martie 2011 de stabilire a unor condiții armonizate pentru comercializarea produselor pentru construcții şi de abrogare a Directivei 89/106/CEE a Consiliului Text cu relevanță pentru SEE, Jurnalul Oficial al UE, L 088 , 04/04/2011 p. 0005 – 0043.

Evaluarea postului (Ec.)

- Proces prin care sunt analizate şi evaluate diferitele elemente caracteristice ale unui post, cum ar fi calificările şi aptitudinile cerute, cunoştințele ce pot fi dobândite în muncă respective, nivelul de responsabilitate, condițiile fizice de la locul de muncă. Se acordă fiecărei caracteristici punctaje din a căror însumare ponderată se obține o estimare globală a locului de muncă. Diferențele dintre punctajele ponderate ale diferitelor locuri de muncă sunt folosite apoi pentru determinarea salariilor relative. Totuşi, acest proces trebuie legat de ratele de piață ale diferitelor posturi de referință. Pornind de la RATELE SALARIALE PILOT, se obține o curbă sau o dreaptă de regresie, care arată dependența retribuției de felul în care este evaluat postul. Ratele de salariu pentru posturile nenegociabile rămase pot fi adăugate apoi în diferite zone ale structurii realizate, diferențele dintre nivelurile existente de retribuție şi cele date de curba teoretică a evaluării pot fi mărite sau micşorate după caz (ratele salariului "personal" menținându-se la vechiul nivel). De remarcat că evaluarea posturilor este un proces subiectiv, al cărei reuşite depinde de conformarea la condițiile pieței.
  - Detalii carte: www.capital.ro/dicționar, termeni economici şi manageriali.

Eveniment de încărcare (Teh.)

- Secvenţă definită de încărcare aplicată pe structură, care, pentru scopul proiectării, se presupune că se repetă cu o anumită frecvenţă.
  - Detalii carte: Detalii standard: SR EN 1999-1-3:2007 EUROCOD 9: Proiectarea structurilor de aluminiu. Partea 1-3: Structuri care lucrează în regim de oboseală.

Ex ante (Ec.)

- Nivel planificat, dorit sau intenţionat al unei activităţi. Astfel, cererea ex ante înseamnă nivelul planificat al cererii. Acesta diferă de nivelul EX POST al cererii, care reprezintă nivelul realizat sau real al cererii. Planurile şi realizarea lor nu sunt, în mod necesar, identice, deoarece anticipaţiile pot să nu fie îndeplinite. Astfel, nivelurile ex post şi ex ante pot să nu coincidă.

Examinare (Teh.)

- Activitate de supraveghere prin care se fac observaţii vizuale şi prin tehnici nedistructive.
  - Detalii carte: Normativ privind exploatarea sistemelor centralizate de alimentare cu energie termic (reţele şi puncte termice).
- Studierea şi analizarea directă a unei entităţi, pentru a obţine convingerea că aceasta este conformă cu cerinţele (exigenţele) specificate.
  - Detalii carte: Metodologie privind programul de urmărire în timp a comportării construcţiilor din punct de vedere al cerinţelor funcţionale.

Executant (Ec.)

- Persoană juridică care, având capacitatea de a materializa conţinutul documentaţiei de proiectare execută, la comanda beneficiarului lucrările de construcţii-montaj.

Executare silită (Jur.)

- Ansamblu de măsuri prevăzute de lege prin care creditorul realizează, cu ajutorul constrângerii de stat, drepturi patrimoniale recunoscute prin hotărârea unui organ de jurisdicţie sau printr-un alt titlu executoriu, dacă debitorul nu-şi îndeplineşte de bună voie obligaţiile.
  - Detalii lege: drept fiscal.

Execuţie (Teh.)

- Etapă din ciclul de viaţă ce implică procesul de punere în operă a materialelor şi echipamentelor.
- Toate activităţile îndeplinite pentru finalizarea fizică a lucrării, incluzând recepţia, inspecţia şi documentaţia corespunzătoare.
  - Detalii carte: Detalii standard: SR EN 1990:2004 EUROCOD: Bazele proiectării structurilor.

Exfiltrație (Teh.)

- Fenomenul de trecere a apei din interiorul tunelului la exteriorul căptuşelii la galeriile hidrotehnice sau de canalizare.
  - Detalii carte: Detalii carte: Normativ pentru hidroizolarea tunelurilor pentru căi de comunicație cu folii din mase plastice. Indicativ N.E. 031-04.

Exigența (cerința) (Teh.)

- Intențiile impuse de beneficiarii de lucrări asupra necesității respectării de către antreprenor a calității execuției lucrărilor.
  - Detalii carte: Detalii carte: Normativ pentru hidroizolarea tunelurilor pentru căi de comunicație cu folii din mase plastice. Indicativ N.E. 031-04.

Exigența utilizatorului (Teh.)

- Enunțarea unei necesități a utilizatorului fata de construcția (sau spațiul) folosită.
  - Detalii carte: Detalii carte: INCERC - Normativ privind cerințele de calitate pentru unități funcționale de cazare (camere, garsoniere şi apartamente) în clădiri hoteliere.

Expert (Teh.)

- Persoana atestată de către un organ de stat pentru a desfăşura o activitate de expertizare într-un anumit domeniu.
  - Detalii carte: Detalii carte: Metodologie privind programul de urmărire în timp a comportării construcțiilor din punct de vedere al cerințelor funcționale .

Expertiză (Jur.)

- Lămurirea unor fapte sau împrejurări ale cauzei necesare pentru aflarea adevărului, cu ajutorul unor specialişti în diferite domenii.
  - Detalii carte: I. Neagu, Drept procesual penal. Sinteze de teorie. Spețe. Grile, revizuită şi adăugită la 1 octombrie 2007, p. 100.

Expertiza Tehnică (Teh.)

- Cercetare făcută de un expert tehnic atestat sau un institut de specialitate, asupra unei situații sau probleme privind calitatea unui produs, serviciu, proiect sau lucrare de construcții, precum şi starea tehnică a unor construcții existente.
  - Detalii carte: Detalii carte: Metodologie privind programul de urmărire în timp a comportării construcțiilor din punct de vedere al cerințelor funcționale .

Expertiza termoenergetică a clădirii (Teh.)

- Operațiune prin care se identifică principalele caracteristici termo - energetice ale construcției şi ale instalațiilor de încălzire şi preparare a apei calde de consum aferente acesteia.

- Detalii carte: Detalii carte: Ghid pentru determinarea performanţelor energetice ale instalaţiilor de încălzire şi de apă caldă de consum din clădirile publice existente în vederea reabilitării şi modernizării acestora. Indicativ:GT 038 02.

Exploatare (Teh.)

- Ansamblu de operaţii şi activităţi executate pentru asigurarea continuităţii proceselor de producere, transport, distribuţie şi furnizare a energiei electrice şi/sau termice în condiţii corespunzătoare tehnico-economice şi de siguranţă ce constau din activităţi de supraveghere a funcţionării şi din executarea de manevre. În funcţie de decizia personalului de conducere, personalul de exploatare poate executa diverse activităţi de mentenanţă în instalaţii(de ex. lucrări de întreţinere curentă).
  - Detalii carte: Normativ privind exploatarea sistemelor centralizate de alimentare cu energie termica (reţele şi puncte termice).

Expulzare (Jur.)

- Acţiune prin care statul obligă o persoană străină, respectiv de o altă cetăţenie, care a comis o infracţiune să părăsească teritoriul său. Această măsură se poate aplica şi persoanelor fără cetăţenie care nu au domiciliul în respectiva ţară.
  - Detalii carte: Dicţionar de procedură penală, Editura Ştiinţifică şi Enciclopedică, Bucureşti, 1988, p. 104.

Externalizare (Ec.)

- Transfer al unei activităţi proprii, creatoare de valoare, la o altă organizaţie.
  - Detalii carte: Jones, G., Organizational Theory, Design, and Change, Fifth Edition, Pearson Prentice Hall, Upper Saddle River, New Jersey, 2007, pag. 81-82.

Extra-muros (Teh.)

- Spaţiu construit sau liber, aflat în afara zidurilor de incintă ale unui oraş, dar aparţinând efectiv acestuia.

Extrădare (Jur.)

- Procedură prin care un stat pe al cărui teritoriu se află o persoană urmărită sau condamnată de autorităţile judiciare ale altui stat, la cererea specială a acestuia din urmă, predă acea persoană statului solicitant pentru a putea fi urmărită şi judecată de autorităţile sale judiciare sau pentru a putea executa o pedeapsă la care fusese condamnată de aceleaşi autorităţi.

Extrados (Teh.)

- Suprafaţa exterioară a căptuşelii în contact sau nu cu terenul înconjurător.
  - Detalii carte: Detalii carte: Ghid privind identificarea şi clasificarea defectelor la tunelurile pentru căi de comunicaţie C172/2002.

- Traseul exterior convex al unui arc sau al unei bolți.

Extrasul de forță de muncă (Ec.)

- Document ce cuprinde următoarele informații: codul şi denumirea meseriei; consumul normat de manoperă pe o unitate de volum a articolului de deviz; salariul tarifar orar negociat; volumul total de muncă (în ore-om) pe meserii; cheltuielile totale cu manopera directă (suma volumelor de muncă ponderate cu salariul tarifar orar).

Extrasul de materiale-furnituri (Ec.)

- Document ce se întocmeşte pe baza consumurilor de materiale pe unitatea de volum de lucrare (din normele orientative sau normele proprii) şi a volumelor de lucrări din antemăsurătoare şi cuprinde:- codul şi denumirea materialului;- consumul normat pe unitatea de volum a articolului de deviz;- prețul negociat (din factură) pe unitatea de măsură a materialului;- volumul de lucrări din antemăsurătoare; cantitatea totală de materiale; cheltuielile totale cu materialele directe (suma cantităților totale de materiale ponderate cu prețul unitar).

Extrasul de mijloace de transport auto (Ec.)

- Preia informații din antemăsurătoare şi din extrasul de materiale (cantitățile de materiale de transportat - pe tipuri). Cuprinde date referitoare la: codul, denumirea şi tipul mijlocului de transport; capacitatea mijlocului de transport; cantitatea de material transportată; distanța la care se face transportul; tariful de transport negociat; cheltuielile totale pentru transportul materialelor.

Extrasul de ore - funcționare utilaj (Ec.)

- Document ce preia informații din antemăsurătoare şi din normele de consumuri specifice şi cuprinde: codul, denumirea şi tipul utilajului; capacitatea de producție a utilajului; tipul şi mărimea tarifului negociat; volumul de lucrări de executat; norma de consum de ore-funcționare pe unitatea de măsură a articolului de deviz; volumul total de ore de funcționare; cheltuielile totale cu orele de funcționare (volumul total de ore de funcționare ponderat cu tariful orar negociat).

Extrudare (Teh.)

- Procedeu de prelucrare a materialelor (metale, mase plastice) prin deformare plastică, constând în trecerea forțată a materialului, supus unei forțe de compresiune, printr-o matriță de formă adecvată;extruziune. Cf. fr. e x t r u s i o n.

Fabricant (Ec.)

- Orice persoană fizică sau juridică care fabrică un produs pentru construcții sau dispune proiectarea sau fabricarea unui astfel de produs şi comercializează produsul respectiv, sub numele său sau sub marca sa.

- Detalii carte: Regulamentul (UE) nr. 305/2011 al Parlamentului European şi al Consiliului din 9 martie 2011 de stabilire a unor condiții armonizate pentru comercializarea produselor pentru construcții şi de abrogare a Directivei 89/106/CEE a Consiliului Text cu relevanță pentru SEE, Jurnalul Oficial al UE, L 088 , 04/04/2011 p. 0005 – 0043.

Facilități de degivrare / antigivrare (Teh.)

- Facilitate prin care gheața /poleiul şi/sau zăpada este îndepărtată de pe aeronave asigurând curățarea suprafețelor, şi/sau acolo unde curățarea suprafețelor de pe aeronave necesită protejarea împotriva formării de mâzgă sau gheață sau acumulării de zăpadă sau zăpadă topită pentru o perioadă limitată de timp. Notă: Elemente suplimentare se găsesc în Manualul operațiunilor de deszăpezire a aeronavelor aflate la sol (Doc. 9640).
  - Detalii carte: Ghid pentru proiectarea planurilor generale de aerodromuri. Indicativ GP 108 – 04.

Factor de capitalizare (Ec.)

- Valoarea viitoare a unei unități monetare investite la o rata de actualizare a" pentru o durata n". Se calculează cu relația: $(1+a)^n$

Factor de actualizare (Ec.)

- Valoarea prezentă a unei sume viitoare egale cu o unitate monetară, aşteptată după “n" perioade, dacă “a" este rata de actualizare. Se calculează cu relația: $(1/(1+a))^n$.

Factor de ardere (Teh.)

- Coeficient care reprezintă eficacitatea arderii, variind între 1 pentru arderea completă şi 0 pentru o ardere total inhibată.
  - Detalii carte: Detalii standard: SR EN 1991-1-2:2004 EUROCOD 1: Acțiuni asupra structurilor. Partea 1-2: Acțiuni generale. Acțiuni asupra structurilor expuse la foc.

Factor de capitalizare (Ec.)

- Valoarea viitoare a unei unități monetare investite la o rată de actualizare “a" pentru o durata “n". Se calculează cu relația: $(1+a)^n$.

Factor de deschidere (Teh.)

- Factor care reprezintă fluxul de aer în funcție de suprafața deschiderilor din pereții compartimentului, de înălțimea acestor deschideri de suprafața totală a închiderilor incintei.
  - Detalii carte: Detalii standard: SR EN 1991-1-2:2004 EUROCOD 1: Acțiuni asupra structurilor. Partea 1-2: Acțiuni generale. Acțiuni asupra structurilor expus la foc.

Factor de formă (Teh.)

- Pentru transferul de căldură prin radiație de la suprafața A la suprafața B, factorul este definit ca fracție a energiei radiate difuz de către suprafața A asupra suprafeței B.
    - Detalii carte: Detalii standard: SR EN 1991-1-2:2004 EUROCOD 1: Acțiuni asupra structurilor. Partea 1-2: Acțiuni generale. Acțiuni asupra structurilor expuse la foc.

Factor de mediu (Teh.)

- Agent exterior sau interior, care acționează asupra unei construcții sau a diverselor sale părți. Factorii (agenții) de mediu, care acționează asupra construcțiilor, afectează performanțele acestora. Conform STAS 12400/1-85, agenții de mediu, după natura lor pot fi: mecanici (ex. gravitația); electromecanici (ex. radiații); termici (ex. căldura, ger); chimici (ex. acizi) şi biologici (ex. mucegai, viermi).
    - Detalii carte: Detalii carte: Ghid privind identificarea şi clasificarea defectelor la tunelurile pentru căi de comunicație C172/2002.

Factor de secțiune (Teh.)

- Pentru un element de oțel pentru construcții este raportul dintre aria suprafeței expuse la foc şi volumul elementului de oțel. Pentru un element de oțel înglobat (protejat), factorul de secțiune este raportul dintre suprafața interioară a învelişului expus la foc şi volumul elementului de oțel.
    - Detalii carte: Detalii standard: SR EN 1994-1-2:2006 EUROCOD 4: Proiectarea structurilor compozite de oțel şi beton. Partea 1-2: Reguli generale – Calculul structurilor la foc.

Factorul de amortizare a unui fond (Ec.)

- Calculează seria uniformă care trebuie investită la finele fiecăruia dintre anii “n", la o rată de actualizare “a", în vederea obținerii unei unități monetare. Se calculează cu relația: $a/[(1+a)^n - 1]$.

Factorul de concentrare al tensiunii geometrice (Teh.)

- Reprezintă raportul dintre tensiunea geometrică evaluată admițându-se o comportare liniar elastică a materialului şi tensiunea nominală.
    - Detalii carte: Detalii standard: SR EN 1999-1-3:2007 EUROCOD 9: Proiectarea structurilor de aluminiu. Partea 1-3: Structuri care lucrează în regim de oboseală.

Factorul de Rambursare a Capitalului (Ec.)

- Se foloseşte pentru determinarea plăților anuale uniforme la finele fiecărui an al perioadei “n" , la rata de actualizare “a" , pentru o valoare a creditului egală cu o unitate monetară. Relația de calcul: $[a(1+a)*n]/ [(1+a)^n - 1]$.

Factorul de răspuns cvasistatic (Teh.)

- Coeficientul de răspuns cvasistatic ține seama de absența corelației perfecte a presiunii pe suprafața structurii.
  - Detalii carte: Detalii standard: SR EN 1991-1-4:2006 EUROCOD 1: Acțiuni asupra structurilor. Partea 1-4: Acțiuni generale. Acțiuni ale vântului.

Factorul de răspuns rezonant (Teh.)

- Factorul de răspuns rezonant ia în considerare turbulența în rezonanța cu modul de vibrație.
  - Detalii carte: Detalii standard: SR EN 1991-1-4:2006 EUROCOD 1: Acțiuni asupra structurilor. Partea 1-4: Acțiuni generale. Acțiuni ale vântului.

Falie (Teh.)

- Discontinuitate sau ruptură a terenului cu deplasare relativ tangențială a celor două fețe, cu sau fără interpunerea unei zone frământate.
  - Detalii carte: Detalii carte: Ghid privind identificarea şi clasificarea defectelor la tunelurile pentru căi de comunicație C172/2002.

Familie de produse (Ec.)

- Grup de produse generice care au utilizări prevăzute similare, cum ar fi: finisaje pentru pereți interiori sau învelitori de acoperiş.
  - Detalii carte: HG 622 / 21.04.2004 privind stabilirea condițiilor de introducere pe piață a produselor pentru construcții, art. 2, alineatul 1, conform Directivă 89/106/CEE.

Făptuitor (Jur.)

- Persoană care a săvârşit o faptă prevăzută de legea penală. Dacă este cunoscut, acesta poate deveni parte în procesul penal, participând la acesta în calitate de învinuit sau inculpat – a se vedea şi învinuit, inculpat, proces penal.
  - Detalii carte: Dicționar de procedură penală, Editura Ştiințifică şi Enciclopedică, Bucureşti, 1988, p. 109.

Farul aerodromului (Teh.)

- Farul aeronautic folosit pentru indicarea amplasamentului unui aerodrom din aer.
  - Detalii carte: Ghid pentru proiectarea planurilor generale de aerodromuri. Indicativ GP 108 – 04.

Farul aeronautic (Teh.)

- Lumină aeronautică de suprafață, vizibilă la toate azimuturile, continuă sau cu intermitente regulate, indicând un punct particular pe suprafața solului.

    - Detalii carte: Ghid pentru proiectarea planurilor generale de aerodromuri. Indicativ GP 108 - 04

Farul de identificare (Teh.)

- Far aeronautic destinat a emite permanent un semnal codificat de recunoaştere a unui punct de referinţă bine determinat.
    - Detalii carte: Ghid pentru proiectarea planurilor generale de aerodromuri. Indicativ GP 108 - 04

Farul de pericol (Teh.)

- Far aeronautic destinat a indica un pericol pentru navigaţia aeriană.
    - Detalii carte: Ghid pentru proiectarea planurilor generale de aerodromuri. Indicativ GP 108 - 04

Faţă de aşezare (Teh.)

- Faţa superioară sau inferioară a unui element pentru zidărie dacă acesta este aşezat aşa cum s-a prevăzut.

Favorizarea infractorului (Jur.)

- infracţiune ce constă în ajutorul dat unui persoane înainte sau în timpul săvârşirii unei alte infracţiuni, scopul fiind de a îngreuna urmărirea penală, judecata sau executarea pedepsei ori chiar de a obţine, de către infractor, folosul infracţiunii. Pentru a săvârşi infracţiunea de favorizare a infractorului, nu trebuie să fi existat o înţelegere prealabilă între cel ce a săvârşit infracţiunea iniţială şi cel care încearcă apoi să îl ajute – a se vedea şi infracţiune.
    - Detalii carte: art. 264 din Codul penal.

Faza (Ec.)

- Reprezintă un anumit stadiu de realizare a lucrărilor şi delimitează începutul şi sfârşitul uneia sau mai multor activităţi, fără a consuma timp şi resurse. Într-un grafic reţea există câte o singură fază iniţială şi finală şi una sau mai multe faze intermediare. Numerotarea fazelor se face în ordine strict crescătoare de la stânga la dreapta, astfel încât nici o activitate să nu plece de la o fază cu număr mai mare decât cel al fazei în care ajunge. Fazele se reprezintă prin cercuri.

Faza de contracţie (Ec.)

- Faza a unui CICLU ECONOMIC care urmează după un VÂRF şi durează până la următorul punct sau prag critic. Marchează declinul nivelului de activitate economică.

Fază determinantă (Teh.)

- Stadiul fizic la care o lucrare o data ajunsă nu mai poate fi continuată fără aprobarea în scris a proiectantului, executantului şi proprietarului/investitorului; aprobarea este dată după verificarea pe loc a stării reale a lucrării.
  - Detalii carte: Detalii carte: Normativ pentru exploatarea şi reabilitarea conductelor pentru transportul apei - Indicativ NE 035-06.

Feedback (Ec.)

- În comunicare - mijloc de control al eficacității transferului unui mesaj
  - Detalii carte: Robbins, S., Judge, T., Organizational Behavior, Pearson Prentice Hall, Upper Saddle River, New Jersey, 2007, pag. 226-227

Fereastră (Teh.)

- Ansamblu format dintr-un cadru fix (toc) şi din cercevele în care se fixează geamuri, montat în deschizătura de formă regulată lăsată în peretele unei clădiri pentru a permite să intre aerul şi lumina. Lat. Fenestra.

Feronerie (Teh.)

- Ansamblu de elemente metalice fixate pe cercevea şi toc cu rol de a asigura închiderea şi deschiderea elementului de tâmplărie. Este formată din mâner, cremon, balamale, colțare, prelungitoare, blocaje, foarfeci, blocatori, etc. şi prin combinarea acestora se realizează deschideri batante, oscilobatante, oscilante, etc. Numărul punctelor de închidere contribuie în mod direct la calitatea închiderii tâmplăriei, iar tipul punctelor de închidere determină gradul de siguranță a tâmplăriei. S-a constatat că, pentru o închidere etanşă distanța minimă necesară între punctele de închidere este de 700 mm. Punctele de închidere sunt cu "bumbi", bolțuri în cazul închiderii normale sau cu cap ciupercă în cazul feroneriei antiefracție.

Feston (Teh.)

- Motiv decorativ constând din o succesiune de mici arce tangente sau încrucişate, folosit în miniatură, broderie, argintărie, mobilier, arhitectură.

Fiabilitate (Teh.)

- aptitudine a unei structuri sau a unui element structural de a îndeplini cerințele specificate, incluzand durata de viață pentru care a fost proiectat. Fiabilitatea se exprimă, de obicei, în termeni probabilistici
  - Detalii carte: Detalii standard: SR EN 1990:2004 EUROCOD: Bazele proiectării structurilor

Fiabilitatea sistemului de lumini (Teh.)

- Probabilitatea ca întreaga instalație să funcționeze în toleranțele specificate şi ca sistemul să fie operațional utilizabil.
  - Detalii carte: Ghid pentru proiectarea planurilor generale de aerodromuri. Indicativ GP 108 - 04

Firidă (Teh.)

- Nişă oarbă, puțin adâncă, practicată în grosimea unui zid, la interior sau la exterior, cu rol funcțional ori decorativ.

Fiscalitate (Jur.)

- Sistem de constituire a venitului statului prin redistribuirea venitului național cu aportul impozitelor şi taxelor, reglementat de normele juridice.

Fisură (Teh.)

- Discontinuitate secundară independentă de familiile de discontinuitate caracteristice mediului considerat, caracterizată printr-o suprafață fără aderență, de întindere limitată, care nu traversează volumul considerat.
  - Detalii carte: Detalii carte: Ghid privind identificarea şi clasificarea defectelor la tunelurile pentru căi de comunicație C172/2002.

Flash-over (Teh.)

- Aprindere simultană a tuturor sarcinilor termice din compartiment.
  - Detalii carte: Detalii standard: SR EN 1991-1-2:2004 EUROCOD 1: Acțiuni asupra structurilor. Partea 1-2: Acțiuni generale. Acțiuni asupra structurilor expuse la foc.

Fluctuația personalului/forței de muncă (Ec.)

- Termen folosit la nivel de organizație, desemnând schimbările suferite de numărul locurilor de muncă, adică angajările şi disponibilizările efectuate. Disponibilizările se pot produce fie cu acordul angajatului (prin demisie), fie involuntar, adică din inițiativa angajatorului (prin concedieri sau destituiri). Se poate defini o rată a fluctuației forței de muncă, prin însumarea numărului de disponibilizări cu cel de angajări, împărțirea sumei la 2 şi exprimarea rezultatului ca procentaj din numărul total de angajați.
  - Detalii carte: www.capital.ro/dictionar, termeni economici şi manageriali.

Flux de căldură net (Teh.)

- Energie pe unitatea de timp şi de suprafață, absorbită definitiv de elemente.
  - Detalii carte: Detalii standard: SR EN 1991-1-2:2004 EUROCOD 1: Acțiuni asupra structurilor. Partea 1-2: Acțiuni generale. Acțiuni asupra structurilor expuse la foc.

Flux de numerar (Ec.)

- Volumul de bani aflat în circulație într-o organizație într-o perioadă de timp dată.

Fluxuri actualizate de capital (Ec.)

- Concept şi metodă care asociază fluxurile monetare viitoare (de intrare şi de ieşire) de pe parcursul ciclului de viață al unui proiect, cu o valoare de bază comună (la un moment fixat), pentru a face comparabile proiecte cu durate şi rate ale fluxului monetar diferite.

Foc de calcul (Teh.)

- Dezvoltare specifică a incendiului luată ca ipoteza de calcul.
    - Detalii carte: Detalii standard: SR EN 1991-1-2:2004 EUROCOD 1: Acțiuni asupra structurilor. Partea 1-2: Acțiuni generale. Acțiuni asupra structurilor expuse la foc.

Fond pentru organizarea de şantier (Ec.)

- Fond din care unitățile de construcții-montaj execută - exceptând achiziționarea de utilaje - întreaga gamă de lucrări de construcții şi instalații menite să asigure desfăşurarea, în bune condiții, a lucrărilor de bază. Din fondul de organizare de şantier se pot executa: - construcții social-culturale şi administrative, locuințe, dormitoare, vagoane sau bacuri-dormitor, cantine şi depozite de alimente, cluburi; birouri, băi, spălătorii, puncte sanitare şi farmaceutice, chioşcuri de pâine, magazine etc.; - unități auxiliare productive; ateliere de dulgherie, fierărie, lăcătuşerie, mecanice, ateliere şi poligoane de prefabricate, instalații pentru sortarea agregatelor, stații centrale de betoane şi mortare etc.; - construcții pentru servirea producției: şoproane, magazii, depozite de carburanți, depozite de var, estacade, debarcadere, castele sau bazine de apa, rampe de descărcare şi depozitare, remize pentru locomotive şi utilaje; - construcții şi instalații de folosință generală, drumuri, linii provizorii de garaj, căi de rulare pentru macarale, rețele electrice, rețele de apă şi canalizare, centrale termice şi electrice provizorii, stații de compresoare; - instalații şi lucrări de organizare necesare pentru executarea lucrărilor pe timp friguros şi la lumină artificială.

Fondul de rulment (Ec.)

- Fond ce cuprinde cheltuielile pentru asigurarea stocurilor de materiale şi materii prime şi cele pentru energie, transporturi, salariile personalului direct productiv, piese de schimb de mare uzură etc., necesare pentru primul ciclu de producție.

Fondul de rulment net (Ec.)

- Active curente minus pasive curente.

Forma de structură (Teh.)

- Aranjament de elemente structurale.

- Detalii carte: Detalii standard: SR EN 1990:2004 EUROCOD: Bazele proiectării structurilor NOTĂ - Forme de structuri sunt, de exemplu, cadre, poduri suspendate.

Formalizare (Ec.)

- Utilizare a regulilor şi procedurilor scrise pentru standardizarea operaţiilor efectuate într-o organizaţie.
  - Detalii carte: Jones, G., Organizational Theory, Design, and Change, Fifth Edition, Pearson Prentice Hall, Upper Saddle River, New Jersey, 2007, pag. 103.

Formaţia de muncă (Ec.)

- Este un parametru organizatoric auxiliar, ce poate fi utilizat, împreună cu volumul de muncă, pentru determinarea parametrilor de desfăşurare în timp a lucrărilor de construcţii-montaj. În funcţie de mărimea ei, formaţia de muncă poate fi: formaţia minima de muncă; echipa de muncă (alcătuită din mai multe formaţii minime de muncă); brigada complexă (alcătuită din mai multe echipe specializate şi complexe) sau specializată (alcătuită din mai multe echipe cu aceeaşi specializare). Formaţiile de muncă pot fi dimensionate pe baza volumului de lucrări, a normelor de muncă şi a duratei de execuţie planificate.

Formator de piaţă (Ec.)

- Un participant pe piaţă financiară care garantează să facă simultan o cerere şi o ofertă pentru un contract financiar cu un spread cerere/ofertă prestabilit.

Forţă axială (Teh.)

- Forţa aplicată din exterior care acţionează pe direcţie axială.
  - Detalii carte: Detalii standard: SR EN 1993-1-6:2007 EUROCOD 3: Proiectarea structurilor din oţel. Partea 1-6: Rezistenţa şi stabilitatea plăcilor curbe subţiri.

Forţă dinamică (Teh.)

- Forţă care variază în timp care poate cauza efecte dinamice semnificative asupra structurii; în cazul impactului, forţa dinamică reprezintă forţa asociată cu o suprafaţă de contact în punctul de impact .
  - Detalii carte: Detalii standard: SR EN 1991-1-7:2007 EUROCOD 1: Acţiuni asupra structurilor. Partea 1-7: Acţiuni generale – Acţiuni accidentale.

Forţă majoră (Jur.)

- Eveniment mai presus de controlul părţilor, independent de voinţa şi fapta părţilor, absolut insurmontabil, care nu putea fi prevăzut la momentul încheierii contractului şi care face executarea contractului pentru una dintre părţi absolut imposibilă. Sunt considerate asemenea evenimente: războaie, revoluţii, incendii, inundaţii sau orice alte catastrofe naturale, restricţii apărute ca urmare a unei carantine, embargo etc. Forţa

majoră reprezintă o cauza exoneratoare de răspundere în contracte. Cu toate acestea, nu este considerat forță majoră un eveniment care, fără a crea o imposibilitate absolută de executare, face extrem de oneroasă executarea obligațiilor de către una dintre părți.
    - Detalii lege: drept civil.

Forță statică echivalentă (Teh.)

- Reprezentare alternativă a forței dinamice incluzând răspunsul dinamic al structurii
    - Detalii carte: Detalii standard: SR EN 1991-1-7:2007 EUROCOD 1: Acțiuni asupra structurilor. Partea 1-7: Acțiuni generale – Acțiuni accidentale.

Fraudă fiscală (Jur.)

- Încălcare a legilor fiscale prin fapte ilicite, cum ar fi nedeclararea unor venituri, vânzarea fără documente contabile etc.
    - Detalii lege: drept fiscal.

Frecvență proprie (Teh.)

- Frecvența vibrației libere a unui sistem.
    - Detalii carte: Detalii standard: SR EN 1991-3:2007 EUROCOD 1: Acțiuni asupra structurilor. Partea 3: Acțiuni induse de poduri rulante şi maşini.

Frescă (Teh.)

- Procedeu tehnic folosit în pictura murală, în care pigmenții sunt amestecați cu apă şi aplicați pe un mortar de var umed (proaspăt tencuit), care îi încorporează.

Front de lucru (Teh.)

- Suprafața frontală (de atac) a unei secțiuni de excavare, de lucru care se deplasează pe măsura avansării acesteia în direcția de înaintare.
    - Detalii carte: Detalii carte: Normativ pentru hidroizolarea tunelurilor pentru căi de comunicație cu folii din mase plastice. Indicativ N.E. 031-04.

Frontiera eficienței (Ec.)

- Este curba celor mai profitabile portofolii, cu o rată maximă a rentabilității pentru un nivel dat al riscului sau duală: cu risc minim pentru o rată dată a rentabilității.
    - Detalii carte: Maria Dimitriu, Dumitrache Caracota: Evaluarea investițiilor de capital, Editura Fundației PRO, Bucureşti, 2004.

Fronton (Teh.)

- Motiv triunghiular sau semicircular încoronând, în general, fațada principală a unui edificiu.

Frontul de lucru (Ec.)

- Reprezintă spațiul delimitat, în cadrul sectorului de lucru, pe care o formație de muncitori (minimă, echipă etc.) înzestrată cu uneltele şi utilajele necesare, având spații determinate pentru depozitarea materialelor, poate executa un anumit proces de lucru.

Funcție de separare (Teh.)

- Aptitudine a unui element de separare de a împiedica propagarea focului (de exemplu prin trecerea flăcărilor sau gazelor fierbinți - a se vedea etanşeitate) sau aprindere dincolo de suprafața neexpusă (a se vedea izolare termică pe o durată de expunere la foc determinate.
  - Detalii carte: Detalii standard: SR EN 1991-1-2:2004 EUROCOD 1: Acțiuni asupra structurilor. Partea 1-2: Acțiuni generale. Acțiuni asupra structurilor expuse la foc.

Funcție publică (Jur.)

- Ansamblul atribuțiilor şi responsabilităților stabilite de lege, în scopul realizării prerogativelor de putere publică de către administrația publică centrală, administrația publică locală şi autoritățile administrative autonome – a se vedea şi administrație publică, funcționar public.
  - Detalii carte: D. Apostol Tofan, Drept administrativ, volumul I, Editura All Beck, Bucureşti, 2003, p. 289.

Funcționar (Jur.)

- Orice salariat care exercită o atribuție în serviciul unei persoane juridice, dar şi în serviciul unei autorități publice. În dreptul penal, noțiunea de funcționar este destul de largă, astfel încât cuprinde şi noțiunea de funcționar public – a se vedea şi autoritate publică, funcționar public.
  - Detalii carte: art. 147 alin. 2 din Codul penal.

Funcționar public (Jur.)

- Persoană fizică ce, cu respectarea dispozițiilor legale, a fost învestită să ducă la îndeplinire, pentru o perioadă determinată sau nedeterminată, o funcție publică. Desfăşurarea activității sale are loc în vederea realizării competenței organului din structura căreia face parte funcția. Pe toată durata deținerii respectivei funcții publice, persoana în cauză va trebui să exercite anumite drepturi şi să execute diverse obligații care îi revin conform dispozițiilor legale în materie – a se vedea şi funcție publică, funcționar.

Fund plat (Teh.)

- Baza interioară a unui siloz, când aceasta are o înclinare față de orizontala mai mică de 5°.

Fundația căptuşelii (Teh.)

- Partea inferioară a căptuşelii tunelului prin care se transmit la terenul de fundare încărcările şi împingerile preluate de căptuşeală provenite din presiunea masivului muntos străbătut.
  - Detalii carte: Detalii carte: Normativ pentru hidroizolarea tunelurilor pentru căi de comunicație cu folii din mase plastice. Indicativ N.E. 031-04.

Furnizare de energie termică (Teh.)

- Activitatea de comercializare a energiei termice (include şi serviciile de măsurare a energiei termice vândute la consumator).
  - Detalii carte: Normativ privind exploatarea sistemelor centralizate de alimentare cu energie termic (rețele şi puncte termice).

Furnizor de energie termică (Teh.)

- Persoană juridică, titular al unei licențe de furnizare, care asigură alimentarea cu energie termică.
  - Detalii carte: Detalii carte: Normativ privind exploatarea sistemelor centralizate de alimentare cu energie termică (rețele şi puncte termice).

Fus (Teh.)

- Partea mediană, verticală a unei coloane sau a unui pilastru, amplasată între bază şi capitel.

Fustă (Teh.)

- Fusta este acea parte a corpului silozului care se prelungeşte sub îmbinarea de trecere: aceasta diferă de partea superioară prin aceea că nu are niciun fel de contact cu solidele în vrac înmagazinate.
  - Detalii carte: SR EN 1993-4-1:2007 EUROCOD 3: Proiectarea structurilor din oțel. Partea 4-1: Silozuri.

Gabarit de construcție (Teh.)

- Contur geometric transversal limită, în plan vertical perpendicular pe axa tunelului, al secțiunii interioare al acestuia, care trebuie sa asigure, cu unele rezerve de siguranță, înscrierea gabaritului de liberă trecere specific mijlocului de transport al căii de comunicație respective şi restul utilităților.
  - Detalii carte: Detalii carte: Normativ pentru hidroizolarea tunelurilor pentru căi de comunicație cu folii din mase plastice. Indicativ N.E. 031-04.

Galb (Teh.)

- Profil uşor curbat al fusului unei coloane sau al corpului unui vas, în intenția de a da obiectului maximul de stabilitate.

Galerie (Teh.)

- Gang boltit, cu arcade spre curtea interioară.
- Tip similar de spațiu, având funcția de a facilita accesul în diferite încăperi.

Gamma (Ec.)

- Gamma (sau convexitatea) este gradul de curbură în curba prețului contractului financiar. Este rata de schimbare a delta față de schimbările prețului activului suport. Este favorabil un gamma pozitiv. Gamma negativ este compensatoriu într-o piață volatilă. Prețul de a deține un gamma pozitiv este trecerea timpului. Doar instrumentele cu valoare în timp au gamma.

Gândire de grup (Ec.)

- Conformare ce survine atunci când oameni cu mentalități sau scopuri asemănătoare își consolidează reciproc tendința de a interpreta informații sau evenimente într-o manieră similară.
    - Detalii carte: Joens, G., Organizational Theory, Design, and Change, Fifth Edition, Pearson, Prentice Hall, Upper Saddle River, New Jersey, 2oo7, pag. 356-357.

Garanția de participare la licitație (Ec.)

- Instrument ce protejează autoritatea contractantă față de riscul unui eventual comportament necorespunzător al ofertantului până la semnarea contractului de achiziție publică şi constituirea garanției de bună execuție. Autoritatea contractantă are dreptul să vireze garanția în bugetul propriu atunci când ofertantul se afla în una dintre situațiile: îşi retrage oferta în perioada de valabilitate a acesteia; nu constituie garanția de bună execuție dacă oferta sa este declarată câştigătoare; refuză să semneze contractul de achiziție publică atunci când oferta sa este declarată câştigătoare. Garanția pentru participare se returnează tuturor ofertanților necâştigători imediat după semnarea contractului, dar nu la mai mult de trei zile lucrătoare de la data expirării perioadei de valabilitate a ofertei. Se exprimă în lei sau într-o valută liber convertibilă şi poate fi constituită în următoarele forme:scrisoare de garanție bancară în favoarea autorității contractante; ordin de plată în contul autorității contractante; lichidități şi/ sau titluri de valoare, depuse la casieria autorității contractante. Ofertele neînsoțite de dovada constituirii garanției pentru participare vor fi respinse şi returnate la destinație.

Garanția antreprenorului pentru vicii (Jur.)

- Una dintre obligațiile principale ale antreprenorului în temeiul contractului de antrepriză. În principiu, antreprenorul garantează pe client (beneficiar) doar împotriva viciilor ascunse, nu şi a celor aparente, pe care clientul le poate constata cu ocazia recepției lucrărilor. În legătură cu aceasta, art. 29 din Legea nr. 10/1995 privind calitatea în construcții prevede răspunderea antreprenorului pentru viciile ascunse ale construcției ivite în termen de 10 ani de la recepția lucrării, iar pentru viciile structurii de rezistență rezultate din nerespectarea normelor de proiectare şi execuție în vigoare la data realizării

ei răspunderea pe toată durata de existență a construcției". Sunt exceptate însă clădirile pentru locuințe cu parter şi parter plus un etaj şi anexele gospodăreşti situate în mediul rural şi în satele ce aparțin oraşelor, precum şi construcțiile provizorii (art. 2 alin. 2 din Legea nr. 10/1995), pentru care răspunderea antreprenorului urmează să fie angajată potrivit dreptului comun (Codul civil şi Decretul nr. 167/1958 privitor la prescripția extinctivă). În legătură cu aceasta, Codul civil prevede o singură regulă specială în materie. Astfel, antreprenorul (arhitectul) de clădiri sau alte lucrări răspunde dacă construcția se dărâmă în tot ori în parte sau amenință învederat dărâmarea (cu care se asimilează viciul care face imposibilă folosirea potrivit destinației) din cauza unui viciu de construcție sau al terenului, într-un termen de 10 ani din ziua terminării (recepției) lucrării (art.1483 C. civ.). Totodată, conform art. 5 din Decretul nr. 167/1958, dreptul la acțiunea privitoare la viciile ascunse ale unei lucrări executate se prescrie prin împlinirea unui termen de 6 luni, în cazul în care viciile nu au fost ascunse cu viclenie. Dacă viciile au fost ascunse cu viclenie, se aplică termenul general de prescripție. Aceste termene de prescripție încep să curgă de la data descoperirii viciilor, însă cel mai târziu de la împlinirea unui an de la predare (art.11 alin.1 din Decretul nr.167/1957), acest termen de un an putând fi modificat prin convenția părților (garanție convențională).

  - Detalii lege: drept civil.

Garanție (Ec.)

- Angajamentul unei terțe părți, prin care aceasta îşi asumă răspunderea pentru o datorie sau o obligație (de exemplu, un împrumut de la bancă), în cazul în care una dintre părțile contractante este în incapacitate de a-şi îndeplini la timp obligația care îi revine.

Garnitură (Teh.)

- Garnitura este realizată din cauciuc sintetic, de obicei EPDM sau TPA, şi are rolul de etanşare şi amortizarea închiderii. Pe ferestre termoizolante există o garnitură exterioară pe toc care constituie barieră împotriva intemperiilor şi o garnitură interioară pe cercevea. Tot pe cercevea dar în exterior se fixează garnitura de etanşare a geamului (sticlei) iar bagheta de sticlă este de asemenea prevăzută cu o garnitură de etanşare geam.

Garnitura EPDM (Teh.)

- Ethylene Propylene Diene Monomer - Material din care se realizează garniturile de etanşare pentru tâmplărie. Caracteristicile importante sunt: rezistență la condițiile atmosferice, elasticitate la temperaturi extreme (între -50 şi +120 grade Celsius), rezistență la îmbătrânire, la multe substanțe chimice corozive.

Gaura de şobolan (Teh.)

- Galerie care face legătura între golul creat în piciorul drept al tunelului şi galeria superioară de la extradosul căptuşelii. Se foloseşte la tunelurile existente pentru lucrări de reparații la extrados cu acces din interiorul construcției.
  - Detalii carte: Detalii carte: Normativ pentru hidroizolarea tunelurilor pentru căi de comunicație cu folii din mase plastice. Indicativ N.E. 031-04.

Geam termoizolant (geam termopan) (Teh.)

- Ansamblu de două sau mai multe foi de sticlă separate printr-un spațiu umplut cu aer sau un gaz inert şi închis ermetic. Foile de sticlă sunt separate printr-o baghetă metalică umplută cu silicagel. Grosimea foilor de sticlă este variabilă (de regulă între 4-6 mm), ca şi distanța dintre ele (12-20 mm), eficacitatea geamului crescând direct proporțional cu acestea.

Geminat (Teh.)

- Adjectiv folosit la plural, aplicat unor elemente de arhitectură identice, care sunt situate alăturat: coloane geminate, arce geminate etc.

Geocompozite (Teh.)

- Sunt combinații de materiale, din care cel puțin un material este geosintetic. Geotextilele folosite în scop de armare pot fi asociate cu alți polimeri, cu fibre de sticlă sau metal, formând geocompozite. În această categorie intră de asemenea geocelulele, care sunt saltele celulare tridimensionale realizate din geogrile şi celulele tridimensionale alcătuite din benzi de geotextil, sau alți polimeri, ambele umplute cu pământ sau material granular.
  - Detalii carte: Detalii carte: Ghid privind proiectarea structurilor de pământ armate cu materiale geosintetice şi metalice. Indicativ GP 093-06.

Geogrile (Teh.)

- Sunt rețele polimerice regulate cu ochiuri suficient de mari (1,¸10 cm) pentru a permite pătrunderea materialelor granulare. Sunt realizate în general din polietilenă (de înaltă densitate) sau polipropilenă, dar şi din poliamidă, poliester sau, mai recent, din poliamide aromatice (aramid) sau polivinilalcool. Geogrilele pot fi sudate, țesute sau extrudate, mono sau biaxiale.
  - Detalii carte: Detalii carte: Ghid privind proiectarea structurilor de pământ armate cu materiale geosintetice şi metalice. Indicativ GP 093-06.

Geoid (Teh.)

- Suprafața echipotențială în câmpul gravitațional terestru care coincide cu nivelul mediu al mării liniştite (MSL), extinsă în mod continuu asupra continentului. Nota: Forma geoidului este neregulată datorită perturbațiilor locale a câmpului gravitațional (remuul dat de vânt în vecinătatea țărmului, salinitate, curenți, etc.) şi direcției forței gravitaționale perpendiculară pe geoid în fiecare punct.
  - Detalii carte: Detalii carte: Ghid pentru proiectarea planurilor generale de aerodromuri. Indicativ GP 108 – 04.

Geometria căii (Teh.)

- Totalitatea elementelor geometrice care stabilesc poziția axei căii în spațiu şi poziția relativă a elementelor componente ale căii.
    - o Detalii carte: Detalii carte: Normativ privind proiectarea liniilor şi stațiilor de cale ferată pentru viteze până la 200km/h - indicativ NP 109 04.

Geotextile (Teh.)

- Sunt țesături permeabile realizate din fibre sau fire textile. Marea majoritate sunt realizate din fibre sintetice, dar există şi geotextile realizate din fibre naturale (iută, de exemplu). Polimerii utilizați sunt polipropilena, poliesterul, polietilena şi poliamida sub forma de fibre sau fire (monofilament, multifilament etc.). Geotextilele pot fi: țesute, nețesute, tricoturi, consolidate prin interțesere sau termosudare.
    - o Detalii carte: Ghid privind proiectarea structurilor de pământ armate cu materiale geosintetice şi metalice. Indicativ GP 093-06.

Ghirlandă (Teh.)

- Motiv decorativ în formă de fâşie suplă, reprezentând frunze, flori şi fructe legate între ele, folosit în arhitectură (în jurul coloanelor, pe frontoane, pe panouri etc.).

Gârlici (Teh.)

- Spațiu de acces spre o pivniță, comunicând direct cu exteriorul şi acoperit fie cu o boltă fie cu un tavan cu grinzi.

Glaf (pervaz) (Teh.)

- Element de construcție folosit la căptuşirea părții inferioare a golului unei ferestre. Din bg. glah. Se montează la baza unei ferestre, cu rol de protecție a zidului, de izolare şi decorativ. Glaful nu trebuie sa acopere caloriferul de sub fereastră deoarece împiedică circulația aerului cald favorizând astfel apariția condensului.

Glasvand (Teh.)

- Cadru vitrat alcătuit din o ramă de lemn compartimentată, cu ochiuri de sticlă, cu parți fixe şi batanți mobili, înlocuind cu totul un perete, sau cea mai mare parte a sa. (din limba germană"Glaswand").

Glazură (Teh.)

- Înveliş cu caracter vitros care este practic impermeabil.
    - o Detalii carte: Detalii carte: Ghid de proiectare şi execuție a placajelor ceramice exterioare, aplicate prin lipire, la clădiri (extindere şi revizuire normativ C202 - 80).

Gol de manipulare (Teh.)

- Gol în elementul pentru zidărie care permite să fie manipulat mai uşor şi să fie aşezat în lucrare cu una sau cu ambele mâini sau cu ajutorul unui dispozitiv.
    - Detalii carte: Detalii standard: SR EN 1996-1-1:2006 EUROCOD 6: Proiectarea structurilor de zidărie. Partea 1-1: Reguli generale pentru construcții de zidărie armată şi nearmată.

Golire excentrică (Teh.)

- Model de curgere a materialului depozitat datorat mişcării nesimetrice a acestuia în raport cu axul vertical al silozului. Aceasta apare în mod normal ca rezultat al prezentei unui orificiu de evacuare amplasat excentric, dar poate fi cauzată şi de alte fenomene cu caracter nesimetric.
    - Detalii carte: Detalii standard: SR EN 1991-4:2006 EUROCOD 1: Acțiuni asupra structurilor. Partea 4: Silozuri şi rezervoare.

Grafic calendaristic (Ec.)

- Un sistem de axe, în care pe abscisă se înscrie timpul, iar pe ordonată se înscriu procesele simple de lucru. Fiecare proces simplu va fi reprezentat printr-o paralelă la abscisă. Lungimea segmentului care reprezintă procesul simplu de lucru va fi dată de durata programată pentru executarea acestuia, iar începerea procesului simplu de lucru va fi stabilită în funcție de succesiunea tehnologică proiectată, de restricțiile de durată şi de nivelul resurselor disponibile.

Grafic Gantt (Ec.)

- Tehnică de planificare şi control concepută de Henry L. Gantt, care vizualizează grafic timpul necesar realizării variatelor sarcini sau evenimente ale unui program de producție sau de altă natură.
    - Detalii carte: Koontz, H., ODonnell, C., Weihrich, H., Management, Eighth Edition, McGraw-Hill Book Co., New York...., 1984, pag. 592-593.

Graficul calendaristic al reperelor importante în executarea proiectului (Ec.)

- Grafic ce evidențiază termenele maxime de apariție a evenimentelor-reper din cadrul proiectului.

Graficul rețea calendaristic (Ec.)

- Este o proiecție a graficului rețea la scara timpului şi cuprinde, în afara duratei activităților, rezervele libere de timp ale acestora. În graficul rețea calendaristic drumul critic se reprezintă pe o paralelă la abscisa, iar lungimea săgeților, ce reprezintă activitățile critice, este egală cu durata activităților.

Grațiere (Jur.)

- cauză de înlăturare a executării pedepsei ce constă în înlăturarea, fie totală, fie parțială, a executării pedepsei aplicate sau în înlocuirea acesteia cu o altă pedeapsă, mai ușoară. Grațierea poate fi acordată fie de către Președintele României, pentru fiecare persoană privită individual, fie de Parlament, prin edictarea unei legi, situație în care grațierea este acordată în mod colectiv (pentru anumite infracțiuni ce vor fi specificate expres sau în funcție de pedepsele aplicate, care trebuie să fie de o anumită gravitate). Efectul grațierii este identic cu cel al unei pedepse executate.
  - Detalii carte: C. Mitrache, C Mitrache, Drept penal român. Partea generală, ediția a V-a revăzută și adăugită, Editura Universul Juridic, București, 2006, p. 424.

Greutate proprie a podului rulant Q (Teh.)

- Greutate proprie a tuturor elementelor fixe și mobile, inclusiv a echipamentului mecanic electric al structurii podului, fără a lua însă în considerare dispozitivul de fixare a sarcinii și o parte a cablurilor sau lanțurilor suspendate ale aparatului de ridicat, care sunt deplasate de structura podului rulant, a se vedea 1.4.1.3.
  - Detalii carte: SR EN 1991-3:2007 EUROCOD 1: Acțiuni asupra structurilor. Partea 3: Acțiuni induse de poduri rulante și mașini.

Grindă (Teh.)

- Bucată de lemn, piatră sau metal, de secțiune rectangulară, care fiind plasată orizontal primește și repartizează forțele de descărcare ale zidăriei de deasupra ei în mod egal pe întreaga sa suprafață.

Grindă compozită (Teh.)

- Element compozit supus în principal încovoierii.
  - Detalii carte: Detalii standard: SR EN 1994-2:2006 EUROCOD 4: Proiectarea structurilor compozite de oțel și beton. Partea 2: Reguli generale și reguli pentru poduri.

Grindă de rulare (Teh.)

- Grindă de rulare ce susține cărucioare suspendate monogrindă, care se deplasează la nivelul tălpii inferioare a grinzii.
  - Detalii carte: SR EN 1991-3:2007 EUROCOD 1: Acțiuni asupra structurilor. Partea 3: Acțiuni induse de poduri rulante și mașini.
- Grindă pe care circulă un pod rulant.
  - Detalii carte: Detalii standard: SR EN 1991-3:2007 EUROCOD 1: Acțiuni asupra structurilor. Partea 3: Acțiuni induse de poduri rulante și mașini.

Grindă de rulare pentru cărucior suspendat monogrindă (Teh.)

- Grindă de rulare ce susține cărucioare suspendate monogrindă, care se deplasează la nivelul tălpii inferioare a grinzii.
  - Detalii carte: Detalii standard: SR EN 1991-3:2007 EUROCOD 1: Acțiuni asupra structurilor. Partea a 3-a: Acțiuni induse de poduri rulante şi maşini.

Grindă inelară (Teh.)

- Element structural dispus pe circumferința plăcii curbe subțiri care posedă rigiditate şi rezistența la încovoiere atât în planul său cât perpendicular pe plan. Este un element structural primar care rigidizează structura, preia şi distribuie încărcările locale pe placă.
  - Detalii carte: Detalii standard: SR EN 1993-1-6:2007 EUROCOD 3: Proiectarea structurilor din oțel. Partea 1-6: Rezistența şi stabilitatea plăcilor curbe subțiri.
- Grinda inelară este o rigidizare circumferențială care are rigiditate la încovoiere şi rezistență atât în planul secțiunii circulare a unei mantale, cât şi în cel al secțiunii plane a unei structuri rectangulare şi de asemenea şi normal pe acel plan. Este un element principal al capacității portante, folosit la distribuirea încărcărilor locale în structura mantalei sau cutiei.
  - Detalii carte: Detalii standard: SR EN 1993-4-1:2007 EUROCOD 3: Proiectarea structurilor din oțel. Partea 4-1: Silozuri.

Grout (Teh.)

- Amestec foarte fluid de ciment, nisip şi apă destinat umplerii alveolelor sau spațiilor reduse.
  - Detalii carte: Detalii standard: SR EN 1996-1-1:2006 EUROCOD 6: Proiectarea structurilor de zidărie. Partea 1-1: Reguli generale pentru construcții de zidărie armată şi nearmată.

Grup de lucru (Ec.)

- Reunirea temporară sau permanentă a unui număr restrâns de persoane care interacționează şi urmăresc prin activitățile şi acțiunile desfăşurate realizarea de obiective comune.
  - Detalii carte: Nedelea Ştefan, Managementul organizației, (coordonator), Editura ASE, 2008, pg. 438.

Grup ocupațional (Ec.)

- Grup stabil de ocupații sau de profesiuni pe o PIAȚĂ INTERNĂ A MUNCII, care sunt atât de legate între ele încât dobândesc caracteristici comune din punctul de vedere al stabilirii salariului. Printre motivele unei asemenea grupări se numără: a) tehnologia utilizată în muncă; b) organizarea administrativă a producției; c) uzanțele sociale. Fiecare grup ocupațional implică una sau mai multe “RATE SALARIALE PILOT”, în funcție de care celelalte locuri de muncă sunt retribuite pe baza unor decalaje stabilite între baremul lor salarial şi salariul de referință.

Grupări de încărcări (Teh.)

- Poziţii de încărcări compatibile, sisteme de deformaţii şi imperfecţiuni considerate simultan cu anumite încărcări variabile şi permanente pentru o verificare considerată.
    - Detalii carte: Detalii standard: SR EN 1990:2004 EUROCOD: Bazele proiectării structurilor.

Grupele 1,2,3 şi 4 pentru elementele pentru zidărie (Teh.)

- Definiţie care corespunde grupelor de elemente pentru zidărie, în funcţie de dimensiunea în procente şi de orientarea golurilor interioare ale elementelor conform aşezării în zidărie.
    - Detalii carte: Detalii standard: SR EN 1996-1-1:2006 EUROCOD 6: Proiectarea structurilor de zidărie. Partea 1-1: Reguli generale pentru construcţii de zidărie armată şi nearmată.

Gumă tip Wishab (Teh.)

- Radieră sandwich cu un suport rigid poliuretanic pe care este prinsă guma propriu-zisă cu diverse grade de duritate, destinată curăţirii mecanice manuale.
    - Detalii carte: Detalii carte: ICPMC PROCEMA - Metodologie pentru consolidarea stratului suport (zidărie, tencuieli) şi tratamentul suprafeţelor pictate la construcţiile vechi cu valoare de patrimoniu, în condiţii de umiditate excesivă şi existenţa biodegradării.

Guvern (Jur.)

- Element al puterii executive a statului, compus din prim-ministru, miniştrii şi alţi membrii, stabiliţi de lege.
    - Detalii carte: Gh. Iancu, Drept constituţional şi instituţii politice, ediţia a II-a revizuită şi completată, Editura Lumina Lex, Bucureşti, 2004, p. 535.

Habitat (Teh.)

- Denumire generică desemnând un spaţiu, mai mult sau mai puţin coerent, structurat din punct de vedere urbanistic, ocupat de o comunitate umană.

Hală (Teh.)

- Spaţiu amplu, unitar, destinat unor activităţi productive sau comerciale.

Han (Teh.)

- Edificiu public situat în lungul drumurilor sau în localităţi, destinat adăpostirii călătorilor şi bunurilor lor.

Harisare (Teh.)

- Formarea de fisuri, având aspectul unui fir de păr, limitată la suprafața glazurată a unei plăci ceramice.
  - Detalii carte: Detalii carte: Ghid de proiectare şi execuție a placajelor ceramice exterioare, aplicate prin lipire, la clădiri (extindere şi revizuire normativ C202 - 80).

Havuz (Teh.)

- Fântână decorativă, de origine orientală, al cărei jet de apă este dirijat vertical în sus.

Hazard (Teh.)

- În cadrul EN 1990 până la EN 1999, un eveniment neobişnuit şi grav, de exemplu o încărcare neprevăzută sau o influență a mediului, rezistent insuficientă, sau abateri excesive de la dimensiunile inițiale.
  - Detalii carte: Detalii standard: SR EN1990:2004EUROCOD: Bazele proiectării structurilor.

Hemiciclu (Teh.)

- Spațiu de plan semicircular sau, mai rar, rectangular, structurat după un traseu care descrie o jumătate de cerc.

Hidro-izolație (Teh.)

- Element de construcție care protejează căptuşeala tunelului la extrados contra acțiunii distructive a apelor şi împiedică pătrunderea acestora în interiorul construcției.
  - Detalii carte: Detalii carte: Normativ pentru hidroizolarea tunelurilor pentru căi de comunicație cu folii din mase plastice. Indicativ N.E. 031-04.

Hidro-izolație intermediară (Teh.)

- Hidro-izolația executată pe intradosul căptuşelii exterioare, între cele două căptuşeli, în scopul protejării căptuşelii interioare de rezistența contra infiltrațiilor de apă şi a acțiunii de degradare.
  - Detalii carte: Detalii carte: Normativ pentru hidroizolarea tunelurilor pentru căi de comunicație cu folii din mase plastice. Indicativ N.E. 031-04.

Higrometru (Teh.)

- Aparat pentru determinarea umidității.

Hol (Teh.)

- Spațiu central amplu dintr-un edificiu, precedat de vestibul, care comunică cu încăperile laterale sau cu cele situate la alte nivele.

Hotă (Teh.)

- Construcție aşezată deasupra unei surse de gaze pentru a le colecta şi evacua.

Hotărâre a Guvernului (Jur.)

- Act normativ adoptat de către Guvern în vederea asigurării executării şi aplicării legilor – a se vedea şi act normativ, lege.
  - Detalii carte: Catedra de Drept, Academia de Studii Economice, Drept civil, vol. I, Editura Lumina Lex, Bucureşti, 2000, p. 37.

Identificarea riscurilor (Ec.)

- Determinarea riscurilor ce pot apărea pe parcursul realizării unei activități (încă nederulate) şi stabilirea caracteristicilor acestora.

Igrasie (Teh.)

- Fenomenul de umezeală persistentă a pereților din zidărie de cărămidă, produsă prin ascensiunea capilară a apei din sol.
  - Detalii carte: Detalii carte: Ghid privind tehnologia de stopare a igrasiei cu membrane izolatoare rigide la pereții din zidărie. Indicativ: GE 045 -02.
- Modificarea de culoare şi consistență a substratului ca rezultat al valorilor ridicate ale umidității relative şi a substratului şi a dezvoltării masive a microorganismelor.
  - Detalii carte: Detalii carte: Metodologie privind programul de urmărire în timp a comportării construcțiilor din punct de vedere al cerințelor funcționale . UAIUM CSS –BICAU.

Îmbinare (Teh.)

- Îmbinarea este punctul la care două sau mai multe segmente oarecare ale unei cutii se întâlnesc. Aceasta poate include sau nu o rigidizare: punctul de prindere al unei rigidizări inelare de manta sau de cutie poate fi tratat ca o îmbinare.
  - Detalii carte: Detalii standard: SR EN 1993-4-1:2007 EUROCOD 3: Proiectarea structurilor din oțel. Partea 4-1: Silozuri.

Îmbinare de trecere (Teh.)

- Îmbinarea de trecere este îmbinarea dintre corpul silozului şi pâlnie. îmbinarea poate fi la baza corpului silozului sau mai sus.
  - Detalii carte: Detalii standard: SR EN 1993-4-1:2007 EUROCOD 3: Proiectarea structurilor din oțel. Partea 4-1: Silozuri.

Îmbinări cu tije (Teh.)

- Îmbinare realizată cu o tijă cilindrică de oțel, cu sau făra cap, ajustată cu exactitate în găuri dinainte realizate şi utilizată la transferul încărcărilor perpendiculare pe axa tijei.

- Detalii carte: Detalii standard: SR EN 1995-1-1:2004 EUROCOD 5: Proiectarea structurilor de lemn. Partea 1-1: Generalități. Reguli comune şi reguli pentru clădiri.

Îmbinări striate (Teh.)

- Îmbinare la forță tăietoare constând din partea întreagă a unui element înglobat pe fața de contact a celuilalt element. Părțile în contact sunt asamblate cu ajutorul elementelor mecanice de prindere.
  - Detalii carte: Detalii standard: SR EN 1995-2:2005 EUROCOD 5: Proiectarea structurilor de lemn. Partea 2: Generalități. Poduri.

Îmbunătățire (Teh.)

- Creşterea performanțelor unei structuri, unei instalații (sistem) sau unei componente peste nivelul lor inițial, precizat în proiectul aprobat.
  - Detalii carte: Detalii carte: Normativ privind exploatarea sistemelor centralizate de alimentare cu energie termică (rețele şi puncte termice).

Impact (Ec.)

- Consecință sau efect al unei decizii sau al unei activități asupra agenților sau structurilor economice.
  - Detalii carte: Lexique d`economie, 1999, p. 330.
- Efect produs de o acțiune. Maniera prin care este resimțită de un public o comunicare, o acțiune promoțională sau o inițiativă economică, socială sau comercială.
  - Detalii carte: Serraf, G., Dictionnaire methodologique du marketing, Les Editions d`organisation, Paris, 1985, p. 129.
- Se disting: - efecte directe: comenzile statului măresc activitatea întreprinderilor solicitate, în afară de cazul când ar exista efectul de deturnare, statul luând locul altor clienți; - efecte indirecte: furnizorii întreprinderilor beneficiind de comenzi ale statului îşi măresc activitatea, iar creşterea generală a producției poate provoca în aval, pentru alți clienți ai acestor întreprinderi, o scădere a prețurilor prin jocul economiilor de scară; - efecte induse: creşterea activității este sinonimă cu creşterea veniturilor, de unde rezultă o creştere a consumului, urmată de o creştere încă mai generală a activității etc. Este efectul multiplicator al lui Keynes. Efectele induse pot, de asemenea, să genereze modificarea structurii activităților, a repartiției veniturilor, a prețurilor relative ale structurii activităților, a repartiției veniturilor, a prețurilor relative ale structurii schimburilor comerciale internaționale etc.
  - Detalii carte: Lexique d`economie, 1999, p. 330.

Importator (Ec.)

- Orice persoană fizică autorizată sau persoană juridică cu domiciliul, respectiv cu sediul, în România sau în unul dintre statele membre ale Uniunii Europene, care introduce pe piața românească sau pe piața Uniunii Europene un produs provenit din afara acestui spațiu.

- Detalii carte: Legea nr. 608/2001 privind evaluarea conformităţii produselor, republicată în Monitorul Oficial nr. 419/4 iunie 2008., art.4, alineatul 1.
- Orice persoană fizică sau juridică stabilită în Uniune, care introduce pe piaţa Uniunii un produs pentru construcţii dintr-o ţară terţă.
  - Detalii carte: Regulamentul (UE) nr. 305/2011 al Parlamentului European şi al Consiliului din 9 martie 2011 de stabilire a unor condiţii armonizate pentru comercializarea produselor pentru construcţii şi de abrogare a Directivei 89/106/CEE a Consiliului Text cu relevanţă pentru SEE, Jurnalul Oficial al UE, L 088 , 04/04/2011 p. 0005 – 0043.

Imposta (Teh.)

- Element constructiv de forma unui trunchi de piramidă răsturnat plasat între naşterea unei arcade şi capitelul pe care aceasta se descarcă.

Impozit direct (Jur.)

- Impozit care se aşează şi se percepe direct de la sursă (subiecţi plătitori). Impozitele directe vizează existenţa unui venit sau a averii.
  - Detalii lege: drept fiscal.

Impozit indirect (Jur.)

- Impozit care are ca plătitori consumatorii de bunuri şi servicii, fiind suportat de către aceştia în calitate de consumatori, indiferent de veniturile, profesia ori situaţia personală a contribuabililor. Intră în categoria impozitelor indirecte în special accizele, taxele vamale, taxa pe valoarea adăugată (TVA) etc.
  - Detalii carte: drept fiscal.

Impozit pe clădiri (Jur.)

- Impozit anual care se determina prin aplicarea cotelor de impozit prevăzute de lege asupra valorilor impozabile ale clădirilor şi construcţiilor.
  - Detalii lege: drept fiscal.

Impozit pe veniturile persoanelor fizice (Jur.)

- Impozit direct vizând veniturile (cum ar fi salariile, pensiile, chiriile etc.) a căror sursă de provenienţă se află pe teritoriul unui anumit stat, venituri realizate atât de persoanele care au domiciliul sau reşedinţa în statul respectiv, cât şi de persoanele nerezidente.
  - Detalii lege: drept fiscal.

Impozit pe veniturile persoanelor juridice (Jur.)

- Impozit direct care se stabileşte anual sau trimestrial, pe baza declaraţiei persoanelor juridice, prin calcularea unei cote proporţionale sau fixe asupra veniturilor impozabile. Intră în această categorie, spre exemplu, impozitul pe profitul societăţilor comerciale.
  - Detalii carte: drept fiscal.

Impozit pentru transmisiunea dreptului de proprietate şi a dezmembramintelor acestuia cu titlul de moştenire (Jur.)

- Impozit în cota de 1% care, potrivit legii, este calculat la valoarea masei succesorale numai daca succesiunea nu este dezbătută şi finalizată în termen de 2 ani de la data decesului autorului succesiunii a se vedea şi succesiune.
  - Detalii lege: drept fiscal.

Impozit personal (Jur.)

- Impozit direct care se stabileşte în legătură cu situația personală a contribuabilului şi se aşează asupra venitului ori averii acestuia.
  - Detalii lege: drept fiscal.

Impozit real (Jur.)

- Impozit direct care este stabilit în legătură cu bunurile, cu obiectele materiale cum ar fi terenuri, clădiri etc.
  - Detalii lege: drept fiscal.

Împrumut (Ec.)

- Tranzacția prin care deținătorul unei proprietăți (de obicei bani) permite altcuiva (beneficiarului) să folosească acea proprietate. Beneficiarul se angajează să restituie proprietatea după o anumită perioadă şi, de asemenea, să achite un preț pentru utilizarea ei.

Imputrescibilitate (Teh.)

- Calitatea unui material de a rezista la acțiunea microorganismelor care provoacă putrezirea.
  - Detalii carte: Detalii carte: Normativ pentru hidroizolarea tunelurilor pentru căi de comunicație cu folii din mase plastice. Indicativ N.E. 031-04.

Înălțimea elipsoidă (Teh.)

- Înălțimea raportată la un elipsoid referențial, măsurată de-a lungul elipsoidului exterior normal prin punctul în discuție.
  - Detalii carte: Detalii carte: Ghid pentru proiectarea planurilor generale de aerodromuri. Indicativ GP 108 – 04.

Înălțimea ortometrică (Teh.)

- Înălțimea punctului raportat la geoid, prezentat în general ca nivel de înălțime al MSL.
  - Detalii carte: Detalii carte: Ghid pentru proiectarea planurilor generale de aerodromuri. Indicativ GP 108 – 04.

Înaltul Reprezentant al Uniunii pentru Afaceri Externe şi Politica de Securitate (Jur.)

- Funcţie creată la nivelul Uniunii Europene prin Tratatul de la Lisabona, Înaltul Reprezentant, care este în acelaşi timp şi unul dintre vice-preşedinţii Comisiei Europene, este numit de către Consiliul European, cu acordul Preşedintelui Comisiei, pentru un mandat de 5 ani. Înaltul Reprezentant conduce şi derulează politica externă şi de securitate comună a Uniunii, precum şi politica europeană privind securitatea şi apărarea. În acest sens, contribuie, prin propunerile pe care le face, la elaborarea acestor politici, pe care le şi execută, în calitate de reprezentant al Consiliului. Reprezintă Uniunea Europeană în toate materiile care ţin de politica externă şi de securitate comună, derulează, în numele Uniunii, dialogul politic cu state terţe şi exprimă poziţia acesteia în cadrul organizaţiilor internaţionale ori al conferinţelor internaţionale – a se vedea şi Uniunea Europeană, Comisia Europeană, Tratatul de la Lisabona.
  - Detalii carte: I. N. Militaru, Dreptul Uniunii Europene pentru învăţământul superior economic, Editura Lumina Lex, Bucureşti, 2009, p. 51.

Încărcare agabaritică (Teh.)

- Vehicul care nu poate circula pe drumuri fără permisiunea autorităţilor.
  - Detalii carte: Detalii standard: SR EN 1991-2:2005 EUROCOD 1: Acţiuni asupra structurilor.

Încărcare de frecare la faţa peretelui (Teh.)

- Componentă meridiană a încărcării de suprafaţă ce acţionează pe peretele plăcii curbe subţiri datorită frecării în combinaţie cu presiunea interioară (de exemplu când în placa curbă subţire sunt depozitate solide).
  - Detalii carte: Detalii standard: SR EN 1993-1-6:2007 EUROCOD 3: Proiectarea structurilor din oţel. Partea 1-6: Rezistenţa şi stabilitatea plăcilor curbe subţiri.

Încărcare locală (Teh.)

- Forţa aplicată punctual sau încărcare distribuită ce acţionează pe o porţiune limitată din circumferinţa şi înălţime a unei plăci curbe subţiri.
  - Detalii carte: Detalii standard: SR EN 1993-1-6:2007 EUROCOD 3: Proiectarea structurilor din oţel. Partea 1-6: Rezistenţa şi stabilitatea plăcilor curbe subţiri.
- Încărcare ce acţionează pe o anumită zonă în orice parte a peretelui vertical al unui siloz.
  - Detalii carte: Detalii standard: SR EN 1991-4:2006 EUROCOD 1: Acţiuni asupra structurilor. Partea 4: Silozuri şi rezervoare.

Încărcare parţial repartizată (Teh.)

- Încărcare distribuită local ce acţionează perpendicular pe placa curbă subţire.
  - Detalii carte: Detalii standard: SR EN 1993-1-6:2007 EUROCOD 3: Proiectarea structurilor din oţel. Partea 1-6: Rezistenţa şi stabilitatea plăcilor curbe subţiri.

Încărcare radială (Teh.)

- Forță aplicată din exterior care acționează perpendicular pe suprafața unei plăci curbe subțiri cilindrice.
    - Detalii carte: Detalii standard: SR EN 1993-1-6:2007 EUROCOD 3: Proiectarea structurilor din oțel. Partea 1-6: Rezistența şi stabilitatea plăcilor curbe subțiri

Încărcarea (Teh.)

- Denumire data schematizării pentru calcul a oricărei acțiuni care se ia în considerare la determinarea eforturilor şi deplasărilor unui element de rezistență al unei structuri de construcție.
    - Detalii carte: Detalii carte: Ghid privind identificarea şi clasificarea defectelor la tunelurile pentru căi de comunicație C172/2002.

Încărcarea de oboseală (Teh.)

- Ansamblu de evenimente reprezentative de încărcare descrise prin pozițiile sau prin deplasările acțiunilor, variația intensității lor şi frecvența şi ordinea lor de producere.
    - Detalii carte: Detalii standard: SR EN 1999-1-3:2007 EUROCOD 9: Proiectarea structurilor de aluminiu. Partea 1-3: Structuri care lucrează în regim de oboseală.

Încărcarea de oboseală echivalentă (Teh.)

- Încărcare simplificată, de regulă o singură încărcare aplicată de un număr prescris de ori, astfel încât ea poate fi folosită în schimbul unui ansamblu mai realist de încărcări, într-un domeniu indicat de condiții, pentru a indica o cantitate echivalentă de avarie din oboseală, cu un nivel acceptabil de aproximare.
    - Detalii carte: Detalii standard: SR EN 1999-1-3:2007 EUROCOD 9: Proiectarea structurilor de aluminiu. Partea 1-3: Structuri care lucrează în regim de oboseală.

Încărcarea din zăpada aglomerată pe acoperiş (Teh.)

- Este încărcarea datorată redistribuirii zăpezii pe acoperiş datorită acțiunii vântului şi/sau topirii zăpezii.
    - Detalii carte: Detalii carte: Cod de proiectare. Evaluarea acțiunii zăpezii asupra construcțiilor Indicativ CR1-1-3-2005.

Încărcarea din zăpadă neaglomerată pe acoperiş (Teh.)

- Este încărcarea datorată depunerii naturale a zăpezii pe acoperiş, distribuția cvasiuniformă şi influențată doar de forma acoperişului. Acest tip de încărcare nu include redistribuirea zăpezii datorită acțiunii vântului şi/sau topirii zăpezii.
    - Detalii carte: Detalii carte: Cod de proiectare. Evaluarea acțiunii zăpezii asupra construcțiilor Indicativ CR1-1-3-2005.

Încărcarea echivalentă de amplitudine constantă (Teh.)

- Încărcarea simplificată de amplitudine constantă care cauzează aceleaşi avarii din oboseală ca o serie de evenimente de încărcări reale de amplitudine variabilă.
  - Detalii carte: Detalii standard: SR EN 1999-1-3:2007 EUROCOD 9: Proiectarea structurilor de aluminiu. Partea 1-3: Structuri care lucrează în regim de oboseală.

Incendiu generalizat (Teh.)

- Stare în care toate suprafeţele combustibile participă la incendiu într-un spaţiu specificat.
  - Detalii carte: Detalii standard: SR EN 1991-1-2:2004 EUROCOD 1: Acţiuni asupra structurilor. Parte:a 1-2: Acţiuni generale. Acţiuni asupra structurilor expuse la foc.

Incendiu localizat (Teh.)

- Incendiu care implică doar o zonă limitată a sarcinii termice din compartiment.
  - Detalii carte: Detalii standard: SR EN 1991-1-2:2004 EUROCOD 1: Acţiuni asupra structurilor. Partea 1-2: Acţiuni generale. Acţiuni asupra structurilor expuse la foc.

Incertitudine (Ec.)

- Situaţie caracteristică unui viitor imprevizibil. Se distinge de risc, care priveşte o cunoaştere a viitorului reprezentat printr-o distribuţie de probabilităţi. Incertitudinea face dificilă decizia în prezent. Teoria deciziei în viitor incert a progresat totuşi, graţie teoriei jocurilor, pentru a facilita luarea celei mai bune decizii.
  - Detalii carte: Lexique d`economie, 1999, p. 335.

Încheierea proiectului (Ec.)

- Procesul de finalizare formală a unui proiect, care marchează încheierea muncii în cadrul proiectului, odată ce rezultatele acestuia au fost realizate. Combină două procese, respectiv: punerea în funcţiune a rezultatelor (produselor) proiectului, cu acceptarea lor de către sponsor, şi documentarea şi diseminarea experienţei acumulate prin execuţia proiectului. Este ultima fază a ciclului de viaţă a proiectului, înainte de demararea procesului de dare în funcţiune (trecerea în exploatare) a rezultatelor (produselor) proiectului.

In situ (Teh.)

- Termen latin, aplicat unui obiect sau unui obiectiv, în general arheologic, care a fost conservat pe locul descoperirii sale, păstrându-se, cel puţin parţial, condiţiile în care a fost adus la lumină.

Incintă (Teh.)

- Spațiu închis în jurul unui edificiu, al unui ansamblu construit sau al unei aglomerări urbane sau rurale.
- Denumire dată şi zidului sau construcțiilor care delimitează incinta, dându-i caracterul unei unități morfofuncționale independente.

Incinta de joc (Teh.)

- Spațiul destinat terenului de joc şi sport inclusiv accesul şi împrejmuirea acestuia
  - Detalii carte: Detalii carte: Normativ privind proiectarea terenurilor sportive şi stadioanelor (unitatea funcțională de bază) din punct de vedere al cerințelor legii 10/1995.

Inculpat (Jur.)

- persoana fizică sau juridică parte în procesul penal, împotriva căreia s-a pus în mişcare acțiunea penală. Acest lucru presupune că există suficiente certitudini potrivit cărora persoana respectivă ar fi săvârşit infracțiunea, motiv pentru care aceasta poate fi deja trimisă în judecată în vederea stabilirii vinovăției sale şi a aplicării sancțiunii corespunzătoare. Potrivit legii, inculpatul beneficiază de o multitudine de drepturi privind posibilitatea sa de apărare şi de demonstrare a eventualei nevinovății, dar totodată este ținut şi la respectarea diferitelor obligații referitoare la modalitatea de desfăşurare a procesului penal (de exemplu, obligația de a se prezenta personal în fața instanței de judecată când este chemat) – a se vedea şi acțiune penală, infracțiune, proces penal.
  - Detalii carte: A Crişu, Drept procesual penal. Partea generală, ediția a II-a, Editura C.H. Beck, Bucureşti, 2007, p. 84-85.

Indemnizația de asigurare (Jur.)

- Suma pe care asiguratorul o achită asiguratului la survenirea evenimentului asigurat. De principiu, valoarea indemnizației de asigurare nu poate depăşi suma asigurată, însă de regulă aceasta se plăteşte la nivelul prejudiciului efectiv al asiguratului, în aşa fel încât să nu se depăşească valoarea reală a bunului asigurat la momentul producerii evenimentului asigurat.

Indicatori de performanță generali (Teh.)

- Parametrii ai serviciului de transport/distribuție a energiei termice pentru care se stabilesc niveluri minime de calitate urmărite la nivelul operatorului de transport/distribuție a energiei termice şi pentru care nu sunt prevăzute penalizări în licență.
  - Detalii carte: Detalii carte: Normativ privind exploatarea sistemelor centralizate de alimentare cu energie termică (rețele şi puncte termice).

Indicatorul de direcție pentru aterizare (Teh.)

- Un sistem de indicare vizuală a direcției şi sensului pentru decolare şi aterizare.

- Detalii carte: Detalii carte: Ghid pentru proiectarea planurilor generale de aerodromuri. Indicativ GP 108 – 04.

Indice de performanță a costului (Ec.)

- Raportul dintre costul planificat şi costul efectiv. Exprimă mărimea relativă a depăşirii sau reducerii costurilor.

Indice de performanță a planului (Ec.)

- Raportul dintre costul planificat al activităților realizate şi costul planificat al activităților planificate (programate).

Indicele de profitabilitate (Ec.)

- Cunoscut şi sub numele de Raportul Beneficiu/Costuri (Benefit Cost Ratio/Ratio Cout Benefice) este un indicator de calcul şi analiză al eficienței investițiilor şi exprimă valoarea prezentă (actualizată) a cashflow-urilor viitoare estimate ale proiectului de investiții raportată la costul inițial de investiții.
    - Detalii carte: (Richard A.Brealey/Stewart C.Myers: Principles of Corporate Finance, Mc Graw Hill Inc.,2006.

Indicele de stabilitate a lanțului (Ec.)

- Indice care se calculează ca raport între perioada de stabilitate a lanțului şi durata totală de execuție. Indicele de stabilitate a lanțului este cu atât mai mare (şi lanțul mai eficient), cu cât perioada de stabilitate a lanțului este mai mare.

Indicele de uniformitate a folosirii resurselor (Ec.)

- Indicele se calculează ca raport între nivelul mediu zilnic al unei resurse şi nivelul maxim al acesteia, în una din zilele programului .

Inel (Teh.)

- Parte a tunelului cuprinsă între două rosturi transversale.
    - Detalii carte: Detalii carte: Ghid privind identificarea şi clasificarea defectelor la tunelurile pentru căi de comunicație C172/2002.
- Tronson de căptuşeală în lungul tunelului, cuprins între planurile perpendiculare pe axa tunelului a două rosturi succesive.
    - Detalii carte: Detalii carte: Normativ pentru hidroizolarea tunelurilor pentru căi de comunicație cu folii din mase plastice. Indicativ N.E. 031-04.

Inel de bază (Teh.)

- Element structural care înconjoară la baza circumferința plăcii curbe subțiri de rotație şi asigura legătura plăcii curbe subțiri de fundație sau de alt element structural. Este necesar să se verifice ca în practice condițiile de margine considerate în calcul sunt îndeplinite.

- Detalii carte: Detalii standard: SR EN 1993-1-6:2007 EUROCOD 3: Proiectarea structurilor din oțel. Partea 1-6: Rezistența şi stabilitatea plăcilor curbe subțiri.
- Un inel de bază este un element structural care înconjoară circumferința structurii la bază şi asigură mijloacele de prindere a structurii de o fundație sau de un alt element. Este necesar a se asigura că în practică sunt obținute condițiile limită asumate.
  - Detalii carte: Detalii standard: SR EN 1993-4-1:2007 EUROCOD 3: Proiectarea structurilor din oțel. Partea 4-1: Silozuri.

Inel primar (Teh.)

- Inel realizat din bolțari care constituie structura de rezistență a tunelului de metrou.
  - Detalii carte: Detalii carte: Normativ pentru hidroizolarea tunelurilor pentru căi de comunicație cu folii din mase plastice. Indicativ N.E. 031-04.

Inel secundar (Teh.)

- Inel realizat din beton armat monolit pentru susținerea hidroizolației sau pentru etanşarea tunelurilor de metrou.
  - Detalii carte: Detalii carte: Normativ pentru hidroizolarea tunelurilor pentru căi de comunicație cu folii din mase plastice. Indicativ N.E. 031-04.

Inele de rigidizare (Teh.)

- Elemente orizontale ce previn ovalizarea şi mențin rotund peretele coşului de fum în timpul fabricării şi transportului. Elemente orizontale prevăzute pentru a rigidiza golurile, trecerile sau schimbarea pantei structurii tubulare portante.
  - Detalii carte: Detalii standard: SR EN 1993-3-2:2007 EUROCOD 3: Proiectarea structurilor din oțel. Partea 3-2: Turnuri, piloni şi coşuri. Coşuri.

Infiltrație (Teh.)

- Fenomen de pătrundere a apelor din masiv prin căptuşeala tunelului la intradosul acestuia.
  - Detalii carte: Detalii carte: Normativ pentru hidroizolarea tunelurilor pentru căi de comunicație cu folii din mase plastice. Indicativ N.E. 031-04.

Infracțiune flagrantă (Jur.)

- Infracțiunea descoperită chiar în momentul săvârşirii ei ori imediat după săvârşire. Totodată, este flagrantă infracțiunea al cărei făptuitor, imediat după comitere, este urmărit de martori, de însăşi persoana vătămată sau surprins în preajma locului comiterii faptei, având asupra sa arme ori alte instrumente care trezesc bănuiala că acesta ar putea avea vreo legătură cu săvârşirea respectivei infracțiuni – a se vedea şi infracțiune, persoana vătămată. I. Neagu, Tratat de procedură penală. Partea specială, Editura Universul Juridic, Bucureşti, 2009, p. 565-567.

Infrastructură (Ec.)

- Acele elemente structurale ale unei economii care facilitează fluxul de bunuri şi servicii între cumpărători şi vânzători. Printre exemplele de astfel de elemente de infrastructură se numără transportul şi telecomunicaţiile (drumuri, căi ferate, porturi, reţele telefonice etc.), locuinţele, canalizarea, sistemele energetice etc. Aceste facilităţi sunt furnizate - de obicei, dar nu obligatoriu - de autorităţile publice şi pot fi considerate premise ale creşterii economice într-o ţară.
  - Detalii carte: www.capital.ro/dicţionar, termeni economici şi manageriali.

Infrastructură (Teh.)

- Parte a unei construcţii care suportă suprastructura. În cazul clădirilor aceasta de regulă se referă la fundaţii şi la alte lucrări de construcţie aflate sub nivelul terenului. În cazul podurilor aceasta de regulă se referă la fundaţii, culee, pile de pod şi stâlpi etc.
  - Detalii carte: SR EN 1991-1-7:2007 EUROCOD 1: Acţiuni asupra structurilor. Partea 1-7: Acţiuni generale – Acţiuni accidentale.

Infrastructura căii (Teh.)

- Parte din structura unei căi ferate alcătuita din terasamente, inclusiv lucrările de consolidare şi protejarea lor, poduri, şi tuneluri.
  - Detalii carte: Detalii carte: Normativ pentru proiectarea podurilor. Suprastructuri pentru poduri de şosea, de cale ferată şi pietonale precomprimate exterior.

Infrastructura feroviară interoperabilă (Teh.)

- Parte a infrastructurii feroviare publice sau private a statului, aferentă traficului naţional şi internaţional, administrată în concordanţă cu prevederile legislaţiei privind liberul acces al operatorilor de transport feroviar şi care se dezvoltă în conformitate cu normele tehnice de interoperabilitate adoptate pe plan european şi preluate în legislaţia din România.
  - Detalii carte: Detalii carte: Normativ pentru proiectarea podurilor. Suprastructuri pentru poduri de şosea, de cale ferată şi pietonale precomprimate exterior.

Infrastructura feroviară neinteroperabilă (Teh.)

- Parte a infrastructurii feroviare publice sau private a statului, aferentă traficului local, conectată sau nu la infrastructura feroviară interoperabilă şi care este administrată şi se dezvoltă pe baza unor reglementări specifice interne.
  - Detalii carte: Detalii carte: Normativ privind proiectarea liniilor şi staţiilor de cale ferata pentru viteze pana la 200km/h - indicativ NP 109 04.

Injecție (Teh.)

- Operație de introducere sub presiune, de diverse materiale (mortar, lapte de ciment, bentonită, silicați, polimeri etc.), în masa căptuşelii tunelului sau la extradosul acesteia, în masiv cu scopul de a opri fenomenul de infiltrare a apelor în interiorul tunelurilor.
  - Detalii carte: Detalii carte: Normativ pentru hidroizolarea tunelurilor pentru căi de comunicație cu folii din mase plastice. Indicativ N.E. 031-04.

Înnădire (Teh.)

- Operația de petrecere şi lipire a foliilor din mase plastice între ele care alcătuiesc membrana hidroizolatoare pentru asigurarea continuității ei.
  - Detalii carte: Detalii carte: Normativ pentru hidroizolarea tunelurilor pentru căi de comunicație cu folii din mase plastice. Indicativ N.E. 031-04.

Înşelăciune (Jur.)

- Infracțiune care constă în inducerea în eroare a unei persoane prin prezentarea ca adevărată a unei fapte neadevărate sau invers, scopul final fiind acela de a se obține de către făptuitor, pentru el însuşi sau pentru altul, un avantaj material injust. Pentru a fi în prezența infracțiunii de înşelăciune trebuie ca prin respectiva faptă să se fi produs victimei o pagubă.
  - Detalii carte: art. 215 din Codul penal.

Inspecție (Ec.)

- Examinarea proiectului unui produs, a unui produs, a unui serviciu, a unui proces sau a unei instalații şi determinarea conformității lor cu condițiile specifice sau cu condițiile generale, pe baza unei aprecieri profesionale.
  - Detalii carte: Legea nr. 608/2001 privind evaluarea conformității produselor, republicată în Monitorul Oficial nr. 419/4 iunie 2008., art.4, alineatul 1.

Inspecție (Teh.)

- Activitate de verificare, control sau supraveghere, care se exercita în cadrul unei misiuni date.
  - Detalii carte: Detalii carte: Metodologie privind programul de urmărire în timp a comportării construcțiilor din punct de vedere al cerințelor funcționale . UAIUM CSS –BICAU.

Inspecție extinsă (Teh.)

- Examinare detaliată din punct de vedere al rezistenței, stabilității şi durabilității tuturor elementelor structurale sau nestructurale, a îmbinărilor construcției, a zonelor reparate şi consolidate anterior, precum şi a terenului şi zonelor adiacente. Inspecția extinsă se încheie cu un raport scris în care se cuprind observațiile privind degradările constatate (tip, cauze, gradul şi efectul acestora); măsurile necesare a fi luate pentru înlăturarea efectelor acestor degradări şi introducerea urmăririi speciale.

- Detalii carte: Detalii carte: Metodologie privind programul de urmărire în timp a comportării construcțiilor din punct de vedere al cerințelor funcționale . UAIUM CSS –BICAU.

Instalația de încălzire cu parametrii ridicați (scăzuți) (Teh.)

- Instalație de încălzire în care sunt utilizați agenți termici cu parametrii ridicați (scăzuți).
  - Detalii carte: Detalii carte: Normativ privind exploatarea sistemelor centralizate de alimentare cu energie termică (rețele şi puncte termice).

Instalație de încălzire centrală (Teh.)

- Instalație de încălzire la care căldură produsă de o sursă unică este utilizată de mai mulți consumatori cu amplasamente diferite de cel al sursei. Poate fi: - cu aer cald, în care necesarul de căldura al încăperii este asigurat cu aer cald - cu corpuri statice, în care necesarul de căldură este asigurat cu corpuri de încălzire, care cedează căldura prin convecție liberă sau prin radiație.

Instalație de încălzire perimetrală (Teh.)

- Instalație de încălzire având corpuri de încălzire dispuse pe conturul încăperii, în scopul reducerii schimbului de căldura dintre corpul omenesc şi elementele de construcție exterioare reci.
  - Detalii carte: Detalii carte: Normativ privind exploatarea sistemelor centralizate de alimentare cu energie termică (rețele şi puncte termice).

Instalație de producere a energiei termice (Teh.)

- Totalitatea instalațiilor care produc abur, apă fierbinte sau apă caldă.
  - Detalii carte: Detalii carte: Normativ privind exploatarea sistemelor centralizate de alimentare cu energie termică (rețele şi puncte termice).

Instalație de utilizare a energiei termice (Teh.)

- Receptor care consumă energia termică.
  - Detalii carte: Detalii carte: Normativ privind exploatarea sistemelor centralizate de alimentare cu energie termică (rețele şi puncte termice).

Instalații de alimentare cu energie termică (Teh.)

- Totalitatea instalațiilor de producere, transport şi distribuție a energiei termice executate în scopul asigurării necesarului de energie termică consumatorului.
  - Detalii carte: Detalii carte: Normativ privind exploatarea sistemelor centralizate de alimentare cu energie termică (rețele şi puncte termice).

Instigat (Jur.)

- Persoană ce săvârşeşte o faptă prevăzută de legea penală în calitate de autor, fiind convins şi încurajat în comiterea acesteia de către altcineva, acesta din urmă având calitatea de instigator – a se vedea şi autor, complice, instigator.
  - Detalii carte: C. Mitrache, C Mitrache, Drept penal român. Partea generală, ediția a V-a revăzută şi adăugită, Editura Universul Juridic, Bucureşti, 2006, p. 316.

Instigator (Jur.)

- Persoană ce cu intenție determină, prin orice mijloc, o altă persoană să săvârşească o faptă prevăzută de legea penală. Instigatorul răspunde penal şi se pedepseşte, potrivit dispozițiilor exprese ale legii – a se vedea şi autor, complice.
  - Detalii carte: C. Mitrache, C Mitrache, Drept penal român. Partea generală, ediția a V-a revăzută şi adăugită, Editura Universul Juridic, Bucureşti, 2006, p. 316.

Instrumente Derivate Exotice (Ec.)

- Orice contract derivativ care nu este plain vanilla. Exemplele includ opțiuni barieră, lookback options, chooser options etc.

Însumarea Miner (Teh.)

- Însumarea avariei din toate ciclurile aparținând unui spectru al variației de tensiune (sau spectru de calcul), bazată pe regula Palmgren-Miner.
  - Detalii carte: Detalii standard: SR EN 1999-1-3: 2007 EUROCOD 9: Proiectarea structurilor de aluminiu. Partea 1-3: Structuri care lucrează în regim de oboseală.

Integrare orizontală (Ec.)

- Cuprinderea de către o firmă, în cadrul unei secvențe sau verigi de producție sau distribuție, a unui număr mai mare de unități, ajungând în unele cazuri până la monopolizarea verigii respective într-o anumita țară, zonă etc.
  - Detalii carte: Florescu, C. (coordonator), Marketing, coediție Marketer, Ed. Expert, Bucureşti, 1992, p. 363.

Integrare verticală (Ec.)

- Reunirea, în acelaşi loc, în cadrul uneia şi aceleiaşi unități a activităților de producție (distribuție) succesive, începând cu obținerea materiei prime şi până la obținerea produsului finit (respectiv până la ajungerea sa la consumator).
  - Detalii carte: Dictionnaire commercial de l`Academie des sciences commerciales, Ed. Hachette, Paris, 1979, p. 433.

Integritate (date aeronautice) (Teh.)

- Un grad de asigurare prin care datele aeronautice precum şi valoarea nu s-au pierdut sau alterat (nu mai sunt de actualitate) de la datele originale sau amendamentele autorizate.

- Detalii carte: Ghid pentru proiectarea planurilor generale de aerodromuri. Indicativ GP 108 – 04.

Intensitate eficace (Teh.)

- Intensitatea efectivă a luminilor de semnalizare, egală cu intensitatea luminilor fixe de aceeaşi culoare şi care va produce acelaşi efect vizual în condiții identice de observare.
  - Detalii carte: Ghid pentru proiectarea planurilor generale de aerodromuri. Indicativ GP 108 – 04.

Intenție (Jur.)

- Formă a vinovăției ce constă din atitudinea făptuitorului care, în momentul săvârşirii unei fapte penale, a prevăzut şi a urmărit producerea rezultatului la care s-a ajuns prin săvârşirea respectivei fapte (intenție directă) ori a prevăzut rezultatul faptei şi, deşi nu l-a urmărit, a acceptat totuşi posibilitatea că acesta se va putea produce (intenție indirectă) – a se vedea şi culpă.
  - Detalii lege: art. 19 alin 1 pct. 1 lit. a) şi b) din Codul penal.

Inter vivos (Jur.)

- Expresie latină care înseamnă „între vii" şi care se foloseşte pentru a desemna actele juridice care îşi produc efectele în timpul vieții autorilor lor, independent de moartea acestora – a se vedea şi act juridic, mortis causa.
  - Detalii carte: G. Beleiu, Drept civil român. Introducere în dreptul civil. Subiectele dreptului civil, ediția a XI-a revăzută şi adăugită de M. Nicolae şi P. Truşcă, Editura Universul Juridic, Bucureşti, 2007, p. 140.

Intercolonament (Teh.)

- Distanța existentă între două coloane aflate într-o succesiune de elemente similare între navele unei bazilici, a unui portic etc.

Intermediar (Ec.)

- Persoană fizică nesalariată sau întreprindere care stabileşte un raport între un cumpărător şi un vânzător în schimbul unei remunerații, fără a fi proprietarul mărfii.
  - Detalii carte: Ristea A. L.(coord.), Franc, V. I., Stegaroiu, I., Tănăsescu, D., Marketing Crestomație de termeni şi concepte, Ed. Expert, 2004, p. 104.

Intermediar financiar (Ec.)

- Organism care colectează şi atribuie capitalurile-ofertă pe o piață pentru a le transforma în operațiuni financiare pe termen mediu şi lung. Astfel de organisme sunt: băncile, organizațiile financiare din sectorul privat şi public, grupuri de împrumuturi, companii de asigurări etc.
  - Detalii carte: Dictionnaire commercial de l`Academie des sciences commerciales, Ed. Hachette, Paris, 1979, p. 104.

Interoperabilitate (Teh.)

- Capacitatea sistemului de transport feroviar convențional, dintr-un stat membru sau candidat la Uniunea Europeana, ca prin conectarea la sistemul de transport feroviar convențional transeuropean, să permită circulația, sigură şi fără întreruperi, a trenurilor, cu atingerea performantelor cerute de aceste linii. Aceasta capacitate se bazează pe ansamblul regulilor specifice privind constituenții de interoperabilitate, interfețele şi procedurile specifice fiecărui sistem şi condițiile tehnice şi operaționale care trebuie îndeplinite pentru a satisface cerințele esențiale.
    - Detalii carte: Detalii carte: Normativ privind proiectarea liniilor şi stațiilor de cale ferata pentru viteze pana la 200km/h - indicativ NP 109 04.

Intersecția căilor de rulare (Teh.)

- Joncțiunea a două sau mai multe căi de rulare.
    - Detalii carte: Detalii carte: Ghid pentru proiectarea planurilor generale de aerodromuri. Indicativ GP 108 – 04.

Intervenții de urgență (Teh.)

- Acele lucrări necesare în cazul avariilor la rețelele edilitare sau ca urmare a calamităților naturale sau a accidentelor.
    - Detalii carte: Detalii carte: Normativ pentru întreținerea şi repararea străzilor Indicativ NP 033-04.

Întindere (Teh.)

- Forța raportată la unitatea de suprafața paralelă cu peretele silozului (vertical sau înclinat).
    - Detalii carte: Detalii standard: SR EN 1991-4:2006 EUROCOD 1: Acțiuni asupra structurilor. Partea 4: Silozuri şi rezervoare.

Intonacco (Teh.)

- Strat de mortar, cu sau fără agregat mineral şi care susține stratul de pictură
    - Detalii carte: Detalii carte: ICPMC PROCEMA - Metodologie pentru consolidarea stratului suport (zidărie, tencuieli) şi tratamentul suprafețelor pictate la construcțiile vechi cu valoare de patrimoniu, în condiții de umiditate excesivă şi existența biodegradării.
- Termen care denumeşte stratul de la suprafața tencuielii de frescă, care, aflat pe parcursul zugrăvirii în stare umedă, încorporează culorile.

Intrados (Teh.)

- Suprafața interioară a căptuşelii.
    - Detalii carte: Detalii carte: Ghid privind identificarea şi clasificarea defectelor la tunelurile pentru căi de comunicație C172/2002.
- Traseul interior al unui arc, al unei arcade sau al unei bolți.

Întreținere curentă (Teh.)

- Lucrări şi operații de volum redus,executate periodic sau neperiodic,necesare pentru menținerea unor subansambluri şi elemente componente ale acestora într-o stare corespunzătoare din punct de vedere tehnic,în scopul prevenirii unor revizii premature,deteriorări sau accidente. Se execută conform instrucțiunilor furnizorilor de echipamente,regulamentelor şi instrucțiunilor tehnice de exploatare şi mentenanță.
  - Detalii carte: Detalii carte: Normativ privind exploatarea sistemelor centralizate de alimentare cu energie termică (rețele şi puncte termice).

Introducere pe piață (Ec.)

- Prima punere la dispoziție a unui produs pentru construcții pe piața Uniunii.
  - Detalii lege: Regulamentul (UE) nr. 305/2011 al Parlamentului European şi al Consiliului din 9 martie 2011 de stabilire a unor condiții armonizate pentru comercializarea produselor pentru construcții şi de abrogare a Directivei 89/106/CEE a Consiliului Text cu relevanță pentru SEE, Jurnalul Oficial al UE, L 088 , 04/04/2011 p. 0005 – 0043.

Introducere pe piață a unui produs (Ec.)

- Acțiunea de a face disponibil, pentru prima dată, contra cost sau gratuit, un produs din domeniul reglementat, în vederea distribuirii şi/sau utilizării.
  - Detalii lege: Legea nr. 608/2001 privind evaluarea conformității produselor, republicată în Monitorul Oficial nr. 419/4 iunie 2008., art.4, alineatul 1.

Învelitoare (Teh.)

- Componenta exterioară a acoperişului care protejează clădirea împotriva agenților naturali de mediu.
  - Detalii carte: Detalii carte: NP 069 - Normativ privind proiectarea, execuția şi exploatarea învelitorilor, acoperişurilor în pantă, la clădiri.

Investigație (Teh.)

- Efectuarea unor măsurători sau încercări distructive sau nedistructive, analize de laborator, pentru stabilirea caracteristicilor fizico-mecanice ale materialelor sau elementelor de construcție,în scopul obținerii unor date mai exacte necesare aprecierii stării acestora, a părților de clădire sau a clădirilor în ansamblu. Investigațiile se efectuează de laboratoare autorizate în conformitate cu legislația în vigoare.
  - Detalii carte: Detalii carte: Metodologie privind programul de urmărire în timp a comportării construcțiilor din punct de vedere al cerințelor funcționale .

Investiție Străină Directă (Ec.)

- Clasic este definită ca o companie dintr-o țară care face o investiție fizică în construirea unei fabrici în altă țară sau investiții directe în clădiri, utilaje şi echipamente, în contrast cu o investiție de portofoliu, care este considerată o investiție indirectă. În ultimii ani,

având în vedere creşterea rapidă şi schimbările în structură de investiții la nivel mondial, definită a fost extinsă pentru a include preluarea unei participații de management durabil într-o societate sau întreprindere în afara țării de origine a firmei de investiții. Ca atare, aceasta poate lua multe forme, cum ar fi o achiziție directă de o firmă străină, construirea unei instalații, investiții într-un joint - venture sau o alianță strategică cu o firmă locală, cu o contribuție de tehnologie, licențe de proprietate intelectuală.

- Detalii carte: Adrian Buckley: Multinational finance, Prentice Hall ,fifth edition, 2004,p.364 ;VeziJeffrey P. Graham and R. Barry Spaulding, Understanding FDI,Citibank,2004.

Investitor (Teh.)

- Persoana fizică sau juridică care plasează capital în întreprinderi, construcții cu scopul obținerii de profituri.
  - Detalii carte: Detalii carte: Metodologie privind programul de urmărire în timp a comportării construcțiilor din punct de vedere al cerințelor funcționale . UAIUM CSS –BICAU.

Învinuit (Jur.)

- Persoană cu privire la care a început urmărirea penală deoarece, deşi încă au loc activități de cercetare a faptei şi de strângere a probelor, există indicii că aceasta ar fi săvârşit o infracțiune. Legea penală recunoaşte învinuitului o serie de drepturi şi prevede în sarcina sa o serie de obligații (de exemplu, dreptul de a nu declara nimic sau dreptul de a-şi proba nevinovăția, obligarea la privarea libertății sau restrângerea acesteia prin respectarea măsurilor preventive luate, cum ar fi reținerea, arestarea preventivă, obligarea de a nu părăsi localitatea sau țara etc.) – a se vedea şi inculpat.
  - Detalii carte: A. Crişu, Drept procesual penal. Partea generală, ediția a II-a, Editura C.H.Beck, Bucureşti, 2007, p. 82-83.

IQET (Teh.)

- The International Certification Network.

ISO (International Organization for Standardization) (Teh.)

- Organizația Internațională pentru Standardizare.

Istoria de tensiune (Teh.)

- Înregistrare cronologică continuă, măsurată sau calculată, a variației tensiunii într-un punct dintr-o structură, pe o perioadă dată de timp.
  - Detalii carte: Detalii standard: SR EN 1999-1-3:2007 EUROCOD 9: Proiectarea structurilor de aluminiu. Partea 1-3: Structuri care lucrează în regim de oboseală.

Izobată (Teh.)

- Linia care uneşte punctele cu aceeaşi adâncime a apei.

Izolare termică (Teh.)

- Limitare a creşterii temperaturii pe faţa neexpusă sub un nivel specificat.
  - Detalii carte: Detalii standard: SR EN 1991-1-2:2004 EUROCOD 1: Acțiuni asupra structurilor. Partea 1-2: Acțiuni generale. Acțiuni asupra structurilor expuse la foc.

Izvor de drept (Jur.)

- Formă de exprimare a dreptului, a normelor juridice, respectiv modalitatea de edictare sau recunoaştere de către stat a normelor juridice în procesul de creare a dreptului. În sistemul de drept din România, principalul izvor de drept este legea, adică actele normative. Un izvor subsidiar de drept este constituit de către cutumă sau obiceiul juridic. – a se vedea şi normă juridică, act normativ, lege, cutumă.
  - Detalii carte: R. Dimitriu, Curs de drept civil, Editura Tribuna Economică, Bucureşti, 2002, p. 35.

Jocuri (Ec.)

- Apărută din dezvoltarea matematicilor aplicate în economie, teoria jocurilor datorată lui J. Von Neuman şi O. Morgenstern este un instrument de cercetare care permite analiza deciziilor (strategice) şi a comportamentelor jucătorilor sau agenților economici, ale căror interese pot să fie divergente, însă jocuri cooperante pot să fie urmărite. În cea mai simpla versiune, un joc cu doi jucători este reprezentat printr-o matrice a câştigurilor. Aceasta comportă, pe linii, deciziile posibile pentru un jucător A şi, pe coloane, deciziile posibile pentru un jucător B. Intersecția unei linii şi a unei coloane dă suma pozitivă sau negativă a câştigului lui A sau a pierderii lui B. Decizia, care convine a se lua, va depinde de criteriul de alegere reținut: - criteriul lui Laplace: pentru fiecare decizie se calculează media aritmetică a câştigurilor vizate şi se reține decizia care prezintă cea mai mare medie; - criteriul lui Wald sau al maxi-min: soluția de prudență maximă. Pentru fiecare decizie se reține starea de natură să dea câştigul cel mai mic (minimum). Apoi față de aceste minime, jucătorul alege decizia pentru care minimum este cel mai ridicat. Se maximizează, aşadar, acest minimum, de unde şi numele de maxi-min; - criteriul lui mini-max se aplică plătitorului, în stările de natură să rețină pentru fiecare decizie pe cele care antrenează o plată maximă. Apoi se alege decizia pentru care maximum de plătit este minimum. Jucătorul minimizează maximum pierderilor sale. - criteriul lui Savage numit şi mini-max regret: constă în a stabili un tabel al lipsurilor de a câştiga, ataşate fiecărei decizii în raport cu decizia cea mai favorabilă pentru fiecare stare a naturii. Decizia de luat este cea care minimizează regretul maxi-min; - criteriul lui Hurwicz: fiecărei decizii îi corespunde o medie ponderată a consecințelor extreme. Decizia avantajoasă este cea care maximizează această medie.
  - Detalii carte: Lexique d`economie, 1999, p. 335-336; 366.

Jomp sau basa (Teh.)

- Mic bazin amenajat la partea interioară a secțiunii în scopul colectării temporare a apelor de infiltrație înaintea evacuării acestora la suprafața cu ajutorul pompelor.

   - Detalii carte: Detalii carte: Normativ pentru exploatarea şi reabilitarea conductelor pentru transportul apei - Indicativ NE 035-06.

Joncțiune (Teh.)

- Linia pe care două sau mai multe segmente de plăci curbe subțiri se întâlnesc: poate include rigidizare. Linia circulară aferentă rigidizării inelare poate fi tratată ca o îmbinare.
   - Detalii carte: Detalii standard: SR EN 1993-1-6:2007 EUROCOD 3: Proiectarea structurilor din oțel. Partea 1-6: Rezistența şi stabilitatea plăcilor curbe subțiri.

Județ (Jur.)

- Unitate administrativ - teritorială de rang superior, având în componență mai multe oraşe şi comune – a se vedea şi unitate administrativ-teritorială, oraş, comună.

Jurisdicție (Jur.)

- În sens larg, termen care desemnează autoritatea ori puterea de a administra justiția pe un anumit teritoriu. Termenul de jurisdicție desemnează totodată instanțele judecătoreşti ori alte organ cu atribuții jurisdicționale competente să judece un anumit litigiu.

Jurnalul evenimentelor (Teh.)

- Document al cărții tehnice a construcției, în care se consemnează, în ordine cronologică, toate evenimentele (fapte, acțiuni, activități, intervenții, controale, expertize, inspecții etc.), care se produc de-a lungul perioadei de existență a construcției respective, precum şi rezultatele şi efectele acestor evenimente asupra acelei construcții.
   - Detalii carte: Detalii carte: Metodologie privind programul de urmărire în timp a comportării construcțiilor din punct de vedere al cerințelor funcționale .

Karst (Teh.)

- Rezultatul fenomenelor de dizolvare întâlnite în special în masivele de calcar.
   - Detalii carte: Detalii carte: Ghid privind identificarea şi clasificarea defectelor la tunelurile pentru căi de comunicație C172/2002.

La paritate - forward (Ec.)

- O opțiune al cărei preț de exercițiu este egal cu prețul curent al activului suport de pe piață forward.

La paritate-spot (Ec.)

- O opțiune al cărei preț de exercițiu este egal cu prețul curent de pe piață spot.

Lăcrimar (Teh.)

- Mulură mică, verticală, scobită în piatră, amplasată sub cornişă, destinată să favorizeze scurgerea apei pe acesta.

Lanternon (Teh.)

- Mică turlă străbătută de ferestre separate prin colonete, plasată la cheia unei cupole sau la extremitatea superioară a unei scări în spirală, contribuind la iluminarea acesteia.

Lanțul valorii (Ec.)

- Noțiune introdusă de Michael Porter (LAvantage concurrentiel, 1986) pentru identificarea unui avantaj concurențial. Ansamblul funcțiilor de creare, fabricare şi comercializare a produselor unei întreprinderi este structurat în jurul a nouă poli ce servesc, în acelaşi timp, ca centre de cost şi ca surse potențiale de diferențiere. Cei nouă poli cuprind atât activități de bază (logistică de aprovizionare, fabricație, logistică de comercializare, marketing şi vânzări, servicii), cât şi activități de susținere (infrastructura întreprinderii, gestionarea resurselor umane, cercetare-dezvoltare, cumpărări).
    - Detalii carte: Kotler, Ph., Dubois, B., Marketing Management, Ed. Publi-Union, Paris, 1992, p. 332.

LBO (Ec.)

- Achiziționarea unei firme de către un grup privat folosind fonduri împrumutate substanțiale .
    - Detalii carte: Brealey R.A, Myers S.C., Marcus,A,J: Fundamentals of Corporate Finance, Mc Graw Hill, 2001.

Leasing (Ec.)

- Formă de închiriere, realizată de societăți financiare specializate (societăți de leasing), a unor bunuri de echipament către firme (beneficiari) care nu dispun de fonduri proprii ori nu pot sau nu doresc să recurgă la credite bancare pentru cumpărarea acestora de la producători.
    - Detalii carte: Popa, I., Tranzacții comerciale internaționale, Ed. Economică, Bucureşti, 1997, p. 421.
- Formă de locație aplicată în general imobilelor, bunurilor de echipament industrial, materialelor, utilajelor de uz profesional, vehiculelor, mobilierului pentru utilizarea cărora cel care le preia efectuează plăți fracționate în timpul unei perioade determinate prin contract. La expirarea perioadei contractuale fixate la începutul contractului, el cedează locatorului bunul.
    - Detalii carte: Dictionnaire commercial de l`Academie des sciences commerciales, Ed. Hachette, Paris, 1979, p. 72.

Lege (Jur.)

- În sens restrâns, act normativ cu forță juridică superioară, adoptat de puterea legislativă a statului, respectiv de Parlament, cu respectarea unei proceduri anume stabilite în acest sens. Din punct de vedere al forței juridice, legile pot fi constituționale, organice şi ordinare – a se vedea şi act normativ.
    - Detalii carte: Catedra de Drept, Academia de Studii Economice, Drept civil, vol. I, Editura Lumina Lex, Bucureşti, 2000, p. 36-37.
- În sens larg, orice act normativ adoptat de organele competente ale statului, indiferent de forma acestuia – a se vedea şi ordonanță, hotărâre, decret.
    - Detalii carte: Catedra de Drept, Academia de Studii Economice, Drept civil, vol. I, Editura Lumina Lex, Bucureşti, 2000, p. 36-37.

Lemn stratificat (Teh.)

- Lamele din lemn care formează prin lipire cu adezivi speciali elemente supuse, în general, la eforturi de încovoiere. Suportarea unor eforturi de compresiune excentrică nu este exclusă.

Liant (Teh.)

- Materie aglutinată, lichidă sau vâscoasă, capabilă să se solidifice prin uscare, fixându-se pe suport sau fixând pigmenții ori alte materii cu care a fost amestecată. Utilizată în tehnica frescei.

Liberare condiționată (Jur.)

- Măsură dispusă de instanța de judecată în scopul stimulării condamnaților în a avea un mai comportament mai bun şi în a da dovadă de o mai rapidă îndreptare. Aceasta presupune punerea în libertate a condamnatului mai devreme decât era prevăzut conform pedepsei ce i s-a aplicat, deci mai înainte de terminarea executării integrale a acesteia, condiția principală fiind ca pe durata liberării condiționate, condamnatul să nu mai săvârşească nici o altă infracțiune – a se vedea şi infracțiune, pedeapsă.
    - Detalii carte: C. Mitrache, C Mitrache, Drept penal român. Partea generală, ediția a V-a revăzută şi adăugită, Editura Universul Juridic, Bucureşti, 2006, p. 414.

LIBOR (Ec.)

- Rata dobânzii plătită pe piețele Eurodollar. Se calculează ca medie aritmetică a ratelor dobânzii practicate de principalele cinci bănci : Bank of America, Barclays, Bank of Tokio, Deutsche Bank şi Swiss Bank pentru diferite valute: lire sterline, euro, dolari, franci elvețieni, yeni japonezi.

Licență (Teh.)

- Actul tehnic şi juridic emis de Autoritatea Competentă, prin care se acordă o permisiune unei persoane juridice, române sau străine: - de exploatare comercială a instalațiilor

autorizate de producere (inclusiv de stocare) transport, dispecerizare şi distribuție a energiei termice; - de furnizare (comercializare) a energiei termice.
  - Detalii carte: Detalii carte: Normativ privind exploatarea sistemelor centralizate de alimentare cu energie termică (rețele şi puncte termice).

Licitație (Ec.)

- Este o piață de mărfuri sau servicii care concentrează cererea şi oferta în timp şi spațiu, cu specificul că oferta se concentrează într-un timp foarte scurt, fie că e o ofertă efectivă de mărfuri, fie scriptic sub forma de documentație. Scopul licitației este de a selecta acel vânzător care acordă condițiile cele mai avantajoase şi, mai ales, prețul cel mai redus (licitații de cumpărare) sau acel cumpărător care oferă cele mai bune condiții şi prețul cal mai ridicat (licitații de vânzare).
  - Detalii carte: Popa, I., Tranzacții comerciale internaționale, Ed. Economică, Bucureşti, 1997, p. 350-351.

Lider de piață (Ec.)

- Întreprinderea (produsul) are o poziție dominantă într-un segment de piață în creştere puternică. În această poziție nevoile de investiții sunt foarte ridicate, deoarece întreprinderea trebuie să-şi mențină dominația în raport cu concurența.
  - Detalii carte: Matricon, C., Le systeme marketing, Ed. Dunod, Paris, 1993
- Întreprindere care prin calitatea studiilor şi cercetărilor sale, prin oportunitățile, dinamismul industrial şi comercial, exercită o influență marcantă asupra comportamentului de piață în domeniul său profesional.
  - Detalii carte: Dictionnaire commercial de l`Academie des sciences commerciales, Ed. Hachette, Paris, 1979, p. 104.

Limita de inflamabilitate (Teh.)

- Concentrația minimă sau maximă a unui material combustibil, într-un amestec omogen cu un oxidant gazos care va propaga flacăra.
  - Detalii carte: Detalii standard: SR EN 1991-1-7:2007 EUROCOD 1: Acțiuni asupra structurilor. Partea 1-7: Acțiuni generale – Acțiuni accidentale.

Limita de oboseală la amplitudine constantă (Teh.)

- Variația tensiunii sub care trebuie să se întindă valoarea tuturor variațiilor de tensiune în spectrul de calcul pentru ca avaria din oboseală să fie ignorată.
  - Detalii carte: Detalii standard: SR EN 1999-1-3:2007 EUROCOD 9: Proiectarea structurilor de aluminiu. Partea 1-3: Structuri care lucrează în regim de oboseală.

Limita de palier (Teh.)

- Limita sub care variațiile de tensiune ale spectrului de calcul pot fi omise din calculul cumulativ al avariei.
  - Detalii carte: Detalii standard: SR EN 1999-1-3:2007 EUROCOD 9: Proiectarea structurilor de aluminiu. Partea 1-3: Structuri care lucrează în regim de oboseală.

Limita plastică (Teh.)

- Stare limită ultima în care structura dezvoltă zone plastice ajungând intr-o configurație care nu mai permite creşterea în continuare a încărcărilor. Aceasta configurație este principial similară celei care corespunde formării mecanismului plastic la structurile din bare.
  - Detalii carte: Detalii standard: SR EN 1993-1-6:2007 EUROCOD 3: Proiectarea structurilor din oțel. Partea 1-6: Rezistența şi stabilitatea plăcilor curbe subțiri.

Linie de carbonizare (Teh.)

- Limita între partea carbonizată şi secțiunea remanentă.
  - Detalii carte: Detalii standard: SR EN 1995-1-2:2004 EUROCOD 5: Proiectarea structurilor de lemn. Partea 1-2: Generalități. Calculul structurilor la foc.

Linie de credit (Ec.)

- Acordul dat de o bancă astfel încât o companie să poată lua un împrumut oricând, până la o limită stabilită.

Lintel (Teh.)

- Piesa orizontală, din lemn sau piatră, depăşind lateral golul unei uşi, pe care îl închide la partea superioară, destinată să preia împingerile zidăriei de deasupra acestuia.

Lobbying (Ec.)

- Arta de a comunica eficient cu instanțele politice şi administrative pentru a obține o orientare favorabilă a proiectelor logistice sau regulamentare, ori revizuirea unor legi şi reglementări în sensul favorabil asociațiilor profesionale sau întreprinderilor.
  - Detalii carte: Bernadet, J. P., Bouchez, A., Pihier, S., Precis de marketing, Ed. Nathan, Paris, 1998, p. 152.
- Ca orice acțiune de comunicare, acțiunile lobbying-ului se articulează în trei timpi: - auditul situației şi identificarea țintelor şi axelor strategice de acțiune şi de comunicare; - operaționalizarea unui plan de comunicare: selecția țintelor prioritare (administrative, cabinete ministeriale, presă, categorii de public etc.), definirea mesajelor de transmis pentru fiecare țintă, definirea celor mai buni vectori de comunicare (dosare tehnice, conferințe de presă, anunțuri pe lângă marele public); - urmărirea, foarte strânsă şi continuă în timp, a impactului acestor acțiuni de comunicare asupra țintelor identificate.
  - Detalii carte: Ristea A. L.(coord.), Franc, V. I., Stegaroiu, I., Tănăsescu, D., Marketing Crestomație de termeni şi concepte, Ed. Expert, 2004, p. 119.

Localitate (Jur.)

- Formă de aşezare stabilă a populației în teritoriu, alcătuind un nucleu de viață umană, cu structuri şi mărimi variabile, diferențiate în funcție de specificul activităților de producție dominante ale locuitorilor, caracteristicile organizării administrativ-teritoriale, numărul de

locuitori, caracterul fondului construit, gradul de dotare social-culturală şi de echipare tehnico-edilitară.

- Detalii carte: Anexa nr. I, pct. 1 din Legea nr. 351/2001 privind aprobarea Planului de amenajare a teritoriului național - Secțiunea a IV-a Rețeaua de localități, cu modificările şi completările ulterioare, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 408/24.07.2001.

Localitate rurală (Jur.)

- Localitate în care majoritatea forței de muncă se află concentrată în agricultură, silvicultură, pescuit, oferind un mod specific şi viabil de viață locuitorilor săi, şi care, prin politicile de modernizare, îşi va păstra şi în perspectivă specificul rural. Tot localitate rurală va fi considerată şi cea în care majoritatea forței de muncă se află în alte domenii decât cele agricole, silvice, piscicole, dar în prezent oferă o dotare insuficientă necesară în vederea declarării ei ca oraş şi care, prin politicile de echipare şi de modernizare, va putea evolua spre localitățile de tip urban. Cu acelaşi sens, se foloseşte şi termenul de sat.
  - Detalii carte: Anexa nr. I, pct. 3 din Legea nr. 351/2001 privind aprobarea Planului de amenajare a teritoriului național - Secțiunea a IV-a Rețeaua de localități, cu modificările şi completările ulterioare, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 408/24.07.2001.

Localitate urbană (Jur.)

- Localitate în care majoritatea resurselor de muncă este ocupată în activități neagricole cu un nivel diversificat de dotare şi echipare, exercitând o influență socio-economică constantă şi semnificativă asupra zonei înconjurătoare.
  - Detalii carte: Anexa nr. I, pct. 2 din Legea nr. 351/2001 privind aprobarea Planului de amenajare a teritoriului național - Secțiunea a IV-a Rețeaua de localități, cu modificările şi completările ulterioare, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 408/24.07.2001.

Localizare (Ec.)

- Acțiune de a fixa locul unui obiect în spațiu. Economia spațială sau a spațiului, economia urbană, economia transporturilor constituie principalele ramuri care analizează localizarea activităților, utilizarea spațiului, factorii explicativi ai alegerii unui loc de implantare a unei activități.
  - Detalii carte: Lexique d`economie, 1999, p. 377.

Locul de lucru (Ec.)

- Reprezintă spațiul delimitat din frontul de lucru, în cadrul căruia un muncitor sau o formație minimă de muncitori execută cantități determinate de lucrări.

Loggia (Teh.)

- Încăpere - cu funcție de balcon, încorporată volumului mare al unei clădiri, deschisă spre stradă sau spre o grădina prin arcade sprijinite pe coloane, deseori boltită.

- În arhitectura contemporană - tip de balcon neieşit în consolă, cu o structură mult simplificată faţă de cea a loggiei clasice.

Logiciel (Ec.)

- Logicielul reprezintă întregul aport intelectual şi metodologic pentru utilizarea la capacitatea şi performanța construită a unui echipament electronic de procesare a informațiilor (hardware).
  - Detalii carte: Ristea A. L.(coord.), Franc, V. I., Stegaroiu, I., Tănăsescu, D., Marketing Crestomatie de termeni şi concepte, Ed. Expert, 2004, p. 118.
- Ansamblul procedeelor ("logiciel de baza") şi al programării ("logiciel de aplicare") facilitând utilizarea unui ordinator.
  - Detalii carte: Dictionnaire actuel de la langue francaise, Ed. Flammarion, Paris, 1995, p. 660.
- Ansamblul analizelor, programelor, instrucțiunilor, metodelor de lucru etc. de care echipele serviciului informatic au nevoie pentru a realiza sarcinile care îi sunt fixate şi pentru a rezolva problemele pe care organizația i le pune.
  - Detalii carte: Serraf, G., Dictionnaire methodologique du marketing, Les Editions d`organisation, Paris, 1985, p. 143.

Logistică (Ec.)

- Funcția logistică are în vedere ansamblul domeniilor care privesc fluxurile fizice ale materiilor prime şi produselor, precum şi fluxurile de informare, respectiv: transporturi, depozite, import-export, informatică, manipulări etc.
  - Detalii carte: Darbelet, M., Izard, L., Scaramuzza, M., Economie d`entreprise, Les Editions Foucher, Paris, 1993, p. 185.
- Originea termenului logistică este incertă: din cuvântul logistikos" (relativ la raționament logic sau provenind din verbul l"ojer" a găzdui); în sensul său cel mai curent, desemnează partea artei militare având legătură cu problemele de aprovizionare cu merinde şi transportul armelor.
  - Detalii carte: Petit Larousse, Paris, 1973, p. 602 .

Loja (Teh.)

- La origine termenul desemna spațiul bisericii rezervat familiilor nobile şi ctitorilor. Este folosit apoi în arhitectura teatrelor, pentru a desemna spațiul compartimentat în celule similare, organizate în şiruri suprapuse aşezate în hemiciclu sau pe trei din laturile sălii de spectacol.

Lovitura de berbec (şoc hidraulic) (Teh.)

- Suprapresiune/subpresiune ce apare în conductele funcționând sub presiune, la variația bruscă a vitezei apei.
  - Detalii carte: Detalii carte: Normativ pentru exploatarea şi reabilitarea conductelor pentru transportul apei - Indicativ NE 035-06.

Lucarnă (Teh.)

- Tip de fereastră de mici dimensiuni, practicată în panta unor acoperişuri înalte, dar cu înclinație mică, protejată de obicei, de un mic rezalit rectangular sau de o ramă, ori chiar de un mic acoperiş propriu mai proeminent.

Lucrări curente (Teh.)

- Lucrări de mentenanță care se execută imediat ce s-a identificat necesitatea lor , fără să fie necesar un document prin care acestea sa fie inițiate şi fără să fie necesară o aprobare formală.
    - Detalii carte: Detalii carte: Normativ privind exploatarea sistemelor centralizate de alimentare cu energie termică (rețele şi puncte termice).

Lucrări de construcție (Ec.)

- Ansamblul acțiunilor efectuate în cadrul unui proiect pe un şantier, cu mijloacele materiale şi umane necesare punerii în lucru a materialelor pentru a se realiza construirea unui obiectiv.

Lucrări de construcții (Teh.)

- Tot ce este construit sau rezultă din procese de construcție.
    - Detalii carte: Detalii standard: SR EN 1990:2004 EUROCOD: Bazele proiectării structurilor.

Lucrări de întreținere (Teh.)

- Totalitatea activităților de intervenție ce se execută în tot timpul anului, determinate de uzură sau degradarea străzilor în condiții normale de exploatare, activități ce au ca scop asigurarea condițiilor tehnice necesare desfăşurării circulației rutiere în siguranță precum şi menținerea patrimoniului public stradal în stare permanentă de curățenie şi aspect estetic corespunzător.
    - Detalii carte: Detalii carte: Normativ pentru întreținerea şi repararea străzilor Indicativ NP 033-04.

Lucrări de întreținere curentă (Teh.)

- Lucrări de mică amploare executate anual în scopul prevenirii unor deteriorări premature şi menținerii diferitelor elemente componente în stare de funcționare până la efectuarea reparației curente, sau capitale, următoare.
    - Detalii carte: Detalii carte: Metodologie privind programul de urmărire în timp a comportării construcțiilor din punct de vedere al cerințelor funcționale . UAIUM CSS –BICAU.

Lucrări de reparație curentă (Teh.)

- Lucrări prin care se remediază deteriorările locale şi se efectuează înlocuiri ale elementelor uzate în scopul stopării evoluției fenomenelor de degradare şi exploatării în continuare în condiții de siguranță până la reparația următoare (curentă sau capitală).
  - Detalii carte: Detalii carte: Metodologie privind programul de urmărire în timp a comportării construcțiilor din punct de vedere al cerințelor funcționale .

Lucrări de reparații (Teh.)

- Totalitatea lucrărilor fizice de intervenție care au ca scop compensarea parțială sau totală a uzurii fizice şi morale a străzii produsă ca urmare a exploatării normale sau a acțiunii agenților de mediu.
  - Detalii carte: Detalii carte: Normativ pentru întreținerea şi repararea străzilor Indicativ NP 033-04.

Lucrări minore (Teh.)

- Lucrări de mentenanță executate în baza unei cereri formale dar care nu necesită însă instrucțiuni detaliate de lucru sau controale speciale şi nu au impact asupra exploatării sau resurselor şi termenelor angajate pentru alte lucrări.
  - Detalii carte: Detalii carte: Normativ privind exploatarea sistemelor centralizate de alimentare cu energie termică (rețele şi puncte termice).

Lumina aeronautică de suprafață (Teh.)

- Lumini, altele decât cele de pe aeronavă prevăzute special ca mijloc ajutător de navigație aeriană.
  - Detalii carte: Detalii carte: Ghid pentru proiectarea planurilor generale de aerodromuri. Indicativ GP 108 – 04.

Lumină de descărcare a condensatorului (Teh.)

- Lumină de mare intensitate şi strălucire foarte mare obținută printr-o descărcare electrică la tensiune înaltă, produsă într-un tub închis care conține un gaz (flash-blitz).
  - Detalii carte: Ghid pentru proiectarea planurilor generale de aerodromuri. Indicativ GP 108 – 04.

Lumini de avertizare a pistei (Teh.)

- Un sistem de lumini destinat avertizării piloților sau şoferilor de vehicule ce intră pe suprafața pistei active.
  - Detalii carte: Ghid pentru proiectarea planurilor generale de aerodromuri. Indicativ GP 108 – 04.

Lumini fixe (Teh.)

- Lumina a cărei intensitate luminoasă rămâne constantă atunci când este observată dintr-un punct fix.
  - o Detalii carte: Ghid pentru proiectarea planurilor generale de aerodromuri. Indicativ GP 108 – 04.

Lunetă (Teh.)

- Partea superioară a unui zid intersectat de o boltă cu traseu semicircular sau frânt.
  - o Detalii carte: Porţiune dintr-un zid sau dintr-un panou, delimitată la partea superioară de arcul descris de o arcadă cu traseu semicircular sau frânt (de uşă, de portal, de altar etc.).

Lungimea tunelului (Teh.)

- Distanţa măsurată pe axa tunelului între feţele exterioare ale portalurilor. La metrou se scad lungimile staţiilor.
  - o Detalii carte: Detalii carte: Normativ pentru hidroizolarea tunelurilor pentru căi de comunicaţie cu folii din mase plastice. Indicativ N.E. 031-04.

LVL (Teh.)

- Lamelate de furnir, definit conform en 14279 en 14374
  - o Detalii carte: Detalii standard: SR EN 1995-1-1:2004 EUROCOD 5: Proiectarea structurilor de lemn. Partea 1-1: Generalităţi. Reguli comune şi reguli pentru clădiri.

Machetă (Ec.)

- Proiect de ilustraţie şi prezentare a unei cărţi.
  - o Detalii carte: Canarache, A., Breban, V., Mic Dicţionar al limbii romane, Ed. Ştiinţifică, Bucureşti, 1974, p. 412.
- Model (la scară redusa) al unei clădiri, al unui ansamblu de arhitectură, al unei sculpturi etc.
- Text, integral sau fragmentar, al unei lucrări ştiinţifice sau literare, destinat discuţiei înainte de a fi tipărit.

Management prin proiecte (Ec.)

- Aplicarea metodelor şi tehnicilor de managementul proiectelor pentru conducerea unor procese care în mod uzual nu sunt considerate drept proiecte. Reprezintă un concept central pentru managementul unei organizaţii permanente, în special al unei organizaţii orientate pe proiecte, deoarece acestea îşi îndeplinesc misiunea prin proiecte. Multe proiecte diferite sunt începute, conduse şi terminate în mod concurent. Aceasta asigură dezvoltarea continuă şi supravieţuirea organizaţiei.

Managementul calității proiectului (Ec.)

- Ansamblul activităților funcției generale de management care determină politica referitoare la calitate, obiectivele şi responsabilitățile pe care le implementează în cadrul sistemului calității prin mijloace cum ar fi: planificarea, controlul, asigurarea şi îmbunătățirea calității.

Managementul calității totale (Ec.)

- O abordare a managementului organizației concentrat pe calitate prin care se urmăreşte asigurarea succesului pe termen lung prin satisfacția clientului şi urmăreşte obținerea de avantaje pentru membrii organizației şi pentru societate. TQM se bazează pe îmbunătățirea continuă.

Managementul cererii (Ec.)

- Control asupra nivelului agregat al cererii într-o economie, prin folosirea POLITICII MONETARE şi/sau a POLITICII FISCALE.

Managementul datoriei (Ec.)

- Termen folosit în general în legătură cu DATORIA publică, pentru a desemna acțiunea autorității emițătoare de datorie sau a BĂNCII CENTRALE care funcționează în numele său, de a regla dimensiunea şi structura datoriei. Un astfel de management include stabilirea tipurilor de datorie ce pot fi făcute (pe termen scurt sau lung, comercializabilă sau non-comercializabila), şi condițiile de "emisiune" a acesteia (cupon, prețul de emisiune, data scadenței). Un obiectiv important este de a controla structura pe termene (sumele de la diferitele scadențe), ca, de exemplu, finanțarea datoriei pe termen scurt în cadrul datoriei pe termen lung.

Managementul proiectelor (Ec.)

- Proces dinamic, condus în cadrul unui set definit de constrângeri care organizează şi utilizează resurse adecvate într-o manieră controlată şi structurată pentru a atinge anumite obiective clar definite.

Managementul proiectelor de construcții (Ec.)

- Proces ce constă în planificarea, organizarea, coordonarea şi controlul proiectului, de la începerea până la terminarea acestuia, cu scopul de a realiza cerințele clientului privind producerea unui obiectiv viabil din punct de vedere funcțional şi financiar, cu respectarea standardelor de calitate, a costurilor şi termenelor de execuție convenite.
    - Detalii carte: The Chartered Institute of Building, "Code of Practice for Project Management for Construction and Development", Longman, 1998.

Managementul riscului (Ec.)

- Este un proces ciclic care cuprinde mai multe faze distincte: identificarea riscului, analiza riscului şi reacţia la risc.

Manager de proiect (Ec.)

- Este persoana desemnată sau aleasă care are, pe lângă competenţa necesară, întreaga autoritate şi completa responsabilitate în ceea ce priveşte conducerea proiectului. (adoptă decizii şi iniţiază acţiuni prin care influenţează comportamentul decizional şi operaţional al altor persoane).

Manager executiv (Ec.)

- Persoana care răspunde de un domeniu sau aspect al activităţii organizaţiei. Termenul se aplică unei game largi de niveluri manageriale, de la DIRECTORII executivi până la eşalonul inferior, pentru care responsabilităţile sunt mai limitate (cum sunt, de exemplu şefii de serviciu sau de birou).

Mandat de arestare (Jur.)

- Act emis de procuror sau de instanţa de judecată prin care se dispune arestarea învinuitului sau inculpatului – a se vedea şi învinuit, inculpat.
  - Detalii carte: Dicţionar de procedură penală, Editura Ştiinţifică şi Enciclopedică, Bucureşti, 1988, p. 176-177.

Mandat european de arestare (Jur.)

- Decizie prin care o autoritate judiciară competentă a unui stat membru al Uniunii Europene solicită arestarea şi predarea de către un alt stat membru a unei persoane, pentru ca aceasta să poată fi urmărită penal, judecată sau obligată la executarea unei pedepse sau măsuri de siguranţă privative de libertate.

Mansardă (Teh.)

- Spaţiu de locuit situat la nivelul acoperişurilor înalte cu pantă frântă, compartimentat în una sau mai multe încăperi, bine luminate, al căror plafon este adesea înclinat, urmând linia şarpantei învelitorii. Denumirea provine de la numele arhitectului francez Francois Mansart (1598-1666), considerat inventatorul acestui mod de a folosi spaţiul.

Manta (Teh.)

- Structură formată dintr-o placă subţire, curbată.
  - Detalii carte: Detalii standard: SR EN 1993-4-1:2007 EUROCOD 3: Proiectarea structurilor din oţel. Partea 4-1: Silozuri.

Manta simetrică (Teh.)

- Structura unei mantale a cărei geometrie este definită de rotația unei axe meridiane în jurul unei axe centrale.
    - Detalii carte: Detalii standard: SR EN 1993-4-1:2007 EUROCOD 3: Proiectarea structurilor din oțel. Partea 4-1: Silozuri.

Marcaje (Teh.)

- Simboluri sau grupe de simboluri puse în evidență pe suprafața de mişcare pentru a furniza informațiile aeronautice.
    - Detalii carte: Ghid pentru proiectarea planurilor generale de aerodromuri. Indicativ GP 108 – 04.

Marfă (Ec.)

- Orice obiect care este produs pentru consum sau pentru schimb pe piață. Termenul este folosit şi în sens mai restrâns, pentru a desemna produsele agro-alimentare neprelucrate şi materia primă, care sunt comercializate pe scară largă la nivel internațional, pe piețe organizate (de exemplu grâu, bumbac, cupru etc.).
    - Detalii carte: Nedelea Ştefan, Microeconomie aplicată, Editura ASE, 2003, capitolul 1.

Marja brută (Ec.)

- Diferența dintre prețul plătit furnizorului en gross şi prețul primit de comerciant.

Marja de beneficiu (Ec.)

- Parte a prețului care este adăugată de vânzător la costurile variabile medii pentru a acoperi cheltuielile generale şi pentru a obține o marjă de profit net.
    - Detalii carte: www.capital.ro/dicționar, termeni economici şi manageriali.

Marja preț-cost (Ec.)

- Măsură empirică a MARJEI DE PROFIT, la a cărei determinare se folosesc date contabile; prin aceasta, definirea economică a profitului nu poate fi observată în mod direct.

Marketing (Ec.)

- Un anumit mod de gândire la nivelul întreprinderii. El se concretizează în planificarea, organizarea, realizarea şi controlul tuturor activităților interne şi externe ale întreprinderii, care urmăresc atingerea unor obiective pe piața de desfacere, prin direcționarea rezultatelor activității întreprinderii în folosul clientului, în sensul orientării consecvente spre client.
    - Detalii carte: Bruhn, M., Orientarea spre clienți. Teoria afacerii de succes, Ed. Economică, Bucureşti, 2001.

- Procesul social, orientat spre satisfacerea nevoilor şi dorinţelor indivizilor şi organizaţiilor, prin crearea şi schimbul voluntar şi concurenţial de produse şi servicii generatoare de utilităţi pentru cumpărători.
  - Detalii carte: Lambin, J., J., Le marketing strategique, Ed. Ediscience International, Paris, 1994, p. 4.
- O nouă optică, o nouă concepţie asupra orientării, organizării şi desfăşurării activităţii economice, activitate care trebuie îndreptată în direcţia satisfacerii cerinţelor efective şi potenţiale ale consumatorilor cu maximum de eficienţă.
  - Detalii carte: Florescu, C. (coordonator), „Marketing„ Coediţie Marketer, Ed. Expert, Bucureşti, 1992, p. 21.
- Un sistem coerent de trei axe solidare: cercetarea, strategia şi acţiunea începând cu strategia de cercetare a furnizorilor în amonte până şi inclusiv activităţile postvânzare, pentru că este vorba de a detecta, a precede, a atrage şi a urmări clientela şi de a stăpâni transformările şi dezvoltările pieţelor.
  - Detalii carte: Serraf, G., Dictionnaire methodologique du marketing, Les Editions d`organisation, Paris, 1985, p. 150.
- Desfăşurarea tuturor activităţilor necesare pentru constatarea nevoilor şi cerinţelor pieţei, programarea disponibilităţilor de produse, efectuarea transferului de proprietate a mărfurilor, distribuirea lor fizică şi facilitarea întregului proces de cercetare legat de aceste probleme.
  - Detalii carte: McCarthy, J., E., Basic Marketing. A Managerial Approach, Ed. Irwin Inc., 1981, p. 3.
- A planifica şi a pune în aplicare elaborarea, stabilirea de preţuri, promovarea şi distribuţia unei idei, a unui produs sau serviciu în vederea unui schimb mutual, urmărind satisfacerea partenerilor acestui schimb.
  - Detalii carte: Kotler, Ph., Dubois, B., Marketing Management, Ed. Publi-Union, Paris, 1992, p. 12.

Martor (Jur.)

- Persoană care are cunoştinţă, direct sau indirect, de o faptă sau de orice împrejurare care ar putea ajuta în vederea aflării adevărului şi justei soluţionări a unei cauze.
  - Detalii carte: Dicţionar de procedură penală, Editura Ştiinţifică şi Enciclopedică, Bucureşti, 1988, p. 177-178.

Martor asistent (Jur.)

- Persoană care nu cunoaşte deloc date despre o anumită faptă penală săvârşită şi aflată în stadiu de cercetare şi care, de asemenea, nu are nici un interes în cauza la care participă, dar a cărei prezenţă este obligatorie, conform dispoziţiilor legale, la efectuarea unor acte procedurale, cum ar fi de exemplu cercetarea la faţa locului, reconstituirea, percheziţia etc.
  - Detalii carte: art. 92 şi 93 din Codul de procedură penală.

Mascaron (Teh.)

- Ornament pictat sau sculptat în relief (format dintr-un cap de om sau de animal, uneori reprezentat fantezist, adesea înconjurat de frunziş), folosit în arhitectură pe cheile de boltă, pe console, capiteluri etc.

Măsuri de intervenție (Teh.)

- Măsuri ce se iau în vederea refacerii aptitudinii pentru exploatare a construcțiilor sau/şi ridicarea gradului de asigurare a acestora la acțiuni din exploatare sau extraordinare (seism, vânt).
    - Detalii carte: Detalii carte: Metodologie privind programul de urmărire în timp a comportării construcțiilor din punct de vedere al cerințelor funcționale . UAIUM CSS –BICAU.

Măsuri preventive (Jur.)

- Măsuri cu caracter de constrângere luate de către organele judiciare competente pentru realizarea unei normale desfăşurări a procesului penal. Prin intermediul lor, învinuitul sau inculpatul este împiedicat să desfăşoare anumite activități ce pot pune în pericol cursul obişnuit al procesului în care este parte. În dreptul penal român sunt reglementate următoarele măsuri preventive: reținerea, arestarea preventivă, obligarea de a nu părăsi localitatea şi obligarea de a nu părăsi țara – a se vedea şi arestarea preventivă, inculpat, învinuit, proces penal.
    - Detalii carte: A. Crişu, Drept procesual penal. Partea generală, ediția a II-a, Editura C.H.Beck, Bucureşti, 2007, p. 276-277.

Mase plastice (Teh.)

- Produs sintetic obținut prin condensarea sau polimerizarea unor compuşi de celuloză, a unor compuşi organosilicici, a fenolilor cu formaldehidă sau cu furfurol, a formaldehidei cu caseină, a acetilenei sau a etilenei, etc.
    - Detalii carte: Detalii carte: Normativ pentru hidroizolarea tunelurilor pentru căi de comunicație cu folii din mase plastice. Indicativ N.E. 031-04.

Material de construcție (Teh.)

- Material utilizat în lucrarea de construcție, de exemplu beton, metal, lemn, zidărie.
    - Detalii carte: Detalii standard: SR EN 1990:2004 EUROCOD: Bazele proiectării structurilor.

Material de protecție la acțiunea focului (Teh.)

- Orice material sau combinație de materiale, aplicate pe un element structural în scopul creşterii rezistenței acestuia la acțiunea focului.
    - Detalii carte: Detalii standard: SR EN 1994-1-2:2006 EUROCOD 4: Proiectarea structurilor compozite de oțel şi beton. Partea 1-2: Reguli generale – Calculul structurilor la foc.

Material fluidizat (Teh.)

- Stare a unui material granular fin, depozitat, al cărui volum conține în proporție mare aer interstițial, cu un gradient al presiunii aerului care susține greutatea particulelor. Aerul poate fi introdus fie prin aerare, fie în timpul umplerii silozului. Un material se spune ca este parțial fluidizat când numai o parte din greutatea particulelor este preluată de gradientul de presiune a aerului interstițial.
    - Detalii carte: Detalii standard: SR EN 1991-4:2006 EUROCOD 1: Acțiuni asupra structurilor. Partea 4: Silozuri şi rezervoare.

Material granular (Teh.)

- Material în care toate particulele sunt atât de mari încât aerul interstițial joacă un rol neînsemnat în determinarea presiunilor şi a curgerii unor mari cantități de material.
    - Detalii carte: Detalii standard: SR EN 1991-4:2006 EUROCOD 1: Acțiuni asupra structurilor. Partea 4: Silozuri şi rezervoare.

Material granular (particulă solidă) (Teh.)

- Material sub formă de multiple particule discrete independente.
    - Detalii carte: Detalii standard: SR EN 1991-4:2006 EUROCOD 1: Acțiuni asupra structurilor. Partea 4: Silozuri şi rezervoare.

Material granular în curgere liberă (Teh.)

- Material granular a cărui comportare în timpul curgerii nu este influențată semnificativ de coeziune.
    - Detalii carte: Detalii standard: SR EN 1991-4:2006 EUROCOD 1: Acțiuni asupra structurilor. Partea 4: Silozuri şi rezervoare.

Material ignifug (Teh.)

- Orice material sau combinație de materiale aplicate unui element structural sau unui alt element în vederea ameliorării rezistenței sale la foc.
    - Detalii carte: Detalii standard: SR EN 1995-1-2:2004 EUROCOD 5: Proiectarea structurilor de lemn. Partea 1-2: Generalități. Calculul structurilor la foc.

Materiale de cale (Teh.)

- Totalitatea elementelor componente ale suprastructurii căii.
    - Detalii carte: Detalii carte: Normativ privind proiectarea liniilor şi stațiilor de cale ferată pentru viteze pana la 200km/h - indicativ NP 109 04.

Matricea responsabilităților (Ec.)

- Este o inovație în teoria managementului care prezintă în plus față de canalele de comunicare formală împărțirea pe compartimente şi niveluri ierarhice evidențiate în organigramele tradiționale, modul de alocare a pachetelor de activități pe posturi.

Matricea responsabilităţilor arată cine participă şi în ce măsură la realizarea unei activităţi sau la luarea deciziilor în legătura cu aceasta. Prin intermediul ei se clarifică relaţiile de autoritate/responsabilitate care se creează între participanţii la realizarea unui proiect de construcţii.

Maximizarea profitului (Ec.)

- Ipoteza conform căreia orice organizaţie urmăreşte să-şi maximizeze PROFITUL. În diagramă, profitul este definit ca diferenţa dintre veniturile totale ale organizaţii şi costurile totale înregistrate. Punctul în care diferenţa este maximă corespunde unui nivel de producţie X*, corespunzând unui maximum de profit. În acest punct, pantele celor două curbe sunt egale. Panta curbei venitului total este egală cu VENITUL MARGINAL (VM) iar panta curbei costului total este COSTUL MARGINAL (CM). Astfel maximizarea profitului impune relaţia: CM = VM Pentru a demonstra acest lucru, să ne gândim ce s-ar întâmpla dacă CM < VM. În acest caz, costurile pentru obţinerea unei producţii suplimentare sunt mai mari decât venitul obţinut şi atunci profiturile sunt mai mici decât trebuie. Dacă CM > VM este posibilă creşterea profitului prin extinderea producţiei. Maximizarea profitului nu poate totuşi explica în întregime motivaţiile după care se conduc multe organizaţii.
    - Detalii carte: Nedelea Ştefan, Microeconomie aplicată, Editura ASE, 2003, capitolul 5.

Maximul tensiunii (Teh.)

- Punct de extrem în care viteza de schimbare a tensiunii îşi schimbă semnul din pozitiv în negativ.
    - Detalii carte: Detalii standard: SR EN 1999-1-3:2007 EUROCOD 9: Proiectarea structurilor de aluminiu. Partea 1-3: Structuri care lucrează în regim de oboseală.

MBO (Ec.)

- Achiziţionarea unei firme de către propriul sau management intr-un LBO.
    - Detalii carte: (Brealey,R.A, Myers,S.C.,Marcus,A,J,Fundamentals of Corporate Finance,Mc Graw Hill,2001).

Meandru (Teh.)

- Motiv ornamental continuu, uneori în relief, format din linii încrucişate sau frânte, care se intersectează în unghiuri drepte. Frecvent folosit în arhitectura greacă şi neoclasică, la decorarea plafoanelor şi faţadelor.

Mecanismul Ratei de Schimb (Ec.)

- Sistem prin care li se poate impune membrilor SISTEMULUI MONETAR EUROPEAN să-şi menţină cursurile de schimb în anumite limite. Toate ţările membre SME, cu excepţia Greciei şi Portugaliei, sunt şi membre ale ERM. Fiecare monedă din ERM are un curs valutar central în schimburile cu toate celelalte monede din sistem; fiecăreia i se permite să se abată până la 2,25% faţă de rata centrală. Peseta spaniolă şi lira sterlină au o

marjă mai largă de 6%. BĂNCILE CENTRALE s-au obligat să menţină valoarea monedelor în cadrul acestor limite prin POLITICĂ MONETARĂ şi, după caz, prin intervenţie directă pe pieţele valutare. Dacă limitele stabilite nu pot fi susţinute, este posibilă convocarea unei conferinţe de realiniere care să adopte noi cursuri de schimb reciproc acceptate.

- Detalii carte: www.capital.ro/dicţionar, termeni economici şi manageriali.

Medalion (Teh.)

- Motiv decorativ folosit în arhitectură, înscris într-un cactus oval sau eliptic.
- În pictura murală bisericească apare în frize sau succesiuni verticale, delimitând în cadrul unor figuri geometrice circulare, imaginile unor personaje (sfinţi), a unor scene sau simboluri.

Mediatorul European (Jur.)

- Persoană desemnată de către Parlamentul European, pe durata fiecărei legislaturi, al cărui rol este de a primi plângeri de la cetăţenii europeni privind modul de lucru al instituţiilor, organelor şi organismelor Uniunii Europene. În astfel de cazuri, instituţia supusă investigării trebuie să furnizeze informaţiile solicitate şi să ofere acces la dosare. La finalul anchetei, Mediatorul european trimite un raport Parlamentului şi instituţiei cercetate, iar persoana care a făcut plângerea este informată de rezultatul cercetărilor. Trebuie subliniat că plângerea nu poate să se refere la Curtea de Justiţie a Uniunii Europene, în ceea ce priveşte puterile sale jurisdicţionale. În fiecare an, Mediatorul European prezintă un raport Parlamentului European cu privire la rezultatul anchetelor pe care le-a desfăşurat – a se vedea şi Parlamentul European.
  - Detalii carte: C. Lefter, Fundamente ale dreptului comunitar instituţional, Editura Economică, Bucureşti, 2003, p. 138.

Mediu (Ec.)

- Ansamblul tuturor actorilor şi forţelor externe întreprinderii, susceptibile de a afecta maniera în care această dezvoltă sau menţine schimbul cu pieţele sale.
  - Detalii carte: Kotler, Ph., Dubois, B., Marketing Management, Ed. Publi-Union, Paris, 1992, p. 138.
- Ansamblul dimensiunilor realităţii materiale, tehnice, instituţionale, economice, demografice, sociale şi culturale care constituie universul în cadrul căruia se situează întreprinderea şi ale cărei forţe o influenţează direct sau indirect.
  - Detalii carte: Serraf, G., Dictionnaire methodologique du marketing, Les Editions d`organisation, Paris, 1985, p. 106.

Mediu agresiv (Teh.)

- Mediu care conţine unul sau mai mulţi agenţi agresivi (corozivi).
  - Detalii carte: Ghid privind urmărirea comportării în exploatare a protecţiilor anticorozive la construcţii din oţel. Măsuri de intervenţie.INCERC C180/2005.

Mediul ambiant al proiectului (Ec.)

- Include toate elementele de natură economică, tehnică, ştiinţifică, juridică, managerială, psiho - socială, culturală, educaţională, ecologică ce au influenţă în atingerea obiectivelor proiectului.

Mediu înconjurător (Teh.)

- Ansamblu de elemente fizice şi condiţii exterioare sau interioare unei construcţii sau unor produse de construcţie (părţi şi elemente, materiale) care pot să influenţeze caracteristicile acestora sau - la rândul lor - să fie influenţate de construcţie.
  - Detalii carte: Detalii carte: Ghid privind identificarea şi clasificarea defectelor la tunelurile pentru căi de comunicaţie C172/2002.

Membrană (Teh.)

- Termen generic dat stratului hidroizolator de bază, alcătuit din PVC sau polietilenă de înaltă densitate de 1,5-2 mm grosime.
  - Detalii carte: Detalii carte: Normativ pentru hidroizolarea tunelurilor pentru căi de comunicaţie cu folii din mase plastice. Indicativ N.E. 031-04.

Mentenanţă (Teh.)

- Ansamblul tuturor acţiunilor tehnice şi organizatorice care se execută asupra structurilor, instalaţiilor (sistemelor) şi componentelor acestora, aflate în exploatare şi care sunt efectuate pentru menţinerea sau restabilirea stării tehnice necesare îndeplinirii funcţiilor pentru care au fost proiectate.
  - Detalii carte: Normativ privind exploatarea sistemelor centralizate de alimentare cu energie termic (reţele şi puncte termice).

Mentenanţă (Teh.)

- set de activităţi efectuate în timpul duratei de viaţă a structurii pentru îndeplinirea cerinţelor de fiabilitate.
  - Detalii carte: Detalii standard: SR EN 1990:2004 EUROCOD: Bazele proiectării structurilor.

Mentenanţă preventivă (Teh.)

- Lucrări de mentenanţă care se efectuează la intervale de timp predeterminate sau corespunzătoare unor criterii predeterminate pentru prevenirea defectării unor structuri,instalaţii(sisteme)sau componente sau pentru reducerea probabilităţii de evoluţie în timp a unor defecţiuni.
  - Detalii carte: Detalii carte: Normativ privind exploatarea sistemelor centralizate de alimentare cu energie termică (reţele şi puncte termice).

Meplat (Teh.)

- Basorelief plat, în care trecerea da la suprafaţa suportului de bază la diferite planuri intermediare apare puţin accentuată.

Mercatic (Ec.)

- Termen propus pentru marketing de Comisia de Terminologie a Ministerului Economiei şi Finanţelor din Franţa (se mai utilizează şi termenul "marcheage").
  - o Detalii carte: Dictionnaire commercial de l`Academie des sciences commerciales, Ed. Hachette, Paris, 1979, p. 164.

Meserie (Ec.)

- Conceptul de "meserie" constituie, alături de alte concepte şi instrumente (conceptual domeniul de activitate strategică, noţiunea de gestiune a unui portofoliu de domenii, matricele de analiză strategică, strategiile generice ale lui M. Porter şi conceptual de schimbare de strategie) corpul doctrinei actuale a metodei clasice de analiză strategică.
  - o Detalii carte: Sicard, C., Le manager stratage, Ed. Dunod, 1993, p. 62.
- În analiza strategică o "meserie" este un concept abstract: o combinare de competenţe şi de know-how care se găsesc reunite într-o întreprindere, conferindu-i acesteia un caracter particular. Pentru ca o întreprindere să poată exista trebuie să ştie să acopere diferitele funcţii, începând de la cumpărarea de factori de producţie de care are nevoie până la vânzarea produselor sale, creând valoare adăugată. O meserie nu poate fi completă dacă nu se acoperă ansamblul acestor funcţii. Se va înţelege deci, prin meserie, competenţe şi know-how reunite într-un ansamblu coerent permiţând unei întreprinderi să existe pe piaţă.
  - o Detalii carte: Sicard, C., Le manager stratage, Ed. Dunod, 1993, p. 63.

Metodă (Ec.)

- Proces operativ operaţional pentru a ajunge la un rezultat. Metoda este drumul de urmat pentru a atinge adevărul în ştiinţe (Descartes). Metodologia este disciplina care se ocupă cu procesele raţionale ale unei gândiri metodice. Metodele ştiinţifice relevă două categorii posibile: metoda inductivă şi metoda deductivă.
  - o Detalii carte: Lexique d`economie, 1999, p. 399.

Metodă de construcţie (Teh.)

- Mod în care se îndeplineşte execuţia, de exemplu beton turnat monolit, prefabricat, în consolă.
  - o Detalii carte: Detalii standard: SR EN 1990:2004 EUROCOD: Bazele proiectării structurilor.

Metodă de măsurare (Teh.)

- Ansamblu de operaţii teoretice şi practice, în termeni generali, aplicate pentru executarea măsurărilor, după un principiu dat.

- Detalii carte: Detalii carte: Metodologie privind programul de urmărire în timp a comportării construcţiilor din punct de vedere al cerinţelor funcţionale .

Metoda de organizare combinată (Ec.)

- Metoda de organizare combinată presupune organizarea proceselor simple sau complexe în condiţiile existenţei unui număr de formaţii de muncă sau de utilaje mai mic decât numărul sectoarelor, sau în cazul imposibilităţii asigurării în acelaşi timp a tuturor fronturilor de lucru libere.

Metoda de organizare în lanţ (Ec.)

- Metoda specifică proceselor de producţie complexe şi asigură o organizare în flux continuu şi o bună folosire în timp a tuturor resurselor, permiţând specializarea formaţiilor de muncă şi a utilajelor. Pentru organizarea în lanţ procesele complexe urmează să fie împărţite în procese simple ce pot fi repartizate formaţiilor specializate. De modul în care se realizează împărţirea proceselor complexe în procese simple, cu ritmuri de lucru egale sau inegale, depinde dacă lanţul proiectat va fi ritmic sau neritmic. Pentru a obţine un lanţ ritmic, trebuie ca mărimile ritmurilor proceselor simple componente ale procesului complex să fie egale sau multiple faţă de un ritm de lucru al unui proces simplu considerat modul.

Metoda de organizare în paralel (Ec.)

- Metoda de organizare ce presupune organizarea proceselor simple sau complexe în aşa fel încât toate lucrările, de pe toate sectoarele de lucru, să înceapă în acelaşi moment şi să se desfăşoare concomitent. Aplicarea metodei implică respectarea anumitor restricţii şi anume, în cazul proceselor simple, existenţa unui număr de formaţii de muncă şi utilaje egal cu numărul de sectoare, precum şi existenţa fronturilor de lucru libere pe toate sectoarele. Metoda nu poate fi aplicată la construcţiile ce se desfăşoară pe înălţime, din cauza imposibilităţii creării fronturilor de lucru libere pe toate sectoarele deodată (cele mai multe sectoare de lucru se creează în timp), însă metoda poate fi aplicată cu succes la lucrările liniare (căi ferate, drumuri, reţele etc).

Metoda de organizare succesivă (Ec.)

- Metoda de organizare ce presupune executarea tuturor lucrărilor în aşa fel încât trecerea formaţiei de muncă şi a utilajului la un proces simplu sau complex următor, de pe un sector pe altul, să se facă numai după executarea integrală a procesului simplu sau complex anterior. Trecerea se face fără întrerupere, ceea ce presupune existenţa unei singure formaţii de muncă şi a unui singur utilaj, asigurând continuitatea execuţiei şi uniformitatea realizării sarcinilor de producţie.

Metoda Delphi (Ec.)

- Tehnică de previziune utilizând reflexiile de anticipare ale unui panel de experţi. Metoda Delphi este bazată pe: - anonimatul experţilor; - măsuri repetitive cu informaţie în schimbare; - procesul cumulativ de grup. Principiul de funcţionare este următorul: Prima

fază: definirea problemei; Faza a 2-a: elaborarea unui chestionar, pentru care va fi necesară o anchetă pilot; Faza a 3-a: constituirea unui grup de experți compus din 10-50 persoane; Faza a 4-a: trimiterea chestionarului fiecărui expert din grupul format; Faza a 5-a: prelucrarea şi analiza chestionarelor completate şi recepționate ca fiind valide (mediană, dispersia....); Faza a 6-a: trimiterea unui nou chestionar cu rezultate. Cei care se îndepărtează cel mai mult de la medie trebuie fie să revadă previziunea lor inițială, fie să se justifice. Fazele 5 şi 6 sunt repetate de mai multe ori (în mai multe valuri) pentru a se degaja un consens.
    - Detalii carte: Debourg, M. C., Clavelin, J., Perrier, O., Le mercatique en action, Ed. Le Genie des Glaciers, Chambery, 2002, p. 79.

Metoda grafică de evaluare şi actualizare a programului GERT (Ec.)

- Metoda care permite tratarea probabilistică atât a logicii rețelei, cât şi a duratelor activităților (unele activități s-ar putea să nu se realizeze deloc, altele se vor realiza doar parțial, iar altele vor fi efectuate în mod repetitiv). Se pot reprezenta activități nonsecvențiale (cicluri), cum ar fi un test care trebuie efectuat de mai multe ori, şi ramuri de activități condiționale, cum ar fi realizarea unei actualizări a proiectului numai în cazul în care în urma unei inspecții au fost detectate erori.

Metoda potențialelor Metra (Ec.)

- Activitățile sunt plasate în nodurile rețelei, iar săgețile dintre noduri reprezintă succesiunile şi condiționările tehnologice sau organizatorice ale activităților. Prin această metodă se pot programa şi înşiruiri de activități la care pasul lanțului este mai mare sau mai mic decât durata activității. În acest fel, în graficul rețea pot fi reprezentate şi înşiruiri de activități care se suprapun parțial în timp sau activități separate printr-un interval de timp.

Metoda rainflow (Ec.)

- Metodă particulară de numărare a ciclurilor pentru realizarea unui spectru al variației de tensiune plecând de la o istorie de tensiuni indicate.

Metoda rezervorului (Teh.)

- Metodă particulară de numărare a ciclurilor pentru realizarea unui spectru al variației de tensiune plecând de la o istorie de tensiuni indicată.
    - Detalii carte: Detalii standard: SR EN 1999-1-3:2007 EUROCOD 9: Proiectarea structurilor de aluminiu. Partea 1-3: Structuri care lucrează în regim de oboseală.

Microeconomie (Ec.)

- Termen folosit pentru a desemna acele părți din analiza economică în care este cercetat comportamentul individual al diferitelor elemente (consumatori, organizații) şi mai puțin agregatele (şomajul, nivelul prețurilor, venitul național etc.) care sunt subiecte ale macroeconomiei. Microeconomia exprimă atât ansamblul de relații, legături cauzale şi funcționale, procese şi contradicții care se formează la nivelul organizațiilor din cadrul

sistemului economico-social naţional, indiferent de domeniul de activitate cât şi comportamentul acestora pe piaţă. Ca urmare, microeconomia studiază producţia, repartiţia, schimbul şi consumul de pe poziţia organizaţiilor, formulând concepte, principii, reguli, metode şi tehnici care pot fi folosite în formularea şi adoptarea deciziilor privind ce trebuie să se producă, cât trebuie să se producă şi pentru cine să fie produsă o anumită marfă. Microeconomia tradiţională se concentrează asupra analizei echilibrului parţial. Microeconomia modernă adoptă o abordare axiomatică şi pune un accent mult mai mare pe analiza echilibrului general.

Minimul tensiunii (Teh.)

- Se raportează la o istorie de tensiune în care tensiunea alternează între valori maxime şi valori minime cu valori constante.
  - Detalii carte: Detalii standard: SR EN 1999-1-3:2007 EUROCOD 9: Proiectarea structurilor de aluminiu. Partea 1-3: Structuri care lucrează în regim de oboseală.

Minister (Jur.)

- Organ de specialitate din subordinea Guvernului - a se vedea şi Guvern.
  - Detalii carte: D. Apostol Tofan, Drept administrativ, volumul I, Editura All Beck, Bucureşti, 2003, p. 169.

Miopia marketing (Ec.)

- Expresie propusă în anul 1950, de Theodore Levitt, profesor la Harvard, pentru a exprima dificultatea întreprinderilor de a vedea mai departe de piaţă şi concurenţii imediaţi ai bunurilor comercializate în prezent. Această atitudine, frecventă într-un număr însemnat de întreprinderi, constă în a se focaliza pe produsele lor cu riscul de a defini într-o manieră prea restrictivă pieţele, concurenţa şi, în consecinţă, natura ofertei.
  - Detalii carte: Lendrevie, J., Lindon, D., Mercator. Theorie et pratique du marketing, Edition Dalloz, Paris, 1997, p. 14.

Mişcare ecologică (Ec.)

- Instrumentele economice utilizate pentru a da un preţ mediului se materializează în general printr-o intervenţie directă asupra activităţilor poluante, fie într-o optică de prevenire (ecotaxe), fie într-o optică de repartiţie (ecoredevenţe).
  - Detalii carte: Lambin, J., J., Le marketing strategique, Ed. Ediscience International, Paris, 1994, p. 49.
- Construcţiile consumă cantităţi foarte mari de energie şi de materii prime, ceea ce reprezintă o grea povară pentru mediul înconjurător. În perioada de exploatare a construcţiilor apar noi factori poluanţi reprezentaţi în special de consumul de energie şi de eliminarea reziduurilor condiţionate de folosirea construcţiilor (reziduuri menajere la construcţiile de locuit şi reziduuri industriale, agricole etc. foarte diferite cantitativ şi din punctul de vedere al nocivităţii).Toate acestea reprezintă un mare interes pentru ecologişti, public, guverne, grupuri de interese şi impun, din ce în ce mai ferm, o analiză temeinică a impactului asupra mediului ca o parte integrantă a exprimării eficienţei economice a proiectelor. Se vorbeşte în prezent şi în domeniul construcţiilor de

dezvoltare durabilă şi construcţii durabile. În accepţiunea largă a conceptului de dezvoltare durabila, ca fiind capacitatea de a satisface cerinţele generaţiei prezente, fără a compromite capacitatea generaţiilor viitoare de a-şi satisface propriile nevoi, prosperitatea economică şi conservarea mediului trebuie să se susţină reciproc.
  - Detalii carte: Radu, V., Curteanu, D., Managementul proiectelor de construcţii, Ed. Economică, Bucureşti, 2000, p. 417, 419.
- Exprima luarea la cunoştinţă a rarităţii resurselor naturale şi este revelator al unei schimbări de optică în viziunea consumului. Ecologiştii aduc în discuţie impactul consumului şi marketingului asupra mediului. Pentru că orice consum are utilităţi pozitive şi negative, marketingul, prin insistenţa sa asupra creşterii cantitative a consumului, a contribuit la uitarea efectelor negative (poluare, accidente, zgomote....); aceste recidive negative au un cost ridicat, care, de asemenea, este un cost de multe ori uitat. În faţa rarităţii resurselor, este necesar să se ia explicit în considerare costul social al consumului.
  - Detalii carte: Lambin, J., J., Le marketing strategique, Ed. Ediscience International, Paris, 1994, p. 48.

Mişcări paralele pe piste specializate (Teh.)

- Mişcări simultane pe piste instrumentale paralele sau cvasiparalele în decursul cărora o pistă serveşte exclusiv apropierii şi deci aterizărilor, iar cealaltă decolărilor.
  - Detalii carte: Detalii carte: Ghid pentru proiectarea planurilor generale de aerodromuri. Indicativ GP 108 – 04.

Misiune (Ec.)

- Punctul de vedere al managementului despre ce trebuie să facă organizaţia şi ce doreşte să devină pe termen lung.
  - Detalii carte: Burduş, E., Fundamentele managementului organizaţiei, ed. a doua, Ed. Economică, Bucureşti, 2007, p. 130.
- În cazul unei întreprinderi, raţiunea de a fi pentru a îndeplini o sarcină specifică în cadrul mediului său. Misiunea unei întreprinderi se bazează pe cinci elemente: - resursele întreprinderii; - competenţele distinctive; - istoria întreprinderii; - preferinţele proprietarilor şi managerilor; - caracteristicile mediului.
  - Detalii carte: Kotler, Ph., Dubois, B., Marketing Management, Ed. Publi-Union, Paris, 1992, p. 2-3
- Oferta organizaţiei, prezentă în misiunea sau viziunea sa, o defineşte şi o diferenţiază nu numai în ce priveşte domeniul de activitate, dar şi faţă de organizaţiile ce activează în acelaşi domeniu. Misiunea sau viziunea comunică valoarea pe care membrii organizaţiei o împărtăşesc şi la crearea căreia contribuie. O viziune împărtăşită nu este, simplu, o idee....este mai degrabă o forţă în inimile oamenilor, o forţă a unei impresionante puteri...dorinţa lor de a fi conectaţi într-un proiect important.
  - Detalii carte: Ursachi, I., Management, ed. a doua, Ed. A.S.E., Bucureşti, 2005, p. 75-76.

Mod de producţie indirect/ocolitor (Ec.)

- Termen utilizat pentru a defini metode de producţie care cer mai mult timp dar care sunt, de obicei, mai productive. De pildă, metoda prinderii peştelui cu mâna este directă dar

ineficientă. Dacă un pescar consuma timp pentru a-şi confecţiona o undiţă, el poate avea mai mult succes în prinderea peştelui tocmai ca rezultat al acestui proces ocolitor. Dacă acordă un timp şi mai îndelungat pentru a-şi confecţiona un năvod (proces şi mai ocolitor), el poate obţine o producţie şi mai mare. Un asemenea detur mai mare de la calea directă este considerat o prelungire a perioadei de producţie. Noţiunea de ocolire şi productivitatea mai mare a acesteia reprezintă un subiect central al ŞCOLII AUSTRIECE în discuţiile despre CAPITAL. Această noţiune - sau sinonimul ei, perioada medie de producţie - este criticată pentru că nu se poate obţine o măsură unică pentru ocolire, aceasta implicând măsurarea capitalului atât în funcţie de dimensiunea, cât şi de durata inputurilor. Mai mult, din punct de vedere empiric nu rezultă că orice mărire a ocolirii (dacă ar putea fi măsurată) ar duce, în mod necesar, la creşterea productivităţii ori că productivitatea poate fi sporită numai prin creşterea gradului de ocolire.
    - Detalii carte: Nedelea Ştefan, Microeconomie aplicată, Editura ASE, 2003, capitolele 1, 5.

Model avansat de incendiu (Teh.)

- Foc de calcul bazat pe aspectele de conservare a masei şi energiei.
    - Detalii carte: Detalii standard: SR EN 1991-1-2:2004 EUROCOD 1: Acţiuni asupra structurilor. Partea 1-2: Acţiuni generale. Acţiuni asupra structurilor expuse la foc.

Model cu două zone (Teh.)

- Model de incendiu în care sunt definite zone diferite în compartiment: stratul superior, stratul inferior, focul conul său caracteristic, aerul din exterior şi pereţii. În stratul superior, temperatura este considerată uniformă.
    - Detalii carte: Detalii standard: SR EN 1991-1-2:2004 EUROCOD 1: Acţiuni asupra structurilor. Partea 1-2: Acţiuni generale. Acţiuni asupra structurilor expuse la foc.

Model cu o zonă (Teh.)

- Model de incendiu în care temperaturile gazelor sunt considerate omogene în compartiment.
    - Detalii carte: Detalii standard: SR EN 1991-1-2:2004 EUROCOD 1: Acţiuni asupra structurilor. Partea 1-2: Acţiuni generale. Acţiuni asupra structurilor expuse la foc.

Model de calcul al dinamicii fluidelor (Teh.)

- Model de incendiu capabil să soluţioneze numeric relaţiile diferenţiale parţiale, care indică în orice punct al compartimentului variabilele termodinamice şi aerodinamice
    - Detalii carte: Detalii standard: SR EN 1991-1-2:2004 EUROCOD 1: Acţiuni asupra structurilor. Partea 1-2: Acţiuni generale. Acţiuni asupra structurilor expuse la foc:

Model de curgere (Teh.)

- Forma de curgere stabilizată a materialului depozitat în siloz. Silozul este considerat a fi aproape plin.
    - Detalii carte: Detalii standard: SR EN 1991-4:2006 EUROCOD 1: Acțiuni asupra structurilor. Partea 4: Silozuri şi rezervoare.

Model simplu de incendiu (Teh.)

- Foc de calcul, bazat pe un domeniu limitat de aplicare a unor parametri fizici specificați.
    - Detalii carte: Detalii standard: SR EN 1991-1-2:2004 EUROCOD 1: Acțiuni asupra structurilor. Partea 1-2: Acțiuni generale. Acțiuni asupra structurilor expuse la foc.

Model structural (Teh.)

- Idealizarea unui sistem structural, utilizat pentru analiză, proiectare şi verificare.
    - Detalii carte: Detalii standard: SR EN 1990:2004 EUROCOD: Bazele proiectării structurilor.

Modelul de Evaluare a Activelor Financiare (Ec.)

- Modelul de evaluare al activelor de capital descrie o piață de capital în echilibru: cantitatea din fiecare activ cerut este egală cu cantitatea din fiecare activ oferit pe piață. Ca urmare, prețul la care oferta egalează cererea, este prețul de echilibru al activului. Una din contribuțiile teoriei moderne a portofoliului este conceptul de dreapta a pieții titlurilor de valoare. (Security Market Line,La Drite des Marches des Capitaux). Aceasta reprezintă schimburile normale sau media schimburilor între risc şi rentabilitate pentru un grup de titluri de valoare, unde riscul se măsoară în funcție de coeficientul beta. Dreapta pieței titlurilor de valoare exprimă relația între rentabilitatea estimată şi risc (sau beta). Coeficientul beta al unui pachet de acțiuni reflectă amplitudinea cu care variază rentabilitatea acțiunilor respective în raport cu rentabilitatea pieții.

Modernizare (Teh.)

- Ansamblu de lucrări prin care,fără a interveni asupra tehnologiilor utilizate într-o structură, instalație(sistem) sau componentă existentă,se înlocuiesc elementele uzate moral şi/sau fizic cu elemente noi,cu performante superioare sau se adaugă astfel de elemente. Modernizarea trebuie să asigure obținerea de venituri suplimentare față de cele realizate cu mijloacele fixe inițiale. NOTĂ:Lucrările de modernizare constituie modificări făcute cu scop de îmbunătățire,majorează valoarea de intrare a mijloacelor fixe şi prin aceasta nu constituie de regula lucrări de mentenanță. Fac excepție lucrările de modernizare executate în cadrul lucrărilor de revizie(vezi Reabilitare).
    - Detalii carte: Detalii carte: Normativ privind exploatarea sistemelor centralizate de alimentare cu energie termică (rețele şi puncte termice).

Modernizarea instalațiilor termice (Teh.)

- Retehnologizarea instalațiilor prin utilizarea de noi soluții, scheme şi echipamente performante cu funcționare automată şi grad redus de poluare.
  - Detalii carte: Ghid pentru determinarea performanţelor energetice ale instalațiilor de încălzire şi de apă caldă de consum din clădirile publice existente în vederea reabilitării şi modernizării acestora. Indicativ:GT 038 02.

Modernizarea liniilor de cale ferată (Teh.)

- Lucrare prin care se ameliorează capacitățile de transport şi parametrii (trafic, viteză, sarcina pe osie, confort) unei linii de cale ferată.
  - Detalii carte: Normativ pentru proiectarea podurilor. Suprastructuri pentru poduri de şosea, de cale ferată şi pietonale precomprimate exterior.

Modificare (Teh.)

- Schimbare operată asupra unei structuri, instalații(sistem),sau unei componente ,care implică sau rezultă din modificarea proiectului şi/sau a bazei de proiectare aprobate. NOTA:Înlocuirea unei componente distruse sau uzate cu alta similară ca tip sau reparația unei instalații folosind materiale şi componente similare celor folosite în proiectul aprobat nu constituie modificări (aceste înlocuiri constituie lucrări de mentenanță).Folosirea unor materiale sau componente diferite ca tip,mărime sau compoziție poate fi clasificată însă ca o modificare,funcție de rolul pe care îl au acestea.
  - Detalii carte: Normativ privind exploatarea sistemelor centralizate de alimentare cu energie termică (rețele şi puncte termice).

Modilion (Teh.)

- Consolă mică, plasată sub cornişă, cu latură frontală adesea decorată în relief.

Modul de alunecare (Teh.)

- Proprietate utilizată în calculul deformațiilor dintre două elemente structurale
  - Detalii carte: Detalii standard: SR EN 1995-1-1:2004 EUROCOD 5: Proiectarea structurilor de lemn. Partea 1-1: Generalități. Reguli comune şi reguli pentru clădiri.

Moduri proprii de vibrație (Teh.)

- Forma caracteristică de vibrație a unui sistem oscilant, la care mişcarea fiecărei particule componente are loc armonic cu această frecvență.
  - Detalii carte: Detalii standard: SR EN 1991-3:2007 EUROCOD 1: Acțiuni asupra structurilor. Partea 3: Acțiuni induse de poduri rulante şi maşini.

Molon (Teh.)

- Bloc de piatră sau artificial de dimensiuni mici prelucrat numai pe faţa aparentă şi pe feţele adiacente pe o adâncime de 1/2 - 1/3 din lungime.
    - Detalii carte: Ghid privind identificarea şi clasificarea defectelor la tunelurile pentru căi de comunicaţie C172/2002.

Monedă fiduciară (Ec.)

- Orice formă de bani a căror valoare ca mijloc de plată se bazează pe o hotărâre legală, de exemplu oferta monetară legală, sau pe o acceptabilitate convenţională, şi care nu mai păstrează nici o legătură cu valoarea intrinsecă a mărfii. Moneda fiduciară a fost o vreme opusă monedei cu "valoare deplină", cum erau, în Marea Britanie, monedele de aur în circulaţie înainte de 1914, a căror valoare de schimb era egală cu valoarea metalului din care erau confecţionate.
    - Detalii carte: www.capital.ro/dicţionar, termeni economici şi manageriali.

Monedă marfă (Ec.)

- Sistem de MONEDĂ care are la bază o anumită MARFĂ. MONEDA însăşi poate fi reprezentată de o marfă, cum se întâmplă în cazul banilor de aur sau argint sau poate fi constituită total sau parţial din monede fiduciare, cum sunt bancnotele - convertibile în monedă cu "valoare deplină" sau, pur şi simplu, în marfă vrac. Într-un asemenea sistem, unitatea monetară este legată de obicei de o anumită cantitate de marfa, iar valoarea sa se determină conform valorii mărfii (deşi această valoare este ea însăşi influenţată de statutul monetar al mărfii). Sistemul ETALON AUR a fost un exemplu de monedă marfă.
    - Detalii carte: www.capital.ro/dicţionar, termeni economici şi manageriali.

Monedă scripturală (Ec.)

- Componentă a stocului monetar aflată sub formă de depozite bancare. În funcţie de modul în care este definită OFERTA MONETARĂ, termenul poate include şi depozitele la vedere şi depozitele la termen. La rândul său, definiţia respectiva depinde parţial de practicile sistemului avut în vedere, cum ar fi preavizul care se cere la retragerile din depozitele la termen.

Monitorizare (Teh.)

- Măsurare/determinare continuă a unor indicatori şi raportare a acestora la un set de valori prestabilite, în scopul de a identifica deviaţii sau excepţii de la rezultatele normale sau anticipate.
    - Detalii carte: Normativ privind exploatarea sistemelor centralizate de alimentare cu energie termică (reţele şi puncte termice).
- Activitatea de supraveghere,executată în principal de către personalul de exploatare prin care se culeg date din instalaţie cu scopul de a stabili dacă structurile, instalaţiile (sistemele) şi componentele funcţionează normal.

- Detalii carte: Normativ privind exploatarea sistemelor centralizate de alimentare cu energie termică (rețele şi puncte termice).

Monocoacere (Teh.)

- Plăci ceramice glazurate la care stratul de bază şi glazura sunt supuse concomitent coacerii.
    - Detalii carte: Ghid de proiectare şi execuție a placajelor ceramice exterioare, aplicate prin lipire, la clădiri (extindere şi revizuire normativ C202 -80).

Monolit (Teh.)

- Denumirea se referă la orice sculptură de mari dimensiuni realizată în întregime dintr-un singur bloc de piatră, granit, marmură etc.

Monopol (Ec.)

- Caracterizat prin situația unui furnizor fără concurent.
- Situația unei piețe comportând un singur ofertant (vânzător) în fața unui număr mare de purtători de cerere (cumpărători potențiali).
    - Detalii carte: Lexique d`economie, 1999, p. 413.

Monopson (Ec.)

- Situație când un singur cumpărător există pentru un produs oferit de un mare număr de furnizori.

Montan (Teh.)

- Parte verticală a ancadramentului unei uşi sau al unei ferestre, adesea decorat cu caneluri, succesiuni de profile plasate într-un singur plan sau în planuri diferite, elemente figurative antropo şi zoomorfe, forme vegetale, compoziții geometrice etc.

Montant mobil (montant fals, stâlp, profil de inversare, profil de bătaie) (Teh.)

- Profil care se fixează pe cerceveaua canatului nativ şi permite închiderea canatului activ peste cel inactiv.

Monument (Teh.)

- Sculptura de exterior de mari dimensiuni, ansamblu statuar-arhitectonic la realizarea căruia intervine colaborarea dintre sculptor sau arhitect. Există diverse tipuri de monumente (comemorative, funerare, de arhitectură, istorice etc.).

Mortar (Teh.)

- Conglomerat artificial cu compoziție diferită, de nisip de diferite dimensiuni, pietriş mărunțit, uneori cioburi mici de cărămidă, granule de cărbune, legate între ele cu ajutorul unui liant (var, ciment, amestecate cu apă). Mortarul este necesar pentru legarea şi stabilizarea pieselor care alcătuiesc materialul de construcție al unui edificiu.

Mortar cu compoziție prescrisă (de rețetă) (Teh.)

- Mortar preparat conform proporțiilor predeterminate, ale cărui proprietăți se presupune că rezultă din proporțiile stabilite ale componentelor (concept de rețetă).
  - Detalii carte: Detalii standard: SR EN 1996-1-1:2006 EUROCOD 6: Proiectarea structurilor de zidărie. Partea 1-1: Reguli generale pentru construcții de zidărie armată şi nearmată.

Mortar de rețetă pentru zidărie (Teh.)

- Mortar produs conform proporțiilor predeterminate, ale cărui caracteristici rezultate sunt în funcție de proporțiile stabilite ale constituenților (concept de rețetă).
  - Detalii carte: Cod de proiectare pentru structuri de zidărie. Indicativ CR 6- 2006.

Mortar degradat (Teh.)

- Stratul de mortar din tencuială, afectat de igrasie.
  - Detalii carte: Ghid privind tehnologia de stopare a igrasiei cu membrane izolatoare rigide la pereții din zidărie. Indicativ: GE 045 -02.

Mortar industrial (Teh.)

- Mortar dozat şi amestecat în fabrică.
  - Detalii carte: Detalii standard: SR EN 1996-1-1:2006 EUROCOD 6: Proiectarea structurilor de zidărie. Partea 1-1: Reguli generale pentru construcții de zidărie armată şi nearmată.

Mortar pentru rosturi subțiri (Teh.)

- Mortar proiectat cu dimensiunea maximă a agregatelor mai mică sau egală cu o valoare indicată.
  - Detalii carte: Detalii standard: SR EN 1996-1-1:2006 EUROCOD 6: Proiectarea structurilor de zidărie. Partea 1-1: Reguli generale pentru construcții de zidărie armată şi nearmată.

Mortar pentru utilizare generală (Teh.)

- Mortar pentru zidărie fără caracteristici speciale.

  - Detalii carte: Detalii standard: SR EN 1996-1-1:2006 EUROCOD 6: Proiectarea structurilor de zidărie. Partea 1-1: Reguli generale pentru construcții de zidărie armată şi nearmată.

Mortar pentru zidărie (Teh.)

- Amestec compus din unul sau mai mulți lianți minerali, agregate, apă şi uneori adaosuri şi/sau aditivi destinat realizării patului de mortar rostuirii şi refacerii rosturilor zidăriei.
  - Detalii carte: Detalii standard: SR EN 1996-1-1:2006 EUROCOD 6: Proiectarea structurilor de zidărie. Partea 1-1: Reguli generale pentru construcții de zidărie armată şi nearmată.

Mortar pentru zidărie pentru straturi subțiri (Teh.)

- Mortar performant pentru zidărie cu dimensiunea maximă a agregatelor mai mică sau egală cu o valoare indicată.
  - Detalii carte: Cod de proiectare pentru structuri de zidărie. Indicativ CR 6- 2006.

Mortar pentru zidărie pentru utilizare generală (Teh.)

- Mortar pentru zidărie fără caracteristici speciale.
  - Detalii carte: Cod de proiectare pentru structuri de zidărie. Indicativ CR 6- 2006.

Mortar performant pentru zidărie (Teh.)

- Mortar a cărui compoziție şi metoda de obținere este aleasă de producător în vederea obținerii caracteristicilor specificate (concept de performanță);
  - Detalii carte: Cod de proiectare pentru structuri de zidărie. Indicativ CR 6- 2006.

Mortar preamestecat alcătuit din var / nisip (Teh.)

- Mortar ale cărui componente sunt complet dozate şi amestecate la fabrică şi livrate la şantier unde se adaugă şi alte componente specificate sau furnizate de către producător (de exemplu, ciment) care se amestecă cu var şi cu nisip.
  - Detalii carte: Detalii standard: SR EN 1996-1-1:2006 EUROCOD 6: Proiectarea structurilor de zidărie. Partea 1-1: Reguli generale pentru construcții de zidărie armată şi nearmată.

Mortar predozat (Teh.)

- Mortar ale cărui componente sunt integral dozate în fabrică şi livrate la şantier unde sunt amestecate.
  - Detalii carte: Detalii standard: SR EN 1996-1-1:2006 EUROCOD 6: Proiectarea structurilor de zidărie. Partea 1-1: Reguli generale pentru construcții de zidărie armată şi nearmată.

Mortar preparat la şantier (Teh.)

- Mortar alcătuit din componente separate dozate şi amestecate la şantier.
    - Detalii carte: Detalii standard: SR EN 1996-1-1:2006 EUROCOD 6: Proiectarea structurilor de zidărie. Partea 1-1: Reguli generale pentru construcții de zidărie armată şi nearmată.

Mortar proiectat (performant) (Teh.)

- Mortar a cărui compoziție şi metodă de preparare au fost alese în vederea obținerii anumitor proprietăți specificate (concept de performanță).
    - Detalii carte: Detalii standard: SR EN 1996-1-1:2006 EUROCOD 6: Proiectarea structurilor de zidărie. Partea 1-1: Reguli generale pentru construcții de zidărie armată şi nearmată.

Mortar semifabricat industrial (Teh.)

- Mortar predozat sau preamestecat din var/nisip.
    - Detalii carte: Detalii standard: SR EN 1996-1-1:2006 EUROCOD 6: Proiectarea structurilor de zidărie. Partea 1-1: Reguli generale pentru construcții de zidărie armată şi nearmată.

Mortar uşor (Teh.)

- Mortar proiectat a cărui densitate în stare uscată este mai mică decât o valoare stabilită conform EN 98-2.
    - Detalii carte: Detalii standard: SR EN 1996-1-1:2006 EUROCOD 6: Proiectarea structurilor de zidărie. Partea 1-1: Reguli generale pentru construcții de zidărie armată şi nearmată.

Mortar uşor pentru zidărie (Teh.)

- Mortar performant pentru zidărie cu densitatea în stare uscată mai mică sau egală cu o valoare indicată.
    - Detalii carte: Cod de proiectare pentru structuri de zidărie. Indicativ CR 6- 2006.

Mortar-beton (Teh.)

- Amestec de ciment, nisip, pietriş monogranular - de dimensiunea unui bob de mazăre - şi apă. Amestecul se realizează cu o consistență redusă - tasare de circa 20 - 25 cm pe conul etalon de 30 cm înălțime.
    - Detalii carte: Cod de proiectare pentru structuri de zidărie. Indicativ CR 6- 2006.

Mortis causa (Jur.)

- Expresie latină care înseamnă „pentru cauză de moarte” şi care se foloseşte pentru a califica actele juridice ce nu îşi produc efectele decât după moartea autorilor lor.

Testamentul este actul juridic pentru cauză de moarte prin excelență – a se vedea şi act juridic, inter vivos.

- Detalii carte: G. Beleiu, Drept civil român. Introducere în dreptul civil. Subiectele dreptului civil, ediția a XI-a revăzută şi adăugită de M. Nicolae şi P. Truşcă, Editura Universul Juridic, Bucureşti, 2007, p. 140.

Motiv (Ec.)

- Rațiune dată unei conduite, explicație reflectată în termeni intelectuali, făcând apel la argumente logice şi dezvoltându-se pe un plan rațional.
    - Detalii carte: Serraf, G., Dictionnaire methodologique du marketing, Les Editions d`organisation, Paris, 1985, p. 161.
- O stare de tensiune ce pune organismul în mişcare, până ce este redusă tensiunea.
    - Detalii carte: Lendrevie, J., Lindon, D., Mercator. Theorie et pratique du marketing, Edition Dalloz, Paris, 1997, p. 142.
- Rațiune invocată pentru a justifica o alegere, o decizie, un act (argument, judecată).
    - Detalii carte: Dictionnaire commercial de l`Academie des sciences commerciales, Ed. Hachette, Paris, 1979, p. 152.

Motivație (Ec.)

- Cercetarea motivațiilor urmăreşte identificarea motoarelor reale ale comportamentului observabil: depistarea şi situarea diferitelor nevoi interesate într-o anumită situație; determinarea sensului comportamentului.
    - Detalii carte: Serraf, G., Dictionnaire methodologique du marketing, Les Editions d`organisation, Paris, 1985, p. 162.
- În termeni simpli şi operaționali, se poate spune că motivațiile în favoarea unui produs sunt rațiunile subiective care incită oamenii la a consuma (şi/sau la a cumpăra).
    - Detalii carte: Lendrevie, J., Lindon, D., Mercator. Theorie et pratique du marketing, Edition Dalloz, Paris, 1997, p. 83.
- În general, ceea ce pune organismul în mişcare. Orice expresie, orice conduită umană este orientată; ea rezultă din nevoile unui subiect care tinde să realizeze satisfacerea lor. La originea oricărei conduite se află o situație în care un subiect resimte o tensiune ce acționează ca o problemă de rezolvat de manieră urgentă pentru că tensiunea aduce în discuție posibilitățile viitoare ale subiectului.
    - Detalii carte: Serraf, G., Dictionnaire methodologique du marketing, Les Editions d`organisation, Paris, 1985, p. 162.

Mozaic (Teh.)

- Procedeu tehnic specific artei murale, în care opera este constituita din mici fragmente cubice sau prismatice de materiale dure, divers colorate, fixate laolaltă cu ajutorul cimentului. Mozaicurile pot fi pavimentale sau parietale, prevăzute pentru interior sau exterior etc.

Mucegai (Teh.)

- Termen popular care se referă la unii fungi microscopici ce se dezvoltă pe substraturi bogate sau sărace în compuşi organici.
  - Detalii carte: Metodologie privind programul de urmărire în timp a comportării construcțiilor din punct de vedere al cerințelor funcționale . UAIUM CSS – BICAU.

Mucegăire (Teh.)

- Termen popular care se referă la dezvoltarea unor organisme microscopice pe substraturi bogate sau sărace în compuşi organici. Se recunoaşte vizual (prin modificarea de culoare a substratului, ca rezultat al dezvoltării masive a fungilor) şi olfactiv (miros).
  - Detalii carte: Metodologie privind programul de urmărire în timp a comportării construcțiilor din punct de vedere al cerințelor funcționale .

Mulaj (Teh.)

- Reproducere fidelă a unei sculpturi executată în relief, ronde-bosse, ca şi a unor părți din corpul uman (mână, picior etc.) obținută printr-o amprentă (din ceară moale, preparație din praf de ipsos în amestec cu apă, clei, diverse răşini sintetice) care formează tiparul negativ în care se toarnă pozitivul.

Multicameral (Teh.)

- Construcția alveolară interioară a profilelor din PVC pentru a asigura termo şi fonoizolare. Sistemele actuale de profile au minim 3 camere. Prima cameră, exterioară, are rol de izolare şi dirijare a apei rezultate din condens sau care a pătruns datorită neetanşeității primei garnituri. A doua cameră, cea mai mare, permite introducerea armăturii de oțel necesară pentru rigidizarea profilului, iar a treia cameră are rol de izolare. Un număr mai mare de camere (alveole) înseamnă un coeficient U superior, dar mărirea numărului de camere permite introducerea unui oțel de ranforsare mai redus (subdimensionat) şi astfel să reducă considerabil stabilitatea profilului şi a tâmplăriei.

Naşterea bolții (Teh.)

- Baza bolții la intersecția cu piciorul drept.
  - Detalii carte: Ghid privind identificarea şi clasificarea defectelor la tunelurile pentru căi de comunicație C172/2002.

Naşterea unei bolți (Teh.)

- Punct sau linie aflate în plan orizontal la o anumită înălțime a unei construcții, care marchează pornirea desfăşurării în spațiu a unei bolți.

Nava (Teh.)

- Plutitor de dimensiuni mari, amenajat şi echipat pentru transportul pe apă al mărfurilor şi pasagerilor, precum şi pentru alte activităţi.
  - Detalii carte: Normativ privind proiectarea porturilor fluviale - Indicativ NP 106-04.

Necesar de căldură (Teh.)

- Debit de căldură ce trebuie furnizat unei încăperi astfel încât, pentru condiţii exterioare de calcul, să se asigure în interior o temperatură prescrisă.
  - Detalii carte: Normativ privind exploatarea sistemelor centralizate de alimentare cu energie termică (reţele şi puncte termice).

Neconformitate (Teh.)

- Nesatisfacere a unei condiţii specificate (SR ISO 8402). Definiţia se referă la abaterea sau la absenţa, faţă de condiţiile specificate, a uneia sau a mai multor caracteristici privind calitatea, sau a elementelor sistemului calităţii.
  - Detalii carte: Ghid privind identificarea şi clasificarea defectelor la tunelurile pentru căi de comunicaţie C172/2002.
- Nesatisfacere a unei condiţii specificate.
  - Detalii carte: Metodologie privind programul de urmărire în timp a comportării construcţiilor din punct de vedere al cerinţelor funcţionale .

Negociere cheie (Ec.)

- Negociere care duce la stabilirea salariului determinant, printr-un acord unic ce poate servi ca punct de referinţă pentru toate revendicările salariale ulterioare. Se consideră de obicei că o asemenea negociere stabileşte o "rată de referinţă" pentru RUNDELE SALARIALE care urmează, deşi datele empirice existente nu constituie o dovadă în favoarea acestei ipoteze. În obţinerea unei creşteri de salariu pot exista mai multe tipuri de factori determinanţi, de la creşterea ratei productivităţii şi până la activismul intens şi perseverent al sindicatului.
  - Detalii carte: www.capital.ro/dicţionar, termeni economici şi manageriali.

Negociere colectivă (Ec.)

- Negocierile dintre angajaţi şi angajator în vederea stabilirii procedurilor şi normelor cu privire la condiţiile de muncă şi nivelul de retribuţie. Asemenea înţelegeri implică de obicei reglementarea în comun a procedurilor convenite.
  - Detalii carte: www.capital.ro/dicţionar, termeni economici şi manageriali.

Neretroactivitate (Jur.)

- Principiu fundamental al acţiunii legilor în timp, consacrat de către Constituţia României, potrivit căruia legea reglementează numai pentru viitor, ea se aplică numai situaţiilor juridice născute după intrarea sa în vigoare. Acest principiu cunoaşte şi excepţii, respectiv

cazuri în care legii i se poate recunoaşte o forţă retroactivă – a se vedea şi retroactivitate (a doua definiţie).

- Detalii carte: Catedra de Drept, Academia de Studii Economice, Drept civil, vol. I, Editura Lumina Lex, Bucureşti, 2000, p. 40.

Nervură (Teh.)

- În arhitectura gotică element profilat, cioplit în piatră, alcătuit din bolţari, făcând parte integrantă din structura bolţilor; pe scheletul alcătuit din nervuri se sprijină pânzele de boltă.
- Element structural sau ornamental, formând un fel de creastă (coastă), asemănător nervurilor gotice, folosit în arhitectura modernă şi în artele decorative, cu scopul măririi rezistenţei unor materiale.

Nevoie (Ec.)

- Keynes a stabilit o distincţie între nevoile absolute, resimţite indiferent în ce situaţie s-ar afla aproapele, şi nevoile relative, a căror satisfacere ne determină să ne considerăm deasupra apropiaţilor noştri şi ne dau un sentiment de superioritate faţă de ei.
  - Detalii carte: Keynes, J., M., Essays Economic Possibilities for Our Grandchildren, The Collected Writings of J. M. Keynes, vol. 9, London, the MacMillan press Ltd., 1936, p. 365
- Nevoile absolute sunt saturabile, nevoile relative sunt insaţiabile pentru ca, o dată ce nivelul general se ridică, ele caută să-l depăşească. În aceste condiţii, a produce pentru a satisface nevoile relative, înseamnă a le dezvolta. Astfel, indivizii au deseori tendinţa de a considera că situaţia lor s-a degradat, chiar atunci când în termeni absoluţi nivelul lor de viaţă a progresat semnificativ, dacă persoanele care servesc în mod obişnuit drept punct de comparaţie (referinţă) au progresat relativ mai mult. Ecartul între realitate şi nivelul de aspiraţie tinde să se deplaseze continuu în acelaşi timp cu creşterea insatisfacţiei.
  - Detalii carte: Lambin, J., J., Le marketing strategique, Ed. Ediscience International, Paris, 1994, p. 69.
- O exigenţă (cerinţă) a naturii sau vieţii sociale. Această definiţie permite să se distingă două tipuri de nevoi: nevoi înnăscute, naturale, generice, inerente naturii sau organismului şi nevoi dobândite (obţinute), culturale şi sociale, care depind de experienţa, de condiţiile mediului şi de evoluţia societăţii.
  - Detalii carte: Lambin, J., J., Le marketing strategique, Ed. Ediscience International, Paris, 1994, p. 4.
- Această definiţie acoperă în fapt noţiunea de nevoie generică. Se poate presupune că există o nevoie generică corespunzând fiecăreia din tendinţele care dirijează viaţa indivizilor, acestea fiind în mod necesar limitate ca număr. Nevoia generică este legată de natura umană şi ca urmare, nu este produsă de societate şi marketing; ea preexistă cererii, fie că există în stare latentă sau exprimată.
  - Detalii carte: Kotler, Ph., Marketing-Management, New Jersey, Englewood Cliffs, Prentice-Hall Inc., 1991, p. 5.
- Ph. Kotler stabileşte în plus o distincţie între nevoie, dorinţă şi cerere. Dorinţa ar fi un mijloc privilegiat de a întâlni o nevoie. Aşa cum nevoile generice sunt stabile şi limitate, dorinţele sunt multiple, schimbătoare şi în mod permanent influenţate de toate forţele sociale. Dorinţele se traduc în cerere potenţială de produse specifice când se însoţesc cu o

putere şi o voință de cumpărare. Marketingul se mulțumeşte să influențeze dorințele şi cererea, făcând produsul atrăgător, disponibil şi accesibil, şi nu nevoile care preexistă cererii
  - Detalii carte: Kotler, Ph., Marketing-Management, New Jersey, Englewood Cliffs, Prentice-Hall Inc., 1991, p. 4.

Nişă (Teh.)

- Adâncitură creată prin zidire pe fața peretelui.
  - Detalii carte: Detalii standard: SR EN 1996-1-1:2006 EUROCOD 6: Proiectarea structurilor de zidărie. Partea 1-1: Reguli generale pentru construcții de zidărie armată şi nearmată.
- Gol realizat în piciorul drept (căptuşit sau nu) în scopul adăpostirii personalului de întreținere, materialelor sau utilajelor.
  - Detalii carte: Ghid privind identificarea şi clasificarea defectelor la tunelurile pentru căi de comunicație C172/2002.
- Spațiu amenajat în pereții căptuşelii la nivelul căii de rulare pentru adăpostirea personalului de exploatare, vagonetelor de cale, depozitării de materiale şi scule în timpul exploatării tunelului.
  - Detalii carte: Normativ pentru hidroizolarea tunelurilor pentru căi de comunicație cu folii din mase plastice. Indicativ N.E. 031-04.
- Spațiu de dimensiuni mici sau relativ reduse în raport cu cel al unei încăperi sau cu suprafața unui zid, rezervat în grosimea unui perete, cu rol funcțional sau decorativ, prin crearea unui ritm special pe fațade. În general nişa este plasată la o anumită înălțime deasupra solului.

Nivel (Ec.)

- Rezultatul evaluării performanței unui produs pentru construcții în ceea ce priveşte caracteristicile esențiale ale acestuia, exprimat sub forma unei valori numerice.
  - Detalii carte: Regulamentul (UE) nr. 305/2011 al Parlamentului European şi al Consiliului din 9 martie 2011 de stabilire a unor condiții armonizate pentru comercializarea produselor pentru construcții şi de abrogare a Directivei 89/106/CEE a Consiliului Text cu relevanță pentru SEE, Jurnalul Oficial al UE, L 088 , 04/04/2011 p. 0005 – 0043.
- Fiecare dintre planurile orizontale suprapuse care alcătuiesc un edificiu construit pe verticală, de la subsol până la mansardă sau pod.

Nivel de efort unitar maxim (Teh.)

- Pentru o temperatură indicată, nivelul de efort la care curba de efort - deformație a oțelului este trunchiată la palierul de curgere a oțelului un platou.
  - Detalii carte: Detalii standard: SR EN 1994-1-2:2006 EUROCOD 4: Proiectarea structurilor compozite de oțel şi beton. Partea 1-2: Reguli generale – Calculul structurilor la foc.

Nivel de performanță (Teh.)

- Valoare impusă pentru un anumit criteriu de performanță în funcție de condițiile tehnice şi influența agenților care acționează asupra construcțiilor.
  - Detalii carte: INCERC - Normativ privind cerințele de calitate pentru unități funcționale de cazare (camere, garsoniere şi apartamente) în clădiri hoteliere.

Nivel-prag (Ec.)

- Valoarea minimă sau maximă a performanței unui produs pentru construcții.
  - Detalii carte: Regulamentul (UE) nr. 305/2011 al Parlamentului European şi al Consiliului din 9 martie 2011 de stabilire a unor condiții armonizate pentru comercializarea produselor pentru construcții şi de abrogare a Directivei 89/106/CEE a Consiliului Text cu relevanță pentru SEE, Jurnalul Oficial al UE,L 088 , 04/04/2011 p. 0005 – 0043.

Nivelarea folosirii resurselor (Ec.)

- Tehnică ce urmăreşte obținerea unor durate minime de realizare a proiectelor, în condițiile uniformizării consumului de resurse pe întreaga durată de execuție a proiectului, sau pe intervale de timp determinate. Ea constă în stabilirea unui program de lucru a cărui durată să nu depăşească lungimea drumului critic dar care să prezinte un profil îmbunătățit al consumului de resurse.

Nivelul de lucru (Ec.)

- Reprezintă partea din obiectul de construcții, delimitată în înălțime, pentru execuția căreia nu este necesară schimbarea condițiilor inițiale de lucru. Numărul nivelelor de lucru ale unui obiect de construcții se stabileşte după criterii de ordin constructiv, tehnologic sau organizatoric.

Nod compozit (Teh.)

- Nod între un element compozit şi un alt element care poate fi compozit, de oțel sau de beton armat în care armătura este luată în considerare la calculul rezistenței şi rigidității nodului.
  - Detalii carte: Detalii standard: SR EN 1994-2:2006 EUROCOD 4: Proiectarea structurilor compozite de oțel şi beton. Partea 2: Reguli generale şi reguli pentru poduri.

Norma (Ec.)

- Dată de referință rezultând într-o alegere colectivă, rațională, stabilită în vederea servirii ca bază de aşteptare pentru soluționarea problemelor respective. Exemplu: tipurile unui produs, procedee tehnice de fabricație etc.
  - Detalii carte: Ristea A. L.(coord.), Franc, V. I., Stegaroiu, I., Tănăsescu, D., Marketing Crestomatie de termeni şi concepte, Ed. Expert, 2004, p. 145.

- O specificație tehnică sau un alt document accesibil publicului, stabilit prin cooperarea şi consensul sau aprobarea generala a tuturor părților interesate, fondat pe rezultatele conjugate ale ştiinței, tehnologiei şi experienței, vizând obținerea avantajului optimal al comunității în ansamblul său şi aprobat de un organism calificat pe plan național, regional sau internațional.
    - Detalii carte: Dictionnaire commercial de l`Academie des sciences commerciales, Ed. Hachette, Paris, 1979, p. 178

Normă juridică (Jur.)

- Element constitutiv al dreptului, respectiv o regulă de conduită generală, impersonală şi obligatorie, instituită de către stat sau recunoscută de către acesta, a cărei respectare este asigurată, la nevoie prin forța coercitivă (de constrângere) a statului – a se vedea şi act normativ.
    - Detalii carte: Catedra de Drept, Academia de Studii Economice, Drept civil, vol. I, Editura Lumina Lex, Bucureşti, 2000, p. 33-35.

Normalizare (Ec.)

- Finalizarea pieței interne presupune şi introducerea unor norme europene care să înlocuiască normele naționale în vigoare încă într-o serie de domenii. În conformitate cu directivele de armonizare, CEN şi CENELEC - cele două organisme europene de armonizare - stabilesc normele europene comune care permit eliminarea unui număr important de bariere în calea schimburilor economice. Peste 80% din aceste obstacole sunt de natură tehnică, în principal norme. Definiția cea mai utilizată pentru « normă » este cea a Organizației Internaționale de Normalizare (ISO), conform căreia « norma este o specificație tehnică sau orice alt document accesibil publicului, stabilit cu cooperarea şi consensul sau aprobarea generală a tuturor părților interesate, fondată pe rezultatele conjugate ale ştiinței, tehnologiei şi experienței, având drept scop avantajul comunității în ansamblul său şi aprobată de către un organism calificat pe plan național, regional sau internațional ».

NTIC (Ec.)

- Acronimul sintagmei Noile Tehnologii ale Informației şi Comunicației.
    - Detalii carte: Taylor Nelson Sofres, Consulting, "Impact des NTIC sur la logistique des entreprises commerciales", octobre 2001, p. 1.

Numărul de clasificare a structurii rutiere aeroportuare (Teh.)

- Număr exprimând rezistenta pavajului la manevre obişnuite.
    - Detalii carte: Ghid pentru proiectarea planurilor generale de aerodromuri. Indicativ GP 108 – 04.

Obelisc (Teh.)

- Monument pe piatră, cel mai adesea monolit, dispus vertical, înalt şi subțire, în formă de trunchi de piramidă, terminat în partea superioară printr-un vârf piramidal, numit piramidon.

Obiect frangibil (Teh.)

- Un obiect cu masa mică proiectat pentru a fi spart, deformat sau aruncat la impact astfel încât să prezinte un risc minim pentru aeronava. Notă: Informații de proiectare pentru obiecte frangibile sunt conținute în Manualul de proiectare al Aerodromurilor"; partea a 6-a.
  - Detalii carte: Ghid pentru proiectarea planurilor generale de aerodromuri. Indicativ GP 108 – 04.

Obiect impactant (Teh.)

- Obiect care exercită un impact asupra structurii (de exemplu un vehicul, o navă etc.).
  - Detalii carte: Detalii standard: SR EN 1991-1-7: 2007 EUROCOD 1: Acțiuni asupra structurilor. Partea 1-7: Acțiuni generale – Acțiuni accidentale.

Obiectiv (Ec.)

- Scop, țel, țintă; (concretizat) întreprindere, uzină, fabrică etc., care urmează să fie realizată sau este în curs de realizare.
  - Detalii carte: Canarache, A., Breban, V., Mic Dicționar al limbii romane, Ed. Ştiințifică, Bucureşti, 1974, p. 490
- Rezultat sau stadiu atins într-un interval de timp dat, în funcție de mijloacele determinate. El este definit prin natura sa (domeniul în care se situează), unitatea de măsură (cantitativ) sau sistemul de referință (calitativ) cu care se va evalua, numărul unităților de măsură pe care el îl reprezintă sau poziția în sistemul de referință, timpul alocat pentru a fi atins (scadența obiectivului), costul său.
  - Detalii carte: Dictionnaire commercial de l`Academie des sciences commerciales, Ed. Hachette, Paris, 1979, p. 180.

Obiective strategice (Ec.)

- Sunt reprezentate de nivelurile de performanță pe care organizația urmăreşte să le atingă pe termen lung.

Obiective tactice (Ec.)

- Sunt reprezentate de nivelurile de performanță pe care organizația urmăreşte să le atingă pe termen scurt.
  - Detalii carte: Detalii carte: Burduş, E., Fundamentele managementului organizației, ed. a doua, Ed. Economică, Bucureşti, 2007, p. 131-133.

Obiectul impunerii (Jur.)

- Bunurile şi veniturile considerate de legiuitor ca fiind impozabile sau taxabile.
    - Detalii carte: drept fiscal.

Oboseală (Teh.)

- Stare limită, ultima în care mai multe cicluri de încărcare - descărcare produc fisuri ce se propagă şi dezvoltă în placa curbă subţire; ca urmare ciclurile pot conduce la rupere.
    - Detalii carte: Detalii standard: SR EN 1993-1-6:2007 EUROCOD 3: Proiectarea structurilor din oţel. Partea 1-6: Rezistenţa şi stabilitatea plăcilor curbe subţiri.
- Procesul de iniţiere şi propagare a fisurilor printr-un element structural datorită acţiunii variaţiilor de tensiune.
    - Detalii carte: Detalii standard: SR EN 1999-1-3:2007 EUROCOD 9: Proiectarea structurilor de aluminiu. Partea 1-3: Structuri care lucrează în regim de oboseală.

Obsolescenţă (Ec.)

- Fapt, pentru un bun de a fi progresiv perimat, independent de uzura sa fizică. Obsolescenţa corespunde deprecierii sau degradării valorii de folosinţă a unui bun. Ea se explică prin progresul tehnic, modă, schimbare de gust etc.
    - Detalii carte: Lexique d`economie, 1999, p. 433.
- Fenomen economic prin care valoarea reală a unui bun se micşorează în timp din diferite motive: progres tehnic (noi produse, noi tehnologii), schimbarea modei, piaţa în regresie, învechirea unui articol din stoc.
    - Detalii carte: Detalii carte: Dictionnaire commercial de l`Academie des sciences commerciales, Ed. Hachette, Paris, 1979, p. 182.

Obstacol (Teh.)

- Toate obiectele fixe (temporar sau permanent) şi mobile sau părţi din acestea, care sunt localizate pe o suprafaţă destinată a fi suprafaţa de mişcare a aeronavelor sau care se prelungeşte peste o suprafaţă definită destinată a proteja aeronavele în zbor.
    - Detalii carte: Ghid pentru proiectarea planurilor generale de aerodromuri. Indicativ GP 108 - 04

Ocniţa (Teh.)

- Nişa de mici dimensiuni, cu terminaţie semicirculară, în arc frânt sau în acoladă, cu fundul plat, având un rol decorativ. De regulă ocniţele alcătuiesc şiruri care înconjoară un edificiu în partea lui superioară.

Ofertă (Ec.)

- Oferta pe termen lung pentru firmă depinde de schimbarea scării de producţie şi a progresului tehnic. Pentru o cerere constantă, costul marginal şi costul mediu se reduc dacă întreprinderea realizează economii de scară. Pentru ramură, oferta pe termen lung se

mărește prin creșterea producției fiecărei firme și prin intrarea pe piață a noilor firme atrase de profituri.
    - Detalii carte: Lexique d`economie, 1999, p. 435.
- Volum de bunuri sau servicii pus la dispoziția pieței pentru a fi vândute. Când este vorba de bunuri materiale, oferta nu corespunde în mod necesar cantității produse în același moment. Ea poate fi inferioară, prin stocaj, sau superioară, prin destocaj. Se distinge, în general: - oferta pe termen scurt și oferta pe termen lung; - oferta unei firme și oferta unei ramuri (ansamblul de întreprinderi producând același bun). Oferta pe termen scurt pentru o firma depinde de capacitatea sa de producție, de capacitatea sa de stocaj și de prețul de vânzare. În principiu, oferta este o funcție crescătoare a prețurilor. Expresia sa este costul marginal. Oferta pentru o ramură este suma ofertelor fiecărei firme. Și în cazul ramurii, oferta este o funcție crescătoare a prețurilor.

Ogivă (Teh.)

- În arhitectura gotică, tip de arc diagonal realizat din nervuri de piatră profilate, amplasate la nivelul muchiilor a două bolți care se întretaie, contribuind la crearea unui fel de schelet solid pe care se sprijină bolțarii și se echilibrează forțele de împingere.
- Denumire incorectă, dar deseori utilizată pentru a defini arcele frânte ale ferestrelor și portalelor catedralelor și bisericilor gotice și pseudogotice.

Olan (Teh.)

- Piesa ceramică, de obicei nesmălțuită, care servește la realizarea anumitor forme de învelitori (în special la acoperișuri).

Oligopol (Ec.)

- Apărut în situația când producția se află în mâinile unui număr redus de fabricanți.
- Structură a unei piețe în care oferta este realizată de un mic număr de mari întreprinderi în fața unui mare număr de purtători de cerere.
    - Detalii carte: Lexique d`economie, 1999, p. 436
- Pe o piață oligopolistă, numărul restrâns al partenerilor permite să se cunoască cvasitotalitatea factorilor situației de competiție și a modalităților de funcționare a sistemului economic. Relațiile între membrii unui oligopol merg de la antagonismul total (concurență deschisă) la acordul de cartel.
    - Detalii carte: Serraf, G., Dictionnaire methodologique du marketing, Les Editions d`organisation, Paris, 1985, p. 169

Omogenizarea fluidizării silozului (Teh.)

- Siloz în care materialul granular este fluidizat pentru a ajuta amestecarea.
    - Detalii carte: Detalii standard: SR EN 1991-4:2006 EUROCOD 1: Acțiuni asupra structurilor. Partea 4: Silozuri și rezervoare.

Ondulația geoidului (Teh.)

- Distanța de la geoid deasupra (pozitiv) sau dedesubtul (negativ) elipsoidului matematic de referință. Notă: În cazul elipsoidului definit conform sistemului geodetic al lumii 1984 (WGS-84) ondulația geoidului corespunde diferenței dintre înălțimea elipsoidului WGS-84 şi înălțimea ortometrică.
  - Detalii carte: Ghid pentru proiectarea planurilor generale de aerodromuri. Indicativ GP 108 – 04.

Operator (Teh.)

- Persoana juridică, proprietar sau nu al lucrării, abilitată /licențiată de organele competente să exploateze un sistem de alimentare cu apă sau/ şi un sistem de canalizare în condițiile prevăzute printr-un contract legal încheiat cu proprietarul lucrării.
  - Detalii carte: Normativ pentru exploatarea şi reabilitarea conductelor pentru transportul apei - Indicativ NE 035-06.

Operator de distribuție (a energiei termicie) (Teh.)

- Persoana juridica, titulara a unei licențe de distribuție a energiei termice şi care are în exploatare o rețea termică de distribuție situată intr-un anumit perimetru, ce asigură alimentarea cu energie termică a consumatorilor aflați în acel perimetru.
  - Detalii carte: Normativ privind exploatarea sistemelor centralizate de alimentare cu energie termica (rețele şi puncte termice).

Operator de distribuție (a energiei termice) (Teh.)

- Persoana juridică, titulară a unei licențe de distribuție a energiei termice şi care are în exploatare o rețea termică de distribuție situată într-un anumit perimetru, ce asigură alimentarea cu energie termică a consumatorilor aflați în acel perimetru.
  - Detalii carte: Normativ privind exploatarea sistemelor centralizate de alimentare cu energie termică (rețele şi puncte termice).

Operator de transport (a energiei termice) (Teh.)

- Persoană juridică, titulară a unei licențe de transport a energiei termice şi care are în exploatare o rețea termică de transport situată într-un anumit perimetru, ce asigură alimentarea cu energie termică a stațiilor termice şi a consumatorilor aflați în acel perimetru.
  - Detalii carte: Normativ privind exploatarea sistemelor centralizate de alimentare cu energie termică (rețele şi puncte termice).

Operator economic (Teh.)

- Fabricantul, importatorul, distribuitorul sau reprezentantul autorizat.

Oportunitate (Ec.)

- Pentru o întreprindere, un domeniu de acțiune în care ea poate să spere că va dobândi un avantaj diferențial. În relație cu mediul extern al întreprinderii, constituie unul dintre cele patru elemente ale analizei SWOT. Valoarea unei oportunități este legată de atracția şi probabilitatea sa de succes. Ea depinde la rândul său de competentele distinctive ale întreprinderii, adică de activitățile pe care le exercită de o manieră performantă în fața factorilor cheie de succes. O întreprindere va juca un avantaj diferențial pornind din momentul când competentele sale distinctive îi vor permite să îndeplinească mai facil, decât concurenții săi, condițiile cerute pentru a exploata o oportunitate cu succes.
  - Detalii carte: Kotler, Ph., Dubois, B., Marketing Management, Ed. Publi-Union, Paris, 1992, p. 52-53.

Opțiune americană (Ec.)

- Este o opțiune care poate fi exercitată oricând până la scadență, spre deosebire de o opțiune europeană care poate fi exercitată doar la scadență.

Opțiune de cumpărare acoperită (Ec.)

- O tehnică folosită de către investitori pentru a consolida pozițiile pe activul suport, cel mai des întâlnită pe piețele de capital. Un investitor care vinde un call se spune că scrie" call-ul". Dacă acest investitor vinde call-ul pe o sumă noțională a activului pe care îl deține, atunci call-ul scris este acoperit. Dacă investitorul nu deține activul suport, acesta a vândut "call-ul nacked".

Opțiuni (Ec.)

- Opțiunile sunt contracte legale ce dau deținătorului lor dreptul să vândă sau să cumpere activul suport la o anumită dată cu un anumit preț, dinainte specificat. Data respectivă se numeşte dată de expirare, dată de exercițiu sau maturitatea contractului. Prețul la care opțiunea poate fi exercitată se numeşte preț de exercițiu. Există două tipuri principale de opțiuni: put şi call (opțiuni de cumpărare call options/options dachat şi opțiuni de vânzare put options/options de vente) cunoscute ca drepturi condiționate asupra unui activ de bază financiar numit activ suport (underlying asset/actif support). O opțiune call este opțiunea de a cumpăra activul suport la o anumită dată pentru un anumit preț. O opțiune put dă deținătorului dreptul de a vinde activul suport pentru un anumit preț predeterminat la o anumită dată. Un investitor trebuie să plătească pentru a achiziționa un astfel de contract. Cumpărătorul opțiunii plăteşte către emițător o primă (the premium, la prime). Acesta din urmă primeşte prima. Profitul lui va fi suma pe care o pierde cumpărătorul, iar pierderea va fi câştigul celuilalt. Există două tipuri de opțiuni:opțiuni americane şi opțiuni europene. Opțiunile americane pot fi exercitate de către posesori la orice dată înainte de expirare. Majoritatea opțiunilor tranzacționate sunt de tip american. Cele europene, însă, pot fi exercitate doar la data expirării contractului. Prețurile opțiunilor put şi call pentru acțiuni ordinare sunt listate la bursele organizate pe opțiuni.
  - Detalii carte: Maria Dimitriu, Dumitrache Caracota,: Evaluarea investițiilor de capital, Editura Fundației PRO, Bucureşti,2004.

Opțiuni cu barieră (Ec.)

- O opțiune a cărei maturitate, preț de exercițiu şi activ suport sunt specificate la inițierea contractului adăugându-se un preț de siguranță. Acesta determină dacă opțiunea există sau nu cu adevărat. În cazul unei opțiuni knock-in, opțiunea nu există până nu este atins prețul de siguranță. În cazul unei opțiuni knock-out opțiunea există până în momentul în care prețul de siguranță este atins.

Opțiuni reale (Ec.)

- Metoda opțiunilor reale reprezintă o alternativă pentru evaluarea şi managementul investițiilor strategice. Folosind tehnica de evaluare a opțiunilor financiare (Option Pricing Theory), managerii proiectelor de investiții pot decide una din următoarele trei opțiuni reale: Opțiunea de a continua şi în viitor procesul de investire, dacă proiectul de investiție recent încheiat are succes; Opțiunea de abandon a proiectului; Opțiunea de a aştepta (şi a se informa) înainte de a investi.
  - Detalii carte: Richard A.Brealey , Stewart C. Myers: Principles of Corporate Finance, Mc Graw-Hill Co., p.511.

Opus (Teh.)

- Termen care, asociat cu un adjectiv, desemnează, în arhitectura antică romană, tehnica de construcție a zidului sau a pavimentului.

Opus mixtum (Teh.)

- Tehnică de construcție care alternează asize de piatră cu asize de ceramică.

Oraş (Jur.)

- Unitate administrativ-teritorială de bază alcătuită fie dintr-o singură localitate urbană, fie din mai multe localități, dintre care cel puțin una este localitate urbană – a se vedea şi unitate administrativ-teritorială, localitate urbană.
  - Detalii carte: Anexa nr. I, pct. 5 din Legea nr. 351/2001 privind aprobarea Planului de amenajare a teritoriului național - Secțiunea a IV-a Rețeaua de localități, cu modificările şi completările ulterioare, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 408/24.07.2001.

Oraş (Ec.)

- O organizare a spațiului care are ca scop favorizarea dezvoltării relațiilor sociale şi maximizarea lor.
  - Detalii carte: Clava, P., Elements de geographie humaine, Ed. Libraire technique, Paris, 1974, p. 293.
- Cadru geografic şi social format printr-o reuniune organică şi relativ considerabilă de construcții şi în care locuitorii muncesc,în cea mai mare parte, în interiorul aglomerării urbane, în comerț, industrie şi administrație.

- Detalii carte: Dictionnaire de la langue francaise, Ed. Le Robert, Paris, 1991, p. 2095.

Ordin (Teh.)

- Sistem de părți portabile şi portante ale edificiilor caracterizat printr-un stil bine definit al proporțiilor şi decorației (în special al coloanelor şi antablementului). Antichitatea greacă a cunoscut trei ordine: cel doric, cel ionic şi cel corintic. Romanii au utilizat ordinele greceşti, modificându-le puțin în cadrul ordinelor toscan şi compozit. Redescoperirea ordinelor antice a avut loc în renaştere, pentru a deveni o normă a construcțiilor în stilurile clasicist, neoclasicist şi empire.

Ordonanță (Jur.)

- Act normativ emis de Guvern, în condițiile unei legi temporare de abilitare, în domenii ce țin de legile ordinare. Ordonanțele sunt supuse apoi aprobării prin lege – a se vedea şi act normativ, lege.
  - Detalii carte: Catedra de Drept, Academia de Studii Economice, Drept civil, vol. I, Editura Lumina Lex, Bucureşti, 2000, p. 37.
- Act procedural al organului de urmărire penală prin intermediul căruia se pot întocmi anumite acte şi lua diferite măsuri procesuale – a se vedea şi organe de urmărire penală.
  - Detalii carte: I. Neagu, Drept procesual penal. Sinteze de teorie. Spețe. Grile, revizuită şi adăugită la 1 octombrie 2007, p. 167.
- Aranjarea elementelor unei fațade, atât pe orizontală, cât şi pe verticală, în funcție de un anumit ritm şi alternanță, definind astfel caracteristica unui stil.

Organ de control (Ec.)

- Structură responsabilă, stabilită să asigure supravegherea pieței.
  - Detalii carte: Legea nr. 608/2001 privind evaluarea conformității produselor, republicată în Monitorul Oficial nr. 419/4 iunie 2008., art.4, alineatul 1.
- Structuri ale administrației publice centrale care răspund de supravegherea pieței produselor pentru construcții.
  - Detalii carte: HG 622 / 21.04.2004 privind stabilirea condițiilor de introducere pe piață a produselor pentru construcții, art. 2, alineatul 1, conform Directivă 89/106/CEE.

Organe de cercetare penală (Jur.)

- Organele de cercetare ale poliției judiciare, formate din lucrători specializați din Ministerul Administrației şi Internelor, precum şi organe de cercetare specială, compuse din ofițeri anume desemnați din cadrul Ministerului Apărării Naționale, ofițeri ai poliției de frontieră şi căpitanii porturilor.
  - Detalii carte: art. 201 alin. 2 şi 3 din Codul de procedură penală.

Organe de urmărire penală (Jur.)

- Procurorul şi organele de cercetare penală - a se vedea şi organele de cercetare penală, urmărirea penală.
  - Detalii carte: art. 201 alin. 1 din Codul de procedură penală.

Organism de certificare (Ec.)

- Organism independent faţă de clientul lui şi alte părţi interesate, care aplică regulile unui sistem de certificare în scopul evaluării, certificării şi supravegherii conformităţii.
  - Detalii carte: Legea nr. 608/2001 privind evaluarea conformităţii produselor, republicată în Monitorul Oficial nr. 419/4 iunie 2008., art.4, alineatul 1.

Organizarea funcțională (Ec.)

- Forma de organizare ce presupune integrarea proiectului în organizarea funcțională a firmei de construcții. În acest caz proiectul este subordonat compartimentului funcțional care poate avea rolul cel mai important în implementarea lui. În firmele de construcții se recurge cel mai des la subordonarea proiectului directorului tehnic.

Organizarea matricească (Ec.)

- Este o combinație a organizării funcționale şi a celei pe proiecte îmbinând avantajele acestora. Ea poate îmbrăca o varietate de forme în funcție de predominanta unuia sau altuia dintre tipurile de organizare care o compun.

Organizarea pe proiecte (Ec.)

- Organizare în cadrul căreia managerului de proiect i se conferă autoritate şi responsabilitate deplină. Proiectul constituie o entitate separată de restul firmei, cu propriul sau personal tehnic, propria administrație, legată de firma de construcții doar prin rapoartele periodice pe care managerul de proiect trebuie să le prezinte conducerii superioare. Unele firme prevăd proceduri foarte detaliate în ceea ce priveşte administrarea, finanțele, personalul şi controlul în cadrul proiectului, altele acordă o libertate mai mare sau mai redusă în acest sens.

Ornament (Teh.)

- Motiv geometric, fitomorf, zoomorf sau antropomorf ce are funcția de a orna, de a spori calitatea estetică a unui obiect de artă, a unui monument sau a unui edificiu arhitectonic.

Oțel austenitic (Teh.)

- Oțel inoxidabil cu structura austenitică, rezistent la coroziune.
  - Detalii carte: Ghid privind tehnologia de stopare a igrasiei cu membrane izolatoare rigide la pereții din zidărie. Indicativ: GE 045 -02.

Oțel pentru armare (Teh.)

- Armătură de oțel pentru utilizare în zidărie.
  - Detalii carte: Detalii standard: SR EN 1996-1-1:2006 EUROCOD 6: Proiectarea structurilor de zidărie. Partea 1-1: Reguli generale pentru construcții de zidărie armată şi nearmată.

Oțel pentru precomprimare (Teh.)

- Fire, bare sau toroane de oțel pentru utilizare în zidărie.
  - Detalii carte: Detalii standard: SR EN 1996-1-1:2006 EUROCOD 6: Proiectarea structurilor de zidărie. Partea 1-1: Reguli generale pentru construcții de zidărie armată şi nearmată.

OUG (Jur.)

- Ordonanță de urgentă a guvernului.
  - Detalii carte: Normativ privind exploatarea sistemelor centralizate de alimentare cu energie termică (rețele şi puncte termice).

Over-the-Counter (Ec.)

- Este o piață specială pe care se negociază valori care nu sunt admise la cota oficială sau pe piața secundară.

Pachet de activități (Ec.)

- Grupul de activități, situat pe unul dintre nivelurile structurii detaliate a proiectului. Defineşte conținutul activităților, obiectivele, rezultatele, persoanele responsabile, datele calendaristice şi duratele, resursele, ipotezele şi costurile.

Palan (Teh.)

- Mecanism utilizat la ridicarea sarcinilor.
  - Detalii carte: Detalii standard: SR EN 1991-3:2007 EUROCOD 1: Acțiuni asupra structurilor. Partea 3: Acțiuni induse de poduri rulante şi maşini.

Palier (Teh.)

- Planşeu orizontal care marchează fiecare nivel al unei clădiri, permițând accesul în încăperile acesteia, sau zona intermediară de odihna între treptele scărilor.

Palisadă (Teh.)

- Sistem de îngrădire a unui spațiu, constând din succesiunea de pari înfipți în pământ, legați între ei prin bare uşoare sau corzi din material lemnos.
- În arhitectura fortificată - sistem de apărare în care pari înalți plasați la distanțe egale, sunt înfipți vertical fie pe marginea şanțului, fie pe coama valului.

Pâlnie (Teh.)

- Pâlnia este porțiunea cu pereți care converg către partea inferioară a silozului. Este folosită pentru a canaliza solidele către gura de descărcare gravitațională.
    - Detalii carte: Detalii standard: SR EN 1993-4-1:2007 EUROCOD 3: Proiectarea structurilor din oțel. Partea 4-1: Silozuri
- parte inferioară a fundului unui siloz cu pereți înclinați
    - Detalii carte: Detalii standard: SR EN 1991-4:2006 EUROCOD 1: Acțiuni asupra structurilor. Partea 4: Silozuri şi rezervoare.

Pâlnie adâncă (Teh.)

- Pâlnie în care frecarea cu peretele este mobilizată la întreaga valoare după umplerea silozului.
    - Detalii carte: Detalii standard: SR EN 1991-4:2006 EUROCOD 1: Acțiuni asupra structurilor. Partea 4: Silozuri şi rezervoare.

Pâlnie conică (Teh.)

- Pâlnie la care panta converge către un singur punct în scopul de a produce un flux axial simetric de curgere a materialului depozitat.
    - Detalii carte: Detalii standard: SR EN 1991-4:2006 EUROCOD 1: Acțiuni asupra structurilor. Partea 4: Silozuri şi rezervoare.

Pâlnie de golire evazată (Teh.)

- Pâlnie la care partea inferioară are fețele suficient de abrupte pentru a produce o curgere rapidă, în timp ce partea superioară a pâlniei are fețele evazate astfel încât să se obțină o curgere tronconică. Aceasta soluție reduce înălțimea pâlniei asigurând totodată o golire în condiții de securitate.
    - Detalii carte: Detalii standard: SR EN 1991-4:2006 EUROCOD 1: Acțiuni asupra structurilor. Partea 4: Silozuri şi rezervoare.

Pâlnie piramidală (Teh.)

- Pâlnie piramidală este pâlnia folosită la un siloz rectangular, sub forma unei piramide inversă. În acest standard se consideră că geometria este simplă, constând din numai patru elemente plane de formă trapezoidală.
    - Detalii carte: Detalii standard: SR EN 1993-4-1:2007 EUROCOD 3: Proiectarea structurilor din oțel. Partea 4-1: Silozuri.

Pâlnie poligonală (Teh.)

- Pâlnie la care fețele în pantă converg numai într-un singur plan (cu zonă de capăt verticală) în scopul de a produce o curgere plană a materialului depozitat.
    - Detalii carte: Detalii standard: SR EN 1991-4:2006 EUROCOD 1: Acțiuni asupra structurilor. Partea 4: Silozuri şi rezervoare.

Pâlnie scundă (Teh.)

- Pâlnie la care forța de frecare pe pereți nu este mobilizată la întreaga valoare după umplerea silozului
    - Detalii carte: Detalii standard: SR EN 1991-4:2006 EUROCOD 1: Acțiuni asupra structurilor. Partea 4: Silozuri şi rezervoare.

Pandantiv (Teh.)

- Porțiune de zid în forma unui triunghi sferic, care, împreună cu arcele laterale face parte din sistemul de sprijin al tamburului sau calotei.
- Podoabă purtată la gât, atârnată de un lanț sau de o panglică.

Panel Sandwich (placa weiss) (Teh.)

- Placă termoizolatoare utilizată de regula în uşi în locul sticlei. Constă dintr-un miez din polistiren extrudat, acoperit pe ambele fețe cu plăci din PVC de minim 1 mm grosime sau cu plăci de aluminiu de cca. 0,8 mm. Fețele din PVC pot fi albe RAL sau acoperite cu folii RENOLIT. Fețele din aluminiu se vopsesc în culori RAL. Grosimea panelurilor este de regulă de 20-24 mm cu un coeficient de transfer termic U variabil, în funcție de grosime de la 1,4 la 1,14 sau chiar mai mic.

Panou de placă curbă subțire (Teh.)

- Placă curbă subțire incompletă asimetrică: forma plăcii curbe subțiri este definită de rotirea generatoarei în jurul axei cu mai putin de 2π radiani.
    - Detalii carte: Detalii standard: SR EN 1999-1-5:2007 EUROCOD 9: Proiectarea structurilor de aluminiu. Partea 1-5: Structuri de plăci curbe subțiri
- Element de placă curbă subțire de rotație delimitat de doua meridiane şi doua paralele.
    - Detalii carte: Detalii standard: SR EN 1993-1-6:2007 EUROCOD 3: Proiectarea structurilor din oțel. Partea 1-6: Rezistența şi stabilitatea plăcilor curbe subțiri.

Panou detaşabil (Teh.)

- Element nestructural al închiderilor (perete, planşeu, tavan) cu rezistența limitată, care este destinat eliberării presiunii dezvoltate în timpul deflagrației, în scopul reducerii presiunii pe elementele structurale ale construcției.
    - Detalii carte: Detalii standard: SR EN 1991-1-7:2007 EUROCOD 1: Acțiuni asupra structurilor. Partea 1-7: Acțiuni generale – Acțiuni accidentale.

Panouri (murale) (Teh.)

- Picturi monumentale de mari dimensiuni, fixate pe pereții clădirilor, în special a edificiilor publice. Au ca suport fie pânza întinsă pe şasiu, fie placajul fixat pe cadre de lemn, fie alte materiale moderne. Deseori sunt lucrate în tempera sau în culori vinilice.

Parametrii nominali de funcționare (Teh.)

- Parametrii care respectă simultan toate valorile limită de funcționare de durată impuse de: - standardul de performanță pentru serviciul de furnizare a energiei termice - standardul de performanță pentru serviciile de transport şi distribuție a energiei termice.
  - Detalii carte: Normativ privind exploatarea sistemelor centralizate de alimentare cu energie termică (rețele şi puncte termice).

Parametru (Teh.)

- Condiție în raport de care se evaluează îndeplinirea unei cerințe de performanță.
  - Detalii carte: INCERC - Normativ privind cerințele de calitate pentru unități funcționale de cazare (camere, garsoniere şi apartamente) în clădiri hoteliere.

Parapet (Teh.)

- Construcție uşoară, puțin înaltă, care delimitează pe una sau pe mai multe laturi o suprafață deschisă (balcon, scară, pod, esplanadă etc.).

Parapet fonoabsorbant (Teh.)

- Ecran pentru reducerea zgomotului.
  - Detalii carte: Detalii standard: SR EN 1991-2:2005 EUROCOD 1: Acțiuni asupra structurilor.

Parapet pentru pietoni (Teh.)

- Sistem de protecție pentru pietoni sau "alți utilizatori" în lungul podului sau pe coronamentul zidurilor de sprijin sau a structurilor similare care nu sunt destinate protecției vehiculelor.
  - Detalii carte: Detalii standard: SR EN 1991-2:2005 EUROCOD 1: Acțiuni asupra structurilor.

Parapet pentru vehicule (Teh.)

- Bariere de securitate instalate la margine sau lângă marginea podului sau a zidului de sprijin sau a unei structuri similare unde este o diferență de nivel care trebuie să cuprindă o protecție suplimentară a pietonilor sau altor utilizatori ai drumului.
  - Detalii carte: Detalii standard: SR EN 1991-2:2005 EUROCOD 1: Acțiuni asupra structurilor.

Paravan (Teh.)

- Ecran mobil, din mai multe panouri articulate, care strânse se suprapun, ocupând un spațiu redus, iar desfăcute şi plasate în zig-zag, stau în picioare, separând spațiul încăperii.

Parc (Teh.)

- Grădină publică într-un oraş sau întins spaţiu liber înconjurând o proprietate rurală nobiliară. Uneori termenul parc se utilizează şi la desemnarea unor rezervații naturale.

Parchet (Teh.)

- Tip de pardoseală interioară, realizat din multiple lamele de lemn, puse în operă într-o manieră regulată, astfel încât se realizează compoziții ornamentale.

Pardoseală (Teh.)

- Strat izolator şi protector al solului din interiorul unei clădiri, gândit şi realizat adesea şi ca o componentă decorativă a spațiului, din materiale durabile: piatră, marmură, cărămidă, gresie, lemn etc., de forme şi dimensiuni diferite (dale, mozaic, biscuiți, parchet etc.).

Parietal / Decor (Teh.)

- Termen generic desemnând orice sistem de decorare a unui perete: pictură (frescă, tempera, ulei, pânză etc.), mozaic, reliefuri (sculptate sau stucate), paramente din marmură ori alte pietre. Sinonim cu pictură murală sau pictură rupestră.

Paritatea puterii de cumpărare (Ec.)

- Teorie conform căreia costul vieții este egal în țări diferite iar cursurile de schimb se ajustează pentru a compensa diferențele de inflație dintre țări.

Parlament (Jur.)

- autoritate publică, deținătoare a puterii legislative în stat. Parlamentul României este compus din Senat şi Camera Deputaților, activitățile acestora fiind reglementate de lege – a se vedea şi autoritate publică.
    - Detalii carte: Gh. Iancu, Drept constituțional şi instituții politice, ediția a II-a revizuită şi completată, Editura Lumina Lex, Bucureşti, 2004, p. 477.

Parlamentul European (Jur.)

- Instituție a Uniunii Europene, denumită inițial Adunarea parlamentară prin Tratatele fondatoare. La origini, membrii săi nu erau aleşi în mod direct, ci numiți dintre membrii parlamentelor naționale ale statelor membre. În ceea ce priveşte denumirea acestei instituții, în 1962 membrii Adunării parlamentare au decis să folosească denumirea de Parlament European, care a fost prevăzută expres de Actul Unic European, astfel încât din 1987 Adunarea parlamentară a devenit în mod oficial Parlamentul European. Din anul 1979, membrii Parlamentului European sunt aleşi în mod direct de către cetățenii statelor membre pentru un mandat de 5 ani. În prezent, începând cu alegerile din 2009, Parlamentul European are 736 membri. Numărul mandatelor alocate pentru fiecare stat membru trebuie să asigure reprezentarea adecvată a populației sale, motiv pentru care

acest număr este proporțional cu dimensiunea populației fiecărui stat membru. Începând cu alegerile din 2014, potrivit modificărilor introduse prin Tratatul de la Lisabona, numărul membrilor Parlamentului European va fi limitat la 750 plus Preşedintele acestei instituții. Sub aspectul competențelor sale, inițial Parlamentului European nu i s-au conferit atribuții legislative. Cu toate acestea, de-a lungul anilor, influența sa în procesul legislativ european a crescut treptat. În prezent, după intrarea în vigoare a Tratatului de la Lisabona, Parlamentul European exercită atribuții substanțiale de natură legislativă, bugetare şi de control politic. Astfel, Parlamentul European participă în procesul legislativ european, fiindu-i recunoscută, de principiu, o implicare comună şi egală cu Consiliul Uniunii Europene în ceea ce priveşte adoptarea actelor, controlează activitatea celorlalte instituții ale Uniunii Europene, şi în special ale Comisiei Europene, prin intermediul mai multor instrumente de control şi stabileşte şi adoptă bugetul Uniunii Europene, împreună cu Consiliul, prin intermediul proceduri bugetare anuale – a se vedea şi Uniunea Europeană, Tratatul de la Lisabona, Comisia Europeană, Consiliul Uniunii Europene.
    - Detalii carte: C. Lefter, Fundamente ale dreptului comunitar instituțional, Editura Economică, Bucureşti, 2003, p. 121-141.

Parte (Jur.)

- Persoanele fizice sau juridice care încheie un act juridic, fie personal, fie prin reprezentare, şi față de care se produc efectele acestui act a se vedea şi având-cauza, terț.
    - Detalii lege: drept civil.

Parte carosabilă (şosea) (Teh.)

- Pentru aplicarea secțiunilor 4 şi 5, parte a suprafeței de rulare, susținută de o singură structură (tablier, pile, etc.) care include toate benzile de circulație (de exemplu aşa cum sunt marcate pe carosabil), acostamentele, benzile de staționare şi benzile de încadrare (a se vedea 4.2.3(1)).
    - Detalii carte: Detalii standard: SR EN 1991-2:2005 EUROCOD 1: Acțiuni asupra structurilor.

Parte civilă (Jur.)

- Persoana fizică sau juridică vătămată printr-o anumită infracțiune, care doreşte să-şi recupereze prejudiciul suferit în cadrul procesului penal, prin exercitarea acțiunii civile. Recurgerea la această cale nu este, însă, obligatorie, astfel încât persoana poate alege să ceară repararea pagubei prin introducerea unei acțiuni separate la instanțele civile – a se vedea şi acțiune civilă, proces penal.
    - Detalii carte: A. Crişu, Drept procesual penal. Partea generală, ediția a II-a, Editura C.H.Beck, Bucureşti, 2007, p. 88.

Parte de structură (Teh.)

- Parte izolat a unei întregi structuri cu condițiile de rezemare şi de contur corespunzătoare.

- Detalii carte: Detalii standard: SR EN 1994-1-2:2006 EUROCOD 4: Proiectarea structurilor compozite de oţel şi beton. Partea 1-2: Reguli generale – Calculul structurilor la foc.

Parte inferioară aerată (Teh.)

- Baza unui siloz în care se folosesc curenți de aer sau se injectează aer pentru a activa curgerea materialului la partea inferioara a silozului.
  - Detalii carte: Detalii standard: SR EN 1991-4:2006 EUROCOD 1: Acțiuni asupra structurilor. Partea 4: Silozuri şi rezervoare.

Parte responsabilă civilmente (Jur.)

- Persoană chemată să ia parte la procesul penal şi care urmează să răspundă pentru pagubele pricinuite prin săvârşirea unei infracțiuni de către inculpat. Astfel, de exemplu, potrivit prevederilor conținute în Codul civil, răspund pentru fapta altuia părinții pentru copii lor minori etc. – a se vedea şi răspundere civilă.
  - Detalii carte: A. Crişu, Drept procesual penal. Partea generală, ediția a II-a, Editura C.H.Beck, Bucureşti, 2007, p. 94-96.

Parte vătămată (Jur.)

- Persoană fizică sau juridică asupra căreia s-a săvârşit o infracțiune, care va fi parte în procesul penal dacă îşi manifestă intenția să participe la proces în această calitate. Vătămarea rezultată din comiterea infracțiunii poate fi de orice natură, respectiv fizică, psihică, sau chiar şi materială, asupra bunurilor persoanei – a se vedea şi infracțiune.
  - Detalii carte: A. Crişu, Drept procesual penal. Partea generală, ediția a II-a, Editura C.H.Beck, Bucureşti, 2007, p. 86-87.

Parter (Teh.)

- Nivel al unei construcții plasat la cota de călcare din exterior.

Pasarelă (Teh.)

- Pod destinat numai circulației pietonale sau a cicliştilor, pe care nu circulă decât vehiculele destinate întreținerii reparațiilor.
  - Detalii carte: Detalii standard: SR EN 1991-2:2005 EUROCOD 1: Acțiuni asupra structurilor.

Pasul lanțului (Ec.)

- Reprezintă intervalul de timp între începerea a două procese de muncă, succesive din punct de vedere tehnologic, pe acelaşi sector. Pasul lanțului intervine numai în organizarea proceselor complexe, pentru a caracteriza succesiunea în timp a proceselor simple ale procesului complex. Procesul simplu următor poate începe imediat după ce s-a terminat procesul simplu anterior, înainte de a se termina procesul simplu anterior, sau la un anumit interval de timp de la terminarea procesului simplu anterior.

Patină (Teh.)

- Strat colorat depus pe piatră, marmură, bronz, prin oxidarea survenită în decursul timpului.

Patologia construcțiilor (Teh.)

- Disciplină care studiază natura, simptomele , cauzele şi modul de tratare a defectelor construcțiilor.
    - Detalii carte: Ghid privind identificarea şi clasificarea defectelor la tunelurile pentru căi de comunicație C172/2002.

Patrimoniu (Jur.)

- Ansamblul de drepturi şi obligații cu conținut economic, ce pot fi evaluate în bani, care aparțin unei persoane fizice sau juridice.
    - Detalii carte: drept civil.

Pavaj (Teh.)

- Strat de dale, piatră cubică, bolovani egalizați, cărămizi, pus deasupra unei preparații de pământ bătut şi nisip, cu care se acoperă solul străzilor, al curților, aleilor etc.

Pavilion (Teh.)

- Construcție independentă, cel mai adesea de mici dimensiuni, situată în vecinătatea unor edificii importante, în curte, grădina, parc etc. servind pentru locuit temporar sau permanent, pentru odihnă sau distracții.
    - Detalii carte: Construcție independentă, de mari dimensiuni, destinată unor activități specializate în cadrul unor ansambluri cu funcționalitate socială.

Paviment (Teh.)

- Denumire generică pentru un pavaj sau un dalaj de lux, realizate din pietre fine, ceramică smălțuită etc., adesea alcătuind compoziții decorative.

Pedeapsă (Jur.)

- Sancțiune penală prin care statul, prin forța sa coercitivă, urmăreşte reeducarea şi constrângerea celor care au săvârşit fapte prevăzute de legea penală, dar şi prevenirea săvârşirii unor noi infracțiuni, prin rezonanța socială pe care aplicarea unei pedepse o poate avea atât asupra făptuitorului, cât şi asupra celorlalți destinatari ai legii penale.
    - Detalii carte: C. Mitrache, C Mitrache, Drept penal român. Partea generală, ediția a V-a revăzută şi adăugită, Editura Universul Juridic, Bucureşti, 2006, p. 187-190.

Pedeapsă principală (Ec.)

- Pedeapsa prevăzută de lege pentru fiecare infracțiune în parte şi care se poate aplica singură infractorului, fără să fie condiționată de aplicarea şi a altor sancțiuni de drept penal. Pedepsele principale prevăzute de Codul penal sunt detențiunea pe viață, închisoarea şi amenda – a se vedea şi pedeapsă.
  - Detalii carte: C. Mitrache, C Mitrache, Drept penal român. Partea generală, ediția a V-a revăzută şi adăugită, Editura Universul Juridic, Bucureşti, 2006, p. 191.

Peliculă (Teh.)

- Strat subțire dintr-un anumit material depus pe suprafața unui corp (intradosul tunelului).
  - Detalii carte: Normativ pentru hidroizolarea tunelurilor pentru căi de comunicație cu folii din mase plastice. Indicativ N.E. 031-04.

Penetrație (Teh.)

- Succesiune de două sau mai multe segmente de boltă, cu traseu în arc uşor frânt, cu muchii, adiacente câte două, descărcate pe console, racordate la un plafon, care la întâlnirea cu pereții perimetrali ai încăperii, descriu timpane.

Penurie (Ec.)

- Situație de raritate particulară în raport cu aprovizionarea pieței.
  - Detalii carte: Bernard, Y, Colli, J.C., Vocabulaire economique et financier, Editions du Seuil, Paris, 1989, p. 424.

Percheziție (Jur.)

- Cercetare efectuată de către organele competente, potrivit legii, în locuința sau asupra unei persoane, în scopul descoperirii şi eventual a ridicării unor obiecte, înscrisuri etc. ce pot conduce la aflarea adevărului în cauza respectivă. De regulă, percheziția se desfăşoară atunci când una dintre părți tăgăduieşte existența ori deținerea anumitor bunuri, dar poate fi efectuată oricând este necesar pentru strângerea probelor.
  - Detalii carte: I. Neagu, Drept procesual penal. Sinteze de teorie. Spețe. Grile, revizuită şi adăugită şa 1 octombrie 2007, p. 95.

Perete antifoc (Teh.)

- Element de separare care constă dintr-un perete de separare a doua spații (de exemplu doua clădiri) conceput pentru asigurarea rezistenței şi stabilității la foc şi care poate să includă şi rezistența la sarcini orizontale astfel încât să împiedice propagarea focului dincolo de perete în cazul prăbuşirii structurii pe una din părțile peretelui.

Perete cu rosturi întrerupte (Teh.)

- Perete la care elementele de zidărie sunt legate cu două benzi de mortar aşezate pe marginile exterioare ale feței de aşezare a elementelor.

- Detalii carte: Detalii standard: SR EN 1996-1-1:2006 EUROCOD 6: Proiectarea structurilor de zidărie. Partea 1-1: Reguli generale pentru construcții de zidărie armată şi nearmată.

Perete cu strat de zidărie aparentă (Teh.)

- Perete la care elementele pentru zidărie care urmează să rămână aparente sunt asociate cu alte elemente neaparente astfel încât acestea să conlucreze sub efectul încărcărilor.
  - Detalii carte: Detalii standard: SR EN 1996-1-1:2006 EUROCOD 6: Proiectarea structurilor de zidărie. Partea 1-1: Reguli generale pentru construcții de zidărie armată şi nearmată.

Perete de contravântuire (Teh.)

- Perete destinat să preia forțele laterale aplicate în planul său.
  - Detalii carte: Detalii standard: SR EN 1996-1-1:2006 EUROCOD 6: Proiectarea structurilor de zidărie. Partea 1-1: Reguli generale pentru construcții de zidărie armată şi nearmată.

Perete de placare (Teh.)

- Perete folosit ca parament dar care nu este legat sau nu contribuie la rezistența peretelui sau a structurii pe care este aplicat.
  - Detalii carte: Detalii standard: SR EN 1996-1-1:2006 EUROCOD 6: Proiectarea structurilor de zidărie. Partea 1-1: Reguli generale pentru construcții de zidărie armată şi nearmată.

Perete de rigidizare (Teh.)

- Perete dispus perpendicular pe un alt perete, cu care conlucrează la preluarea forțelor verticale şi orizontale şi contribuie la asigurarea stabilității acestuia; în cazul clădirilor cu planşee care descarcă pe o singură direcție, pereții paraleli cu direcția elementului, care nu sunt încărcați direct cu forțe verticale, dar care preiau forțele orizontale care acționează în planul lor, sunt definiți şi ca pereți de contravântuire.
  - Detalii carte: Cod de proiectare pentru structuri de zidărie. Indicativ CR 6- 2006.
- Perete dispus perpendicular pe un alt perete pentru a-i asigura un reazem pentru forțele laterale sau pentru a rezista la flambaj, contribuind astfel la stabilitatea construcției.
  - Detalii carte: Detalii standard: SR EN 1996-1-1:2006 EUROCOD 6: Proiectarea structurilor de zidărie. Partea 1-1: Reguli generale pentru construcții de zidărie armată şi nearmată.

Perete de umplutură (Teh.)

- Perete care nu face parte din structura principală dar care, în anumite condiții (detaliate în Codul P100-1/2006), contribuie la rigiditatea laterală a construcției şi la disiparea energiei seismice; suprimarea în timpul exploatării clădirii sau crearea de goluri de uşi/ferestre într-un perete de acest tip poate fi făcută numai pe baza unui proiect de specialitate, a unei justificări prin calcul şi cu măsuri constructive adecvate.

- Detalii carte: Cod de proiectare pentru structuri de zidărie. Indicativ CR 6- 2006.

Perete dublu cu gol interior (Teh.)

- Perete alcătuit din doi pereți simpli paraleli solidarizați cu ancore sau cu armături pentru rosturile de aşezare. Spațiul dintre cei doi pereți este lăsat gol sau este umplut complet sau parțial cu un material termoizolant neportant.
  - Detalii carte: Detalii standard: SR EN 1996-1-1:2006 EUROCOD 6: Proiectarea structurilor de zidărie. Partea 1-1: Reguli generale pentru construcții de zidărie armată şi nearmată.

Perete dublu cu gol interior umplut (perete cu inima armată) (Teh.)

- Perete alcătuit din doi pereți paraleli al căror gol interior este umplut cu beton sau cu grout, legați între ei prin piese de prindere sau printr-o armatură pentru rosturile de aşezare astfel încât ei să conlucreze sub efectul încărcărilor.
  - Detalii carte: Detalii standard: SR EN 1996-1-1:2006 EUROCOD 6: Proiectarea structurilor de zidărie. Partea 1-1: Reguli generale pentru construcții de zidărie armată şi nearmată.

Perete dublu strat (Teh.)

- Perete alcătuit din doi pereți paraleli al căror rost longitudinal intermediar este umplut complet cu mortar, şi care sunt solidarizați între ei prin ancore pentru perete astfel încât să conlucreze sub efectul încărcărilor.
  - Detalii carte: Detalii standard: SR EN 1996-1-1: 2006 EUROCOD 6: Proiectarea structurilor de zidărie. Partea 1-1: Reguli generale pentru construcții de zidărie armată şi nearmată.

Perete exterior (Teh.)

- Parte plină situată între alveole şi fața externă a unui element pentru zidărie.
  - Detalii carte: Detalii standard: SR EN 1996-1-1:2006 EUROCOD 6: Proiectarea structurilor de zidărie. Partea 1-1: Reguli generale pentru construcții de zidărie armată şi nearmată.

Perete interior (Teh.)

- Parte plină care separă alveolele unui element pentru zidărie.
  - Detalii carte: Detalii standard: SR EN 1996-1-1:2006 EUROCOD 6: Proiectarea structurilor de zidărie. Partea 1-1: Reguli generale pentru construcții de zidărie armată şi nearmată.

Perete neportant (Teh.)

- Perete care nu este considerat că participă la preluarea încărcărilor astfel încât poate fi eliminat fără a prejudicia integritatea restului structurii.

- Detalii carte: Detalii standard: SR EN 1996-1-1:2006 EUROCOD 6: Proiectarea structurilor de zidărie. Partea 1-1: Reguli generale pentru construcții de zidărie armată şi nearmată.

Perete nestructural (Teh.)

- Perete care nu face parte din structura principală a construcției; peretele de acest tip poate fi suprimat, fără să prejudicieze integritatea restului structurii, dar numai în urma unei expertize tehnice de specialitate.
  - Detalii carte: Cod de proiectare pentru structuri de zidărie. Indicativ CR 6- 2006.

Perete portant (Teh.)

- Perete proiectat în principal pentru a prelua o încărcare suplimentară, diferită de greutatea proprie.
  - Detalii carte: Detalii standard: SR EN 1996-1-1:2006 EUROCOD 6: Proiectarea structurilor de zidărie. Partea 1-1: Reguli generale pentru construcții de zidărie armată şi nearmată.

Perete simplu (Teh.)

- Perete fără gol sau rost longitudinal continuu în planul său.
  - Detalii carte: Detalii standard: SR EN 1996-1-1:2006 EUROCOD 6: Proiectarea structurilor de zidărie. Partea 1-1: Reguli generale pentru construcții de zidărie armată şi nearmată.

Perete structural (Teh.)

- Perete destinat să reziste forțelor verticale şi orizontale care acționează, în principal, în planul său.
  - Detalii carte: Cod de proiectare pentru structuri de zidărie. Indicativ CR6- 2006.

Performanță (Teh.)

- Comportarea unui produs (element) în raport cu domeniul său de utilizare.
  - Detalii carte: INCERC - Normativ privind cerințele de calitate pentru unități funcționale de cazare (camere, garsoniere şi apartamente) în clădiri hoteliere.
- Grad de îndeplinire a obiectivelor, planurilor sau programelor care s-au stabilit pentru o organizație. Indicatorii de performanță sunt în general cantitativi, traducându-se prin raporturi între rezultatele obişnuite şi mijloacele puse în lucru.
  - Detalii carte: Lexique d`economie, 1999, p. 458.

Performanța energetică a clădirii (Jur.)

- Energia efectiv consumată sau estimată a fi consumată pentru a răspunde necesităților legate de utilizarea normală a clădirii, necesități care includ în principal încălzirea, prepararea apei calde de consum, răcirea, ventilarea şi iluminatul. Acest concept a fost

introdus în legislația din România prin Legea nr. 372/2005 privind performanța energetică a clădirilor.
  - o Detalii lege: dreptul construcțiilor.

Performanța unui produs pentru construcții (Ec.)

- Performanța legată de caracteristicile esențiale relevante, exprimată prin nivel, clasă sau printr-o descriere.
  - o Detalii carte: Regulamentul (UE) nr. 305/2011 al Parlamentului European şi al Consiliului din 9 martie 2011 de stabilire a unor condiții armonizate pentru comercializarea produselor pentru construcții şi de abrogare a Directivei 89/106/CEE a Consiliului Text cu relevanță pentru SEE, Jurnalul Oficial al UE, L 088 , 04/04/2011 p. 0005 – 0043.

Performanțe umane (Teh.)

- Limitele şi capabilitățile umane care au un impact asupra operațiilor (activităților) aeronautice de securitate şi eficiență.
  - o Detalii carte: Ghid pentru proiectarea planurilor generale de aerodromuri. Indicativ GP 108 – 04.

Pergola (Teh.)

- Un fel de tunel deschis alcătuit dintr-o succesiune de coloane sau de stâlpi, uniți la partea superioară printr-un fel de grilaj de lemn şi alcătuind un eşafodaj pentru plante agățătoare.

Periformă (Teh.)

- Perie cu fire din cauciuc.
  - o Detalii carte: ICPMC PROCEMA - Metodologie pentru consolidarea stratului suport (zidărie, tencuieli) şi tratamentul suprafețelor pictate la construcțiile vechi cu valoare de patrimoniu, în condiții de umiditate excesivă şi existența biodegradării.

Perioadă de perspectivă (Teh.)

- Perioada de timp, exprimată în ani, pentru care se stabileşte traficul de calcul.
  - o Detalii carte: Normativ pentru dimensionarea straturilor de bază din beton de ciment ale structurilor rutiere Indicativ 391 STR – 2003.

Peron (Teh.)

- În arhitectura construcțiilor care deservesc transporturile, amenajare a unui fel de trotuar lat, plasat de-a lungul liniilor sau între ele, oferind securitate şi permițând accesul lesnicios în vagoane.
- Succesiune de trepte largi şi lungi, dintre care cea superioară constituie un fel de platformă care precedă intrarea într-o clădire reprezentativă.

Perspectivă (Teh.)

- Ansamblul de reguli şi procedee menite să transpună obiectele tridimensionale şi raporturile dintre ele pe suprafaţa plană a unui tablou (pictură sau desen). După modul în care încearcă să sugereze volumul şi spaţiul, există mai multe tipuri de perspectivă: aeriană, lineară, inversă, paralelă, angulară, oblică, "in zbor de pasare", perceptivă ş.a.

PERT (Ec.)

- Un instrument care permite evitarea întârzierilor în realizarea unor mari programe (de producție, investiții, promovare etc.). A fost pus la punct în SUA, în anii 1955-1956. Obiectivul său principal era de a reduce întârzierile în punerea la punct şi fabricaţia de arme strategice (racheta POLARIS). Pentru a se realiza PERT trebuie: - să se descompună proiectul în sarcini elementare; - să se determine durata fiecăreia dintre ele; - să se stabilească anteriorităţile, adică reperarea sarcinilor care trebuie în mod absolut să fie realizate pentru a putea să se execute sarcinile următoare.
  - Detalii carte: Darbelet, M., Izard, L., Scaramuzza, M., Economie d`entreprise, Les Editions Foucher, Paris, 1993, p. 156.

Pescaj (Teh.)

- Diferența de nivel între planul inferior al chilei şi planul liniei de plutire a navei.
  - Detalii carte: Normativ privind proiectarea porturilor fluviale - Indicativ NP 106-04.

Piață (Ec.)

- Un domeniu principal de acţiune al microeconomiei este piaţa, locul unde se desfăşoară tranzacţiile dintre mărfuri. În ceea ce priveşte definirea pieţei există diverse puncte de vedere: - piaţa este un proces în care cumpărătorii şi producătorii determină ceea ce vor să cumpere şi să vândă; - piaţa poate fi totalitatea relaţiilor dintre producători şi consumatori privind o marfă sau un grup de mărfuri cu delimitarea zonei geografice şi a intervalului de timp la care se referă; - piaţa reprezintă sfera manifestării şi confruntării ofertei şi cererii, a realizării lor prin intermediul actelor de vânzare-cumpărare; - piaţa reprezintă sfera economică în care producţia de mărfuri apare sub formă de oferta, iar nevoile (solvabile) de consum sub forma cererii de mărfuri. Pornind de la punctele de vedere menţionate se poate spune că piaţa este locul de întâlnire, la un moment dat, a dorinţelor consumatorului exprimate prin cerere şi a dorinţelor producătorului determinate de ofertă.
  - Detalii carte: Nedelea Ştefan, Microeconomie aplicată, Editura ASE, 2003, capitolul 1.
- În accepţiunea sociologiei, pieţele sunt structuri sociale autoreproductive între grupuri şi firme specifice, care-şi modifică rolurile în funcţie de rezultatele observaţiilor asupra comportării celorlalţi.
  - Detalii carte: Allaire, Y., Firsirotu, M., Management strategic: Strategiile succesului în afaceri, Ed. Economică, Bucureşti, 1998, p. 181.
- În optica de marketing, piaţa este reprezentată de toţi clienţii potenţiali care au aceeaşi nevoie sau dorinţă şi care sunt dispuşi şi au capacitatea de a se angaja într-o relaţie de schimb pentru satisfacerea acelei nevoi sau dorinţe.

    - Detalii carte: Kotler, Ph., Marketing Management, Ed. Teora, Bucureşti, 1997, p. 40.
- În lucrări mai aprofundate, conceptul de piaţă este înţeles în două sensuri, care se completează: în sens restrâns, acest termen desemnează un ansamblu de indicatori referitori la importanţa, structura şi evoluţia vânzărilor unui produs; în sens larg, piaţa priveşte ansamblul actorilor susceptibili să exercite o influenţă asupra vânzărilor unui produs.
    - Detalii carte: Lendrevie, J., Lindon, D., Mercator. Theorie et pratique du marketing, Edition Dalloz, Paris, 1997, p. 38.
- Teoria economică defineşte piaţa ca fiind categoria economică a producţiei de mărfuri în care îşi găseşte expresie totalitatea actelor de vânzare-cumpărare privită în unitate organică cu relaţiile pe care le generează şi în conexiune cu spaţiul în care se desfăşoară.
    - Detalii carte: Allaire, Y., Firsirotu, M., Management strategic: Strategiile succesului în afaceri, Ed. Economică, Bucureşti, 1998, p. 181.

Piaţa Comună / Piaţa Internă / Piaţa Unică (Ec.)

- Conceptul de «Piaţă Internă» desemnează un spaţiu fără frontiere interne în care libera circulaţie a bunurilor, persoanelor, serviciilor şi capitalurilor este asigurată în conformitate cu prevederile Tratatului. Măsurile destinate realizării Pieţei Interne au fost prezentate în 1985 de către Comisia Europeană, într-un document intitulat «Cartea albă privind Piaţa Internă », care stipula atingerea acestui obiectiv până la 31.12.1992. Noţiunea de «Piaţă Internă» este relativ nouă, termenul folosit până în 1985 fiind acela de «Piaţă Comună», pe care CJCE o definea astfel în 1982 : « Piaţa Comună urmăreşte eliminarea tuturor barierelor în calea schimburilor comunitare, în vederea fuzionării pieţelor naţionale într-o piaţă unică ale cărei condiţii să se apropie de cele ale unei Pieţe interne». În plan concret, termenii « Piaţă Internă » şi « Piaţă Unică» sunt folosiţi pentru a desemna acelaşi lucru – o piaţă de dimensiunea Uniunii Europene, guvernată de reguli unice stabilite la nivel comunitar şi caracterizată de existenţa celor «patru libertăţi»: libera circulaţie a bunurilor, persoanelor, serviciilor şi capitalurilor - în timp ce «Piaţa Comună» reprezintă o fază premergătoare Pieţei Interne, în care regulile ce o guvernau nu erau încă suficient armonizate, de aceea acolo unde nu existau norme comune se aplică principiul recunoaşterii reciproce a prevederilor naţionale.
    - Detalii carte: Jinga I., Popescu, A., Dicţionar de termeni comunitari, 2004.

Piaţa monetară (Ec.)

- Piaţa pentru tranzacţionarea activelor financiare pe termen scurt.

Piaţa primară (Ec.)

- Piaţa pentru vânzarea noilor titluri financiare de către o companie.

Piaţa produselor pentru construcţii (Ec.)

- Întreaga arie acoperită de lanţul de distribuţie a produselor pentru construcţii de la producător la consumatorul final, inclusiv şantierele de construcţii, până la punerea în operă.

- Detalii lege: HG 622 / 21.04.2004 privind stabilirea condițiilor de introducere pe piață a produselor pentru construcții, art. 2, alineatul 1, conform Directivă 89/106/CEE.

Piatră de talie (Teh.)

- Blocuri de piatră de formă regulată şi dimensiuni impuse, prelucrate pe toate fețele.
  - Detalii carte: Ghid privind identificarea şi clasificarea defectelor la tunelurile pentru căi de comunicație C172/2002.

Picior drept (Teh.)

- Parte a căptuşelii verticale, înclinată sau curbă, situată între banchină şi naşterea bolții.
  - Detalii carte: Ghid privind identificarea şi clasificarea defectelor la tunelurile pentru căi de comunicație C172/2002.

Picurător (Teh.)

- Element suplimentar aplicat în partea inferioară a ramelor de canat cu scopul de a feri partea inferioară de etanşare a ferestrei/uşii de suprasolicitarea din intemperii.

Piedestal (Teh.)

- Suport pe care se aşează o statuie, o coloană etc. Sinonim uneori cu soclu sau cu postament.

Piețe concurențiale (Ec.)

- Piața în care există un număr foarte mare de mici cumpărători şi vânzători, care acționează independent, astfel încât nici unul nu poate influența prețul în mod semnificativ.
  - Detalii carte: Nedelea Ştefan, Competitivitate şi costuri, Editura ASE, 2003, partea I-a, capitolul 2; Moşteanu, Tatiana (coordonator), Firma în mediul concurențial, Editor Tribuna Economică, Bucureşti, 2000, capitolul 5.

Piețe eficiente în formă puternică (Ec.)

- Consideră că prețurile activelor financiare implică toate informațiile:atât cele din surse publice cât şi pe cele din alte surse, denumite privilegiate. În virtutea acestei ipoteze, nici un investitor nu poate avea un acces de tip monopolist la informații relevante pentru formarea cursurilor titlurilor de valoare, şi prin urmare nici un investitor nu va putea înregistra un profit superior celui normal. În consecință ipoteza piețelor eficiente în formă puternică cuprinde atât ipoteza piețelor eficiente în forma semiputernică cât şi ipoteza piețelor eficiente în formă slabă. Conform lui Frank Reilly, ipoteza piețelor eficiente în formă puternică presupune, mai mult ipoteza unor piețe perfecte în care toate informațiile sunt gratuite şi toți investitorii au acces liber la ele în acelaşi timp. Eficiența agenților care operează pe piață şi concurența nu permit investitorilor să realizeze în mod durabil, constant randamente superioare celor de pe piață.

- Detalii carte: Maria Dimitriu, Dumitrache Caracota,Evaluarea investițiilor de capital, Editura Fundației PRO, Bucureşti, 2004.

Piețe eficiente în formă semiputernică (Ec.)

- Presupune faptul că prețul titlurilor de valoare pe piață include ansamblul informațiilor publice disponibile. Informațiile publice cuprind, pe de o parte cursurile acțiunilor, volumul tranzacțiilor; în consecință, ipoteza piețelor eficiente în forma semiputernică include ipoteza piețelor eficiente în formă slabă. Pe de altă parte, informațiile publice includ şi informațiile financiare publicate referitoare la valoarea societăților comerciale: anunțuri privind rezultatele financiare, anunțuri privind dividende, ştiri şi informații noi economice și politice. Întrucât cursul titlurilor de valoare reflectă deja orice informație nouă devenită publică, este imposibil ca investitorii, conform acestei ipoteze, să realizeze un profit peste cel normal. Testele formei semiputernice de eficiență a piețelor sunt asociate studiului reacțiilor pieței cu privire la noile informații publicate.

Piețe eficiente în formă slabă (Ec.)

- Presupune faptul că investitorii au încredere în cursurile istorice ale titlurilor de valoare care conțin toate informațiile disponibile asupra valorii intrinsece a activelor. Cu alte cuvinte, cursul actual reflectă anticipările investitorilor; apariția, însă, a unor evenimente neaşteptate poate conduce la variații în cursurile viitoare ale activelor financiare. Putem astfel defini cursul titlurilor de valoare la orice moment de timp, ca incluzând toate informațiile disponibile corespunzătoare, dar variațiile istorice ale cursului nu pot conține nici o informație referitoare la variațiile viitoare de curs. În consecință independența variațiilor de curs caracterizează eficiența în formă slabă, iar ipoteza mersului aleator al variațiilor cursului activelor financiare este ipoteza de lucru care trebuie testată pentru a demonstra eficiența piețelor în forma lor slabă.

Piețele clienților (Ec.)

- Piețe de produse pe care prețurile nu asigură egalitatea cererii cu oferta. Pe asemenea piețe, firmele îşi oferă produsele mai ales pe baza unor liste de prețuri sau cu preț de etichetă, şi mai puțin printr-un mecanism de licitație sau cliring organizat. Pe asemenea piețe, cumpărătorii şi vânzătorii nu acționează în mod anonim,ci îşi dezvoltă relații comerciale uzuale, chiar dacă, potrivit standardelor convenționale, numărul agenților pe piață este suficient pentru asigurarea unui comportament concurențial adecvat. Deoarece procesul de cumpărare este costisitor, cumpărătorii preferă să-l practice cu ofertanții cu care s-au deprins; la rândul lor, aceştia sunt stimulați să evite orice acțiune care i-ar îndemna pe cumpărători să-şi caute şi alți furnizori. Formarea prețului prin marja de beneficiu adăugată la cost devine o convenție sau o regulă de bună credință, care ajută cumpărătorii şi vânzătorii să-şi perpetueze avantajele comune ale relației lor interdependente. Aceste legături creează o zonă de interdeterminare a prețurilor şi impune găsirea unor formule \"corecte\" de împărțirea surplusurilor MONOPOLULUI BILATERAL. Totodată, acestea măresc decalajul şi slăbesc legăturile cauzale dintre variațiile cererii şi cele ale prețurilor. Asemenea acorduri se pot întâlni şi pe piețele muncii, în special datorită naturii input-ului munca, care nu se supune standardelor. Acestea au fost numite \"piețe obligaționale\".

- Detalii carte: www.capital.ro/dicționar, termeni economici şi manageriali; Nedelea Ştefan, Microeconomie aplicată, Editura ASE, 2003, capitolul 1; Moşteanu, Tatiana (coordonator), Firma în mediul concurențial, Editor Tribuna Economică, Bucureşti, 2000, capitolul 5.

Pilastru (Teh.)

- Element al sistemului portant al unei construcții, alcătuit dintr-un stâlp de piatră sau de zidărie încastrat într-un zid, pe care îl întăreşte în zona în care se află punctele de descărcare ale bolții, plafonului, cornişei etc.

Pilier (Teh.)

- Termen folosit, uneori, pentru a desemna stâlpii masivi de zidărie întâlniți în interiorul unei construcții.

Pilon (Teh.)

- Element caracteristic al fațadei templului egiptean antic, compus din doi masivi enormi simetrici de pietrărie, ce flancau intrarea.
- Stâlp scurt şi gros menit să susțină o mare greutate în cadrul sistemului de sprijin al unui pod.

Pilotaj al activității (Ec.)

- Maniera de a reacționa, înainte ca un fenomen tehnic sau economic să devină ireversibil, cu ajutorul unor indicatori de alertă pertinenți, reținuți în general din planul de acțiune elaborat pentru a înlătura constrângerile care frânează realizarea obiectivelor de progres ale sistemului considerat.
  - Detalii carte: Niculescu, M., Lavelette, G., Strategii de creştere, Ed. Economică, Bucureşti, 1999, p. 383.
- Un imperativ al managementului întreprinderii pentru reuşita procesului de schimbare. Este vorba de a ghida evoluția întreprinderii în conformitate cu viziunea pe care aceasta şi-a definit-o. A pilota înseamnă a asigura activitățile următoare: - construcția logicii procesului de schimbare;- planificarea procesului de schimbare;- supravegherea bunei derulări a procesului de schimbare curentă;- facilitarea şi accelerarea schimbării; - sursa imparțială de idei şi puncte de vedere; - urmărirea evoluției mizelor de putere; - identificarea şi disponibilizarea de tehnici şi instrumente utile; - inițierea şi urmărirea programelor de coaching".
  - Detalii carte: Grouard, B., Meston, F., L`entreprise en mouvement, Ed. Dunod, Paris, 1995, p. 121 – 122.

Pistă (Teh.)

- Suprafața rectangulară definită pe un aerodrom terestru, amenajată pentru aterizarea sau decolarea aeronavelor.
  - Detalii carte: Ghid pentru proiectarea planurilor generale de aerodromuri. Indicativ GP 108 – 04.

Pistă de decolare (Teh.)

- Pista care serveşte exclusiv decolărilor.
    - Detalii carte: Ghid pentru proiectarea planurilor generale de aerodromuri. Indicativ GP 108 – 04.

Pistă instrumentală (Teh.)

- Unul din următoarele tipuri de pistă destinată operării aeronavelor folosind proceduri de apropiere instrumentală: a) Pista cu apropiere clasică (fără precizie) " o pistă instrumentală deservită de mijloace vizuale şi un mijloc de navigaţie care asigură cel puţin o dirijare pe direcţia necesară pentru procedurile de apropiere în linie dreaptă b) Pista cu apropiere de precizie de categoria " o pistă instrumentală deservită de un ILS (sistem instrumental de aterizare) sau/şi MLS şi mijloace vizuale şi destinaţia apropierii până la o înălţime de 60 m (200 " picioare) c) Pista cu apropiere de precizie de categoria a II-a " o pistă instrumentală deservită de un ILS şi/sau MLS şi mijloace vizuale destinate apropierii până la o înălţime de 60 m (200 ft) dar nu mai puţin de 30 m (100 ft) şi la o vizibilitate de ordinul 350 m. d) Pista cu apropiere de precizie de categoria a III-a o pistă instrumentală deservită de un ILS şi/sau MLS pe şi de-a lungul suprafeţei pistei şi care poate fi asigurată dirijarea până la contactul roţilor cu pista: A) - destinată apropierii la o înălţime limită mai mica de 30 m (100 ft), sau fără limită de înălţime dar la o vizibilitate de ordinul 200 m. B) - destinată apropierii la o înălţime limită mai mică de 15 m (50 ft), sau fără limită de înălţime şi o vizibilitate mai mică de 200 m dar nu mai mică de 50m. C) - destinată aterizării şi rulării la sol fără a fi necesară recurgerea la mijloace sau repere vizuale.
    - Detalii carte: Ghid pentru proiectarea planurilor generale de aerodromuri. Indicativ GP 108 – 04.

Pistă neinstrumentală la vedere (Teh.)

- Pista destinată operării aeronavelor folosind proceduri de apropiere la vedere.
    - Detalii carte: Ghid pentru proiectarea planurilor generale de aerodromuri. Indicativ GP 108 – 04.

Pistă primară (Teh.)

- Pista folosită preferenţial ori de câte ori este posibil.
    - Detalii carte: Ghid pentru proiectarea planurilor generale de aerodromuri. Indicativ GP 108 – 04.

Piste cvasiparalele (Teh.)

- Piste fără intersecţii, care prezintă în prelungirea axului lor un unghi de convergenţă sau divergenţă mai mic sau egal cu 15.
    - Detalii carte: Ghid pentru proiectarea planurilor generale de aerodromuri. Indicativ GP 108 – 04.

Placă compozită (Teh.)

- Element compozit alcătuit dintr-o tolă inferioară plată de oțel legată cu o placă de beton, la care atât lungimea cât lățimea sunt mult mai mari decât grosimea plăcii compozite.
    - Detalii carte: Detalii standard: SR EN 1994-2:2006 EUROCOD 4: Proiectarea structurilor compozite de oțel şi beton. Partea 2: Reguli generale şi reguli pentru poduri.

Placă curbă subțire (Teh.)

- Structură sau componentă structurală realizată dintr-o placă curbă subțire.
    - Detalii carte: Detalii standard: SR EN 1993-1-6:2007 EUROCOD 3: Proiectarea structurilor din oțel. Partea 1-6: Rezistența şi stabilitatea plăcilor curbe subțiri.
- Element cu pereți subțiri în forma unei suprafețe curbe, cu grosimea mică în comparație cu dimensiunile pe celelalte direcții şi măsurată perpendicular pe suprafață. O placă curbă subțire preia încărcările în principal prin forțele de membrane. Suprafața de mijloc poate avea rază de curbură finită în orice punct, sau o curbură infinită într-o direcție, de exemplu în cazul plăcilor curbe subțiri cilindrice. În EN 1999-1-5, o placă curbă subțire este o structură sau element structural format din plăci curbate sau extruziuni.
    - Detalii carte: Detalii standard: SR EN 1999-1-5:2007 EUROCOD 9: Proiectarea structurilor de aluminiu. Partea 1-5: Structuri de plăci curbe subțiri.

Placă curbă subțire axial simetrică completă (Teh.)

- Placă curbă subțire a cărei forma este definită de o linie generatoare meridiană, rotită în jurul unei singure axe, pentru 2π radiani. Placa curbă subțire poate avea orice lungime.
    - Detalii carte: Detalii standard: SR EN 1999-1-5:2007 EUROCOD 9: Proiectarea structurilor de aluminiu. Partea 1-5: Structuri de plăci curbe subțiri.

Placă curbă subțire de rotație (Teh.)

- Placă curbă subțire compusă dintr-un număr de elemente, fiecare din ele fiind o placă curbă subțire axial simetrică completă.
    - Detalii carte: Detalii standard: SR EN 1999-1-5:2007 EUROCOD 9: Proiectarea structurilor de aluminiu. Partea 1-5: Structuri de plăci curbe subțiri.

Placă de bază (Teh.)

- Placă orizontală fixată la baza coşului de fum.
    - Detalii carte: Detalii standard: SR EN 1993-3-2:2007 EUROCOD 3: Proiectarea structurilor din oțel. Partea 3-2: Turnuri, piloni şi coşuri. Coşuri.

Placajele ceramice exterioare aplicate prin lipire (Teh.)

- Finisaje obținute prin acoperirea suprafețelor exterioare ale pereților clădirilor cu plăci ceramice, de diferite forme ți dimensiuni montate cu diverse produse speciale (produse de lipire, chituri).
    - Detalii carte: Ghid de proiectare şi execuție a placajelor ceramice exterioare, aplicate prin lipire, la clădiri (extindere şi revizuire normativ C202 -80).

Plăci ceramice exterioare (Teh.)

- Dale subțiri realizate din argilă, silice, fondanți, coloranți şi alte materii prime minerale, care după concasare, sortare, amestecare, umezire, etc. sunt prelucrate de obicei la temperatura ambiantă, prin presare, extrudare, turnare sau alte procedee. Se usucă apoi şi se ard la temperatură înaltă. Plăcile ceramice exterioare pot fi neglazurate (UGL) sau glazurate (GL), acestea din urma putând fi realizate prin monocoacere sau dubla coacere. Plăcile ceramice neglazurate includ şi plăcile ceramice din gresie porțelanată - plăci ceramice vitrifiate în întreaga lor masă, la temperaturi înalte, de peste 1200oC .
  - Detalii carte: Ghid de proiectare şi execuție a placajelor ceramice exterioare, aplicate prin lipire, la clădiri (extindere şi revizuire normativ C202 -80).

Plăci ceramice extrudate (Teh.)

- Plăci ceramice a căror masă se fasonează în stare plastică într-un extruder, banda de pastă obținută fiind tăiată în plăci de lungime prestabilită.
  - Detalii carte: Ghid de proiectare şi execuție a placajelor ceramice exterioare, aplicate prin lipire, la clădiri (extindere şi revizuire normativ C202 -80).

Plăci ceramice presate (Teh.)

- Plăci ceramice obținute din materii prime sub formă de pulbere sau particule de mici dimensiuni, introduse în tipare şi supuse unei presiuni ridicate; pot fi glazurate şi neglazurate.
  - Detalii carte: Ghid de proiectare şi execuție a placajelor ceramice exterioare, aplicate prin lipire, la clădiri (extindere şi revizuire normativ C202 -80).

Plăci lamelate în cruce pentru platelaje (Teh.)

- Plăci lamelate pentru platelaje produse din lamelate aşezate în straturi cu direcția fibrelor diferită (în cruce sau în unghiuri diferite). straturile sunt încleiate sau conectate cu elemente mecanice de prindere.
  - Detalii carte: Detalii standard: SR EN 1995-2:2005 EUROCOD 5: Proiectarea structurilor de lemn. Partea 2: Generalități. Poduri.

Plafon (Teh.)

- Suprafața plană, orizontală, care se racordează direct, sau prin intermediul unor curbe cu rază mică, de zidurile perimetrale ale unei încăperi, al cărei acoperiş îl constituie.

Plan (Ec.)

- Prezentare sintetică a obiectivelor de atins, precum şi căile şi mijloacele pentru a ajunge la acestea.
  - Detalii carte: Westwood, J., Planul de Marketing pas cu pas, Ed. Rentrop and Straton, Bucureşti, 1999, p. 9.
- Proiect elaborat comportând o suită ordonată şi coerentă de operații destinate să atingă un scop. Planul comportă un ansamblu de previziuni şi de obiective economice şi de

mijloace organizate de o manieră coerentă pentru a atinge obiectivele. Planul poate fi microeconomic, mezoeconomic sau macroeconomic. Orizontul său poate fi termenul scurt, termenul mediu sau termenul lung.
  - Detalii carte: Lexique d`economie, 1999, p. 463.

Plan urbanistic de detaliu (Jur.)

- Instrumentul de planificare urbană prin intermediul căruia se asigură condițiile de amplasare, dimensionare, conformare şi servire edilitară a unuia sau mai multor obiective, pe una sau mai multe parcele adiacente, în corelare cu vecinătățile imediate. Planul urbanistic de detaliu se elaborează numai pentru reglementarea amănunțită a prevederilor stabilite prin Planul urbanistic general, Planul urbanistic zonal sau pentru stabilirea condițiilor de construire a se vedea şi plan urbanistic general, plan urbanistic zonal.
  - Detalii lege: dreptul construcțiilor.

Plan urbanistic general (Jur.)

- Principalul instrument de planificare operațională urbanistică, constituind baza legală pentru realizarea programelor şi acțiunilor de dezvoltare. Fiecare unitate administrativ-teritorială are obligația să îşi întocmească şi să îşi aprobe Planul urbanistic general, care se actualizează periodic la cel mult 10 ani. Planul urbanistic general se elaborează în baza strategiei de dezvoltare a localității şi se corelează cu bugetul şi programele de investiții publice ale acesteia, în vederea implementării prevederilor obiectivelor de utilitate publică. Prin Planul urbanistic general se identifică zone pentru care se pot institui reglementări ce nu pot fi modificate prin planuri urbanistice zonale sau planuri urbanistice de detaliu şi de la care nu se pot acorda derogări. Aceste reglementari se formulează cu claritate în Regulamentul local de urbanism aferent Planului urbanistic general a se vedea şi plan urbanistic zonal, plan urbanistic de detaliu, regulament local de urbanism.
  - Detalii lege: dreptul construcțiilor.

Plan urbanistic zonal (Jur.)

- Instrumentul de planificare urbană prin care se coordonează dezvoltarea urbanistică integrată a unor zone din localitate, caracterizate printr-un grad ridicat de complexitate sau printr-o dinamică urbană accentuată. Planul urbanistic zonal asigură corelarea programelor de dezvoltare urbană integrată a zonei cu Planul urbanistic general. Elaborarea Planului urbanistic zonal este obligatorie în cazul zonelor centrale ale localităților, zonelor protejate şi de protecție a monumentelor, a complexelor de odihnă şi agrement, a parcurilor industriale, a parcelărilor, precum şi în cazul altor zone stabilite de autoritățile publice locale din localități, potrivit legii a se vedea şi plan urbanistic general.
  - Detalii lege: dreptul construcțiilor.

Plan, Planimetrie (Teh.)

- Reprezentare grafică - de regulă micşorată - a unei secțiuni orizontale printr-o construcție, practicată la un nivel convenabil din punctul de vedere al interceptării cât mai multor elemente caracteristice ale acesteia.

Plângere (Jur.)

- Modalitate de sesizare a organelor de urmărire penală ce presupune ca o persoană fizică sau juridică ce a suferit o vătămare printr-o infracţiune să anunţe ea însăşi organele competente despre săvârşirea respectivei fapte penale. O dată depusă, plângerea nu mai poate fi retrasă, deoarece organul de urmărire penală ia astfel cunoştinţă de săvârşirea unei fapte penale şi, chiar dacă persoana vătămată o retrage, acesta îşi va continua activitatea de strângere a probelor cu privire la faptă, la identificarea celui care a comis-o şi la stabilirea vinovăţiei sale – a se vedea denunţ, organe de urmărire penală.
    - Detalii carte: I. Neagu, Drept procesual penal. Sinteze de teorie. Speţe. Grile, revizuită şi adăugită şa 1 octombrie 2007, p. 172.

Planificare (Ec.)

- Construcţie formală constând în fixarea locului şi a duratei fiecărei faze a unei operaţii complexe, implicând diverşi actori şi un mare număr de mijloace
    - Detalii carte: Serraf, G., Dictionnaire methodologique du marketing, Les Editions d`organisation, Paris, 1985, p. 176.
- Faptul de a organiza dezvoltarea economică, pornind de la o structură coerentă şi cât de posibil optimă de obiective şi de mijloace corespunzătoare.
    - Detalii carte: Bernard, Y, Colli, J.C., Vocabulaire economique et financier, Editions du Seuil, Paris, 1989, p. 428.
- În sens restrâns, reprezentare a unei previziuni şi realizare, sub forma unui tabel, a unei scheme, a unui plan sau a unui grafic.
    - Detalii carte: Lexique d`economie, 1999, p. 466.
- Ansamblu de proceduri ce se aplică pentru elaborarea unui plan.
    - Detalii carte: Westwood, J., Planul de Marketing pas cu pas, Ed. Rentrop and Straton, Bucureşti, 1999, p. 9.

Planul urbanistic de detaliu (Teh.)

- Instrumentul de planificare urbană prin intermediul căruia se asigură condiţiile de amplasare, dimensionare, conformare şi servire edilitară a unuia sau mai multor obiective, pe una sau mai multe parcele adiacente, în corelare cu vecinătăţile imediate. Planul urbanistic de detaliu se elaborează numai pentru reglementarea amănunţită a prevederilor stabilite prin Planul urbanistic general, Planul urbanistic zonal sau pentru stabilirea condiţiilor de construire.

Planul urbanistic general (Teh.)

- Principalul instrument de planificare operaţională urbanistică, constituind baza legală pentru realizarea programelor şi acţiunilor de dezvoltare. Fiecare unitate administrativ-teritorială are obligaţia să îşi întocmească şi să îşi aprobe Planul urbanistic general, care se actualizează periodic la cel mult 10 ani. Planul urbanistic general se elaborează în baza strategiei de dezvoltare a localităţii şi se corelează cu bugetul şi programele de investiţii publice ale acesteia, în vederea implementării prevederilor obiectivelor de utilitate publică. Prin Planul urbanistic general se identifică zone pentru care se pot institui reglementări ce nu pot fi modificate prin planuri urbanistice zonale sau planuri

urbanistice de detaliu şi de la care nu se pot acorda derogări. Aceste reglementări se formulează cu claritate în Regulamentul local de urbanism aferent Planului urbanistic general.

  - Detalii lege: Potrivit art. 33 alin. 1 din Legea nr. 350/2001 privind amenajarea teritoriului şi urbanismul, cu modificările şi completările ulterioare, certificatul de urbanism se emite aceleaşi autorităţi ale administraţiei publice locale care emit şi autorizaţia de construire a se vedea în acest sens, autorizaţia de construire (definiţia de la punctul 7 din glosar).

Planul urbanistic zonal (Teh.)

- Instrumentul de planificare urbană prin care se coordonează dezvoltarea urbanistică integrată a unor zone din localitate, caracterizate printr-un grad ridicat de complexitate sau printr-o dinamică urbană accentuată. Planul urbanistic zonal asigură corelarea programelor de dezvoltare urbană integrată a zonei cu Planul urbanistic general. Elaborarea Planului urbanistic zonal este obligatorie în cazul zonelor centrale ale localităţilor, zonelor protejate şi de protecţie a monumentelor, a complexelor de odihnă şi agrement, a parcurilor industriale, a parcelărilor, precum şi în cazul altor zone stabilite de autorităţile publice locale din localităţi, potrivit legii.

Plasament privat (Ec.)

- Vânzarea de acţiuni unui număr limitat de investitori fără o oferta publică.

Plasticitate ciclică (Teh.)

- Stare limită, ultima în care intrarea în curgere a materialului se petrece în mod repetat prin cicluri reversibile de încărcare - descărcare, conducând la cedarea prin oboseală oligociclică, când capacitatea de absorbţie a energiei în material este epuizată.

Platformă mobilă pentru inspecţii (Teh.)

- Parte a unui vehicul, diferită de elementele podului, utilizată pentru inspecţii
  - Detalii carte: Detalii standard: SR EN 1991-2:2005 EUROCOD 1: Acţiuni asupra structurilor.

Platformă virtuală (Ec.)

- Loc virtual pe Internet unde se vor găsi mai mulţi cumpărători şi mai mulţi vânzători pentru a încheia tranzacţii de cumpărare a unor produse sau servicii. Numită şi "bursă" ("exchange"), platforma virtuală poate să fie organizată de către unul din actori (cumpărător/vânzător) sau de un organism independent.
  - Detalii carte: Taylor Nelson Sofres, Consulting, "Impact des NTIC sur la logistique des entreprises commerciales", octobre 2001, p. 159.

Plin cintru (Teh.)

- Sintagma folosită în raport cu arcele şi bolţile a căror deschidere măsoară 180 de grade.

Plintă (Teh.)

- Placa din piatră sau de zidărie, puțin înaltă, cu profil rectangular, pe care se sprijină la partea inferioară un element constructiv (coloană, stâlp, pilastru).
- Baza de diferite grosimi, constituind suprafața de fixare şi susținerea a unei sculpturi în ronde - bosse.

Poartă (Teh.)

- Amenajare specială care permite accesul într-o incintă, care se închide şi se deschide după necesități, alcătuita dintr-un cadru fix şi unul sau doi batanți mobili.

Pod de serviciu (Teh.)

- Acces permanent pentru inspecţii, care nu este deschis circulației publice.
  - Detalii carte: Detalii standard: SR EN 1991-2:2005 EUROCOD 1: Acțiuni asupra structurilor.

Pod ridicător (Teh.)

- Componentă a unui pod rulant, ce acoperă deschiderea dintre grinzile de rulare şi susține căruciorul rulant sau electropalanul cu cărucior.
  - Detalii carte: Detalii standard: SR EN 1991-3:2007 EUROCOD 1: Acțiuni asupra structurilor. Partea 3: Acțiuni induse de poduri rulante şi maşini.

Pod rulant (Teh.)

- Maşină de ridicat şi transportat sarcini, care circulă pe roți deasupra grinzilor de rulare. Este prevăzut cu unul sau mai multe aparate de ridicat montate pe cărucioare rulante sau cărucioare suspendate monogrindă.
  - Detalii carte: Detalii standard: SR EN 1991-3:2007 EUROCOD 1: Acțiuni asupra structurilor. Partea 3: Acțiuni induse de poduri rulante şi maşini.

Pod rulant rezemat (pod rulant montat deasupra) (Teh.)

- Pod rulant, care circulă pe tălpile inferioare ale grinzilor de rulare.
  - Detalii carte: Detalii standard: SR EN 1991-3:2007 EUROCOD 1: Acțiuni asupra structurilor. Partea 3: Acțiuni induse de poduri rulante şi maşini.

Pod rulant suspendat (Teh.)

- Pod rulant, care circulă pe tălpile inferioare ale grinzilor de rulare.
  - Detalii carte: Detalii standard: SR EN 1991-3:2007 EUROCOD 1: Acțiuni asupra structurilor. Partea 3: Acțiuni induse de poduri rulante şi maşini.

Polată (Teh.)

- Construcție din beton armat (cadre şi planşeu sub formă de L) executate la zi pentru protejarea căii de comunicație contra căderilor de stânci sau avalanşe.
    - Detalii carte: Normativ pentru hidroizolarea tunelurilor pentru căi de comunicație cu folii din mase plastice. Indicativ N.E. 031-04.

Policlorura de vinil P.V.C. (Teh.)

- Clorura de vinil polimerizată. Este o masă plastică ale cărei proprietate variază cu gradul de polimerizare şi este rezistent la atacul agenților chimici, la acțiunea radiațiilor solare şi la căldură.
    - Detalii carte: Normativ pentru exploatarea şi reabilitarea conductelor pentru transportul apei - Indicativ NE 035-06.

Poliester (Teh.)

- Compus de polimerizare a stirenului, rezistent la acțiunea apei, a acizilor şi a bazelor.
    - Detalii carte: Normativ pentru hidroizolarea tunelurilor pentru căi de comunicație cu folii din mase plastice. Indicativ N.E. 031-04.

Polietilenă (Teh.)

- Produs de polimerizare a etilenei obținut la temperaturi de peste 4000 şi presiune de 200 at.
    - Detalii carte: Normativ pentru exploatarea şi reabilitarea conductelor pentru transportul apei - Indicativ NE 035-06.

Polița de asigurare (Jur.)

- Înscrisul constatator (instrumentum probationis) sau suportul material al contractului de asigurare. Astfel, potrivit art. 11 din Legea nr. 136/199 privind asigurările şi reasigurările în România, cu modificările şi completările ulterioare, încheierea contractului de asigurare se probează cu polița de asigurare sau cu certificatul de asigurare emis şi semnat de asigurător ori cu nota de acoperire emisă şi semnată de brokerul de asigurare – a se vedea şi contract de asigurare.

Politică (Ec.)

- Expresie a principiilor finalității unei întreprinderi sau grup structurat şi intențiile principale de acțiune care decurg din acestea (în general pe termen mediu şi lung).
    - Detalii carte: Dictionnaire commercial de l`Academie des sciences commerciales, Ed. Hachette, Paris, 1979, p. 198.
- În ştiința de gestiune: ansamblu de reguli servind la orientarea acțiunii. Ea fixează ansamblul de finalități, de scopuri şi de obiective ținând seama de forțele şi slăbiciunile întreprinderii şi de variabilele mediului (concurență, legislație, conjunctură economică, grupuri de presiune, condiții de credit etc.). Reprezentând grafic întreprinderea printr-o piramidă, decizia politică este în vârf, la mijloc se găsesc deciziile de gestiune, iar baza

este destinată activităților de execuție. Criteriile de apreciere ale diferitelor activități sunt: profitabilitatea pentru politica, optimalitatea pentru gestiune şi confirmarea realizării sarcinilor pentru execuție. Politica globală a întreprinderii comportă subpolitici: politici financiare, de personal, comerciale, de produs, de fabricație etc.

- Detalii carte: Lexique d`economie, 1999, p. 471.

Politică economică (Ec.)

- Comportament al statului față de funcționarea economiei unei țări. Atitudinea statului față de economie se poate situa oriunde într-un spectru de la totală neimplicare până la intervenționismul total, ca în economia planificată. Politica economică poate fi încadrată în două clase, respectiv politica microeconomică, al cărei obiectiv este de ameliorare a eficienței alocării resurselor, şi politica macroeconomică, al cărei obiectiv este de asigurare a unei utilizări depline a resurselor şi a stabilității prețurilor. În cadrul acestor două clasificări largi există şi distincții mai fine, între categorii denumite în funcție de obiective sau de instrumentele de politică folosite. În cadrul politicilor microeconomice există, de exemplu, politica regională, politica de concurență (menite să elimine ineficiențele de tipul practicilor restrictive şi de monopol) şi politica forței de muncă.
    - Detalii carte: www.capital.ro/dicționar, termeni economici şi manageriali.

Politică fiscală (Jur.)

- Ansamblu de instrumente de intervenție a statului, generate de procese specifice de natură financiar-fiscală: formarea prin impozite şi taxe a veniturilor fiscale, alocarea cheltuielilor fiscale, asigurarea echilibrelor fiscale.
    - Detalii lege: drept fiscal.

Ponton (Teh.)

- Construcție plutitoare din metal servind acostării navelor, legată la mal prin intermediul pasarelelor.
    - Detalii carte: Normativ privind proiectarea porturilor fluviale - Indicativ NP 106-04.

Portal (Teh.)

- Construcția monumentală de la capetele tunelului ce face trecerea de la zi în subteran.
    - Detalii carte: Ghid privind identificarea şi clasificarea defectelor la tunelurile pentru căi de comunicație C172/2002.
- Construcție din beton sau zidărie de piatră care face legătura dintre tunel şi tranşeea de acces şi are rol de a evita căderile de material de pe taluze la gura tunelului şi de a consolida aceasta porțiune.
    - Detalii carte: Normativ pentru hidroizolarea tunelurilor pentru cai de comunicație cu folii din mase plastice. Indicativ N.E. 031-04.
- Uşa de mari dimensiuni care conferă o notă solemna intrării, prevăzută, de obicei, cu un ancadrament bogat sculptat în piatră.

Portant / Element / Sistem (Teh.)

- Adjectiv, care semnifică principala funcție a unui element vertical (coloană, pilastru, zid, stâlp etc.), - aceea de a contribui la sprijinirea şi descărcarea sistemului de acoperire a unei încăperi, edificiu etc., deci a elementelor care, în general, poartă denumirea de "purtate".

Portic (Teh.)

- Spațiu, delimitat pe cel puțin una dintre laturi de o suită de coloane unite între ele prin arcade sau antablamente.

Porțiune verticală de perete (Teh.)

- Zonă de perete vertical la un siloz sau la un rezervor.
    - Detalii carte: Detalii standard: SR EN 1991-4:2006 EUROCOD 1: Acțiuni asupra structurilor. Partea 4: Silozuri şi rezervoare.

Portofoliu (Ec.)

- Ansamblu de comenzi, de contracte, de titluri, de mărci înregistrate sau de valori deținute de un individ sau de o întreprindere.
    - Detalii carte: Dictionnaire commercial de l`Academie des sciences commerciales, Ed. Hachette, Paris, 1979, p. 200.

Portofoliu de proiecte (Ec.)

- Ansamblul proiectelor executate la un moment dat de către o organizație.

Postament (Teh.)

- Element arhitectonic de sprijin, conceput ca o platformă, construit din piatră, fie dintr-un bloc unic, fie din mai multe blocuri, ori din beton, destinat să susțină o coloană, o balustradă sau un grilaj, uneori o statuie care beneficiază deja de un soclu propriu sau care nu are soclu.

Postul de staționare al aeronavelor (Teh.)

- Amplasament desemnat pe o suprafață de trafic şi care este destinat să fie utilizat pentru staționarea unei aeronave.
    - Detalii carte: Ghid pentru proiectarea planurilor generale de aerodromuri. Indicativ GP 108 – 04.

Potențial (Ec.)

- Existența unei posibilități şi a unei capacități de dezvoltare care, în prezent, nu se manifestă ca atare.
    - Detalii carte: Dragan, I., C., Demetrescu, M. C., Practica prospectării pieței, Ed. Europa Nova, Bucureşti, 1996, p. 235.

Potențial al firmei (Ec.)

- Ansamblul capacităților de cercetare, creație, acțiune şi realizare, precum şi al resurselor ştiințifice, umane, tehnice, de producție, financiare, comerciale care există în mod virtual în firmă.
  - Detalii carte: Dictionnaire commercial de l`Academie des sciences commerciales, Ed. Hachette, Paris, 1979, p. 235.

Potențial al pieței (Ec.)

- Concept cu ajutorul căruia poate fi măsurată capacitatea unei piețe de a absorbi un produs sau un grup de produse ale unei ramuri sau subramuri a producției unei țări, într-o perioadă de timp specificată. Potențialul pieței este dependent de influențele mediului, adică de un ansamblu de condiții tehnice, economice, sociale, culturale, de alți factori sensibili față de timp.
- Potențialul global al unei piețe corespunde nivelului maxim de vânzări (în unități cantitative sau monetare) care ar putea fi obținut de ansamblul firmelor prezente în cursul unei perioade de timp date, printr-un efort de marketing dat şi în condiții de mediu date.
  - Detalii carte: Dragan, I., C., Demetrescu, M. C., Practica prospectării pieței, Ed. Europa Nova, Bucureşti, 1996, p. 235.

Poziția intermediară de aşteptare (Teh.)

- Un spațiu (o poziție) destinat controlării traficului unde aeronavele şi vehiculele ce (circulă) rulează vor fi oprite sau staționate până când li se va da liberă trecere prin instrucțiuni venite de la turnul de control al aerodromului.
  - Detalii carte: Ghid pentru proiectarea planurilor generale de aerodromuri. Indicativ GP 108 – 04.

Poziția încărcării (Teh.)

- Localizarea poziției, mărimii şi direcției unei acțiuni libere.
  - Detalii carte: Detalii standard: SR EN 1990:2004 EUROCOD: Bazele proiectării structurilor.

Poziție de staționare pe drum (Teh.)

- O poziție destinată la care vehiculele pot fi obligate să staționeze.
  - Detalii carte: Ghid pentru proiectarea planurilor generale de aerodromuri. Indicativ GP 108 – 04.

Poziție lungă (Ec.)

- Cumpărarea unui activ.

Poziție scurtă (Ec.)

- Vânzarea unui activ de către cineva care nu posedă încă activul .

Prag (Teh.)

- Începutul părții utilizabile pentru aterizare dintr-o pistă.
  - Detalii carte: Ghid pentru proiectarea planurilor generale de aerodromuri. Indicativ GP 108 – 04.

Prag de rentabilitate (Ec.)

- Volum de activitate de la care pornind rentabilitatea este certă.
  - Detalii carte: Dictionnaire commercial de l`Academie des sciences commerciales, Ed. Hachette, Paris, 1979, p. 251.

Prag decalat (Teh.)

- Prag care nu se află la începutul pistei.
  - Detalii carte: Ghid pentru proiectarea planurilor generale de aerodromuri. Indicativ GP 108 – 04.

Precomprimarea exterioară (Teh.)

- Este un procedeu distinct de precomprimare al suprastructurilor de poduri (de regulă grinzi) din beton, beton armat, beton precomprimat, din oțel şi compuse din oțel-beton, prin care se introduce o stare artificială de compresiune, cu intensitate şi excentricitate variabilă, menținută pe toata durata exploatării elementului şi care se realizează prin intermediul unor tiranți metalici tensionați (posttensionați, mai rar pre-tensionați), amplasați în exteriorul secțiunii elementelor structurale sau în golurile (interiorul) secțiunii elementelor structurale casetate, legarea acestora de elementul structural realizându-se, controlat, prin intermediul ancorajelor şi a deviatorilor, fig. 1.1. Introducerea acestei stări artificiale de compresiune, prin acest procedeu, are rolul de a anula sau a reduce convenabil eforturile unitare de întindere produse de acțiunile exterioare.
  - Detalii carte: Normativ pentru proiectarea podurilor. Suprastructuri pentru poduri de şosea, de cale ferată şi pietonale precomprimate exterior.

Prefect (Jur.)

- Reprezentant al Guvernului în teritoriu, ale cărui atribuții sunt stabilite prin lege şi includ, între altele, asigurarea realizării intereselor naționale, aplicarea şi respectarea Constituției, a tuturor actelor normative şi a ordinii publice, exercitarea controlului cu privire la legalitatea actelor autorităților administrației publice locale şi județene şi prezentarea unui raport asupra modului de realizarea a sarcinilor sale în fața Guvernului, o dată pe an – a se vedea şi Guvern, administrație publică.
  - Detalii carte: D. Apostol Tofan, Drept administrativ, volumul I, Editura All Beck, Bucureşti, 2003, p. 270.

Prelungire degajată (Teh.)

- Suprafața rectangulară, situată la sol, aflată sub controlul autorităților competente şi selectată sau amenajată astfel încât să continue o suprafață convenabilă, deasupra căreia o aeronava poate executa o parte din procedura inițială de urcare la plafonul specific.
    - Detalii carte: Ghid pentru proiectarea planurilor generale de aerodromuri. Indicativ GP 108 – 04.

Prelungirea de oprire (Teh.)

- Suprafața rectangulară definită la sol, la extremitățile distanței de rulare utilizabilă la decolare, amenajată, astfel încât să constituie o suprafață convenabilă pe care o aeronavă să se poată opri în cazul unei decolări întrerupte.
    - Detalii carte: Ghid pentru proiectarea planurilor generale de aerodromuri. Indicativ GP 108 – 04.

Prescripția executării pedepsei (Jur.)

- Cauză care înlătură executarea pedepsei prin faptul că, din cauza trecerii timpului, statul nu mai poate cere executarea pedepsei aplicate condamnatului. Astfel, se consideră că, dacă pedeapsa nu a fost aplicată o perioadă anume de timp, prevăzută de lege, şi condamnatul a avut un comportament ce arată faptul că s-a îndreptat, s-a reeducat, orice aplicare tardivă a pedepsei nu va mai avea efectul urmărit. Dacă însă condamnatul săvârşeşte o nouă infracțiune, termenul de prescripție va fi întrerupt, iar infractorul judecat şi pentru noua faptă, urmând ca apoi să fie obligat la executarea pedepsei aplicate pentru toate infracțiunile comise, respectiv atât cea nouă, cât şi cea anterioară – a se vedea şi infracțiune, pedeapsă.
    - Detalii carte: C. Mitrache, C Mitrache, Drept penal român. Partea generală, ediția a V-a revăzută şi adăugită, Editura Universul Juridic, Bucureşti, 2006, p. 430.

Prescripția răspunderii penale (Jur.)

- Cauză care înlătură răspunderea penală şi care presupune stingerea raportului juridic penal care a luat naştere prin comiterea unei fapte prevăzute de legea penală, deoarece făptuitorul nu a fost tras la răspundere pentru fapta sa într-un anumit termen prevăzut de lege. Astfel, se consideră că, o dată săvârşită o faptă periculoasă, pentru ca sancțiunea ce urmează să i se aplice în cazul concret făptuitorului să poată avea un efect în principal asupra acestuia, dar şi asupra societății, tragerea la răspundere penală trebuie să aibă loc într-un anumit interval de timp. O dată ce acest interval se prelungeşte, respectiva faptă începe să fie uitată, probele pot fi din ce în ce mai greu de administrat, iar rolul preventiv sau educativ al pedepsei poate să ajungă să nu mai fie necesar – a se vedea şi infracțiune, pedeapsă, răspundere penală.
    - Detalii carte: C. Mitrache, C Mitrache, Drept penal român. Partea generală, ediția a V-a revăzută şi adăugită, Editura Universul Juridic, Bucureşti, 2006, p. 349.

Prescripție (Ec.)

- Act de comunicare care se situează într-un sistem de influență şi care are ca efect inducerea unei persoane sau a unui grup de a se comporta într-o anume manieră. În domeniul comercial, prescripția are ca scop explicit influențarea actelor utilizatorilor sau consumatorilor printr-o manifestare verbală sau scrisă (sfat, indicație, document legal de prescripție) susceptibilă de a fi primită ca o invitație, o normă sau un ordin. Strategia de prescripție se înscrie într-o politică de imagine şi face parte din mixul de comunicare.
  - Detalii carte: Serraf, G., Dictionnaire methodologique du marketing, Les Editions d`organisation, Paris, 1985, p. 181.

Prescriptor (Ec.)

- Individ care, prin obiceiurile sale de consum şi/sau deciziile sale de cumpărare (prescriptor pasiv) sau prin recomandările sale (prescriptor activ), influențează alegerea tipului de produs şi/sau alegerea unei mărfi înainte ca aceste alegeri să fie făcute de indivizii unui grup. Există şi noțiunea de grup prescriptor. Exemplu: arhitecții sunt prescriptori pentru mobilierul de birou din marile întreprinderi fără să facă parte din circuitele de distribuție ale acestor produse.
  - Detalii carte: Matricon, C., Le systeme marketing, Ed. Dunod, Paris, 1993, p. 135.

Preşedintele României (Jur.)

- Şef al statului şi garant al Constituției, care veghează la buna funcționare a autorităților publice. El exercită o funcție de mediere între puterile statului, dar şi între stat şi societate.
  - Detalii carte: art. 80 din Constituția României.

Presiune (Teh.)

- Forța raportată la unitatea de suprafață, care actionează perpendicular pe un perete al silozului.
  - Detalii carte: Detalii standard: SR EN 1991-4:2006 EUROCOD 1: Acțiuni asupra structurilor. Partea 4: Silozuri şi rezervoare.

Presiune de probă (Teh.)

- Valoarea presiunii de încercare a siguranței şi etanşeității unei conducte după execuție, reparație sau verificare.
  - Detalii carte: Normativ pentru exploatarea şi reabilitarea conductelor pentru transportul apei - Indicativ NE 035-06.

Presiune exterioară (Teh.)

- Componentă a încărcării de suprafață ce acționează perpendicular pe placa curbă subțire înspre interior. Magnitudinea ei poate varia atât pe direcție meridiană cât şi circumferențială (de exemplu încărcarea din vânt).

- Detalii carte: Detalii standard: SR EN 1993-1-6:2007 EUROCOD 3: Proiectarea structurilor din oțel. Partea 1-6: Rezistența şi stabilitatea plăcilor curbe subțiri.

Presiune hidrostatică (Teh.)

- Presiune ce variază liniar cu coordonatele axiale ale unei plăci curbe subțiri de rotație.
  - Detalii carte: Detalii standard: SR EN 1993-1-6:2007 EUROCOD 3: Proiectarea structurilor din oțel. Partea 1-6: Rezistența şi stabilitatea plăcilor curbe subțiri.

Presiune interioară (Teh.)

- Componentă a încărcării de suprafața ce actionează perpendicular pe placa curbă subțire inspre exterior. Magnitudinea ei poate varia atât pe direcție meridiană cât şi circumferențiala (de exemplu încărcarea solidă dintr-un siloz).
  - Detalii carte: Detalii standard: SR EN 1993-1-6:2007 EUROCOD 3: Proiectarea structurilor din oțel. Partea 1-6: Rezistența şi stabilitatea plăcilor curbe subțiri.

Presiune maximă de lucru (Teh.)

- Valoarea maximă a presiunii în conductă, în secțiunea de calcul.
  - Detalii carte: Normativ pentru exploatarea şi reabilitarea conductelor pentru transportul apei - Indicativ NE 035-06.

Preț (Jur.)

- În materia contractului de antrepriza, obiectul obligației principale a clientului (beneficiarului), contraprestația obligației asumate de antreprenor de a executa o anumită lucrare a se vedea şi preț determinat, preț determinabil, preț forfetar, preț de deviz.
  - Detalii lege: drept civil.

Preț (Ec.)

- Valoarea de piață a unui bun sau a unui serviciu. Independent de valoarea sa de întrebuințare obiectivă şi de valoarea sa subiectivă de satisfacere a unei nevoi, prețul unui bun sau al unui serviciu nu există decât în măsura în care este apreciat într-o relație de schimb, adică în măsura în care producătorul şi utilizatorul sunt persoane diferite.
  - Detalii carte: Bernard, Y, Colli, J.C., Vocabulaire economique et financier, Editions du Seuil, Paris, 1989, p. 430.

Preț de deviz (Jur.)

- Un preț fixat articol cu articol, iar nu în bloc, fiecare porțiune a lucrării având prețul ei deosebit. Prețul total al lucrării va depinde de cantitatea lucrărilor efectiv executate şi nu va fi cunoscut şi stabilit decât după executarea integrală a lucrării. În acest caz, părțile se obligă pe baza unui deviz de lucrări, adică a unei prețuiri provizorii pe articole; această prevedere de cheltuieli se poate modifica după prețul materialelor şi/sau al muncii şi mai ales prin adăugarea de lucrări suplimentare a se vedea şi deviz de lucrări.
  - Detalii lege: drept civil.

Preț de exercițiu (Ec.)

- Este prețul la care cumpărătorul unui call (put) poate cumpăra (sau vinde) activul suport.

Preț de ofertă (Ec.)

- Prețul la care este propusă marfa de către vânzător.
  - Detalii carte: Dictionnaire commercial de l`Academie des sciences commerciales, Ed. Hachette, Paris, 1979, p. 207.

Preț de referință (Ec.)

- Preț inițial practicat pentru un bun, o componentă a acestuia sau un serviciu, constatat sau convenit într-o perioadă determinată şi la care se face referință pentru aplicarea revizuirii prețurilor existente pe piață sau pentru măsurarea variațiilor de preț înregistrate între două perioade.
  - Detalii carte: Dictionnaire commercial de l`Academie des sciences commerciales, Ed. Hachette, Paris, 1979, p. 208.

Preț determinabil (Jur.)

- Preț care va putea fi determinat în viitor, la data scadenței obligației de plată, deoarece contractul încheiat între părți precizează doar elementele pe baza căruia se va putea face această determinare, fără a stabili cuantumul exact al prețului a se vedea şi preț determinat.
  - Detalii lege: drept civil.

Preț determinat (Jur.)

- Preț al cărui cuantum este stabilit de părți la momentul încheierii contractului. În materia contractului de antrepriză, în ipoteza lucrărilor de mare amploare, prețul determinat sau determinabil este un element esențial al contractului, lipsa acestuia atrăgând nulitatea absolută a contractului. În schimb, pentru lucrările de mai mică importanță, lipsa prețului determinat sau determinabil la momentul încheierii contractului nu afectează valabilitatea acestuia, deoarece se consideră că beneficiarul a acceptat prețul practicat în mod obişnuit de antreprenor a se vedea şi preț determinabil.
  - Detalii lege: drept civil.

Preț deviz (Jur.)

- Întrucât preț determinat (art.1413 alin.5 C.civ.) nu înseamnă cerința unei sume de bani fixe, invariabile, ci şi stabilirea criteriilor de determinare ulterioară a prețului, părțile se pot obliga şi pe baza unui deviz, adică a unei prețuiri provizorii pe articole; această prevedere de cheltuieli se poate modifica după prețul materialelor şi/sau muncii şi mai ales prin adăugirea de lucrări suplimentare. Prin urmare, în această ipoteză, prețul este fixat articol cu articol, iar nu în bloc, fiecare porțiune a lucrării având prețul ei deosebit. Prețul total al lucrării va depinde de cantitatea lucrărilor efectiv executate şi nu va fi cunoscut şi stabilit decât după executarea integrală a lucrării.

Preț etalon (Ec.)

- Prețul unui bun/serviciu fixat pe o perioadă determinată pornind de la datele previzionate, considerate posibile şi dezirabile.
  - Detalii carte: Dictionnaire commercial de l`Academie des sciences commerciales, Ed. Hachette, Paris, 1979, p. 211.

Preț forfetar (Ec.)

- Preț rezultat dintr-o convenție sau dintr-o relație de piață în care una dintre părți se angajează să furnizeze ceva pentru un preț global, fixat în avans şi nemodificabil, indiferent dacă ulterior aduce pierderi sau câştig.
  - Detalii carte: Ristea A. L.(coord.), Franc, V. I., Stegaroiu, I., Tanasescu, D., Marketing Crestomatie de termeni şi concepte, Ed. Expert, 2004, p. 168.

Preț forfetar (Jur.)

- Un preț global, dinainte determinat pentru întreaga lucrare executată de antreprenor, constituind totodată obiectul obligației asumate de beneficiar în temeiul contractului de antrepriză. Potrivit legii, în cazul în care lucrarea a fost contractată pe un preț forfetar, antreprenorul este obligat să execute şi să predea lucrarea în condițiile prevăzute în contract, cu excepția situațiilor în care dovedeşte acordul scris al clientului pentru modificările de plan şi acordul lui expres (probat potrivit dreptului comun) pentru majorarea prețului. Astfel, antreprenorul care s-a angajat să execute o lucrare, după un plan stabilit cu clientul, nu poate cere o creştere de preț (nici cu titlu de îmbogățire fără justă cauză), pe motiv că s-a mărit prețul muncii sau al materialelor ori pe motiv că a efectuat modificări şi adăugiri la planul inițial, dacă aceste modificări şi adăugiri nu au fost aprobate de client în scris, iar modificările de preț sunt de asemenea stabilite cu clientul (art.1484 C. civ.).
  - Detalii lege: drept civil.

Preț maximal (Ec.)

- Prețul care pare excesiv, prea ridicat sau inacceptabil.
  - Detalii carte: Debourg, M. C., Clavelin, J., Perrier, O., Le mercatique en action, Ed. Le Genie des Glaciers, Chambery, 2002, p. 136.

Preț minimal (Ec.)

- Prețul sub care consumatorii refuză să cumpere de teama noncalității.
  - Detalii carte: Debourg, M. C., Clavelin, J., Perrier, O., Le mercatique en action, Ed. Le Genie des Glaciers, Chambery, 2002, p. 136.

Preț mobil (Ec.)

- Preț, care pe baza unei clauze expres prevăzute în contractul de vânzare, poate fi modificat în funcție de variațiile economice şi în funcție de evoluția anumitor elemente

(costul vieții, al materiilor prime etc.) survenite între momentul încheierii contractului şi cel al efectuării plății mărfii.

  - Detalii carte: Dictionnaire commercial de l`Academie des sciences commerciales, Ed. Hachette, Paris, 1979, p. 213.

Preț preferențial (Ec.)

- Preț stabilit cu derogare de la prețul practicat şi prin care se conferă un avantaj unui cumpărător sau unei categorii de cumpărători.
  - Detalii carte: Dictionnaire commercial de l`Academie des sciences commerciales, Ed. Hachette, Paris, 1979, p. 213.

Preț psihologic (Ec.)

- Preț acceptabil pentru un consumator. El este cuprins între un minim sub care consumatorul nu vrea să coboare (pentru că se teme că achiziționează un bun/serviciu de calitate mediocră) şi un maxim peste care el estimează că bunul/serviciul este prea scump (având în vedere bugetul său, articolele de referință, obiceiurile de viață etc.). Între prețul minimal şi prețul maximal, prețul psihologic maximizează cantitățile vândute şi răspunde demersului de marketing.
  - Detalii carte: Debourg, M. C., Clavelin, J., Perrier, O., Le mercatique en action, Ed. Le Genie des Glaciers, Chambery, 2002, p. 141.

Preț umbră (Ec.)

- Evaluare atribuită unui bun sau serviciu care nu are preț de piață. Prețurile umbră sunt utilizate în ANALIZA COST-BENEFICIU şi în aplicațiile de programare matematică pentru ECONOMIA PLANIFICAT. Ele reprezintă COSTUL DE OPORTUNITATE planificat al producerii sau al consumului unui bun care, în general, nu se comercializează. Chiar şi în economia de piață, anumite bunuri cum sunt sănătatea, educația şi calitatea mediului nu prezintă un preț de piață. Se pot calcula prețuri umbră reprezentând RATELE MARGINALE DE SUBSTITUȚIE ale consumatorilor sau RATELE MARGINALE DE TRANSFORMARE ale producătorilor între aceste bunuri, pentru a reflecta costurile marginale de producție sau valorile marginale ale utilizării lor ca inputuri. În măsura în care prețurile pieței nu reflectă costul de oportunitate, prețurile umbra pot fi înlocuite de analiza cost-beneficiu.
  - Detalii carte: Mosteanu,Tatiana (coordonator), Firma în mediul concurențial, Editor Tribuna Economica, Bucureşti, 2000, capitolul 4.

Pretensionare (Teh.)

- Proces de aplicare a eforturilor de compresiune asupra părții de beton a unui element compozit, realizată prin utilizarea de armătură pretensionată sau prin deformații impuse controlate.
  - Detalii carte: Detalii standard: SR EN 1994-2:2006 EUROCOD 4: Proiectarea structurilor compozite de oțel şi beton. Partea 2: Reguli generale şi reguli pentru poduri.

- un efect permanent datorită forțelor controlate şi/sau deformațiilor impuse într-o structură.
    - Detalii carte: Detalii standard: SR EN 1995-2:2005 EUROCOD 5: Proiectarea structurilor de lemn. Partea 2: Generalități. Poduri.

Prețuri administrate (Ec.)

- Prețuri stabilite mai degrabă prin decizia rațională a unor persoane sau agenții decât prin jocul impersonal al forțelor pieței. Formarea prețurilor administrate este posibilă în general în cazul bunurilor vândute de o firmă de MONOPOL sau de un organism public.
    - Detalii carte: www.capital.ro/dictionar, termeni economici şi manageriali.

Prevenirea defectelor (Teh.)

- Activități sau acțiuni având ca obiect investigarea, evitarea sau reducerea apariției şi/sau repetării unui defect sau a unei anomalii.
    - Detalii carte: Metodologie privind programul de urmărire în timp a comportării construcțiilor din punct de vedere al cerințelor funcționale . UAIUM CSS – BICAU.

Previziune (Ec.)

- Determinare numerică sau nu a unui fenomen, a unei mărimi sau a unui ansamblu de mărimi relative la o perioada viitoare. Se distinge : a) previziune pe termen scurt, mediu sau lung; b) metodele de previziune pot fi: - formalizate, bazate pe tehnicile de modelare economică; - nonformalizate: metoda Delphi, metoda scenariilor, metoda arborelui de pertinență c) previziunea poate fi deterministă sau probabilistică.
    - Detalii carte: Lexique d`economie, 1999, p. 485.

Prezumție de nevinovăție (Jur.)

- Principiu fundamental al dreptului procesual penal conform căruia orice persoană este considerată nevinovată până în momentul declarării sale ca vinovată prin intermediul unei hotărâri penale definitive. Astfel, în temeiul acestui principiu, dacă pe parcursul desfăşurării procesului penal intervine orice neclaritate cu privire la interpretarea probelor, aceasta se va face în favoarea învinuitului sau inculpatului – a se vedea şi inculpat, învinuit, proces penal.
    - Detalii lege: art. 5 din Codul de procedură penală.

Pridvor (Teh.)

- Spațiu deschis, la nivelul solului, care face legătura dintre interiorul şi exteriorul unor edificii, delimitat de regulă de arcade sprijinite pe coloane sau stâlpi de piatră, zidărie sau lemn. În arhitectura ecleziastică precedă spațiile de cult propriu-zise.

Prim-ministru (Jur.)

- Şeful Guvernului şi cel care coordonează activitatea membrilor săi, în aşa fel încât activitatea acestora să se desfăşoare respectând întocmai atribuţiile ce le revin potrivit legii – a se vedea şi Guvern.
    - Detalii lege: art. 107 alin. 1 din Constituţia României.

Primă (Ec.)

- Costul asociat cu un contract derivativ, referindu-se la combinaţia de valoare intrinsecă şi valoare în timp. Se aplică de obicei opţiunilor.

Prima de asigurare (Jur.)

- Suma datorată de către asigurat asigurătorului în schimbul preluării de către acesta a riscurilor asigurate, sumă ce poate fi achitată integral, fiind calculată de regulă anual, sau poate fi achitată în mai multe tranşe, cu respectarea condiţiilor prevăzute în contractul de asigurare – a se vedea şi contract de asigurare.
    - Detalii carte: T. Prescure, Curs de contracte civile, Editura Rosetti, Bucureşti, 2003, p. 391.

Primar (Jur.)

- Funcţie de conducere din cadrul administraţiei publice locale şi a aparatului propriu de specialitate, primarul aduce la îndeplinire hotărârile consiliului local şi are atribuţii în domeniul economic şi financiar, social, cultural, ştiinţific, urbanistic şi organizatoric. Totodată, el asigură reprezentarea comunei sau oraşului în relaţiile cu alte autorităţi publice, persoane fizice sau juridice române sau străine, dar şi în justiţie. Primarul trebuie să pună în aplicare legile, decretele Preşedintelui, hotărârile şi ordonanţele Guvernului şi, nu în ultimul rând, să asigure respectarea drepturilor şi libertăţilor fundamentale ale cetăţenilor şi a prevederilor Constituţiei – a se vedea şi administraţie publică, consiliu local.
    - Detalii carte: D. Apostol Tofan, Drept administrativ, volumul I, Editura All Beck, Bucureşti, 2003, p. 253-254.

Primărie (Jur.)

- Structură funcţională cu activitate permanentă, constituită la nivelul comunei, oraşului sau municipiului, care duce la îndeplinire hotărârile consiliului local şi dispoziţiile primarului, soluţionând problemele curente ale colectivităţii locale. Primăria este alcătuită din primar, viceprimar, secretarul unităţii administrativ-teritoriale şi aparatul de specialitate al primarului – a se vedea şi comună, oraş, primar.
    - Detalii carte: art. 77 din Legea administraţiei publice locale nr. 215/2001, republicată, cu modificările şi completările ulterioare, republicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 123/20.02.2007.

Principiile factorului uman (Teh.)

- Principii care se aplică proiectului, certificării, antrenării, operării şi întreţinerii factorilor aeronautici şi care asigură o interfaţă sigură între factorul uman şi alte componente ale sistemului prin consideraţii adecvate performanţelor umane.
  - Detalii carte: Ghid pentru proiectarea planurilor generale de aerodromuri. Indicativ GP 108 – 04.

Principiul echităţii (Ec.)

- Imparţialitate, corectitudine sau justiţie. Acest concept este important pentru economişti într-o serie întreagă de analize. De exemplu, în aprecierea aranjamentelor economice se face uneori distincţie între aspectele de eficienţă - producţia cu rezultate maxime - şi cele de echitate - maniera în care este repartizată producţia. La fel, povara impunerii poate fi şi ea apreciată în termeni de echitate. Într-o anumită măsură, distincţia dintre eficienţă şi echitate poate fi considerată o falsa dihotomie, după cum arată teoria OPTIMULUI PARETIAN, conform căreia o schimbare în repartiţia veniturilor va schimba modelul optim de producţie. Echitatea nu trebuie însă confundată cu egalitatea, deoarece una nu o implică, în mod necesar, pe cealaltă. De exemplu, echitatea poate sau nu să implice egalitatea veniturilor - în funcţie de optica prin care sunt privite natura, sursele şi implicaţiile diferenţelor în venit.
  - Detalii carte: www.capital.ro/dictionar, termeni economici şi manageriali.

Principiul proporţionalităţii (Jur.)

- Principiu al dreptului Uniunii Europene care îşi are originea în sistemul de drept german. Acest principiu prevede că autorităţile şi instituţiile publice, atât naţionale cât şi europene, nu pot impune persoanelor private obligaţii care să le depăşească pe cele care sunt potrivite şi necesare pentru a atinge obiectivele declarate ale unei măsuri. Astfel, potrivit principiului proporţionalităţii, unei persoane private nu trebuie să i se limiteze libertatea de acţiune dincolo de ceea ce este necesar în interes public. Principiul proporţionalităţii implică o relaţie clară între mijloacele şi scopurile legislaţiei. Ca atare, obligaţiile impuse trebuie să fie rezonabile pentru a se atinge obiectivele avute în vedere, iar avantajele produse publicului trebuie să fie mai mari decât dezavantajele.
  - Detalii carte: C. Lefter, Fundamente ale dreptului comunitar instituţional, Editura Economică, Bucureşti, 2003, p. 37.

Principiul subsidiarităţii (Jur.)

- Principiu fundamental al dreptului Uniunii Europene, introdus iniţial prin Actul Unic European în materie de protecţie a mediului. Aplicarea sa a fost extinsă la toate domeniile de acţiune ale Uniunii Europene prin Tratatul de la Maastricht. În esenţă, potrivit principiului subsidiarităţii, în domeniile care nu intră în competenţa sa exclusivă, Uniunea Europeană intervine şi acţionează numai dacă, şi în măsura în care, obiectivele avute în vedere nu pot fi atinse în mod satisfăcător de către statele membre, fie la nivel central, fie la nivel regional şi local, însă aceste obiective pot fi realizate mai bine la nivelul Uniunii, luând în considerare dimensiunea sau efectele acţiunii la acest nivel. Aplicarea principiului subsidiarităţii la nivelul Uniunii Europene este foarte importantă, astfel încât

fiecare proiect de act legislativ trebuie să fie susceptibil de control sub aspectul respectării acestui principiu.
  - Detalii carte: C. Lefter, Fundamente ale dreptului comunitar instituțional, Editura Economică, Bucureşti, 2003, p. 37.

Prioritate (Jur.)

- A se vedea supremație.

Privilegiu (Jur.)

- Garanție reală specială a executării obligațiilor, respectiv drept real accesoriu constituit, de regulă, de către debitor asupra unor bunuri individual determinate, drept care conferă creditorului atributele de urmărire (dreptul de a urmări bunurile în mâinile oricui s-ar afla) şi de preferință (dreptul de a fi plătit cu prioritate față de alți creditori din prețul bunului) asupra acestora. Din categoria garanțiilor reale fac parte gajul, ipoteca, privilegiile speciale imobiliare şi, în ultimă instanță, şi dreptul de retenție. În ceea ce priveşte privilegiile, trebuie precizat că, de principiu, acestea pot rezulta numai din lege.
  - Detalii lege: drept civil.

Privilegiul special imobiliar al arhitecților, constructorilor şi lucrătorilor (Jur.)

- Dreptul, consacrat de lege (art. 1737 pct. 4 C. civ.)., al arhitecților, antreprenorilor de construcții şi lucrătorilor de a fi plătiți cu prioritate față de alți creditori ai clientului, în ceea ce priveşte sumele datorate de acesta cu titlu de preț al construirii sau reparării unui imobil . Conservarea privilegiului se face prin înscrierea în cartea funciară a rapoartelor de expertiză pentru determinarea valorii creanței garantate.

Pro forma (Ec.)

- Situații financiare proiectate sau estimate.

Procedură (Ec.)

- Etape administrative de respectat pentru a lua o decizie.
  - Detalii carte: Dictionnaire commercial de l`Academie des sciences commerciales, Ed. Hachette, Paris, 1979, p. 215.
- Ansamblul de prescripții scrise, care formalizează maniera în care trebuie să fie executat proiectul sau diferite activități ale proiectului.
- Regulă de acțiune sau de operaționalizare de mijloace. Procedura priveşte un know-how în respectarea normelor ți directivelor operatorii. Ea prevede maniera de a acționa care va da, cu regularitate şi precizie, rezultatul scontat, în limitele de timp şi pentru mijloacele definite.
  - Detalii carte: Serraf, G., Dictionnaire methodologique du marketing, Les Editions d`organisation, Paris, 1985, p. 186.

Proces (Ec.)

- Cuvânt latin desemnând derularea în timp a unui fenomen. În economie, el desemnează diferitele etape, diferitele stadii în realizarea unei operații economice sau pur şi simplu mişcarea generală, în timp şi în spațiu, a unei activități. Se vorbeşte de: - procesul de producție: ansamblul operațiilor tehnice care participă la fabricarea unui produs; Procesul de producție în construcții poate fi definit ca ansamblul proceselor de muncă şi al proceselor naturale care se desfăşoară succesiv sau concomitent în vederea transformării cantitative şi calitative a materialelor de construcții pentru prepararea, prelucrarea, punerea în operă sau montarea acestora, cu ajutorul utilajelor, echipamentelor şi instrumentelor specifice ramurii construcțiilor. Rezultatul final se concretizează în obiecte imobile necesare satisfacerii nevoilor sociale. Orice proces de producție începe şi se termină cu un proces de muncă. - procesul decizional: ansamblul furnizat prin succesiunea operațiilor necesare luării deciziei, respectiv formularea problemei, colectarea şi tratarea informației, alegerea, executarea şi controlul pentru adaptare; - procesul cumulativ: mişcare legată de modificarea unui factor, traducându-se prin alte modificări din aproape în aproape. Acest mecanism corespunde îndeosebi fenomenului de inflație. Proces de cumpărare (e: Purchaising process; f: Procesus d`achat): 1.Faze succesive de cumpărare parcurse de un consumator: cerere manifestă, activitate prealabilă cumpărării, decizie de cumpărare, comportament în calitate de utilizator, impresii după cumpărare. 2. Faze succesive ale cumpărării într-o întreprindere, organism public sau privat: cererea utilizatorului, intenția serviciului de cumpărări, a celui care decide şi, în fine, a celui care cumpără.
  - Detalii carte: Dictionnaire commercial de l`Academie des sciences commerciales, Ed. Hachette, Paris, 1979, p. 215.
- O serie de acțiuni sau operații realizate în cadrul proiectului şi caracterizate prin intrări, ieşiri, instrumente şi tehnici utilizate pentru obținerea ieşirilor.

Proces de managementul proiectelor (Ec.)

- Procesul care vizează organizarea, planificarea, coordonarea sau controlul proiectelor. Poate fi: proces de inițiere, de planificare, de execuție, de control sau de încheiere.

Proces penal (Jur.)

- Activitate reglementată de lege care se desfăşoară de către organele competente, cu participarea părților şi a altor persoane, scopul său fiind să se constate la timp şi în mod complet faptele ce constituie infracțiuni şi să se tragă la răspundere penală persoanele vinovate de săvârşirea acestora. Prin intermediul procesului penal se urmăreşte pedepsirea oricărei persoane care a săvârşit o infracțiune, în aşa fel încât să nu fie trasă la răspundere penală nici o persoană nevinovată – a se vedea şi infracțiune, răspundere penală.
  - Detalii carte: art. 1 din Codul de procedură penală.

Producător (Ec.)

- Persoană fizică autorizată sau persoană juridică, responsabilă pentru proiectarea şi realizarea unui produs, în scopul introducerii pe piață şi/sau al punerii în funcțiune în România ori într-un stat membru al Uniunii Europene, în numele său. Responsabilitățile

producătorului se preiau de orice persoană fizică autorizată sau persoană juridică ce asamblează, ambalează ori etichetează produse în vederea introducerii pe piaţă şi/sau a punerii în funcţiune, sub nume propriu.

  - Detalii carte: Legea nr. 608/2001 privind evaluarea conformităţii produselor, republicată în Monitorul Oficial nr. 419/4 iunie 2008., art.4, alineatul 1.

Produs (Ec.)

- Orice entitate susceptibila de a satisface o nevoie sau o dorinţă. Noţiunea de produs evocă cel mai adesea bunuri tangibile, însă, de fapt, un produs poate să ia forma unui obiect, unui serviciu, unei activităţi, unui loc, unei existenţe umane, unei idei.
  - Detalii carte: Kotler, Ph., Dubois, B., Marketing Management, Ed. Publi-Union, Paris, 1992, p. 34.
- O propunere materială sau imaterială oferită la un preţ determinat, pentru o utilizare precisă şi încărcată de valori sociale şi individuale. Produsul este deopotrivă o propunere de caracteristici pentru "a consuma" şi o comunicare privind aceste caracteristici.
  - Detalii carte: Matricon, C., Le systeme marketing, Ed. Dunod, Paris, 1993, p. 95.
- În abordarea clasică, produsul este definit ca un bun sau un serviciu permiţând satisfacerea nevoilor şi dorinţelor consumatorilor sau ceea ce poate fi oferit pe o piaţă într-o manieră de a fi remarcat, cerut sau consumat, în vederea satisfacerii unei nevoi. Din această perspectivă, cei doi autori disting cinci niveluri de percepere a conceptului de produs total: - nivelul fundamental sau nucleul produsului reprezentat de funcţia de baza a produsului care se materializează într-un avantaj esenţial pentru cumpărător; - produsul generic, constituit din toate caracteristicile produsului prin care se oferă funcţia de bază; - produsul aşteptat, definit de ansamblul de atribute pe care cumpărătorul se aşteaptă să le regăsească la produsul vizat; - produsul global, numit uneori şi metaprodus, reprezentat de tot ceea ce fabricantul oferă legat de produsul generic pentru a se diferenţia în raport cu concurenţii; - produsul potenţial, pus în valoare de toate ameliorările şi transformările ce se pot avea în vedere ; este nivelul posibil la care poate să ajungă produsul prin adăugarea unor funcţii şi avantaje care nu există încă.
  - Detalii carte: Darbelet, M., Izard, L., Scaramuzza, M., Economie d`entreprise, Les Editions Foucher, Paris, 1993, p. 92.

Produs pentru construcţii (Ec.)

- Orice produs realizat în scopul de a fi încorporat în mod permanent în construcţii, termenul desemnând materiale, elemente şi componente individuale sau alcătuind un set, inclusiv pentru sisteme prefabricate sau instalaţii, plasate pe piaţă în forma în care urmează a fi încorporate, asamblate, aplicate sau instalate în construcţii prin operaţii şi/sau lucrări de construcţii.
  - Detalii lege: HG 622 / 21.04.2004 privind stabilirea condiţiilor de introducere pe piaţă a produselor pentru construcţii, art. 2, alineatul 1, conform Directivă 89/106/CEE.

Produs-tip (Ec.)

- Setul de niveluri sau clase de performanţă reprezentative ale unui produs pentru construcţii, în ceea ce priveşte caracteristicile sale esenţiale, fabricat prin utilizarea unei

anumite combinații de materii prime sau de alte elemente în cadrul unui proces de producție specific.
    - Detalii carte: Regulamentul (UE) nr. 305/2011 al Parlamentului European şi al Consiliului din 9 martie 2011 de stabilire a unor condiții armonizate pentru comercializarea produselor pentru construcții şi de abrogare a Directivei 89/106/CEE a Consiliului Text cu relevanță pentru SEE, Jurnalul Oficial al UE, L 088 , 04/04/2011 p. 0005 – 0043.

Profil (Teh.)

- Nume generic pentru bară de toc, cercevea, montant, etc. care alcătuiesc o tâmplărie. Profilele pot fi extrudate din PVC sau aluminiu şi se diferențiază prin forma lor specifică, numărul şi configurația camerelor din corpul profilului şi prin poziționarea garniturilor de etanşare. Profilele din aluminiu se împart în două mari categorii: cu barieră termică, recomandate pentru exterior şi fără barieră termică, recomandate mai mult pentru compartimentări interioare deoarece prezintă un risc mai mare de apariție a condensului.
- Conturul, aspectul unui obiect sau al unui personaj privit dintr-o parte, lateral.
- Conturul unui element de arhitectură.
- Secțiunea printr-o mulură.

Profil de etanşare tip PVC (Teh.)

- Banda profilată din PVC, conform STAS 907676, pentru etanşarea rosturilor de construire.
    - Detalii carte: Normativ pentru exploatarea şi reabilitarea conductelor pentru transportul apei - Indicativ NE 035-06.

Profituri discreționare (Ec.)

- PROFITURI care depăşesc minimumul necesar pentru a obține consimțământul acționarului. Este un concept folosit în modelul PUTERII DISCREȚIONARE MANAGERIALE în firmă, în care profiturile discreționare sunt folosite ca un argument în FUNCȚIA UTILITĂȚII.

Profituri distribuite (Ec.)

- Parte a profitului net destinată de către organizație plății dividendelor către deținătorii capitalului social.

Progiciel (Ec.)

- Ansamblul complet de programe informatice concepute pentru o aplicație precisă.
    - Detalii carte: Taylor Nelson Sofres, Consulting.

Program (Ec.)

- O serie de sarcini specifice intercorelate (proiecte şi activități adiționale), conduse în mod coordonat, ce permit realizarea unor obiective în cadrul unei strategii cuprinzătoare şi

obținerea unor beneficii suplimentare celor care s-ar putea obține prin conducerea lor separată.
- Un portofoliu de proiecte selectate şi planificate în mod coordonat, astfel încât să se realizeze un ansamblu de obiective definite, cu efect asupra diferitelor inițiative şi/sau implementând o strategie.
- Un proiect complex, eventual foarte amplu sau un set de proiecte necorelate legate de un ciclu de afaceri. 4. Organizație temporară care realizează procese de complexitate medie şi ridicată, aflate în interdependență prin existența unor obiective generale comune.

Programul de urmărire a comportării în timp a construcțiilor (Teh.)

- Document tehnic elaborat de proiectant în vederea urmăririi comportării în timp a clădirii cuprinzând modul, periodicitatea şi punctele în care este necesar să fie exercitată urmărirea.
    - Detalii carte: Metodologie privind programul de urmărire în timp a comportării construcțiilor din punct de vedere al cerințelor funcționale .

Proiect (Ec.)

- 1. Un efort temporar întreprins în scopul creării unui produs, serviciu sau rezultat unic. 2. Demersul în care resursele umane, materiale şi financiare sunt organizate într-un mod specific pentru realizarea unor lucrări dintr-un domeniu de activitate, cu specificații date, cu restricții de cost şi timp, urmând un ciclu de viață standard pentru a realiza schimbări benefice definite prin obiective cantitative şi calitative.

Proiect (Teh.)

- Documentație tehnică elaborată după reguli normate prin HG 1163 şi care poate fi concretizată într-o construcție cu funcționalitate prestabilită.
    - Detalii carte: Normativ pentru exploatarea şi reabilitarea conductelor pentru transportul apei - Indicativ NE 035-06.

Proiect de urmărire (Teh.)

- Document tehnic conținând datele necesare urmăririi speciale a comportării clădirilor.
    - Detalii carte: Metodologie privind programul de urmărire în timp a comportării construcțiilor din punct de vedere al cerințelor funcționale . UAIUM CSS – BICAU.

Proiect tehnic (Jur.)

- Documentație tehnico-economică, compusă din piese scrise şi desenate, elaborată în condițiile legii, care dezvoltă documentația tehnică, cu respectarea condițiilor impuse prin autorizația de construire, precum şi prin avizele, acordurile şi actul administrativ al autorității competente pentru protecția mediului, anexe la autorizația de construire.
    - Detalii lege: dreptul construcțiilor.

Proiectant (Jur.)

- Persoană fizică sau juridică care întocmeşte documentaţia tehnică pe baza căreia se finanţează şi execută lucrările de construcţii.
  - Detalii lege: dreptul construcţiilor.

Proiectare în caz de incendiu (Teh.)

- Proiectare a unei structuri pentru a îndeplini cerinţele necesare în caz de incendiu.
  - Detalii carte: Detalii standard: SR EN 1990:2004 EUROCOD: Bazele proiectării structurilor.

Proiecte independente (Ec.)

- Proiectele ale căror cash flow-ri nu sunt afectate de decizia managerială de selecţie a altor proiecte; toate proiectele care satisfac criteriile de eficienţă economică vor fi acceptate.

Proiecte mutual exclusive (Ec.)

- Reprezintă un set de proiecte din care numai unul va fi acceptat, deşi mai multe proiecte din acest set pot satisface criteriile de selecţie: Valoarea Actualizată Netă, Rata Internă de Rentabilitate şi Valoarea în timp a banilor. Există opinii conform cărora regula de decizie Valoarea Actuală Netă va duce întotdeauna la decizia corectă atunci când trebuie să se aleagă între proiecte care se exclud reciproc. Acest lucru se datorează faptului că valoare actuală netă şi rata internă de rentabilitate diferă cu privire la ipotezele ratei de reinvestire. Regula de decizie VAN presupune implicit că fluxurile de numerar ale proiectului pot fi reinvestite la costul firmei de capital, în timp ce, rata internă de rentabilitate presupune implicit că fluxurile de numerar pot fi reinvestite la RIR-ul proiectelor. Deoarece fiecare proiect ar putea să aibă un RIR diferit, ipoteza care are la bază regula de decizie VAN este considerată mai potrivită.

Proiectul de construcţii (Ec.)

- Este o întreprindere cu durata de acţiune limitată vizând realizarea, reabilitarea sau demolarea unui obiectiv de construcţii prin executarea de lucrări de natură variabilă şi nestandardizată într-un anumit termen, cu un anumit buget şi cu respectarea specificaţiilor de calitate convenite.

Proprietar (Teh.)

- Persoană fizică sau juridică care are dreptul de proprietate asupra unui bun, care posedă o construcţie, imobil.
  - Detalii carte: Metodologie privind programul de urmărire în timp a comportării construcţiilor din punct de vedere al cerinţelor funcţionale .

Propte (Teh.)

- Eşafodaj de sprijin pentru consolidare al fracturilor (desprinse) din suportul cu pictură murală.
    - Detalii carte: ICPMC PROCEMA - Metodologie pentru consolidarea stratului suport (zidărie, tencuieli) şi tratamentul suprafeţelor pictate la construcţiile vechi cu valoare de patrimoniu, în condiţii de umiditate excesivă şi existenţa biodegradării.

Prospectare (Ec.)

- Căutarea clienţilor sau furnizorilor noi pentru orice bun sau serviciu, prin mijloace prospective (corespunzătoare).
    - Detalii carte: Dictionnaire commercial de l`Academie des sciences commerciales, Ed. Hachette, Paris, 1979, p. 222.
- Prospectarea cea mai eficace este cea care este organizată. Planul de prospectare rezultă din alegerile făcute pe baza studiului de piaţă.
    - Detalii carte: Serraf, G., Dictionnaire methodologique du marketing, Les Editions d`organisation, Paris, 1985, p. 193.

Prospectivă (Ec.)

- Din cuvântul latin prospicere: a privi în faţa ta. Noţiune inventată de Gaston Berger (1896-1960), desemnând o tendinţă a spiritului şi o nouă manieră de a gândi pentru a se imagina ceea ce va fi într-un viitor destul de îndepărtat (10-15 ani). Studiază toate cauzele (tehnice, ştiinţifice, economice şi sociale) care intervin în evoluţia accelerată a lumii moderne şi tinde să prevadă efectul pe termen foarte lung al influenţelor lor conjugate, degajându-se tendinţele majore.
    - Detalii carte: Lexique d`economie, 1999, p. 506.

Protecţie împotriva coroziunii (Teh.)

- Modificare a unui sistem de coroziune astfel încât să diminueze degradările datorate coroziunii.
    - Detalii carte: Ghid privind urmărirea comportării în exploatare a protecţiilor anticorozive la construcţii din oţel. Măsuri de intervenţie. INCERC C180/2005.

Prova (Teh.)

- Partea din faţă a unei nave.
    - Detalii carte: Normativ privind proiectarea porturilor fluviale - Indicativ NP 106-04.

Public (Ec.)

- Un grup având un impact real sau potenţial asupra capacităţii unei întreprinderi de a-şi atinge obiectivele. O întreprindere, este, în general, confruntată cu şase tipuri de public: lumea financiară, media, administraţie, grupuri de interes (asociaţiile de consumatori, de

protecția mediului etc.), marele public şi publicul intern (resursele umane ale întreprinderii respective).

- Detalii carte: Kotler, Ph., Dubois, B., Marketing Management, Ed. Publi-Union, Paris, 1992, p. 145.

Publicitate (Ec.)

- Ansamblul metodelor de comunicare în masa aplicate în vederea difuzării informațiilor necesare pentru a face cunoscut un produs, o marcă, o firmă. Publicitatea caută să atragă clientul spre produs, în timp ce promovarea împinge produsul spre consumator. Întreprinderea care face publicitate realizează o investiție imaterială. Pentru a măsura rentabilitatea acesteia trebuie să se măsoare costul cheltuielilor publicitare şi să se compare cu economiile realizate grație ei.
    - Detalii carte: Darbelet, M., Izard, L., Scaramuzza, M., Economie d`entreprise, Les Editions Foucher, Paris, 1993, p. 114.
- Acțiunea unei firme de a promova vânzările produselor pe care le realizează, cu scopul principal de a creşte numărul consumatorilor care le prefera în raport cu cele oferite de concurenți. Publicitatea se poate realiza în două modalități. în primul rând, publicitatea poate fi folosită pentru informarea consumatorului cu privire la existența şi localizarea produsului pe care il promovează. În al doilea rând, publicitatea poate influența natura preferințelor consumatorilor în favoarea produselor firmei. S-a susținut că publicitatea este o sursa de IMPERFECTIUNI ALE PIEȚEI, întrucât contribuția pe care o are la crearea unor BARIERE LA INTRARE şi la DIFERENTIEREA PRODUSULUI asigură firmelor deja existente pe piață o oarecare libertate în stabilirea prețului. Astfel, publicitatea poate conserva nivelurile de concentrare dintr-un domeniu industrial. În plus, aşa cum a arătat N. KALDOR, faptul ca publicitatea nu este un produs marketabil, consumatorilor nu li se oferă posibilitatea de a decide volumul de publicitate pe care accepta sa-l consume. Pe de altă parte, publicitatea este o sursă de informare cu privire la prețuri şi la atributele produselor, aflata la dispoziția cumpărătorilor potențiali. Astfel, publicitatea sporeşte fluxul de informație dintre comercianți şi consolidează forțele concurențiale de piață. De asemenea, prin creşterea vânzărilor, publicitatea poate permite firmelor sa-şi asigure o SCARĂ A EFICIENȚEI MINIME şi astfel să înregistreze ECONOMII DE SCARĂ. Cele mai recente lucrări cu caracter teoretic şi practic au arătat că publicitatea poate fi abordată ca o CHELTUIALĂ DE CAPITAL. Prin această idee se recunoaşte că cheltuielile de publicitate contribuie la creşterea REPUTAȚIEI unei firme, reputație care se poate eroda în timp.

Publicitate directă (Ec.)

- Acțiune de comunicare având ca obiectiv informarea şi atragerea unei clientele potențiale spre un produs sau loc de vânzare, utilizând un mod de legătură directă: scrisoare personală, prospect distribuit la domiciliu, contact telefonic etc. Se exclud mediile de masă obişnuite.
    - Detalii carte: Serraf, G., Dictionnaire methodologique du marketing, Les Editions d`organisation, Paris, 1985, p. 196.

Publicitate instituţională (Ec.)

- Publicitate a cărei temă este întreprinderea şi nu produsele sale. Este vorba de a prezenta marelui public sau celui ataşat unui suport, istoria, vocaţia, structura şi serviciile instituţiei respective.
  - Detalii carte: Serraf, G., Dictionnaire methodologique du marketing, Les Editions d`organisation, Paris, 1985, p. 197.

Publicitate mass media (Ec.)

- Asociaţia Americană de Marketing defineşte publicitatea prin mass-media ca fiind orice formă nonpersonală, plătită, de prezentare şi promovare a ideilor, bunurilor şi serviciilor de către un sponsor identificat.

Publicitate mincinoasă (Ec.)

- Acţiune de comunicare comercială (prin mijlocirea mass-media sau prin adresare individuală) privind oferta unui produs sau a unui serviciu şi al cărui conţinut tinde să înşele publicul referitor la: - capacităţile produsului, calităţile anunţate; - securitatea sa, garanţiile sale; - facilităţile sale de folosire şi întreţinere; - satisfacţiile la care se speră; - gradul sau de economie în utilizare; - costul real şi condiţiile de plată.
  - Detalii carte: Serraf, G., Dictionnaire methodologique du marketing, Les Editions d`organisation, Paris, 1985, p. 197.

Publicitate prin eveniment (Ec.)

- Formă de publicitate axată pe o publicitate instituţională cu prilejul mai multor tipuri de evenimente: sportul, cultură (muzică, teatrul, expoziţiile de arte plastice....), emisiunile de televiziune, videoclipurile, mediul (apărarea mediului), cercetarea ştiinţifică şi tehnică.
  - Detalii carte: Ristea A. L.(coord.), Franc, V. I., Stegaroiu, I., Tanasescu, D., Marketing � Crestomatie de termeni şi concepte, Ed. Expert, 2004, p. 176

Pulbere (material pulverulent) (Teh.)

- În acest standard, un material la care dimensiunea medie a particulei este mai mică de 0,05 mm este catalogat ca pulbere (material pulverulent).
  - Detalii carte: Detalii standard: SR EN 1991-4:2006 EUROCOD 1: Acţiuni asupra structurilor. Partea 4: Silozuri şi rezervoare.

Punct de aşteptare pe pistă (Teh.)

- O poziţie definită, destinată protejării pistei, a unei suprafeţe limitate de obstacole, a unei suprafeţe critice/stricte a unui ILS/MLS la care circulaţia aeronavelor sau vehiculelor poate fi oprită sau întreruptă, sau nu prin autorizarea de către turnul de control al aerodromului.

   - Detalii carte: Ghid pentru proiectarea planurilor generale de aerodromuri. Indicativ GP 108 – 04.

Punct de delimitare a instalațiilor dintre furnizor şi consumator (Teh.)

- Locul în care instalațiile proprietate a consumatorilor se racordează la instalațiile furnizorului de energie termică.
   - Detalii carte: Normativ privind exploatarea sistemelor centralizate de alimentare cu energie termică (rețele şi puncte termice).

Punct de extrem al tensiunii (Teh.)

- Valoarea tensiunii dintr-o istorie a tensiunii, în care viteza de schimbare a tensiunii îşi schimbă semnul.
   - Detalii carte: Detalii standard: SR EN 1999-1-3: 2007 EUROCOD 9: Proiectarea structurilor de aluminiu. Partea 1-3: Structuri care lucrează în regim de oboseală.

Punct de referință de aerodrom (Teh.)

- Amplasamentul geografic desemnat al unui aerodrom.
   - Detalii carte: Ghid pentru proiectarea planurilor generale de aerodromuri. Indicativ GP 108 – 04.

Punct de saturație a fibrelor (Teh.)

- Conținut de umiditate la care celulele lemnului sunt complet saturate.
   - Detalii carte: Detalii standard: SR EN 1995-1-1:2004 EUROCOD 5: Proiectarea structurilor de lemn. Partea 1-1: Generalități. Reguli comune şi reguli pentru clădiri.

Punct termic (Teh.)

- Ansamblul de aparate, armături şi conducte servind la alimentarea instalațiilor interioare de încălzire de la o rețea de agent termic cu parametrii ridicați, cu rolul de a modifica parametrii fluidului primar, de a asigura distribuția, reglajul şi măsurarea diferiților parametrii.
   - Detalii carte: Normativ privind exploatarea sistemelor centralizate de alimentare cu energie termica (rețele şi puncte termice).

Puncte închidere (Teh.)

- Policlorura de vinil. Materialul din care sunt realizate profilele din PVC. În funcție de aditivii cu care se amestecă pulberea de PVC se obțin variante cu diverse proprietăți.

Punerea în funcțiune (Teh.)

- Totalitatea activităților prevăzute de documentația tehnică de proiectare şi de reglementările în vigoare pentru a demonstra că echipamentul şi sistemele tehnologice se comportă în limitele prevăzute de proiect, în momentul în care se declară în funcțiune.
    - Detalii carte: Normativ privind exploatarea sistemelor centralizate de alimentare cu energie termică (rețele şi puncte termice).

Punerea la dispoziție pe piață (Ec.)

- Orice furnizare a unui produs pentru construcții pentru distribuirea sau utilizarea pe piața Uniunii în cadrul unei activități comerciale, contra cost sau gratuit.
    - Detalii carte: Regulamentul (UE) nr. 305/2011 al Parlamentului European şi al Consiliului din 9 martie 2011 de stabilire a unor condiții armonizate pentru comercializarea produselor pentru construcții şi de abrogare a Directivei 89/106/CEE a Consiliului Text cu relevanță pentru SEE, Jurnalul Oficial al UE, L 088 , 04/04/2011 p. 0005 – 0043.

Punte (Teh.)

- Parte a podurilor care susține calea peste pile, culei şi alte ziduri, pilonii se exclud
    - Detalii carte: Detalii standard: SR EN 1991-2:2005 EUROCOD 1: Acțiuni asupra structurilor. Partea 2: Acțiuni din trafic la poduri.

Punte lamelată de lemn distanțier (Teh.)

- Placă formată prin îmbinarea frontală de lamele paralele de lemn solid, îmbinate prin cuie sau şuruburi, prin presare sau prin încleiere.
    - Detalii carte: Detalii standard: SR EN 1995-1-1:2004 EUROCOD 5: Proiectarea structurilor de lemn. Partea 1-1: Generalități. Reguli comune şi reguli pentru clădiri.

Pupa (Teh.)

- Partea din spate a unei nave.
    - Detalii carte: Normativ privind proiectarea porturilor fluviale - Indicativ NP 106-04.

Putere de cumpărare (Ec.)

- Cantitate de bunuri şi servicii ce poate fi obținută cu ajutorul unei sume de bani, reprezentând venitul sau remunerarea pe o unitate; se studiază astfel puterea de cumpărare a salariului sau a contravalorii unei ore de muncă. Este o confruntare a unei sume de bani cu prețul unui ansamblu de bunuri şi servicii. În perioada de devalorizare a monedei este necesară măsurarea evoluției prețurilor cu ajutorul indicilor specifici. Variația puterii de cumpărare este măsurată, în acest caz, raportând variația venitului la variația prețurilor. Puterea de cumpărare a venitului global al unei persoane sau a unui grup de persoane constituie una dintre accepțiunile noțiunii "nivel de viață".

- Detalii carte: ***Dictionnaire commercial de l`Academie des sciences commerciales, Ed. Hachette, Paris, 1979, p. 201.

Putere de piață (Ec.)

- Capacitatea unui participant la o piață (cumpărător sau vânzător) ori a unui grup de participanți de a influența prețul produsului sau serviciului în cauză. O piață perfect competitivă şi în stare de ECHILIBRU asigură o absență totală a puterii de piață.
  - Detalii carte: www.capital.ro/dictionar, termeni economici şi manageriali.

Putere termică (Teh.)

- Cantitatea de energie termică, în unitatea de timp; se exprimă în MW.

PVC (Teh.)

- Policlorură de vinil. Materialul din care sunt realizate profilele din PVC. În funcție de aditivii cu care se amesteca pulberea de PVC se obțin variante cu diverse proprietăți.

Quadrilob (Teh.)

- Tip de plan sau motiv decorativ compus din patru arce de cerc, trasate având ca centru fiecare dintre colțurile unui pătrat. Motiv caracteristic decorației gotice.

Racord termic (Teh.)

- Ansamblul instalațiilor prin care se face legătura dintre o rețea de transport a energiei termice şi o stație termică/consumator de energie termică.
  - Detalii carte: Normativ privind exploatarea sistemelor centralizate de alimentare cu energie termica (rețele şi puncte termice).

Racordare (Teh.)

- Intersecția dintre pâlnie şi peretele vertical al silozului
  - Detalii carte: Detalii standard: SR EN 1991-4:2006 EUROCOD 1: Acțiuni asupra structurilor. Partea 4: Silozuri şi rezervoare.

Radier (Teh.)

- Parte a căptuşelii de formă curbă sau dreapta ce reuneşte fundațiile picioarelor drepte.
  - Detalii carte: Ghid privind identificarea şi clasificarea defectelor la tunelurile pentru căi de comunicație C172/2002.
- Element de construcție între fundațiile căptuşelii tunelului, executat la partea inferioară a căptuşelii incizând secțiunea.
  - Detalii carte: Normativ pentru hidroizolarea tunelurilor pentru căi de comunicație cu folii din mase plastice. Indicativ N.E. 031-04.

RAL (Reichsausschuss fur Lieferbedingungen - Committee of the German Reich for Terms and Conditions of Sale) (Teh.)

- Institut German de Asigurarea Calităţii şi Certificare, fondat în 1925 de către societăţi private şi guvernul german. RAL a elaborat sistemul de clasificare al culorilor prin cartelele de culori RAL CLASSIC, RAL DESIGN şi RAL DIGITAL. Astăzi există 1898 nuanţe de culori codificate, prezentate pe etaloane sub formă de evantai.

Rambleiere (Teh.)

- Operaţia de umplere cu material (piatră brută) a golurilor rămase în spatele căptuşelii sau a galeriilor dezafectate.
  - Detalii carte: Normativ pentru exploatarea şi reabilitarea conductelor pentru transportul apei - Indicativ NE 035-06.

Randamentul la scadenţă (Ec.)

- Rata dobânzii pentru care valoarea actuală a plăţilor obligaţiunii este egală cu preţul.

Randamentul lanţului (Ec.)

- Indicator ce se determină raportând numărul de obiecte, stadii fizice sau capitole de lucrări la durata de execuţie exprimată în zile.

Raport de încercare (Teh.)

- Document care prezintă rezultatele unei încercări şi alte informaţii relevante pentru încercare.
  - Detalii carte: Metodologie privind programul de urmărire în timp a comportării construcţiilor din punct de vedere al cerinţelor funcţionale . UAIUM CSS – BICAU.

Raport publicitate-vânzări (Ec.)

- Raportul dintre cheltuielile de publicitate ale firmei şi veniturile totale din vânzări. Rivalitatea de pe pieţele cu structuri mai puternic concentrate tinde să ia forma unei concurenţe non-preţ, deoarece, CETERIS PARIBUS, se poate anticipa că intensitatea publicităţii (măsurată prin raportul publicitate-vânzări) se amplifică dacă se trece de la o piaţă cu o structură de concurenţă perfectă la una cu o structură oligopolistă.
  - Detalii carte: Anghel L., Petrescu Eva, Business to bussines marketing, Editura Uranus, Bucureşti, 2001, capitolul 9.

Raportul F al presiunilor în pâlnie (Teh.)

- Raport dintre presiunea normala „pn” pe peretele înclinat al pâlniei şi presiunea verticală medie „pn” în materialul depozitat la acelaşi nivel.
  - Detalii carte: Detalii standard: SR EN 1991-4: 2006 EUROCOD 1: Acţiuni asupra structurilor. Partea 4: Silozuri şi rezervoare.

Raportul intensității tensiunii (Teh.)

- Intensitatea minimă a tensiunii raportată la intensitatea maximă a tensiunii dintr-o istorie de tensiune de amplitudine constantă sau dintr-un ciclu al unei istorii de tensiune de amplitudine variabilă.
  - Detalii carte: Detalii standard: SR EN 1999-1-3:2007 EUROCOD 9: Proiectarea structurilor de aluminiu. Partea 1-3: Structuri care lucrează în regim de oboseală.

Raportul K al presiunii laterale (Teh.)

- Raport între presiunea orizontală medie pe peretele vertical al unui siloz şi efortul unitar vertical mediu în material la acelaşi nivel.
  - Detalii carte: Detalii standard: SR EN 1991-4:2006 EUROCOD 1: Acțiuni asupra structurilor. Partea 4: Silozuri şi rezervoare.

Raportul tensiunii (Teh.)

- Tensiunea minimă raportată la tensiunea maximă într-o istorie de tensiune de amplitudine constantă sau într-un ciclu obținut dintr-o istorie de tensiune de amplitudine variabilă.
  - Detalii carte: Detalii standard: SR EN 1999-1-3:2007 EUROCOD 9: Proiectarea structurilor de aluminiu. Partea 1-3: Structuri care lucrează în regim de oboseală.

Raritate (Ec.)

- Insuficiență a unei resurse în raport cu o nevoie. În domeniul economic, raritatea nu există decât în raport cu nevoia obiectivă, recunoscută sau exprimată (în acest ultim caz, ea este asimilată cererii).
  - Detalii carte: Bernard, Y, Colli, J.C., Vocabulaire economique et financier, Editions du Seuil, Paris, 1989, p. 451.

Răspundere civilă (Jur.)

- Formă a răspunderii juridice care constă în obligația de a repara prejudiciul produs fie prin neexecutarea ori executarea necorespunzătoare a unui contract (răspundere civilă contractuală), fie printr-o faptă ilicită cauzatoare de prejudicii extracontractuale (răspundere civilă delictuală). Răspunderea civilă delictuală este forma generală de răspundere civilă şi, potrivit legii (art. 998-1002 din Codul civil), se poate angaja pentru fapta proprie, pentru fapta altei persoane (cum ar fi de exemplu răspunderea părinților pentru copii lor minori) ori pentru prejudiciile cauzate de lucruri, animale şi ruina edificiului – a se vedea şi răspundere penală.
  - Detalii carte: R. Dimitriu, Curs de drept civil, Editura Tribuna Economică, Bucureşti, 2002, p. 268-270.

Răspundere limitată (Ec.)

- Proprietarii firmei nu sunt personal responsabili pentru obligațiile acesteia.

Răspundere penală (Jur.)

- Formă a răspunderii juridice ce reprezintă consecinţa încălcării prevederilor normelor juridice de drept penal. Astfel, pentru a se realiza ordinea de drept penal, orice persoană trebuie să respecte întru totul normele juridice penale. O dată ce acestea sunt încălcate, statul este obligat să procedeze la sancţionarea persoanei care nu s-a conformat conduitei impuse de lege, iar acest lucru se aduce la îndeplinire prin tragerea la răspundere penală a făptuitorului, în sensul aplicării unei pedepse – a se vedea şi pedeapsă.
  - Detalii carte: C. Mitrache, C Mitrache, Drept penal român. Partea generală, ediţia a V-a revăzută şi adăugită, Editura Universul Juridic, Bucureşti, 2006, p. 333-334.

Răspunsul pieţei (Ec.)

- Orice activitate mentală sau fizică a cumpărătorului, suscitată de un incitator. Un răspuns nu este deci în mod necesar observabil din exterior, pentru că el poate fi exclusiv mental. Diferitele niveluri de răspuns al cumpărătorului pot să fie regrupate în trei categorii: - răspunsul cognitiv, care pune în cauză informaţiile deţinute şi cunoaşterea; - răspunsul afectiv, care priveşte atitudinea şi sistemul de evaluare; - răspunsul comportamental, care descrie acţiunea, respectiv nu numai actul de cumpărare ci, în egală măsură, comportamentul după cumpărare.
  - Detalii carte: Lambin, J., J., Le marketing strategique, Ed. Ediscience International, Paris, 1994, p. 128.

Rata de actualizare (Ec.)

- Rata dobânzii utilizată pentru calculul valorii prezente a cashflow-rilor viitoare.

Rata de capitalizare (Ec.)

- Rata de rentabilitate utilizată pentru determinarea valorii estimate a unui bun de capital. Se calculează ca un raport dintre venitul net al exploatării (EBIT) şi costul activului (preţul iniţial plătit pentru achiziţionarea activului sau valoarea sa de piaţă).

Rata de capitalizare bursieră (Ec.)

- Rata de rentabilitate aşteptată de investitori pentru deţinerea unei acţiuni timp de un an. Se calculează ca raport între valoarea estimată a dividendului pe acţiune (Div1) plus aprecierea cursului acţiunii (P1 P0) şi cursul acţiunii la începutul anului(P0). În cazul creşterii perpetue când dividendele estimate cresc cu o rată constantă g", rata de capitalizare bursieră se calculează ca sumă a randamentului dividendului (Div1/P0) plus rata estimată de creştere a dividendelor (g).
  - Detalii carte: Richard A.Brealey ,Stewart C. Myers: Principles of Corporate Finance, Mc Graw-Hill Co., p52.

Rata de Rentabilitate Economică (Ec.)

- Exprimă rentabilitatea întregului capital investit în firmă. De aceea această rata se mai numeşte şi rentabilitatea investiției. Se exprimă ca raport între profitul net şi activele totale ale firmei.

Rata de Rentabilitate Financiară (Ec.)

- Indicator de performanță care măsoară profitabilitatea firmei şi se exprimă ca raport între profitul net şi capitalul propriu. Măsoară capacitatea firmei de a remunera acționarii. Analiza ratei de rentabilitate financiare se poate realiza şi prin descompunerea sa în două rate şi anume, marja de profit net şi viteza de rotație a capitalului propriu.

Rata internă de rentabilitate (Ec.)

- Este rata de actualizare pentru care Valoarea Actuală Netă este nulă. Când Rata Internă de Rentabilitate a proiectului este superioară ratei de actualizare a întreprinderii, proiectul trebuie realizat, rentabilitatea fondurilor angajate fiind superioară costului lor de oportunitate. Clasamentul între mai multe proiecte se efectuează în ordinea descrescătoare a ratelor interne de rentabilitate având ca limită rata de actualizare a întreprinderii.
  - Detalii carte: Franck Bancel,Alban Richard, Les choix dinvestissement: Methodes traditionelles, flexibilite et analyse strategique, Ed.Economica,1995).

Rata marginală de substituire (Ec.)

- În teoria cererii consumatorului, rata marginală de substituire se referă la calitatea unui bun, să spunem Y, care este necesară pentru a compensa consumatorul în situația în care acesta ar abandona un alt bun, X, astfel încât nivelul său de bunăstare (utilitate) să rămână neschimbat. În analiza curbei de indiferență, rata marginală de substituire este, de fapt, panta curbei de indiferență care, la rândul ei, este egală cu raportul dintre utilitățile marginale ale celor două bunuri analizate.
  - Detalii carte: Nedelea Stefan, Microeconomie aplicata, Editura ASE, 2003, capitolul 4.

Rata medie de rentabilitate a investiției (Ec.)

- Exprimată în termeni contabili se exprimă ca raport între venitul net mediu anual şi valoarea medie a investiției. În calculele de evaluare a proiectelor se calculează ca raport între cash flow-rile de exploatare medii anuale ale proiectului şi costurile totale ale investiției.

Ratificare (Jur.)

- Aprobare a unui tratat de către organele ori autoritățile interne competente pentru a angaja statul semnatar pe plan internațional. În România, conform prevederilor constituționale, ratificarea tratatelor se face de către Parlament, prin adoptarea unei legi – a se vedea şi tratat.

Raționalizare (Ec.)

- Modificările aduse unui sistem (unei întreprinderi) în vederea aplicării dispozițiilor logice cu scopul obținerii unei eficiențe mai bune.
  - Detalii carte: Dictionnaire commercial de l`Academie des sciences commerciales, Ed. Hachette, Paris, 1979, p. 230.

Reabilitare (Teh.)

- Ansamblul de lucrări efectuate asupra unor structuri, instalații(sisteme), sau componente cu scopul de a restabili starea tehnică şi de eficiență a acestora la un nivel comparabil cu cel inițial definit în proiectul aprobat, dar fără modificarea tehnologiei inițiale.
  - Detalii carte: Normativ privind exploatarea sistemelor centralizate de alimentare cu energie termica (rețele şi puncte termice)
- Ansamblul măsurilor constructive necesare aplicate pentru îmbunătățirea condițiilor şi parametrilor de lucru ai unui obiect existent al sistemului în vederea revenirii la parametrii proiectați de funcționare.
  - Detalii carte: Normativ pentru exploatarea şi reabilitarea conductelor pentru transportul apei - Indicativ NE 035-06.

Reabilitarea instalațiilor termice (Teh.)

- Efectuarea lucrărilor de reparații, completări şi/sau înlocuiri de echipamente pentru readucerea instalațiilor la parametri inițiali din proiect.
  - Detalii carte: Ghid pentru determinarea performanțelor energetic ale instalațiilor de încălzire şi de apă caldă de consum din clădirile publice existente în vederea reabilitării şi modernizării acestora. Indicativ:GT 038 02.

Reactivitate (Ec.)

- Capacitate de a reacționa. Calitate a unui sistem de a primi şi analiza rapid informații pentru a detecta oportunități şi pericole, precum şi a lua măsurile necesare pentru a face față acestor evenimente. Sistemul de reactivitate răspunde întrebării: Cum se optimizează raportul între, pe de o parte, viteza de apariție şi forma pericolului şi, pe de altă parte, forma răspunsului şi timpului de reacție?
  - Detalii carte: Serraf, G., Dictionnaire methodologique du marketing, Les Editions d`organisation, Paris, 1985, p. 204.

Reasigurare (Jur.)

- Operațiunea care constă în preluarea riscurilor cedate de un asigurător/reasigurator. Reasigurarea se realizează deci printr-un contract prin care reasiguratorul, proporțional cu primele încasate şi riscurile preluate de la reasigurat, suportă o parte din indemnizația de asigurare datorată de reasigurat în cazul producerii cazului asigurat. Activitatea de reasigurare se grupează în reasigurări de viață, reasigurări generale şi reasigurări compozite. Contractul de reasigurare se încheie direct între o societate de asigurare şi o altă societate de asigurare-reasigurare sau numai de reasigurare, având drept scop principal dispersarea riscurilor asigurate.

- Detalii carte: I. Sferdian, Dreptul asigurărilor, Editura C.H.Beck, Bucureşti, 2007, p. 26.

Recepția lucrărilor de construcții (Teh.)

- Rezultatul activității unei comisii specializate concretizat în documentul prin care se certifică faptul că lucrarea realizată corespunde cerințelor de calitate specificate în Legea 10/95 şi asigură parametrii tehnologici pentru care a fost proiectată; ea marchează momentul în care construcția intră în faza de exploatare.
  - Detalii carte: Normativ pentru exploatarea şi reabilitarea conductelor pentru transportul apei - Indicativ NE 035-06.

Rechemare (Ec.)

- Orice măsură care are ca scop returnarea unui produs pentru construcții care a fost deja pus la dispoziția utilizatorului final.
  - Detalii carte: Regulamentul (UE) nr. 305/2011 al Parlamentului European şi al Consiliului din 9 martie 2011 de stabilire a unor condiții armonizate pentru comercializarea produselor pentru construcții şi de abrogare a Directivei 89/106/CEE a Consiliului Text cu relevanță pentru SEE, Jurnalul Oficial al UE, L 088 , 04/04/2011 p. 0005 – 0043.

Rechizitoriu (Jur.)

- Actul procedural prin care procurorul urmează să dispună trimiterea în judecată a inculpatului şi totodată să sesizeze instanța de judecată – a se vedea şi inculpat.
  - Detalii carte: I. Neagu, Tratat de procedură penală. Partea specială, Editura Universul Juridic, Bucureşti, 2009, p. 143-149

Reglaj (Teh.)

- Compararea unei valori, poziții, etc. cu o valoare de referință (de ex. compararea valorii semnalului de ieşire dat de un canal de măsura cu valoarea variabilei fizice măsurate cu un etalon) şi corectarea acesteia dacă se constată deviații față de situația inițială.
  - Detalii carte: Normativ privind exploatarea sistemelor centralizate de alimentare cu energie termica (rețele şi puncte termice).

Reglaj calitativ (Teh.)

- Metodă de reglare a cantității de căldură prin variația temperaturii agentului termic, păstrându-se constant debitul de agent termic vehiculat.
  - Detalii carte: Normativ privind exploatarea sistemelor centralizate de alimentare cu energie termica (rețele şi puncte termice).

Reglaj cantitativ (Teh.)

- Metoda de reglare a cantității de căldură prin variația debitului de agent termic vehiculat, păstrându-se constantă temperatură agentului termic.

- Detalii carte: Normativ privind exploatarea sistemelor centralizate de alimentare cu energie termica (rețele şi puncte termice).

Reglaj mixt (Teh.)

- Metodă de reglare a puterii termice prin care variază atât debitul cât şi temperatura agentului termic.
  - Detalii carte: Normativ privind exploatarea sistemelor centralizate de alimentare cu energie termica (rețele şi puncte termice).

Regulamentul general de urbanism (Teh.)

- Sistemul de norme tehnice, juridice şi economice care stă la baza elaborării planurilor de urbanism, precum şi a regulamentelor locale de urbanism. Regulamentul general de urbanism este anexă la Hotărârea Guvernului nr. 525/1996 (pentru aprobarea Regulamentului general de urbanism) a se vedea şi plan urbanistic general, plan urbanistic zonal, plan urbanistic de detaliu, regulament local de urbanism.
  - Detalii lege: Regulamentul general de urbanism este anexa la Hotărârea Guvernului nr. 525/1996 (pentru aprobarea Regulamentului general de urbanism).
- Reprezintă sistemul de norme tehnice, juridice şi economice care stă la baza elaborării planurilor de urbanism, precum şi a regulamentelor locale de urbanism.
  - Detalii carte: Regulamentul general de urbanism este anexă la Hotărârea Guvernului nr. 525/1996 (pentru aprobarea Regulamentului general de urbanism).

Regulamentul local de urbanism (Jur.)

- Cuprinde şi detaliază prevederile Planului urbanistic general şi ale Planului urbanistic zonal referitoare la modul concret de utilizare a terenurilor, precum şi de amplasare, dimensionare şi realizare a volumelor construite, amenajărilor şi plantațiilor.

Relații publice (Ec.)

- Fac parte din politica de comunicare externă a întreprinderii şi grupează acțiunile nonpublicitare destinate stabilirii de contacte directe, sistematice cu persoane influente în scopul câştigării simpatiei marelui public.
  - Detalii carte: Bernadet, J. P., Bouchez, A., Pihier, S., Precis de marketing, Ed. Nathan, Paris, 1998, p. 144.
- Ansamblul mijloacelor utilizate de întreprinderi pentru a crea un climat de încredere în personalul lor, în mediile cu care ele sunt în raport, cu scopul de a le susține activitatea şi a-i favoriza astfel dezvoltarea. În final, ele trebuie să devină ansamblul armonios al relațiilor sociale născute din activitatea economică realizată într-un climat de loialitate şi adevăr.
  - Detalii carte: Chaumely J., Huisman, D., Les relations publiques. Que sais-je?, Ed. PUF, 1992.

Relief (Teh.)

- Tip de sculptură concepută pentru a fi integrată într-un cadru - cel mai adesea arhitectural - ceea ce face ca formele profilate să fie ataşate unei suprafeţe de fundal. În funcţie de gradul de profilare a formelor faţă de suprafaţă de fundal distingem: altorelieful = relief înalt; basorelieful = relief plat; relieful adâncit, relieful în tehnica meplat, relieful incizat ş.a.

Renolit (Teh.)

- Firma producătoare a foliei cu acelaşi nume. Este o folie specială din plastic, rezistenţa la intemperii, utilizată pentru acoperirea profilelor din PVC sau a panelurilor. Conferă materialului acoperit o textură şi culoare foarte asemănătoare lemnului de diferite esenţe dar există într-o gamă variată de culori cu diverse nuanţe.

Reparaţie (Teh.)

- Activităţi efectuate pentru a păstra sau a restabili funcţia unei structuri care sunt în afara definiţiei de mentenanţă.
    - Detalii carte: Detalii standard: SR EN 1990:2004 EUROCOD: Bazele proiectării structurilor.

Reparaţie (Teh.)

- Ansamblul de lucrări de mentenanţă corectivă prin care se îndepărtează defectul survenit la o structură, instalaţie (sistem) sau componentă, astfel încât aceasta să poată fi repusă în funcţiune.
    - Detalii carte: Normativ privind exploatarea sistemelor centralizate de alimentare cu energie termica (reţele şi puncte termice).
- Intervenţie determinată de exploatarea obişnuită (care produce o uzură normală), având ca obiect restabilirea stării proiectate sau modernizarea liniilor existente, în scopul asigurării circulaţiei trenurilor în condiţii de siguranţă, cu viteze de circulaţie şi tonaje stabilite. Reparaţiile pot fi: reparaţii totale, ale întregului ansamblu de elemente care alcătuiesc calea (şine, traverse, sisteme de prindere a şinelor, aparate de cale, prisma căii, substratul căii, terasamente, lucrări de apărare consolidare a terasamentelor, etc.); reparaţii parţiale, a unui singur element sau a mai multor elemente din care este alcătuită calea (refacţie de şine, refacţie de traverse, etc.).
    - Detalii carte: Normativ privind proiectarea liniilor şi staţiilor de cale ferată pentru viteze pana la 200km/h - indicativ NP 109 04.

Reprezentant autorizat (Ec.)

- Orice persoană fizică sau juridică stabilită în Uniune care a primit un mandat scris din partea fabricantului pentru a acţiona în numele acestuia în legătură cu sarcini specificate.
    - Detalii carte: Regulamentul (UE) nr. 305/2011 al Parlamentului European şi al Consiliului din 9 martie 2011 de stabilire a unor condiţii armonizate pentru comercializarea produselor pentru construcţii şi de abrogare a Directivei

89/106/CEE a Consiliului Text cu relevanță pentru SEE, Jurnalul Oficial al UE, L 088 , 04/04/2011 p. 0005 – 0043

Restructurare (Ec.)

- Proces de schimbare a structurii capitalului companiei fără modificări în activele sale.

Rețea de distribuție (Teh.)

- Ansamblul conductelor, armăturilor şi lucrărilor auxiliare, legate tehnologic, prin care apa din rezervor este transportată la fiecare utilizator, la presiunea de folosire.
  - Detalii carte: Normativ pentru exploatarea şi reabilitarea conductelor pentru transportul apei - Indicativ NE 035-06.

Rețea termică (Teh.)

- Ansamblul de conducte, instalații de pompare şi de alte instalații auxiliare, cu ajutorul cărora se transportă continuu şi în regim controlat energie termică de la producători la consumatori.
  - Detalii carte: Normativ privind exploatarea sistemelor centralizate de alimentare cu energie termica (rețele şi puncte termice).

Rețea termică (Teh.)

- Ansamblul de conducte, instalații de pompare şi de alte instalații auxiliare, cu ajutorul cărora se transportă continuu şi în regim controlat energie termică de la producători la consumatori.
  - Detalii carte: Normativ privind exploatarea sistemelor centralizate de alimentare cu energie termică (rețele şi puncte termice).

Rețea termică de distribuție (Teh.)

- Ansamblul de conducte, instalații de pompare şi de alte instalații auxiliare, cu ajutorul cărora se distribuie continuu şi în regim controlat energie termică din stațiile termice sau din centrale termice al consumatori.
  - Detalii carte: Normativ privind exploatarea sistemelor centralizate de alimentare cu energie termică (rețele şi puncte termice).

Rețea termică de transport (Teh.)

- Ansamblul de conducte, instalații de pompare şi de alte instalații auxiliare, cu ajutorul cărora se transportă continuu şi în regim controlat energie termică de la producătorii la stațiile termice şi/sau la consumatori.

Rețea termică primară (Teh.)

- Ansamblul de conducte cuprinse între limită clădirii principale a unei centrale termice şi punctele termice, unde au loc prepararea agentului termic de încălzire (de parametrii reduşi) şi apă caldă de consum.
    - Detalii carte: Normativ privind exploatarea sistemelor centralizate de alimentare cu energie termică (rețele şi puncte termice).

Rețea termică secundară (Teh.)

- Ansamblul de conducte cuprinse între limita clădirii punctului termic sau a unei centrale termice de apă caldă şi limită clădirii consumatorilor de căldura şi apă caldă de consum.
    - Detalii carte: Normativ privind exploatarea sistemelor centralizate de alimentare cu energie termică (rețele şi puncte termice).

Retehnologizare (Teh.)

- Ansamblu de lucrări de înlocuire a unor tehnologii existente,uzate moral şi/sau fizic cu tehnologii bazate pe concepții tehnice de dată recentă, în scopul creşterii producției, reducerii consumurilor specifice de energie, scăderii cheltuielilor de exploatare şi întreținere, schimbării combustibililor sau tehnologiilor de ardere, reducerii emisiilor poluante etc. Retehnologizarea majorează valoarea de intrare a mijloacelor fixe. NOTĂ: Lucrările de retehnologizare nu constituie lucrări de mentenanță întrucât presupun un volum important de lucrări de modificare cu scop de îmbunătățire, aplicate unei instalații prin înlocuirea unor porțiuni mari din aceasta sau/şi prin adăugarea unor componente.
    - Detalii carte: Normativ privind exploatarea sistemelor centralizate de alimentare cu energie termica (rețele şi puncte termice).
- Ansamblul măsurilor constructive necesare pentru aducerea sistemului vizat la parametrii de funcționare mai buni decât cei pentru care a fost realizat inițial, precum: extinderea sistemului, creşterea debitului transportat, creşterea presiunii de funcționare, îmbunătățirea calității apei, creşterea duratei de viață, reducerea consumului de energie, reducerea pierderii de apă, creşterea siguranței în funcționare etc.
    - Detalii carte: Normativ pentru exploatarea şi reabilitarea conductelor pentru transportul apei - Indicativ NE 035-06.

Reținere (Jur.)

- Măsură preventivă privativă de libertate ce poate fi dispusă fie de organul de cercetare penală, fie de procuror, pentru o perioadă de cel mult 24 de ore, fără a putea fi prelungită. Pentru a putea fi dispusă reținerea, trebuie să fie îndeplinite mai multe condiții prevăzute de lege, cum ar fi: să existe probe sau indicii că persoana față de care este dispusă a săvârşit o faptă penală, pentru respectiva faptă legea să prevadă pedeapsa detențiunii pe viață sau închisoarea (condiția fiind îndeplinită chiar şi când se prevede pedeapsa închisorii alternativ cu amenda), iar învinuitul sau inculpatul trebuie să fi fost ascultat în prezența apărătorului. Timpul reținerii se va deduce din durata pedepsei închisorii pronunțate prin hotărâre judecătorească – a se vedea şi măsuri preventive.
    - Detalii lege: art. 143 şi 144 din Codul de procedură penală.

Retragere (Ec.)

- Orice măsură cu scopul de a împiedica comercializarea unui produs pentru construcții din lanțul de aprovizionare.
  - Detalii carte: Regulamentul (UE) nr. 305/2011 al Parlamentului European şi al Consiliului din 9 martie 2011 de stabilire a unor condiții armonizate pentru comercializarea produselor pentru construcții şi de abrogare a Directivei 89/106/CEE a Consiliului Text cu relevanță pentru SEE, Jurnalul Oficial al UE, L 088 , 04/04/2011 p. 0005 – 0043.

Retroactivitate (Jur.)

- Caracter al unui act juridic ori al unei sancțiuni civile (cum ar fi, de exemplu, nulitatea sau rezoluțiunea), care constă în producerea efectelor acestora pentru trecut.
  - Detalii carte: G. Beleiu, Drept civil român. Introducere în dreptul civil. Subiectele dreptului civil, ediția a XI-a revăzută şi adăugită de M. Nicolae şi P. Truşcă, Editura Universul Juridic, Bucureşti, 2007, p. 214.
- Excepție de la principiul neretroactivității legii consacrat de către Constituția României, potrivit căreia legea nouă reglementează şi situații juridice născute înainte de intrarea sa în vigoare. De principiu, legea nu are forță retroactivă, însă din rațiuni umanitare, se recunoaşte o astfel de forță legii penale mai favorabile (art. 15 alin. 2 din Constituția României) – a se vedea şi neretroactivitate.
  - Detalii carte: Catedra de Drept, Academia de Studii Economice, Drept civil, vol. I, Editura Lumina Lex, Bucureşti, 2000, p. 40.

Revizie (Teh.)

- Ansamblu de lucrări de mentenanță preventivă complexe, executate la intervale fixe de timp sau stabilite funcție de starea structurilor, instalațiilor (sistemelor) sau componentelor,cu scopul de a restabili, pentru o perioada, potențialul funcțional şi de fiabilitate al acestora, la valorile din proiectul aprobat. Efectuarea reviziilor presupune deschiderea echipamentelor, repararea defectelor constatate şi înlocuirea componentelor îmbătrânite chiar dacă acestea mai sunt în stare de funcționare.
  - Detalii carte: Normativ privind exploatarea sistemelor centralizate de alimentare cu energie termica (rețele şi puncte termice).

Revizie (reparație) capitală (Teh.)

- Revizie executată cu demontarea completă a structurilor,instalațiilor(sistemelor) sau componentelor,prin care parametrii tehnico - funcționali sunt restabiliți la un nivel comparabil cu cel inițial, de proiect. Revizia (reparația capitală) se planifica atunci când, după efectuarea mai multor revizii (reparații)curente ,parametrii de funcționare ai structurii, instalației(sistemului) sau componentei continua sa scadă.

Revizie tehnică (Teh.)

- Revizie de mică amploare,executată înaintea unor revizii(reparații)curente/capitale, având şi rolul de a constata starea tehnică a structurilor,instalațiilor(sistemelor) şi componentelor în vederea executării reviziilor(reparațiilor)curente.
  - Detalii carte: Normativ privind exploatarea sistemelor centralizate de alimentare cu energie termică (rețele şi puncte termice).

Rezemare discontinuă (Teh.)

- Rezemarea discontinuă este o situație în care un siloz este susținut folosind console locale sau stâlpi care asigură un număr limitat de reazeme înguste în jurul circumferinței silozului. În mod obişnuit se folosesc patru sau şase reazeme discontinui, dar se întâlnesc de asemenea şi cazuri cu trei sau mai mult de şase reazeme.

Rezervor (Teh.)

- Structură de înmagazinare utilizată la depozitarea lichidelor.
  - Detalii carte: Detalii standard: SR EN 1991-4:2006 EUROCOD 1: Acțiuni asupra structurilor. Partea 4: Silozuri şi rezervoare.

Rezistență (a materialului) (Teh.)

- Caracteristică mecanică a unui material care indică capacitatea acestuia de a rezistă la acțiuni, de obicei exprimate în unități de efort.
  - Detalii carte: Detalii standard: SR EN 1990:2004 EUROCOD: Bazele proiectării structurilor.

Rezistență (capacitate portantă) (Teh.)

- Aptitudine a unui element sau a unei componente, sau a unei secțiuni a unui element sau a unei componente a unei structuri, de a rezista la acțiuni fără cedare mecanică de exemplu rezistență la încovoiere, rezistență la flambaj, rezistență la întindere.

Rezistența caracteristică a zidăriei (Teh.)

- Valoare a rezistenței zidăriei a cărei probabilitate de a nu fi despărțită este de 5% într-o serie de încercări presupusă (ipotetic) nelimitată. Această valoare corespunde, de regulă, unui fractil prestabilit al distribuției statistice prezumate a proprietății respective a materialului sau a produsului. În anumite cazuri, o valoare nominală poate fi considerată ca valoare caracteristică.
  - Detalii carte: Detalii standard: SR EN 1996-1-1:2006 EUROCOD 6: Proiectarea structurilor de zidărie. Partea 1-1: Reguli generale pentru construcții de zidărie armată şi nearmată.

Rezistența caracteristică la pierderea stabilității (Teh.)

- Încărcare asociată pierderi stabilității, în prezența unei comportări neelastice de material, a imperfecțiunilor geometrice şi structurale, care se produc în practica în construcție, şi a efectului încărcărilor care urmează.
  - Detalii carte: Detalii standard: SR EN 1993-1-6:2007 EUROCOD 3: Proiectarea structurilor din oțel. Partea 1-6: Rezistența şi stabilitatea plăcilor curbe subțiri.

Rezistența critică la pierderea stabilității (Teh.)

- Cea mai mică încărcare limită sau de bifurcație obținută în ipoteza condițiilor ideale de comportare elastică a materialului, o geometrie perfectă, o aplicare perfectă a încărcărilor, un reazem perfect, izotropia materialului şi absența tensiunilor reziduale (analiza LBA).
  - Detalii carte: Detalii standard: SR EN 1993-1-6:2007 EUROCOD 3: Proiectarea structurilor din oțel. Partea 1-6: Rezistența şi stabilitatea plăcilor curbe subțiri.
- Cea mai mică încărcare limită sau de bifurcație obținută în ipoteza condițiilor ideale de comportare elastică a materialului, o geometrie perfectă, o aplicare perfectă a încărcărilor, un reazem perfect, izotropia materialului şi absența tensiunilor reziduale (analiza LBA).

Rezistența de calcul la pierderea stabilității (Teh.)

- Valoarea de calcul a încărcării la pierderea stabilității, obținută prin împărțirea rezistenței caracteristice la pierderea stabilității cu coeficientul parțial de rezistență.
  - Detalii carte: Detalii standard: SR EN 1993-1-6:2007 EUROCOD 3: Proiectarea structurilor din oțel. Partea 1-6: Rezistența şi stabilitatea plăcilor curbe subțiri.

Rezistența de referință la oboseală (Teh.)

- Variația tensiunii de amplitudine constantă Δσc pentru o anumită categorie de detaliu pentru o anduranță Nc = 2x106 cicluri.
  - Detalii carte: Detalii standard: SR EN 1999-1-3: 2007 EUROCOD 9: Proiectarea structurilor de aluminiu. Partea 1-3: Structuri care lucrează în regim de oboseală.

Rezistența la compresiune a elementelor pentru zidărie (Teh.)

- Rezistența medie la compresiune a unui număr specificat de elemente pentru zidărie. (a se vedea standardele de la EN 771-1 până la EN 771-6).
  - Detalii carte: Detalii standard: SR EN 1996-1-12006 EUROCOD 6: Proiectarea structurilor de zidărie. Partea 1-1: Reguli generale pentru construcții de zidărie armată şi nearmată.

Rezistența la compresiune a mortarului (Teh.)

- Rezistența medie la compresiune a unui număr specificat de epruvete din mortar după 28 zile de conservare.
  - Detalii carte: Detalii standard: SR EN 1996-1-1:2006 EUROCOD 6: Proiectarea structurilor de zidărie. Partea 1-1: Reguli generale pentru construcții de zidărie armată şi nearmată.

Rezistența la compresiune a zidăriei (Teh.)

- Rezistență a zidăriei la compresiune determinată fără a lua în calcul efectul de fretare al platanelor presei, zvelteţea probei şi excentricitatea încărcării.
    - Detalii carte: Detalii standard: SR EN 1996-1-1:2006 EUROCOD 6: Proiectarea structurilor de zidărie. Partea 1-1: Reguli generale pentru construcții de zidărie armată şi nearmată.

Rezistența la compresiune standardizată a elementelor pentru zidărie (Teh.)

- Rezistență la compresiune a elementelor pentru zidărie raportată la rezistența la compresiune a unui element pentru zidărie echivalent cu o lățime de 100 mm x 100 mm înălțime (a se vedea standardele de la EN 771-1 până la EN 771-6).
    - Detalii carte: Detalii standard: SR EN 1996-1-1:2006 EUROCOD 6: Proiectarea structurilor de zidărie. Partea 1-1: Reguli generale pentru construcții de zidărie armată şi nearmată.

Rezistența la foc (Teh.)

- Aptitudine a unei structuri, a unei părți de structură sau a unui element de construcție să răspundă, funcțiilor cerute (capacitate portantă şi/sau de separare) pentru o densitate a sarcinii termice, o anumită expunere la foc şi o durata specificată.
    - Detalii carte: Detalii standard: SR EN 1991-1-22004 EUROCOD 1: Acțiuni asupra structurilor. Partea 1-2: Acțiuni generale. Acțiuni asupra structurilor expuse la foc.

Rezistența la foc standardizată (Teh.)

- Aptitudine a unei structuri sau a unei părți a acesteia (în general, numai elemente) să păstreze funcțiile cerute (funcții portante sau de separare) pe timpul expunerii la căldură conform curbei temperatură-timp standardizate pentru o combinație de încărcări şi o durată de timp determinată.
    - Detalii carte: Detalii standard: SR EN 1991-1-2:2004 EUROCOD 1: Acțiuni asupra structurilor. Partea 1-2: Acțiuni generale. Acțiuni asupra structurilor expuse la foc.

Rezistența la forfecare a zidăriei (Teh.)

- Rezistență a zidăriei supuse la forfecare.
    - Detalii carte: Detalii standard: SR EN 1996-1-1:2006 EUROCOD 6: Proiectarea structurilor de zidărie. Partea 1-1: Reguli generale pentru construcții de zidărie armată şi nearmată.

Rezistența la încovoiere a zidăriei (Teh.)

- Rezistență a zidăriei la încovoiere.

- Detalii carte: Detalii standard: SR EN 1996-1-1:2006 EUROCOD 6: Proiectarea structurilor de zidărie. Partea 1-1: Reguli generale pentru construcții de zidărie armată şi nearmată.

Rezistența plastică de referință (Teh.)

- Încărcarea limită plastică determinată considerând condițiile ideale de comportare rigid-plastic a materialului, o geometrie perfectă, o aplicare perfectă a încărcărilor, un reazem perfect, izotropia materialului (modelată folosind analiza MNA).
  - Detalii carte: Detalii standard: SR EN 1993-1-6:2007 EUROCOD 3: Proiectarea structurilor din oțel. Partea 1-6: Rezistența şi stabilitatea plăcilor curbe subțiri.

Rezonanță (Teh.)

- Sistemul supus la vibrații armonice forțate se găseşte în rezonanță, dacă orice modificare cât de mică a frecvenței excitației conduce la o reducere a răspunsului sistemului.
  - Detalii carte: Detalii standard: SR EN 1991-3: 2007 EUROCOD 1: Acțiuni asupra structurilor. Partea 3: Acțiuni induse de poduri rulante şi maşini.

Rho (Ec.)

- Sensibilitatea valorii unui contract financiar la mici schimbări în rata dobânzii.

Rigiditate (Teh.)

- Proprietate utilizată în calculul deformațiilor structurale, ca şi modulul de elasticitate, modulul de forfecare, modulul de alunecare.
  - Detalii carte: Detalii standard: SR EN 1995-1-1:2004 EUROCOD 5: Proiectarea structurilor de lemn. Partea 1-1: Generalități. Reguli comune şi reguli pentru clădiri.

Rigiditate la încovoiere a secțiunii fisurate (Teh.)

- Rigiditate EaI2 a unei secțiuni transversale a unui element compozit în care I2 este momentul de inerție al secțiunii echivalente active de oțel calculate neglijând betonul întins, dar incluzând armătura.

Rigiditate la încovoiere a secțiunii nefisurate (Teh.)

- Rigiditate EaI1, a unei secțiuni transversale a unui element compozit în care I1 este momentul de inerție al secțiunii echivalente active de oțel calculate în ipoteza că betonul întins nu este fisurat.
  - Detalii carte: Detalii standard: SR EN 1994-2:2006 EUROCOD 4: Proiectarea structurilor compozite de oțel şi beton. Partea 2: Reguli generale şi reguli pentru poduri.

Rigidizare inelară (Teh.)

- Element de rigidizare local dispus după circumferința plăcii curbe subțiri de rotație la un nivel indicat de pe meridian. În mod normal se consideră ca nu are rigiditate la deformații în afara planului sau, dar este rigid la deformații în planul inelului. Acest element este prevăzut pentru a asigura stabilitatea sau pentru preluarea încărcărilor ce acționează în planul inelului.
  - Detalii carte: Detalii standard: SR EN 1993-1-6:2007 EUROCOD 3: Proiectarea structurilor din oțel. Partea 1-6: Rezistența şi stabilitatea plăcilor curbe subțiri.
- Rigidizare inelară este un element de rigidizare locală care înconjoară circumferința structurii, la un punct dat de pe meridian. Se asumă premiza că nu există nicio rigiditate în planul meridian al structurii. Aceasta este prevăzută pentru a mări stabilitatea sau pentru a introduce încărcări locale, şi nu ca un element principal pentru capacitatea portantă. La o manta de revoluție aceasta este circulară, iar la structurile rectangulare ia forma secțiunii rectangulare din plan.

Rigidizare longitudinală (Teh.)

- Rigidizarea longitudinală este un element de rigidizare locală care urmăreşte meridianul mantalei, reprezentând generatoarea mantalei de revoluție. Aceasta este prevăzută pentru a mări stabilitatea, sau pentru a ajuta în cazul introducerii încărcărilor locale sau la preluarea încărcărilor axiale. Nu este destinată să asigure o capacitate portantă pentru încovoierea datorită încărcărilor transversale.
  - Detalii carte: Detalii standard: SR EN 1993-4-1:2007 EUROCOD 3: Proiectarea structurilor din oțel. Partea 4-1: Silozuri.

Rigidizare meridiană (Teh.)

- Element de rigidizare locală care urmăreşte meridianul plăcii curbe subțiri, şi care reprezintă generatoarea plăcii curbe subțiri de rotație. Acest element se prevede a asigura stabilitatea locală sau pentru a participa la preluarea încărcărilor locale. Acesta nu are destinația de a asigura rezistența globală a plăcii curbe subțiri din încărcările transversale.
  - Detalii carte: Detalii standard: SR EN 1993-1-6:2007 EUROCOD 3: Proiectarea structurilor din oțel. Partea 1-6: Rezistența şi stabilitatea plăcilor curbe subțiri.

Rigidizări cu zonă activă (Teh.)

- Se spune că rigidizările sunt cu zonă activă, când proprietățile peretelui mantalei şi rigidizările individuale permit tratarea ca o secțiune compusă, folosind o lățime egală cu un multiplu întreg al distanței dintre rigidizări. Proprietățile de rigiditate ale unui perete de manta cu rigidizări "extinse" sunt ortotropice, cu termeni excentrici, care conduc la o asociere a comportării de încovoiere cu cea de întindere.
  - Detalii carte: Detalii standard: SR EN 1993-4-1:2007 EUROCOD 3: Proiectarea structurilor din oțel. Partea 4-1: Silozuri.

Risc (Teh.)

- Măsură a combinației (de regulă un produs) dintre probabilitatea sau frecvența de apariție a unui hazard definit şi mărimea consecințelor acestei apariții.
  - o Detalii carte: Detalii standard: SR EN 1991-1-7:2007 EUROCOD 1: Acțiuni asupra structurilor. Partea 1-7: Acțiuni generale – Acțiuni accidentale.

Risc (Ec.)

- Fenomen aleatoriu, corespunzător unei situații în care viitorul nu este previzibil decât cu anumite probabilități, în opoziție cu incertitudinea, care corespunde unui viitor total imprevizibil (scăpând calculului) şi cu certitudinea, care permite o predicție, adică o previziune efectuată cu o probabilitate egala cu 1.
  - o Detalii carte: Lexique d`economie, 1999, p. 543.

Risc asigurat (Jur.)

- Evenimentul viitor, posibil, dar incert, la care sunt expuse bunurile, viața sau sănătatea unei persoane şi care poate cauza daune acestora, pentru a cărui acoperire s-a încheiat contractul de asigurare – a se vedea şi contract de asigurare.
  - o Detalii carte: T. Prescure, Curs de contracte civile, Editura Rosetti, Bucureşti, 2003, p. 390.

Risc corporativ (Ec.)

- Riscul total apărut într-o activitate economică se poate defini ca risc al corporației. Riscul corporației cuprinde două mari tipuri de risc: riscul financiar, care apare din FINANȚAREA PRIN ÎMPRUMUT şi riscul economic, care este riscul fundamental al oricărei activități curente dintr-o firmă.
  - o Detalii carte: www.capital.ro/dictionar, termeni economici şi manageriali.

Risc de inițiere a incendiului (Teh.)

- Parametru care ia în considerare probabilitatea aprinderii şi care este funcție de aria compartimentului şi de destinație.
  - o Detalii carte: Detalii standard: SR EN 1991-1-2:2004 EUROCOD 1: Acțiuni asupra structurilor. Partea 1-2: Acțiuni generale. Acțiuni asupra structurilor expuse la foc.

Risc unic (Ec.)

- Factori de risc care afectează numai o companie. Este denumit de asemenea risc specific, risc diversificabil, sau risc nesistematic.

Riscul de exploatare (Ec.)

- Exprimă riscul activelor reale ale unei companii sau riscul afacerii şi ca urmare riscul de a nu obține venituri din exploatare.

Riscul de piață (Ec.)

- Definit şi ca risc sistemic sau sistematic, el cuprinde sursele de risc care afectează întreaga piață de capital.

Ritmul de lucru (Ec.)

- Reprezintă durata de execuție a unui proces de muncă pe un front de lucru, în cadrul unui sector.

Robustețe (Teh.)

- Capacitate a unei structuri de a rezista unor evenimente ca incendii, explozii, şocuri sau consecințelor unor erori umane, fără a fi afectată într-o măsură disproporționată față de cauza inițială.
  - Detalii carte: Detalii standard: SR EN 1991-1-7:2007 EUROCOD 1: Acțiuni asupra structurilor. Partea 1-7: Acțiuni generale – Acțiuni accidentale.

Rost (Teh.)

- Suprafața de separare între două materiale diferite sau nu, în general fără gol şi fără rezistența la tracțiune perpendiculară.
  - Detalii carte: Ghid privind identificarea şi clasificarea defectelor la tunelurile pentru căi de comunicație C172/2002.

Rost de aşezare (orizontal) (Teh.)

- Strat de mortar între fețele de aşezare ale elementelor pentru zidărie.
  - Detalii carte: Detalii standard: SR EN 1996-1-1:2006 EUROCOD 6: Proiectarea structurilor de zidărie. Partea 1-1: Reguli generale pentru construcții de zidărie armată şi nearmată.

Rost de separare (Teh.)

- Rost care permite mişcarea liberă în planul peretelui.
  - Detalii carte: Detalii standard: SR EN 1996-1-1:2006 EUROCOD 6: Proiectarea structurilor de zidărie. Partea 1-1: Reguli generale pentru construcții de zidărie armată şi nearmată.

Rost de zidărie (Teh.)

- Spațiul umplut sau nu cu mortar, dintre două elemente. - rosturi între moloane - rosturi între pietrele de talie - rosturi între cărămizi - rosturi de betonare - rosturi între inele.
  - Detalii carte: Ghid privind identificarea şi clasificarea defectelor la tunelurile pentru căi de comunicație C172/2002.

Rost între cărămizi (Teh.)

- Spațiu dintre două rânduri de cărămizi, umplut cu mortar.
  - Detalii carte: Ghid privind tehnologia de stopare a igrasiei cu membrane izolatoare rigide la pereții din zidărie. Indicativ: GE 045 -02.

Rost longitudinal (Teh.)

- Rost de mortar vertical în grosimea zidului, paralel cu paramentul zidului.
  - Detalii carte: Detalii standard: SR EN 1996-1-1:2006 EUROCOD 6: Proiectarea structurilor de zidărie. Partea 1-1: Reguli generale pentru construcții de zidărie armată şi nearmată.

Rost sau smoartă (Teh.)

- Spațiu care separă doua inele succesive.
  - Detalii carte: Normativ pentru hidroizolarea tunelurilor pentru căi de comunicație cu folii din mase plastice. Indicativ N.E. 031-04.

Rost subțire (Teh.)

- Rost realizat cu mortar pentru rosturi subțiri.
  - Detalii carte: Detalii standard: SR EN 1996-1-1:2006 EUROCOD 6: Proiectarea structurilor de zidărie. Partea 1-1: Reguli generale pentru construcții de zidărie armată şi nearmată.

Rost vertical (rost de capăt) (Teh.)

- Rost de mortar perpendicular pe rostul de aşezare şi pe paramentul peretelui.
  - Detalii carte: Detalii standard: SR EN 1996-1-1:2006 EUROCOD 6: Proiectarea structurilor de zidărie. Partea 1-1: Reguli generale pentru construcții de zidărie armată şi nearmată.

Rostuire (Teh.)

- Mod de finisare a rostului de mortar în timpul execuției.
  - Detalii carte: Detalii standard: SR EN 1996-1-1:2006 EUROCOD 6: Proiectarea structurilor de zidărie. Partea 1-1: Reguli generale pentru construcții de zidărie armată şi nearmată.
- Operația de umplere a rosturilor dintre blocurile de piatră sau beton ale unei zidării sau dintre bolțarii de metrou.
  - Detalii carte: Normativ pentru exploatarea şi reabilitarea conductelor pentru transportul apei - Indicativ NE 035-06.

Rugină (Teh.)

- Produs vizibil de coroziune pe bază de oxizi de fier hidratați.

- Detalii carte: Ghid privind urmărirea comportării în exploatare a protecţiilor anticorozive la construcţii din otel. Măsuri de intervenţie. INCERC C180/2005.

Rupere din întindere (Teh.)

- Stare limită, ultima în care placa curbă subţire cedează prin rupere în secţiunea transversală datorită depăşirii rezistenţei la întindere.
  - Detalii carte: Detalii standard: SR EN 1993-1-6:2007 EUROCOD 3: Proiectarea structurilor din oţel. Partea 1-6: Rezistenţa şi stabilitatea plăcilor curbe subţiri.

Rurbanizare (Ec.)

- Interpenetrare a activităţilor rurale şi urbane în acelaşi spaţiu geografic.
  - Detalii carte: Lexique d`economie, 1999, p. 545.

SACET (Teh.)

- Sistem de alimentare.
  - Detalii carte: Normativ privind exploatarea sistemelor centralizate de alimentare cu energie termica (reţele şi puncte termice).

Saltea de amortizare (Teh.)

- Strat din pământ sau din zidărie uscată din piatră brută, executat deasupra inelelor de căptuşeală executate la zi, în scopul protejării capetelor tunelului contra căderilor de stânci şi a amortizării socului de cădere a stâncilor pe tunel.
  - Detalii carte: Normativ pentru hidroizolarea tunelurilor pentru căi de comunicaţie cu folii din mase plastice. Indicativ N.E. 031-04.

Saltea drenantă (Teh.)

- Zidărie uscată din piatră brută, aşezată îngrijit între intradosul conturului excavat şi hidroizolaţia de pe extradosul căptuşelii, având rolul de a colecta şi conduce la rigole şi barbacane apele de infiltraţie din masiv şi de a umple golul tehnologic rămas la execuţie.
  - Detalii carte: Normativ pentru exploatarea şi reabilitarea conductelor pentru transportul apei - Indicativ NE 035-06.

Şapă de protecţie (Teh.)

- Strat de protecţie a hidroizolaţiei de la intradosul căptuşelii, care vine în contact direct cu rocă din masiv.
  - Detalii carte: Normativ pentru exploatarea şi reabilitarea conductelor pentru transportul apei - Indicativ NE 035-06.

Sarcină ridicată Qh (Teh.)

- Sarcina ridicată include sarcina utilă (greutatea maximă a obiectului ridicat), precum şi greutatea dispozitivului de fixare a sarcinii şi o parte a cablurilor sau lanțurilor suspendate ale aparatului de ridicat, care sunt deplasate de structura podului rulant.
  - Detalii carte: Detalii standard: SR EN 1991-3:2007 EUROCOD 1: Acțiuni asupra structurilor. Partea 3: Acțiuni induse de poduri rulante şi maşini.

Sarcină termică (Teh.)

- Suma energiilor termice degajate prin arderea tuturor materialelor combustibile dintr-un spațiu (atât conținutul cât şi elementele de construcție).
  - Detalii carte: Detalii standard: SR EN 1991-1-2:2004 EUROCOD 1: Acțiuni asupra structurilor. Partea 1-2: Acțiuni generale. Acțiuni asupra structurilor expuse la foc.

Sarcină termică a consumatorilor (Teh.)

- Debitul de căldură - rezultat dintr-un bilanț termic - necesar unei încăperi pentru ca în condițiile date de parametrii climatici exteriori, de degajări şi consumuri ulterioare de căldură, să se asigure temperatura interioară de calcul permisă.
  - Detalii carte: Normativ privind exploatarea sistemelor centralizate de alimentare cu energie termică (rețele şi puncte termice).

Şarpantă (Teh.)

- Eşafodaj de bârne, forme metalice sau bare de beton armat, pentru a repartiza uniform greutatea învelitorii care se sprijină pe el şi pentru a trasa panta şi forma acesteia. Sinonim regional "armătura".

Sat (Jur.)

- A se vedea localitate rurală.

Satisfacție (Ec.)

- Stare de mulțumire; a avea destul în raport cu capacitățile sale de absorbție sau în raport cu ceea ce se aşteptă.
  - Detalii carte: Serraf, G., Dictionnaire methodologique du marketing, Les Editions d`organisation, Paris, 1985, p. 213.
- Sentimentul unei persoane rezultat din comparația performanțelor percepute despre produs cu aşteptările respectivei persoane.
  - Detalii carte: Kotler, Ph., Marketing-Management, Ed. Teora, Bucureşti, 1997, p. 75.

Scenariu de incendiu (Teh.)

- Descriere calitativă a evoluției unui incendiu în timp, identificând evenimentele cheie care îl caracterizează şi îl diferențiază de alte incendii posibile. Defineşte în general procesul de aprindere şi de dezvoltare, faza incendiului generalizat, faza de descreştere, precum şi ambientul înconjurător al clădirii şi toate sistemele care pot avea un impact asupra evoluției incendiului.

Scenariu de incendiu de calcul (Teh.)

- Scenariu de incendiu specific pe baza căruia se va efectua o analiza.
  - Detalii carte: Detalii standard: SR EN 1991-1-2: 004 EUROCOD 1: Acțiuni asupra structurilor. Partea 1-2: Acțiuni generale. Acțiuni asupra structurilor expuse la foc.

Schema programată de funcționare a SACET (Teh.)

- Schema de conexiuni stabilită de Operatorul de transport a energiei termice pentru a doua zi, ținându-se cont de situația energetică, retragerile din exploatare şi indisponibilitățile din sistem.
  - Detalii carte: Normativ privind exploatarea sistemelor centralizate de alimentare cu energie termică (rețele şi puncte termice).

Secțiune remanentă (Teh.)

- Secțiunea inițială a elementului redusă de adâncimea de carbonizare.
  - Detalii carte: Detalii standard: SR EN 1995-1-2:2004 EUROCOD 5: Proiectarea structurilor de lemn. Partea 1-2: Generalități. Calculul structurilor la foc.

Secțiune transversală efectivă (Teh.)

- Secțiune transversală a elementului structural folosită în metoda secțiunii transversale efective. Se obține prin eliminarea părților din secțiunea transversală care se consideră că au rezistență şi / sau rigiditate nulă.
  - Detalii carte: Detalii standard: SR EN 1995-1-2:2004 EUROCOD 5: Proiectarea structurilor de lemn. Partea 1-2: Generalități. Calculul structurilor la foc.

Sectoare economice (Ec.)

- O parte a activității globale.
  - Detalii carte: Lexique d`economie, 1999, p. 549.
- Grup de firme care oferă un produs sau o clasă de produse asemănătoare.
  - Detalii carte: Kotler, Ph., Principiile marketingului, Ed. Teora, Bucureşti, 1998, p. 1109
- Ansamblu de întreprinderi capacitând aceeaşi activitate principală.
  - Detalii carte: Ristea A. L.(coord.), Franc, V. I., Stegaroiu, I., Tanasescu, D., Marketing � Crestomatie de termeni şi concepte, Ed. Expert, 2004, p. 184.

- Distincția curentă a sectoarelor economice, bazată fie pe ritmul creşterilor de productivitate legate de progresul tehnic, fie pe bazele istorice de dezvoltare, permite să se identifice: - Sectorul primar, care acoperă activitățile agricole, forestiere, extracțiile miniere, pescuitul; - Sectorul secundar, unde o forță fizică, naturală, mecanică sau electrică este folosită pentru a transforma, a descoperi şi a construi materiale dintre cele mai complexe (orice activitate manufacturieră, toate industriile, întreprinderile de construcții şi lucrările publice); - Sectorul terțiar, respectiv toate activitățile care au fost generate în mediul sectorului secundar, apoi al sectorului primar, pe măsura progresului tehnologiilor. Mai recent, este propus un al patrulea sector, respectiv sectorul quaternar, care corespunde activităților speciale, constând în creşterea aportului de metode, de procedee de învățare, de prestații de materie cenuşie (cercetare, creativitate, strategie, organizare, comunicare)
  - Detalii carte: Ristea A. L.(coord.), Franc, V. I., Stegaroiu, I., Tanasescu, D., Marketing � Crestomatie de termeni şi concepte, Ed. Expert, 2004, p. 184-185.

Sector omogen (Teh.)

- Sector de drum caracterizat concomitent prin aceleaşi date privind traficul de calcul, tipul de pământ, tipul climateric al zonei în care este situat drumul şi regimul hidrologic al complexului rutier. Sectorul omogen de drum este caracterizat prin aceeaşi alcătuire a structurii rutiere, rezultată prin calculul de dimensionare.
  - Detalii carte: Normativ pentru dimensionarea straturilor de bază din beton de ciment ale structurilor rutiere - Indicativ 391 STR – 2003.

Sectorul de lucru (Ec.)

- Reprezintă spațiul delimitat din punct de vedere constructiv sau organizatoric, în cadrul zonei de lucru (totale sau parțiale), în care una sau mai multe formații de muncă au de executat volume determinate de lucrări. Delimitarea sectoarelor se face, de obicei, din punct de vedere constructiv, la construcțiile ce se desfăşoară pe înălțime (apartamentele de pe un palier aferente unei scări a unui tronson), din punct de vedere organizatoric, la construcțiile liniare (căi ferate, drumuri, rețele), unde sectoarele se delimitează în funcție de resursele disponibile, adică de numărul de formații de muncă şi mărimea acestora, numărul de utilaje şi capacitatea lor etc.

Securitate (Siguranță) (Teh.)

- Situație în care riscul de vătămare (a persoanelor) sau de deteriorare, este limitat la un nivel acceptabil. (SR ISO 8402). 1) Securitatea este unul din aspectele calității. 2) Securitatea poate fi definită prin absența riscului inacceptabil de vătămare sau avarie (SR 10000-1). 3) În construcții siguranța unui element sau structuri de rezistență poate fi de serviciu specificată, o condiție de menținere a unei stări limită.
  - Detalii carte: Ghid privind identificarea şi clasificarea defectelor la tunelurile pentru căi de comunicație C172/2002.

Securities and Exchange Commission (Ec.)

- Agenția Federală pentru reglementarea pieței de capital din SUA.

Segment de placă curbă subțire (Teh.)

- Porțiune de placă curbă subțire de rotație, cu forma geometriei definite de placa curbă subțire, cu o grosime constantă a peretelui: cilindru, trunchi de con, trunchi de sferă, placă inelară sau altă formă.
  - Detalii carte: Detalii standard: SR EN 1999-1-5:2007 EUROCOD 9: Proiectarea structurilor de aluminiu. Partea 1-5: Structuri de plăci curbe subțiri.

Selectare (Ec.)

- Tehnica de alegere a acelor idei care se dovedesc atractive şi realizabile. În procesul selectării, specialiştii trebuie să evite două categorii de erori: de respingere, când firma renunță la o idee bună, şi de trecere, când firma permite ca o idee proastă să fie pusă în practică. Scopul etapei de selectare este acela al respingerii cât mai devreme posibil a ideilor necorespunzătoare, ca urmare a faptului că, odată cu parcurgerea fiecărei etape de creare a produsului, costurile de realizare cresc substanțial. Grila de selecție a proiectelor (GSP) este un instrument pentru evaluarea importanței strategice a unui proiect de construcții. Cea mai importantă caracteristică a procedurii este confruntarea unor aspecte importante ale proiectului cu obiectivele strategice ale firmei. De fapt, GSP constă într-un tabel cu dublă intrare, în care coloanele reprezintă factori cheie ai proiectului, iar rândurile indică obiectivele strategice ale firmei. Factorii cheie folosiți în construirea unei proceduri de selectare a proiectelor pot varia în funcție de: - caracteristicile proiectului supus evaluării; - dorința managerilor de a sublinia anumite situații specifice. Desigur, procedura depinde de evaluarea subiectivă a factorilor-cheie ai proiectului, dar, într-un sens general, următorii 5 factori înglobează un număr important de situații întâlnite în practică: - clientul; - piața; - valoarea proiectului; - performanța cerută; - know-how-ul firmei.
  - Detalii carte: Radu, V., Curteanu, D., Managementul proiectelor de construcții, Ed. Economica, Bucureşti, 2000, p. 127.

Semicalotă (Teh.)

- Element arhitectonic reprezentând o jumătate de calotă.

Semn (Teh.)

- a) Semn cu mesaj fix - un semn care prezintă un singur mesaj;
- b) Semn cu mesaj variabil - " un semn capabil de a prezenta câteva mesaje predeterminate sau nici un mesaj, după caz.
  - Detalii carte: Ghid pentru proiectarea planurilor generale de aerodromuri. Indicativ GP 108 – 04.

Semnul de identificare al aerodromului (Teh.)

- Un semn poziționat pe aeroport pentru identificarea acestuia din aer.
  - Detalii carte: Ghid pentru proiectarea planurilor generale de aerodromuri. Indicativ GP 108 – 04.

Serviciul de management al suprafețelor de trafic (Teh.)

- Un serviciu ce asigură regularizarea activităților şi mişcărilor aeronavelor sau autovehiculelor pe suprafața de trafic.
    - Detalii carte: Ghid pentru proiectarea planurilor generale de aerodromuri. Indicativ GP 108 – 04.

Set (Ec.)

- Produs pentru construcții introdus pe piață de un singur fabricant sub forma unui ansamblu de cel puțin două componente separate care trebuie asamblate pentru a fi instalate în construcții.
    - Detalii carte: Regulamentul (UE) nr. 305/2011 al Parlamentului European şi al Consiliului din 9 martie 2011 de stabilire a unor condiții armonizate pentru comercializarea produselor pentru construcții şi de abrogare a Directivei 89/106/CEE a Consiliului Text cu relevanță pentru SEE, Jurnalul Oficial al UE, L 088 , 04/04/2011 p. 0005 – 0043.

Silicagel (Teh.)

- Material granular cu porozitate mare obținut prin deshidratare în condiții speciale a gelului de bioxid de siliciu, folosit în tehnică, ca absorbant şi ca purtător de catalizatori; gel de silice. Din fr. silicagel. Este utilizat pentru absorbția umidității dintre foliile de sticlă ale unui geam termoizolant.

Siloz (Teh.)

- Structură de înmagazinare utilizată pentru depozitarea materialelor granulare (de exemplu buncăre, hambare sau silozuri).
    - Detalii carte: Detalii standard: SR EN 1991-4:2006 EUROCOD 1: Acțiuni asupra structurilor. Partea 4: Silozuri şi rezervoare.
- Un siloz este un recipient pentru depozitarea anumitor solide granulare. În acest standard se consideră că acesta are o formă verticală, la care solidele sunt alimentate prin gravitație, pe la partea superioară. Termenul de siloz include toate formele de depozitare a solidelor sub formă de particule, la care altfel s-ar putea face referire ca recipient, rezervor, hambar pentru cereale sau buncăr.
    - Detalii carte: Detalii standard: SR EN 1993-4-1:2007 EUROCOD 3: Proiectarea structurilor din oțel. Partea 4-1: Silozuri.

Siloz circular (Teh.)

- Siloz a cărui secțiune transversală în plan este circulară.
    - Detalii carte: Detalii standard: SR EN 1991-4:2006 EUROCOD 1: Acțiuni asupra structurilor. Partea 4: Silozuri şi rezervoare.

Siloz circular cu pereți subțiri (Teh.)

- Siloz circular cu raportul intre diametru şi grosimea peretelui mai mare de dc/t=200.

- o Detalii carte: Detalii standard: SR EN 1991-4:2006 EUROCOD 1: Acțiuni asupra structurilor. Partea 4: Silozuri şi rezervoare.

Siloz cu pereți groşi (Teh.)

- Siloz cu raportul între dimensiunea caracteristică şi grosimea peretelui mai mic de dc/t=200.
  - o Detalii carte: Detalii standard: SR EN 1991-4:2006 EUROCOD 1: Acțiuni asupra structurilor. Partea 4: Silozuri şi rezervoare.

Siloz cu zveltețe intermediară (Teh.)

- Siloz la care $1,0 < hc/dc < 2,0$
  - o Detalii carte: Detalii standard: SR EN 1991-4:2006 EUROCOD 1: Acțiuni asupra structurilor. Partea 4: Silozuri şi rezervoare.

Siloz de retenție (Teh.)

- Siloz la care partea inferioară este plată şi hc/dc
  - o Detalii carte: Detalii standard: SR EN 1991-4:2006 EUROCOD 1: Acțiuni asupra structurilor. Partea 4: Silozuri şi rezervoare.

Siloz necircular (Teh.)

- Siloz a cărui secțiune transversală în plan este orice formă diferită de cerc.
  - o Detalii carte: Detalii standard: SR EN 1991-4:2006 EUROCOD 1: Acțiuni asupra structurilor. Partea 4: Silozuri şi rezervoare.

Siloz turtit (Teh.)

- Siloz la care $0,4 < hc/dc \leq 1,0$ sau la care sunt îndeplinite condițiile suplimentare în care $hc/dc \leq 0,4$ silozul este turtit dacă există o pâlnie sau este siloz de retenție şi dacă fundul este plat.
  - o Detalii carte: Detalii standard: SR EN 1991-4:2006 EUROCOD 1: Acțiuni asupra structurilor. Partea 4: Silozuri şi rezervoare.

Siloz zvelt (Teh.)

- Siloz la care $hc/dc \geq 2,0$ sau la care sunt îndeplinite condițiile suplimentare definite la 3.3
  - o Detalii carte: Detalii standard: SR EN 1991-4:2006 EUROCOD 1: Acțiuni asupra structurilor. Partea 4: Silozuri şi rezervoare.

SIMAP (Ec.)

- Portalul achizițiilor publice europene care oferă acces la cele mai importante informații în domeniul achizițiilor publice în Europa prin intermediul TED şi care foloseşte instrumente informatice ca: eNotices prin care se simplifică şi se accelerează pregătirea şi publicarea anunțurilor de participare a autorităților contractante la procedura de atribuire

a contractelor de achiziţie publică şi eSenders care reprezintă un serviciu de înregistrare electronică directă a anunţurilor de participare la procedura pentru atribuirea contractelor de achiziţie publică.
  - Detalii carte: Europa eu / Politici şi activităţi / SIMAP.

Şindrilă (Teh.)

- Material lemnos folosit pentru învelitoare, având forma unor scândurele lungi de cca. 30-40 cm, înguste de 7-8 cm, care se bat, câte 2-3 odată, cu cuie, în sistemul de solzi (un rând este acoperit parţial de cel următor, ale cărui rosturi cad pe mijlocul primului). Tăietura scândurilor este fie în unghi, fie în coadă de rândunică.

Sistem de căptuşire interior (Teh.)

- Sistem întreg, dacă există, care separă gazele de ardere de structura tubulară portantă. Acesta conţine un canal de fum şi reazemele sale, spaţiul dintre canalul de fum şi structura tubulară portantă cât şi izolaţia termică, acolo unde există.
  - Detalii carte: Detalii standard: SR EN 1993-3-2:2007 EUROCOD 3: Proiectarea structurilor din oţel. Partea 3-2: Turnuri, piloni şi coşuri. Coşuri.

Sistem de alimentare centralizată cu energie termică (Teh.)

- Ansamblul instalaţiilor şi construcţiilor destinate producerii, transportului şi distribuţiei prin reţele termice, transformării şi utilizării energiei termice, legate printr-un proces comun de funcţionare.
  - Detalii carte: Normativ privind exploatarea sistemelor centralizate de alimentare cu energie termică (reţele şi puncte termice).

Sistem de alimentare cu apă (Teh.)

- Ansamblul de construcţii, instalaţii şi măsuri constructive , cu ajutorul cărora se asigură apă potabilă în localitate, la presiunea raţională de utilizare.
  - Detalii carte: Normativ pentru exploatarea şi reabilitarea conductelor pentru transportul apei - Indicativ NE 035-06.

Sistem de canalizare (Teh.)

- Ansamblu de canale colectoare, construcţii anexă şi staţii de pompare şi staţie de epurare prin care apele uzate dintr-o localitate sunt evacuate într-un receptor natural.
  - Detalii carte: Normativ pentru exploatarea şi reabilitarea conductelor pentru transportul apei - Indicativ NE 035-06.

Sistem de protecţia pentru pietoni (Teh.)

- Sistem instalat pentru protecţia şi ghidarea pietonilor.
  - Detalii carte: Detalii standard: SR EN 1991-2:2005 EUROCOD 1: Acţiuni asupra structurilor.

Sistem de protecţie anticorozivă (Teh.)

- Ansamblu de straturi aplicate pe o suprafaţă suport, pentru a realiza protecţia acesteia împotriva coroziunii.
  - Detalii carte: Ghid privind urmărirea comportării în exploatare a protecţiilor anticorozive la construcţii din oţel. Măsuri de intervenţie. INCERC C180/2005.

Sistem de protecţie la drum (Teh.)

- Nume generic pentru sistemul de protecţie al vehiculelor sau al pietonilor pe podurile de şosea
  - Detalii carte: Detalii standard: SR EN 1991-2:2005 EUROCOD 1: Acţiuni asupra structurilor. Partea 2: Acţiuni din trafic la poduri.

Sistem structural (Teh.)

- Elemente portante ale unei clădiri sau lucrări de inginerie civilă şi modul în care aceste elemente lucrează împreună.
  - Detalii carte: Detalii standard: SR EN 1990:2004 EUROCOD: Bazele proiectării structurilor.

Sistem tandem (Teh.)

- Ansamblu format din două osii care sunt încărcate simultan.
  - Detalii carte: Detalii standard: SR EN 1991-2:2005 EUROCOD 1: Acţiuni asupra structurilor.

Sistemul fiscal (Jur.)

- Totalitatea impozitelor şi taxelor provenite de la persoanele fizice şi juridice, care alimentează bugetele publice.
  - Detalii lege: drept fiscal.

Sistemul de organizare a siguranţei pe aeroport (Teh.)

- Un sistem de organizarea siguranţei pe aeroporturi, incluzând structura organizatorică, responsabilităţile, procedurile, procesele şi prevederile pentru implementarea politicii de siguranţă pe aeroport de către un utilizator al aeroportului care furnizează controlul siguranţei şi utilizarea în siguranţă a unui aerodrom.
  - Detalii carte: Ghid pentru proiectarea planurilor generale de aerodromuri. Indicativ GP 108 – 04.

Sistemul European de Bănci Centrale (Jur.)

- Sistem compus din Banca Centrală Europeană şi băncile centrale naţionale ale statelor membre ale Uniunii Europene, al cărui obiectiv principal este menţinerea stabilităţii preţurilor, sens în care defineşte şi pune în aplicare politica monetară a Uniunii Europene – a se vedea şi Banca Centrală Europeană.

- Detalii carte: C. Lefter, Fundamente ale dreptului comunitar instituțional, Editura Economică, Bucureşti, 2003, p. 215-218.

Şistuozitate (Teh.)

- Divizarea rocii (afectată de metamorfism) în foi de aceeaşi natură care favorizează separarea lor după rosturi foarte apropiate.
  - Detalii carte: Ghid privind identificarea şi clasificarea defectelor la tunelurile pentru cai de comunicație. C172/2002.

Sit (Teh.)

- Lucrare a omului sau operă rezultată din conjugarea acțiunilor omului şi naturii cu configurație complexă, proprie unui anumit loc din teritoriu, mai mult sau mai puțin construit, păstrat total sau parțial în stare naturală (exemple: sit natural, sit urban).
- Zonă incluzând terenurile arheologice care au valoare națională sau internațională din punct de vedere istoric, estetic, etnografic sau antropologic.

Situația de avarie în SACET (Teh.)

- Situația în care, datorită avarierii unor instalații şi agregate energetice, nu se mai pot menține parametrii principali în limitele normale de funcționare a SACET.
  - Detalii carte: Normativ privind exploatarea sistemelor centralizate de alimentare cu energie termică (rețele şi puncte termice).

Situație de proiectare accidentală (Teh.)

- Situație de proiectare care implică condiții excepționale ale structurii sau a expunerii acesteia, incluzând foc, explozie, impact sau cedare locală.
  - Detalii carte: Detalii standard: SR EN 1990:2004 EUROCOD: Bazele proiectării structurilor.

Situație de proiectare permanentă (Teh.)

- Situație de proiectare care este relevantă în timpul unei perioade de acelaşi ordin cu durata de viață proiectată a structurii.
  - Detalii carte: Detalii standard: SR EN 1990:2004 EUROCOD: Bazele proiectării structurilor.

Situație de proiectare seismică (Teh.)

- Situație de proiectare care implică condiții excepționale ale structurii atunci când aceasta este supusă unui eveniment seismic.
  - Detalii carte: Detalii standard: SR EN 1990:2004 EUROCOD: Bazele proiectării structurilor.

Situație de proiectare tranzitorie (Teh.)

- Situație de proiectare care este relevantă pentru un interval de timp mult mai scurt decât durata de viață a structurii şi care are o probabilitate mare de incidență.
  - Detalii carte: Detalii standard: SR EN 1990:2004 EUROCOD: Bazele proiectării structurilor.

Situații de proiectare (Teh.)

- Situație de proiectare care este relevantă pentru un interval de timp mult mai scurt decât durata de viață proiectată a structurii şi care are o probabilitate mare de incidență
  - Detalii carte: Detalii standard: SR EN 1990:2004 EUROCOD: Bazele proiectării structurilor

Şliț (Teh.)

- Șanț creat în zidărie.
  - Detalii carte: Detalii standard: SR EN 1996-1-1:2006 EUROCOD 6: Proiectarea structurilor de zidărie. Partea 1-1: Reguli generale pentru construcții de zidărie armată şi nearmată.

Slogan (Ec.)

- Formulă scurtă şi incisivă, uşor de memorat şi repetabilă, al cărui conținut exprimă un mesaj publicitar.
  - Detalii carte: Dictionnaire commercial de l`Academie des sciences commerciales, Ed. Hachette, Paris, 1979, p. 252.
- Expresie sau frază scurtă transmițând sub o formă frapantă un mesaj politic sau publicitar.
  - Detalii carte: Serraf, G., Dictionnaire methodologique du marketing, Les Editions d`organisation, Paris, 1985, p. 221.

Snow card (Ec.)

- Tehnica "snow card" (a cartonului alb) este o tehnică de grup foarte simplă, dar şi foarte eficientă pentru elaborarea unei liste de puncte forte, puncte slabe, şanse şi riscuri (ca parte a analizei SWOT). Numită şi tehnica "snowball" (a bulgărelui de zăpadă), metoda combină un proces de brainstorming care produce o listă lungă de răspunsuri posibile la o anumită întrebare cu un studiu de sinteză în care răspunsurile sunt grupate în categorii în funcție de temele comune. Fiecare din răspunsurile individuale este scris pe un carton alb (snow card). Cartoanele individuale sunt apoi lipite pe perete în funcție de temele comune, apărând astfel câteva ghemotoace (snowballs) de cartoane. Echipa de planificare strategică are astfel, foarte repede, patru liste de discutat (corespunzătoare celor patru întrebări incluse în analiza SWOT), atât pentru a determina acțiuni mondiale, cât şi pentru a se pentru identificarea problemelor strategice.
  - Detalii carte: Bryson, J. M., Planificarea strategica pentru organizații publice şi nonprofit, Ed. ARC, Bucureşti, 2002, p. 104-105.

Soclu (Teh.)

- Suport de diferite forme şi dimensiuni, din piatră, lemn, metal, de construcţie simplă sau ornamentat, pe care se aşează sculpturi, diverse piese de artă decorativă ş.a.

Specificație de performanță (Teh.)

- Ansamblu ce cuprinde şi exprimă totalitatea exigenţelor utilizatorilor, cerinţelor de calitate, condiţiilor tehnice, parametrilor (criteriilor) şi nivelurile de performanţă.
  - Detalii carte: INCERC - Normativ privind cerinţele de calitate pentru unităţi funcţionale de cazare (camere, garsoniere şi apartamente) în clădiri hoteliere.

Specificație tehnică (Ec.)

- Document care stabileşte caracteristicile unui produs, cum ar fi niveluri de calitate, performanţă, securitate sau dimensiuni, inclusiv cerinţe care se aplică produsului cu privire la denumirea sub care acesta este comercializat, terminologie, simboluri, încercări şi metode de încercare, ambalare, marcare sau etichetare şi proceduri pentru evaluarea conformităţii.
  - Detalii carte: Detalii carte: HG 622 / 21.04.2004 privind stabilirea condiţiilor de introducere pe piaţă a produselor pentru construcţii, art. 2, alineatul 1, conform Directivă 89/106/CEE.

Specificații tehnice armonizate (Ec.)

- Standarde armonizate şi documente de evaluare europene.
  - Detalii carte: Regulamentul (UE) nr. 305/2011 al Parlamentului European şi al Consiliului din 9 martie 2011 de stabilire a unor condiţii armonizate pentru comercializarea produselor pentru construcţii şi de abrogare a Directivei 89/106/CEE a Consiliului Text cu relevanţă pentru SEE, Jurnalul Oficial al UE, L 088 , 04/04/2011 p. 0005 – 0043.
- Standarde române care adoptă standarde europene armonizate din domeniul produselor pentru construcţii sau standarde naţionale ale statelor membre ale Uniunii Europene care adoptă standarde europene armonizate în domeniul produselor pentru construcţii şi agremente tehnice europene.
  - Detalii carte: HG 622 / 21.04.2004 privind stabilirea condiţiilor de introducere pe piaţă a produselor pentru construcţii, art. 2, alineatul 1, conform Directivă 89/106/CEE.

Specificații tehnice (Ec.)

- Standarde şi agremente tehnice.
  - Detalii carte: Directiva Consiliului din 21 decembrie 1988 privind apropierea actelor cu putere de lege şi a actelor administrative ale statelor member referitoare la materialele de construcţii 89/106/CEE, Jurnalul Oficial al UE, L 40/12, 11/02/1989.

Specificații tehnice recunoscute (Teh.)

- Specificații tehnice române şi/sau ale statelor membre ale Uniunii Europene, care au fost recunoscute de Comisia Europeană şi de statele membre ca fiind conforme cu cerințele esențiale în cadrul unei proceduri coordonate de Comisia Europeană şi ale căror indicative de referință sunt publicate în Jurnalul Oficial al Uniunii Europene, seria C.
  - Detalii carte: Detalii carte: HG 622 / 21.04.2004 privind stabilirea condițiilor de introducere pe piață a produselor pentru construcții, art. 2, alineatul 1, conform Directivă 89/106/CEE.

Spectrul de calcul (Teh.)

- Totalul spectrelor variațiilor de tensiune relevante pentru evaluarea oboselii.
  - Detalii carte: Detalii standard: SR EN 1999-1-3:2007 EUROCOD 9: Proiectarea structurilor de aluminiu. Partea 1-3: Structuri care lucrează în regim de oboseală.

Spectrul variației tensiunii (Teh.)

- Histograma frecvenței de producere pentru toate variațiile de tensiune de magnitudini diferite, înregistrate sau calculate pentru un caz particular de încărcare (cunoscut şi ca "spectrul tensiunii").
  - Detalii carte: Detalii standard: SR EN 1999-1-3:2007 EUROCOD 9: Proiectarea structurilor de aluminiu. Partea 1-3: Structuri care lucrează în regim de oboseală.

Speculație (Ec.)

- Luarea de poziții pe instrumente financiare fără a avea o expunere pe activul suport.

Spoiler (Teh.)

- Dispozitiv prevăzut la suprafața coşului de fum cu scopul de a reduce răspunsul lateral al încărcării din vânt.

Spot (Ec.)

- Prețul pe piață cash pentru livrare folosind convenția standard a pieții.

Spread (Ec.)

- Diferența de preț sau randament între două active care diferă după tip sau instrument financiar, maturitate, preț de exercițiu, sau orice alt factor.
- Diferența între prețul ofertei publice şi prețul plătit de subscriitor.

Şpros (Teh.)

- Element de ornament care împarte spațiul vitrat. Poate fi între foile de sticlă ale geamului termoizolant sau lipit pe geam în interior şi exterior.

SRAC (Teh.)

- Societatea Română pentru Asigurarea Calităţii.

Stabilirea preţului pe baza costului marginal (Ec.)

- Practică de stabilire a preţurilor folosită de firmele private sau de corporaţii publice, în care preţul este egalat cu COSTUL MARGINAL. Fiind date curbele de cost şi de venit continuu, preţul este stabilit la punctul unde curba cererii taie curba costului marginal. Condiţiile de piaţă prevalente în concurenţa perfectă asigură stabilirea preţului pe bază costului marginal, deoarece venitul mediu şi marginal sunt aceleaşi. De aceea, cerinţa de maximizare a profitului conform căreia costul marginal este egal cu venitul marginal face ca preţul să fie egal cu costul marginal. Totuşi, în condiţiile concurenţei imperfecte, când preţul este egal cu costul marginal, profiturile nu pot fi maximizate, deoarece venitul mediu îl depăşeşte pe cel marginal. De aceea, în condiţiile concurenţei imperfecte, stabilirea preţului pe baza costului marginal poate avea loc numai printr-o formă de reglementare sau impozitare. În sectorul public, stabilirea preţului pe baza costului marginal este recomandată industriilor naţionalizate, pe motivul că astfel se maximizează bunăstarea economică, întrucât cumpărătorii se bazează pe evaluarea ultimei unităţi consumate, care este egală chiar cu costul resursei utilizate la realizarea ultimei unităţi produse, condiţie necesară pentru alocarea optimă a resurselor.
    - Detalii carte: Moşteanu,Tatiana (coordonator), Firma în mediul concurential, Editor Tribuna Economica, Bucureşti, 2000, capitolul 5; Nedelea Ştefan, Microeconomie aplicata, Editura ASE, 2003, capitolul 6.

Stabilitate (Teh.)

- Stare limită ultima în care structura pierde brusc stabilitatea datorită eforturilor de compresiune şi/sau forfecare din efectul de membrană. Conduce fie la deplasări mari, fie la structuri incapabile de a mai prelua încărcările aplicate.
    - Detalii carte: Detalii standard: SR EN 1993-1-6:2007 EUROCOD 3: Proiectarea structurilor din oţel. Partea 1-6: Rezistenţa şi stabilitatea plăcilor curbe subţiri.

Stadion arenă (Teh.)

- Construcţie sportivă compusă dintr-un teren de sport omologat pentru competiţii oficiale şi echipat pentru a primi spectatori.
    - Detalii carte: Normativ privind proiectarea terenurilor sportive şi stadioanelor (unitatea funcţională de bază) din punct de vedere al cerinţelor legii 10/1995.

Stâlp (Teh.)

- Element constructiv de secţiune rectangulară, poligonală, cruciformă sau fasciculată etc., masiv şi puternic, care face parte din sistemul portant al unui edificiu, îndeplinind acelaşi rol ca şi o coloană.

Stâlp compozit (Teh.)

- Element compozit supus în principal compresiunii sau compresiunii şi încovoierii.
    - Detalii carte: Detalii standard: SR EN 1994-2:2006 EUROCOD 4: Proiectarea structurilor compozite de oțel şi beton. Partea 2: Reguli generale şi reguli pentru poduri.

Standard (Ec.)

- Regulă fixată din interiorul unui grup (profesie, întreprindere) pentru a defini fie un produs, fie o metodă de muncă, o anumită cantitate şi calități de produs.
    - Detalii carte: Dictionnaire commercial de l`Academie des sciences commerciales, Ed. Hachette, Paris, 1979, p. 256.
- Valoare de referință utilizată pentru a servi drept model sau etalon de control. Este o regulă generală care permite să se obțină o serie de produse sau de acțiuni exact de asemănătoare, la un nivel de calitate definit.
    - Detalii carte: Serraf, G., Dictionnaire methodologique du marketing, Les Editions d`organisation, Paris, 1985, p. 225.

Standard de performanță pentru serviciile de transport şi distribuție a energiei termice (Teh.)

- Norme tehnice, economice şi operaționale cu caracter obligatoriu, referitoare la parametrii de calitate ai serviciului contactat.
    - Detalii carte: Normativ privind exploatarea sistemelor centralizate de alimentare cu energie termică(rețele şi puncte termice).

Standard armonizat (Ec.)

- Standard adoptat de unul dintre organismele europene de standardizare enumerate în anexa I la Directiva 98/34/CE, pe baza unei cereri din partea Comisiei, în conformitate cu articolul 6 din respectiva directivă.
    - Detalii carte: Regulamentul (UE) nr. 305/2011 al Parlamentului European şi al Consiliului din 9 martie 2011 de stabilire a unor condiții armonizate pentru comercializarea produselor pentru construcții şi de abrogare a Directivei 89/106/CEE a Consiliului Text cu relevanță pentru SEE, Jurnalul Oficial al UE, L 088 , 04/04/2011 p. 0005 – 0043.
- Specificațiile tehnice adoptate de către CEN sau Cenelec sau de către aceste două organisme, având mandatul Comisiei dat în conformitate cu Directiva 83/189/CEE pe baza unui aviz emis de către comitetul menționat la articolul 19 (1- Se instituie un comitet permanent pentru construcții; 2 - Comitetul este format din reprezentanți desemnați de către statele membre. El este prezidat de un reprezentant al Comisiei. Fiecare stat membru desemnează doi reprezentanți. Reprezentanții pot fi însoțiți de experți; 3 - Comitetul îşi stabileşte regulamentul de procedură) şi în conformitate cu orientările generale privind cooperarea între Comisie şi aceste două organisme, semnate la 13 noiembrie 1984.
    - Detalii carte: Directiva Consiliului din 21 decembrie 1988 privind apropierea actelor cu putere de lege şi a actelor administrative ale statelor membre referitoare

la materialele de construcţii 89/106/CEE, Jurnalul Oficial al UE, L 40/12, 11/02/1989.

Standard european armonizat (Ec.)

- Standard european, elaborat în baza unui mandat al Comisiei Europene şi adoptat de către o organizaţie europeană de standardizare, care conferă prezumţia de conformitate cu cerinţele esenţiale dintr-o directivă aplicabilă, acoperită de un astfel de standard. Lista standardelor europene armonizate se publică în Jurnalul Oficial al Uniunii Europene.
  - Detalii carte: Legea nr. 608/2001 privind evaluarea conformităţii produselor, republicată în Monitorul Oficial nr. 419/4 iunie 2008., art.4, alineatul 1.

Standardizare (Ec.)

- Acţiune constând în stabilirea de standarde.
  - Detalii carte: Ristea A. L.(coord.), Franc, V. I., Stegaroiu, I., Tănăsescu, D., Marketing Crestomaţie de termeni şi concepte, Ed. Expert, 2004, p. 197.
- Unificare coerentă a tuturor elementelor care intră în compoziţia necesară realizării unui produs.
  - Detalii carte: Serraf, G., Dictionnaire methodologique du marketing, Les Editions d`organisation, Paris, 1985, p. 226.

Stare normală de funcţionare (Teh.)

- Stare de funcţionare care îndeplineşte următoarele criterii: - parametrii de funcţionare sunt parametri normali de funcţionare; - este stare sigură de funcţionare.
  - Detalii carte: Normativ privind exploatarea sistemelor centralizate de alimentare cu energie termică (reţele şi puncte termice).

Stare tehnică (Teh.)

- Situaţie a unei construcţii la un moment dat, care determină complet evoluţia ulterioară sau anterioară a acesteia, dintr-un anumit punct de vedere, şi este definită de valorile instantanee ale unor mărimi caracteristice numite parametri tehnici de stare (DE).
  - Detalii carte: Ghid privind identificarea şi clasificarea defectelor la tunelurile pentru căi de comunicaţie C172/2002.

Stări de exploatare limită (Teh.)

- Stări care corespund unor condiţii după care cerinţele necesare pentru exploatare pentru o structură sau un element structural nu mai sunt îndeplinite.
  - Detalii carte: Detalii standard: SR EN 1990:2004 EUROCOD: Bazele proiectării structurilor.

Stări de exploatare limită ireversibile (Teh.)

- Stări limită de exploatare unde câteva consecinţe ale acţiunilor care depăşesc cerinţele de exploatare specificate sunt remanente la înlăturarea acţiunilor cauzatoare.

- Detalii carte: Detalii standard: SR EN 1990:2004 EUROCOD: Bazele proiectării structurilor.

Stări de exploatare limită reversibile (Teh.)

- Stări limită de exploatare unde nici o consecință a acțiunilor care depăşesc cerințele de exploatare specificate nu sunt remanente la înlăturarea acțiunilor cauzatoare.
  - Detalii carte: Detalii standard: SR EN 1990:2004 EUROCOD: Bazele proiectării structurilor.

Stări limită (Teh.)

- Stări în afara căreia structura nu mai satisface criteriul relevant de proiectare.
  - Detalii carte: Detalii standard: SR EN 1990: 2004 EUROCOD: Bazele proiectării structurilor.

Stări limită ultime (Teh.)

- Stări asociate cu prăbuşirea sau cu alte forme similare de cedare structurală.
  - Detalii carte: Detalii standard: SR EN 1990:2004 EUROCOD: Bazele proiectării structurilor.

Stație termică (Teh.)

- Ansamblul instalațiilor prin care se realizează adaptarea parametrilor agenților termici la necesitățile consumului şi prin intermediul căruia se alimentează cu energie termică unul sau mai mulți consumatori. Stația termică poate fi: - punct de distribuție - punct termic - stație centralizată pentru preparare apă caldă de consum.
  - Detalii carte: Normativ privind exploatarea sistemelor centralizate de alimentare cu energie termică (rețele şi puncte termice).

Stații de cale ferată (Teh.)

- Puncte de secționare, pe rețeaua de căi ferate, în care se află linii pentru încrucişarea şi trecerea înainte a trenurilor, precum şi linii pentru operațiile tehnice privind traficul de călători şi marfă.
  - Detalii carte: Normativ privind proiectarea liniilor şi stațiilor de cale ferată pentru viteze până la 200km/h - indicativ NP 109 04.

Stereobat (Teh.)

- Partea superioară a unei fundații, vizibilă deasupra solului, lipsită de muluri, pe care se construieşte clădirea.

Sticla colorată în masă (Teh.)

- Sticlă float în care s-au adăugat coloranți în timpul procesului de fabricație. Reduce radiațiile ultraviolete şi creează un confort vizual prin atenuarea luminii solare. Există în mai multe variante de culoare cele mai uzuale fiind: gri, bronz, verde şi albastru.

Sticlă float (Teh.)

- Sticlă transparentă, perfect plană, obținută prin procedeul float (la 2000 grade Celsius sticla topită curge pe o baie de cositor).

Sticla Low-E (low-emission) (Teh.)

- Sticla cu emisivitate redusă. Este o sticlă clară, transparentă pe care se aplică o pelicula de grosime microscopică dintr-un oxid de metal. Acest film permite trecerea luminii dar blochează evacuarea căldurii prin sticlă, reducând astfel pierderea de căldură. De asemenea sticla low-E reduce radiațiile ultraviolete protejând în acest fel obiectele dintr-o încăpere contra decolorării.

Sticlă reflexivă (Teh.)

- Sticlă float acoperită de o peliculă metalică cu calități reflectorizante a radiației vizibile şi/sau a radiației infraroşii. Sticlă reflectorizantă limitează cantitatea de energie solară intrată în interiorul încăperii şi creează un efect de oglindire.

Ştiința managementului (Ec.)

- Ansamblul de cunoştințe teoretico-metodologice din management obținut prin cercetarea evoluției fenomenelor din cadrul organizațiilor şi posibil de utilizat de către acestea pentru obținerea performanțelor în condiții de eficiență şi eficacitate în conformitate cu obiectivele stabilite. În cadrul ştiinței managementului obiectul de studiu cuprinde: procesele de management şi relațiile de management, iar rezultatul studierii este format din cunoştințele teoretico-metodologice reprezentate prin: concepte, legi, principii, reguli, sisteme, metode, tehnici.
  - Detalii carte: Nedelea Stefan, Managementul organizației, (coordonator), Editura ASE, 2008, pg. 21; www.capital.ro/dictionar, termeni economici şi manageriali.

Stil de viață (Ec.)

- Modul de a trăi al unei persoane, definit prin activitățile desfăşurate, interesele şi opiniile sale. Stilul de viață reprezintă "imaginea complexă a unei persoane" care vine în contact cu mediul. Marketerii vor căuta să identifice relațiile care se stabilesc între produsele lor şi diferitele stiluri de viață.
  - Detalii carte: Kotler, Ph., Marketing-Management, Ed. Teora, Bucureşti, 1997, p. 246.
- Un sistem de reperaj al unui individ pornind de la activitățile sale de interes şi opiniile sale.

    - Detalii carte: Kotler, Ph., Dubois, B., Marketing Management, Ed. Publi-Union, Paris, 1992, p. 191.
- Se referă la manierele de a fi şi de a gândi, precum şi la modelele de conduită ale diverselor grupuri care constituie o societate. Factorii explicativi ai stilului de viaţă sunt simultan pe cinci niveluri: sociopolitic, economic, psihologic, de grup şi cultural. Stilul de viaţă nu este decât parţial condiţionat prin nivelul de viaţă. Nivelurile de aspiraţie şi modurile de reprezentare au aceeaşi importanţă ca şi faptele materiale şi economice.
    - Detalii carte: Serraf, G., Dictionnaire methodologique du marketing, Les Editions d`organisation, Paris, 1985, p. 231.

Stoc (Ec.)

- În sens general, cantitatea de active materiale şi financiare existente la un moment dat într-o unitate.
- În sens restrâns, un ansamblu de mărfuri, semifabricate şi materii prime utilizate pentru producţie sau destinate vânzării. În general, este recomandabil ca fiecare unitate economică să-şi calculeze o serie de categorii de stocuri de resurse materiale, după caz: stocuri curente, stocuri de siguranţă, stocuri sezoniere... Stocul curent reprezintă cantitatea de material necesară pentru asigurarea continuităţii procesului de producţie între două aprovizionări succesive cu materialul respectiv de la furnizori, în condiţii normale de activitate.
- Stocul de siguranţă reprezintă acea cantitate de materiale ce trebuie să existe în firmă pentru a se folosi în producţie, atunci când se epuizează stocul curent, iar materialele comandate nu sosesc de la furnizori, la termenele prevăzute ca urmare a intervenţiei unor factori perturbatori.
- Stocurile sezoniere reprezintă cantităţile de materiale destinate asigurării continuităţii şi desfăşurării normale a producţiei, în cazul condiţiilor sezoniere de producţie, aprovizionare sau transport.
    - Detalii carte: Gavrila, T., Lefter, V., Managementul organizaţiilor, Ed. economică, Bucureşti, 2007, p. 343-344.
- Este reprezentat de toate activele obţinute în scopul revânzării pentru desfăşurarea normală a activităţii, inclusiv terenuri şi mijloace fixe. Un activ achiziţionat în alte scopuri decât vânzarea în desfăşurarea normală a activităţii nu devine stoc în baza unei decizii ulterioare de vânzare a acestuia. Stocul furnizorilor de servicii include costul atras de serviciile oferite dar pentru care au fost recunoscute veniturile aferente, chiar dacă acestea se impune să fie la un nivel minimal în conformitate cu IAS 18 - Venituri, se prevede că veniturile obţinute din servicii să fie recunoscute pe baza metodei gradului de finalizare.
    - Detalii carte: IAS 2 - Contabilitatea stocurilor.

Strat (Teh.)

- Grosime de teren având o individualitate netă, cuprinsă între două rosturi de stratificare.

Strat de rupere a capilarităţii (Teh.)

- Strat din material impermeabil, din elemente pentru zidărie sau din alt material folosit în zidărie pentru a împiedica pătrunderea apei.

- Detalii carte: Detalii standard: SR EN 1996-1-1:2006 EUROCOD 6: Proiectarea structurilor de zidărie. Partea 1-1: Reguli generale pentru construcții de zidărie armată şi nearmată.

Strat suport (Teh.)

- Perete din zidărie pe care este aplicată tencuială.
    - Detalii carte: Ghid privind tehnologia de stopare a igrasiei cu membrane izolatoare rigide la pereții din zidărie. Indicativ: GE 045 -02.

Strat suport (pictură) (Teh.)

- Ansamblu format din mortarul arriccio şi mortarul intonaco şi pe care se află stratul pictural.
    - Detalii carte: ICPMC PROCEMA - Metodologie pentru consolidarea stratului suport (zidărie, tencuieli) şi tratamentul suprafețelor pictate la construcțiile vechi cu valoare de patrimoniu, în condiții de umiditate excesivă şi existența biodegradării.

Strategie (Ec.)

- Ansamblul obiectivelor majore ale organizației pe termen lung, principalele modalități de realizare, împreună cu resursele alocate, în vederea obținerii avantajului competitiv potrivit misiunii organizației.
    - Detalii carte: Nicolescu, O. (coordonator), Strategii manageriale de firmă, Ed. economică, 1996, p. 37.
- O structură de scopuri, politici, programe, acțiuni, decizii şi alocări de resurse care definesc ce este o organizație, ce şi de ce face. O strategie este deci extensia misiunii unei organizații, formând un pod între organizație şi mediul ei. Strategiile se elaborează în mod tipic pentru a face fața problemelor strategice, adică ele schematizează răspunsul organizației față de sarcinile cu care ea se confruntă.
    - Detalii carte: Bryson, J. M., Planificarea strategică pentru organizații publice şi nonprofit, Ed. ARC, Bucureşti, 2002, p. 144.
- O combinare a obiectivelor pe care firma doreşte să le atingă şi mijloacele prin care aceasta le realizează.
    - Detalii carte: Porter, M., From competitive advantage to corporate strategy, publicat în Harvard L`Exposion, 1989, p. XII.
- Alegerea, în funcție de concurență şi de mediul viitor a domeniilor în care întreprinderea se va angaja şi va determina intensitatea şi natura acestui angajament.
    - Detalii carte: Ader, E., L`analyse strategique moderne et ses outlis, Futurilees, nr. 72 decembrie, 1983.
- Alegerea criteriilor de decizii strategice care vizează orientarea, într-o manieră determinantă şi pe termen lung, a activităților şi structurilor organizatorice.
    - Detalii carte: Tabotini, P., Jarniou, P., Les systemes de gestion politiques et structures, PUF, Paris, 1975.
- Planul unei acțiuni viitoare.
    - Detalii carte: Gavrilă, T., Lefter, V., Managementul organizațiilor, Ed. economică, Bucureşti, 2007, p. 343-344.

- Politica generală pentru atingerea unui număr de obiective.
  - Detalii carte: Strategie", Ghid propus de The Economist (traducere Tuclea, C.), Ed. Nemira, Bucureşti, 1998, p. 165.
- Orice membru al organizaţiei va acţiona simultan, prin constrângerea celorlalţi membri ai organizaţiei, să-şi satisfacă propriile exigenţe (strategie ofensivă) şi, prin înlăturarea constrângerilor acestora, să-şi realizeze protecţia sistematică a limitei de acţiune şi libertate (strategie defensivă).
  - Detalii carte: Crozier, M., Friedberg,, E., L`acteur et le systeme, Senil, Paris, 1977, p. 91 .

Stratificaţie (Teh.)

- Familie de discontinuitate delimitând bancurile de roci.
  - Detalii carte: Ghid privind identificarea şi clasificarea defectelor la tunelurile pentru căi de comunicaţie C172/2002.

Stratul suport al hidroizolaţiei (Teh.)

- Suprafaţa pe care se aplică hidroizolaţia. Aceasta trebuie să fie pregătită corespunzător: să fie plană, curată, să nu prezinte denivelări şi proeminenţe ascuţite.
  - Detalii carte: Normativ pentru hidroizolarea tunelurilor pentru căi de comunicaţie cu folii din mase plastice. Indicativ N.E. 031-04.

Structură (Teh.)

- Grupare organizată de părţi îmbinate proiectată să preia încărcări şi să asigure rigiditate adecvată.
  - Detalii carte: Detalii standard: SR EN 1990:2004 EUROCOD: Bazele proiectării structurilor.

Structură funcţională (Ec.)

- Ansamblul cadrelor de conducere şi compartimentelor (servicii, birouri) tehnice, economice, administrative, modul de constituire şi grupare a acestora, precum şi relaţiile dintre ele, necesare desfăşurării corespunzătoare a procesului managerial şi a proceselor de execuţie.
  - Detalii carte: Gavrilă, T., Lefter, V., Managementul organizaţiilor, Ed. economica, Bucureşti, 2007, p. 117.
- Forma de organizare prin care managerii pot combina posturile de muncă ţinând cont de funcţiunile organizaţiei. Fiecare dintre aceste funcţiuni poate constitui un compartiment specific şi posturile de muncă se pot combina în conformitate cu ele. Baza funcţională poate fi adesea găsită în organizaţii relativ mici, care oferă o gamă redusă de produse şi servicii. Aceasta este, de asemenea, larg utilizată ca bază în împărţirea firmelor multiprodus de mari dimensiuni.
  - Detalii carte: Popescu, D., Managementul general al firmei, Ed. ASE, Bucureşti, 2009, p.150.
- Una din formele de organizare care permite integrarea proiectului de construcţii în structura organizatorică a firmei este organizarea funcţională. În acest caz proiectul este

subordonat compartimentului funcțional care poate avea rolul cel mai important în implementarea lui. În firmele de construcții se recurge cel mai des la subordonarea proiectului directorului tehnic.
  - Detalii carte: Radu, V., Curteanu, D., Managementul proiectelor de construcții, Ed. Economica, Bucureşti, 2000, p. 47.

Structura matriceală (Ec.)

- Organizarea matriceală este o combinație a organizării funcționale şi a celei pe proiecte îmbinând avantajele acestora. Ea poate îmbrăca o varietate de forme în funcție de predominantă unuia sau altuia dintre tipurile de organizare care o compun. În construcții, organizarea matriceală mai apropiată de structura pe proiecte este caracteristică situației în care firma realizează simultan mai multe proiecte. Organizarea matriceală mai apropiată de structura funcțională este caracteristică situației în care firma abordează un singur proiect de construcții.
  - Detalii carte: Radu, V., Curteanu, D., Managementul proiectelor de construcții, Ed. Economica, Bucureşti, 2000, p. 51.
- Structurile matriceale sunt întâlnite în organizațiile care: (1) necesită răspunsuri la schimbări bruşte în două sau mai multe medii, ca de exemplu cel tehnologic şi cel al piețelor de desfacere; (2) se confruntă cu incertitudini care generează cerințe de procesare înaltă a informației şi (3) trebuie să se confrunte cu constrângeri de ordin financiar şi al resurselor umane. Managerii care întâmpină aceste circumstanțe trebuie să obțină anumite avantaje care sunt, cel mai probabil, realizate prin organizarea matriceală.
  - Detalii carte: Popescu, D., Managementul general al firmei, Ed. ASE, Bucureşti, 2009, p.155

Structura pe proiecte (Ec.)

- Formă de organizare cunoscută şi sub denumirea de "organizare pe proiecte pură", în cadrul căreia managerului de proiect i se conferă autoritate şi responsabilitate deplină. Proiectul constituie o entitate separată de restul firmei, cu propriul său personal tehnic, propria administrație, legată de firma de construcții (pentru ramura construcțiilor) doar prin rapoartele periodice pe care managerul de proiect trebuie să le prezinte conducerii superioare.
  - Detalii carte: Radu, V., Curteanu, D., Managementul proiectelor de construcții, Ed. Economica, Bucureşti, 2000, p. 49.

Structură sau element nesprijinit (Teh.)

- Structură sau element la care greutatea elementelor de beton se aplică elementelor de oțel care nu sunt sprijinite pe deschidere.
  - Detalii carte: Detalii standard: SR EN 1994-2:2006 EUROCOD 4: Proiectarea structurilor compozite de oțel şi beton. Partea 2: Reguli generale şi reguli pentru poduri.

Structură sau element sprijinit (Teh.)

- Structură sau element la care greutatea elementelor de beton se aplică elementelor de oţel care sunt sprijinite pe deschidere, sau sunt sprijinite independent până când elementele de beton sunt capabile sa preia eforturi.
  - Detalii carte: Detalii standard: SR EN 1994-2:2006 EUROCOD 4: Proiectarea structurilor compozite de oţel şi beton. Partea 2: Reguli generale şi reguli pentru poduri.

Structură suport (Teh.)

- Structură de zidărie (piatră şi cărămidă) care susţine mortarul (mortarele) cu pictura murală.
  - Detalii carte: ICPMC PROCEMA - Metodologie pentru consolidarea stratului suport (zidărie, tencuieli) şi tratamentul suprafeţelor pictate la construcţiile vechi cu valoare de patrimoniu, în condiţii de umiditate excesivă şi existenţa biodegradării.

Structura tubulară portantă (Teh.)

- Structura portantă principală de oţel a coşului de fum, excluzându-se rigidizările.
  - Detalii carte: Detalii standard: SR EN 1993-3-2:2007 EUROCOD 3: Proiectarea structurilor din oţel. Partea 3-2: Turnuri, piloni şi coşuri. Coşuri.

Structurile ancorate (Teh.)

- Sunt realizate cu armături metalice sau polimerice care au formă de ancoră la capătul dinspre faţadă.
  - Detalii carte: Ghid privind proiectarea structurilor de pământ armate cu materiale geosintetice şi metalice. Indicativ GP 093-06.

Stuc (Teh.)

- Material de o plasticitate deosebită, compus, la origine, din marmură albă şi var stins, iar ulterior din cretă, clei şi o anume cantitate de apă, care poate fi modelat cu uşurinţă când este proaspăt, ori poate fi turnat în matriţe. Bucăţile astfel obţinute sunt lipite de perete cu un adeziv pe bază de clei.

Stucatură (Teh.)

- Ansamblul decoraţiei arhitecturale a unui edificiu sau al ornamentelor aplicate pe diverse piese de mobilier, care are la baza folosirea stucului.

Stulp (Teh.)

- Profil care se fixează pe cerceveaua canatului inactiv şi permite închiderea canatului activ peste cel inactiv.

Subconsumator (de energie termică) (Teh.)

- Persoana fizică/juridică ale cărei instalații sunt alimentate cu energie termică din instalațiile unui consumator, pe bază de contract.
  - Detalii carte: Normativ privind exploatarea sistemelor centralizate de alimentare cu energie termică (rețele şi puncte termice).

Subiectul impunerii (Jur.)

- Orice persoană fizică sau juridică (de drept public sau privat) care realizează venituri ori deține bunuri impozabile ori taxabile.
  - Detalii lege: drept fiscal.

Subordonare operativă (Teh.)

- Relație stabilită din punct de vedere operativ, între treptele de dispecer, precum şi între treptele de dispecer şi personalul de deservire operativă din centrale şi stații termice, în exercitarea autorității conducerii operative asupra instalațiilor şi echipamentelor.
  - Detalii carte: Normativ privind exploatarea sistemelor centralizate de alimentare cu energie termica (rețele şi puncte termice).

Subsistem al clădirii (Teh.)

- Parte a clădirii care îndeplineşte mai multe funcțiuni necesare satisfacerii exigențelor utilizatorilor.
  - Detalii carte: INCERC - Normativ privind cerințele de calitate pentru unități funcționale de cazare (camere, garsoniere şi apartamente) în clădiri hoteliere.

Sucțiune (Teh.)

- Presiune exterioară constantă provocată de presiunea interioară redusă într-o placă curbă subțire prevăzută cu găuri sau orificii, sub acțiunea vântului.
  - Detalii carte: Detalii standard: SR EN 1993-1-6:2007 EUROCOD 3: Proiectarea structurilor din oțel. Partea 1-6: Rezistența şi stabilitatea plăcilor curbe subțiri.

Suport (Teh.)

- Suprafața pe care a fost sau trebuie sa fie aplicată o acoperire protectoare.
  - Detalii carte: Ghid privind urmărirea comportării în exploatare a protecțiilor anticorozive la construcții din oțel. Masuri de intervenție. INCERC C180/2005.

Suport (Ec.)

- Instrument pentru publicitate şi informație (jurnal, afiş, revistă, cinema, post emitere, obiect publicitar etc.). A nu se confunda cu media, care desemnează o familie de suporți de aceeaşi natură.
  - Detalii carte: Ristea A. L.(coord.), Franc, V. I., Stegaroiu, I., Tănăsescu, D., Marketing Crestomație de termeni şi concepte, Ed. Expert, 2004, p. 210.

- Un vector particular de comunicare. Astfel, presa este o media. Ziarul "Le Monde" este un suport.
    - Detalii carte: Darbelet, M., Izard, L., Scaramuzza, M., Economie d`entreprise, Les Editions Foucher, Paris, 1993, p. 112.

Suprafața (aria) de degivrare /antigivrare (Teh.)

- O suprafață ce cuprinde o zonă închisă în care se parchează aeronavele ce vor fi supuse tratamentelor de deszăpezire şi o zonă deschisă în care manevrează două sau mai multe echipamente mobile de deszăpezire.
    - Detalii carte: Ghid pentru proiectarea planurilor generale de aerodromuri. Indicativ GP 108 – 04.

Suprafața critică ILS (Teh.)

- Suprafața de dimensiuni definite în jurul antenelor de pantă şi de direcție, unde prezența vehiculelor şi aeronavelor nu este permisă pe durata tuturor operărilor ILS.
    - Detalii carte: Ghid pentru proiectarea planurilor generale de aerodromuri. Indicativ GP 108 – 04.

Suprafața de aşteptare (Teh.)

- Suprafața definită unde aeronavele pot fi obligate să aştepte sau să traverseze pentru a facilita eficiența suprafeței de mişcare pentru aeronave (pentru a degaja o pistă).
    - Detalii carte: Ghid pentru proiectarea planurilor generale de aerodromuri. Indicativ GP 108 – 04.

Suprafața de aterizare (Teh.)

- O parte a unei suprafețe de mişcare destinată aterizării sau decolării aeronavelor.
    - Detalii carte: Ghid pentru proiectarea planurilor generale de aerodromuri. Indicativ GP 108 – 04.

Suprafața de manevră (Teh.)

- Parte a unui aerodrom destinată pentru decolarea, aterizarea şi circularea la sol a aeronavelor exclusiv suprafețele de trafic (platformele).
    - Detalii carte: Ghid pentru proiectarea planurilor generale de aerodromuri. Indicativ GP 108 – 04.

Suprafața de mişcare (Teh.)

- Parte a unui aerodrom destinată utilizării pentru decolare, aterizare şi rularea la sol a aeronavelor constând în suprafețele de manevră şi suprafețele de trafic (platformele).
    - Detalii carte: Ghid pentru proiectarea planurilor generale de aerodromuri. Indicativ GP 108 – 04.

Suprafața de securitate de la extremitățile pistei RESA (Teh.)

- Suprafața simetrică în raport cu prelungirea axului pistei şi adiacentă extremităților benzii, destinată în principal să reducă riscul procedurii de pagube materiale în cazul în care o aeronavă aterizează prea în scurt sau depăşeşte extremitatea pistei.
  - Detalii carte: Ghid pentru proiectarea planurilor generale de aerodromuri. Indicativ GP 108 - 04

Suprafața de trafic (Teh.)

- Suprafață de pe un aerodrom terestru destinată aeronavelor în vederea îmbarcării/debarcării pasagerilor, încărcării/descărcării poştei sau mărfurilor, alimentării sau completării cu carburant, staționării sau întreținerii.
  - Detalii carte: Ghid pentru proiectarea planurilor generale de aerodromuri. Indicativ GP 108 – 04.

Suprafața echivalentă (Teh.)

- Suprafața orizontală care conduce la acelaşi volum al materialului depozitat ca suprafață reală.
  - Detalii carte: Detalii standard: SR EN 1991-4:2006 EUROCOD 1: Acțiuni asupra structurilor. Partea 4: Silozuri şi rezervoare.

Suprafața mediană (Teh.)

- Acest termen se referă atât la suprafața mediană lipsită de eforturi, atunci când mantaua este solicitată la încovoiere pură, cât şi la planul median al uneia din plăcile care formează o parte a unei cutii.
  - Detalii carte: Detalii standard: SR EN 1993-4-1:2007 EUROCOD 3: Proiectarea structurilor din oțel. Partea 4-1: Silozuri.
- Suprafața reprezentată de locul geometric al punctelor situate la mijlocul distanței dintre suprafețele exterioară interioară a plăcii curbe subțiri. Când placa curbă subțire este rigidizată pe una sau ambele suprafețe, suprafața mediană de referință se consideră, de asemenea, suprafața mediană a plăcii curbe subțiri. Suprafața mediană este suprafața de referință considerată în analiză; aceasta poate fi discontinue la schimbarea de grosime sau la joncțiunea dintre plăci curbe subțiri diferite, conducând astfel la excentricități care pot fi importante în comportarea structurală.
  - Detalii carte: Detalii standard: SR EN 1993-1-6:2007 EUROCOD 3: Proiectarea structurilor din oțel. Partea 1-6: Rezistența şi stabilitatea plăcilor curbe subțiri.

Suprafața semnalizată (Teh.)

- Zona de aerodrom folosită pentru dispunerea semnelor terestre.
  - Detalii carte: Ghid pentru proiectarea planurilor generale de aerodromuri. Indicativ GP 108 – 04.

Suprafața sensibilă ILS (Teh.)

- Suprafața care se extinde dincolo de suprafața critică ILS, unde parcarea şi/sau mişcarea vehiculelor şi în special a aeronavelor este controlată pentru a se preveni posibilitatea unei interferențe inacceptabile cu semnalul ILS pe timpul operărilor ILS.
  - Detalii carte: Ghid pentru proiectarea planurilor generale de aerodromuri. Indicativ GP 108 – 04.

Suprastructură (Teh.)

- Parte a unei construcții care este susținută de infrastructură. În cazul clădirilor aceasta de regulă se referă la partea de construcție aflată deasupra nivelului terenului. În cazul podurilor aceasta de regulă se referă la tablierul podului.
  - Detalii carte: Detalii standard: SR EN 1991-1-7:2007 EUROCOD 1: Acțiuni asupra structurilor. Partea 1-7: Acțiuni generale – Acțiuni accidentale.

Suprastructura căii (Teh.)

- Parte din structura unei căi ferate alcătuita din: şine, traverse, sisteme de prindere a şinelor, aparate de cale, prisma căii.
  - Detalii carte: Normativ privind proiectarea liniilor şi stațiilor de cale ferata pentru viteze pana la 200km/h - indicativ NP 109 04.

Supremație (Jur.)

- Principiu sau caracter al dreptului Uniunii Europene care înseamnă că normele sale juridice prevalează asupra dispozițiilor legale de drept național. Mai mult decât atât, toate instanțele judecătoreşti naționale sunt obligate să aplice direct şi imediat dispozițiile legale de dreptul Uniunii Europene, chiar dacă există o lege națională contrară în vigoare. Instanțele naționale nu trebuie să ia în considerare dispozițiile naționale contrarii care ar putea împiedica aplicarea dreptului Uniunii Europene. Acest principiu mai este denumit şi prioritatea dreptului Uniunii Europene în raport de dreptul național – a se vedea şi Uniunea Europeană.
  - Detalii carte: C. Lefter, Fundamente ale dreptului comunitar instituțional, Editura Economică, Bucureşti, 2003, p. 91-96.

Supravegherea pieței (Ec.)

- Ansamblul măsurilor, resurselor şi structurilor instituționale adecvate, prin care autoritățile competente asigură şi garantează, în mod imparțial, că produsele introduse pe piață şi/sau puse în funcțiune îndeplinesc prevederile reglementărilor tehnice aplicabile, indiferent de originea lor, cu respectarea principiului liberei concurențe.
  - Detalii carte: Legea nr. 608/2001 privind evaluarea conformității produselor, republicată în Monitorul Oficial nr. 419/4 iunie 2008., art.4, alineatul 1.

Tablier cu grinzi înglobate (Teh.)

- Tablier alcătuit dintr-o placă de beton armat şi grinzi de oţel sudate sau laminate înglobate în beton, care are talpa inferioară la nivelul inferior al dalei.
    - Detalii carte: Detalii standard: SR EN 1994-2:2006 EUROCOD 4: Proiectarea structurilor compozite de oţel şi beton. Partea 2: Reguli generale şi reguli pentru poduri.

Tablou de bord (Ec.)

- Tablou sinoptic regrupând principalele informaţii relative la funcţionarea unei unităţi economice şi destinat să asigure supravegherea şi conducerea.
    - Detalii carte: Bernard, Y, Colli, J.C., Vocabulaire economique et financier, Editions du Seuil, Paris, 1989, p. 239.
- Prezentare sintetică, sub forma unui tablou, a indicatorilor care urmăresc dezvoltarea unei operaţii până la finalizarea sa. Este un instrument de control progresiv, cu care se identifică în prealabil valorile aşteptate pentru fiecare acţiune, fază cu fază, pe parcursul derulării acesteia, se înscriu astfel succesiv rezultatele obţinute, care pot fi imediat comparate cu previziunile.
    - Detalii carte: Serraf, G., Dictionnaire methodologique du marketing, Les Editions d`organisation, Paris, 1985, p. 239.
- Instrument indispensabil de control al planului de marketing. El trebuie să implice urmărirea obiectivelor astfel definite, precum şi principalele ipoteze reţinute. Este un instrument de pilotaj şi de acţiune, pentru că permite să se analizeze în detaliu cauzele ecarturilor în raport cu obiectivele.
    - Detalii carte: Bernadet, J. P., Bouchez, A., Pihier, S., Precis de marketing, Ed. Nathan, Paris, 1998, p. 38.

Talveg (Teh.)

- Linia care uneşte punctele cu cea mai mare adâncime ale albiei unui curs de apă.
    - Detalii carte: Normativ privind proiectarea porturilor fluviale - Indicativ NP 106-04.

Tambur (Teh.)

- Parte a unei turle cuprinsă între bază şi calotă, la interior cilindrică, poligonală sau marcată de o succesiune de firide cu fundul curbat, iar la exterior circulară ori poligonală, străpunsă de ferestre cel puţin în sensul punctelor cardinale.
- Tambur de coloană. Fiecare dintre elementele componente ale fusului unei coloane, având forma unor rondele de piatră, suprapuse şi unite prin crampoane metalice.

Tavan (Teh.)

- Planşeu orizontal care acoperă spaţiul unei încăperi.

TED (Ec.)

- Versiune on-line a "Suplimentului la Jurnalul Oficial al Uniunii Europene", dedicată achiziţiilor publice europene.

- Furnizează acces liber la oportunitățile de afaceri. Este actualizat de cinci ori pe săptămână cu aproximativ 1500 de anunțuri de achiziții publice din Uniunea Europeană, din Spațiul Economic European şi din alte părți. Informațiile despre fiecare document de achiziții publice sunt publicate în cele 23 de limbi oficiale ale Uniunii Europene. Toate anunțurile instituțiilor Uniunii Europene sunt publicate integral în aceste limbi.

Tehnica acevelatura (Teh.)

- Tehnică de reintegrare cromatică a uzurilor stratului de culoare şi a lacunelor stratului de culoare.
  - Detalii carte: ICPMC PROCEMA - Metodologie pentru consolidarea stratului suport (zidărie, tencuieli) şi tratamentul suprafețelor pictate la construcțiile vechi cu valoare de patrimoniu, în condiții de umiditate excesivă şi existența biodegradării.

Tehnica trattegio (Teh.)

- Tehnică de reconstituire a materialelor din lacune prin diferențieri față de original.
  - Detalii carte: ICPMC PROCEMA - Metodologie pentru consolidarea stratului suport (zidărie, tencuieli) şi tratamentul suprafețelor pictate la construcțiile vechi cu valoare de patrimoniu, în condiții de umiditate excesivă şi existența biodegradării.

Tehnologie (Ec.)

- Un sistem de cunoştințe ştiințifice şi tehnice privind procedee, proceduri şi programe de lucru materializate în echipamente şi/sau documentații, know-how, utilizate de oameni pentru elaborarea, fabricarea, exploatarea, întreținerea şi eventual comercializarea unei categorii de produse, respectiv pentru realizarea uneia sau a unei categorii de activități.
  - Detalii carte: Tarcovschi, V. şi colaboratorii, Transfer internațional de tehnologie şi dezvoltare economica, Ed. Politica, Bucureşti, 1983.

Temperatură critică a armăturii (Teh.)

- Temperatura armăturii la care este anticipată cedarea elementului pentru un anumit nivel de încărcare.
  - Detalii carte: Detalii standard: SR EN 1994-1-2:2006 EUROCOD 4: Proiectarea structurilor compozite de oțel şi beton. Partea 1-2: Reguli generale – Calculul structurilor la foc.

Temperatură critică a elementului de oțel pentru construcții (Teh.)

- Pentru un nivel de încărcare indicat, este temperatura corespunzătoare cedării elementului de oțel pentru construcții în ipoteza unei distribuții uniforme a temperaturii.
  - Detalii carte: Detalii standard: SR EN 1994-1-2:2006 EUROCOD 4: Proiectarea structurilor compozite de oțel şi beton. Partea 1-2: Reguli generale – Calculul structurilor la foc.

Temperatura exterioară de calcul (Teh.)

- Temperatura convențională a aerului exterior adoptată în calculele termotehnice ale instalațiilor de încălzire.
    - Detalii carte: Normativ privind exploatarea sistemelor centralizate de alimentare cu energie termică (rețele şi puncte termice).

Temperatura interioară de calcul (Teh.)

- Temperatura convențională a aerului interior adoptată în calculele termotehnice ale instalațiilor de încălzire.
    - Detalii carte: Normativ privind exploatarea sistemelor centralizate de alimentare cu energie termica (rețele şi puncte termice).

Tencuială (Teh.)

- Strat de mortar destinat acoperirii zidurilor, alcătuit dintr-un liant (var, ciment etc.) şi anumite materii de umplutură, alese în funcție de interiorul sau exteriorul clădirii şi în mod expres, de tehnica în care se pictează peretele.

Tencuiala degradată (Teh.)

- Finisaj pe bază de mortar care prezintă degradări sub formă de desprinderi sau burduşeli şi care prezintă fenomenul de pierdere a impermeabilității la apă.
    - Detalii carte: Ghid privind tehnologia de stopare a igrasiei cu membrane izolatoare rigide la pereții din zidărie. Indicativ: GE 045 -02.

Tencuiala groasă (Teh.)

- Finisaj pe bază de mortar aplicat în 2-3 straturi cu o grosime totală de max. 7 cm.
    - Detalii carte: Ghid privind tehnologia de stopare a igrasiei cu membrane izolatoare rigide la pereții din zidărie. Indicativ: GE 045 -02.

Tensiune (Teh.)

- (1) noțiune prin care se defineşte starea de solicitare într-o structură rutieră supusă unei încărcări pe suprafața drumului. În contextul acestui normativ, tensiunea de întindere reprezintă componenta orizontală a tensorului stării de tensiune, calculată în coordonate axisimetrice, la baza stratului rutier alcătuit din beton de ciment. Structura rutieră este considerată un mediu multistrat elastic liniar, iar încărcarea este dată de sarcina statică a semiosiei standard (57,5 kN), care exercită o presiune verticală uniformă de 0,625 MPa pe o suprafață circulară cu rază de 0,171 m. (2) În sistemul internațional de unități (m, MPa), tensiunea de întindere are unitatea MPa.
    - Detalii carte: Normativ pentru dimensionarea straturilor de bază din beton de ciment ale structurilor rutiere - Indicativ 391 STR – 2003.

Tensiune critică la pierderea stabilităţii (Teh.)

- Tensiunea de membrană asociată rezistenţei critice de pierdere a stabilitătii.
  - Detalii carte: Detalii standard: SR EN 1993-1-6:2007 EUROCOD 3: Proiectarea structurilor din oţel. Partea 1-6: Rezistenţa şi stabilitatea plăcilor curbe subţiri.

Tensiune de calcul la pierderea stabilităţii (Teh.)

- Tensiunea de membrană asociată rezistenţei de ciclul la pierderea stabilităţii.
  - Detalii carte: Detalii standard: SR EN 1993-1-6:2007 EUROCOD 3: Proiectarea structurilor din oţel. Partea 1-6: Rezistenţa şi stabilitatea plăcilor curbe subţiri.

Tensiune de încovoiere (Teh.)

- Tensiunea de încovoiere este definită ca efortul de încovoiere înmulţit cu 6 şi împărţit la pătratul grosimii plăcii curbe subţiri. Această tensiune are sens doar în condiţii în care placa curbă subţire lucrează în domeniul elastic.
  - Detalii carte: Detalii standard: SR EN 1993-1-6:2007 EUROCOD 3: Proiectarea structurilor din oţel. Partea 1-6: Rezistenţa şi stabilitatea plăcilor curbe subţiri.

Tensiune de membrană (Teh.)

- Tensiunea de membrană este definită ca raportul dintre efortul de membrană şi grosimea plăcii curbe subţiri.
  - Detalii carte: Detalii standard: SR EN 1993-1-6:2007 EUROCOD 3: Proiectarea structurilor din oţel. Partea 1-6: Rezistenţa şi stabilitatea plăcilor curbe subţiri.

Tensiune geometrică (Teh.)

- Este cunoscută şi sub numele de tensiune structurală şi reprezintă tensiunea elastică într-un punct, luând în considerare toate discontinuităţile geometrice, ignorându-se însă toate punctele singulare în care raza de racordare tinde către zero, cum ar fi crestăturile datorate unor mici discontinuităţi, de exemplu rădăcina sudurii, fisuri, alte discontinuităţi asimilabile fisurilor, marcări ale maşinilor de prelucrat etc. În principiu este acelaşi parametru de tensiune ca şi tensiunea nominală modificată, însă în general evaluat după o metodă diferită.
  - Detalii carte: Detalii standard: SR EN 1999-1-3:2007 EUROCOD 9: Proiectarea structurilor de aluminiu. Partea 1-3: Structuri care lucrează în regim de oboseală.

Tensiune nominală (Teh.)

- Tensiunea în materialul de bază adiacent unei zone potenţiale a fisurii, calculată în conformitate cu teoria rezistenţei materialelor în domeniul elastic, adică se admite valabilă ipoteza secţiunilor plane iar efectele concentrărilor de tensiuni sunt neglijate.
  - Detalii carte: Detalii standard: SR EN 1999-1-3:2007 EUROCOD 9: Proiectarea structurilor de aluminiu. Partea 1-3: Structuri care lucrează în regim de oboseală.

Tensiune nominală modificată (Teh.)

- Tensiunea nominală multiplicată cu un factor corespunzător al concentrărilor de tensiune geometrică kf, permițând luarea în considerare doar a discontinuităților geometrice care nu au fost luate în considerare în clasificarea unui anumit detaliu constructiv.
  - Detalii carte: Detalii standard: SR EN 1999-1-3:2007 EUROCOD 9: Proiectarea structurilor de aluminiu. Partea 1-3: Structuri care lucrează în regim de oboseală.

Tensiunea caracteristică la pierderea stabilității (Teh.)

- Tensiunea de membrană asociată tensiunii caracteristice la pierderea stabilității.
  - Detalii carte: Detalii standard: SR EN 1993-1-6:2007 EUROCOD 3: Proiectarea structurilor din oțel. Partea 1-6: Rezistența şi stabilitatea plăcilor curbe subțiri.

Tensiunea în punctul cald (Teh.)

- Tensiunea geometrică într-o zonă de inițiere specifică, cum ar fi rădăcina sudurii într-o îmbinare, în unghi la secțiuni tubulare, pentru care rezistența la oboseală, exprimată în termeni de domeniu al valorilor tensiunii în punctul cald, este de regulă cunoscută.
  - Detalii carte: Detalii standard: SR EN 1999-1-3:2007 EUROCOD 9: Proiectarea structurilor de aluminiu. Partea 1-3: Structuri care lucrează în regim de oboseală.

Tensiunea medie (Teh.)

- Valoarea minimă a sumei algebrice a valorilor maxime şi minime ale tensiunii.
  - Detalii carte: Detalii standard: SR EN 1999-1-3:2007 EUROCOD 9: Proiectarea structurilor de aluminiu. Partea 1-3: Structuri care lucrează în regim de oboseală.

Tensiuni principale (Teh.)

- Sistemul de tensiuni necesar pentru echilibrul cu încărcările de exploatare. Acesta este compus în principal din tensiunile de membrane, dar în unele condiții, tensiunile de încovoiere sunt necesare în obținerea echilibrului.
  - Detalii carte: Detalii standard: SR EN 1993-1-6:2007 EUROCOD 3: Proiectarea structurilor din oțel. Partea 1-6: Rezistența şi stabilitatea plăcilor curbe subțiri.

Tensiuni secundare (Teh.)

- Tensiuni induse prin compatibilitatea internă sau prin compatibilitatea cu condițiile de margine, asociate încărcărilor de exploatare sau deplasărilor impuse (temperatură, pretensionare, tasare, contracție). Aceste tensiuni nu sunt necesare pentru obținerea echilibrului dintre starea de tensiune internă şi încărcarea externă.
  - Detalii carte: Detalii standard: SR EN 1993-1-6:2007 EUROCOD 3: Proiectarea structurilor din oțel. Partea 1-6: Rezistența şi stabilitatea plăcilor curbe subțiri.

Tentativă (Jur.)

- Formă a infracțiunii ce constă în punerea în executare a hotărârii de a săvârşi o infracțiune, executare care nu îşi găseşte finalitatea fie pentru că este întreruptă, fie pentru că, din diverse motive, rezultatul nu se produce. Legea prevede expres infracțiunile pentru care tentativa se pedepseşte – a se vedea şi infracțiune.
    - Detalii carte: C. Mitrache, C Mitrache, Drept penal român. Partea generală, ediția a V-a revăzută şi adăugită, Editura Universul Juridic, Bucureşti, 2006, p. 236.

Teoria caracteristicilor (Ec.)

- Teorie asociată, în general, cu TEORIA CERERII DE CONSUM şi cu lucrările lui K. Lancaster. Potrivit acestei teorii, cererea consumatorilor nu se referă la produse, ci la caracteristicile produselor. De pildă, nu există o cerere pentru o locuință, ci pentru accesibilitatea la magazine şi scoli, aer curat, pace şi linişte, garaj, camera de joacă pentru copii şi aşa mai departe. Astfel, ideea acestei teorii este asemănătoare cu cea din analiza CURBEI DE INDIFERENȚĂ, dar preferințele sunt exprimate, mai degrabă, față de caracteristicile produselor, şi mai puțin față de produse. Este de reținut, totodată, ca produsele nou lansate nu pot fi lesne abordate de teoria tradițională a cererii, în timp ce teoria caracteristicilor îngăduie tratarea acestora prin simpla comparare a atributelor lor cu cele ale bunurilor deja existente. Abordarea bazată pe caracteristici a avut un oarecare impact asupra analizei economice privind cererile de locuințe şi asupra estimării prețurilor unor produse \"rele\", care nu sunt destinate pieței, cum ar fi zgomotul şi poluarea aerului.
    - Detalii carte: www.capital.ro/dictionar, termeni economici şi manageriali.

Teoria mersului aleator (Ec.)

- Cursurile acțiunilor se modifică aleator, fără tendințe sau modele predictibile.

Teoria pieței de capital (Ec.)

- Riscul, care poate fi eliminat prin diversificare, se numeşte risc unic nesistematic/ rezidual/ specific/ diversificabil. El este asociat unei singure firme sau unui singur activ. Dar există şi riscuri care nu pot fi evitate, indiferent de gradul de diversificare al portofoliului. Acest risc se numeşte riscul pieței, sistematic/ nediversificabil. El reprezintă variabilitatea rentabilităților tuturor activelor care implică un risc, cauzată de variabilele macroeconomice, şi, în consecință, nu poate fi eliminat prin diversificare. Riscul sistematic se măsoară prin abaterea standard a rentabilității portofoliului pieței şi depinde de modificarea variabilelor macroeconomice, de exemplu variabilitatea creşterii ofertei de bani, volatilitatea ratei dobânzii. El poate fi dependent şi de caracterul variabil al producției industriale, al fluxurilor de numerar etc.

Teoria piețelor eficiente (Ec.)

- Eficiența piețelor depinde de informațiile pe care le utilizează investitorii în vederea evaluării activelor financiare şi a fixării cursurilor acestora. Dacă piețele financiare sunt eficiente, atunci cursul valorilor mobiliare emise de către societățile comerciale reprezintă

valoarea reala a acestor societăţi. Teoria pieţelor eficiente se datorează lui Eugene Fama în articolul Efficient capital markets: a review of theory and empirical work. Conform teoriei pieţelor eficiente, investitorii pot avea încredere în cursurile bursiere curente, întrucât ele reflectă pe deplin toate informaţiile disponibile cu privire la titlurile de valoare şi corespunzător la rentabilităţile acestora. În acelaşi timp trebuie considerat faptul că lucrările elaborate asupra pieţelor eficiente de capital au avut la bază ipoteza mersului aleator, conform căreia modificările survenite în cursurile activelor financiare sunt aleatoare. Eugene Fama este autorul ipotezei globale a pieţelor eficiente (efficient market hypothesis) şi a testelor sale empirice; el împarte această ipoteză generală în alte trei ipoteze, în funcţie de setul corespunzător de informaţii caracteristice: ipoteza pieţelor eficiente în formă slabă; ipoteza pieţelor eficiente în formă semiputernică; ipoteza pieţelor eficiente în formă puternică.

- Detalii carte: Maria Dimitriu, Dumitrache Caracota, Evaluarea investiţiilor de capital. Editura Fundaţiei PRO, Bucureşti, 2004.

Teoria portofoliului (Ec.)

- Diversificarea unui portofoliu de investiţii are ca scop principal reducerea fluctuaţiilor posibile ale rentabilităţii portofoliului, în condiţiile unei valori scăzute pentru riscul acestuia exprimat prin abaterea standard. Conceptul de portofoliu se poate extinde la toate activele şi pasivele unui investitor de exemplu: acţiuni, titluri de valoare comercializabile, active tangibile etc. Principiul de bază al teoriei portofoliului este maximizarea rentabilităţii pentru un nivel dat riscului. Harry Markowitz a dezvoltat modelul sau asupra portofoliilor de investiţii pornind de la rata aşteptată a rentabilităţii pentru un portofoliu de active şi de la măsurarea riscului estimat. Ipotezele de bază ale modelului lui Markowitz sunt: fiecare variantă de investiţii se caracterizează printr-o anumită distribuţie de probabilitate a rentabilităţilor estimate; investitorii iau decizii numai în funcţie de rentabilităţile estimate şi de riscul estimat, şi în consecinţă corelează curba utilităţii cu venitul estimat, dispersia şi abaterea standard a veniturilor; la un nivel dat al riscului, investitorii preferă varianta cu venituri superioare şi principiul dual: pentru un anumit nivel al veniturilor, investitorii preferă varianta cu cel mai scăzut risc. Un activ sau un portofoliu de active este considerat eficient dacă nu mai există alt activ sau alt portofoliu de active care să producă venituri estimate mai mari cu acelaşi risc (sau cu risc mai scăzut) sau care să prezinte riscuri mai mici la aceleaşi venituri (sau mai mari).
  - Detalii carte: Harry Markowitz: Porfolio Selection,in Journal of Finance,1952.

Teoria preţului de arbitraj (Ec.)

- Stephen Ross a elaborat cunoscuta teorie a preţului de arbitraj. La rândul lor N.F. Chen şi R. Roll au contribuţii importante la această teorie. Teoria preţului de arbitraj se bazează pe următoarele ipoteze: pieţele de capital sunt caracterizate de concurenţă perfectă; toate portofoliile echivalente oferă aceleaşi rentabilităţi estimate. Dacă acestea ar fi diferite, investitorii ar putea cumpăra un portofoliu şi vinde celălalt portofoliu, realizând un profit din arbitraj; rentabilitatea fiecărui pachet de acţiuni depinde de mai mulţi factori independenţi. Chen, Roll, Ross, au identificat patru factori specifici de risc ce influenţează preţul acţiunilor: modificări ce au loc în producţia industrială; modificări ale inflaţiei anticipate sau neanticipate; diferenţa între ratele dobânzii pe termen scurt şi pe

termen lung; diferența între randamentele obligațiunilor cu risc scăzut şi celor cu grad de risc ridicat emise de corporații.
   - Detalii carte: Ross, Stephen, The Arbitrage of Capital Asset Pricing, în Journal of Economic Theory 13, nr. 2 (decembrie 1976) 341-360.

Teorii ale repartiției veniturilor (Ec.)

- Teorii referitoare la mecanismul prin care VENITUL NAȚIONAL este repartizat, în economie, între indivizi şi grupuri. Putem distinge între repartiția funcțională a venitului, care se referă la repartizarea produsului național între proprietarii diferiților FACTORI DE PRODUCȚIE - pământ, capital, forță de muncă - şi repartiția personală a venitului, care se referă la elementele determinante ale veniturilor individuale, indiferent de factorul din care deriva venitul În abordarea funcțională a repartiției venitului, adoptată de teoria economică a ŞCOLII CLASICE şi în special de D. Ricardo, este scoasă în evidență relația antagonică dintre rata profitului la capital, salariul fix de subzistență, creşterea populației şi productivitatea muncii. Ponderea fiecărui factor este determinată prin relațiile tehnice şi sociale din economie. DOCTRINA NEOCLASICĂ A PRODUCTIVITĂȚII MARGINALE tratează factorii de producție ca pe orice marfă, prețurile fiind determinate de forțele cererii şi ofertei. Această abordare MICROECONOMICĂ a fost pusă în discuție de către cei care pun accentul pe natura non-competitivă a piețelor şi pe rolul factorilor sociali în determinarea repartiției produsului. Abordările microeconomice moderne privind repartiția funcțională pun, de asemenea, accent pe imperfecțiunea piețelor şi introduc modele ale NEGOCIERII SALARIULUI.
   - Detalii carte: www.capital.ro/dictionar, termeni economici şi manageriali.

Teren de lucru aerian (Teh.)

- Teren de aeronautică civilă amenajat şi demarcat pentru zbor, fără infrastructură specifică, dotat cu instalații şi/sau construcții sumare destinate unor activități aeronautice.
   - Detalii carte: Ghid pentru proiectarea planurilor generale de aerodromuri. Indicativ GP 108 – 04.

Teren de sport (Teh.)

- Teren amenajat în aer liber şi dotat cu instalațiile necesare în vederea desfăşurării antrenamentelor şi/sau competițiilor sportive, în conformitate cu reglementările federațiilor naționale şi, după caz, internaționale .
   - Detalii carte: Normativ privind proiectarea terenurilor sportive şi stadioanelor (unitatea funcțională de bază) din punct de vedere al cerințelor legii 10/1995.

Teritoriu administrativ (Jur.)

- Suprafață delimitată prin lege pentru județe, municipii, oraşe şi comune. Este constituit din suprafața agricolă (teren arabil, păşuni şi fânețe, vii şi livezi), suprafața fondului forestier, suprafața ocupată de construcții şi amenajări de infrastructură (căi de comunicație, altele decât cele aparținând domeniului public al statului, echipare energetică, lucrări de gospodărire a apelor), ape şi bălți şi suprafața aferentă intravilanului (construcții şi amenajări), delimitată prin planurile urbanistice.

    - Detalii carte: Anexa nr. I, pct. 7 din Legea nr. 351/2001 privind aprobarea Planului de amenajare a teritoriului național - Secțiunea a IV-a Rețeaua de localități, cu modificările şi completările ulterioare, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 408/24.07.2001.

Termen lung (Ec.)

- Perioada de timp referitoare la procesul de producție, în cursul căreia are lor modificarea tuturor factorilor de producție, dar totuşi nu atât de mare pentru a se înlocui procesele tehnologice aplicate. Termenul a fost introdus de ALFRED MARSHALL. Pe termen foarte lung, însă, este posibilă schimbarea totală a tipului de tehnologie depăşită.
    - Detalii carte: Nedelea Stefan, Microeconomie aplicata, Editura ASE, 2003, capitolul 5.

Termenul de Recuperare Actualizat (Ec.)

- Reprezintă numărul de ani în care costul total al investiției se recuperează din cash flow-rile cumulate actualizate ale acesteia.

Termoficare (Teh.)

- Sistem energetic de producere combinată a energiei electrice şi căldurii şi de distribuire a acesteia printr-o rețea de agent termic.
    - Detalii carte: Normativ privind exploatarea sistemelor centralizate de alimentare cu energie termica (rețele şi puncte termice).

Termosudare (Teh.)

- Operațiunea de realizare a îmbinării a două folii din mase plastice prin sudare cu ajutorul temperaturii prin aducerea materialului în stadiul de întrepătrundere fără a se lichefia şi topi materialul în profunzime.
    - Detalii carte: Normativ pentru hidroizolarea tunelurilor pentru căi de comunicație cu folii din mase plastice. Indicativ N.E. 031-04.

Terț (Jur.)

- Persoanele străine de un act juridic, cărora nici nu le profită şi nici nu le dăunează respectivul act a se vedea şi parte, având - cauza.
    - Detalii lege: drept civil.

Țesere (Teh.)

- Aşezare a elementelor pentru zidărie într-un model regulat pentru a se obține conlucrarea lor.
    - Detalii carte: Detalii standard: SR EN 1996-1-1:2006 EUROCOD 6: Proiectarea structurilor de zidărie. Partea 1-1: Reguli generale pentru construcții de zidărie armată şi nearmată.

Testare (Teh.)

- Activitatea de supraveghere prin care se întreprind acțiunile necesare pentru a stabili că instalațiile (sistemele) şi echipamentele continuă să funcționeze sau că sunt pregătite să-şi îndeplinească la cerere funcția, în conformitate cu cerințele.
  - Detalii carte: Normativ privind exploatarea sistemelor centralizate de alimentare cu energie termica (rețele şi puncte termice).

Textură (Teh.)

- Termen pentru a defini calitatea tactila a unei suprafețe. Exista texturi netede, lustruite, granulate, aspre etc.

Theta (Ec.)

- Senzitivitatea unui derivativ la schimbările de timp (dată).

Timp de cedare a protecției (Teh.)

- durată de protecție la acțiunea directă a focului; reprezintă timpul la care închiderea de protecție a elementului împotriva focului sau alte materiale de protecție cad de pe elementul compozit, sau alte elemente aliniate cu elementul compozit, cedează prin colaps, sau alinierea cu alte elemente este întreruptă datorită deformațiilor excesive ale elementului compozit.
  - Detalii carte: Detalii standard: SR EN 1994-1-2:2006 EUROCOD 4: Proiectarea structurilor compozite de oțel şi beton. Partea 1-2: Reguli generale – Calculul structurilor la foc.

Timp de tratare (Teh.)

- Timpul de acționare estimat al fluidului de deszăpezire ce previne formarea de gheața sau mâzgă precum şi acumularea de zăpadă pe suprafețele protejate (tratate) de aeronave.
  - Detalii carte: Ghid pentru proiectarea planurilor generale de aerodromuri. Indicativ GP 108 – 04.

Timp echivalent de expunere la foc (Teh.)

- Timpul de expunere după curba temperatură-timp standardizată considerată a avea acelaşi efect termic cu cel al unui incendiu real din compartiment.
  - Detalii carte: Detalii standard: SR EN 1991-1-2:2004 EUROCOD 1: Acțiuni asupra structurilor. Partea 1-2: Acțiuni generale. Acțiuni asupra structurilor expuse la foc.

Timpan (Teh.)

- Peretele vertical al portalului, perpendicular pe axa tunelului cuprins între bandou, coronament şi aripi.
    - Detalii carte: Ghid privind identificarea şi clasificarea defectelor la tunelurile pentru căi de comunicație C172/2002.
- Spațiul, decorat sau nu cu scene în relief, cuprins între cornişă şi cele două planuri înclinate care formează frontonul.
- Spațiul cuprins între lintou şi intradosul arhivoltei care delimitează la partea superioară un portal.

Timpul de cedare a protecției (Teh.)

- Durata de protecție a unui element împotriva expunerii directe la foc; (de exemplu când cămăşuiala ignifugă sau alt mijloc de protecție se desprinde de pe elementul de lemn, sau în cazul în care un element structural avea inițial rol de protecție nu mai lucrează datorită colapsului sau în cazul în care protecția asigurată de un alt element structural nu mai este eficientă datorită deformației excesive).
    - Detalii carte: Detalii standard: SR EN 1995-1-2:2004 EUROCOD 5: Proiectarea structurilor de lemn. Partea 1-2: Generalități. Calculul structurilor la foc.

Timpul de comutare al luminilor (Teh.)

- Timpul necesar pentru intensitatea actuală a luminii măsurate într-o direcție dată pentru a lumina în proporție de 50% şi a se reface în proporție de 50% în timpul schimbării generatorului de alimentare, când lumina este utilizată în intensitate de 25% sau mai mult.
    - Detalii carte: Ghid pentru proiectarea planurilor generale de aerodromuri. Indicativ GP 108 – 04.

Tinda (Teh.)

- În arhitectura ecleziastică, denumire arhaică, populară, pentru pronaos.
- In arhitectura civila populară româneasca, încăpere în care se intră direct din exterior, care precedă principalul spațiu de locuit, unde se aflau, de regulă, vatra şi ustensilele casnice legate de pregătirea hranei.

Tip de clădire sau lucrare de construcție inginerească (Teh.)

- Tip de construcție care indica utilizarea prevăzută, de exemplu clădire de locuit, zid de sprijin, clădire industrială sau pod rutier.
    - Detalii carte: Detalii standard: SR EN 1990:2004 EUROCOD: Bazele proiectării structurilor.

Tip de construcție (Teh.)

- Indicație asupra principalului material structural, de exemplu construcție de beton armat, construcție metalică, construcție de lemn, construcție de zidărie, construcție mixtă de oțel şi beton.
    - Detalii carte: Detalii standard: SR EN 1990:2004 EUROCOD: Bazele proiectării structurilor.

Tiranți metalici tensionați (Teh.)

- Amplasați în exteriorul secțiunii structurii sau al elementelor structurale, dar, pe cât posibil, în limitele înălțimii secțiunii, sunt alcătuiți din fascicule de sârme paralele sau de toroane paralele, în unele situații putându-se folosi şi bare de oțel PC100, Macalloy, Dywidag, etc., traseul acestora fiind o succesiune de aliniamente racordate cu curbe arc de cerc sau de parabolă, traseul proiectat realizându-se, controlat, prin intermediul deviatorilor (blocuri de beton, piese metalice, antretoaze prinse structural de elementul precomprimat exterior), zonele de ancorare a tiranților fiind, în general, realizate din elemente de rezistență solicitate la forțe locale concentrate (blocuri din beton armat, bose solidarizate cu bare metalice pretensionate, console metalice, rigidizări pe capetele grinzilor metalice, etc.).
  - Detalii carte: Normativ pentru proiectarea podurilor. Suprastructuri pentru poduri de şosea, de cale ferată şi pietonale precomprimate exterior.

Titlu de creanță fiscală (Jur.)

- Act juridic prin care se stabileşte întinderea obligației de plată ce revine persoanei fizice sau juridice care are calitatea de contribuabil.
  - Detalii lege: drept fiscal.

Tivire (Teh.)

- Operație de asigurare a unei denivelări în plan (multistrat) cu ajutorul unei benzi de hârtie (pelur) şi adeziv (C.M.C.).
  - Detalii carte: Detalii carte: ICPMC PROCEMA - Metodologie pentru consolidarea stratului suport (zidărie, tencuieli) şi tratamentul suprafețelor pictate la construcțiile vechi cu valoare de patrimoniu, în condiții de umiditate excesivă şi existența biodegradării.

Tixotropie (Teh.)

- Fenomene specifice sistemelor coloide structurate, caracterizate prin transformarea reversibilă a acestora din geluri în soluri (fluidizare) sub acțiunea unor acțiuni mecanice şi invers, după încetarea acestor acțiuni, cu refacerea structurii vâscos - elastice. Proprietatea este utilizată în mod favorabil în cazul adezivilor pentru placaje, unde împiedică tendința de curgere pe verticală a acestora după aplicare.
  - Detalii carte: Ghid de proiectare şi execuție a placajelor ceramice exterioare, aplicate prin lipire, la clădiri (extindere şi revizuire normativ C202 -80).

Toc (Teh.)

- Profil care se fixează în zid cu piese speciale de prindere numite ancore sau şuruburi montaj. Tocul poate fi împărțit în canate cu montanți.

Toleranța la avarii (Teh.)

- Abilitatea structurii de a admite fisuri din oboseală fără cedare structurală sau ieşire din serviciu.
    - Detalii carte: Detalii standard: SR EN 1999-1-3:2007 EUROCOD 9: Proiectarea structurilor de aluminiu. Partea 1-3: Structuri care lucrează în regim de oboseală.

Tor (Teh.)

- Mulură convexă având în secțiune forma unei jumătăți de cerc. Poate fi realizat din piatră sau din o succesiune de cărămizi identice, cu acelaşi profil. Intră în decorația baghetelor, soclurilor, coloanelor, brâielor, mai rar a cornişelor.

Torsadă (Teh.)

- Motiv ornamental în forma de funie răsucită sau de spirală, folosit frecvent în arhitectură şi în artele decorative.

Tramă (Teh.)

- Se foloseşte (în urbanism) sintagma tramă stradală pentru a desemna rețeaua de căi de comunicație, majore şi minore, dintr-o localitate sau din o porțiune a acesteia.

Transportul energiei termice (Teh.)

- Activitatea organizată pentru transmiterea energiei termice de la producători la stațiile termice sau la consumatorii racordați direct la rețelele termice de transport.
    - Detalii carte: Normativ privind exploatarea sistemelor centralizate de alimentare cu energie termica (rețele şi puncte termice).

Tranzacție imobiliară (Jur.)

- În sensul legii fiscale, convenție între două sau mai multe părți (contract), prin care se transmite dreptul de proprietate şi dezmembrămintele acestuia, inter vivos, asupra unuia sau mai multor bunuri imobile.
    - Detalii lege: drept fiscal.

Tranzacționare financiară la cursul pieții (Ec.)

- Reprezintă un tip de tranzacție financiară în care ordinul de cumpărare sau vânzare este executat la prețul curent al pieții.

Trapeză (Teh.)

- Sala de mese pentru călugări, în mănăstirile răsăritene. Corespondent al refectoriului din mânăstirile occidentale.

Tratat (Jur.)

- Acord încheiat între două sau mai multe state ori organizații internaționale, pentru a produce efecte juridice şi a reglementa într-o anumită manieră relațiile dintre acestea într-un anumit domeniu. Termenul „tratat” este practic sinonim cu cele de convenție ori convenție internațională, pact, acord, protocol etc. – a se vedea şi ratificare.

Tratatele fondatoare (Jur.)

- Denumire generică care desemnează tratatele care au creat cele trei Comunități Europene (Comunitatea Europeană a Cărbunelui şi Oțelului, Comunitatea Economică Europeană şi Comunitatea Europeană a Energiei Atomice), respectiv Tratatul de la Paris din 1952 şi cele două Tratate de la Roma din 1958. Se mai denumesc şi Tratatele institutive – a se vedea şi Tratatul de la Paris, Tratatul de la Roma.

Tratatele institutive (Jur.)

- A se vedea Tratatele fondatoare.

Tratatul de la Amsterdam (Jur.)

- Tratat încheiat de către statele membre ale Uniunii Europene la Amsterdam la 2 octombrie 1997, care a intrat în vigoare la 1 mai 1999. A modificat Tratatul de la Roma, pe care l-a re-denumit Tratatul CE, dând o nouă numerotare articolelor conținute în acesta, precum şi Tratatul de la Maastricht privind Uniunea Europeană. Tratatul de la Amsterdam este considerat o nouă etapă în dezvoltarea Uniunii Europene, chiar dacă realizează o reformă instituțională limitată, statele membre nereuşind să ajungă la un acord pe plan instituțional în ceea ce priveşte modificările care apăreau ca necesare din perspectiva aderării unor noi state membre. Tratatul marchează totuşi o serie de reforme interesante, mai ales în materie de drepturi şi libertăți fundamentale, cetățenie europeană, protecția mediului, politica externă şi de securitate comună - a se vedea şi Tratatul de la Roma, Tratatul de la Maastricht
  - Detalii carte: C. Lefter, Fundamente ale dreptului comunitar instituțional, Editura Economică, Bucureşti, 2003, p. 36-42.

Tratatul de la Lisabona (Jur.)

- Tratat semnat de către şefii de state şi de guverne ai celor 27 de state membre ale Uniunii Europene la 13 decembrie 2007, în Lisabona. După un proces dificil de ratificare, a intrat în vigoare la 1 decembrie 2009. Tratatul de la Lisabona marchează ultima modificare esențială a Tratatului de la Roma (redenumit Tratatul privind funcționarea Uniunii Europene) şi a Tratatului de la Maastricht. A introdus o serie de modificări importante în ordinea juridică europeană, cum ar fi personalitatea juridică a Uniunii Europene, schimbarea sistemului instituțional al Uniunii Europene, prin recunoaşterea statutului de instituție şi pentru Consiliul European şi Banca Centrală Europeană, crearea funcției de Preşedinte al Consiliului European ori cea de Înalt Reprezentant al Uniunii pentru afaceri externe şi politica de securitate, modificarea procesului legislativ la nivelul Uniunii Europene etc. – a se vedea şi Tratatul de la Roma, Tratatul de la Maastricht, Uniunea Europeană.

- Detalii carte: I. N. Militaru, Dreptul Uniunii Europene pentru învăţământul superior economic, Editura Lumina Lex, Bucureşti, 2009, p. 45-46.

Tratatul de la Maastricht (Jur.)

- Tratat care a creat Uniunea Europeană, semnat de şefii de state şi de guverne ale celor (pe atunci) 12 state membre ale Comunităţilor Europene la 7 februarie 1992 la Maastricht (Olanda). A intrat în vigoare la 1 noiembrie 1993, după ce a fost ratificat de toate statele membre, în conformitate cu prevederile constituţional ale acestora. Denumirea oficială a Tratatului de la Maastricht este „Tratatul privind Uniunea Europeană". A fost calificat ca marcând o etapă esenţială în procesul integrării europene, având în vedere faptul că a creat Uniunea Europeană. În afară de prevederile vizând Uniunea Europeană, Tratatul de la Maastricht a conţinut şi dispoziţii legale de modificare a tratatelor fondatoare ale Comunităţilor Europene, şi în special a Tratatului de la Roma care a instituit Comunitatea Economică Europeană, atât sub aspect instituţional, cât şi în ceea ce priveşte introducerea unor noi politici şi forme de cooperare între statele membre, cum ar fi de exemplu politica monetară comună. Tratatul de la Maastricht a schimbat denumirea Comunităţii Economice Europene în Comunitatea Europeană, pentru a marca astfel depăşirea obiectivului economic iniţial care a condus la crearea acestei organizaţii – a se vedea şi Uniunea Europeană, Comunitatea Economică Europeană (CEE), Tratatul de la Roma.
  - Detalii carte: C. Lefter, Fundamente ale dreptului comunitar instituţional, Editura Economică, Bucureşti, 2003, p. 32-36.

Tratatul de la Nisa (Jur.)

- Tratat semnat de către şefii de state şi guverne ale statelor membre ale Uniunii Europene la Nisa, la 26 februarie 2001, care a intrat în vigoare la 1 februarie 2003. Tratatul de la Nisa a fost încheiat în scopul de a pregăti Uniunea Europeană pentru aderarea unor noi state membre (statele candidate din centrul şi sud-estul Europei, care erau pregătite pentru aderare la acea dată), prin modificarea tratatelor (în special Tratatul de la Roma şi Tratatul de la Maastricht) în mai multe domenii şi sub mai multe aspecte, dar în primul rând în plan instituţional. Cu toate acestea, Tratatul de la Nisa a fost semnat şi a intrat în vigoare numai în urma unui compromis dificil şi de ultim minut între statele membre, motiv pentru care reforma instituţională pe care a introdus-o a fost una parţială. De fapt, Tratatul de la Nisa nu a schimbat în mod semnificativ echilibrul instituţional la nivelul Uniunii Europene, astfel cum s-a intenţionat, ci a introdus doar anumite ajustări, în special în ceea ce priveşte compoziţia şi funcţionarea instituţiilor europene – a se vedea şi Tratatul de la Roma, Tratatul de la Maastricht.
  - Detalii carte: C. Lefter, Fundamente ale dreptului comunitar instituţional, Editura Economică, Bucureşti, 2003, p. 45.

Tratatul de la Paris (Jur.)

- Tratat care a creat Comunitatea Europeană a Cărbunelui şi Oţelului, semnat de către cele şase state fondatoare (Franţa, Germania, Italia, Belgia, Olanda şi Luxemburg) la 18 aprilie 1951. A intrat în vigoare la 23 iulie 1952, după ratificarea sa de către statele membre. Este singurul tratat încheiat la nivelul Comunităţilor Europene şi al Uniunii Europene pentru o durată determinată de timp. Astfel, Tratatul de la Paris a fost încheiat

pentru o perioadă de 50 de ani, care a expirat în anul 2002, moment în care şi-a încetat existenţa şi Comunitatea Europeană a Cărbunelui şi Oţelului – a se vedea şi Comunitatea Europeană a Cărbunelui şi Oţelului (CECO).
  - Detalii carte: C. Lefter, Fundamente ale dreptului comunitar instituţional, Editura Economică, Bucureşti, 2003, p. 17.

Tratatul de la Roma (Jur.)

- Tratatul care a creat Comunitatea Economică Europeană (CEE) sau Tratatul CEE este denumit adesea Tratatul de la Roma, deoarece a fost semnat de cele şase state fondatoare (Franţa, Germania, Italia, Belgia, Olanda şi Luxemburg) la Roma, în data de 25 martie 1957, intrând în vigoare la 1 iulie 1958. Acest tratat a fost modificat substanţial de-a lungul timpului, iar în prezent, după intrarea în vigoare a Tratatului de la Lisabona, denumirea sa oficială este aceea de „Tratatul privind Funcţionarea Uniunii Europene”. Cu toate acestea, trebuie menţionat că şi Tratatul care a creat Comunitatea Europeană a Energiei Atomice (Euratom) a fost semnat tot la Roma, la aceeaşi dată, respectiv 25 martie 1957, şi a intrat în vigoare la 1 iulie 1958 – a se vedea şi Comunitatea Economică Europeană (CEE), Comunitatea Europeană a Energiei Atomice (Euratom), Tratatul de la Lisabona.
  - Detalii carte: C. Lefter, Fundamente ale dreptului comunitar instituţional, Editura Economică, Bucureşti, 2003, p. 18-20.

Travee (Teh.)

- Unitate spaţială determinată de 4 puncte de sprijin pe care se descarcă o porţiune de boltă cu o anume independentă portantă.
- Porţiunea de boltă dintre două puncte de sprijin consecutive.

Trefla (Teh.)

- Motiv decorativ realizat prin racordarea a trei elemente circulare unite vertical printr-un picioruş.

Trend (Ec.)

- Statistic: Tendinţa fundamentală, desemnează mişcările de lungă durată, care se pot observa şi măsura în evoluţia unui fenomen economic, independent de fluctuaţiile ocazionale care acţionează pe perioada scurtă.
  - Detalii carte: Bernard, Y, Colli, J.C., Vocabulaire economique et financier, Editions du Seuil, Paris, 1989, p. 516.

Tribună (Teh.)

- Construcţie (acoperită sau descoperită) destinată spectatorilor, aflata în exteriorul incintei de joc (pe una sau mai multe laturi) şi care cuprinde locurile pentru vizionat spectacolul sportiv precum şi circulaţiile de acces şi evacuare ale spectatorilor (exclusiv spaţiile anexe amenajate sub tribune, dacă este cazul).

- Detalii carte: Detalii carte: Normativ privind proiectarea terenurilor sportive şi stadioanelor (unitatea funcţională de bază) din punct de vedere al cerinţelor legii 10/1995.

- Galerie interioară, plasată la etaj, pe laturile de vest, nord sau sud ale unor biserici, zidită sau realizată dintr-un podium de zidărie dau de lemn, sprijinită pe stâlpi sau pe console, delimitată de o balustradă, având diverse destinaţii.

Tribunalul (Jur.)

- Parte componentă a sistemului jurisdicţional al Uniunii Europene, înainte de intrarea în vigoare a Tratatului de la Lisabona, Tribunalul se numea Tribunalul de Primă Instanţă. Acesta a fost creat în 1988, în conformitate cu o modificare a tratatelor introdusă prin Actul Unic European, pentru a uşura activitatea Curţii de Justiţie. Tribunalul constă într-un judecător din fiecare stat membru (în prezent 27 de judecători). Nu există avocaţi generali ai Tribunalului, ca în cazul Curţii de Justiţie, deşi oricare dintre judecători poate fi desemnat să îndeplinească rolul avocatului general într-o anumită cauză. De principiu, Tribunalul este competent să judece acţiunile introduse de persoane fizice sau juridice împotriva instituţiilor europene – a se vedea şi Curtea de Justiţie a Uniunii Europene, Curtea de Justiţie.
  - Detalii carte: C. Lefter, Fundamente ale dreptului comunitar instituţional, Editura Economică, Bucureşti, 2003, p. 191-192.

Tribunalul Funcţiei Publice (Jur.)

- Parte componentă a sistemului jurisdicţional al Uniunii Europene, Tribunalul Funcţiei Publice a fost creat în 2004, în conformitate cu modificările introduse prin Tratatul de la Nisa. Este compus din 7 judecători numiţi de către Consiliul Uniunii Europene pentru o perioadă de 6 ani care poate fi reînnoită. Tribunalul Funcţiei Publice este competent să judece litigii privind personalul instituţiilor Uniunii Europene. Aceste litigii nu privesc numai probleme referitoare la raporturile de muncă în sens restrâns (salariu, pregătire profesională, angajare, măsuri disciplinare etc.), dar şi la sistemul de asigurări sociale (pensie, invaliditate, accidente de muncă, incapacitate de muncă etc.) – a se vedea şi Curtea de Justiţie a Uniunii Europene.
  - Detalii carte: C. Lefter, Fundamente ale dreptului comunitar instituţional, Editura Economică, Bucureşti, 2003, p. 192-193.

Triconc (Teh.)

- Tip de plan central, în care cele trei abside ale unei biserici nu se racordează între ele (vezi: plan treflat), ci cu laturile pătratului pe care îl delimitează în interior compoziţia spaţială respectivă, două din laturile acestuia rămânând decroşate la exteriorul edificiului şi clar marcate în interior. Plan răspândit în arhitectura de tradiţie bizantină.

Trifora (Teh.)

- Tip de fereastră al cărei gol este marcat de trei arcaturi independente, tangente la extremitatea inferioară, care se sprijină median pe colonete.

Triglifa (Teh.)

- Placă de piatră cu trei striuri verticale, plasate în alternanța cu metope, deasupra coloanelor, la templul de ordin doric. Bază lor este subliniată de un rând de gute (picături) stilizate, iar în partea superioară, de muluri.

Trompa (de colt) (Teh.)

- Element constructiv realizat din piese de piatră sau cărămidă, de forma unui sfert de sferă, sau a unei jumătăți de con, folosit în arhitectura orientală (caucaziană, siriană) şi în cea bizantină şi postbizantină pentru a face trecerea de la pătratul planului central al încăperii la baza calotei sau a turlei care încununează acest spațiu. Trompele se întâlnesc în pronaosul bisericii Adormirea Maicii Domnului din Căuşeni.

Trotuar (Teh.)

- Zonă amenajată în lungul liniei, cuprinsă între cale şi parapete, destinată circulației pietonilor.
  - Detalii carte: Detalii standard: SR EN 1991-2:2005 EUROCOD 1: Acțiuni asupra structurilor.
- Tip de amenajare pietonală în lungul unei artere carosabile pentru protecția pietonilor. Este mai înaltă decât carosabilul şi are, de obicei, o bordură făcută dintr-un material mai rezistent.

Tunder (Teh.)

- Strat solid de produşi de coroziune format pe suprafaţa metalului la temperatură înaltă.
  - Detalii carte: Ghid privind urmărirea comportării în exploatare a protecțiilor anticorozive la construcții din oțel. Măsuri de intervenție. INCERC C180/2005.

Turlă (Teh.)

- Parte a unui edificiu - în general biserică - de forma unui turn, al cărui spaţiu interior comunică cu cel al încăperii rituale pe care o surmontează. În vorbirea curentă, noțiunile de turn şi turlă sunt confundate, deşi, în realitate, deosebirile de concepție spațială internă le diferențiază net.

Turn (Teh.)

- Construcție independentă sau făcând parte dintr-un edificiu, de forma unei prisme sau a unui cilindru, cu acoperiş propriu, piramidal, conic, sau în terasă, cu o bază mică în raport cu înălțimea, amplasată, în funcție de destinație, independent, alături de clădire, adosată ei, încorporată ei de la primul nivel, sau adăugată deasupra corpului principal al unui edificiu. De regulă turnul are mai multe niveluri străbătute de goluri (uşi, ferestre). Există turnuri de apărare, de clopotniță, de scară, de flancare, de locuință. Turnurile-lanternă

prezintă turle străbătute de numeroase ferestre, plasate deasupra spațiului central al edificiilor.

TUV (TUV Rheinland Group) (Teh.)

- Concern internațional de prestări servicii care documentează siguranța şi calitatea produselor noi sau existente, a sistemelor şi a serviciilor.

TVCI-Televiziune cu circuit închis (Teh.)

- Robot autopropulsat dotat cu cameră de luat vederi şi care poate prelua şi transmite, printr-un sistem automatizat, vederi asupra suprafețelor interioare a conductelor/canalelor nevizitabile.
    - Detalii carte: Detalii carte: Normativ pentru exploatarea şi reabilitarea conductelor pentru transportul apei - Indicativ NE 035-06.

Umiditatea aerului (Teh.)

- Umiditatea dintr-o încăpere este considerată normală dacă se află între 40 şi 70 %. Pe timpul iernii dacă umiditatea depăşeşte 70 % şansele formării condensului pe tâmplărie şi pe pereți sunt foarte mari.

Umplere completă (Teh.)

- Siloz care este în situația de umplere completă atunci când suprafața superioară a materialului depozitat este la cea mai înaltă cotă posibilă în timpul exploatării, pe durata de viața proiectată a structurii. Aceasta situație este luată în considerare la proiectarea silozului.
    - Detalii carte: Detalii standard: SR EN 1991-4:2006 EUROCOD 1: Acțiuni asupra structurilor. Partea 4: Silozuri şi rezervoare.

Umplere excentrică (Teh.)

- Situație în care vârful movilei de la partea superioară a materialului depozitat, în orice fază a procesului de umplere, nu este localizat pe axa verticală a silozului .
    - Detalii carte: Detalii standard: SR EN 1991-4:2006 EUROCOD 1: Acțiuni asupra structurilor. Partea 4: Silozuri şi rezervoare.

Umplerea rosturilor (Teh.)

- Mod de umplere şi de finisare a rosturilor de mortar a căror suprafață a fost desfăcută sau lăsată deschisă pentru a fi umplută ulterior
    - Detalii carte: Detalii standard: SR EN 1996-1-1:2006 EUROCOD 6: Proiectarea structurilor de zidărie. Partea 1-1: Reguli generale pentru construcții de zidărie armată şi nearmată.

Umplutură (Teh.)

- Material ce umple golurile dintre suprafețele de discontinuitate şi a cărui proprietăți mecanice sunt în general inferioare celor învecinate.
  - Detalii carte: Detalii carte: Ghid privind identificarea şi clasificarea defectelor la tunelurile pentru căi de comunicație C172/2002.

Unitate administrativ-teritorială (Jur.)

- Fracțiune administrativă a teritoriului statului, respectiv termen generic care desemnează comunele, oraşele şi județele. Unitatea administrativ-teritorială are personalitate juridică, statul conferindu-i puterea de a se administra prin intermediul unor autorități alese – a se vedea şi comună, oraş, județ.
  - Detalii carte: D. Apostol Tofan, Drept administrativ, volumul II, Editura All Beck, Bucureşti, 2004, p. 114.

Unitate de luare a deciziei (Ec.)

- Totalitatea persoanelor care influențează şi participă la luarea de către consumatori a deciziei de cumpărare.
  - Detalii carte: Kotler, Ph., Principiile marketingului, Ed. Teora, Bucureşti, 1998, p. 1114.

Unitatea funcțională de bază (Teh.)

- Spațiul destinat incintei de joc şi tribunelor aferente (exclusiv anexele sportive şi alte amenajări aflate sub tribune, dacă este cazul).
  - Detalii carte: Detalii carte: Normativ privind proiectarea terenurilor sportive şi stadioanelor (unitatea funcțională de bază) din punct de vedere al cerințelor legii 10/1995.

Uniunea Europeană (Jur.)

- Creată prin Tratatul de la Maastricht, intrat în vigoare la 1 noiembrie 1993, Uniunea Europeană a reprezentat inițial o nouă etapă în procesul de integrare europeană, bazată pe Comunitățile Europene, completate cu noi forme şi mecanisme de cooperare între statele membre, mai cu seamă în materie politică, de securitate comună, justiție şi afaceri interne. În prezent, după intrarea în vigoare a Tratatului de la Lisabona, Uniunii Europene i-a fost acordată personalitatea juridică, devenind astfel o organizație de state europene având capacitate de angajament internațional şi, deci, succesorul juridic al Comunităților Europene, care şi-au încetat existența – a se vedea şi Comunitățile Europene, Tratatul de la Maastricht, Tratatul de la Lisabona.
  - Detalii carte: C. Lefter, Fundamente ale dreptului comunitar instituțional, Editura Economică, Bucureşti, 2003, p. 31-34.

Upmarket (Ec.)

- Termen frecvent folosit (ca şi antonimul sau downmarket), care se referă la structura unei pieţe, considerând că aceasta are o zonă superioară şi una inferioară (semantic, upmarket înseamnă "in susul pieţei").
    - Detalii carte: Marketing, Ghid propus de The Economist (traducere Badescu A.), Ed. Nemira, Bucureşti, 1998, p. 180.

Urban (Ec.)

- Ceea ce este al oraşului (opus ruralului).
    - Detalii carte: Dumont, G., F., Economie Urbaine, Edition Litec, Paris, 1993, p. 3.

Urbană (Ec.)

- Elaborarea de planuri coerente, complete în marile oraşe, vizând reglementarea construcţiei sau reconstrucţia, pentru a păstra aspectul tradiţional al oraşelor şi a lupta contra urbanismului sălbatic care se dezvoltă la periferie.
    - Detalii carte: Lexique d`economie, 1999, p. 611.

Urbanism (Ec.)

- Ansamblu de măsuri tehnice, juridice, economice şi sociale care vizează promovarea unei dezvoltări armonioase, raţionale şi umane a spaţiilor urbane (oraşe).
    - Detalii carte: Lexique d`economie, 1999, p. 611.
- Disciplină ştiinţifică ce studiază sistematic metodele care permit adaptarea habitatului urban la nevoile oamenilor. Dintr-un punct de vedere funcţionalist, Carta de la Athena redactată cu ocazia Congresului Internaţional de Arhitectură Modernă, în anul 1935, reţine patru probleme pe care urbanismul trebuie să le rezolve: - probleme de circulaţie; - probleme de igienă şi de confort; - probleme de estetică; - probleme sociale şi economice.
    - Detalii carte: Lexique d`economie, 1999, p. 611.

Urbanism (Jur.)

- Componentă a amenajării teritoriului ce are ca scop principal stimularea evoluţiei complexe a localităţilor. Aceasta se realizează prin elaborarea unor strategii de dezvoltare atât pe termen scurt, cât şi pe termen mediu şi lung – a se vedea şi amenajarea teritoriului, localitate.
    - Detalii carte: art. 10 din Legea nr. 350/2001 privind amenajarea teritoriului şi urbanismul, cu modificările şi completările ulterioare, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 373/10.07.2001.

Urmărire penală (Jur.)

- Etapă a procesului penal în care are loc identificarea făptuitorilor, administrarea probelor şi în care pot fi luate orice măsuri procesuale necesare pentru a constata dacă o anumită persoană, despre care există indicii că a săvârşit o faptă prevăzută de legea penală, trebuie sau nu să fie trimisă în judecată. Această etapă este necesară deoarece, potrivit legii penale, orice persoană care a săvârşit o infracţiune trebuie pedepsită potrivit vinovăţiei

sale şi nici o persoană nevinovată nu trebuie să fie trasă la răspundere penală – a se vedea şi infracţiune, răspundere penală.

- Detalii carte: I. Neagu, Tratat de procedură penală. Partea specială, Editura Universul Juridic, Bucureşti, 2009, p. 19-24.

Urmărirea curentă a comportării în timp a construcţiilor (Teh.)

- Acţiune sistematică de observare, examinare, şi investigare a modului în care răspund construcţiile în decursul utilizării lor, sub influenţa acţiunilor agenţilor de mediu, a condiţiilor de exploatare şi a interacţiunii acestora cu mediul înconjurător şi cu activităţile utilizatorilor.
  - Detalii carte: Detalii carte: Metodologie privind programul de urmărire în timp a comportării construcţiilor din punct de vedere al cerinţelor funcţionale .

Urmărirea extinsă a comportării în timp a construcţiilor (Teh.)

- Are ca obiect o examinare detaliată, din punct de vedere al rezistenţei, stabilităţii şi durabilităţii, a tuturor elementelor structurale şi nestructurale, a îmbinărilor construcţiei, a zonelor reparate şi consolidate anterior, precum şi în cazuri speciale ale terenului şi zonele adiacente. Aceasta activitate se efectuează în cazuri deosebite privind siguranţa şi durabilitatea construcţiilor cum ar fi: deteriorări semnificative semnalate în cadrul activităţii de urmărire curentă; după evenimente excepţionale asupra construcţiilor (cutremur, foc, explozii, alunecări de teren, et.) şi care afectează utilizarea construcţiilor în condiţii de siguranţă; schimbarea destinaţiei sau a condiţiilor de exploatare a construcţiei respective.
  - Detalii carte: Detalii carte: Metodologie privind programul de urmărire în timp a comportării construcţiilor din punct de vedere al cerinţelor funcţionale . UAIUM CSS –BICAU.

Urmărirea specială a comportării în timp a construcţiilor (Teh.)

- Activitatea de urmărire a comportării construcţiilor constând în măsurarea, înregistrarea, prelucrarea şi interpretarea sistematică a valorilor parametrilor ce definesc măsura în care construcţiile îşi menţin cerinţele de rezistenţă, stabilitate, durabilitate şi funcţionalitate stabilite prin proiecte. Această urmărire specială se instituie la : - construcţiile noi de importanţă deosebită sau excepţională, stabilită prin proiect; - construcţiile în exploatare cu evoluţie periculoasă, recomandată de rezultatele unei expertize tehnice sau a unei urmăriri extinse ; - cererea proprietarului, a ISC sau a organismelor recunoscute de acesta pe domenii de specialitate.

Utilizare preconizată (Ec.)

- Rol sau funcţie care urmează a fi îndeplinită de produs pentru satisfacerea cerinţelor esenţiale ale construcţiei.
  - Detalii carte: HG 622 / 21.04.2004 privind stabilirea condiţiilor de introducere pe piaţă a produselor pentru construcţii, art. 2, alineatul 1, conform Directivă 89/106/CEE.

- Produs pentru construcții introdus pe piață de un singur fabricant sub forma unui ansamblu de cel puțin două componente separate care trebuie asamblate pentru a fi instalate în construcții.
    - Detalii carte: Regulamentul (UE) nr. 305/2011 al Parlamentului European şi al Consiliului din 9 martie 2011 de stabilire a unor condiții armonizate pentru comercializarea produselor pentru construcții şi de abrogare a Directivei 89/106/CEE a Consiliului Text cu relevanță pentru SEE, Jurnalul Oficial al UE, L 088 , 04/04/2011 p. 0005 – 0043.

Utilizator al rețelelor termice de distribuție (Teh.)

- Producători, furnizori, operatori de distribuție, consumatori, care sunt racordați şi/sau utilizează rețele termice de distribuție.
    - Detalii carte: Normativ privind exploatarea sistemelor centralizate de alimentare cu energie termica (rețele şi puncte termice).

Utilizator al rețelelor termice de transport (Teh.)

- Producători, furnizori, operatori de distribuție, consumatori care sunt racordați şi/sau utilizează rețele termice de transport.
    - Detalii carte: Normativ privind exploatarea sistemelor centralizate de alimentare cu energie termica (rețele şi puncte termice).

Valoare (Ec.)

- Însuşire a unor lucruri, fapte, idei, fenomene de a corespunde necesităților sociale şi idealurile generate de acestea;
- Suma calităților care dau preț unui obiect, unei ființe, unui fenomen etc.
- Importanța, însemnătate, preț, merit.
    - Detalii carte: Dictionarul explicativ al limbii romane, Ed. Academiei Romane, Bucureşti, 1975, p. 1006.
- Sublimări (decontări) de interese materiale, afective sau intelectuale. Fiecare valoare este susținută printr-un evantai de atitudini care sunt forme pregătind sau orientând conduita. Cu ultima definiție a termenului operează specialiştii în cercetările de marketing focalizate pe analiza modelelor de comportament, care au la bază sisteme de valori exprimate şi ilustrate de diferitele grupuri de consumatori. Fiecare persoană îşi făureşte scara de valori prin care apreciază şi judecă tot ceea ce realitatea economico-socială îi impune.

Valoare adăugată (Ec.)

- Valoarea output-ului unei organizații minus valoarea input-urilor pe care aceasta le poate cumpăra de la alte firme. În esență, reprezintă suma veniturilor factorilor de producție, a salariile şi a profiturilor organizației.
    - Detalii carte: www.capital.ro/dictionar, termeni economici şi manageriali.

Valoare asociată a unei acțiuni variabile (ψQk) (Teh.)

- Valoare a unei acțiuni variabile care însoțeşte acțiunea principală într-o grupare.
  - Detalii carte: Detalii standard: SR EN 1990:2004 EUROCOD: Bazele proiectării structurilor.

Valoare caracteristică (Teh.)

- A se vedea EN 1990:2002 articolul 1.5.4.1
  - Detalii carte: Detalii standard: SR EN 1995-1-1:2004 EUROCOD 5: Proiectarea structurilor de lemn. Partea 1-1: Generalități. Reguli comune şi reguli pentru clădiri.

Valoare caracteristică a unei acțiuni (Fk) (Teh.)

- Valoare principal reprezentativă a unei acțiuni.
  - Detalii carte: Detalii standard: SR EN 1990:2004 EUROCOD: Bazele proiectării structurilor.
  - Detalii lege: NOTĂ - În măsura în care o valoare caracteristică se poate exprima statistic, aceasta poate fi aleasă să corespundă unei probabilități prescrise de a nu fi depăşită defavorabil în timpul unei "perioade de referință" ținându-se seama de durata de viață proiectată a structurii şi de durata situației proiectate NOTĂ - În măsura în care o valoare caracteristică se poate exprima statistic, aceasta poate fi aleasă să corespundă unei probabilități prescrise de a nu fi depăşită defavorabil în timpul unei "perioade de referință" ținându-se seama de durata de viață proiectată a structurii şi de durata situației proiectate.

Valoare cheie a tensiunii (Teh.)

- valoarea tensiunii într-un câmp neuniform de tensiuni, utilizată pentru a caracteriza mărimea tensiunilor într-o evaluare a stării limită de stabilitate.
  - Detalii carte: Detalii standard: SR EN 1993-1-6:2007 EUROCOD 3: Proiectarea structurilor din oțel. Partea 1-6: Rezistența şi stabilitatea plăcilor curbe subțiri.

Valoare cvasipermanentă a unei acțiuni variabile (ψ1Qk) (Teh.)

- Valoare determinată astfel încât perioada totală de timp pentru care aceasta va fi depăşită, reprezintă o parte importantă din perioada de referință. Poate fi exprimată ca o parte determinată din valoarea caracteristică printr-un coeficient $\psi 2 \leq 1$
  - Detalii carte: Detalii standard: SR EN 1990:2004 EUROCOD: Bazele proiectării structurilor.

Valoare de calcul a unei acțiuni(Fd) (Teh.)

- Valoare obținută prin multiplicarea valorii reprezentative cu un coeficient parțial Yf
  - Detalii carte: Detalii standard: SR EN 1990:2004 EUROCOD: Bazele proiectării structurilor.

- Detalii lege: NOTĂ - Produsul dintre valoarea reprezentativă coeficientul parțial yF = Ysd x Yf poate fi considerată ca valoarea de calcul a unei acțiuni.

Valoare de calcul a unei caracteristici de material sau produs (Xd sau Rd) (Teh.)

- Valoare obținută prin împărțirea valorii caracteristice la un coeficient ym sau yM, sau, în cazuri speciale, prin determinare directă.
  - Detalii carte: Detalii standard: SR EN 1990:2004 EUROCOD: Bazele proiectării structurilor.

Valoare de calcul a unei mărimi geometrice (ad) (Teh.)

- În general, este o valoare nominală. Unde este relevant, valorile mărimilor geometrice pot corespunde unor cuantile prestabilite ale distribuției statistice.
  - Detalii carte: Detalii standard: SR EN 1990:2004 EUROCOD: Bazele proiectării structurilor.
  - Detalii lege: NOTĂ - Valoarea de calcul a unei mărimi geometrice este în general egală cu valoarea caracteristică. Totuşi, poate fi tratată diferit în cazuri unde starea limită considerată este foarte sensibilă la valoarea mărimii geometrice, de exemplu la considerarea efectului imperfecțiunilor geometrice asupra flambajului. În astfel de cazuri, valoarea de calcul se stabileşte ca o valoare specifică direct, de exemplu într-un standard european adecvat sau într-un prestandard. Alternativ, poate fi stabilită pe o bază statistică, cu o valoare corespunzătoare unei cuantile adecvate (de exemplu o valoare rară) dacă se aplică valorii caracteristice.

Valoare de grupare a unei acțiuni variabile (ψ0Qk) (Teh.)

- Valoare aleasă - până acum stabilită pe baze statistice - astfel încât probabilitatea ca efectele cauzate de grupare să fie depăşite este aproximativ aceeaşi cu efectul cauzat de valoarea caracteristică a unei acțiuni individuale. Poate fi exprimată ca o parte determinată din valoarea caracteristică printr-un coeficient $\psi 0 \leq 1$.
  - Detalii carte: Detalii standard: SR EN 1990:2004 EUROCOD: Bazele proiectării structurilor.

Valoare de întrebuințare şi valoare de schimb (Ec.)

- Valoarea de întrebuințare (sau utilă) exprimă caracteristicile obiectului care satisfac o anumită necesitate socială. Prin valoarea de întrebuințare este pusă în evidență utilitatea obiectului pentru utilizator. Valoarea de întrebuințare, asupra căreia acționează metoda, se exprimă în partea aplicativă prin funcții, numite şi valori de întrebuințare elementare. Valoarea de schimb (de apreciere) se poate defini ca fiind partea din caracteristicile unui obiect care-i asigură posibilitatea de a fi schimbat cu altul. Valoarea de schimb (sau de apreciere) se exprimă prin prețul obiectului pe care-l stabileşte producătorul în vederea vânzării sau schimbului şi care-l deosebeşte de alte prețuri ale unor obiecte similare.
  - Detalii carte: Nedelea Stefan, Microeconomie aplicata, Editura ASE, 2003, capitolul 7.

Valoare de lichidare (Ec.)

- Venituri nete care vor fi realizate din vânzarea activelor după plata creditorilor.
  - Detalii carte: Brealey,R.A, Myers,S.C., Marcus,A,J,: Fundamentals of Corporate Finance, Mc Graw Hill, 2001.

Valoare intrinsecă (Ec.)

- Valoarea economică a unui contract financiar, distinctă de valoarea în timp a contractului financiar. Un mod de calcul a valorii intrinsece a unui contract financiar este calcularea valorii ca şi cum ar fi un contract forward cu aceeaşi dată de livrare. Dacă contractul este o opţiune, valoarea sa intrinsecă nu poate fi mai mică decât zero.

Valoare reprezentativă a unei acţiuni (Frep) (Teh.)

- Valoare folosită pentru verificarea unei stări limită. 0 valoare reprezentativă poate fi valoarea caracteristică (Fk) sau o valoare asociată. (yrFk).
  - Detalii carte: Detalii standard: SR EN 1990:2004 EUROCOD: Bazele proiectării structurilor.

Valoarea actualizată netă (Ec.)

- Reprezintă suma cash flow-rilor actualizate, pozitive şi negative, ale proiectului. VAN este egală cu suma cash flow-rilor actualizate diminuată cu costul investiţiei iniţiale. Dacă VAN este pozitivă investiţia contribuie la creşterea valorii întreprinderii. O VAN pozitivă arată că întreprinderea reuşeşte prin intermediul proiectului de investiţii să recupereze capitalul investit, să remunereze fondurile imobilizate la o rată egală cu rata de actualizare şi să producă un surplus de cash flow-ri a cărui valoare actualizată netă să fie egală cu valoarea netă actualizată a proiectului. Dacă valoarea actualizată netă a proiectului este negativă proiectul nu trebuie realizat.
  - Detalii carte: Franck Bancel,Alban Richard, Les choix dinvestissement: Methodes traditionelles, flexibilite et analyse strategique, Ed.Economica, 1995).

Valoarea caracteristică a încărcării din zăpadă pe acoperiş (Teh.)

- Se determină prin multiplicarea valorii caracteristice a încărcării din zăpadă pe sol cu coeficienţii de expunere a amplasamentului şi de forma pentru încărcarea din zăpadă pe acoperiş.
  - Detalii carte: Detalii carte:Cod de proiectare. Evaluarea acţiunii zăpezii asupra construcţiilor. Indicativ CR1-1-3-2005.

Valoarea caracteristică a încărcării din zăpadă pe sol (Teh.)

- Este definită cu 2% probabilitate de depăşire într-un an sau, echivalent, cu un interval mediu de recurenţă IMR=50 ani. Această valoare caracteristică are o probabilitate de realizare mai mare de 50% pe durata existenţei unei construcţii.
  - Detalii carte: Detalii carte:Cod de proiectare. Evaluarea acţiunii zăpezii asupra construcţiilor Indicativ CR1-1-3-2005.

Valoarea fundamentală a vitezei de referinţă a vântului (Teh.)

- Viteza medie a vântului observată pe o durată de 10 min, cu o probabilitate de depăşire într-un an de 0,02, indiferent de direcţia vântului, determinată la o înălţime de 10 m în câmp deschis care ia în considerare efectele de altitudine (dacă este cazul).
  - Detalii carte: Detalii standard: SR EN 1991-1-4:2006 EUROCOD 1: Acţiuni asupra structurilor. Partea 1-4: Acţiuni generale. Acţiuni ale vântului.

Vânzare (Ec.)

- Operaţie care constă în a ceda proprietatea unui bun ori a unui produs sau a asigura prestarea unui serviciu, contra unei remunerări sau unui preţ de cesiune. Relaţie între un furnizor şi un cumpărător care cad de acord asupra unui preţ şi a condiţiilor în care vânzarea şi transferul bunului se vor executa.
  - Detalii carte: Serraf, G., Dictionnaire methodologique du marketing, Les Editions d`organisation, Paris, 1985, p. 254.

Variabila de bază (Teh.)

- Parte a unui set de variabile care reprezintă cantităţi fizice care caracterizează acţiuni şi influenţe de mediu, cantităţi geometrice şi caracteristici de material inclusiv caracteristicile solului.
  - Detalii carte: Detalii standard: SR EN 1990:2004 EUROCOD: Bazele proiectării structurilor.

Variaţia de tensiune echivalentă (Teh.)

- Variaţia tensiunii într-un detaliu constructiv datorită aplicării unei încărcări de oboseală echivalentă.
  - Detalii carte: Detalii standard: SR EN 1999-1-3:2007 EUROCOD 9: Proiectarea structurilor de aluminiu. Partea 1-3: Structuri care lucrează în regim de oboseală.

Variaţia intensităţii tensiunii (Teh.)

- Diferenţa algebrică dintre intensitatea maximă a tensiunii şi intensitatea minimă a tensiunii obţinute dintr-o maximă de tensiune şi o minimă de tensiune într-un ciclu de tensiune.
  - Detalii carte: Detalii standard: SR EN 1999-1-3:2007 EUROCOD 9: Proiectarea structurilor de aluminiu. Partea 1-3: Structuri care lucrează în regim de oboseală.

Variaţia tensiunii (Teh.)

- Diferenţa algebrică dintre o tensiune maximă şi minimă într-un ciclu de tensiune.
  - Detalii carte: Detalii standard: SR EN 1999-1-3: 2007 EUROCOD 9: Proiectarea structurilor de aluminiu. Partea 1-3: Structuri care lucrează în regim de oboseală.

Vega (Ec.)

- Senzitivitatea prețului unui derivativ la schimbările de volatilitate.

Venit (Ec.)

- Volumul fondurilor, bunurilor sau serviciilor primite de un individ, corporație sau economie într-o anumită perioadă de timp.
    - Detalii carte: www.capital.ro/dictionar, termeni economici şi manageriali.

Venit marginal (Ec.)

- Modificare a venitului total, ca urmare a creşterii producției cu o unitate. În condiții de concurență perfectă, venitul marginal este egal cu prețul, deoarece firma se confruntă cu o curbă a cererii elastice la infinit, adică poate să vândă orice cantitate de producție la prețul care domină pe piață. În structurile de piață de tipul concurenței imperfecte, firma se confruntă cu o curbă a cererii descendentă şi, pentru a vinde o unitate suplimentară de producție, trebuie să reducă prețul întregii producții vândute. Venitul marginal este, în acest caz, egal cu noul preț minus reducerea venitului la unitățile care au fost vândute la un preț mai mare. Venitul marginal este un concept important în analiza firmei. O condiție necesară a echilibrului cu maximizare a profitului este ca venitul marginal să fie egal cu costul marginal.
    - Detalii carte: Nedelea Stefan, Microeconomie aplicata, Editura ASE, 2003, capitolul 6.

Venituri (Ec.)

- Constituie creşteri ale beneficiilor economice înregistrate într-un exercițiu financiar (perioada dată) sub formă de intrări sau creşteri ale activelor sau descreşteri ale datoriilor cu influență directă în creşterea capitalului propriu, altele decât contribuția acționarilor.
- Volumul fondurilor, bunurilor sau serviciilor primite de un individ, corporație sau economie într-o anumită perioadă de timp (definiție din faza 2).

Vibrație forțată (Teh.)

- Vibrația unui sistem, care este întreținută de o încărcare perturbatoare exterioară.
    - Detalii carte: Detalii standard: SR EN 1991-3:2007 EUROCOD 1: Acțiuni asupra structurilor. Partea 3: Acțiuni induse de poduri rulante şi maşini.

Vibrație liberă (Teh.)

- Vibrația unui sistem, care apare în absența vibrațiilor forțate.
    - Detalii carte: Detalii standard: SR EN 1991-3:2007 EUROCOD 1: Acțiuni asupra structurilor. Partea 3: Acțiuni induse de poduri rulante şi maşini.

Viceprimar (Jur.)

- Funcție în cadrul administrației publice locale menită să îl ajute pe primar, acesta din urmă putându-i delega viceprimarului o parte din atribuțiile sale. Spre deosebire de primar însă, viceprimarul nu este o autoritate a administrației publice, întrucât legea nu îi conferă atribuții proprii în realizarea cărora să poată emite acte administrative de autoritate – a se vedea şi primar, primărie, act administrativ.
  - Detalii carte: art. 57 din Legea administrației publice locale nr. 215/2001, republicată, cu modificările şi completările ulterioare, republicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 123/20.02.2007.

Vicii ascunse ale lucrării (Jur.)

- Cauza defecțiunilor manifestate ulterior de către bun, respectiv vicii care nu pot fi descoperite la predarea lucrării, cu mijloace obişnuite, dar care există la momentul recepției de către client. Pentru angajarea răspunderii antreprenorului, trebuie ca din cauza viciilor ascunse lucrarea să fie improprie întrebuințării potrivit destinației sale ori valoarea de întrebuințare a acesteia să se micşoreze în mod semnificativ, în aşa manieră încât clientul nu se poate bucura de folosința utilă a lucrării executate.
  - Detalii lege: drept civil.

Viciu ascuns (Ec.)

- Deficiență calitativă a unui produs vândut sau serviciu prestat care, existând în momentul livrării sau fabricării, nu a fost cunoscut şi nici nu putea fi cunoscut de consumator prin mijloace obişnuite de verificare.
  - Detalii carte: Ghid european pentru promovarea intereselor consumatorilor, 1997, p. 85.

Vid parțial (Teh.)

- Presiune exterioară constantă provocată de îndepărtarea de lichide sau solide depozitate dintr-un rezervor care este ventilat necorespunzător.
  - Detalii carte: Detalii standard: SR EN 1993-1-6:2007 EUROCOD 3: Proiectarea structurilor din oțel. Partea 1-6: Rezistența şi stabilitatea plăcilor curbe subțiri.

Vinovăție (Jur.)

- A se vedea culpă.
- Condiție esențială pentru ca o faptă penală să poată fi considerată infracțiune, ce constă în atitudinea psihică a persoanei care tocmai a comis o faptă penală față de fapta înseşi, dar şi față de consecințele acesteia. Din punct de vedere al dreptului penal, vinovăția poate îmbrăca forma intenției sau a culpei, fiind necesar a se ține cont de forma de vinovăție cerută de lege în cazul fiecărei infracțiuni în parte – a se vedea şi culpă, intenție, infracțiune.
  - Detalii carte: C. Bulai, A. Filipaş, C. Mitrache, B.N. Bulai, C. Mitrache, Instituții de drept penal. Curs selectiv pentru examenul de licență 2008-2009 cu ultimele

modificări ale Codului Penal, ediția a IV-a revizuită şi adăugită, Editura Trei, Bucureşti, 2008, p. 57.

Virolă (Teh.)

- Structura unei mantale a cărei geometrii este definită de rotația unei axe meridiane în jurul unei axe centrale. Virola sau tronsonul este alcătuită dintr-un rând de tablă de oțel care formează un nivel al corpului silozului.
    - Detalii carte: Detalii standard: SR EN 1993-4-1:2007 EUROCOD 3: Proiectarea structurilor din oțel. Partea 4-1: Silozuri.

Viteza de ardere (Teh.)

- Viteza de propagare a flăcării față de viteza prafului care nu a s-a aprins, a gazului sau a vaporilor care sunt în fața ei.
    - Detalii carte: Detalii standard: SR EN 1991-1-7:2007 EUROCOD 1: Acțiuni asupra structurilor. Partea 1-7: Acțiuni generale – Acțiuni accidentale.

Viteza de încercare maximă (Teh.)

- Viteza maximă pentru încercarea unor noi trenuri înainte de introducerea lor în circulație, pentru diverse încercări. În general aceasta viteză este mai mare decât viteza maximă a trenurilor iar condițiile corespunzătoare sunt precizate în proiecte speciale.
    - Detalii carte: Detalii standard: SR EN 1991-2:2005 EUROCOD 1: Acțiuni asupra structurilor.

Viteza de proiectare maximă (Teh.)

- În general, 1,2 x viteza nominală maximă.
    - Detalii carte: Detalii standard: SR EN 1991-2:2005 EUROCOD 1: Acțiuni asupra structurilor.

Viteza de referință a vântului (Teh.)

- Viteza de referință fundamentală a vântului modificată pentru a considera direcția vântului şi anotimpul (dacă este cazul).
    - Detalii carte: Detalii standard: SR EN 1991-1-4:2006 EUROCOD 1: Acțiuni asupra structurilor. Partea 1-4: Acțiuni generale. Acțiuni ale vântului.

Viteza de rezonanță (Teh.)

- Viteza traficului la care frecvența (sau multiplu al acesteia) încărcărilor se potriveşte cu frecvența naturală a structurii (sau un multiplu al acesteia).
    - Detalii carte: Detalii standard: SR EN 1991-2:2005 EUROCOD 1: Acțiuni asupra structurilor.

Viteza flăcării (Teh.)

- Viteza frontului flăcării față de un punct de referință fix.
    - Detalii carte: Detalii standard: SR EN 1991-1-7:2007 EUROCOD 1: Acțiuni asupra structurilor. Partea 1-7: Acțiuni generale – Acțiuni accidentale.

Viteza frecventă de operare (Teh.)

- Cea mai probabilă viteză a trenurilor reale pe un anumit interval (se utilizează la aprecierea oboselii structurii).
    - Detalii carte: Detalii standard: SR EN 1991-2:2005 EUROCOD 1: Acțiuni asupra structurilor.

Viteza mare de umplere (Teh.)

- Situație în interiorul unui siloz unde viteza mare de umplere poate conduce la antrenarea aerului în materialul depozitat într-o asemenea măsură încât să modifice substanțial presiunile pe pereții silozului față de cazul în care lipseşte antrenarea aerului.
    - Detalii carte: Detalii standard: SR EN 1991-4:2006 EUROCOD 1: Acțiuni asupra structurilor. Partea 4: Silozuri şi rezervoare.

Viteza maximă a trenurilor (Teh.)

- Viteza maximă cu care poate circula un tren real, în funcție de caracteristicile sale şi care, în general, nu depinde de infrastructura căii.
    - Detalii carte: Detalii standard: SR EN 1991-2:2005 EUROCOD 1: Acțiuni asupra structurilor.

Viteza maximă pe interval (Teh.)

- Viteza maximă permisă pentru circulația trenurilor (impusă, în general, caracteristicile infrastructurii căii sau din considerente de siguranță circulației), precizată prin proiect.
    - Detalii carte: Detalii standard: SR EN 1991-2:2005 EUROCOD 1: Acțiuni asupra structurilor.

Viteza medie a vântului (Teh.)

- Viteza de bază a vântului modificată prin considerarea efectelor rugozității terenului şi orografiei.
    - Detalii carte: Detalii standard: SR EN 1991-1-4:2006 EUROCOD 1: Acțiuni asupra structurilor. Partea 1-4: Acțiuni generale. Acțiuni ale vântului.

Viteza nominală maximă (Teh.)

- În general, viteza maximă pe interval. Dacă se precizează în mod special, la anumite proiecte se utilizează o viteză redusă pentru verificarea trenurilor reale în concordantă cu viteza maxima a lor.

- Detalii carte: Detalii standard: SR EN 1991-2:2005 EUROCOD 1: Acțiuni asupra structurilor.

Volatilitate istorică (Ec.)

- O măsură a volatilității actuale (o măsură statistică a dispersiei) observată pe piață.

Volumul de lucrări (Ec.)

- Reprezintă totalitatea lucrărilor de construcții-montaj pentru un proces "i" preluat din antemăsurătoare sau din listele cu cantități de lucrări (procesul "i" corespunzând unui stadiu fizic) şi exprimat în unități de măsură naturale (m.c., pentru lucrări de săpătură de pământ, betoane, zidărie; metrii pătrați, pentru lucrări de tencuieli, zugrăveli, pardoseli; metrii liniari, pentru rețele etc.).

Volumul de muncă (Ec.)

- Reprezintă cantitatea de manoperă, exprimată pe baza normei de timp în om-ore sau om-zile, necesară executării volumului de lucrări. Volumul de manoperă este direct proporțional cu volumul de lucrări, în cazul în care norma de timp este constantă.

Zidărie (Teh.)

- Ansamblu de elemente pentru zidărie aşezate după un model stabilit şi legate între ele prin mortar.
  - Detalii carte: Detalii standard: SR EN 1996-1-1:2006 EUROCOD 6: Proiectarea structurilor de zidărie. Partea 1-1: Reguli generale pentru construcții de zidărie armată şi nearmată.

Zidărie armată (Teh.)

- Zidărie în care barele sau plasele de armătură sunt înglobate în mortar sau în beton astfel încât toate materialele să conlucreze pentru a rezista efectelor acțiunilor aplicate.
  - Detalii carte: Detalii standard: SR EN 1996-1-1:2006 EUROCOD 6: Proiectarea structurilor de zidărie. Partea 1-1: Reguli generale pentru construcții de zidărie armată şi nearmată.

Zidărie confinată (Teh.)

- Zidărie prevăzută cu elemente pentru confinare de beton armat pe direcție verticală (stâlpişori) şi orizontală (centuri).
  - Detalii carte: Cod de proiectare pentru structuri de zidărie. Indicativ CR 6- 2006.

Zidărie confinată şi armată în rosturile orizontale (Teh.)

- Zidărie confinată la care, în rosturile orizontale, sunt prevăzute armături în cantități suficiente, din oțel sau din alte materiale cu rezistență semnificativă la întindere, în scopul creşterii rezistenței la forța tăietoare şi a ductilității peretelui.

- Detalii carte: Cod de proiectare pentru structuri de zidărie. Indicativ CR 6- 2006.

Zidărie cu inimă armată (Teh.)

- Perete alcătuit din două ziduri paralele având spațiul dintre ele umplut cu beton armat sau cu mortar-beton (grout) armat, cu sau fără legături mecanice între straturi şi la care cele trei componente conlucrează pentru preluarea tuturor categoriilor de solicitări.
  - Detalii carte: Cod de proiectare pentru structuri de zidărie. Indicativ CR 6- 2006.

Zidărie nearmată (Teh.)

- Zidărie care nu conține o cantitate suficientă de armătură pentru a fi considerată ca zidărie armată.
  - Detalii carte: Detalii standard: SR EN 1996-1-1:2006 EUROCOD 6: Proiectarea structurilor de zidărie. Partea 1-1: Reguli generale pentru construcții de zidărie armată şi nearmată.

Zidărie precomprimată (Teh.)

- Zidărie în care au fost introduse în mod controlat eforturi unitare de compresiune prin armături întinse.
  - Detalii carte: Detalii standard: SR EN 1996-1-1:2006 EUROCOD 6: Proiectarea structurilor de zidărie. Partea 1-1: Reguli generale pentru construcții de zidărie armată şi nearmată.

Zidărie simplă/nearmată (Teh.)

- Zidărie care nu conține suficientă armătură pentru a putea fi considerată zidărie armată - cum sunt zidăria confinată, zidăria confinată şi armată în rosturile orizontale, zidăria cu inimă armată.
  - Detalii carte: Cod de proiectare pentru structuri de zidărie. Indicativ CR 6- 2006.

Zona care rămâne (Teh.)

- Diferența, când este cazul, dintre partea carosabilă şi suma tuturor benzilor de circulație
  - Detalii carte: Detalii standard: SR EN 1991-2:2005 EUROCOD 1: Acțiuni asupra structurilor.

Zona de lucru (Ec.)

- Reprezintă spațiul pe care urmează să se desfăşoare toate lucrările prevăzute în planul unei brigăzi. Constructorul poate avea la dispoziție, încă de la deschiderea şantierului, acest spațiu în întregime şi atunci zona de lucru se numeşte zona de lucru totală. În multe situații, constructorul are la dispoziție o parte din zona de lucru (când urmează că, pe o anumită suprafața din zona de lucru, să se execute lucrări de devieri de conducte sau rețele, lucrări de demolări etc.). În acest caz, zona de lucru este parțială.

Zonă mediană (Teh.)

- Zonă care separă sensurile de circulație. În general această zonă este cuprinsă între barierele de securitate şi spațiu central.
    - Detalii carte: Detalii standard: SR EN 1991-2:2005 EUROCOD 1: Acțiuni asupra structurilor.

Zvelteţe (Teh.)

- Raport hc/dc al formei secțiunii verticale a silozului.
    - Detalii carte: Detalii standard: SR EN 1991-4:2006 EUROCOD 1: Acțiuni asupra.

Capitolul 3

INDEX TERMENI:

1. **A.I.D.A.**
2. **Abacă**
3. **Abaterea standard**
4. **Abordarea teoretică a capitalului**
5. **Absidă**
6. **Acant**
7. **Acceptare**
8. **Acces la rețea**
9. **Accesibilitate**
10. **Accessorium sequitur principale**
11. **Accident**
12. **Accident de muncă**
13. **Accident tehnic**
14. **Acciză**
15. **Acciză**
16. **Achiziție**
17. **Achiziție publică**
18. **ACN Numărul de clasificare al aeronavei**
19. **Acoperire contra riscului**
20. **Acoperire protectoare**
21. **Acoperiş**
22. **Acord comercial internațional**
23. **Acord de barter**
24. **Acord de plăți sau de decontare**
25. **Acordul unic**
26. **Acostament**
27. **Acostare**
28. **Acquis**
29. **Acreditare**
30. **Acreditiv**
31. **Act administrativ**

32. **Act juridic**
33. **Act juridic aleatoriu**
34. **Act juridic comutativ**
35. **Act juridic consensual**
36. **Act juridic cu executare succesivă**
37. **Act juridic cu titlu oneros**
38. **Act juridic intuituu personae**
39. **Act normativ**
40. **Acționar**
41. **Acțiune**
42. **Acțiune**
43. **Acțiune (în construcții)**
44. **Acțiune accidentală**
45. **Acțiune civilă**
46. **Acțiune dinamică**
47. **Acțiune fixă**
48. **Acțiune geotehnică**
49. **Acțiune independentă**
50. **Acțiune industrială**
51. **Acțiune penală**
52. **Acțiune permanentă**
53. **Acțiune seismică**
54. **Acțiune statică**
55. **Acțiune termică**
56. **Acțiune variabilă**
57. **Acțiunea cvasistatică**
58. **Acțiunea directă a lucrătorilor împotriva beneficiarului lucrării**
59. **Acțiuni indirecte ale incendiului**
60. **Acțiuni termice**
61. **Activ**
62. **Active**
63. **Active circulante**

64. **Active imobilizate**
65. **Activitate economică**
66. **Activități comasate**
67. **Actualizare**
68. **Actul Unic European**
69. **Acuratețe**
70. **Acvatoriu**
71. **Ad hoc**
72. **Adâncime**
73. **Adecvare**
74. **Adecvarea capitalului**
75. **Aderență**
76. **Aderența de ancorare**
77. **Adezivi**
78. **Administrație publică**
79. **Adosat**
80. **Aducțiune**
81. **Aerodrom**
82. **Aerodrom certificat**
83. **Aeroport**
84. **Afacere**
85. **Affectio societatis**
86. **Afuiere**
87. **Agent**
88. **Agent agresiv**
89. **Agent economic**
90. **Agent termic sau purtător de energie termică**
91. **Agenți autotrofi**
92. **Agenți heterotrofi**
93. **Agentul termic cu parametrii ridicați**
94. **Aglomerare**
95. **Agrement tehnic**

96. **Agrement tehnic european**
97. **Ajur**
98. **Alianțe strategice**
99. **Alimentarea centralizată cu căldură**
100. **Aliniament**
101. **Alocarea resurselor**
102. **Alocația de capital**
103. **Alternativă**
104. **Altitudinea aerodromului**
105. **Altorelief**
106. **Alveolă**
107. **Ambardee**
108. **Ambrazură**
109. **Amenajarea teritoriului**
110. **Amendă**
111. **Amnistie**
112. **Amortizare**
113. **Amortizarea**
114. **Amortizarea degresivă**
115. **Amortizarea fiscală**
116. **Amortizarea în funcție de producția realizată**
117. **Amortizarea liniară**
118. **Amortizarea progresivă**
119. **Amplasament**
120. **Amplitudine constantă**
121. **Amplitudine variabilă**
122. **Amplitudinea tensiunii**
123. **Ampriza străzii**
124. **Analiză**
125. **Analiza cost-eficacitate/eficiență**
126. **Analiza cost-utilitate**
127. **Analiza cu neliniaritate de material**

128. **Analiza de bifurcare liniar elastică**

129. **Analiza de preț**

130. **Analiza de sistem**

131. **Analiza diagnostic**

132. **Analiza economică**

133. **Analiza elastică neliniar geometrică**

134. **Analiza elastică neliniar geometrică ținând cont de imperfecțiuni**

135. **Analiza elastică perfect plastică de ordinul doi**

136. **Analiza elastică perfect plastică de ordinul întâi**

137. **Analiza elastică perfect plastică de ordinul doi**

138. **Analiza elasto plastică (ordinul întâi sau doi)**

139. **Analiza globală**

140. **Analiza liniar elastică a plăcilor curbe subțiri**

141. **Analiza liniară elastică de ordinul doi**

142. **Analiză liniară elastică de ordinul întâi fără redistribuire-1-2004**

143. **Analiza macroeconomică**

144. **Analiza microeconomică**

145. **Analiza neliniar geometrică şi cu neliniaritate de material**

146. **Analiza neliniar geometrică şi cu neliniaritate de material ținând cont de imperfecțiuni**

147. **Analiza neliniară de ordinul doi**

148. **Analiza neliniară de ordinul întâi**

149. **Analiza pe baza teoriei de membrană**

150. **Analiza performanței financiare**

151. **Analiza rigid plastică**

152. **Analiza riscului**

153. **Analiza structurală**

154. **Analiza structurala globală**

155. **Analiza SWOT**

156. **Analiza temperaturilor**

157. **Analiza unui element**

158. **Analiza valorii**

159. **Ancadrament**
160. **Ancastrament**
161. **Ancoră pentru perete**
162. **Ancorare**
163. **Anduranța**
164. **Anexe gospodăreşti**
165. **Angajat(ă) / Coloană**
166. **Anomalie**
167. **ANRE**
168. **Antablament**
169. **Antecontract**
170. **Antemăsurătoare**
171. **Anticipare**
172. **Antreprenor**
173. **Antrepriză**
174. **Apă caldă de consum**
175. **Apa potabilă**
176. **Apa uzată orăşenească**
177. **Aparatul fiscal**
178. **Aplicabilitate directă**
179. **Aport de căldură într-o încăpere**
180. **Apreciere**
181. **Apropierea paralelă independentă**
182. **Apropieri paralele interdependente**
183. **Aprovizionare**
184. **Aptitudinea de utilizare (exploatare)**
185. **Arbitraj**
186. **Arbore de decizie**
187. **Arc**
188. **Arcadă**
189. **Arcadă oarbă**
190. **Arcătură**

191. **Arcosolium**
192. **Arestare preventivă**
193. **Argon**
194. **Arhitectul şef**
195. **Arhitectul-şef**
196. **Arhitravă**
197. **Arhivolta**
198. **Ariccio**
199. **Arie brută**
200. **Arie de control**
201. **Arimare**
202. **Aripă**
203. **Aripi**
204. **Armătura continuă**
205. **Armătură pentru rostul de aşezare**
206. **Armături relativ extensibile**
207. **Armături relativ inextensibile**
208. **Armonie**
209. **Armonizare strategică**
210. **Articol de deviz**
211. **Ascultare activă**
212. **Asigurare**
213. **Asigurare**
214. **Asigurarea calității**
215. **Asigurarea instalației de încălzire**
216. **Asigurat**
217. **Asigurător**
218. **Asimetrie informațională**
219. **Asiză**
220. **Atic(a)**
221. **Atitudine**
222. **Atomicitate**

223. **Atribuire gratuită de acțiuni**
224. **Atribuție**
225. **Atriu**
226. **Audiere**
227. **Auditurile calității**
228. **Aulă**
229. **Autofinanțare**
230. **Autonomie locală**
231. **Autor**
232. **Autorat**
233. **Autoritate competentă**
234. **Autoritate publică**
235. **Autorizație de construire**
236. **Autorizație de desființare**
237. **Având-cauza**
238. **Avanport**
239. **Avantaj absolut de cost**
240. **Avantaj competitiv**
241. **Avarie**
242. **Avarie din oboseală**
243. **Aviz de amplasament**
244. **Aviz tehnic de racordare**
245. **Avizare**
246. **Avocat general**
247. **Avocatul diavolului**
248. **Axiomele preferinței**
249. **B to B**
250. **B to C**
251. **B to X**
252. **Backwardation**
253. **Bagheta**
254. **Balama**

255. **Balanța de verificare**
256. **Balcon**
257. **Baldachin**
258. **Baliză**
259. **Balustru**
260. **Banc**
261. **Bancă**
262. **Banca Centrală Europeană**
263. **Banca de date**
264. **Banchină**
265. **Banda căii de rulare**
266. **Bandă de circulație**
267. **Bandă de staționare**
268. **Banda pistei**
269. **Bandou**
270. **Barbacană**
271. **Baretă**
272. **Barieră laterală pentru pietoni**
273. **Bariere de securitate**
274. **Barjă**
275. **Basorelief**
276. **Bastion**
277. **Bastoncini**
278. **Bază**
279. **Bazalt**
280. **Beci**
281. **Belvedere**
282. **Benchmarking**
283. **Beneficiar**
284. **Beneficiar al asigurării**
285. **Beton**
286. **Bilanț**

287. **Bilet ipotecar**
288. **Bilet la ordin**
289. **Billet la ordin**
290. **Biocidare**
291. **Biodegradare**
292. **Black-Scholes**
293. **Bolta**
294. **Boltă moldovenească**
295. **Bolțar**
296. **Bonitate financiară**
297. **Bord**
298. **Bordaje în spirală**
299. **Bordură**
300. **Bosaj**
301. **Bovindou**
302. **Brainstorming**
303. **Branşament termic**
304. **Buget**
305. **Buget de aprovizionare**
306. **Buget de producție**
307. **Buget de proiect**
308. **Buget de venituri şi cheltuieli**
309. **Bulon de ancoraj**
310. **Bun**
311. **Bunuri**
312. **Bursă**
313. **Business intelligence**
314. **Cădere în desuetudine**
315. **Cadru compozit**
316. **Cadru contravântuit**
317. **Caiet de sarcini**

318. **Calcul la temperatură normală**
319. **Cale**
320. **Cale de rulare**
321. **Cale ferată**
322. **Calibrare**
323. **Calitate**
324. **Calotă**
325. **Cambie**
326. **Canal**
327. **Canal colector**
328. **Canal de fum**
329. **Canat**
330. **Canat inactiv / activ (fix / mobil)**
331. **Canelură**
332. **Cap**
333. **Capacitate portantă**
334. **Capital**
335. **Capital circulant**
336. **Capital de risc**
337. **Capital fix**
338. **Capital propriu**
339. **Capital social**
340. **Capitalizare**
341. **Capitalizare bursieră**
342. **Capitel**
343. **Căptuşeală**
344. **Caracteristici esențiale**
345. **Caracteristici tehnice**
346. **Cărămizi**
347. **Carelaj**
348. **Cartea tehnică a construcției**
349. **Cartel**

350. **Cartuş**
351. **Cărucior rulant**
352. **Cărucior suspendat monogrindă**
353. **Casetă**
354. **Casetaj**
355. **Categorie de detaliu**
356. **Categorie de importanță a construcțiilor**
357. **Cec**
358. **Cedare locală**
359. **Centrală termică**
360. **Centralizare**
361. **Centru de profit**
362. **Cerc de calitate**
363. **Cercetare la fața locului**
364. **Cercetări operaționale**
365. **Cercevea (profil z)**
366. **Cercurile de calitate**
367. **Cerere**
368. **Cerere solvabilă**
369. **Cerință de calitate**
370. **Cerință esențială**
371. **Cerințe ale construcțiilor**
372. **Certificat de examinare de tip**
373. **Certificatul aerodromului**
374. **Certificare a conformității**
375. **Certificat de conformitate**
376. **Certificatul de urbanism**
377. **Cetățenie**
378. **Cetățenie europeană**
379. **Ceteris paribus**
380. **Cheia bolții**
381. **Cheie de boltă**

382. **Cheltuială de capital**
383. **Cheltuieli**
384. **Cheltuieli agregate**
385. **Cheltuieli cumulate**
386. **Cheltuieli de exploatare**
387. **Cheltuieli deductibile**
388. **Cheltuieli directe**
389. **Cheltuieli diverse şi neprevăzute**
390. **Cheltuieli echivalente sau recalculate**
391. **Cheltuieli extraordinare**
392. **Cheltuieli financiare**
393. **Cheltuieli indirecte**
394. **Cheltuieli pentru asigurarea utilităților necesare obiectivului**
395. **Cheltuieli pentru investiția de bază**
396. **Cheltuieli pentru obținerea şi amenajarea terenului**
397. **Cheltuieli pentru proiectare şi asistență tehnică**
398. **Cheu portuar**
399. **Chila**
400. **Chirie**
401. **Chitanță**
402. **Chituri**
403. **Ciclogramă**
404. **Ciclu de numărare**
405. **Ciclu de tensiune**
406. **Ciclu de viață**
407. **Ciclu de viață al produsului**
408. **Ciclu economic**
409. **Ciclul de viață al proiectului**
410. **Cifră de afaceri**
411. **Cilindru pneumatic**
412. **Ciocan pneumatic**
413. **Clădire**

414. **Clasă**
415. **Clasă de avarie**
416. **Clasă de calitate a execuției**
417. **Clasa de combustie**
418. **Clasa de corozivitate**
419. **Clasa de importanță**
420. **Client**
421. **Clientelă**
422. **Clipeus**
423. **Clivaj**
424. **Coama**
425. **Coasigurare**
426. **Coastă**
427. **Coautorat**
428. **Cod fiscal**
429. **Coeficient de actualizare**
430. **Coeficient de capitalizare**
431. **Coeficient de forță**
432. **Coeficient de presiune**
433. **Coeficient de transfer de căldură prin convecție**
434. **Coeficient dinamic**
435. **Coeficient U (coeficient k)**
436. **Coeficientul de eficiență economică a investițiilor**
437. **Coeficientul de expunere al amplasamentului construcției**
438. **Coeficientul de formă pentru încărcarea din zăpadă pe acoperiş**
439. **Coeficientul de utilizare**
440. **Coeficientul termic**
441. **Coextrudare**
442. **Coeziune**
443. **Coeziune redusă**
444. **Cofinanțare**
445. **Coinculpați**

446. **Colectivitate locală**
447. **Colimacon**
448. **Coloană**
449. **Colonadă**
450. **Comandă**
451. **Comisia de recepție**
452. **Comisia de Supraveghere a Asigurărilor**
453. **Comisia Europeană**
454. **Comisie rogatorie**
455. **Comision**
456. **Comitetul Economic şi Social**
457. **Comitetul Regiunilor**
458. **Comitetul Reprezentanților Permanenți**
459. **Compartiment de incendiu**
460. **Compartiment**
461. **Competență exclusivă**
462. **Competență partajată**
463. **Competență pentru a sprijini, coordona sau completa acțiunea statelor membre**
464. **Competiție**
465. **Competitivitate**
466. **Complice**
467. **Comportament**
468. **Comportament civic organizațional**
469. **Comportament de cumpărare**
470. **Comportament Organizațional**
471. **Comportare compozită**
472. **Comportarea în exploatare**
473. **Comună**
474. **Comunicare**
475. **Comunicare non-verbală**
476. **Comunicare scrisă**

477. **Comunicare verbală**
478. **Comunitatea Economică Europeană**
479. **Comunitatea Europeană**
480. **Comunitatea Europeană a Cărbunelui şi Oțelului**
481. **Comunitatea Europeană a Energiei Atomice**
482. **Comunitățile Europene**
483. **Concă**
484. **Concept**
485. **Concesionare**
486. **Concesiune**
487. **Concurență**
488. **Concurență deschisă**
489. **Concurență directă**
490. **Concurență ilicită**
491. **Concurență indirectă**
492. **Concurență loială**
493. **Concurență monopolistică**
494. **Concurență neloială**
495. **Concurență parazitară**
496. **Concurență perfectă**
497. **Concurență pură**
498. **Condens**
499. **Condiție tehnică**
500. **Conducerea prin dispecer**
501. **Conductă**
502. **Conductă de ducere**
503. **Conductă de întoarcere**
504. **Conductă de refulare**
505. **Conflict de interese**
506. **Conflict organizațional**
507. **Confort termic**
508. **Conjunctură**

509. **Conjunctură economică**
510. **Consiliere**
511. **Consiliul European**
512. **Consiliul Europei**
513. **Consiliul județean**
514. **Consiliul local**
515. **Consiliul Uniunii Europene**
516. **Consolă**
517. **Consolidare a comportamentului**
518. **Constituție**
519. **Construcție**
520. **Construcție cu pereți portanți**
521. **Construcție sportivă**
522. **Construcții**
523. **Construcții**
524. **Construcții cu caracter provizoriu**
525. **Constructor**
526. **Consultant**
527. **Consum**
528. **Consumator de energie termică**
529. **Cont**
530. **Contabilitate în partidă simplă**
531. **Contencios administrativ**
532. **Conținut de umiditate**
533. **Conținut de umiditate de echilibru**
534. **Contract**
535. **Contract**
536. **Contract de construcție**
537. **Contract bilateral**
538. **Contract colectiv de muncă**
539. **Contract de antrepriză**
540. **Contract de construcție**

541. **Contract de donație**
542. **Contract individual de muncă**
543. **Contract-cadru**
544. **Contractul de antrepriză**
545. **Contractul de asigurare**
546. **Contractul forward**
547. **Contractul futures**
548. **Contrafort**
549. **Contribuție**
550. **Control**
551. **Control**
552. **Control financiar**
553. **Control financiar de gestiune**
554. **Control financiar preventiv**
555. **Control-evaluare**
556. **Controlul calității**
557. **Controlul producției în fabrică**
558. **Convenția Europeană a Drepturilor Omului**
559. **Convexitate**
560. **Coordonare**
561. **Copyrigths**
562. **Coridor**
563. **Cornişă**
564. **Coronament**
565. **Coroziune**
566. **Corozivitate**
567. **Corpul silozului**
568. **Coş de fum**
569. **Coş de fum ancorat**
570. **Coş de fum autoportant**
571. **Coş de fum cu perete dublu**
572. **Coş de fum cu perete unic**

573. **Coş de fum multiplu**
574. **Cost**
575. **Cost implicit**
576. **Cost marginal**
577. **Cost marginal pe termen lung**
578. **Costul mediu ponderat al capitalului**
579. **Costuri de transfer**
580. **Costuri variabile**
581. **Cota de profit**
582. **Cota parte de piață**
583. **CPM**
584. **CPV (Common Procurement Vocabulary)**
585. **Crăpătură**
586. **CRC**
587. **Creanță**
588. **Creanță fiscală**
589. **Creanță fiscală accesorie**
590. **Creativitate**
591. **Credit**
592. **Credit comercial**
593. **Credit ipotecar**
594. **Creditare de idiosincrazie**
595. **Creditor**
596. **Creditor**
597. **Creditor chirografar**
598. **Criteriu de proiectare**
599. **Criteriul aptitudinii de exploatare**
600. **Criză**
601. **Criză economică**
602. **Criză financiară**
603. **Culpă**
604. **Cultură organizațională**

605. **Curba cererii agregate**
606. **Curba cererii de piață**
607. **Curba de foc a hidrocarburilor**
608. **Curbă de foc exterior**
609. **Curba ofertei agregate**
610. **Curbă temperatură-timp**
611. **Curbă temperatură-timp standardizată**
612. **Curgere în masă**
613. **Curgere internă tubulară**
614. **Curgere mixtă**
615. **Curgere plană**
616. **Curgere tronconică**
617. **Curgere tubulară**
618. **Curs de schimb spot**
619. **Curs valutar**
620. **Cursul de revenire net actualizat**
621. **Curtea de Conturi**
622. **Curtea de Justiție**
623. **Curtea de Justiție a Uniunii Europene**
624. **Cutie**
625. **Cutumă**
626. **Dala**
627. **Dală compozită**
628. **Dalaj**
629. **Dată**
630. **Date geotehnice**
631. **Datorie**
632. **Daună**
633. **Daună de asigurare**
634. **Debit**
635. **Debit de căldură degajată**
636. **Debit orar maxim**

637. **Debit zilnic maxim**
638. **Debite de dimensionare**
639. **Debitor**
640. **Debitor**
641. **Debitor al impozitului pe clădiri**
642. **Decizie**
643. **Declarația de conformitate**
644. **Declivitatea stației**
645. **Dublă coacere**
646. **Decolări paralele independente**
647. **Decorație arhitecturală**
648. **Decret**
649. **Decros**
650. **Defect**
651. **Deficiență**
652. **Deficit**
653. **Deflagrație**
654. **Deflație**
655. **Degradare**
656. **Degradare datorată coroziunii**
657. **Delapidare**
658. **Delegare**
659. **Delta**
660. **Densitatea sarcinii termice**
661. **Densitatea sarcinii termice de calcul**
662. **Densitatea traficului aerian pe aerodrom**
663. **Denticuli**
664. **Denunț**
665. **Deplasare laterală în planul peretelui**
666. **Depozit**
667. **Depozit de date**
668. **Depresiune**

669. **Derogare**

670. **Descentralizare**

671. **Deschidere batantă (deschidere simplă, pe orizontală)**

672. **Deschidere fixă (fereastră fixă)**

673. **Deschidere Glisantă (culisantă)**

674. **Deschidere oscilantă (deschidere numai pe verticală, basculantă)**

675. **Deschidere oscilobatantă (deschidere dublă pe orizontală sau pe verticală, rotobatantă)**

676. **Design**

677. **Detalii de execuție**

678. **Deteriorare**

679. **Detonație**

680. **Deviz**

681. **Deviz de lucrări**

682. **Deviz general**

683. **Deviz pe categorii de lucrări**

684. **Deviz pe obiect**

685. **Dezordine**

686. **Dezvoltare**

687. **Dezvoltare durabilă**

688. **Dezvoltare organizațională**

689. **Diagnostic**

690. **Diagnosticarea**

691. **Diagrame de flux**

692. **Diagrame Paretto**

693. **Diferențierea fiabilității**

694. **Dilatare**

695. **Dimensiune caracteristică a interiorului silozului în secțiune transversală**

696. **Dimensiuni gol**

697. **Dimensiuni modulate**

698. **Dimensiuni nemodulate**

699. **Dimensiuni tâmplărie (cote tâmplărie)**

700. **DIN (Deutsche Institut fur Normung)**
701. **Direct costing**
702. **Direcție circumferențială**
703. **Direcție meridiană**
704. **Diriginte de** şantier
705. **Discernământ**
706. **Disonanță cognitivă**
707. **Dispozitiv aerodinamic**
708. **Dispozitiv de amortizare**
709. **Dispozitiv de ghidare**
710. **Distanța de referință a aeronavei**
711. **Distanță până la axă**
712. **Distanța vizuală în lungul pistei**
713. **Distanțe declarate**
714. **Distanțierea rigidizărilor**
715. **Distorsiune**
716. **Distribuitor**
717. **Distribuția energiei termice**
718. **Dividend**
719. **Dobândă**
720. **Dobândă compusă**
721. **Dobândă nominală**
722. **Dobândă reală**
723. **Dobândă simplă**
724. **Document de evaluare european**
725. **Document normativ**
726. **Documentație tehnică specifică**
727. **Domeniu public**
728. **Domeniu reglementat**
729. **DQS**
730. **Drum**
731. **Drumul întrun grafic rețea**

732. **Drumul critic**
733. **Dumping**
734. **Durabilitate**
735. **Durabilitate**
736. **Durabilitatea protecției**
737. **Durată critică**
738. **Durată de execuție**
739. **Durată de referință**
740. **Durata de viață de calcul (proiectare)**
741. **Durata de viață proiectată**
742. **Durata de viață reziduală**
743. **Durata de viață sigură (safe life)**
744. **Durata normală de funcționare a străzii**
745. **E- Business**
746. **E-Logistică**
747. **Ecart**
748. **Echilibru bugetar**
749. **Echina**
750. **Echipa de lucru**
751. **Echipă de lucru autocondusă**
752. **Echipa de proiect**
753. **Echipă multifuncțională**
754. **Echipament de verificare a calității**
755. **Ecologie**
756. **Economie de piață**
757. **Economie de scară**
758. **Economie normativă**
759. **Economie urbană**
760. **Economii de scară**
761. **Edificiu**
762. **Efect al acțiunii**
763. **Efect direct**

764. **Efect indirect**
765. **Eficacitate**
766. **Eficiență**
767. **Efort unitar în materialul depozitat**
768. **Eforturi de forfecare**
769. **Eforturi de încovoiere**
770. **Eforturi de membrană**
771. **Electropalan cu cărucior**
772. **Element cheie**
773. **Element component**
774. **Element compozit**
775. **Element de ancorare**
776. **Element de separare**
777. **Element exterior**
778. **Element pentru zidărie**
779. **Element pentru zidărie clasa I**
780. **Element pentru zidărie clasa II**
781. **Element structural**
782. **Elemente**
783. **Elemente de legătură de forfecare (conectori)**
784. **Elemente protejate**
785. **Elemente structurale**
786. **Elevație**
787. **Eloxare**
788. **Emisivitate**
789. **Energie termică transportată**
790. **Entasis**
791. **ERP**
792. **Escaladarea angajamentului**
793. **Estimare**
794. **Etanşare**
795. **Etanşeitate**

828. **Facilități de degivrare / antigivrare**
829. **Factor de capitalizare**
830. **Factor de actualizare**
831. **Factor de ardere**
832. **Factor de capitalizare**
833. **Factor de deschidere**
834. **Factor de formă**
835. **Factor de mediu**
836. **Factor de secțiune**
837. **Factorul de amortizare a unui fond**
838. **Factorul de concentrare al tensiunii geometrice**
839. **Factorul de Rambursare a Capitalului**
840. **Factorul de răspuns cvasistatic**
841. **Factorul de răspuns rezonant**
842. **Falie**
843. **Familie de produse**
844. **Făptuitor**
845. **Farul aerodromului**
846. **Farul aeronautic**
847. **Farul de identificare**
848. **Farul de pericol**
849. **Față de aşezare**
850. **Favorizarea infractorului**
851. **Faza**
852. **Faza de contracție**
853. **Fază determinantă**
854. **Feedback**
855. **Fereastră**
856. **Feronerie**
857. **Feston**
858. **Fiabilitate**
859. **Fiabilitatea sistemului de lumini**

860. **Firidă**
861. **Fiscalitate**
862. **Fisură**
863. **Flash-over**
864. **Fluctuația personalului/forței de muncă**
865. **Flux de căldură net**
866. **Flux de numerar**
867. **Fluxuri actualizate de capital**
868. **Foc de calcul**
869. **Fond pentru organizarea de şantier**
870. **Fondul de rulment**
871. **Fondul de rulment net**
872. **Forma de structură**
873. **Formalizare**
874. **Formația de muncă**
875. **Formator de piață**
876. **Forță axială**
877. **Forță dinamică**
878. **Forță majoră**
879. **Forță statică echivalentă**
880. **Fraudă fiscală**
881. **Frecvență proprie**
882. **Frescă**
883. **Front de lucru**
884. **Frontiera eficienței**
885. **Fronton**
886. **Frontul de lucru**
887. **Funcție de separare**
888. **Funcție publică**
889. **Funcționar**
890. **Funcționar public**
891. **Fund plat**

892. **Fundația căptuşelii**
893. **Furnizare de energie termică**
894. **Furnizor de energie termică**
895. **Fus**
896. **Fustă**
897. **Gabarit de construcție**
898. **Galb**
899. **Galerie**
900. **Gamma**
901. **Gândire de grup**
902. **Garanția de participare la licitație**
903. **Garanția antreprenorului pentru vicii**
904. **Garanție**
905. **Garnitură**
906. **Garnitura EPDM**
907. **Gaura de şobolan**
908. **Geam termoizolant (geam termopan)**
909. **Geminat**
910. **Geocompozite**
911. **Geogrile**
912. **Geoid**
913. **Geometria căii**
914. **Geotextile**
915. **Ghirlandă**
916. **Gârlici**
917. **Glaf (pervaz)**
918. **Glasvand**
919. **Glazură**
920. **Gol de manipulare**
921. **Golire excentrică**
922. **Grafic calendaristic**
923. **Grafic Gantt**

924. **Graficul calendaristic al reperelor importante în executarea proiectului**

925. **Graficul rețea calendaristic**

926. **Grațiere**

927. **Greutate proprie a podului rulant Q**

928. **Grindă**

929. **Grindă compozită**

930. **Grindă de rulare**

931. **Grindă de rulare pentru cărucior suspendat monogrindă**

932. **Grindă inelară**

933. **Grout**

934. **Grup de lucru**

935. **Grup ocupațional**

936. **Grupări de încărcări**

937. **Grupele 1,2,3 şi 4 pentru elementele pentru zidărie**

938. **Gumă tip Wishab**

939. **Guvern**

940. **Habitat**

941. **Hală**

942. **Han**

943. **Harisare**

944. **Havuz**

945. **Hazard**

946. **Hemiciclu**

947. **Hidro-izolație**

948. **Hidro-izolație intermediară**

949. **Higrometru**

950. **Hol**

951. **Hotă**

952. **Hotărâre a Guvernului**

953. **Identificarea riscurilor**

954. **Igrasie**

955. **Îmbinare**

956. **Îmbinare de trecere**

957. **Îmbinări cu tije**

958. **Îmbinări striate**

959. **Îmbunătățire**

960. **Impact**

961. **Importator**

962. **Imposta**

963. **Impozit direct**

964. **Impozit indirect**

965. **Impozit pe clădiri**

966. **Impozit pe veniturile persoanelor fizice**

967. **Impozit pe veniturile persoanelor juridice**

968. **Impozit pentru transmisiunea dreptului de proprietate şi a dezmembramintelor acestuia cu titlul de moştenire**

969. **Impozit personal**

970. **Impozit real**

971. **Împrumut**

972. **Imputrescibilitate**

973. **Înălțimea elipsoidă**

974. **Înălțimea ortometrică**

975. **Înaltul Reprezentant al Uniunii pentru Afaceri Externe şi Politica de Securitate**

976. **Încărcare agabaritică**

977. **Încărcare de frecare la fața peretelui**

978. **Încărcare locală**

979. **Încărcare parțial repartizată**

980. **Încărcare radială**

981. **Încărcarea**

982. **Încărcarea de oboseală**

983. **Încărcarea de oboseală echivalentă**

984. **Încărcarea din zăpada aglomerată pe acoperiş**

985. **Încărcarea din zăpadă neaglomerată pe acoperiş**

986. **Încărcarea echivalentă de amplitudine constantă**
987. **Incendiu generalizat**
988. **Incendiu localizat**
989. **Incertitudine**
990. **Încheierea proiectului**
991. **In situ**
992. **Incintă**
993. **Incinta de joc**
994. **Inculpat**
995. **Indemnizația de asigurare**
996. **Indicatori de performanță generali**
997. **Indicatorul de direcție pentru aterizare**
998. **Indice de performanță a costului**
999. **Indice de performanță a planului**
1000. **Indicele de profitabilitate**
1001. **Indicele de stabilitate a lanțului**
1002. **Indicele de uniformitate a folosirii resurselor**
1003. **Inel**
1004. **Inel de bază**
1005. **Inel primar**
1006. **Inel secundar**
1007. **Inele de rigidizare**
1008. **Infiltrație**
1009. **Infracțiune flagrantă**
1010. **Infrastructură**
1011. **Infrastructură**
1012. **Infrastructura căii**
1013. **Infrastructura feroviară interoperabilă**
1014. **Infrastructura feroviară neinteroperabilă**
1015. **Injecție**
1016. **Înnădire**
1017. **Înşelăciune**

1018. **Inspecție**
1019. **Inspecție**
1020. **Inspecție extinsă**
1021. **Instalația de încălzire cu parametrii ridicați (scăzuți)**
1022. **Instalație de încălzire centrală**
1023. **Instalație de încălzire perimetrală**
1024. **Instalație de producere a energiei termice**
1025. **Instalație de utilizare a energiei termice**
1026. **Instalații de alimentare cu energie termică**
1027. **Instigat**
1028. **Instigator**
1029. **Instrumente Derivate Exotice**
1030. **Însumarea Miner**
1031. **Integrare orizontală**
1032. **Integrare verticală**
1033. **Integritate (date aeronautice)**
1034. **Intensitate eficace**
1035. **Intenție**
1036. **Inter vivos**
1037. **Intercolonament**
1038. **Intermediar**
1039. **Intermediar financiar**
1040. **Interoperabilitate**
1041. **Intersecția căilor de rulare**
1042. **Intervenții de urgență**
1043. **Întindere**
1044. **Intonacco**
1045. **Intrados**
1046. **Întreținere curentă**
1047. **Introducere pe piață**
1048. **Introducere pe piață a unui produs**
1049. **Învelitoare**

1050. **Investigație**
1051. **Investiție Străină Directă**
1052. **Investitor**
1053. **Învinuit**
1054. **IQET**
1055. **ISO (International Organization for Standardization)**
1056. **Istoria de tensiune**
1057. **Izobată**
1058. **Izolare termică**
1059. **Izvor de drept**
1060. **Jocuri**
1061. **Jomp sau basa**
1062. **Joncțiune**
1063. **Județ**
1064. **Jurisdicție**
1065. **Jurnalul evenimentelor**
1066. **Karst**
1067. **La paritate - forward**
1068. **La paritate-spot**
1069. **Lăcrimar**
1070. **Lanternon**
1071. **Lanțul valorii**
1072. **LBO**
1073. **Leasing**
1074. **Lege**
1075. **Lemn stratificat**
1076. **Liant**
1077. **Liberare condiționată**
1078. **LIBOR**
1079. **Licitație**
1080. **Lider de piață**
1081. **Limita de inflamabilitate**

1082. **Limita de oboseală la amplitudine constantă**
1083. **Limita de palier**
1084. **Limita plastică**
1085. **Linie de carbonizare**
1086. **Linie de credit**
1087. **Lintel**
1088. **Lobbying**
1089. **Localitate**
1090. **Localitate rurală**
1091. **Localitate urbană**
1092. **Localizare**
1093. **Locul de lucru**
1094. **Loggia**
1095. **Logiciel**
1096. **Logistică**
1097. **Loja**
1098. **Lovitura de berbec (şoc hidraulic)**
1099. **Lucarnă**
1100. **Lucrări curente**
1101. **Lucrări de construcție**
1102. **Lucrări de construcții**
1103. **Lucrări de întreținere**
1104. **Lucrări de întreținere curentă**
1105. **Lucrări de reparație curentă**
1106. **Lucrări de reparații**
1107. **Lucrări minore**
1108. **Lumina aeronautică de suprafață**
1109. **Lumină de descărcare a condensatorului**
1110. **Lumini de avertizare a pistei**
1111. **Lumini fixe**
1112. **Lunetă**
1113. **Lungimea tunelului**

1114. **LVL**
1115. **Machetă**
1116. **Management prin proiecte**
1117. **Managementul calității proiectului**
1118. **Managementul calității totale**
1119. **Managementul cererii**
1120. **Managementul datoriei**
1121. **Managementul proiectelor**
1122. **Managementul proiectelor de construcții**
1123. **Managementul riscului**
1124. **Manager de proiect**
1125. **Manager executiv**
1126. **Mandat de arestare**
1127. **Mandat european de arestare**
1128. **Mansardă**
1129. **Manta**
1130. **Manta simetrică**
1131. **Marcaje**
1132. **Marfă**
1133. **Marja brută**
1134. **Marja de beneficiu**
1135. **Marja preț-cost**
1136. **Marfă**
1137. **Martor**
1138. **Martor asistent**
1139. **Mascaron**
1140. **Măsuri de intervenție**
1141. **Măsuri preventive**
1142. **Mase plastice**
1143. **Material de construcție**
1144. **Material de protecție la acțiunea focului**
1145. **Material fluidizat**

1146. **Material granular**
1147. **Material granular (particulă solidă)**
1148. **Material granular în curgere liberă**
1149. **Material ignifug**
1150. **Materiale de cale**
1151. **Matricea responsabilităților**
1152. **Maximizarea profitului**
1153. **Maximul tensiunii**
1154. **MBO**
1155. **Meandru**
1156. **Mecanismul Ratei de Schimb**
1157. **Medalion**
1158. **Mediatorul European**
1159. **Mediu**
1160. **Mediu agresiv**
1161. **Mediul ambiant al proiectului**
1162. **Mediu înconjurător**
1163. **Membrană**
1164. **Mentenanță**
1165. **Mentenanță**
1166. **Mentenanță preventivă**
1167. **Meplat**
1168. **Mercatic**
1169. **Meserie**
1170. **Metodă**
1171. **Metodă de construcție**
1172. **Metodă de măsurare**
1173. **Metoda de organizare combinată**
1174. **Metoda de organizare în lanț**
1175. **Metoda de organizare în paralel**
1176. **Metoda de organizare succesivă**
1177. **Metoda Delphi**

1178. **Metoda grafică de evaluare şi actualizare a programului GERT**
1179. **Metoda potențialelor Metra**
1180. **Metoda rainflow**
1181. **Metoda rezervorului**
1182. **Microeconomie**
1183. **Minimul tensiunii**
1184. **Minister**
1185. **Miopia marketing**
1186. **Mişcare ecologică**
1187. **Mişcări paralele pe piste specializate**
1188. **Misiune**
1189. **Mod de producție indirect/ocolitor**
1190. **Model avansat de incendiu**
1191. **Model cu două zone**
1192. **Model cu o zonă**
1193. **Model de calcul al dinamicii fluidelor**
1194. **Model de curgere**
1195. **Model simplu de incendiu**
1196. **Model structural**
1197. **Modelul de Evaluare a Activelor Financiare**
1198. **Modernizare**
1199. **Modernizarea instalațiilor termice**
1200. **Modernizarea liniilor de cale ferată**
1201. **Modificare**
1202. **Modilion**
1203. **Modul de alunecare**
1204. **Moduri proprii de vibrație**
1205. **Molon**
1206. **Monedă fiduciară**
1207. **Monedă marfă**
1208. **Monedă scripturală**
1209. **Monitorizare**

1210. **Monocoacere**

1211. **Monolit**

1212. **Monopol**

1213. **Monopson**

1214. **Montan**

1215. **Montant mobil (montant fals, stâlp, profil de inversare, profil de bătaie)**

1216. **Monument**

1217. **Mortar**

1218. **Mortar cu compoziție prescrisă (de rețetă)**

1219. **Mortar de rețetă pentru zidărie**

1220. **Mortar degradat**

1221. **Mortar industrial**

1222. **Mortar pentru rosturi subțiri**

1223. **Mortar pentru utilizare generală**

1224. **Mortar pentru zidărie**

1225. **Mortar pentru zidărie pentru straturi subțiri**

1226. **Mortar pentru zidărie pentru utilizare generală**

1227. **Mortar performant pentru zidărie**

1228. **Mortar preamestecat alcătuit din var / nisip**

1229. **Mortar predozat**

1230. **Mortar preparat la şantier**

1231. **Mortar proiectat (performant)**

1232. **Mortar semifabricat industrial**

1233. **Mortar uşor**

1234. **Mortar uşor pentru zidărie**

1235. **Mortar-beton**

1236. **Mortis causa**

1237. **Motiv**

1238. **Motivație**

1239. **Mozaic**

1240. **Mucegai**

1241. **Mucegăire**
1242. **Mulaj**
1243. **Multicameral**
1244. **Naşterea bolţii**
1245. **Naşterea unei bolţi**
1246. **Nava**
1247. **Necesar de căldură**
1248. **Neconformitate**
1249. **Negociere cheie**
1250. **Negociere colectivă**
1251. **Neretroactivitate**
1252. **Nervură**
1253. **Nevoie**
1254. **Nişă**
1255. **Nivel**
1256. **Nivel de efort unitar maxim**
1257. **Nivel de performanţă**
1258. **Nivel-prag**
1259. **Nivelarea folosirii resurselor**
1260. **Nivelul de lucru**
1261. **Nod compozit**
1262. **Norma**
1263. **Normă juridică**
1264. **Normalizare**
1265. **NTIC**
1266. **Numărul de clasificare a structurii rutiere aeroportuare**
1267. **Obelisc**
1268. **Obiect frangibil**
1269. **Obiect impactant**
1270. **Obiectiv**
1271. **Obiective strategice**
1272. **Obiective tactice**

1273. **Obiectul impunerii**
1274. **Oboseală**
1275. **Obsolescență**
1276. **Obstacol**
1277. **Ocnița**
1278. **Ofertă**
1279. **Ogivă**
1280. **Olan**
1281. **Oligopol**
1282. **Omogenizarea fluidizării silozului**
1283. **Ondulația geoidului**
1284. **Operator**
1285. **Operator de distribuție (a energiei termice)**
1286. **Operator de distribuție (a energiei termice)**
1287. **Operator de transport (a energiei termice)**
1288. **Operator economic**
1289. **Oportunitate**
1290. **Opțiune americană**
1291. **Opțiune de cumpărare acoperită**
1292. **Opțiuni**
1293. **Opțiuni cu barieră**
1294. **Opțiuni reale**
1295. **Opus**
1296. **Opus mixtum**
1297. **Oraş**
1298. **Oraş**
1299. **Ordin**
1300. **Ordonanță**
1301. **Organ de control**
1302. **Organe de cercetare penală**
1303. **Organe de urmărire penală**
1304. **Organism de certificare**

1305. **Organizarea funcțională**
1306. **Organizarea matriceală**
1307. **Organizarea pe proiecte**
1308. **Ornament**
1309. **Oțel austenitic**
1310. **Oțel pentru armare**
1311. **Oțel pentru precomprimare**
1312. **OUG**
1313. **Over-the-Counter**
1314. **Pachet de activități**
1315. **Palan**
1316. **Palier**
1317. **Palisadă**
1318. **Pâlnie**
1319. **Pâlnie adâncă**
1320. **Pâlnie conică**
1321. **Pâlnie de golire evazată**
1322. **Pâlnie piramidală**
1323. **Pâlnie poligonală**
1324. **Pâlnie scundă**
1325. **Pandantiv**
1326. **Panel Sandwich (placa weiss)**
1327. **Panou de placă curbă subțire**
1328. **Panou detaşabil**
1329. **Panouri (murale)**
1330. **Parametrii nominali de funcționare**
1331. **Parametru**
1332. **Parapet**
1333. **Parapet fonoabsorbant**
1334. **Parapet pentru pietoni**
1335. **Parapet pentru vehicule**
1336. **Paravan**

1337. **Parc**
1338. **Parchet**
1339. **Pardoseală**
1340. **Parietal / Decor**
1341. **Paritatea puterii de cumpărare**
1342. **Parlament**
1343. **Parlamentul European**
1344. **Parte**
1345. **Parte carosabilă (şosea)**
1346. **Parte civilă**
1347. **Parte de structură**
1348. **Parte inferioară aerată**
1349. **Parte responsabilă civilmente**
1350. **Parte vătămată**
1351. **Parter**
1352. **Pasarelă**
1353. **Pasul lanțului**
1354. **Patină**
1355. **Patologia construcțiilor**
1356. **Patrimoniu**
1357. **Pavaj**
1358. **Pavilion**
1359. **Paviment**
1360. **Pedeapsă**
1361. **Pedeapsă principală**
1362. **Peliculă**
1363. **Penetrație**
1364. **Penurie**
1365. **Percheziție**
1366. **Perete antifoc**
1367. **Perete cu rosturi întrerupte**
1368. **Perete cu strat de zidărie aparentă**

1369. **Perete de contravântuire**
1370. **Perete de placare**
1371. **Perete de rigidizare**
1372. **Perete de umplutură**
1373. **Perete dublu cu gol interior**
1374. **Perete dublu cu gol interior umplut (perete cu inima armată)**
1375. **Perete dublu strat**
1376. **Perete exterior**
1377. **Perete interior**
1378. **Perete neportant**
1379. **Perete nestructural**
1380. **Perete portant**
1381. **Perete simplu**
1382. **Perete structural**
1383. **Performanță**
1384. **Performanța energetică a clădirii**
1385. **Performanța unui produs pentru construcții**
1386. **Performanțe umane**
1387. **Pergola**
1388. **Periformă**
1389. **Perioadă de perspectivă**
1390. **Peron**
1391. **Perspectivă**
1392. **PERT**
1393. **Pescaj**
1394. **Piață**
1395. **Piața Comună / Piața Internă / Piața Unică**
1396. **Piața monetară**
1397. **Piața primară**
1398. **Piața produselor pentru construcții**
1399. **Piatră de talie**
1400. **Picior drept**

1401. **Picurător**
1402. **Piedestal**
1403. **Piețe concurențiale**
1404. **Piețe eficiente în formă puternică**
1405. **Piețe eficiente în formă semiputernică**
1406. **Piețe eficiente în formă slabă**
1407. **Piețele clienților**
1408. **Pilastru**
1409. **Pilier**
1410. **Pilon**
1411. **Pilotaj al activității**
1412. **Pistă**
1413. **Pistă de decolare**
1414. **Pistă instrumentală**
1415. **Pistă neinstrumentală la vedere**
1416. **Pistă primară**
1417. **Piste cvasiparalele**
1418. **Placă compozită**
1419. **Placă curbă subțire**
1420. **Placă curbă subțire axial simetrică completă**
1421. **Placă curbă subțire de rotație**
1422. **Placă de bază**
1423. **Placajele ceramice exterioare aplicate prin lipire**
1424. **Plăci ceramice exterioare**
1425. **Plăci ceramice extrudate**
1426. **Plăci ceramice presate**
1427. **Plăci lamelate în cruce pentru platelaje**
1428. **Plafon**
1429. **Plan**
1430. **Plan urbanistic de detaliu**
1431. **Plan urbanistic general**
1432. **Plan urbanistic zonal**

1433. **Plan, Planimetrie**
1434. **Plângere**
1435. **Planificare**
1436. **Planul urbanistic de detaliu**
1437. **Planul urbanistic general**
1438. **Planul urbanistic zonal**
1439. **Plasament privat**
1440. **Plasticitate ciclică**
1441. **Platformă mobilă pentru inspecții**
1442. **Platformă virtuală**
1443. **Plin cintru**
1444. **Plintă**
1445. **Poartă**
1446. **Pod de serviciu**
1447. **Pod ridicător**
1448. **Pod rulant**
1449. **Pod rulant rezemat (pod rulant montat deasupra)**
1450. **Pod rulant suspendat**
1451. **Polată**
1452. **Policlorura de vinil P.V.C.**
1453. **Poliester**
1454. **Polietilenă**
1455. **Polița de asigurare**
1456. **Politică**
1457. **Politică economică**
1458. **Politică fiscală**
1459. **Ponton**
1460. **Portal**
1461. **Portant / Element / Sistem**
1462. **Portic**
1463. **Porțiune verticală de perete**
1464. **Portofoliu**

1465. **Portofoliu de proiecte**
1466. **Postament**
1467. **Postul de staționare al aeronavelor**
1468. **Potențial**
1469. **Potențial al firmei**
1470. **Potențial al pieței**
1471. **Poziția intermediară de aşteptare**
1472. **Poziția încărcării**
1473. **Poziție de staționare pe drum**
1474. **Poziție scurtă**
1475. **Prag**
1476. **Prag de rentabilitate**
1477. **Prag decalat**
1478. **Precomprimarea exterioară**
1479. **Prefect**
1480. **Prelungire degajată**
1481. **Prelungirea de oprire**
1482. **Prescripția executării pedepsei**
1483. **Prescripția răspunderii penale**
1484. **Prescripție**
1485. **Prescriptor**
1486. **Preşedintele României**
1487. **Presiune**
1488. **Presiune de probă**
1489. **Presiune exterioară**
1490. **Presiune hidrostatică**
1491. **Presiune interioară**
1492. **Presiune maximă de lucru**
1493. **Preț**
1494. **Preț**
1495. **Preț de deviz**
1496. **Preț de exercițiu**

1497. **Preț de ofertă**
1498. **Preț de referință**
1499. **Preț determinabil**
1500. **Preț determinat**
1501. **Preț deviz**
1502. **Preț etalon**
1503. **Preț forfetar**
1504. **Preț forfetar**
1505. **Preț maximal**
1506. **Preț minimal**
1507. **Preț mobil**
1508. **Preț preferențial**
1509. **Preț psihologic**
1510. **Preț umbră**
1511. **Pretensionare**
1512. **Prețuri administrate**
1513. **Prevenirea defectelor**
1514. **Previziune**
1515. **Prezumție de nevinovăție**
1516. **Pridvor**
1517. **Prim-ministru**
1518. **Primă**
1519. **Prima de asigurare**
1520. **Primar**
1521. **Primărie**
1522. **Principiile factorului uman**
1523. **Principiul echității**
1524. **Principiul proporționalității**
1525. **Principiul subsidiarității**
1526. **Prioritate**
1527. **Privilegiu**

1528. **Privilegiul special imobiliar al arhitecţilor, constructorilor şi lucrătorilor**

1529. **Pro forma**

1530. **Procedură**

1531. **Proces**

1532. **Proces de managementul proiectelor**

1533. **Proces penal**

1534. **Producător**

1535. **Produs**

1536. **Produs pentru construcţii**

1537. **Produs-tip**

1538. **Profil**

1539. **Profil de etanşare tip PVC**

1540. **Profituri discreţionare**

1541. **Profituri distribuite**

1542. **Progiciel**

1543. **Program**

1544. **Programul de urmărire a comportării în timp a construcţiilor**

1545. **Proiect**

1546. **Proiect de urmărire**

1547. **Proiect tehnic**

1548. **Proiectant**

1549. **Proiectare în caz de incendiu**

1550. **Proiecte independente**

1551. **Proiecte mutual exclusive**

1552. **Proiectul de construcţii**

1553. **Proprietar**

1554. **Propte**

1555. **Prospectare**

1556. **Prospectivă**

1557. **Protecţie împotriva coroziunii**

1558. **Prova**

1559. **Public**

1560. **Publicitate**

1561. **Publicitate directă**

1562. **Publicitate instituțională**

1563. **Publicitate mass media**

1564. **Publicitate mincinoasă**

1565. **Publicitate prin eveniment**

1566. **Pulbere (material pulverulent)**

1567. **Punct de aşteptare pe pistă**

1568. **Punct de delimitare a instalațiilor dintre furnizor şi consumator**

1569. **Punct de extrem al tensiunii**

1570. **Punct de referință de aerodrom**

1571. **Punct de saturație a fibrelor**

1572. **Punct termic**

1573. **Puncte închidere**

1574. **Punerea în funcțiune**

1575. **Punerea la dispoziție pe piață**

1576. **Punte**

1577. **Punte lamelată de lemn distanțier**

1578. **Pupa**

1579. **Putere de cumpărare**

1580. **Putere de piață**

1581. **Putere termică**

1582. **PVC**

1583. **Quadrilob**

1584. **Racord termic**

1585. **Racordare**

1586. **Radier**

1587. **RAL (Reichsausschuss fur Lieferbedingungen - Committee of the German Reich for Terms and Conditions of Sale)**

1588. **Rambleiere**

1589. **Randamentul la scadență**

1590. **Randamentul lanțului**
1591. **Raport de încercare**
1592. **Raport publicitate-vânzări**
1593. **Raportul F al presiunilor în pâlnie**
1594. **Raportul intensității tensiunii**
1595. **Raportul K al presiunii laterale**
1596. **Raportul tensiunii**
1597. **Raritate**
1598. **Răspundere civilă**
1599. **Răspundere limitată**
1600. **Răspundere penală**
1601. **Răspunsul pieței**
1602. **Rata de actualizare**
1603. **Rata de capitalizare**
1604. **Rata de capitalizare bursieră**
1605. **Rata de Rentabilitate Economică**
1606. **Rata de Rentabilitate Financiară**
1607. **Rata internă de rentabilitate**
1608. **Rata marginală de substituire**
1609. **Rata medie de rentabilitate a investiției**
1610. **Ratificare**
1611. **Raționalizare**
1612. **Reabilitare**
1613. **Reabilitarea instalațiilor termice**
1614. **Reactivitate**
1615. **Reasigurare**
1616. **Recepția lucrărilor de construcții**
1617. **Rechemare**
1618. **Rechizitoriu**
1619. **Reglaj**
1620. **Reglaj calitativ**
1621. **Reglaj cantitativ**

1622. **Reglaj mixt**
1623. **Regulamentul general de urbanism**
1624. **Regulamentul local de urbanism**
1625. **Relații publice**
1626. **Relief**
1627. **Renolit**
1628. **Reparație**
1629. **Reparație**
1630. **Reprezentant autorizat**
1631. **Restructurare**
1632. **Rețea de distribuție**
1633. **Rețea termică**
1634. **Rețea termică**
1635. **Rețea termică de distribuție**
1636. **Rețea termică de transport**
1637. **Rețea termică primară**
1638. **Rețea termică secundară**
1639. **Retehnologizare**
1640. **Reținere**
1641. **Retragere**
1642. **Retroactivitate**
1643. **Revizie**
1644. **Revizie (reparație) capitală**
1645. **Revizie tehnică**
1646. **Rezemare discontinuă**
1647. **Rezervor**
1648. **Rezistență (a materialului)**
1649. **Rezistență (capacitate portantă)**
1650. **Rezistența caracteristică a zidăriei**
1651. **Rezistența caracteristică la pierderea stabilității**
1652. **Rezistența critică la pierderea stabilității**
1653. **Rezistența de calcul la pierderea stabilității**

1654. **Rezistența de referință la oboseală**

1655. **Rezistența la compresiune a elementelor pentru zidărie**

1656. **Rezistența la compresiune a mortarului**

1657. **Rezistența la compresiune a zidăriei**

1658. **Rezistența la compresiune standardizată a elementelor pentru zidărie**

1659. **Rezistența la foc**

1660. **Rezistența la foc standardizată**

1661. **Rezistența la forfecare a zidăriei**

1662. **Rezistența la încovoiere a zidăriei**

1663. **Rezistența plastică de referință**

1664. **Rezonanță**

1665. **Rho**

1666. **Rigiditate**

1667. **Rigiditate la încovoiere a secțiunii fisurate**

1668. **Rigiditate la încovoiere a secțiunii nefisurate**

1669. **Rigidizare inelară**

1670. **Rigidizare longitudinală**

1671. **Rigidizare meridiană**

1672. **Rigidizări cu zonă activă**

1673. **Risc**

1674. **Risc asigurat**

1675. **Risc corporativ**

1676. **Risc de inițiere a incendiului**

1677. **Risc unic**

1678. **Riscul de exploatare**

1679. **Riscul de piață**

1680. **Ritmul de lucru**

1681. **Robustețe**

1682. **Rost**

1683. **Rost de aşezare (orizontal)**

1684. **Rost de separare**

1685. **Rost de zidărie**
1686. **Rost între cărămizi**
1687. **Rost longitudinal**
1688. **Rost sau smoartă**
1689. **Rost subțire**
1690. **Rost vertical (rost de capăt)**
1691. **Rostuire**
1692. **Rugină**
1693. **Rupere din întindere**
1694. **Rurbanizare**
1695. **SACET**
1696. **Saltea de amortizare**
1697. **Saltea drenantă**
1698. **Şapă de protecție**
1699. **Sarcină ridicată Qh**
1700. **Sarcină termică**
1701. **Sarcină termică a consumatorilor**
1702. **Şarpantă**
1703. **Sat**
1704. **Satisfacție**
1705. **Scenariu de incendiu**
1706. **Scenariu de incendiu de calcul**
1707. **Schema programată de funcționare a SACET**
1708. **Secțiune remanentă**
1709. **Secțiune transversală efectivă**
1710. **Sectoare economice**
1711. **Sectorul de lucru**
1712. **Securitate (Siguranță)**
1713. **Securities and Exchange Commission**
1714. **Segment de placă curbă subțire**
1715. **Selectare**
1716. **Semicalotă**

1717. **Semn**
1718. **Semnul de identificare al aerodromului**
1719. **Serviciul de management al suprafețelor de trafic**
1720. **Set**
1721. **Silicagel**
1722. **Siloz**
1723. **Siloz circular**
1724. **Siloz circular cu pereți subțiri**
1725. **Siloz cu pereți groşi**
1726. **Siloz cu zveltețe intermediară**
1727. **Siloz de retenție**
1728. **Siloz necircular**
1729. **Siloz turtit**
1730. **Siloz zvelt**
1731. **SIMAP**
1732. **Şindrilă**
1733. **Sistem de căptuşire interior**
1734. **Sistem de alimentare centralizată cu energie termică**
1735. **Sistem de alimentare cu apă**
1736. **Sistem de canalizare**
1737. **Sistem de protecția pentru pietoni**
1738. **Sistem de protecție anticorozivă**
1739. **Sistem de protecție la drum**
1740. **Sistem structural**
1741. **Sistem tandem**
1742. **Sistemul fiscal**
1743. **Sistemul de organizare a siguranței pe aeroport**
1744. **Sistemul European de Bănci Centrale**
1745. **Şistuozitate**
1746. **Sit**
1747. **Situația de avarie în SACET**
1748. **Situație de proiectare accidentală**

1749. **Situație de proiectare permanentă**
1750. **Situație de proiectare seismică**
1751. **Situație de proiectare tranzitorie**
1752. **Situații de proiectare**
1753. **Şliț**
1754. **Slogan**
1755. **Snow card**
1756. **Soclu**
1757. **Specificație de performanță**
1758. **Specificație tehnică**
1759. **Specificații tehnice armonizate**
1760. **Specificații tehnice**
1761. **Specificații tehnice recunoscute**
1762. **Spectrul de calcul**
1763. **Spectrul variației tensiunii**
1764. **Speculație**
1765. **Spoiler**
1766. **Spot**
1767. **Spread**
1768. **Şpros**
1769. **SRAC**
1770. **Stabilirea prețului pe baza costului marginal**
1771. **Stabilitate**
1772. **Stadion arenă**
1773. **Stâlp**
1774. **Stâlp compozit**
1775. **Standard**
1776. **Standard de performanță pentru serviciile de transport şi distribuție a energiei termice**
1777. **Standard armonizat**
1778. **Standard european armonizat**
1779. **Standardizare**

1780. **Stare normală de funcționare**
1781. **Stare tehnică**
1782. **Stări de exploatare limită**
1783. **Stări de exploatare limită ireversibile**
1784. **Stări de exploatare limită reversibile**
1785. **Stări limită**
1786. **Stări limită ultime**
1787. **Stație termică**
1788. **Stații de cale ferată**
1789. **Stereobat**
1790. **Sticla colorată în masă**
1791. **Sticlă float**
1792. **Sticla Low-E (low-emission)**
1793. **Sticlă reflexivă**
1794. **Ştiința managementului**
1795. **Stil de viață**
1796. **Stoc**
1797. **Strat**
1798. **Strat de rupere a capilarității**
1799. **Strat suport**
1800. **Strat suport (pictură)**
1801. **Strategie**
1802. **Stratificație**
1803. **Stratul suport al hidroizolației**
1804. **Structură**
1805. **Structură funcțională**
1806. **Structura matriceală**
1807. **Structura pe proiecte**
1808. **Structură sau element nesprijinit**
1809. **Structură sau element sprijinit**
1810. **Structură suport**
1811. **Structura tubulară portantă**

1812. **Structurile ancorate**
1813. **Stuc**
1814. **Stucatură**
1815. **Stulp**
1816. **Subconsumator (de energie termică)**
1817. **Subiectul impunerii**
1818. **Subordonare operativă**
1819. **Subsistem al clădirii**
1820. **Sucțiune**
1821. **Suport**
1822. **Suport**
1823. **Suprafața (aria) de degivrare /antigivrare**
1824. **Suprafața critică ILS**
1825. **Suprafața de aşteptare**
1826. **Suprafața de aterizare**
1827. **Suprafața de manevră**
1828. **Suprafața de mişcare**
1829. **Suprafața de securitate de la extremitățile pistei RESA**
1830. **Suprafața de trafic**
1831. **Suprafața echivalentă**
1832. **Suprafața mediană**
1833. **Suprafața semnalizată**
1834. **Suprafața sensibilă ILS**
1835. **Suprastructură**
1836. **Suprastructura căii**
1837. **Supremație**
1838. **Supravegherea pieței**
1839. **Tablier cu grinzi înglobate**
1840. **Tablou de bord**
1841. **Talveg**
1842. **Tambur**
1843. **Tavan**

1844. **TED**
1845. **Tehnica acevelatura**
1846. **Tehnica trattegio**
1847. **Tehnologie**
1848. **Temperatură critică a armăturii**
1849. **Temperatură critică a elementului de oțel pentru construcții**
1850. **Temperatura exterioară de calcul**
1851. **Temperatura interioară de calcul**
1852. **Tencuială**
1853. **Tencuiala degradată**
1854. **Tencuiala groasă**
1855. **Tensiune**
1856. **Tensiune critică la pierderea stabilității**
1857. **Tensiune de calcul la pierderea stabilității**
1858. **Tensiune de încovoiere**
1859. **Tensiune de membrană**
1860. **Tensiune geometrică**
1861. **Tensiune nominală**
1862. **Tensiune nominală modificată**
1863. **Tensiunea caracteristică la pierderea stabilității**
1864. **Tensiunea în punctul cald**
1865. **Tensiunea medie**
1866. **Tensiuni principale**
1867. **Tensiuni secundare**
1868. **Tentativă**
1869. **Teoria caracteristicilor**
1870. **Teoria mersului aleator**
1871. **Teoria pieței de capital**
1872. **Teoria piețelor eficiente**
1873. **Teoria portofoliului**
1874. **Teoria prețului de arbitraj**
1875. **Teorii ale repartiției veniturilor**

1876. **Teren de lucru aerian**
1877. **Teren de sport**
1878. **Teritoriu administrativ**
1879. **Termen lung**
1880. **Termenul de Recuperare Actualizat**
1881. **Termoficare**
1882. **Termosudare**
1883. **Terț**
1884. **Țesere**
1885. **Testare**
1886. **Textură**
1887. **Theta**
1888. **Timp de cedare a protecției**
1889. **Timp de tratare**
1890. **Timp echivalent de expunere la foc**
1891. **Timpan**
1892. **Timpul de cedare a protecției**
1893. **Timpul de comutare al luminilor**
1894. **Tinda**
1895. **Tip de clădire sau lucrare de construcție inginerească**
1896. **Tip de construcție**
1897. **Tiranți metalici tensionați**
1898. **Titlu de creanță fiscală**
1899. **Tivire**
1900. **Tixotropie**
1901. **Toc**
1902. **Toleranța la avarii**
1903. **Tor**
1904. **Torsadă**
1905. **Tramă**
1906. **Transportul energiei termice**
1907. **Tranzacție imobiliară**

1908. **Tranzacționare financiară la cursul pieții**
1909. **Trapeză**
1910. **Tratat**
1911. **Tratatele fondatoare**
1912. **Tratatele institutive**
1913. **Tratatul de la Amsterdam**
1914. **Tratatul de la Lisabona**
1915. **Tratatul de la Maastricht**
1916. **Tratatul de la Nisa**
1917. **Tratatul de la Paris**
1918. **Tratatul de la Roma**
1919. **Travee**
1920. **Trefla**
1921. **Trend**
1922. **Tribună**
1923. **Tribunalul**
1924. **Tribunalul Funcției Publice**
1925. **Triconc**
1926. **Trifora**
1927. **Triglifa**
1928. **Trompa (de colt)**
1929. **Trotuar**
1930. **Tunder**
1931. **Turlă**
1932. **Turn**
1933. **TUV (TUV Rheinland Group)**
1934. **TVCI-Televiziune cu circuit închis**
1935. **Umiditatea aerului**
1936. **Umplere completă**
1937. **Umplere excentrică**
1938. **Umplerea rosturilor**
1939. **Umplutură**

1940. **Unitate administrativ-teritorială**
1941. **Unitate de luare a deciziei**
1942. **Unitatea funcțională de bază**
1943. **Uniunea Europeană**
1944. **Upmarket**
1945. **Urban**
1946. **Urbană**
1947. **Urbanism**
1948. **Urbanism**
1949. **Urmărire penală**
1950. **Urmărirea curentă a comportării în timp a construcțiilor**
1951. **Urmărirea extinsă a comportării în timp a construcțiilor**
1952. **Urmărirea specială a comportării în timp a construcțiilor**
1953. **Utilizare preconizată**
1954. **Utilizator al rețelelor termice de distribuție**
1955. **Utilizator al rețelelor termice de transport**
1956. **Valoare**
1957. **Valoare adăugată**
1958. **Valoare asociată a unei acțiuni variabile (ψQk)**
1959. **Valoare caracteristică**
1960. **Valoare caracteristică a unei acțiuni (Fk)**
1961. **Valoare cheie a tensiunii**
1962. **Valoare cvasipermanentă a unei acțiuni variabile (ψ1Qk)**
1963. **Valoare de calcul a unei acțiuni(Fd)**
1964. **Valoare de calcul a unei caracteristici de material sau produs (Xd sau Rd)**
1965. **Valoare de calcul a unei mărimi geometrice (ad)**
1966. **Valoare de grupare a unei acțiuni variabile (ψ0Qk)**
1967. **Valoare de întrebuințare şi valoare de schimb**
1968. **Valoare de lichidare**
1969. **Valoare intrinsecă**
1970. **Valoare reprezentativă a unei acțiuni (Frep)**

1971. **Valoarea actualizată netă**
1972. **Valoarea caracteristică a încărcării din zăpadă pe acoperiş**
1973. **Valoarea caracteristică a încărcării din zăpadă pe sol**
1974. **Valoarea fundamentală a vitezei de referință a vântului**
1975. **Vânzare**
1976. **Variabila de bază**
1977. **Variația de tensiune echivalentă**
1978. **Variația intensității tensiunii**
1979. **Variația tensiunii**
1980. **Vega**
1981. **Venit**
1982. **Venit marginal**
1983. **Venituri**
1984. **Vibrație forțată**
1985. **Vibrație liberă**
1986. **Viceprimar**
1987. **Vicii ascunse ale lucrării**
1988. **Viciu ascuns**
1989. **Vid parțial**
1990. **Vinovăție**
1991. **Virolă**
1992. **Viteza de ardere**
1993. **Viteza de încercare maximă**
1994. **Viteza de proiectare maximă**
1995. **Viteza de referință a vântului**
1996. **Viteza de rezonanță**
1997. **Viteza flăcării**
1998. **Viteza frecventă de operare**
1999. **Viteza mare de umplere**
2000. **Viteza maximă a trenurilor**
2001. **Viteza maximă pe interval**
2002. **Viteza medie a vântului**

2003. **Viteza nominală maximă**
2004. **Volatilitate istorică**
2005. **Volumul de lucrări**
2006. **Volumul de muncă**
2007. **Zidărie**
2008. **Zidărie armată**
2009. **Zidărie confinată**
2010. **Zidărie confinată şi armată în rosturile orizontale**
2011. **Zidărie cu inimă armată**
2012. **Zidărie nearmată**
2013. **Zidărie precomprimată**
2014. **Zidărie simplă/nearmată**
2015. **Zona care rămâne**
2016. **Zona de lucru**
2017. **Zonă mediană**
2018. **Zvelteţe**

Capitolul 4
Concluzii

Faza a şasea a contractului 403/2009 a avut ca obiect revizuirea/completarea glosarului după caz şi redactarea finală, inclusiv prezentarea lucrării în extenso.

Scopul elaborării glosarului de termeni economici, tehnici, juridici l-a constituit atenuarea şi, în unele cazuri, eliminarea diferenţelor existente între percepţia şi definirea termenilor în literatura de specialitate şi înţelegerea/utilizarea lor în actele normative, contractele (şi anexele lor) de către specialiştii din domeniu, din sectorul public sau din cel privat.

Pentru realizarea glosarului a fost nevoie de atingerea următoarelor obiective secundare:

- realizarea unei baze de date cu caracter multi şi interdisciplinar care să poată fi accesată de pe Internet ;
- stabilirea termenilor relevanţi pentru domeniul construcţiilor utilizaţi în România, dar şi în Uniunea Europeană până în prezent şi introducerea lor în baza de date creată;
- definirea termenilor conform cerinţelor literaturii de specialitate şi actelor normative în vigoare din Uniunea Europeană şi România, în vederea armonizării terminologiei folosite;
- realizarea unui cadru unitar de definire a termenilor prin revizuire/redactare finală;
- diseminarea glosarului de termeni şi promovarea bazei de date către toate instituţiile interesate.

Pentru identificarea şi definirea termenilor au fost urmărite cel puţin următoarele surse de informaţii:

- standardele, normativele şi ghidurile de proiectare realizate şi adoptate până în prezent pe plan naţional;
- manualele, monografiile şi tratatele de specialitate;
- dicţionarele şi glosarele cu caracter economic, juridic şi tehnic realizate până în prezent pe plan naţional şi european;
- legislaţia din domeniul construcţiilor;
- legislaţia din domeniul achiziţiilor publice din România şi Uniunea Europeană;

Pentru acelaşi termen se prezintă în cadrul glosarului toate definiţiile considerate relevante pentru domeniul construcţiilor.

Utilizatorii finali, care constituie principalii beneficiari ai glosarului de termeni sunt:

1. Autorităţi şi instituţii publice la nivel central, regional sau local care pot folosi glosarul de termeni tehnici pentru:

- elaborarea de acte normative a căror terminologie să fie asemănătoare din punct de vedere semantic şi etimologic cu cea din literatura de specialitate;
- definirea sintagmelor utilizate în contracte de achiziţie publică pentru lucrări, servicii sau produse;
- informarea specialiştilor interesaţi şi a publicului larg;
- instruirea personalului propriu.

2. Beneficiari, investitori, organisme, financiare, firme de construcţii şi de proiectare sau consultanţă în domeniul construcţiilor care pot folosi glosarul de termeni pentru:

- înţelegerea adecvată a prevederilor cuprinse în acte normative trecute, prezente sau viitoare ;
- elaborarea propriilor modele de contracte;
- formarea resurselor umane.

3. Alţi utilizatori interesaţi în propria formare profesională : studenţi, masteranzi, doctoranzi din învăţământul economic, juridic şi tehnic.

Glosarul de termeni permite regăsirea facilă în baza de date a termenilor economici, juridici şi tehnici şi a definiţiilor existente pentru fiecare dintre aceştia. De asemenea, prin legăturile realizate între termenii dicţionarului se permite utilizatorilor potenţiali să înţeleagă corelaţia între anumite definiţii.

Prin modul de realizare şi structurare a bazei de date cu termeni economici,juridici şi glosarul elaborat oferă posibilitatea extinderii sale ulterioare nelimitate, pe măsura apariţiei şi utilizării unor noi termeni juridici în domeniul construcţiilor sau a apariţiei unor unor noi sensuri pentru termenii deja existenţi.

Bibliografie

1. Ader, E., L`analyse strategique moderne et ses outlis, Futurilees, nr. 72 decembrie, 1983
2. Allaire, Y., Firsirotu, M., Management strategic: Strategiile succesului în afaceri, Ed. Economică, Bucuresti, 1998, p. 181
3. Andre, R., Organizațional Behavior, Pearson Prentice Hall, Upper Saddle River, New Jersey, 2008, pag. 65
4. Anghel L., Petrescu Eva, Business to bussines marketing, Editura Uranus, Bucuresti, 2001, capitolul 9
5. Antrepriza este reglementata de art. 1413, alin. 5, Codul civil şi consta în œluarea savarsirii unei lucrări drept un preț determinat, cand materialul se da de acela pentru care se executa o lucrare".
6. Asociatia Franceza pentru Controlul Industrial al Calității
7. Bernadet, J. P., Bouchez, A., Pihier, S., Precis de marketing, Ed. Nathan, Paris, 1998, p. 152
8. Bernard, Y, Colli, J.C., Vocabulaire economique et financier, Editions du Seuil, Paris, 1989, p. 45
9. Beleiu G., Drept civil român. Introducere în dreptul civil. Subiectele dreptului civil, ediția a XI-a revăzută şi adăugită de M. Nicolae şi P. Truşcă, Editura Universul Juridic, Bucureşti, 2007
10. Boulescu M., - Situatii financiare anuale simplificate, EdituraTribuna Economică, 2003
11. Brilman, J., Gagner la competition mondiale, Les Editions d`organisation, Paris, 1991, p. 80
12. Bruhn, M., Orientarea spre clienti. Teoria afacerii de succes, Ed. Economică, Bucuresti, 2001
13. Bryson, J. M., Planificarea strategică pentru organizatii publice şi nonprofit, Ed. ARC, Bucuresti, 2002, p. 104-105
14. Burdus, E., Fundamentele managementului organizației, ed. a două, Ed. Economică, Bucuresti, 2007, p. 197
15. Business Dictionary.com
16. Canarache, A., Breban, V., Mic dictionar al limbii romane, Ed. Ştiintifica, Bucureesti, 1974, p. 36
17. Caraiani C., Dumitrana M., - Contabilitate de gestiune & Control de gestiune, Editura Infomega, Editia a II-a, Bucuresti, 2005
18. Carillon, J. Ph., Colin, P., Les Editions d`organisation, Paris, 1990, p. 235
19. Cărpenaru St., Tratat de drept comercial român, Editura Universul Juridic, Bucureşti, 2009
20. Clava, P., Elements de geographie humaine, Ed. Libraire technique, Paris, 1974, p. 293
21. Crozier, M., Friedberg,, E., L`acteur et le systeme, Senil, Paris, 1977, p. 91
22. Darbelet, M., Izard, L., Scaramuzza, M., Economie d`entreprise, Les Editions Foucher, Paris, 1993, p. 156
23. Deak F., Tratat de drept civil. Contracte speciale, vol. I, ediția a IV-a actualizată de L. Mihai, R. Popescu, Editura Universul Juridic, Bucureşti, 2006
24. Debourg, M. C., Clavelin, J., Perrier, O., Le mercatique en action, Ed. Le Genie des Glaciers, Chambery, 2002, p. 79

25. Dictionar de economie politica, Ed. Politica, Bucuresti, 1974, p.304
26. Dictionarul complet al economiei de piață, Ed.Informatia Business Books, 2004
27. Dictionarul explicativ al limbii romane, Ed. academiei Romane, Bucuresti, 1975, p.246
28. Dictionnaire actuel de la langue francaise, Ed. Flammarion, Paris, 1995, p. 660
29. Dictionnaire commercial de l`Academie des sciences commerciales, Ed. Hachette, Paris, 1979, p. 164
30. Dictionnaire de la langue francaise, Ed. Le Robert, Paris, 1991, p. 2095
31. Dobrota, N., - A.B.C-ul economiei de piață moderne, Casa de Presa şi Editura Viață Romaneasca, Bucuresti 1991
32. Dobrota, N., - Dictionar de economie, Editura Economică, Bucuresti,1999
33. Dobrota, N., Economie politica, Ed. Economică, Bucuresti, 1997, p. 65-67
34. Dragan, I., C., Demetrescu, M. C., Practica prospectarii pieței, Ed. Europa Nova, Bucuresti, 1996, p. 235
35. Drosu Şaguna D., Şova D., Drept fiscal, Ediția nr. 2, Ed. C.H.Beck, Bucureşti, 2008
36. Dumont, G. F., Economie Urbaine, Edition Litec, Paris, 1993, p. 3
37. Dutu M., Regimul juridic al certificatului de urbanism, Revista de Drept Comercial nr. 11/2000
38. Engel, J.F., Kollat, D.T., Blackwell, R.D., Consumer Behaviour, Holt, Rinehart and Winston, Inc.,New York, 1968
39. Fairhurst J., Law of the European Union, ediția a 6-a, Pearson Education, Londra, 2007
40. Florescu, C. (coordonator), Marketing, coeditie Marketer, Ed. Expert, Bucuresti, 1992, p. 363
41. Franck Bancel,Alban Richard, Les choix d ™investissement: Methodes traditionelles, flexibilite et analyse strategique, Ed.Economică,1995)
42. Fuduli A., Configurația juridica a certificatului de urbanism, Revista de Drept Comercial nr. 10/2002
43. Fundatura,D.,Pricop M., Basanu G., Popescu D., - Dictionar de management. Aprovizionare.Depozitare. Desfacere, Editura Diacon Coresi, Bucuresti, 1992
44. Gavrila, T., Lefter, V., Managementul organizatiilor, Ed. economică, Bucuresti, 2007, p. 343-344
45. Ghid european pentru promovarea intereselor consumatorilor, 1997, p. 85
46. Groocock, J. M., The Chain of Quality, New york, John Wiley and sons, 1986, p. 27
47. Grouard, B., Meston, F., L`entreprise en mouvement, Ed. Dunod, Paris, 1995, p. 121 - 122
48. H.G. nr.28/9.01.2008 privind aprobarea continutului-cadru al documentatiei tehnico-economice aferente investițiilor publice, precum şi a structurii şi metodologiei de elaborare a devizului general pentru obiective de investiții şi lucrări de interventii
49. Halpern,P.,Weston,J.F.,Brigham,E.F.,Finante Manageriale-Modelul canadian,Editura Economică,Bucuresti,1998
50. Harry Markowitz: Porfolio Selection,in Journal of Finance,1952
51. Hotararea Guvernului Romaniei Nr. 273 din 14 iulie 1994 privind aprobarea Regulamentului de receptie a lucrărilor de construcții şi instalatii aferente acestora. M.O. nr. 193 din 28 iulie 1994

52. Hotca M., Drept contravențional. Partea generală, Editura Editas, Bucureşti, 2003
53. Imai, M., Kaizen, Ed. Eyrolles, Paris, 1990
54. INCERC Contract nr. 9
55. Johns, G., Organizational Behavior, Fourth Edition, HarperCollins College Publishers, New York, 1996, pag. 59-61
56. Jones, G., Organizational Theory, Design, and Change, Fifth Edition, Pearson Prentice Hall, Upper Saddle River, New Jersey, 2007, pag. 101-103
57. Jones, G., Organizational Theory, Design, and Change, Fifth Edition, Pearson Prentice Hall, Upper Saddle River, New Jersey, 2007, pag. 8-9 Robbins, S., Judge, T., Organizational Behavior, Twelfth Edition, Pearson Prentice Hall, Upper Saddle River, New Jersey, 2007, pag. 572-578
58. Kiritescu C., - Moneda.Mica enciclopedie, Editura Ştiintifica şi Enciclopedica, Bucuresti, 1982
59. Koontz, H., O ™Donnell, C., Weihrich, H., Management, Eighth Edition, McGraw/Hill Book Co., New York..., 1984, pag. 304-322 Robbins, S., Coulter, M., Management, Seventh Edition, Prentice Hall, Upper Saddle River, New Jersey, 2003, pag. 262
60. Kotler, Ph., Dubois, B., Marketing Management, Ed. Publi-Union, Paris, 1992, p. 143
61. Lambin, J., J., Le marketing strategique, Ed. Ediscience International, Paris, 1994, p. 95
62. Lavalette, G., La nouvelle direction commerciale, Ed. Dunod, Paris, 1992, p. 399
63. Le Maxidico, Editions de la Connaissance, Paris, 1996, p. 551
64. Lendrevie, J., Lindon, D., Mercator. Theorie et pratique du marketing, Edition Dalloz, Paris, 1997, p. 443-444
65. Leş I., Tratat de drept procesual civil, ediția a 4-a, Editura C.H. Beck, Bucureşti, 2008
66. Lexique d`economie, 1999, p. 46
67. Lupulescu A.M., Reorganizarea societăților comerciale în contextul integrării europene. Strategii şi cadru juridic, Editura Wolters Kluwer, Bucureşti, 2008
68. Lupulescu D., Lupulescu A.M. , Drept civil. Persoana fizică, Editura Editas, Bucureşti, 2003
69. Maria Dimitriu, Dumitrache Caracota: Evaluarea investițiilor de capital, Editura Fundatiei PRO, Bucuresti, 2004
70. Maria Dimitriu:Investments and risk,Editura Margaritar ,Bucuresti,2000,pp188-204)
71. Marketing, Ghid propus de The Economist (traducere Badescu A.), Ed. Nemira, Bucuresti, 1998, p. 180
72. Matricon, C., Le systeme marketing, Ed. Dunod, Paris, 1993
73. McCarthy, J., E., Basic Marketing. A Managerial Approach, Ed. Irwin Inc., 1981, p. 3
74. Minea M. Ş., Costaş C. F., Fiscalitatea în Europa la începutul mileniului III ,Ed. Rosetti, Bucureşti, 2006
75. Mosteanu,Tatiana (coordonator), Firmă în mediul concurential, Editor Tribuna Economică, Bucuresti, 2000, capitolul 4
76. Nedelea Stefan, Competitivitate şi costuri, Editura ASE, 2003, partea I-a, capitolul 2; Mosteanu,Tatiana (coordonator), Firmă în mediul concurential, Editor Tribuna Economică, Bucuresti, 2000, capitolul 5
77. Nedelea Stefan, Competitivitate şi costuri, Editura ASE, 2006, capitolul 10
78. Nedelea Stefan, Managementul organizației, (coordonator), Editura ASE, 2008, pg. 21
79. Nedelea Stefan, Microeconomie aplicata, Editura ASE, 2003, capitolul 5

80. Nezeys, B., Les politique de competitivite, Ed. Oeconomică, Paris, 1994, p. 7
81. Nicolescu O., Veboncu I., - Managementul organizației, Editura Economică, Bucuresti,2007
82. Nicolescu, O. (coordonator), Strategii manageriale de firmă, Ed. economică, 1996, p. 37
83. Niculescu, M., Lavelette, G., Strategii de creştere, Ed. Economică, Bucuresti, 1999, p. 383
84. Ordin MFP nr. 1826/2003 din 22/12/2003 pentru aprobarea Precizarilor privind unele măsuri referitoare la organizarea şi conducerea contabilitatii de gestiune
85. Pall, G. A., Quality process management, Ed. Prentice-Hall Inc., 1987, p. 21
86. Petit Larousse, Paris, 1973, p. 602
87. Plumb, I., Suciu-Ratiu, I., Pirvu, F., Pavelescu, F., Economia ramurilor, Ed. Tribuna Economică, Bucuresti, 2001, p.72
88. Pop L., Tratat de drept civil. Obligațiile, vol. II, Editura Universul Juridic, Bucureşti, 2009
89. Popa, I., Tranzactii comerciale internaționale, Ed. Economică, Bucuresti, 1997, p. 421
90. Popescu, D., Managementul general al firmei, Ed. ASE, Bucuresti, 2009, p.150
91. Porter, M., From competitive advantage to corporate strategy, publicat în Harvard " L`Exposion, 1989, p. XII
92. Radu V. (coord.) Managementul proiectelor, Editura Universitara, Bucuresti,2008
93. Radu, V., Curteanu, D., - Managementul proiectelor de construcții, editia a II-a, Editura Economică, Bucuresti, 2002
94. Radu, V., Curteanu, D., Managementul proiectelor de construcții, Ed. Economică, Bucuresti, 2000, p. 379
95. Rawlinson,J. G., Gandire creativa şi brainstorming, Ed. Codecs, bucuresti, 1998, p. 52-54
96. Regulamentul general de urbanism este anexa la Hotararea Guvernului nr. 525/1996 (pentru aprobarea Regulamentului general de urbanism).
97. Rev. Libre Service Actualites", nr. 1657/2000
98. Ristea A. L.(coord.), Franc, V. I., Stegaroiu, I., Tanasescu, D., Marketing " Crestomasie de termeni şi concepte, Ed. Expert, 2004, p. 49
99. Robbins, S., Judge, T., Organizational Behavior, Twelfth Edition, Pearson Prentice Hall, Upper Saddle River, New Jersey, 2007, pag. 30
100. Robert K. Eskew,Daniel L.Jensen:Financial Accounting,Random House Businss Division,N.Y.,pp.339-342
101. Ross, Stephen, The Arbitrage of Capital Asset Pricing, în žJournal of Economic Theory œ 13, nr. 2 (decembrie 1976) 341-360.
102. Serraf, G., Dictionnaire methodologique du marketing, Les Editions d`organisation, Paris, 1985, p. 21-22
103. Ştefănescu I. T., Tratat de dreptul muncii, Editura Wolters Kluwer, Bucureşti, 2007
104. Strategie, Ghid propus de The Economist (traducere Èšuclea, C.), Ed. Nemira, Bucuresti, 1998, p. 45
105. Tabotini, P., Jarniou, P., Les systemes de gestion " politiques et structures, PUF, Paris, 1975
106. Tarcovschi, V. şi colaboratorii, Transfer international de tehnologie şi dezvoltare economică, Ed. Politica, Bucuresti, 1983
107. Taylor Nelson Sofres, Consulting, "Impact des NTIC sur la logistique des entreprises commerciales", octobre 2001, p. 159

108. The Wordsworth Encyclopedia, Helicon Publishing Ltd, 1995, pag. 548 Joens, G., Organizational Theory, Design, and Change, Fifth Edition, Pearson Prentice Hall, Upper Saddle River, New Jersey, 2007, pag. 369
109. Ursachi, I., Management, Editura ASE Bucuresti, 2007, pag. 24-39 Robbins, S., Judge, T., Organizational Behavior, Twelfth Edition, Pearson Prentice Hall, Upper Saddle River, New Jersey, 2007, pag. 369-370 Andre, R., Organizational Behovior, Pearson Prentice Hall, Upper Saddle River, New Jersey, 2008, pag. 178-185
110. Vartolomei B., Dreptul muncii pentru învățământul economic, Ed. Economică, Bucureşti
111. Walters, C.G., Consumer behavior " Theory and Practice, third edition, Richard D.I., Inc., Homewood, illinois, 1978, p. 8
112. Whetten, D., Cameron, K., Developing Management Skills, Sixth Edition, Pearson Prentice Hall, Upper Saddle River, New Jersey, 2005, pag. 217
113. www.capital.ro/dictionar, termeni economici şi manageriali
114. Metodologie privind programul de urmarire in timp a comportarii constructiilor din punct de vedere al cerintelor functionale . UAIUM CSS -BICAU
115. Normativ privind proiectarea porturilor fluvial - Indicativ NP 106-04
116. Ghid privind identificarea si clasificarea defectelor la tunelurile pentru cai de comunicatie C172/2002
117. Ghid pentru proiectarea planurilor generale de aerodromuri.Indicativ GP 108 - 04
118. Ghid de proiectare si executie a placajelor ceramice exterioare, aplicate prin lipire, la cladiri (extindere si revizuire normativ C202 -80)
119. Ghid privind identificarea si clasificarea defectelor la tunelurile pentru cai de comunicatie C172/2002
120. Normativ privind exploatarea sistemelor centralizate de alimentare cu energie termica (retele si puncte termice)
121. Normativ pentru intretinerea si repararea strazilor Indicativ NP 033-04
122. Metodologie privind programul de urmarire in timp a comportarii constructiilor din punct de vedere al cerintelor functionale . UAIUM CSS -BICAU
123. Ghid privind proiectarea structurilor de pamant armate cu materiale geosintetice si metalice. Indicativ GP 093-06
124. Normativ pentru hidroizolarea tunelurilor pentru cai de comunicatie cu folii din mase plastice. Indicativ N.E. 031-04
125. Metodologie pentru consolidarea stratului suport (zidarie, tencuieli) si tratamentul suprafetelor pictate la constructiile vechi cu valoare de patrimoniu, in conditii de umiditate excesiva si existenta biodegradarii
126. Normativ privind proiectarea liniilor si statiilor de cale ferata pentru viteze pana la

200km/h - indicativ NP 109 - 04

127. Ghid privind tehnologia de stopare a igrasiei cu membrane izolatoare rigide la peretii din zidarie. Indicativ: GE 045 -02

128. SR EN 1991-2:2005 EUROCOD 1: Acțiuni asupra structurilor

129. SR EN 1993-1-6:2007 EUROCOD 3: Proiectarea structurilor din oțel.

130. SR EN 1994-2:2006 EUROCOD 4: Proiectarea structurilor compozite de oțel şi beton.

131. SR EN 1995-1-2:2004 EUROCOD 5: Proiectarea structurilor de lemn

132. SR EN 1996-1-1:2006 EUROCOD 6: Proiectarea structurilor de zidărie

133. SR EN 1999-1-3:2007 EUROCOD 9: Proiectarea structurilor de aluminiu